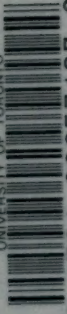

UNIVERSITY OF TORONTO

3 1761 00357127 0

283
CORPUS

(25)
SCRIPTORUM HISTORIAE
BYZANTINAE.

EDITIO EMENDATIOR ET COPIOSIOR,

CONSILIO

B. G. NIEBUHRII C. F.

INSTITUTA,

AUCTORITATE

ACADEMIAE LITTERARUM REGIAE

BORUSSICAE

CONTINUATA.

ANNA COMNENA.

VOLUMEN I.

Vol 2

BONNAE

IMPENSIS ED. WEBERI

MDCCCXXXIX.

31893
20/12/93

CORPUS
SCRIPTORUM HISTORIAE

BYZANTINAE

EDITIO EMENDATA ET COPIOSIOR

CONSILIO

B. G. NIERBURGH C. F.

INSTITUTUM

AUCTORITATE

ACADEMIAE LITTERARUM REGIAE

BORUSSICAE

DF

CONTINENS

503

C6

v. 2

ANNA COMENII

VOLUMEN I

BOVAE

IMPENSIS R. W. FERD.

MDCCLXXII

ANNAE COMNENAE
ALEXIADIS

LIBRI XV.

GRAECA AD CODD. FIDEM NUNC PRIMUM RECENSUIT, NOVAM
INTERPRETATIONEM LATINAM SUBIECIT, CAR. DUCANGII
COMMENTARIOS SUASQUE ANNOTATIONES

ADDIDIT

LUDOVICUS SCHOPENUS.

VOLUMEN I.

BONNAE
IMPENSIS ED. WEBERI
MDCCCXXXIX.

VIRIS CLARISSIMIS

IACOBO GEELIO

ET

FRIDERICO WILKENO

OBSERVANTIAE TESTIFICANDAE CAUSA

HANC EDITIONEM

DEDICAVIT

SCHOPENUS.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
PHYSICS DEPARTMENT

PHYSICS 351

LECTURE NOTES
BY
[Name]

1960-1961

LUDOVICI SCHOPENI

PRAEFATIO.

Quod de cura, in hoc opere et emendando et instruendo a me posita, ipsa tituli significatione professus sum, id si qui forte erunt qui certius edoceri cupiant: faciendum videtur, ut, quid haec editio novae dotis habeat, et quibus potissimum rebus a Parisina discrepet, paullo explicatius dicam.

In omni igitur scriptorum numero, qui res Imperii Romani Orientalis prodidere, haud scio an nullus criticam operam minus expertus sit, quam quae historia, in laudem Alexii patris sui scripta, inclaruit, Anna Comnena. Etenim Petrus Possinus, quem constat primum ac solum hucusque integros Alexiadis libros in lucem protulisse, nihil aliud quam codicem Bibliothecae Barberinae, quem multis partibus Lucas Holstenius ex Mediceo suppleverat, operis exscribendum dedit, ne manifestis quidem notatis erroribus, quippe qui editoris laudem potius ex paraphrasi sua Latina peteret. Idem postea nactus est copiam codicis Tolosani, qui olim Iacobi Cuia-

cii fuerat; cumque ex eius collatione, ut ipse in Praefat. ad Niceph. Bryenn. p. XV. ed. Bonn. ait, non modo lacunas libri sui editi suppleret omnes, sed diversas quoque lectiones facile bis mille enotasset, hanc criticam materiem in Notis, singulari volumine edendis, additurum se esse pollicitus est. Sed fidem non solvit; nec adversariis eius quid factum sit, magis hodie ignoratur, quam quo codex Tolosanus ipse pervenerit. Mox in provinciam, a Possino desertam, successit quidem Carolus Ducangius, longe omnium, qui his litteris operam navarunt, meo iudicio, princeps: qui, si tanta cura ingeniique felicitate in castigatione verborum elaborasset, quanta in rebus explicandis versatus est, nihil admodum aliis, quod agerent, relicturus fuisse videretur. Verum is, sive instrumentis ad eam rem necessariis destitutus, sive etiam quod omnino a critica severitate paullo alienior erat, textus emendationem adeo non tentavit, ut in amplis illis et magnificis doctrinae exquisitissimae copiis, quas ad Alexiadem ornandam Cinnamo suo subiunxit, vix decem locos reperias, in quibus critici munere fungatur.

Ita cum totum recensendi negotium mihi relictum esset integrum, ante omnia librorum subsidia circumspicere coepi, quibus textum a maculis, quas ex diutino situ multas variasque traxit, purgarem. Cui desiderio, quo minus per Alexiadis codicum paucitatem sperare licuit, fore ut aliqua ex parte satis fieret, eo gratius accidit, ut criticam suppellectilem nanciscerer, quae ad iustam editionem, qualem meditabar, suffectura videretur.

Ac primum quidem codicis Coisliniani lectionibus usus sum, quas Montfauconius in Biblioth. Coislin. Catalogo p. 521. sqq. prodidit. Codex, ut idem p. 425. docet, membranaceus est, XII. saeculi, foliorum 247. Incipit a verbis Libr. I. c. 16. p. 75, 12.: *μᾶλλον τοῦτον τὸν κατάπλουν ἐκείνου.* Postrema folia lacera sunt; etsi continent quaedam, quibus lacunas, quas editio Parisina in fine habet, explere quodammodo contigit. Nec minus in aliis locis Coislinianus duobus, quibus illa nititur, codicibus integrior est, lectionesque suppeditat meliores, et eas proprias, quibus bonitas libri censi potest. Verum tamen fatendum est, eundem ex utroque genere vitia habere nec levia, nec numero pauca, quae a reliquis ferme absunt. Unde apparet, minus rei consentaneum esse, si quis Alexiadis codices, qui quidem hucusque innotuere, ex Coisliniano, tanquam e communi fonte, fluxisse statuat. Vid. Wilken. Hist. Comn. p. XVI.

Proxime ad hunc accedit Apographum Annae Comnenae, quod mihi vir eximius, Jac. Geelius, pro singulari sua erga me benevolentia litterasque adiuvandi studio, ex Bibliotheca Leidensi suppeditavit. Confecerat id olim Io. Frid. Gronovius, cum in Italia a. 1641. commorabatur, partim sua, partim aliena manu, eo consilio, ut opus illud, quod etiam tum ineditum erat, in lucem proferret. Ex itinere autem redux, dum apparatus critici supplementum, a Luca Holstenio ipsi promissum, exspectat, praepropera festinatio Possini necopinantem, non sine fraudis suspitione, antevertit, et propositi exsequendi, ut

fit, odio implevit. Res satis nota est cum ex iis, quae in Syllog. Epist. Burm. Tom. III. p. 175. 179. 186. 192. sqq. et 575. narrantur, tum vero etiam ex Epistola Gronovii, ad Ant. Clementium a. 1656. data et libro de Sestertiis subiuncta. In ea Epistola vir praestantissimus haec scribit, p. 681.: „Narro tibi, me Romae partim mea, partim multo auro redempta manu descripsisse Alexiades Annae Comnenae, et quia mendosum erat exemplar, cum Florentino, ob hanc ipsam causam in eam urbem, quam iam videram, reversum contulisse. Fecit idem postea otiosius Lucas Holstenius, ex cuius codice meum exemplum paraveram, et si edere vellem, illum iam emendatiorem benigne obtulit. Erat tum in Italia Nic. Heinsius, et cum sarcinis librariis, quas Venetiis mittebat, curandi ad me studium pollicebatur. Sed non potuit induci Holstenius, ut eum thesaurum mari committeret: terrestri via potior visa. Interceptus est liber in Gallia, traditusque P. Possino, ut verteret ac publicaret. Id quum per literas indicasset mihi Cramoysius, respondi nos omnes bono publico profiteri operam: qua in re si alius alium anteverteret, non simultates suscipiendas, sed grates agendas, quod labore sublevati essemus: utique illis, quorum non restringuntur intra angustum copiae, et restat satis, in quo laudem occupare possumus.“ Ex his verbis illud simul intelligitur, Apographum Gronovianum, cui ne ulla quidem notula, unde originis notitiam haurias, adscripta est, ex duobus codicibus paratum esse. Quorum quidem unum, Florentinum dico, Bandinius in Catalogo Codd. Graec.

Biblioth. Laurentian. Tom. II. p. 656. ita describit: „Animadvertendum est, inquit, deesse in hoc exemplari totum fere Prologum, cuius tantum extant ultima verba: *τοίνυν ἐνδένδε τῆς ἱστορίας κ. τ. λ.* Mox incipit Ἀλεξιάς πρώτη. Ὁ βασιλεὺς Ἀλέξιος κ. λ. Desinit in Libro XIV. in verbis: *καὶ τὰς δυνάμεις ἀπάσας*, quae incidunt in edit. Paris. p. 449., ubi adnotatur in margine: “Hic deficit Codex Florentinus.” Alius praeterea defectus duorum foliorum erat paullo ante finem Codicis, ut ex apposita marginali nota eruitur, *ἀπὸ τῶν ὧδε λείπουσι φύλλα δύο*, qui deinde manu item antiqua suppletus fuit. Codex membranaceus MS. in 4. maiori, Saec. XII., omnium praestantissimus, quem vel descriptum vel approbatum ab ipsa Anna doctissimus Langius suspicatur. Constat foliis scriptis 210.“ Cum hoc Florentino sive potius Mediceo codice liber Gronovianus ita congruit. ut tota Praefatio Alexiadis hic quoque desit, praeter verba extrema *τοίνυν ἐνδένδε* etc., quae p. 11, 7. ed. nostr. leguntur. Accedit, quod a folio inde vicesimo passim tam in margine quam inter lineas varietatem exhibet lectionum, modo litteris *FL.*, modo *F.* solo, distinctam. Quibus litteris codicem Florentinum designari, nemo non videt. Praeter has lectiones, quae, unde venerint, ipsae loquuntur, nonnullae etiam, maxime ex iis, quae lineis superscriptae sunt, omni eiusmodi significatione carent. Quoniam autem eandem plane scribendi diversitatem, ac reliqua ex Mediceo hausta, prae se ferunt, nihil mihi probabilius videtur, quam has quoque lectiones ex eodem fonte derivatas esse. Ceterum specimina ista

pleraque, ac prope dixerim omnia, praestantia sua se commendant, et ut Langii suspicio de codicis Medicei aetate ambitiosior sit quam verior, tamen reliquis cum et vetustate et optimarum lectionum multitudine antecellere, res ipsa docet; ut magnopere dolendum videatur, Gronovio totius libri curiosius excutiendi otium defuisse. De altero, quo usus est codice, illud tantum constat, olim eum fuisse Lucae Holstenii. Reliqua, quae ad certio rem notitiam faciant, hodie in obscuro sunt. Nec tamen ex ipso Apographo, quae eius forma et conditio fuerit, non coniecturam capere licet. Ac primum quidem is codex maxima libr. I. parte mutilus fuit, initiumque duxit, aequae ac Coislinianus, a verbis demum *μᾶλλον τοῦτον* etc. p. 75, 12. Gronovius certe ab his verbis, quibus Apographi folium 20. incipit, Alexiadem describere ingressus est. Quod vere dici, ostendit clarissime, ut alia taceam, litterarum series, quibus folia octona signavit. Siquidem illud ipsum, quod dixi, folium subter litteram A quasi custodem habet. Quae praecedunt folia decem et novem, nullis insignita litteris, ea Gronovius tum addidit, cum Florentiae nactus esset codicem aliquanto auctiorem. Atque sic factum est, opinor, ut haec folia, quemadmodum supra monui, nullam prorsus codicis Medicei discrepantiam adscriptam habeant. Initium autem Holsteniani exempli etiam perquam mendosum fuisse, Apographum item arguit. Apponam hic verba, qualia primitus a Gronovio scripta sunt: *μᾶλλον τοῦτον κατέτλους ἐκείνου, ἄμα μὲν καὶ τὴν ταχίστην κέλευθον προαιρούμενος· ἄμα δὲ καὶ τὴν*

ράσῃν τῷ στόλῳ περιποιούμενος. Καὶ γὰρ χειμέριος ἦν ἡ ὥρα καὶ ὁ ἥλιος πρὸς τοὺς νοτίους κύκλους ἀπελαννόμενος καὶ τῷ αἰγοκέρωτι πλησιάζων ὑπέτεμνε τὰ ἡμεράσια διαστήματα. Ἰν' οὖν μὴ ἐξ ὑδροῦντος ἀφ' ἧς ἀρχομένης ἡμέρας ναυπλώσῃε καὶ κλύδωσι τισὶ προσπελάσειεν, ἐπὶ τὸ θυρράχιον ἐκ βρεντησιῶν ὅλοις ἰστιοῖς ἀπενεχθῆναι ἐβουλεύσατο. τὰ μήκη γὰρ τοῦ διαστήματος ἐνταῦθα συνετέμνετο ἐπισευομένου τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους ἐκεῖδι. Οὐ μέντοι οὐδὲ τὸν υἱὸν Ρογέρην κατόπιν ἀπέιλη καδάπερ βεβούλητο ἀπὸ ληΐας κεχειροτονηκῶς κυρίου μου. Ἐπεὶ οὐκ οἶδα πῶς εἰς οἷα δοξα πάλιν αὐτὸν συνετυπόμενον εἶχε· μεταξὺ δὲ πρὸς τὸ θυρράχιον ἀπέπλουν τὴν τε κορυφῶ πόλιν ὀχυρωτάτην, ἣν ἄλλ' ἀπομένας φρούργος ἐξ ἀποστολῆν κατήρχοντο. Ἐκ δὲ τοῦ γύρου πεκτελόγγι βάρσους καὶ ἀπουσίας ὦν, ἀλλὰ μεμέμουσι, καὶ τὴν χώραν ἀργυροκάστρον κατέτρωσαν καὶ φορολογήσας προσδοκησίας καὶ τῷ θυρραχίῳ προσεσχικέναι. Σοῦκας δὲ ὀπηνικαῦτα ἐτύγγχανε παντὸς τοῦ Ἰλλυρικοῦ στρατεύματος ὁ μονομαχάτος παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος βασιλέως αὐτοῦ ἀποσταλεῖς. καίτοιγε πρῶτον τὴν ἀποστολὴν ἀπεπέμπετο, καὶ τηνικαῦτα ἦν ἐν πίστει ἐπὶ τῆς τὴν λειδουργίαν ταύτην καὶ δοῦλοι τοῦ αὐτοκράτερος βουργίλος τε καὶ Γερμανὸς ἐστηκότες τῷ Μονομαχάτῳ καὶ αἰεὶ τι δεινὸν εἶρον κατ' αὐτὸν ἐννοοῦντες κατεῖπον αὐτὸν πρὸς τὸν αὐτοκράτορα συρράψαντα ὅπου τε καὶ βεβούλουντο καὶ τοσοῦτον ἐνέφλεξαν τὸν τοῦ βασιλέως κατ' αὐτοῦ θυμὸν κ. τ. λ. Ita Holstenii codex locum exhibuit, postea a Gronovio Medicei ope correctum. Ne quis autem forte ex hoc initio,

omni vitiorum genere depravatissimo, de totius codicis virtute iudicium iniquius ferat, monendum est, quidquid deinceps Apographum inde habet, multo sanius esse, nec similem usquam corruptelarum nidulum inveniri. Omnino exemplum illud cum Coisliniano, quantum ex Apographo coniiicere licet, maximam similitudinem habuit, ut alterum ex altero transcriptum putarem, nisi Holstenianum in ipsis illis, quae Coislinianum egregia affert, in reliquorum depravationem mira constantia discederet. Liber ultimus in Apographo ita desinit: *μη̄ καῑ αναγράφοντες τὰ λυπηρὰ ἐμπικραιοίμεθα*. Quibus verbis Gronovius postea (nam manus ab ea, qua praecedentia scripsit, admodum discrepat,) subscriptionem addidit his verbis:

Ἐρρίκου τοῦ Δορμαλίου

Ἀἴξεν ὅπου βιότοιου Ἀλέξιος ὁ Κομνηνός

Ἐνθα καλῆ θυγάτηρ λῆξεν Ἀλεξιάδης.

Eosdem versus editio Parisina exhibet. Quamquam ibi rectius in extremo *Ἀλεξιάδος* legitur; nec Henrici Dormalii mentio fit, quem codicem descripsisse suspicor. Iam vero in calce Apographi quatuor habentur appendices, a Gronovio itidem recentiore manu exaratae. Quarum quidem prima continet Fragmentum libri XIII. p. 394. A. — 385. A., uno folio constans, quod ex Mediceo codice desumptum videtur, idque eam ob causam, quia Holstenianus ibi lacunosus erat, ut ex Apographo patet. Hoc autem Fragmentum excipit Epitome libri XII., quae inscripta est: *ΑΛΕΞΙΑΚ ΔΩΔΕΚΑΘΗ*. Sic incipit: *Τὰ μὲν οὖν τῆς πρώτης διαπεραιώσεως ἔργα*

τοῦ Βαϊμούνδου· καὶ ὅποσα ἐπραγματεύσατο κατὰ
 τοῦ βασιλέως τὴν βασιλείαν γυρεῦν· καὶ ὅπως μετὰ
 πονηρίας ἐξέφυγε· καὶ ὡς νεκρὸς εἰς τὴν κορυφῶ κα-
 τέλαβεν, ἤδη ἐγράφησαν. Λεγέτω δὲ καὶ ὅσα μετὰ
 ταῦτα εἰργάσατο. Folia implet undecim, desinitque
 in haec verba: ὁ βασιλεὺς δὲ φρονήματος ὢν μεγά-
 λου, καὶ ψυχὴν ἀνανδρείαν (immo ἀνδρείαν) ἔχων,
 λίων τὸ ὑπόδημα αὐτοῦ, οὐ συνεστάλη· ἀλλ' εἶπε·
 πρὸς τὸ παρὸν ἄς ὑπάγωμεν ἵνα φάγωμεν· καὶ τὰ κατὰ
 τοῦ Βαϊμούνδου πάλιν ἵνα σκεψόμεθα. Proximis foliis
 quindecim continetur Epitome libri XIII., hoc titulo:
 ΑΛΕΞΙΑΣ ΤΡΙΣΚΑΙΔΕΚΑΤΗ. Initium est: Ἐξεπλά-
 γησαν μὲν οὖν ἅπαντες τὴν ἀνδρείαν καὶ τὴν στερρό-
 τητα τῆς τοῦ βασιλέως ψυχῆς· αὐτὸς δὲ τότε πρὸς τὰ
 μηνύματα ἐκεῖνα οὐ κατεφρόνησεν· ἀλλ' ἔσωθεν περὶ
 τὸν λογισμὸν αὐτοῦ πολλὴν εἶχε τὴν ταραχὴν. διελο-
 γίσασατο οὖν ἵνα ἐξέλθῃ ἀπὸ τῆς πόλεως· καὶ ταῦτα
 καὶ ἐν τῇ πόλει τότε πράγματα ὄντα ταραχῆς γέ-
 μοντα· ὅμως ἐξασφαλισάμενος καλῶς τὰ ἐν τῷ πα-
 λατίῳ καὶ τὰ τῆς πόλεως, καὶ εἰς φύλαξιν τούτων
 καταλείψας τὸν μέγαν δρογγάριον τοῦ στόλου τὸν
 εὐνοῦχον Ευστάδιον τὸν κυμνιανὸν· καὶ τὸν Νικη-
 φόρον τοῦ δεκανοῦ λεγόμενον. Οὕτως ἐξέρχεται ἀπὸ
 τῆς πόλεως μετὰ ὀλίγων τῶν αὐτοῦ συγγενῶν, κατὰ
 τὴν πρώτην τοῦ Νοεμβρίου μηνός, ἰνδικτιῶνος πρώ-
 τῆς. καὶ ἀπέρχεται εἰς τὸ ἔξω λεγόμενον Γεράνιν.
 ἔνθα ἔστησαν αἱ βασιλικαὶ τένται. In fine desunt
 nonnulla. Quae enim ibi leguntur: Προσέτι ὁμνύω
 καὶ συμφωνῶ, ὡς ὅσαι πόλεις καὶ χῶραι, ea
 non ultra narrationem Annae p. 411. D. pertinent.
 Denique Epitome libri XI. sequitur, et titulo et ca-

pite mutila. Constat foliis octo. Ita incipit: χρήματα ἀρκετὰ δοῦς αὐτῷ· ὅταν τούτους ἀγοράσῃ καὶ ἐλευθερώσῃ γράψας καὶ πρὸς τὸν Ἀμεριμνῆ πολλά περὶ τούτων. Οὐδὲ ἀπελθὼν καὶ τὰς γραφὰς δοῦς καὶ ὑπαναγνοὺς χωρὶς τιμῆς, ἀπέδωκε τοὺς κόμητας ἅπαντας ἄνευ τοῦ Γοντοφρέ· ἐκείνον γὰρ προέφθασε πωλῆσαι πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ τὸν Βαλδουῖνον. ἐλθόντας δὲ τοὺς κόμητας εἰς τὴν μεγαλόπολιν ἐντίμως ὁ βασιλεὺς ἀπεδέξατο· καὶ χρήματα ἐπιδοὺς καὶ ἀναπαύσας μετὰ χαρᾶς ἐξαπέστειλεν εἰς τὰ αὐτῶν ὀσπήτια. Οὐδὲ Γοντοφρέ πάλιν δοῦξ ἐς τὰ Ἱεροσόλυμα ἀποκατασταθεὶς, τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Βαλδουῖνον ἀπέστειλεν εἰς Ἐδεσαν. Quae verba incidunt in edit. Paris. p. 328. D. Finis hic est: Εγὼ πρὸς τὴν ἰδίαν ἡλθὼν χώραν κακὰ κατὰ σου βουλευόμενος· ἐπὶ τοῦτο γὰρ καὶ ζῶν τὴν Ρωμανίαν ἐτάραξα. καὶ ἀποθανὼν πάλιν μέλλω ταραξάει. Ἐνταῦθα γὰρ ἐλθὼν πᾶσαν τὴν Λογγιβαρδίαν καὶ τοὺς Νορμανοὺς καὶ τοὺς Φράγγους καὶ Ἀλαμάνους κατὰ σοῦ καὶ τῶν σῶν χωρῶν κινήσω. ἕως ἂν τὸ κοντάριν μου εἰς τὴν πόλιν πῆξω. εἰς τοσαύτην ἀλαζονείαν ἐπήρθη ὁ βάρβαρος. His subscriptum est: ΤΕΛΟΣ ΑΛΕΞΙΑΔΟΣ ΕΝΔΕΚΑΤΗΣ. Ipse Gronovius iam pridem in Obs. IV. 19. p. 747. duo ex hisce Epitomis protulit fragmenta, quae visum est hic apponere, quo certius libellorum istorum ratio cognoscatur. „Fragmentum, inquit, Alexiados Annae Comnenae translatum in linguam vulgarem Graecis ante captam Constantinopolim, lib. 13. εἰσελθόντος δὲ τῆς τέντας ἐντὸς τὴν χεῖρα ἀπλώσας ὁ βασιλεὺς, καὶ τὴν τούτου κρατήσας χεῖρα· καὶ τὸν βασιλέα προσκυνήσαντος ἐκεί-

νου κατὰ τάξιν, πλησίον τοῦ θρόνου τοῦ βασιλικοῦ οὗτος ἔσται. Pro quo ipsa doctissima Princeps scripserat: εἰσελθόντος δὲ τούτου ἐκτείνας τὴν χεῖρα ὁ βασιλεὺς καὶ τῆς ἐκείνου ἀψάμενος χειρὸς, καὶ τὴν συνήδη τοῖς βασιλεῦσι προσαγόρευσιν ποιησάμενος, ἐγγὺς τοῦ βασιλικοῦ παρεστήσατο θρόνου. Sic et lib. 12., ubi Dyrrhachii situs describitur: ἐν τῷ μέσῳ δὲ εἶχε πέλαγος ἠπλωμένον πολὺ καὶ μακρὸν· κατὰ μὲν τὸ πλάτος παρατείνεται καὶ ἐξαπλοῦται εἰς τὰ πέραμα τῆς Ἰταλίας. Ipsa: ἐν τῷ μέσῳ δὲ ὑφήπλωται πέλαγος πολὺ καὶ μακρὸν, καὶ κατὰ πλάτος μὲν παρατεῖνον εἰς τὴν περαιάν τῶν Ἰταλῶν.“ His specimenibus insunt sane plura, quae quotidianam loquendi consuetudinem redoleant, qualis hodieque apud Graecos obtinet. Nec tamen vulgari lingua ea scripta crediderim, quippe quod vel Comnenorum aetate, nedum iis temporibus, quibus vixit Epitomator iste, sermonem, quo vulgo Graeci utebantur, in barbariem multo foedioram iam degenerasse, certissimis argumentis videor mihi probare posse. Quare sic statuo, Epitomatorem, cum Alexiadem ad faciliorem intelligentiam accommodare vellet, pro vocibus loquendique formulis exquisitioribus, quibus orationem suam Anna distinxit, notiora passim, interdum etiam de trivio sumpta, substituisse. Quae licentia effecit, ut, quidquid discrepantium lectionum habet, perquam dubiae auctoritatis putandum sit. Quin adeo pleraeque ne dignae quidem videntur, quibus in Variarum Lectionum apparatu angulus concedatur.

Ab his Epitomis diversa et multo maioris ad crisis momenti est alia Alexiadis Epitome, libris VIII.,

quae codice Augustano, nunc Monacensi, continentur. Eam opera Dav. Hoeschelii editam esse August. Vindel. a. 1610. 4., non ignorant eruditi. At illud nondum in libris de litteratura Graecorum relatam invenio, hac Epitome non solum, ut vulgo existimant, ex Alexiadis libris octo prioribus, sed ex toto fere opere Excerpta contineri. Dudum id docuit, etsi parum accurate, Io. Christ. Wolfius in Catalogo Femin. olim illustr. p. 278. Nimirum editio Hoeschelii, si septem priorum librorum et initia et exitus comparaveris, cum Parisina plane congruit; liber autem ultimus complectitur res, a libro VIII. usque ad librum XIV. p. 445. A. perscriptas; sic ut l. IX. incipiat p. 133, 29., l. X. p. 137, 4., l. XI. p. 150, 20., l. XII. p. 161, 16. Utriusque reliqui libri Excerpta, ob codicis, ut videtur, folia turbata, alium ordinem habent, ac rerum series postulat. Liber enim XIII. incipit p. 163, 14. Tum sequitur p. 164, 14. initium l. XIV. Hunc rursus l. XIII. excipit p. 170, 24. Ultimis tribus paginis Fragmenta l. XIV. leguntur. Atque haec Augustana Epitome eas, quas Gronovius descripsit, longo intervallo vetustate praestat; siquidem confecta est ipsis Annae Comnenae temporibus. Cuius rei argumento est, quod Io. Zonaras, Annae aequalis, ea iam usus reperitur. Sic, ut hoc utar, Annal. Tom. III. p. 236., ubi rem, ab Anna L. V. 5. p. 248. traditam, refert, huius narrationem non ipse compendi fecit, sed qualis in Epitome legitur, ad verbum exscripsit. Nec dubito, quin olim hoc opusculum magis se legentium studiis commendaverit, quam ipsius Annae volumen, quod

magnitudine facile triplo maiori est. Etenim qui Epitomen paravit, non solum, ut Alexiadem in brevius contraheret, operam dedit, sed multo magis, ut ne quid exciperet, quod lectorum parum interfore videretur. Itaque tota subinde capita resecurit, et quominus defectus, hiant oratione, apparent, etiam verba contigua, modo parcius, modo violentius, conglutinando interpolavit, cum cetera pleraque servaverit integra, multo certe minus sibi licentiae, quam Gronovianus iste, sumserit. Vix autem crederit quisquam, quam misere deformata Epitome illa ad nos pervenerit. Nulla enim ferme pagina editionis Hoescheliana est, quae, ut alia vitiorum genera omittam, non tres quatuor lacunas habeat. Vel sic tamen egregium ad textus emendationem adminiculum censi debet. Possinus quidem satis habuit, Alexiadis Praefationem, quae in omnibus codicibus deest, inde sumere; reliqua ne adspexisse quidem videtur. Ego vero accurato eius usu didici, nullum facile codicem esse, cui Anna tantum debeat, quantum huic Epitomae; quippe quae sola non modo lectionis veritatem saepissime tueatur, verum etiam plura, quae mutila leguntur in reliquis libris, sana et integra exhibeat. Ceterum cum Hoescheli codicem Augustanum, ut ex speciminibus, a Friderico Windischmanno, Prof. Monacensi, ad me missis, cognovi, non ea, qua par erat, diligentia contulisset, perquam opportune accidit, ut beneficio Tafelii V. C. Apographum nanciscerer accuratius, quod in Bibliotheca Tubingensi asservatur. Exemplum illud Augustanum triginta quinque annis,

priusquam Hoeschelii editio in lucem prodiret, descripserat vir de his litteris optime meritus, Martinus Crusius, qui Tubingae quondam philologicam disciplinam profitebatur. Cuius marginibus libri adscriptae quoque erant eiusdem coniecturae aliquot textusque complementa: ex quibus ego, quae probabilia videbantur, suo loco commemoravi.

Denique silentio praetereundum non est Fragmentum Alexiadis parvulum, quod emendandae Praefationi adhibui. Quod Fragmentum, iam Fabricio Bibl. Graec. Vol. VII. p. 727. commemoratum, exstat in Bibliothecae Parisinae codice bombycino, olim Colbertino. Initium tantum Praefationis continet usque ad verba *ὅσα ἢ φύσις*, quae p. 4, 14. ed. nostr. leguntur. Hanc collationem a Niebuhrio, viro desideratissimo, accepi.

Recensitis codicibus iis, quibus uti mihi contigit, non alienum videtur, etiam reliquos, quorum mentionem in scriptis eruditorum inveni, breviter hic commemorare. De codice Tolosano, supra iam monui, eum ex oculis usuque hominum dudum evanuisse. Iac. Cuiacius duos tantum, quod sciam, locos inde protulit, ad Institut. II. 1. §. 24., quorum unus est libri I. 7. p. 40, 11 — 16., alter libri XIV. p. 422. B. *σκολιώτατος — ποιούμενος*. In utroque loco nulla scripturae diversitas inest, nisi quod in priore pro *καταλείπουσι* legitur *καταλιμπάνουσι*. Eaque lectio huic codici propria est: unde vix dubium arbitror, quin a libris, quos novimus, omnibus Tolosanus fuerit diversus. Atque id certius fortasse constaret, si eiusdem codicis locum alium in-

spicere licuisset, quem in Petri Fabri, Icti Tolosani, Commentario ad Leg. II. de Iust. et Iure p. 751. exstare, Ducangius ad Ann. Comn. II. 8. p. 114, 19. testatur. Verum hunc Commentarium, etsi studiose quaesivi, nancisci non potui. Alter codex est Vaticanus, qui cum exeunte saeculo proximo Roma a Francogallis Parisios ablatu esset, ad pristinam sedem dudum rediit. Eius mentionem fecerunt Ste Croix, Examen critique des anciens historiens d'Alexandre le Grand, sec. edit. p. 759. et Frid. Wilken. Hist. Comn. p. XV. Minus recte postremo in loco Vaticanus alter appellatur. Error inde, ut opinor, venit, quod Fabricius in Bibl. Graec. Vol. VII. p. 727. codicem, quo Possinus usus est, Vaticanum dixit, cum fuerit Bibliothecae Barberinae. Is igitur liber vere Vaticanus in schedulis, a Niebuhrio mihi traditis, accuratissime sic describitur: „Codex bombycinus, forma maxima, foliis 392., satis luculenta et grandi littera, saeculo XVI. exaratus est. In eo continetur Annae Comnenae Alexias initio et fine mutila. In uno ex foliis chartaceis praefixis haec scripta sunt manu Fulvii Ursini: “Annae Comnenae Alexias. Ἀλεξιάς. Emptum ex libris cardinalis Sireleti”, tituli instar; nam opus ipsum imperfecte incipit fol. I. recto, μᾶλλον τοῦτον κατέτλους (sic) ἐκεῖνον ἄμα μὲν καὶ τὴν ταχίστην κέλαιδον (sic) προαιρούμενος, quae verba incidunt in lib. I. ed. Reg. 1651. fol. p. 37. D. Desinit fol. 391. verso: μὴ καὶ ἀναγράφοντες τὰ λυπηρὰ (hic lacuna indicatur) ἐμπικραιοίμεθα. Deinceps fol. 392. recto maximis rubrisque litteris subscriptio legitur: τέλος σὺν δεῖρ τοῦ παρόντος βιβλίου.

Omnium librorum initia et fines cum editione conveniunt. In uno ex foliis praefixis, nescio cuius manu, nota perarata est eiusmodi: "Quae hic desunt in proximo libro, vide in impresso sub no. 6152. Caeterum in impresso plurima desunt, quae ex hoc mscto supplenda sunt." Sed hoc in fraudem ne ullum inducat. Nam intelligitur editio Hoeschelii admodum lacunosa. Regia autem editio, tantum abest, ut ex hoc codice compleri possit, ut ipse innumeris locis ex ista et supplendus sit et corrigendus. Etenim quae lacunae sunt in ed. Reg. lib. XIV. p. 421. D. lib. XV. p. 464. B. p. 470. B. p. 471. B. p. 499. A. et totis paginis 500—507., item eae in codice inveniuntur fol. 325. recto, 356. recto, 360. verso, 361. recto, 385. recto, 386. recto, sequentibusque foliis, et nonnulla, quae integra sunt in editione, in codice sunt manca, punctisque in vacuis spatiis notata. Eiusmodi locos offendimus lib. VII. fol. 119. verso, lib. VIII. fol. 147. verso, lib. XV. fol. 354. verso, alibi. In margine scholiola leguntur, rubricata plerumque. Fol. 109. verso, ubi Alcibiades Atheniensium muros contra Lacedaemoniorum voluntatem instaurasse scribitur (lib. VII. p. 174. D.), adnotatur: τὸν ἄριστον στρατηγὸν, Θεμιστοκλῆ, φησιν ὁ Θουκυδίδης τοῦτο πεποιημέναι. Fol. 122. recto, de Danubio (lib. VII. p. 192. B.) Ἰστρος ὁ ποταμὸς, ὁ παρ' Ἑβραίοις Φεσῶν (sic), παρὰ δὲ Ἰνδοῖς Γάγγης, παρὰ Αἰθίοψιν Ἰνδὸς, παρ' Ἑλλησι δὲ Δανούβιος. Fol. 151. verso, de Scytharum invasione (lib. VIII. p. 225. C.), quos paullo ante ab Alexio victos Anna scripserat, ποία οὖν ἦ τοῦ βασιλέως νίκη, ᾧ

συγγραφεῦ, τῶν Σκυθῶν, ὡς φῆς, ληϊζομένων ἀπαντα, ὡς καὶ τὰς πύλας τῆς πόλεως ὑποκλίνεσθαι. Quorum scholiorum nonnulla in ed. Reg. latine versa videmus et edita.“ Ab hoc codice Vaticano non diversum puto eum, unde Leo Allatius, cum editio Parisina nondum prostaret, satis ampla fragmenta descripta inseruit libro de Eccles. Occident. et Orient. perpetua Consensione, qui Colon. Agripp. a. 1648. 4. prodiit. Ipse quidem Allatius, qui incommodus saeculi mos erat, nihil de codice suo addidit. Sed tamen coniectura mea multum inde habet probabilitatis, quod Allatius ei ipsi Bibliothecae olim praefuit, quae codicem illum possidet, a Fulvio Ursino, ut arbitror, legatum. Vid. F. Blumii Iter Ital. III. p. 39. Iam vero fragmenta, ab Allatio l. II. c. 10. p. 625. 629. 631. 633. 636. prodita, haud exiguam variantium lectionum copiam continent; quas inde exsignatas sedibus suis memorassem, nisi Allatii librum sero inspexissem. Itaque eas, quatenus ad hoc Volumen pertinent, nunc libet adscribere; reliquas alteri Volumini seponam. Sunt autem hae: p. 265, 15. ed. nostr. τὰδελεφοῦ. 19. ἀλλάτα. 266, 4. κατὰ τὸν φάμενον — γαρυδάν. 5. ἐαυτὸν. 7. ἐφ' ἐαυτοῦ. 8. τουτουὶ om. 10. τῶν om. 12. τούτων τῶν δογμάτων. 14. κακῶς τῷ Ἰταλῶ. 18. παντὸς — λέγοντος. 267, 1. παραιτούμενος. 11. ἔσπευσε. 286, 15. διανείμασθαι — ἐκέλευσεν. 17. ὑπαρόρους. 286, 4. ὄπη. Quas quidem lectiones, etsi numero illas pauciores, si quis cum reliquorum codicum scripturis comparaverit, satis liquido apparebit, exemplum illud cum Holsteniano, quo Gro-

novius usus est, cognationem habere maximam, quamvis rursus non desint, quae utriusque libri diversitatem arguant.

Iam de consilio, quod in adornando Alexiadis textu secutus sum, pauca dicam. In quo genere hanc mihi legem constitui, ut verba ad solam codicum auctoritatem exhiberem, neque usquam a scriptura, qualis in editione Parisina extat, recederem, nisi aliorum librorum lectio vel rei veritati, vel analogiae grammaticae, vel denique Annaei sermonis consuetudini elegantiaeque magis consentanea videretur. Ubi vero libri ob depravationis communionem me destituerent, a coniectandi arte, quae codicum vicaria est, auxilium petii. Quamquam eiusmodi in locis sedulo cavi, ne, siquid ingenio a me repertum esset, in ordinem temere reciperem. Praeterea interpunctionem, quam Possinus ex codice suo perversissimam reliquerat, passim mutavi, eaque sola re effeci nonnunquam, ut loci, ad intelligendum antea impediti, lucem nanciscerentur suam. Codices litteris suis initialibus distinxi. Igitur P. significat codicem Possini sive editionem Parisinam, F. Florentinum, C. Coislinianum, G. Gronovianum, A. Augustanam Epitomen, E. Epitomas Gronovii, Fr. Fragmentum codicis Parisini. Sicubi in apparatu critico unius editionis Parisinae lectionem indicavi, quod aliquoties factum memini, sciendum est, textus scripturam reliquorum codicum fide niti.

Volumine altero exhibebuntur Annotationes meae, in quibus cum locos difficiliore vel obscuriores illustrabo, tum lectionis, sive novae sive intactae

veteris, ubi opus videbitur, rationes reddam, et si forte longior usus, ut assolet, meliora me docuerit, ea addam. Nam etsi vix ulla editionis Parisinae pagina est, in qua non ter amplius vel librorum scriptura melior restituta, vel coniectando veritas lectionis inventa sit, tamen tantum abest, ut perpurgasse iam textum mihi videar, ut non pauca etiam nunc residere doleam, quae emendari poscant. Quin nunc ipsum, dum hoc Volumen, pridem a me absolutum, tanquam alienus spectator, perlustro, vitia nonnulla deprehendi, vel prorsus a me neglecta, vel minus feliciter tentata. Cuius duplicis generis exempla aliquot hic proponam. Pag. 9, 10. pro corrupto *δειοτέρας* lege *δειοτέρον*. Mox l. 15. recipere debebam, quod Hoeschelius coniecit, *ἀφ' ἧς*. 17, 21. pro *οἱ μὲν γὰρ* scribe *οἱ μὲν οὖν*. 18, 13. *ἡμῖν* sanum est. 21, 2. in verbis *ἠπλωτο μὲν τῇ γῆ*, dativus non habet, unde pendeat. Quare lege *ἐφήπλωτο*. Quod verbum etiam apud Glycam p. 623, 9. in vitium abiit, a Bekkero notatum. Deinde l. 7. recte A. *ἐγκείμενον*. Nec minus probum est, quod l. 10. in G. legitur, *πανταχόθεν*. Eadem corruptela p. 32, 14. tollenda, licet omnes libri *πανταχόδι* habeant. 24, 15. *τοσοῦτο*, quod G. dat, non recipiendum erat pro rariore *τοσοῦτος*. Locutionem exemplis cum aliorum scriptorum, tum ipsius Annae p. 381. B. firmavit Lobeck. ad Phryn. p. 424. 27, 10. lege cum A. *μεμαθήκει*. 29, 6. pro vitioso *ἀπελάττειν*, nunc non dubito, quin reponenda sit lectio A. *φυλάττειν*. 37, 5. *μεμηνόσιν ἐόκει καὶ οὔτε ῥαστώνης ἐν χρείᾳ ἦν*. Frustra conieci *καὶ οὔτι γε*. Lege *καὶ οὐ τῆς ῥ*. Ita

alibi loquitur, velut in Praefat. p. 4, 13. δεῖ γὰρ ἐξορ-
 χεῖσθαι ταῦτα, καὶ οὐ περιαντολογία τὸ πρᾶγμα.
 Vid. Schaefer. ad Apoll. Rhod. T. II. p. 218. Mox
 l. 11. recte A. ἐκεῖθεν. Formula Annae usitata: p.
 139, 12. 366, 3. et, omisso ἔνθεν, 217, 18. 411, 13.
 430, 10. 40, 6. malim Βαρδάριον, quod A. praebet.
 Vid. Tafel. Mus. Rhen. V. 2. p. 185. 41, 13. τοῖς
 ante ἐκεῖθι non delendum. 42, 16. placet coniec-
 tura G. Dindorfii, in Thes. Steph. Vol. II. p. 1516.
 pro διώκλα scribentis διώκλαζε. 45, 2. ante μέσον
 excidisse videtur εἰς. In sqq. l. 12. restituendum
 est διηγῆσομαι. Ibidem l. 16. pro ἕνα bene A. εἶναι.
 49, 13. pro vitioso τοῖς πρὸς ἡμᾶς emendo τὸ πρὸς
 ἡμᾶς. 51, 11. ἄγεσθαι mutandum censeo in ἀρχε-
 σθαι. 59, 14. γε dele cum A. 31, 1. recipere de-
 bebam τούτῳ, quod in F. legitur. Nempe inter-
 punctio, qua locus laborat, imprudentem me dece-
 pit. Ita scribendus est: οὐδὲ διὰ τὴν ὑποτρέχουσαν
 ὑποψίαν, ὅτι πατήρ ἐστι, περὶ οὗ συγγράφομεν, τὰ
 κατορθώματα τούτῳ παραδραμούμεθα. In seqq. l. 3.
 recte idem F. ταύτην. Totam autem sententiam sic
 scribe: ἐμοὶ γὰρ ταύτην ἐχούση σκοπόν, ἄνωθεν κα-
 δάπερ πολλάκις εἴρηται. 96, 3. ex A. μὲν ascisci
 oportuit. Vid. Niceph. Bryenn. II. p. 94, 16. 98, 5.
 corrige τῇ δὲ μετ' αὐτήν, ex constanti Annae usu:
 p. 116, 5. 340, 14. 400, 5. 419, 12. 439, 20. 103,
 13. pro ἀφροντησίαν scribendum est cum A. ἀφρον-
 τισίαν, ut p. 139, 4. 181, 18. Vid. Lobeck. ad Phryn.
 p. 510. 106, 10. ἐκεῖνος δὲ τοῖς τῶν μοναχῶν ὑπο-
 ζυγίοις ἐπεισάξας τὰ ἑαυτοῦ. Nihili est ἐπεισάξας.
 Corrige: ἐπισάξας. 111, 18. coniunctim scribe κα-

τασυστάδην, quod Lexicis deest. 129, 2. μονάδιον, quod Hoeschelius coniecit, reponendum erat, suadente Ducangio Constant. Christ. IV. p. 125. 176, 13. σωματικά δεύτερα τίθεται λόγον. Locus restituitur facillime, si δεύτερον, quod C. habet, in δεύτερου mutaveris. 193, 20. ἐπεὶ ὁ Βαῖμοῦντος καρτερώτερον αὐτοῖς ἐπεμάχετο. Ita nunc legitur, contra sensum. Emendo: ἀπεμάχετο. 215, 1. pro ἡ δὲ scribe ἧδε, pleniore interpunctione post θέσις posita. 273, 20. κατὰ δεκάδας τοὺς λογάδας τῶν Μανιχαίων ποιῆσθαι ἐκέλευσε. Pro inepto ποιῆσθαι nunc malim πορεύεσθαι. 328, 8. lege οὔτινοσοῦν. 337, 5. pro τούτων lege τούτου, ut ad solum Caesarem respiciat.

Verum haec obiter. Nam de eiusmodi locis plerisque, in quibus scriptoris manus nondum restituta videtur, tum proprie agendum erit, cum Annotationes scribam. Nunc reliquum est, ut de interpretatione Latina, quam huic editioni novam addidi, verbo moneam. Id negotium, molestiae taedique plenissimum, ut susciperem, res ipsa exigere videbatur. Nempe Possinus, cum non tam vertendo, quam enarrando operam daret, mirum quam libere non in verbis modo singulis, verum etiam in totis sententiis reddendis versatus est, circumscribendo, affingendo, primis postrema miscendo, omnia denique obruendo ingenti verborum flumine. Unde factum est, ut Alexias Latina in amplitudinem duplo maiorem excreverit, quam Gracca, et altera alterius ne umbram quidem referat. Quo minus autem Possiniana versionis luxuriam depascere licuit ad ali-

quam Graeci exempli similitudinem, eo fuerat optatius, quod Alexander Diesterwegius, discipulus quondam meus, suam mihi operam ad novam parandam ultro pollicitus erat. Iamque iuvenis egregius, quae erat diligentia animique alacritate, exantlaverat aliquantum laboris, atque etiam nonnullos locos, corruptelarum labe affectos, eadem opera ad sanitatem redegerat, cum, ecce, mors eius immatura, quae tristis et acerba nobis accidit, incepti persequendi spem omnem evertit. Itaque ipse de integro rem aggressus, legentium utilitati maxime consulturum me putabam, si, quantum a temeritate ac lascivia decessoris mei abessem, tantum morositatem illorum interpretum fugerem, qui singulis annumerandis verbis fidem constare opinantur. Hanc interpretandi viam, quae inter duas maxime diversas sola ad probabilem scriptoris imaginem ducere mihi videbatur, omni, qua potui, constantia tenere studui, ac nisi plane turpiter in alterutram partem peccavi, non vendum erit, opinor, ne aequi lectores, si quae leviora errata deprehenderint, non condonanda censeant. Ceterum Argumenta, singulis libris praeposita, nova et ipsa sunt. Libenter servassem vetera, nisi rerum ab Anna narratarum seriem parum perspicue ostenderent. In meis praecipua tantum historiae capita indicantur, quae, quo commodius reperiri possent, etiam in textu Graeco numeris distinguenda curavi.

E Possini Glossario, quod post Ducangii Commentarios, nobile illud eruditionis monumentum, nemo facile integrum requirat, resectis verborum

ambagibus, ea excerpta dabo, quae ad rem facere videantur. Denique extremo operi subiungentur et rerum et verborum Indices novi, quorum alter plura vocabula exhibebit, quae in Lexicis nostris frustra quaeras.

Scrib. Bonnae mens. Sept. a. 1839.

PETRI POSSINI
DEDICATIO ET PRAEFATIO.

AMPLISSIMO ILLUSTRISSIMOQUE VIRO

D. D.

PETRO SEGUIERIO,
FRANCIAE CANCELLARIO.

Non eget apud Te quidem Interprete vetustas ulla, aut eruditarum litterae Gentium: Tamen haec Graecae Princeps facultudinae cuius arce dignum Opus e tenebris in lucem publicam nunc emergit, me interpretem apud te iubet esse, non orationis certe aut sermonis sui, ubi nihil eruditioni tuae non pervium est, sed animi grati atque officii, quorum significationes nunquam satis magnas, satisque vel tuo merito, vel suae voluntati respondentem edere se ullas putat posse, quantumvis accumulet plurimas. Anna ea est Comnena, decima Musarum, et Pallas quaedam Byzantinae Graeciae, cuius Porphyrogenitae licet ac primogenitae moderantis orbem Principis, si quis ingenii opes aestimet, Augustos natales, atque illam cuniarum purpuram in minimis ornamentis numerabit. Haec nullius eruditarum rudis artium, praesertim autem Eloquentiae consulta; religionis quoque omnibus et humanitatis elimata officiis; ac collectis iis cunctis una florens dotibus quae omnibus absolvere numeris non Regiam Matronam quamlibet, sed eam possent quam sui aevi miraculum iure diceret;

contenderat omnes nervos industriae in elucubratione operis ingentis, in quo decorum istorum omnium insignia specimina extarent: Historiae videlicet rerum longo Patris sui principatu maximarum ac mire variarum terra marique tota fere Asia Europaque gestarum: quas accuratissima collectionis diligentia, nec minus scita descriptione ordinis, atque explicationis ornatu complexa, simul praeclare a se consultum rebatur rationibus publicis tantae utilitatis libro vulgando; simul privatas spes famae ac memoriae perennis, quas isto pietatis eodem facultatisque suae consignasset monumento, non male constitutas gratulabatur. Caeterum quam vere illud olim scriptum a quodam sit: *Quantumvis docta disertaque opera blattis nihilo secius ac tineis epulas datura, nisi potentis et benigni Genii efficaci providentia curentur*: non alio melius exemplo, quam huius Libri misera et lamentabili fortuna comprobatum est. Tam venusto is quidem elocutionis flore comptus ortu ipso primo prodiit, ut si fabellas et nugas meras ista elegantia garriret aniliter, ornatu solo dictionis honoratum inter Scriptores Atticos primi subsellii eblanditurus sibi facile locum fuerit. rursus tam grave tamque scitu necessarium, tali dispositionis arte, tantaque maturitate iudicii argumentum explicat ac digerit, ut si loqueretur inquinaatissime, tamen splendore sensuum illuviem verborum, et historiae non alibi narratae praestantia, labem barbarae ac balbutientis orationis posset redimere. Postremo quod mulierem eandemque in regno natam ac nutritam Operis spissi prolixique fuisse autorem constat, res est profecto eiusmodi quae scriptioni nec styli alioqui nec materiae genere tolerabili, raritate ipsa et admirabilitate scriptricis Reginae pretium apud aequos aestimatores rerum abunde magnum conciliatura videretur; ut non ferri solum et legi sed celebrari etiam atque expeti iure deberet. Et tamen: O rem miramne magis dicam an miseram! tamen ille tot nominibus ad famam atque ad celebritatem commendatus Liber, spretus, abiectus, neglectu omnium obrutus annis quingentis in situ

ac tenebris iacuit: ac cum olim tot aliae nulla huic ex parte comparandae Graecorum, ultimae, mediae, citimae vetustatis lucubrationes, vel a Venetiensibus Aldi typis, vel a Basileensibus Frobenii, vel ab aliis alibi lucem acceperint; et cum multi extiterint utraque docti lingua homines qui Latine interpretandos e Graeco libros ambitiose conquirerent, una ferme omnium Annae Alexias fuit quam sua quaedam incredibilis infelicitas prohibuerit, ne in ullum umquam Graecum Typographum, in Latinum Interpretem ullum incideret. Nam Hoeschelianorum excerptorum Augustanam emissionem illam nemo aequus opinor magis gratulandam Caesarissae putaverit quam puerperae aborsum passae infelicem eiectionem foetus monstrose mutili et mortui. Fuit tamen cum respexisse Annam melior fortuna visa est. Iacobus Cuiacius vir longe omnium ingenio, Iuris scientia, Linguarum notitia clarissimus, Alexiadis codicem nactus, legit, suspexit, praedicavit. Denique, quo nihil Annae, nihil rei litterariae consulere opportunius potuit, viro illam ornatissimo eruditissimoque commendavit Petro Fabro, a quo editionem cum interpretatione Latina coniunctam sperare ipsam oporteret. At o fallacem reconciliatae cum sorte adversa gratiae fidem! recruduit brevi atrocior quam antea fatorum in Annam rigor: nunquamque desperavimus de illa iustius quam ubi proxime spem veneramus. Subtrahitur rebus humanis re infecta Faber. Exemplar unicum Alexiadis ex eius scriniis clam aversum in nescio quod barathrum quasve latumias contruditur inexorabilis custodiae: nisi potius (quod verisimiliter alii rentur) casu quodam infesto absumptum est funditus. Hic tua quaedam, VIR AMPLISSIME, rerum fato prudentia maior et in rem litterariam nullis deterrenda difficultatibus, nullis coercenda finibus benignitas, velut e machina Deus, adfuit. Capessis hanc curam, adhibes animum, lustrari Bibliothecas iubes, versas, inquiris, qua vales propter summam auctoritatem potestate longe, prope, in nostrate, in extero solo, moliris, indagas, retegis, satagis plurima. Postquam satis constitit ni-

hil in Gallia, nihil in Germania, nihil usquam Cisalpinarum gentium spei aut praesidii ad Annam esse, in Italiam transvolas, Romae rem curas, accersitum inde Codicem Bibliothecae Barberinae non optimum aut integerrimum illum quidem, tamen eiusmodi quo Interpres non hebes, nec plane imperitus consolari desiderium melioris posset, cum nonnulla fiducia operae navandae; allatum, inquam, ad te Roma Lutetiam eiusmodi codicem ad me Tolosam mittis. Affixis implicitusque tum eram curis toto, ut ita dicam, caelo diversis; neque iis aut numero paucis, aut genere levibus. Hinc Marcus, Lucasque, Matthaeo iam perfecto promissam reposebant operam. Aliunde divinae litterae professorem suum iure manu consertum tenebant ne ad humanae historiae interpretationem descenderem. Denique cepta varii generis complura clausulam colophonemque flagitabant. Quid agerem? tua Mecaenas haud mollia iussa. induciis utcumque impetratis; et quasi ab urgentioribus creditorum mora solutionis exorata, totum Annae me tribui, totum impendi: et totum ita res posebat ut nec totus sufficerem. In scriptione passim incerta exemplaris tumultuaria collatione concinnati coniectura et suspitione utendum plurimum. Lacunae divinationibus supplendae. Cavendum ne longe ornatissima Comnenae oratio nimis inaequali versioni Latinae compararetur; non minori fastidio convitioque oculorum, quam si holosericus viva purpura lucens pannus sacco cilicino aut pullo centoni assueretur. Verendum ne (quod parum vitasse aliquos querela multorum est) interpretationem Latinam facerem similem setacei cribelli, quod immissae in cerniculo farinae florem ipsum ac purum pollinem transmittit, furfures ac sor-des meras retinet et exhibet. Ad haec quoniam in Caesari-sae familiam nomine atque autoramento Interpretis transcriberar; tenenda vis huius officii, quod quale sit, ex mu-niis eiusdem generis, principalium scribarum et palatinorum commentariensium potest intelligi. Iis Reges Reginaeque uti solent ad scribendas quas quoquo-versum missitant litteras,

quarum sententiam ubi verbo aut nutu indicarunt, istorum iam negotium est, pro sua cuiusque facultate, mentem subscripturi deinde Principis, ex eius dignitate reique merito quam aptissime quamque disertissime disserere. Postremo conandum ut Graeci quem exprimendum susceperam archetypi non superficialiam solum formam aut extima dumtaxat lineamenta (qualia viventium in mortuo restant cadavere) stylo utcumque assimulata redderem: verum illum insuper vigentem ac vegetantem intus, subindeque vivis ex arcano evibrationibus micantem Latinae quoque expositioni penitus inderem atque inhalarem, si possem, spiritum, velut ignem, aiunt, aetherea subductum domo luteo Prometheus operi miscuit, nihil alioqui supra massam vilem madefacti pulveris futuro. His ego tot cautionibus, tot circumspectionibus, ac destinationibus tam variis praemunitam, imo defixe intentam, atque anxie sollicitam mentem habui tota in functione demandati huius a te mihi muneris luculentissimae historiae Latinis edendae litteris. Quamquam meae me imbecillitatis conscientia nimium timere cogit, non modo ne quod sequer bar non assequutus sim, verum etiam ne in alias diversi generis reprehensiones incurrerim. Scio nimirum scio, haec de qua dixi, quam profiteor, libere politeque interpretandi secta et ratio, cui quantaequae offensionis exposita sit tristium censurarum. Sunt qui nares corrugent, qui superciliose renuant quoties excurrit Latina oratio supra Graecae modum; quoties vicissim fluentem velut sinum Asiatici Sirmatis Romanae munditiae brevioris succinctum nodo cogunt. Quis omnes enumeret delicias fastidiorum, quarum in censum veniunt oscitationes male feriatorum supina interdum et semi-somni lectione nihil nisi ansas vellicandi captantium. *hic enimvero*, aiunt, *Graiae acumen argutiae pinguem interpretem haud pupugit*. Alias subsannant: *huius quam patulum circa orbem errat!* est ubi *flagitium!* increpent, *quod iudicio ipsorum strangulentur auctoris sensa, quod mutantur aurea plumbeis. quod stricti sales intemperanti Latinae copiae superfusione*

liquefiant. Denique interim bilem erumpunt indignantes: *exurdato barbarie palato non sapuisse salivam Atticam.* Haec et eius generis caetera praeterquam longum, etiam nec mihi promptum, et alioqui exitu anceps fuerit velle purgando ac pro me dicendo refellere. Nunquam equidem soleo mihi nimis tribuere. quin adeo plerumque ipse mihi parum aequus sum; quippe ingenii ac facultatis quanta sit tenuitas conscius animus, iudicia reprehendentium vel excipit assensu facili, vel ultro consciscenda censura praeoccupat. nunc vero etiam plusquam alias male metuo, ne alibi vis, alibi ars, alibi felicitas satagenti licet mihi frustra que molienti defuerit. Quamobrem singula obiecta si persequar, quaedam forte sint quibus diluendis nec coronae, nec iudicibus satisfaciam, nonnulla etiam in quibus accusatori reus sponte confitens palam dem manus. Innocentiae meae tamen et fidei hoc in negotio optimae non a criminationibus magis alienis quam ab ipsius mei morositate iudicii periclitantis, ne penitus causam deseram, profitendum hic est, me nutu ac iussu tuo suscepta provincia quam minime male defungi studuisse, in eo nec tempori nec labori, nec contentioni pepercisse unquam. Successus quis tandem conatui responderit, ut producendae nequidquam multis clepsydris apologiae compendium uno verbo faciam, tui VIR MAXIME, iudicii, tui arbitrii res esto. nemo erit omnium (sat scio) tam pervicax qui si minus propter amplissimum magistratum, quo iuris et aequi moderamen Tibi summum attributum est, certe propter notissimam omnibus, et ultra etiam quam Imperii fines Gallici pertinent, celebrem ac venerabilem aequitatem, doctrina varia omnisque generis sapientia coniunctam, non tuae standum definitioni putet: me quidem ipso, quocumque alea verterit, adeo nihil contra excepturo vel provocaturo, ut subscriptorem adstipulatoremque cuiuscumque sensus tui iam hinc ultro pollicear. Te fere in scribendo spectabam unice, tibi me fingebam parabamque: tibi si placui, abunde mercedis est. nam praeterquam quod laudis publicae praecudicium, favor tantae

autoritatis certum habet : vel si probares solus damnantibus cunctis ad famae rationem fructumque animi, unus mihi tu instar millium, instar omnium merito fores. Sin vero reprehendis, non continuo lusisse me operam aut plane votis excidisse iudicabo. Ab irretorta mentis vi, ab aquilina intelligentiae illa tuae acie, cui fucum nullus color facere, nulla se probare mendax gratia, nulla placere nisi viva nativaque pulchritudo potest, ad indulgentissimam clementiam benignissimae humanissimaeque voluntatis me recipiam; ibique asylo tutus certissimo spem in sinu dulcem alam, fore ut venia consoleris quod remunerari laude minus potes; et trans vitia ineruditae manus, benevoli pectoris officio agnito nec spreto, quodcumque hoc est quamvis illepidi munusculi, monumentum aeternum esse patiaris eius observantiae ac venerationis qua te summa verissimaque prosequitur,

ILLUSTRISS. AMPLITUDINI TUAE,

Scribebam Tolosae III. Kalend.

Quintiles anno CIOICXLIX.

Deditissimus PETRUS POSSINUS
e Societate IESU.

L E C T O R I.

Nec miror nec aemulor mature disertos illos qui libros in librorum principis faciunt, et inexhausta loquacitate Prooemiorum sedulo id agunt, ut oculi legenti doleant priusquam is primum Operis versum viderit. Ego tibi, LECTOR, quominus statim fruaris tamdiu optato Byzantinae Caesarissae colloquio, moram unam obiicio (nam Glossarium Annaeum,

transvoles licet: non enim ante omnia perlegendum; sed in tempore consulendum seponitur) moram, inquam necessarium interpono unicam, Praefatiunculae paucis complexurae; quo casu, quove statu Alexias Annae Comnenae meas in manus venerit; qua spe quave conditione in tuas transeat.

Iam tum ab adolescentia, quam mihi transigere Tolosae contigit, ingenti desiderio flagravi Alexiados Annae Comnenae explicandae Latinis litteris, et luce publica donandae. Alebat id votum lactabatque blanda spe sedes illa ipsa studiorum: quod in qua vivebam litterisque operabar civitas unicum eius operis antiquissimum et integerrimum exemplar habere dicebatur. Egi ergo, satégi, per me, per amicos movi multa, quo istius mihi copia fieret codicis. a nobilissima clarissimaque Fabrorum Saniorianorum familia in Musaeum τοῦ μαχαρίτου eruditissimi Petri Fabri humanissime admissus, versatis illic otiosissime curiosissimeque cunctis multum frustra bibi pulverem. Indagavi etiam omnibusque vestigiis odoratus sum eequam in urbis aliam rara et peregrina haec avis evolasset domum. non plus profeci quam Cadmus cum Europam quaereret. Atque hic praedicandae locus est officiosissimae benignitatis Illustrissimi D. Caroli de Montchal Archiepiscopi Tolosani, qui pro caetera humanitate qua studia semper mea prosecutus est, tunc etiam non indignum celsitudine sua credidit in istam mecum curam descendere; et autoritatis interpositione suae tantae huius effectum voti mihi conficere conari. Elusit tamen indagaciones, petitiones, machinationes omnes vel nescio quis casus alius, vel obstinatissima iniquitas eorum, qui captivam illustrem aeternis detinere tenebris cum incommodo et gemitu Orbis totius deliberatissimum habent. Multi deinde anni mihi alia cogitanti omnia et Alexiados iam plane oblito fluxerant, cum vir honoris causa nominandus Petrus Seguerius Cancellarius Franciae, qui amplissimae dignitati parem Religionis, Iustitiae, virtutisque omnis; tum vero etiam eloquentiae et eruditionis excellentiam adiunxit, animadvertens a collectione Historiae Byzantinae quam Typis edi Regiis iusserat, Alexiadem Annae Co-

mnenaē non tolerabilius abesse posse quam ver ab anno, egit Romae per litteras et certos homines cum Eminentissimo Cardinali Francisco Barberino, Principe iuvandis litteris nato, ut si quem locupletissima sua librorum veterum et rarissimorum penu Annae Comnenae codicem haberet, eius copiam ad editionem Praelis Regiis ne commodare gravaretur. Misit is statim librum in charta scriptum non antiqua manu, nec integrum: sed Lucae Holstenii viri doctissimi Barberinae Bibliothecae curatoris solers fecerat, ut usui esse pene pro integro posset. Is codicem hunc multis locis mutilum cum alio pervetusto in membranis, imperfecto et ipso lacunisque deformato, quem ante hos paucos menses in Bibliotheca Medicea Florentiae vidi, accuratissime contulerat: ac quia non fere iisdem locis ambo exempla deficiebant, unius hiatibus ex altero explendis, non exiguo nec parum nobis praedicando labore suo proxime integritatem perduxerat Barberinum codicem; quem Illustrissimus Cancellarius ad se Roma perlatum, cui vertendum Latine traderet, non diu quaesivit. Magnarum est et regendis terris a coelo paratarum mentium, nihil quamvis obscurum atque humile nescire. Igitur mei quoque nominis quadam usque ad istum apicem forte appulsa mentione; cum praeterea memoraretur me operam olim aliquam in quaerendo posuisse Tolosano Fabri Codice; voluntatemque ostendisse Alexiados interpretandae; negotium statim datum est honesto in primis viro Sebastiano Cramoisy Officinis Typographiae Regiae Praefecto, mittendi quamprimum ad me recens allati Roma Codicis: quod ille fide summa, mora nulla praestitit, adiunctis litteris quibus significabat, gratum me, Amplissimo Cancellario facturum, si, quod primum suppeteret otium, in versionem Alexiadis conferrem. Eram ego tum haud parum diversis sacrarum litterarum studiis immersus: primusque ille ac iuvenilis ardor operae navandae in Graecis interpretandis, et tempore ipso consenuerat, et experientia molestiae nequaquam pari fructu compensatae quae pertrioso isti negotio inest, refrixerat sane plurimum. Tamen reverentia venerandi nominis instinctus, sublati repente

ac sepositis quae in manibus erant cunctis, totus ad exhauriendum tantae auctoritatis mandatum incubui. Ac principio sic constitueram: duo esse praecipua in quibus elaborare me oporteret. nam et faciendum esse, ut Graecum exemplar quam emendatissimum exiret, tum annitendum postea, ut quae ex eo exprimeretur Latina versio, veram Autoris sententiam rectissime assequeretur, planissimeque redderet. Quarum rerum cum is ordo comparatus natura sit, ut illam huic praeverti sit opus, appellenti mihi ad priorem animum, experientique operam, gravis ecce primo difficultatis oborta species, paulo etiam post desperationem iniecit cepti perpetrandi. Codex qui ad manum erat unicus tumultuarie, ut dixi, ex duobus mutilis congestus consutusque passim incertae, palamque interim mendosae lectionis vocibus scatebat; lacunis ad haec hiabat toto sparsis Operis corpore, cuius caput ipsum, hoc est elegantissima et libro dignissima Praefatio Annae desiderabatur tota; quam ex Augustanis Excerptis, prout licuit, supplevimus. Clausula porro Historiae, postrema scilicet quintidecimi pars libri, creberrimis fatiscens rimis, pertusi passim vetusta carie centonis, aut collabascantis ruinosaeque maceriae speciem habet. Quid hic auderem speraremve? Aggrederer ad emendationem archetypi contextus? quam non nisi coniecturis et divinationibus, tam multae contentionis, quam nullius auctoritatis, in exemplarium defectu meliorum, repraesentare me putarem posse? An desponderem continuo animum, editionisque consilium abicerem? ac cum Davidi Hoeschelio sua viros apud doctos gratia constiterit, quod is non dubitasset mendosa incredibiliter et lacera Historiae Annae fragmenta, pauca, temere coacervata, praefixo Alexiadis titulo edere; Ego totos quindecim eius Operis libros nactus, propter nescio quos naevos magis interpellaturos in lectore sensum elegantiae, quam rerum cognitioni gesturum, aut Historiae integritati subtracturos quidquam, publicis invidendos desideriiis et aeternarum rursus addicendos tenebrarum ergastulo censerem? Neutrū opinor quisquam aequus cruditusve suasisset; ne probasset quidem. Illa igitur mihi

sententia necessario reliqua facta est, qua decernerem: contextum quidem Graecum plane intactum relinquere: ne manifestis quidem solicitandis mendis, quamdiu verae lectionis fundum non haberem maioris antiquitatis et auctoritatis codicem. totam vero industriam in elaboratione Latinae versionis expromere, qua, iudicio, si quod esset, ac diligentia in subsidiorum deficientium locum subrogandis, explendis hiatibus, corrigendis ex coniectura vitiosis locis, modis denique omnibus assequi conarer, ut nitor primigenius Operi pulcherrimo, quoad per quinque saeculorum squalorem, et exitiabiles infestissimorum omnis generis casuum iniurias liceret, hodierna editione redderetur. En quid voluerim, quo studium et conatum intenderim. Nam reipsa quid perfecerim, non meae professionis, tuae, Lector, sententiae definitio est. Cuius ut non eblandiri gratia favorem; ita nec deprecari abiecta demissione severitatem: multo autem minus contumaci pervicacia refragari censurae velim. utere ut libet iure atque arbitrio quod tibi ego, vel si non per se suppeteret, ultro largirer, probandi reprehendendique quod dignum duxeris. Paratum ecce me in utrumvis habes; et quocumque alea verterit, proviso receptu quieturum. Gratificari publico volui, servire amicis, obsequi viris magnis: voluntate ac fide optima in negotio versatus sum. Hic semper, utcumque alia ceciderint, conscientiam sustentabit fructus. Peto tamen, id quod aequitatis est tuae, ne praecipites atrum calculum ad quamvis se primum offerentem speciem culpae. Fere non primas; ac ne secundas quidem saepe, quas vulgo laudant, cogitationes chartae illevi. at nonnumquam quartas quintasve. Fieri potest ut quod tibi primum advertenti animum in mentem venerit, ne me quidem ipsum fugerit: caeterum ego illud alteri nondum tibi animadverso posthabuerim; te paria facturo si ibi esses, probaturo quin etiam ubi cognoveris. Cognoscere autem poteris quaedam quidem e Glossario, longe plura e Notis; quorum illud nunc damus; has retinere adhuc cogimur, paulo post cum tibi grato publiceque utili auctario reddendas. Quando nimirum Annae nostrae, quam modo

solam emittimus sua unius ornatam maiestate, Comitatum ad-
demus proprium, iusto brevi edendo volumine, quo Caesaris-
sae primum vita ipsius e veteribus collecta monumentis exhi-
bebitur. Alexii deinde Augusti Panegyricus, ipsi coram a
Theophylacto dictus, Alexiadis totius elegans compendium,
addetur. Subiicietur abacus Chronologicus certo digerens or-
dine res omnes quindecim Alexiados libris expositas. Postre-
mo iidem ipsi libri quindecim, partim universi recensebuntur
ope Codicis optimi, cuius recentissime nobis inopinata ostentata
spes est: partim in locis obscurioribus, collatione aliorum
Scriptorum, et caetera eius generis accuratione, pro captus ac
tenuitatis nostrae modulo illustrabuntur.

DAVIDIS HOESCHELII

DEDICATIO ET PRAEFATIO.

VIRIS NOBILIBUS ET ILLUSTRIBUS

MARCO VELSERO, sacrae Caes. M. a Consiliis, IOANNI
IACOBO REMBOLDO, Aug. Vindel. II. viris Praefect.
VII. virumque Collegio, Dominis ac Patronis pl. ob-
servandis S. P.

Quod Democritus Abderites optandum censuit, eae ut imagines hominum sive oculis sive animis obversarentur, quae virtutis et commodi potius alicuius, quam vitii atque incommodi administratae ipsis essent: in eo ridiculum et superstitiosum illum fuisse, non iniuria dicas. Ad vitae enim rationem quamcunque laudabiliter ineundam, nihil nobis opus est τῆ κατ' εἰδωλον φαντασίᾳ Democritica, quum exempla ante oculos viva quotidie versentur, ex iucundissima etiam historiarum lectione quam plurima peti possint: unde quid decorum, quid indecorum, quid honori atque emolumento, quid ignominiae ac detrimento futurum, perspiciatur.

φεῦ, φεῦ, τί τοῦτου χάσμα μεῖζον ἂν λάβοις;

πρὸς ἐπανόρθωσιν ἡθῶν ἐνεργότερον; ut philosophus Chaeroneus pulchre asseverat. Ne abeamus longius, vel in his Alexiados VIII. libris, modo in lucem quos edimus, quot occurrunt virtutis, quot vitiorum exempla! Hos autem, viri nobilissimi, A. V. cur dedicem, satis causae vel hoc esse arbitror, quod ab annis quinquaginta illorum editio aliunde expectata fuit frustra, a doctis non semel expetita: nunc e vestra Bibliotheca eruti illi, iuris publici fiunt. In quibus

partim menda librarii tollendo, partim lacunas explendo, nonnusquam etiam Notis quaedam illustrando, quantum ingenii tenuitas est passa, temporisque angustia, si quod operae pretium candide iudicaturis videbor fecisse, laboris non absque magni viri autoritate suscepti minus me poenitebit; et ad alios scriptores vel integrius atque emendatius, vel etiam novos ex eadem vestra illust. Bibl. publicandos facilius invitabor. Deus Opt. M. A. V. cuius auspicio et liberalitate laboribus id genus vacare possum, florentem atque incolumem quam diutissime conservet.

Augustae Vind. pridie Non.

Septembr. A. S. N. MDCX.

A. V. O.

DAVID HOESCHELIUS. A.

A D L E C T O R E M.

Ex quindecim Annae Comnenae Porphyrogenetae Alexiadis libris, quos illustrium Bibliothecarum Catalogi dudum iactant, octo hic damus perpetuo fere lacunatos: quot et quales nimirum ex Augustano autographo repraesentare licuit. Satius enim visum rem litterariam nobis hunc semissem nunc quidem debere, quam toto aeternum carere. Integriorum et meliorum exemplarium domini, utinam invidiam non ferant, et luminibus nostris quamprimum obstruant. Praestantissimum Fabrum Regium Tolosae senatorem nominatim appellamus, apud quem magni Cuiacii codicem exstare aiunt.

Porro Annae fidei periculum in me non recipio, memini apud Vopiscum legere, neminem scriptorum, quantum ad historiam pertinet, non aliquid esse mentitum: cum contentionibus incaluere animi, difficile veritatem recto oculo tuentur, et vix est quin aliquid patriae et propinquis, inter quos pater primo loco, concedant, si praesertim foeminae manus calamum ducat. Hic est foedissimorum convitiarum fons, quibus Anna interdum muliebriter in Latinos, Pontificem, alios-

que Principes indulget. Cordatus lector historiam suis momentis, non Auctorum affectibus ponderet: Tacitum et Suetonium adversus Christum et Christianos iniurios, manibus tamen excuti non patimur. Quo ordine apud posteriores Graecos Romani omnes, scimus; Anna praeterea proprias se odii causas habere existimabat, quod Gregorius Pontifex acerrimum Alexii hostem Robertum Guiscardum, patrem Boemundi, quem illa etiam mirifice insectatur et exagitat, in amicitiam receperat. Bertoldus Constantiensis anno 1084. haec habet. His temporibus Constantinopolitanus maximam pecuniam Heinrico quondam Regi transmisit, ut Ruodbertum Wiscardum, ducem Calabriae et Apuliae, coniuratum militem domini Papae, in ultionem eiusdem Regis bello appeteret. Nam Ruodbertus iam dudum fines Constantinopolitanorum invasit, iterumque illud expeditionem movere disposuit: sed Henricus acceptam pecuniam, non in procinctum contra Ruodbertum, quod iuramento promisit, sed ad conciliandum sibi vulgus Romanorum impendit. Cum Urbano deinde Pontifice Alexius in gratiam rediit anno 1089. ut idem Bertoldus habet. Dominus Papa Constantinopolitanum ab excommunicatione per legatos suos absolvit. Quin ex Casinensi chron. 4. c. 48. colligimus, eum postmodum Occidentis Imperium a Paschali Pont. sperare ausum. Alexius imperator strenuissimos ex suo imperio viros Romam cum suis litteris misit, quibus se iniuriam ab Imperatore illatam Pontifici atque Romanis, dolenter audisse significans, agebat postmodum gratias, eosque laudabat quod viriliter illi obstitissent. Atque ob id, si illorum animos paratos promptosque sensisset (ut sibi iam dudum nunciatum fuerat) velle vel se, vel Ioannem suum, iuxta morem priscorum fidelium Imperatorum, a summo Pontifice Romae coronam Imperii sumere. Verum eo redeamus; ut Annae fidem in iis, quae contra nostros scripta reliquit, praestare non lubet, ita et eorum, quae nostri adversus Alexium pleno horreo remensi sunt, auctoritatem defugimus: nam largiter hanc Comnenae retulere gratiam, quod sequentia aliquot loca docebunt, longum visum omnia exscribere.

LATINORUM ALIQUOT
DE ALEXIO COMNENO
TESTIMONIA.

GUILLIELMUS TYRIUS DE BELLO SACRO LIB. II. CAP. V. Praeerat autem per id tempus Graecorum Imperio vir nequam et subdolos, Alexius nomine, cognomine Comutio (*Comnenus*) dictus. Qui cum esset in imperiali palatio a domino Nicephoro, cognomento Bothomath (*Botaniate*) qui tunc in sceptris agens principabatur, plurimum honoratus, et Megadomestici dignitate (quem nos maiorem Senescallum appellare consuevimus) fungeretur officio, ab Imperatore secundus, contra dominum et benefactorem suum malitiose recalcitrans, quinto vel sexto anno antequam populus noster accederet, depulso domino imperium invaserat, et retinere praesumebat quod violenter occupaverat. CAP. X. Dum vero haec in castris aguntur, ecce domino Boamundi nuncius praesens ante Duce[m] astitit, praedicti Principis litteras deferens in haec verba: Noveris virorum optime, quod tibi contra feram pessimam et cum homine nequam (*Alexio*) incumbit negotium: cuius propositum est semper fallere, et omnem Latinorum nationem usque ad mortem modis omnibus persequi: et quod de eo recte sentiam, tuo aliquando approbabitur iudicio, novi enim Graecorum malitiam, et odium adversus Latinorum nomen pertinax et obstinatum. CAP. XIII. Veruntamen sicut vir erat (*Alexius*) subdolos, potens simulare et dissimulare propositum, missis quibusdam nobiles ex suis domesticis ad eundem virum egregium, verbis pacificis ei locutus est in dolo, tentans si quoquo modo cum posset decipere. CAP. XIV. Hic demum plenius innotuit, quod quicquid eis Imperator (*Alexius*) loquebatur, fraus erat et circumventio. CAP. XIX. Quodque Principibus liberaliter contulerat (*Alexius*) nec liberalitatis erat nec gratiae, sed timoris desperati, et fraudulentae versutiae. Nostris autem in simplicitate spiritus et sincera fide incedentibus, vix persuaderi poterat Graeco-

rum malitia, et nequam illorum Principis fraus et circumventio pertinax, maxime cum erga eos tanta liberalitate et simulata gratia redundaret. CAP. XX. Sicque quotidie magis et magis Graecorum dolus, et fraus Imperatoris (*Alexii*) detegebatur, ita ut iam nemo esset de Principibus cui non esset manifestum, et luce meridiana clarius, quanto odio prosequeretur populum nostrum, et omne genus Latinorum haberet invisum. CAP. XXI. Quidquid autem loquebatur (*Alexius*) dolus erat et circumventio. LIB. VII. CAP. XX. Fraudes enim Imperatoris (*Alexii*) et eius versutia, quas saepius experti fuerunt, declinare iudicabant commodius, ne eius labyrinthis et ambagibus iterum se involverent, a quibus non satis facile postmodum possent expediri. LIB. X. CAP. XII. At vero idem (*Alexius*) Imperator, vetusto Graecorum more nostrorum successibus invidens, quamvis eos, ut praediximus, apud se satis benigne habuisset, occulte inde per internuncios frequentes in eorum perniciem hostes sollicitabat, et ab eorum adventu crebris epistolis et nunciorum discursibus reddebat instructiores, eos praemonens, ne tantum populum suo periculo libere transire patiantur. Vicem scorpionis agens, qui cum non sit in facie quod formides, prudenter feceris si caudae posterioris declinare poteris maleficium. LIB. XII. CAP. V. Per idem tempus (*anno 1118.*) Constantinopolitanus Imperator *Alexius*, Latinorum maximus persecutor, rebus humanis exemptus est.

ROBERTUS MONACHUS DE CHRISTIANORUM PRINCIPUM PROFECTIONE IN SYRIAM LIB. II. Subdolos itaque Imperator (*Alexius*) videns crescere castra Dei, et de die in diem augmentari, inops animi, expers sensus, pauper consilii, ira vehementi coepit anxari. Mens enim fraude plena semper anxatur et est sollicita, et quod machinatur alteri pertimescit sibi semper machinari. In mente Imperatoris semper mansit fraudulenta fictio. Quidquid iuravit totum exinanivit, quia periurii noxam incurrere maluit, quam gentem Francorum a suis finibus non elongari.

CONRADUS ABBAS URSPERGENSIS CHRON. ANNO MCI. Ecce subito murmur exoritur, invisum Imperatorem (*Alexium*) Turcorum potius quam Christianorum parti fa-

vere, exploratisque quae circa nos erant, frequentibus illos contra nos nunciis animare. Hic est inquit, perfidus ille Alexius, qui domino suo Nicephoro, per quorundam Alamanorum conductitiorum auxilium depulso, Imperium eius usurpavit, ipsosque sui sceleris cooperatores, exilio damnatos necari fecit: nuncque se tanti dixit facere Francos cum Turcis praeliantes, quanti canes se invicem mordentes. Cum autem navigia quisquam conducere tentaret, audivit Caesarem insidias peregrinis etiam in mari posuisse, multasque dudum eodem facinore naves eum submersisse. Quapropter omnes eum maledicebant et anathematizabant, omnes illum linguae non Imperatorem, sed traditorem appellabant. Anno 1106. invidus et occultus eatenus Ecclesiae persecutor Alexius, diu tectam suae perfidiae toxicatam rabiem evaginat: Turcis, quibus iam nulla vel rara in Oriente regnandi spes remanserat, se tutissime conciliat, et o turpissimum facinus! Nicaeam, quam olim fidei nostrae turrim, dudumque multo Christianorum sanguine comparatam praescripsimus, Solimanni tyranni filiis reddidit: custodias ad prohibendum transitum peregrinis terra marique constituit. Cuius classes contra Antiochenos directas, ipsi bello ceperunt, et in confusionem Alexii, nasis atque pollicibus omnibus abscissis, unam de scaphis inde onerantes, huiusmodi pulmentum eidem reo multorum millium homicidae, transmiserunt. ALBERTUS STADENSIS *eadem fere ad verbum habet.* OTTO FRISINGENSIS CHRONIC. LIB. VII. CAP. X. Alexius Imperator perfidissimus, iamdiu conceptam corde malitiam celare amplius non valens, cum Turcis, qui iam paene desperati erant, turpissime foederatur, eisque Nicaeam, multo nostrorum sanguine acquisitam, impiissime tradidit.

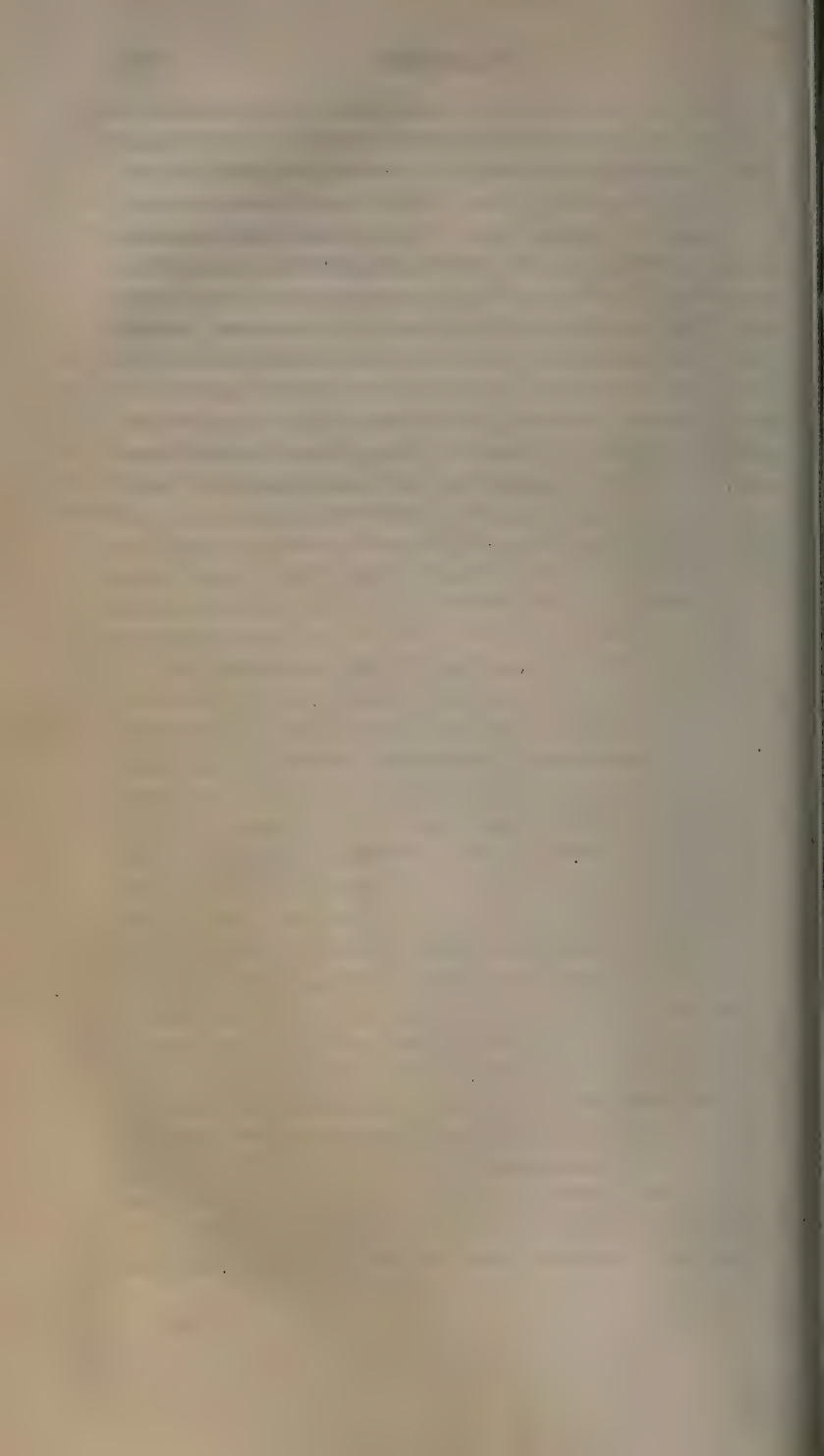
GOTFRIDUS VITERBIENSIS CHRONIC. PARTE XVIII. Constantinopolim pervenerunt, ubi multum dolum et impedimentum a Rege Alexio perpassi. Tunc Alexius rex Constantinopolitanus, Christianae prosperitatis adversarius, Turcos in desperationem iam positos, in amicitiam suam confoderavit, eisque turrim Nicaeam, Christianorum sanguine conquisitam, concessit. MATTHAEUS PARIS IN HISTORIA MAIORI ANNO MCVI. Alexius autem Imperator Graecorum,

vir nequam et subdolos, cum esset in palatio Nicephori decessoris sui summus, et princeps militiae, contra dominum suum malitiose recalcitrans, quinto vel sexto ante hanc expeditionem anno, domino depulso imperium invaserat, et invasum nequiter detinebat. Hic semper propositum habens fallendi, saepe cum peregrinis verba pacifica loquebatur in dolo, suspectam iugiter habens multitudinem cruce signatorum, et militiae probitatem. Unde si quandoque nocere cessavit, non hoc virtutis exitit, sed timoris. Anno MCHII. Tunc Imperator Alexius, et proditor nequissimus, nostrorum invidens successibus, Turcis infidelibus, per quorum terras peregrini transituri erant, crebras transmisit epistolas, exhortans attentius, ne tantum Christianorum populum libere transire in suam perniciem paterentur.

MATTHAEI WESTMONASTERIENSIS FLORES HISTOR. ANNO MCV. Alexius tunc temporis Graecis imperabat, vir quidem subdolos, et nostratibus semper parans cum insidiis nocumentum.

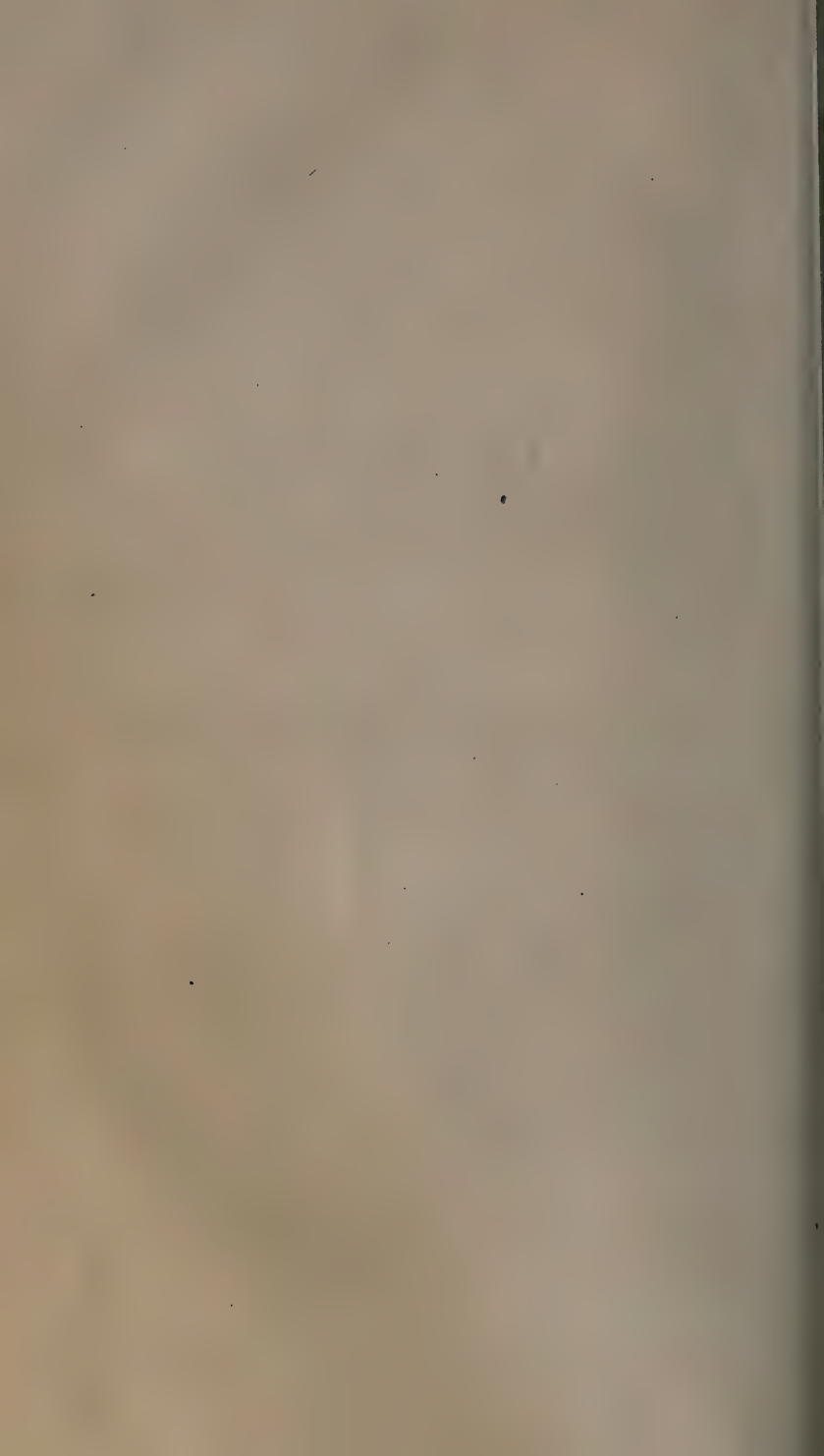
Atque haec de Alexii moribus vulgo apud Latinos opinio obtinuit: unus quem ego legerim ALBERTUS CANONICUS AQUENSIS, a Reineccio titulo chronici Hierosolymitani, sine auctoris nomine editus, commodius de illo non uno loco sensit. sic ut alicubi eius apolegetem fere ex professo egerit, LIB. VIII. CAP. XLVI. Fecit enim fama in populo Catholico, quod ipsius Imperatoris (Alexii) occultis et perfidis consiliis, a comite Reymundo et militibus Turcopolis, deductus sit exercitus Longobardorum per deserta et invia et solitudines Flaganiae, ut illic a Turcis facile prae fame et siti exhaustus, superatus occideretur. Verum ut a veridicis et nobilibus viris relatum est, nequaquam hoc nefando scelere culpandus erat. Nam saepius exercitum praemonuit, et edocuit solitudines et defectiones, et Turcorum insidias in inviis Flaganiae, et ideo eos non secure et tutos per hanc viam posse incedere. CAP. XLVII. Imperator (Alexius) universam petitionem Regis, cum muneribus sibi praesentatis, in bono accepit, et de omni suspicione necis Longobardorum, quam adversus eum Christiani habebant, iusiurandum in Dei nomine faciens, se excusavit, promittens se deinde omnibus misericordem

fieri, Regem Baldewinum se velle honorare et amare. In eadem legatione ab imperatore decretum est, ut Episcopus de Barcinona eum apud Romanum Pont. Paschalem, de traditione sibi imposita excusaret. *Sed praevaluisse suspiciones, ex sequentibus apparet.* CAP. XLVIII. Engelradus autem miles quidam in Ierusalem repertus, muneribus magnis ab Imperatore honoratus, bona nuncia reportavit, et amicitiam et fidem Regi Baldewino Imperatorem velle observare, et peregrinos non ultra offendere. Sed Episcopus aliquantulum renisus est Imperatori, propter infidelitatem erga Gallos, quam ab eo extorsit. Quapropter in amaritudine animi Roman tendens, ipsum Imperatorem criminatus est in ecclesia Beneventana, et ideo assumptis litteris ipsius Apostolici, querimonia gravis apud omnes Principes Galliae super ipso Imperatore facta est.

ΑΝΝΗΣ ΤΗΣ ΚΟΜΝΗΝΗΣ

Δ Δ Ε Ξ Ι Α Σ.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΣΤΗ ΘΕΩ

ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΑΝΑΚΤΑ ΚΤΡΟΝ ΑΛΕΞΙΟΝ
ΤΟΝ ΚΟΜΝΗΝΟΝ

ΠΟΝΗΘΕΝ ΠΑΡΑ ΤΗΣ ΘΗΓΑΤΡΟΣ ΑΥΤΟΥ ΚΤΡΙΑΣ

ΑΝΝΗΣ

ΤΗΣ ΠΟΡΦΥΡΟΓΕΝΝΗΤΟΥ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΙΣΣΗΣ,
Ο ΚΑΙ ΕΚΛΗΘΗ ΑΛΕΞΙΑΣ ΠΑΡ' ΑΤΤΗΣ. *)

S Y N T A G M A

DEO IUVANTE

RERUM AB IMPERATORE ALEXIO COMNENO
GESTARUM,

AB EIUSDEM FILIA ANNA PORPHYROGENITA PRINCIPE

FACTUM ET ALEXIAS INSCRIPTUM.

1. Ρέων δ χρόνος ἀκάθεκτα καὶ αἰεὶ τι κινούμενος πα-^{Pal. 1}
ρισύρει καὶ παραφέρει πάντα τὰ ἐν γενέσει καὶ ἐς βαθὺν ἀγα-^{Ven. 1}
ρείας καταποντοῖ, ὅπου μὲν οὐκ ἄξια πράγματα, ὅπου

*) Hunc titulum habet A, quo omisso, Possinus novum sibi finxit inscripsitque *ΠΡΟΛΟΓΟΣ*. 2. τὰ add. Fr. ἐς βυθὸν ἀπολείας Fr. 3. ἄξια λι^{θειου} A, unde Hoeschel. conl. λίθου, ego λόγου. Fr. ὅσα μὲν οὐκ ἄξια μνήμης, ὅσα δὲ καὶ ἄξια καὶ τὰ τε. vid. annotat.

1. Tempus praecipiti et assiduo cursu fluens fert agitque secum omnia quae fiunt, et in profundum oblivionis immergit, modo levia, modo magna et memorabilia, in lucem, ut in tragoedia est,

δὲ μεγάλα τε καὶ ἄξια μνήμης, καὶ τὰ τε ἄδηλα φύων κατὰ τὴν τραγωδίαν καὶ τὰ φανέντα κορυπτόμενος. ἀλλ' ὁ γε λόγος τῆς ἱστορίας ἔρημα καρτερώτατον γίνεται τῷ τοῦ χρόνου ρεύματι καὶ ἴσθησι τρόπον τινὰ τὴν ἀκάθεκτον τούτου ροήν, καὶ τὰ ἐν αὐτῇ γενόμενα πάντα, ὅποσα ὑπερέβηκε, 5 ξυνέχει καὶ περισφίγγει καὶ οὐκ ἐξ̄ διολισθαίνειν εἰς λήθης βυθούς. ταῦτα δὲ διεγνωκῦα ἐγὼ Ἄννα, θυγάτηρ μὲν τῶν βασιλέων Ἀλεξίου καὶ Εἰρήνης, πορφύρας τιθῆναι τε καὶ γέννημα, οὐ γραμμάτων οὐκ ἄμοιρος, ἀλλὰ καὶ τὸ ἑλληνίζειν ἐς ἄκρον ἐσπουδακῦα, καὶ ῥητορικῆς οὐκ ἀμελετήτως 10 ἔχουσα καὶ τὰς Ἀριστοτελικὰς τέχνας εὖ ἀναλεξαμένη καὶ τοὺς Πλάτωνος διαλόγους, καὶ τὸν νοῦν ἀπὸ τῆς τετρακτύος τῶν μαθημάτων πνικάσασα, (δεῖ γὰρ ἐξορχειῖσθαι ταῦτα, καὶ οὐ περιαιτολογία τὸ πρᾶγμα, ὅσα ἢ φύσις καὶ ἢ περὶ τὰς ἐπιστήμας σπουδῇ δέδωκε, καὶ ὁ θεὸς ἄνωθεν ἐπεβράβευσε, 15 καὶ ὁ καιρὸς συνεισηνεγκε,) βούλομαι διὰ τῆσδέ μου τῆς P. 2 γραφῆς τὰς πράξεις ἀφηγήσασθαι τοῦμοῦ πατρός, οὐκ ἄξιας σιγῇ παραδοθῆναι, οὐδὲ τῷ ρεύματι τοῦ χρόνου παρασυρῆναι καθάπερ εἰς πέλαγος ἀμνημοσύνης, ὅσας τε τῶν σκῆπτρων ἐπιλημμένος κατεπράξατο καὶ ὅσας πρὸ τοῦ διαδήματος 20 ἔδρασεν, ἐτέροις βασιλεῦσιν ὑπηρετούμενος.

2. ἀποκορυπτόμενος Fr.
Hoeschel. ξυνάγει dedit.

6. ξυνέχει Fr., ξυνάχει A, unde
7. δὲ add. Fr. τῶν add. Fr.

9. οὐ add. Fr.

11. καὶ τοὺς Πλάτωνος διαλόγους om. Fr.

13. καθάπερ ταυτολογία A, Hoeschel. comi. εἰ καὶ περιαιτολογία,
Iacobs. ad Achill. Tat. p. 710 καὶ περιαιτολογία. quod ego dedi,
habet Fr.

protrahens occulta et illustria tenebris obruens. sed rerum gestarum narratio, velut moles firmissima temporis torrenti opposita, inhibet quodammodo praecipitem eius lapsum, ac quaecunque gesta sunt, quorum quidem memoriam accepit, retinet servatque nec oblivione deleri sinit. haec cum reputassem ego Anna, imperatorum Alexii et Irenes filia, in purpura nata et educata, quae non solum non expers sum litterarum, verum etiam perfectae graeci sermonis facultati studui, nec rhetoricas exercitationes neglexi, et Aristotelis artes Platonisque dialogos diligenter legi, ac mentem disciplinarum quadrvio excolui, (res enim poscit, nec gloriandi causa facio, ut palam ea commemorem, quae vel ingenio et litterarum studio debeo, vel divinitus accepi, vel rerum opportunitate nacta sum,) decrevi res a patre meo gestas, quae sane non merentur, ut silentio damnatae temporis flumine in oblivionis velut mare ferantur, hisce libris exponere, tum quas imperium adeptus peregit, tum quas ante principatum aliorum imperatorum auspiciis gessit.

2. Ταύτας δὲ λέξουσα ἔρχομαι, οὐχ ὡς ἐπίδειξιν τινα τῆς περὶ λόγους ποιουμένη ἀσκήσεως, ἀλλ' ὡς ἂν μὴ πρᾶγμα τηλικούτο τοῖς ἔπειτα γενησομένοις καταλειφθεῖν ἀμάρτυρον· ἐπεὶ καὶ τὰ μέγιστα τῶν ἔργων, εἰ μὴ πως ἄρα 5 διὰ τῶν λόγων φυλαχθεῖν καὶ τῇ μνήμῃ παραδοθεῖν, τῇ τῆς σιωπῆς ἀποσβέννυται σκότῳ. ἦν γὰρ ὁ ἔμδος πατήρ, ὡς αὐτὰ τὰ πράγματα ἔδειξεν, ἐπιστάμενος ἄρχειν καὶ ὑπέκειν, ἐς ὅσον χρῆ, τοῖς ἄρχουσιν. ἀλλὰ καὶ τὰς ἐκείνου πράξεις προελομένη συγγράφειν, δέδοικα τὸ ὑφοροῦν 10 τε καὶ ὑποτρέχον, μὴ ποτε λογίσαιτό τις τὰ τοῦ ἔμου πατρὸς συγγράφουσαν τὰ ἑαυτῆς ἐπαινεῖν, καὶ ψεῦδος ἅπαν δόξῃ τὸ τῆς ἱστορίας πρᾶγμα καὶ ἐγκώμιον ἄντικρυς, εἴ τι τῶν ἐκείνου θαυμάζοιμι· εἰ δέ που αὐτὸς ἐνέγκοι καὶ τὸ πρᾶγμα βιάζοιτο, ὥστε καθάπτεσθαι τι καὶ 15 τῶν ἐκείνου, οὐ δι' ἐκείνον, ἀλλὰ διὰ τὴν τῶν πραγμάτων φύσιν, δέδοικα πάλιν τοὺς φιλοσκώμμονας, μὴ μοι τὸν τοῦ Νῶε Χάμ ἐπενέγκοιεν ἐποζ . . . αλμι . . . ἅπαντες πρὸς ἅπαντα, καὶ οὐ καθορῶντες τὸ καλῶς ἔχον ὑπὸ βασκανίας καὶ φθόνου, καὶ τὸν ἀναίτιον καθ' Ὅμηρον αἰτιόωνται. 20 ὅταν γὰρ τις τὸ τῆς ἱστορίας ἦθος ἀναλαμβάνῃ, ἐπι- P. 3
λαθῆσθαι χρῆ εὐνοίας καὶ μίσους καὶ πολλάκις κοσμεῖν τοὺς

1. λε . . . σα A, λέξουσα suppl. Crusius, λέξασα male Hoeschel.
15. ἐκεῖν διὰ τὴν A, suppl. Hoeschel. 17. Ita A, non αλμοι ut Hoeschel. edidit. fortasse leg. ἐποφθαλμιάσαντες πρὸς ἅπαντα. 18. ἅπαντα A, non ἅπαντας, ut apud Hoeschel. ἔχον νίας καὶ φθόνου A, suppl. Hoeschel. 20. γὰρ εἰς τὸ A, em. Hoeschel. totus locus ὅταν — ἐγὼ δὲ desumptus est ad verbum e Polyb. I, 14.

2. Haec autem non eo consilio scriptura sum, ut eruditionis meae specimen aliquod edam, sed ne tantarum rerum memoria posteris careant, cum vel maxima facinora, nisi litteris tradita memoriae commendentur, in silentium tenebrasque abeant. erat enim pater meus, ut ex rebus ipsis apparuit, et imperandi peritus et imperantibus, quatenus fas est, obsequendi. sed cum facta illius enarranta mihi sumserim, offensionem reprehensionemque vereor: ne quis forte patris res enarrantem domesticae me gloriae servire putet, ac historiam plane pro commento habeat et manifesta laudatione, si quid ab eo gestum admirata fuero. sin autem ipse adegerit resque postulaverit, ut reprehenderem nonnihil, non illius quidem causa, sed ob rerum indolem, rursus vereor, ne maledici in me Chami, Noe filii, exemplum impingant, invidia quidvis insectantes, nec quid deceat prae livore obtrechandique libidine animadvertentes, etiam culpae expertem, ut Homerus ait, culpent. etenim qui histo-

ἐχθρούς τοῖς μεγίστοις ἐπαίνοις, ὅταν αἱ πράξεις ἀπαιτῶσι τοῦτο, πολλάκις δὲ ἐλέγχειν τοὺς ἀναγκαιοτάτους, ὅταν αἱ τῶν ἐπιτηδευμάτων ἁμαρτίαι τοῦθ' ὑποδεικνύωσι. διόπερ V. 2 οὔτε τῶν φίλων καθάπτεσθαι, οὔτε τοὺς ἐχθρούς ἐπαινεῖν ὀκνητέον. ἐγὼ δὲ καὶ τοὺτους κἀκείνους, καὶ τοὺς πληττο- 5 μένους ὑφ' ἡμῶν καὶ τοὺς ἀπὸδεχομένους ἡμᾶς, παραμυθησαίμην ἂν ἀπὸ τῶν πραγμάτων αὐτῶν καὶ τῶν ἐωρακίτων τὰ πράγματα, αὐτοὺς τε καὶ τὰ πράγματα μαρτυραμένη. ἐνίων γὰρ τῶν νῦν ὄντων ἀνθρώπων οἱ μὲν πατέρες, οἱ δὲ πάπποι ἐγένοντο οἱ τούτων συνίστορες. 10

3. Μάλιστα δὲ εἰς τὴν ἱστορίαν ἐλήλυθα τῶν τοῦ πατρὸς πράξεων ἐκ τοιαύσδε αἰτίας. ἐμοὶ ἀνὴρ ἐγένετο κατὰ νόμους συναφθεὶς ὁ Καῖσαρ Νικηφόρος, εἰς τὴν τῶν Βρυεννίων σειρὰν ἀναγόμενος, ἀνὴρ καὶ κάλλους ὑπερβολῇ καὶ συνέσειω ἀκρότητι καὶ λόγων ἀκριβεῖα μακροῦ τοὺς κατ' αὐτὸν 15 ὑπερβάλλον. θαῦμα γὰρ ἦν ἀντικρὺς καὶ ὀρώμενος καὶ ἀκροώμενος. καὶ ἵνα μὴ ὁ λόγος τῆς λεωφόρου ἐκτρέποιο, τὸ παρὸν τῶν ἐφεξῆς ἐχώμεθα. ἦν μὲν οἷν ἐν πᾶσιν ἐπιφανέστατος, συνεστράτευσεν δ' Ἰωάννη τῷ αὐτοκράτορι ἐμῷ P. 4 ἀδελφῷ καὶ κατ' ἄλλων μὲν βαρβάρων ἔχοντι 20 τὴν Ἀντιόχου πόλιν. ἀλλ' ὃ γε Καῖσαρ οὐκ εἰδὼς ἀμελεῖν

2. δὲ ἐλέγχειν A cum Polybio, δ' ἐλέγχειν Hoeschel. 3. τοῦ καθ' ὑποδεικν. A, unde Iacobsius l. l. τοῦτο καθυποδεικν., rectius Hoeschel. τοῦθ' ὑποδεικν. quod Polybii est. 6. ἐφ' ἡμῶν A, em. Hoeschel. 8. μαρτυραμένη Hoeschel., μαρτυραμένη A. 17. καί: an ἄλλ'? 20. indicavi lacunam.

rici partes suscepit, eum oportet, odii pariter ac studii immemorem, hostes saepe maximis laudibus ornare, ubi id facta eorum exigunt, saepe etiam reprehendere necessitate coniunctissimos, cum admissa in rebus susceptis peccata iubent. quapropter et accusandi sunt amici et inimici sine cunctatione laudandi. ego vero utrosque, et offensos a me et quibus placuero, acquiescere iubeo in rerum ipsarum easque spectantium testimonio, quo usa sum. aliquot enim, qui nunc sunt, hominum vel patres vel avi suis illa oculis viderunt.

3. Maxime autem, ut patris mei res gestas conscribendas suscipere, haec me causa impulit. maritus mihi fuit legitime coniunctus Nicephorus Caesar, e Bryenniorum stirpe oriundus, vir et formae praestantia et consilii vi et accurata doctrina aequalibus antecellens. mirificus prorsus homo erat, sive spectabatur sive audiebatur, sed ne oratio a via deflectat, iam quod propositum est, dicamus. is igitur cum inter omnes tantopere praestaret, imperatori Iohanni, fratri meo, operam navavit in expeditionibus, quas cum in alios barbaros, tum adversus illos, qui Antiochiam tenent, suscepit. at Caesar, qui

τοῦ λόγου καὶ ἐν κόποις καὶ πόνοις, συνέγραφε μὲν καὶ ἄλλ'
 ἄττα συγγράμματα μνήμης καὶ λόγου ἄξια, προείλετο δὲ μάλι-
 στα τὰ κατὰ τὸν Ἀλέξιον τὸν αὐτοκράτορα Ῥωμαίων καὶ ἐμὸν
 πατέρα συγγράψαι ἕξ ἐπιταγῆς τῆς βασιλίδος, καὶ ἐν βίβλοις
 5 ἐνθεῖναι τὰς πράξεις τῆς βασιλείας αὐτοῦ, ἐν ᾧπερ ὁ καιρὸς
 ἐδίδου τούτῳ, τῶν ὄπλων καὶ τοῦ πολέμου βραχύ τι ἀπαλ-
 λαγέντι, ἐπιβλέψαι πρὸς συγγραφὰς καὶ λογικούς τινας πό-
 νους. καὶ δὴ καὶ ἤρξατο τῆς συγγραφῆς, εἰς τοὺς ἀνέκαθεν
 ἀνευέγκας χρόνους τὸν λόγον, τῷ τῆς δεσποίνης ἡμῶν κἀν
 10 τούτῳ ὑπείκων προστάγματι, ἀπὸ Διογένοϋ τοῦ αὐτοκράτο-
 ρος Ῥωμαίων ἀρξάμενος καὶ καταβαίνων εἰς αὐτὸν ἐκεῖνον,
 περὶ οὗ τὴν πρόθεσιν ἐποιήσατο. τότε γὰρ καὶ ἀνθρῶν εἶχεν
 ὁ χρόνος τὸν ἐμὸν πατέρα μειράκιον παραγγείλαντα. τὰ γὰρ
 πρὸ τοῦδε οὐδὲ μειράκιον ἦν καὶ οὐδὲν ὅ τι καὶ ἄξιον συγ-
 15 γραφῆς αὐτῷ πέπρακτο, εἰ μὴ τις ἐγκωμίου λόγον καὶ τὰ
 παιδικὰ αὐτῷ θῆσοιτο. ὁ μὲν οὖν σκοπὸς τῷ Καίσαρι τοιοῦ-
 τος, ὡς ἡ τούτου συγγραφὴ βούλεται· οὐ μὴν τὰ τῆς ἐλπί-
 δος ἐκβέβηκεν, οὐδὲ τὴν ἱστορίαν πᾶσαν ἐτελεώσατο, ἀλλὰ
 μέχρι τῶν χρόνων τοῦ αὐτοκράτορος Νικηφόρου τοῦ Βοτα-
 20 νιότητος τὸν λόγον ἐφελκυσάμενος, ἐκεῖσε τοῦ συγγράφειν

1. ἄλλα τὰ συγγράμματα A, corr. Crusius. 5. lege ἐκθεῖ-
 ναι. 6. βρα . . . τι A, suppl. Hoeschel, praeunte Crusio.
 10. ἀπὸ διο . . . τοῦ αὐτοκρ. A, nomen suppl. Crusius. 11.
 ἐκεῖνοις A, corr. Hoeschel. 12. πρόθεσιν A, non quod Hoeschel.
 dedit πρότασιν. lege ὑπόθεσιν. 13. τὸ γὰρ Hoeschel,
 τὰ γὰρ A. 15. ἐγκωμίου λόγον A, quod Hoeschel. male mu-
 tavit in ἐγκώμιον λόγου. 16. θῆσαιτο A, corr. Hoeschel.
 19. Βοιτανιότητος A, correxi.

ne inter belli quidem labores litteris carere posset, cum alia non-
 nulla scripsit luce laudeque digna, tum potissimum, iubente Augu-
 sta, Alexii imperatoris Romanorum meique patris gesta enarrare lit-
 terisque tradere constituit, siquando, armorum bellicae contentione
 paulisper intermissa, animum ad scribendum litterasque tractandas
 convertere liceret. iamque rem aggressus erat, et altius a Diogene,
 Romanorum imperatore, initio repetito, (nam hac quoque in re vo-
 luntati dominae nostrae obsecutus erat,) ad illum ipsum descendebat,
 de quo scribere sibi proposuerat. illo nimirum imperante, pater meus
 primam adolescentiam ingressus est. nam antea ne adolescens quidem
 erat, neque quidquam memoratu dignum gesserat; nisi quis laudandi
 argumentum etiam e puerilibus nugis petendum existimet. hoc igitur
 Caesaris consilium erat, ut eius historia significat. verum spes eventu
 caruit, nec opus absolvit; sed narratione ad tempora Nicephori
 Botaniatae perducta, ibi scribere desiit. nam ultra progredi eum

P. 5 ἐπαύσατο, περαιτέρω τοῦ καιροῦ μὴ διδόντος προκόψαι τὴν συγγραφὴν, ζημίαν μὲν τοῖς ὑπὸ τὴν συγγραφὴν πράγμασιν περιποιησαμένου, ἡδονὴν δὲ ἀποστερήσαντος τοῖς ἀναγινώσκουσι. διὰ τοῦτο αὐτῇ, ὅσα τῷ ἐμῷ πατρὶ πέπρακτο, συγγράψασθαι προειλόμην, ἵνα μὴ τοιαῦτα ἔργα τοὺς ἐς ὕστερον παραδράμῃ. οἷαν μὲν γὰρ εἶχον τὴν ἁρμονίαν, ὁπόσῃ δὲ τὴν χάριν οἱ τοῦ Καίσαρος λόγοι, ἴσασιν ἅπαντες οἱ τοῖς ἐκείνου ἐντετυχηκότες συγγράμμασιν. ἀλλὰ μέχρι τούτου ἐλθὼν, καθάπερ εἶπον, καὶ τὸ σύγγραμμα σχεδιάσας καὶ ἡμιτελὲς ἐκ τῆς ὑπερορίας κομίσας ἡμῖν, συναπεκόμισεν, 10 οἴμοι, καὶ θανάσιμον νόσημα, τάχα ἐκ τῆς ἀπείρου κακοπαθείας, τάχα ἐκ τῶν συχνότερων στρατηγημάτων, τάχα ἐκ τῆς ὑπὲρ ἡμῶν ἀφάτου μερίμνης· μέριμνα γὰρ ἔμφυτος καὶ πόνοι ἀνένδοτοι· πρὸς δὲ καὶ ἄερον ἀνωμαλίας τε καὶ κακότητες ποτήριον αὐτῷ θανάσιμον ἐκεράσαντο. ἔνθεν μὲν 15 γὰρ εἰς Σύρους καὶ Κίλικας δεινῶς νοσῶν ἐξεστράτευσεν· εἶτα κακῆθεν Συρία τοῦτον μὲν ἀπέδωκεν ἀρρωστοῦντα Κίλιξι, Κίλικες δὲ Παμφυλίοις, Παμφύλιοι δὲ τοῖς Λυδοῖς καὶ ἡ Λυδία τῇ Βιθυνίᾳ καὶ ἡ Βιθυνία τῇ βασιλίδι τῶν πόλεων καὶ ἡμῖν, ἐξωδηκότες ἤδη τὸ σπλάγγνον ἐκ τῆς πολλῆς κακο- 20 παθείας. καίπερ δὲ οὕτως ἔχων ἀσθενείας καὶ θέλων τὰ συμπεσόντα οἱ ἐκτραγηθεῖν, τὸ μὲν ὅτι νοσῶν οὐκ ἠδύνατο,

14. ἀνένδοτοι A, em. Crusius.

15. οἴμοι.

17. Κίλιξι add. Hoeschel.

16. ἐξεστράτευσεν A, em. Hoeschel.

22. ὅτι: lege ἄτε.

tempus non sivit: quod et rebus, quas tractaturus erat, detrimento fuit, et lectores voluptate privavit. quamobrem ipsa, quae pater meus gesserit, conscribere suscepi, ne tantae res posteros fugiant. nam quanta concinnitate quantaque suavitate futurae fuissent Caesaris historiae, omnes norunt, qui scripta illius legerunt. verum cum eo pervenisset quo dixi, et exaratos imperfectosque libros peregre nobis adferret, simul, heu mihi, mortiferum adferebat morbum, sive ex innumeris miseriis contractum, sive ex crebrioribus militiae muneribus, sive ex incredibili cura nostri. cura enim ea penitus inhaerebat, nec a laboribus remissio dabatur. praeterea etiam coeli inaequalitas atque intemperies letale ipsi poculum miscebant illinc enim, licet graviter aegrotans, ad bellum adversus Syros et Cilices profectus est. Syria autem infirmum valetudine eum reddebat Cilicibus, Cilices Pamphyliis, Pamphylii Lydis, Lydia Bithyniae et Bithynia reginae urbium atque nobis, tumefactis iam ex multa miseria visceribus. in tanta autem valetudinis infirmitate cum nihilominus vellet, quae in expeditione sibi acciderant, miserabiliter describere, tum morbo fra-

τὸ δὲ ὅτι καὶ παρ' ἡμῶν ἐκωλύετο, ὥς μὴ τὸ τραῦμα ἀνοί-
ξοι διηγούμενος.

4. Ἐγὼ δ' ἐνταῦθα . . . μένη, σκοτοδίνης ἐμπίπλα-
μαι τὴν ψυχὴν καὶ θείστοις δακρῶν περιτέγγω τοὺς ὀφθαλ-
5 μούς. ὦ ὅσον ἡ Ῥωμαίων ἀπόλωλε βούλευμα· ὦ πείρας μὲν
ἀκριβεστάτης περὶ τὰ πράγματα καὶ ὅσῃν ἐκεῖνος συνείλοχε·
λόγων δὲ ἐπιστήμης, ποικίλης δὲ σοφίας, λέγω δὴ τῆς θυραίας
καὶ τῆς ἡμετέρας αὐλῆς· ὦ καὶ χάριτος ἐπιτρεχούσης τοῖς μέ-
λεσι καὶ εἶδους οὐκ ἄξιον τυραννίδος, ὥς τινες λέγουσιν, ἀλλὰ
10 καὶ θειοτέρας καὶ κρείττονος. ἔγωγ' οὖν πολλοῖς ἄλλοις προσ-
ωμλήκειν δεινοῖς ἐκ μέσων τῶν πορφυρόθεν σπαργάνων, ὥς
οὕτως εἰπεῖν, καὶ τύχαις ἐχρησάμην οὐκ ἀγαθαῖς, εἰ μὴ τις
θεῖτο τύχην οὐκ ἀγαθὴν καὶ προσμειδιῶσάν μοι τὴν τε γει-
ναμένην αὐτὴν καὶ τὸν τεκόντα τοὺς αὐτοκράτορας, καὶ τὴν
15 πορφύραν ἐφ' ἧς ἐβλάστησα· τὰ γὰρ ἄλλα φεῦ τῶν κυμά-
των, φεῦ τῶν ἐπαναστάσεων. Ὅρφεὺς μὲν οὖν ἄδων καὶ
λίθους ἐκίνει καὶ ξύλα καὶ τὴν ἄψυχον ἀπλῶς φύσιν, Τιμό-
θεος δὲ ὁ αὐλητῆς τὸν ὄρθιον ποτε Ἀλεξάνδρῳ αὐλήσας,
εἰς τὰ ὄπλα παραχρῆμα καὶ τὸ ξίφος ἐκίνει τὸν Μακεδόνα·
20 τὰ δέ γε κατ' ἐμὲ διηγήματα οὐ τοπικὴν τινα κίνησιν, οὐδὲ P. 7
πρὸς ὄπλα καὶ μάχην, ἀλλ' ἕς δάκρυα τὸν ἀκροατὴν συγκι-

1. ἀνήξοι A, ἀν ῥήξοι conl. Hoeschel., ego ἀναρρήξοι, lenissime
Naekius ἀνοίξοι, quod restitui. 3. supple γενομένη. vid.

annotationes. Hoeschel. conl. τούτων μεμνημένη. 15. ἀφ' ἧς
conl. Hoeschel.

ctus id exsequi non poterat, tum quia a nobis prohibebatur, ne vul-
nus narrando renovaret.

4. Mihi vero, cum in narratione huc progressa sum, caligine
obducitur animus et lacrimarum vi oculi oppruntur. o qualem res
publica Romana perdidit consiliorum auctorem! o quam accuratam
rerum experientiam ille et quantam sibi paraverat! quanta litterarum
cognitione erat variaque eruditione, et externam dico et nostratem!
quanta denique gratia toto corpore diffusa, et forma non rege modo, ut
ajunt, digna, sed divinam adeo spirante maiestatem! multis equidem
aliis calamitatibus a mediis, ut ita dicam, incunabulis regis conflictata
sum et rebus usa adversis; modo ne quis pro adversa mihi que non
aridente fortuna ducat, quod et genitrice ipsa et patre imperatori-
bus in purpura nata sum. reliqua quod attinet, vae mihi, quanti
malorum fluctus impetusque subeundi erant! Orpheus quidem can-
tando et saxa movit et silvas et sensu prorsus carentem naturam,
Timotheusque tibicen, cum orthium quod vocant coram Alexandro
quondam modularetur, adeo commovit Macedonem, ut arma conse-
stim et gladium arripere: calamitatum autem mearum enarratio non

νήσει, καὶ οὐκ αἰσθητικὴν μόνον, ἀλλὰ καὶ ἄψυχον φύσιν εἰς πάθος καταναγκάσῃ. τὸ μέντοι πάθος τὸ περὶ τὸν Καίσαρα καὶ ὃ κατ' αὐτὸν ἀνέλπιστος θάνατος αὐτῆς μου καθίκετο τῆς ψυχῆς καὶ ἐς βάθος τὸ τραῦμα εἰργάσατο. καὶ ἠγοῦμαι τὰς προειληφθείας συμφορὰς πρὸς ταύτην τὴν ἄπληστον συμφορὰν ψεκάδα ὡς ὄντως πρὸς ὅλον Ἀτλαντικὸν πέλαγος ἢ τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους τὰ κύματα· μᾶλλον δέ, ὡς ἔοικεν, ἦσαν ἐκεῖναι τούτων προοίμια, καὶ με προκατελάμβανεν ὁ καπνὸς τοῦ καμινιαίου τούτου πυρὸς καὶ ὁ καύσων ἐκεῖνος τῆς ἀρρήτου ταύτης φλογώσεως καὶ τὰ καθ' ἡμέραν πυρὸς τῆς ἀφάτου πυρκαϊᾶς. ὡ' πρὸς ἄνευ ὕλης ἀποτεφροῦντος, πρὸς ἐν ἀπορρήτοις δαδονχομένου καὶ V.4 καίοντος μὲν, μὴ καταπλέγοντος δέ, καὶ τὴν καρδίαν μὲν περιφρῶντος, δόξαν δὲ παρέχοντος, ὅτι οὐ συνεφρόνημεν, καίτοι μέχρις ὀστέων καὶ μυελῶν καὶ μερισμοῦ ψυχῆς τὰς 15 πυρακτώσεις δεξάμενοι. ἀλλὰ γὰρ ἐμαντῆς αἰσθάνομαι διὰ ταῦτα παρενηνεγμένης τοῦ προκειμένου, καὶ ὁ Καῖσάρ μοι ἐπιστάς καὶ τὸ τοῦ Καίσαρος πένθος πένθος μοι ἐπέσταξε διωλύγιον. ἀποψήσασα οὖν τὸ δάκρυον τῶν ὀμμάτων καὶ P.8 ἐμαντὴν ἀναλεξαμένη τοῦ πάθους, τῶν ἐξῆς ἔξομαι, διπλᾶ 20 κατὰ τὴν τραγωδίαν κερδαίνουσα δάκρυα, οἷον ἐπὶ συμφορᾷ

2. καταναγκάσαι? 6. ὄντας A, em. Hoeschel. 13. καρ-
 δία περιφρ. A, suppl. Hoeschel. 18. τὸ : τῆ A, corr.
 Hoeschel. 19. ἀποψ . . . ασα A, suppl. Crusius.

e loco quidem ullo modo, nec ad arma pugnamve, sed ad lacrimas audientem commoveat, neque solum sensu praeditam, verum etiam inanimatam naturam ad misericordiam adigat. at vero ille de Caesare dolor et inopinata eius mors ipsum animum meum tetigit et altum vulnus inflixit. priora mala, huic ingenti casui collata, profecto guttae instar habeo ad totum Atlanticum Oceanum vel Adriatici maris fluctus. quinimo ea, ut videtur, huius miseriae prolusio fuit, meque ante corripuit fumus huius quasi fornacalis ignis, ardor ille infundae huius flagrantiae, atque immensi incendii flamma quotidiana. o ignem sine materia flagrantem, ignem arcana face subditum, et urentem quidem, non consumentem tamen, quique conficit plane cor nostrum, sed tamen ita, ut confecti non videamur, licet ad ossa medullasque flamma penetrarit et animam a corpore paene divellerit. at sentio me vi doloris ab eo, quod institui, abreptam esse. Caesaris enim recordatio luctuosa luctum mihi instillavit gravissimum. abstersis igitur lacrimis animoque revocato a moestitia, in viam redeam, duplices, ut in tragoedia est, lacrimas lucrans, quippe quae uni miseriae mentionem alterius addam. nempe cum talis imperatoris tam-

συμφορᾶς μεμνημένη. τὸ γὰρ εἰς μέσον προθεῖναι τοιούτου βασιλέως ὑπόθεσιν καὶ τοσούτου πρὸς ἀρετὴν ἀνάμνησις ἔστι καὶ τῶν κατ' ἐκείνον θαυμάτων, ἅπερ καμὲ πρὸς δάκρυα θερμότερα καταφέρει, μετὰ πάσης τῆς οἰκουμένης δακρύουσαν. τὸ γὰρ ἐκείνου μεμνησθαι καὶ τὴν αὐτοῦ βασιλείαν εἰς μέσον ἄγειν ἔμοι μὲν θρήνων ὑπόθεσις, τοῖς ἄλλοις δὲ ζημίας ἀνάμνησις. ἀρκτέον τοίνυν ἐνθένδε τῆς ἱστορίας τοῦμοῦ πατρός, ὅθεν καὶ ἄρχεσθαι ἄμεινον· ἄμεινον δὲ ὅθεν σαφέστερός τε καὶ ἱστορικώτερος ὁ λόγος γενήσεται.

que praeclara indole vitam in medium profero, redit etiam admirabilem eiusdem virtutum memoria, quae mihi lacrimas fervidissimas affert, toto terrarum orbe collacrimante. nam illius meminisse et imperii eius imaginem exhibere non solum mihi lamentandi causam praebebat, verum etiam reliquos communis iacturae admonet. sed inchoanda historia patris mei hinc est, unde inchoare praestat; praestat autem, unde certior atque ad cognitionem aptior narratio futura est.

ΑΛΕΞΙΑΣ Α.
ALEXIADIS LIBER I.

ARGUMENTUM.

Alexius quatuordecim annos natus, Diogenis Romani contra Turcas expeditioni interesse cupit. sub Michaelē Duca cum imperio ad Urselium debellandum proficiscitur (1). is a Tutacho captus, Alexio traditur, qui Amasenos rogat, ut pactam proditionis mercēdem solvant (2). turbas inde ortas callide componit Urseliumque Cpolin adducit (3). Nicephorus Bryennius imperium affectat. miserimus status militiae romanae. Alexius ab imp. Nicephoro Botaniate contra illum mittitur (4). utriusque ducis comparatio. proelium ad Calauram (5). Bryenniani fusi, dux ipse capitur (6). Basilacio regnum itidem appetente, belli cura Alexio committitur (7). proelium nocturnum (8), Basilacius Thessalonicam fugit, ubi paullo post Alexio deditus, a Botaniatae ministris excaecatur. Alexius Sebasti titulo auctus (9). Robertus Normannus bellum adversus Romanos molitur. eiusdem patria, genus, mores (10). e latrone fit gener Gulielmi Mascabelis, quem in vincula missum oculis privat (11). eius ditione potitus, dux fit Longibardiae atque ipsum imperium appetit. ne belli causa deesset, Pseudomichaelē monachum subornat (12). papa cum Henrico Germaniae rege dissidens, foedus cum Roberto init (13). eius filius Boëmundus Aulonem occupat. interim ipse naves et milites parat (14). Raul legatus Cpoli reversus bellum dissuadet (15). tamen Robertus Brundusio Dyrrachium solvit. Corypho urbs capta. Georgius Monomachus, dux Illyrici, Alexio rerum iam posito auxilia denegat (16).

P. 3 1. Ὁ βασιλεὺς Ἀλεξίος καὶ ἐμὸς πατὴρ καὶ πρὸ τοῦ τῶν
V. 7 σκήπτρον ἐπειλήφθαι τῆς βασιλείας μέγα ὄφελος τῆ βασι-

ΑΛΕΞΙΑΣ Α om. A. 1. Ὁ om. A.

1. **I**mperator Alexius, pater meus, etiam ante susceptum imperium magno rebus Romanis praesidio fuit. etenim stipendia facere

λεία Ῥωμαίων γεγένηται. ἤρξατο μὲν γὰρ στρατεύειν ἐπὶ Ῥωμανοῦ τοῦ Διογένους. θαυμαστός τις γὰρ ἐφαίνετο ἐν τοῖς κατ' αὐτὸν καὶ φιλοκινδυνότατος. οὗτος γὰρ τεσσαρεσκαίδεκάτου ἔτους ὧν κατ' ἐκεῖνο καιροῦ συνεκστρατεύειν ἠπείγετο 5 τῷ βασιλεῖ Διογένει κατὰ Περσῶν βαρυνάτην ἄγοντι στρατιάν, καὶ ἀπό γε τοῦδε ὀρμήματος ἀπειλὴν κατὰ τῶν βαρβά- B ρων ἐμφαίνων καὶ ὡς εἰ συμπλακῆσεται τοῖς βαρβάροις, τὸ ξίφος αὐτοῦ μεθύσει ἀφ' αἵματος· οὕτως ἦν φιλοπόλεμος ὁ νεανίσκος. ἀλλὰ τότε οὐκ ἐπεχώρησεν ὁ αὐτοκράτωρ Διο- 10 γένης αὐτῷ ξυνέπεσθαι, ἅτε πάθους καταλαβόντος τὴν μητέρα βαρυνάτου. ἐθρήνει γὰρ τὸ τηρικαῦτα θάνατον τοῦ πρωτοτόκου υἱοῦ Μανουήλ, ἀνδρὸς μεγάλα καὶ ἀξιάγαστα ἔργα ἐνδεδειγμένου τῆ τῶν Ῥωμαίων ἀρχῇ· καὶ ἵνα μὴ ἀπαρამύθητος εἴη ἐκείνη, τὸν μὲν τῶν νύεων μηκέτι γινώ- 5 σκουσα οὐ κατορύξειε, τὸν δὲ ἀποστέλλουσα ἐν πολέμοις καὶ C δεδοικυῖα, μὴ τι ἀπαίσιον συναντήσῃ τῷ νεανίσκῳ καὶ οὐδ' οἷ γῆς πεσεῖται ἐπιγνώσεται, διὰ ταῦτα ὑποστρέψαι πρὸς τὴν μητέρα τὸ μειράκιον Ἀλέξιον κατηνάγκασε. καὶ τότε μὲν ἀπελείφθη καὶ ἄκων τῶν συστρατενομένων, ἀλλ' ὅ γε ἐφεξῆς 0 καιρὸς πέλαγος ὑπανέωξεν αὐτῷ τῶν ἀνδραγαθημάτων. ἐπὶ γὰρ τοι τοῦ βασιλέως Μιχαὴλ τοῦ Δούκα μετὰ τὴν τοῦ

1. γὰρ om. A. 2. τις add. G, θαυμαστόν τε γὰρ ἐγένετο A.
 3. τεσσαρεσκαίδεκα ἔτων G, ἔτος τεσσαρεσκαίδεκάτου γὰρ ἄγων A.
 6. ὀρμήματος A, μηνίματος P, μήματος G. 8. αὐτοῦ om. G.
 9. ἐπεχώρησεν G, ἐξεχώρησεν PA. 15. πολέμῳ G.
 16. συναντήσῃ A, συναντίσοι P, συναντήσοι G. 20. τῶν add. A, αὐτῷ ἀνδραγαθησύνης G.

Diogene Romano imperante coepit. mire enim inter aequales excellabat et ad pericula promptissimus erat. namque decimum quartum eo tempore annum agens, imperatorem Diogenem, expeditionem in Persas gravissimam suscipientem, comitari cupiebat, vel hoc ipso desiderio terribilem barbaris animum prodens significansque, se, ubi pugnae copia foret, gladium sanguine eorum madefacturum esse. adeo flagrabat pugnandi cupiditate adolescens. verum tum ei non permisit imperator Diogenes, ut se comitaretur; quippe matrem Alexii dolor affligerat gravissimus. lugebat enim ea tum casum filii natu maximi Manuelis, qui rebus praeclare gestis de imperio Romano optime meruerat. itaque ne omni solatio mater destitueretur, si filiorum alterum ubi sepeliret adhuc incerta, alterum in proelia dimittere vererique deberet, ne quid ei accideret et, ubi locorum perisset, ne rescisceret quidem: eam igitur ob causam Diogenes Alexium puerum ad matrem redire coegit. ac tum quidem is, licet invitus, commilitones valere iussit; tempus autem insequens amplissimum ei campum

Διογένους βασιλέως καθάρσει, ὅσος ἦν εἰς ἀνδρείαν, παρέδειξε τὰ κατὰ τὸν Οὐρσέλιον πράγματα. ἦν μὲν γὰρ οὗτος
 D Κελτὸς ἀνέκαθεν τῇ στρατιᾷ Ῥωμαίων κατειλεγμένος, εἰς δὲ
 μέγα τύχης ἐξογκωθεὶς καὶ δύναμιν συναθροίσας ἀμφ' αὐτὸν
 καὶ στρατιὰν ἀξιόλογον, τῶν μὲν ἐκεῖθεν ὄντων ὄθεν καὶ 5
 αὐτὸς ὄρμητο, τῶν δὲ καὶ ἐξ ἄλλου γένους παντοδαποῦ,
 βαρῦς ἦν αὐτόθεν τύραννος· πολλὰς δὲ ταλαντεύσεις λαβού-
 σης τῆς τῶν Ῥωμαίων ἡγεμονίας καὶ τῶν Τούρκων καθυπερ-
 τερησάντων τῆς τύχης Ῥωμαίων, τῶν δὲ εἰς τὸ κατόπιν
 ὑπαχθέντων, ὥσπερ ψάμμου ποδῶν ὑποσπασθείσης, τῆμ- 10
 P. 4 καῦτα καὶ οὗτος τῇ βασιλείᾳ Ῥωμαίων ἐπέθετο. καὶ ἄλλως
 μὲν ὢν τυραννικώτατος τὴν ψυχὴν, τότε δὲ καὶ μᾶλλον ἐξα-
 φθεὶς πρὸς καθαρὰν τυραννίδα διὰ τὸ κατηγῆς τῶν τῆς βα-
 σιλείας πραγμάτων, τὰ τῆς ἐφῶς πάντα σχεδὸν ἐλήϊσατο.
 πολλῶν δὲ πιστευθέντων τὸν μετ' αὐτοῦ πόλεμον ἐπ' ἀνδρείᾳ 15
 διαβεβοημένων καὶ πείραν εἰσενεγκαμένων πλείστην πολέμου
 καὶ μάχης, οὗτος ὑπερπαίων ἐφαίνεται καὶ τὴν ἐκείνων πο-
 λυπειρίαν, πῆ μὲν αὐτὸς προσβάλλον καὶ τρέπων καὶ καθά-
 περ προσητῆρ ἐμπίπτων τοῖς ἀντικαθισταμένοις αὐτῷ, πῆ δὲ
 καὶ συμμαχίαν λαμβάνων ἀπὸ τῶν Τούρκων. ἀνυπόστατος 20
 ἦν ταῖς ὀρμαῖς, ὥστε καὶ τῶν πάνν μεγιστάνων τινὰς κατα-
 B σχεῖν καὶ τὰς ἐκείνων κλονῆσαι φάλαγγας. ὅτε δὴ καὶ ὑπὸ

8. τῶν ante Τούρκων om. A.
 Ῥωμαίων G.

10. ὥσπερ: ὑπὲρ P.

11. τῶν

17. αὐτὸς P.

aperuit rerum bene gerendarum. nam Michaelae Duca post remotum Diogenem imperante, quanta esset fortitudine, rebus in Urselium editis probavit. is, Gallus genere, in Romanorum exercitu olim militaverat, sed fortuna admodum elatus, copiis haud exiguis partim ex eadem gente, unde ipse oriundus erat, partim ex alia quavis natione collectis, gravem iam exercebat dominationem. ac Romanorum imperium vehementer vacillans, cum Turcae superiores essent et ipsi, tanquam arena sub pedibus fallente, retrorsum laberentur, etiam ab isto homine haud leviter lacescebatur; nam cum alioqui dominandi cupidissimus esset, tum propter imminentem imperii Romani ruinam ad capessendam tyrannidem magis etiam incensus, orientales provincias omnes fere infestabat. quique adversus eum missi erant viri bellica laude insignes rei que militaris peritissimi, eos omnes longe superabat, cum nunc suis ipsius copiis fretus, turbinis instar eos invaderet inque fugam coniceret, nunc Turcarum auxilio usus: sustinerique adeo eius vis non poterat, ut ex ipsis proceribus nonnulli caperentur, copiis eorum terga vertentibus. quo tempore pater quoque meus Alexius auspiciis fratris, qui universis tam Orientis quam

τὰ δὲ ἀδελφῶν ἐτάπειτο ὁ ἐμὸς πατὴρ Ἀλέξιος καὶ ἀντικρὺς ὑπε-
 στρατήγει τούτῳ, τὰ στρατεύματα πάντα ἐφάσ καὶ ἐσπερίου
 λήξεως ἐγκεχειρισμένῳ. ἐπεὶ δὲ ἐν ἀμηχάνοις ἦν τὰ πράγματα
 τηρικαῦτα Ῥωμαίοις, τοῦ βαρβάρου τούτου δίκην κεραινοῦ τὰ
 5 πάντα ἐπερχομένον, εἰς ἀξιόμαχον ἀντικατάστασιν ἐπινοεῖται
 ὁ ἀξιάγαστος οὗτος Ἀλέξιος, στρατηγὸς αὐτοκράτωρ ὑπὸ τοῦ V. 8
 βασιλέως Μιχαὴλ ἀναδεδειγμένος. ὃς δὴ καὶ πᾶσαν ἀνακι-
 νήσας φρόνησίν τε καὶ πολυπειρίαν στρατηγικὴν τε καὶ στρα-
 τιωτικὴν, καὶ ταῦτα οὐκ ἐν πολλῷ χρόνῳ ταύτην συλλεξάμε-
 10 νος, (ἀλλὰ γὰρ διὰ τὸ πᾶν φιλόπονον τοῦ ἀνδρὸς καὶ τὸ παν-
 ταχόθεν ἐγρηγορὸς εἰς ἄκρον ἐληλυθέναι στρατηγικῆς ἐμπει- C
 ρίας τοῖς τῶν Ῥωμαίων λογάσιν ἔδοξεν, οἷος Αἰμίλιος ἐκεῖ-
 νος ὁ Ῥωμαῖος, ὁποῖος ὁ Σκηπίων, οἷος Ἀννίβας ὁ Καρχη-
 δόνιος· νεώτατος γὰρ ἦν καὶ ἄρτι πρώτως ὑψηλήτης, ὃ
 15 φρασι,) τὸν τε Οὐρσέλιον ἐκεῖνον εἶλε τὸν πολὺν κατὰ τῶν
 Ῥωμαίων ῥέοντα καὶ τὰ πράγματα τῆς ἔω κατέστησεν, οὐ
 πολλῶν δεηθεὶς ἡμερῶν. ἦν γὰρ καὶ ὄξυς φωρᾶσαι τὸ ξυμ-
 φέρον καὶ ὄξύτερος καταπράξασθαι· τίνα δὲ τὸν τρόπον
 εἶλεν ἐκεῖνον, δηλοῖ μὲν καὶ ὁ Καῖσαρ ἐν τῇ δευτέρῃ τῆς
 20 κατ' αὐτὸν ἱστορίας βίβλῳ πλατύτερα, δηλώσομεν δὲ καὶ
 ἡμεῖς, ἐφ' ὅσον εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς ἱστορίαν συνήνεγκεν.

2. Ἄρτι γὰρ τοῦ βαρβάρου Τουτάχ ἐκ τῶν βαθυτέρων D

1. ἐπιστρατήγει A. 7. καὶ om. A. 10. τὸ ante πανταχόθεν
 add. A. 12. Αἰμίλιος A. 20. πλατύτερα GA.

Occidentis exercitibus praeerat, militabat ac plane legati munere fun-
 gebatur. iam vero cum res Romana in tali discrimine esset, barbaro
 isto omnia fulminis pernecitate incursante, ad eum fortiter propul-
 sandum eligitur praeclarus ille Alexius summusque exercitus dux ab
 imperatore Michaele declaratur. adhibita igitur omni animi sollertia
 et rei bellicae experientia, quam et militando et imperando, licet
 non ita longo tempore, nactus erat summam, (etenim mira animi
 alacritate et industria effecerat, ut perfectam imperatoris facultatem
 primoribus Romanorum consecutus videretur; quemadmodum Romanus
 ille Aemilius vel Scipio vel Hannibal Carthaginensis, licet admodum
 adolescens et vix barbatulus esset,) Urselium istum, Romanorum
 fines magna vi incursantem, paucorum dierum spatio cepit Orien-
 temque pacavit. erat enim ad ea, quae opus erant, perspicienda
 promptus, promptior ad eadem perficienda. sed qua Alexius ratione
 eum ceperit, tum Caesar secundo historiae suae libro narravit fusius.
 tum nos quoque, quatenus ad nostram id historiam pertinere vider-
 tur, narrabimus.

2. Moverat enim Tutachus barbarus ex interioribus Orientis

τῆς ἀνατολῆς μερῶν κατεληλυθότος μετὰ βαρυντάτου στρατεύ-
ματος, ἐφ' ᾧ τὰ τῶν Ῥωμαίων λήϊζεσθαι, ὁ Οὐρσέλιος πολ-
λάκις ὑπὸ τοῦ στρατοπεδάρχου στενοχωρούμενος καὶ ἄλλα
ἐπ' ἄλλοις φρούρια ἀφαιρούμενος, καίτοι στρατιὰν πολλὴν
ἐπαγόμενος καὶ πάντα λαμπρῶς καὶ γενναίως καθωπλισμέ-
5 νους, εὐμηχανία παρὰ πολὺ ἤττητο τοῦμοῦ πατρὸς Ἀλεξίου.
τέως δ' οὖν ἐπ' ἐκεῖνο καταφυγεῖν ἔδοξεν. τελευταῖον τοῖς
πᾶσιν ἐξαπορούμενος ζυμύγνυσι τῷ Τουτάχ καὶ φίλον ποιεῖται
P. 5 καὶ εἰς συμμαχίαν αὐτὸν καταλιπαρεῖ. ἀλλ' ὁ στρατοπεδάρχης
Ἀλέξιος ἀντιστρατηγεῖται πρὸς ταῦτα καὶ ὀξύτερον οἰκειοῦται
τὸν βάρβαρον, καὶ ἐπισπᾶται πρὸς ἑαυτὸν καὶ λόγοις καὶ
δώροις καὶ πᾶσι τρόποις καὶ μηχανήμασιν. ἦν γὰρ εἶπερ τις
ἄλλος ἐφευρετῆς καὶ πόρους ἐν τοῖς ἀπορωτάτοις ζυμμηχανώ-
μενος. ὁ γοῦν δυνατώτατος αὐτῷ τῶν τρόπων τοιοῦτός τις
ἦν, ὡς ἐν τύπῳ εἰπεῖν, δεξιώσασθαι τὸν Τουτάχ· καὶ φησι
“φίλοι μὲν ἄμφω ἀλλήλοις ὅ τε σὸς σουλτάνος καὶ ἐμὸς βα-
σιλεύς. ὁ δὲ βάρβαρος οὗτος Οὐρσέλιος καὶ πρὸς ἄμφω ἀν-
Βταιρεῖ τὰς χεῖρας, καὶ ἐχθρὸς καὶ ἀμφοτέροις καθίσταται
φοβερώτατος, ἐκείνου μὲν κατατρέχων καὶ ἀεί τι τῆς μερίδος
Ῥωμαίων κατὰ μικρὸν ὑποσπώμενος, ἀποστερίσκων δὲ τῆς
Περσίδος ἅπερ ἂν καὶ ἐξῆν κάκεινῃ περιγενέσθαι. τέχνη δὲ
τὸ ἅπαν μετέρχεται, νῦν μὲν ἐμὲ παρασκιάζων διὰ τῆς σῆς

7. lege ἐκεῖνον. 20. τῆς Περσίδος A, τῆ Περσίδι PG. 21.
καὶ om. A. lege ἀποστ. δὲ καὶ τῆς Π. ἄ. ἂν ἐξῆν. περιγενέ-
σθαι: an παρελέσθαι? 22. ἐπέρχεται P. παρασκιάζων: an
ἀποσκευάζων? vid. annot.

partibus cum exercitu validissimo, Romanorum fines populandi causa interim Urselius saepe ab Alexio in angustias redactus est et, aliis atque aliis privatus castellis, quamvis magna et idonea militum copia instructus, consiliis patris mei Alexii longe inferior apparuit. itaque dudum confugere ad Tutachum meditatur; tandem rebus destitutus omnibus, adit barbarum eiusque amicitia comparata, ut foedus secum iniret, enixe rogat. cui consilio Alexius imperator occurrens, animum Tutachi praeoccupat inque partes suas verbis, donis, modis denique et artibus omnibus eum trahit. erat enim, si quis alius, consilii plenus ac facile se ex angustiis vel difficillimis expedire poterat. quae autem ad Tutachi gratiam conciliandam ratio plurimum valuit, ea eiusmodi fere fuit. “amicitiam, inquit, inter se colunt tuus sultanus et imperator meus. barbarus vero hic Urselius vim utrique intentat et animo adversus ambos infestissimo est. nam et illius regiones vastat Romanumque imperium paulatim carpit, et Persidi detrahit quaecunque etiam hic raperē licet. callide autem totam rem aggreditur siquidem nunc me amoliri studet adiutore te, mox, ubi occasio

δυνάμειος, αὐθις δὲ τοῦ καιροῦ τούτῳ συμπνεύσαντος, ἀφήμενος
 ἐμοῦ ὡς ἤδη ἐν ἀκινδύνῳ καθεστηκώς, πάλιν ἐξ ὑποτροφῆς
 κατὰ σοῦ ἀρεῖται τὰς χεῖρας. ἀλλ' εἴ τι ἐμοὶ πείθῃ, ἐπειδὴν
 καὶ αὐθις ἐλεύσεται πρὸς ἡμᾶς, χρημάτων πολλῶν κρατῆσαι
 5 τὸν Οὐρσέλιον καὶ πρὸς ἡμᾶς ἐξαποστεῖλαι δεσμώτην. τρία C
 γὰρ ἐπιτεῦθέν" φησι "κερδανεῖς, ἐν μὲν χρημάτων πλήθος
 ὅσον καὶ οἶον οὐδεὶς πω πρότερον, ἕτερον δὲ τὴν εὐνοίαν τοῦ
 αὐτοκράτορος συνεπισπάσῃ, ἀφ' οὐπερ εἰς ἄκρον εὐδαιμονίας
 φθάσεις ἑλληθῶς, τρίτον δὲ ὅτι καὶ ὁ σουλτάνος τὰ μεγάλα
 10 ἡσθήσεται, ἐχθροῦ τηλικούτου ἐκποδῶν γεγονότος καὶ τὰς χεῖρας V. 9
 ἀσκοῦντος καθ' ἑκατέρων κατὰ τε Ῥωμαίων καὶ Τούρκων."
 ταῦτα διαπρεσβευσάμενος πρὸς τὸν ἄνωθεν εἰρημένον Τουτάχ
 ὁ ἐμὸς πατήρ καὶ τῆς Ῥωμαϊκῆς στρατιᾶς ἀρχηγὸς κατ' ἐκεῖνο
 καιροῦ, καὶ ἅμα καὶ ὁμήρους πέμψας τῶν ἐνδοξοτάτων τι-
 15 νᾶς ἐπὶ συγκεκλιμένῳ χρόνῳ καὶ χρημάτων ποσότητι, πείθει
 τοὺς ἀμφὶ τὸν Τουτάχ βαρβάρους κατασχεῖν τὸν Οὐρσέλιον. D
 καὶ τούτου ταχὺ γεγονότος, ἀποστέλλεται εἰς Ἀμάσειαν τῆ
 στρατοπεδάρχη. ἀλλ' ἐντεῦθεν ἐχρονοτριβεῖ τὰ χρήματα·
 αὐτὸς μὲν γὰρ οὐκ εἶχεν ὀπόθεν ἀποπληρώσειε, τὰ δ' ἐκ
 20 βασιλέως ἡμέλιτο· καὶ οὐχ ὅτι βραδεῖ ποδὶ κατὰ τὴν τραγω-
 δίαν ἔστιχεν, ἀλλ' οὐδαμοῦ κατεφαινετο. οἱ μὲν γὰρ ἀμφὶ
 τὸν Τουτάχ ἐνέκειντο, τὸν τῶν χρημάτων ἀπαιτοῦντες ὄγκον
 ἢ τὸν ἐωνημένον ἐξόπισθεν λαμβάνειν καὶ παλινδρομεῖν ἔαῖν

9. καὶ om. P.

14. καὶ alterum om. A.

17. πέμπεται A.

20. οὐχ ὅτι A, οὐχ ἐπὶ PG.

21. μὲν γὰρ : δὲ A.

obvenerit, me omisso, utpote ab hac parte iam securus, rursus in
 te se convertet bellumque tibi inferet. quare si me audis, cum ite-
 rum Urselius ad vos venerit, eum capies et magna mercede nobis
 vincum trades. inde tria tibi commoda evenient; primum pecunias
 tibi parabis, quantas nemo lucratus est unquam; deinde gratiam
 apud imperatorem inibis, a quo in summam felicitatem mox prove-
 heris; postremo sultanus ipse magnopere laetabitur, sublato tam
 potenti hoste quique dudum arma exercet contra utrosque, Romanos
 atque Turcos." haec cum per legatos Tutacho pater meus exercitusque
 Romani dux significasset, obsidibus ex primorum civitatis numero
 missis, qui de pecunia suo tempore solvenda caverent, persuadet
 Tutacho barbaro Urselium capere. quo celeriter facto, mittitur is
 Amaseam ad imperatorem. sed iam pecunia desiderabatur, cum nec
 ipse unde solveret haberet, et imperator rem negligeret. neque etiam
 tardo, ut in tragoedia est, incedebat pede, sed plane nusquam ap-
 paruit pecunia. interim instabat Tutachus, ut aut pretium solveretur
 aut Urselius restitueretur et unde adductus fuisset, rediret. at ille

τοῦτον ὄθεν κατείληπτο· ὁ δὲ οὐκ εἶχεν ὄθεν ἀποδοίη τὴν
 P. 6 τοῦ ἔωνημένον τιμὴν. τοῖς ὅλοις οὖν δι' ὅλης νυκτὸς ἔξαπο-
 ρούμενος, ἐρανίσασθαι παρὰ τῶν οἰκητόρων Ἀρμενίας ἐλογί-
 σατο τὴν τιμὴν. καὶ ἀναγνώσεως ἡμέρας, κὰν ἀργαλέον ἐδό-
 κει, ἀλλ' ὅμως συνεκαλεῖτο ἅπαντάς τε καὶ μᾶλλον τοὺς τὰ 5
 πρῶτα φέροντας καὶ χρημάτων εὐποροῦντας. πρὸς οὓς μᾶλ-
 λον θεασάμενος ἔφη. “ἴστε πάντες, ὅπως ὁ βάρβαρος οὐτοσί-
 τας τοῦ Ἀρμενιακοῦ διέθετο πόλεις ἀπάσας, ὅσας τε κωμο-
 πόλεις ἐπόρθησε, καὶ ὅπόσους κακῶς διέθετο συμφοραῖς ἀφο-
 ρήτοις ὑποβαλῶν, ὅποσα τε χρήματα ἀφ' ἡμῶν ἐκομίσαστο. 10
 B ἀλλὰ καιρὸς ἤδη πάρεστι τῶν ἐξ αὐτοῦ ὑμᾶς ἀπαλλάττειν
 κακώσεων, εἰ βούλεσθε. δεῖ τοιγαροῦν μὴ προσέσθαι τοῦτον.
 ὁρᾶτε γὰρ ὡς δεσμώτης ἡμῖν ὁ βάρβαρος νεύσει πάντως θεοῦ
 καὶ ἡμετέρα σπουδῆ. ὁ δὲ τοῦτον ζωγραφήσας Τουτάχ ἐξ ἡμῶν
 αἰτεῖ τὴν τιμὴν. ἡμεῖς δ' ἀποροῦμεν παντάπασιν, ἐπ' ἄλλο- 15
 δαπῆς τε ὄντες καὶ συχνὸν ἤδη χρόνον μετὰ τῶν βαρβάρων
 μαχόμενοι καὶ τὰ προσόντα δεδαπανηκότες. εἰ μὴ γοῦν πόρρω
 ὁ βασιλεὺς ἦν καὶ καιρὸν ἀναμονῆς ἐδίδου ὁ βάρβαρος, ἔσπεν-
 σα ἂν ἐκεῖθεν κομισθῆναι τὰ τῆς τιμῆς. ἐπεὶ δ', ὡς ἴστε
 καὶ αὐτοί, οὐδὲν τούτων ἔξεισι πράττειν, δέον ὑμᾶς συνεισ- 20
 ενεγκεῖν τὴν τιμὴν, καὶ λήψεσθε πάντα δι' ἡμῶν ἐκ βασι-

5. post ἅπαντας add. τε G 6. χρήματα G. 7. θεασάμε-
 νος: ἐρανίσσας A. 9. συμφοραῖς: ποιναῖς A, ut Niceph.
 Bryenn. p. 88, 7, quem ad verbum expressit coniux. 13. ὑμῖν
 A. an νυνί? Bryennius p. 88, 11 ὁρᾶτε νῦν δεσμώτην. 15.
 δ' om. P.

cum emtionis mercedem numerare nullo modo posset, tota nocte
 delibendo consumpta, tandem ab Amasenis pecuniam exigere con-
 stituit ac primo mane, licet difficilis res videretur, populum convo-
 cavit, maxime eos, qui auctoritate et opibus plurimum pollebant.
 atque ad hos potissimum conversus, “nostis” inquit “omnes, quo-
 modo hicce barbarus habuerit cunctas Armeniaci civitates, quot oppida
 vastaverit, quot cives malis non ferendis affecerit, quantam pecuniae
 vim a vobis extorserit. sed tempus iam adest, quo, si volueritis, liberare
 vos ab eius iniuriis possitis. nimirum hunc non dimitti oportet,
 quem divino plane consilio et nostra diligentia vincitum cernitis.
 verum qui illum cepit Tutachus mercedem a nobis postulat; nos
 autem, quoniam et peregre sumus et diuturno cum barbaris bello
 facultates nostras exhausimus, solvendo prorsus non sumus. quodsi
 a rege non ita procul abessem et barbarus pateretur differri, pecu-
 niam inde celerrime afferendam curarem. nunc quoniam nihil, ut
 scitis ipsi, harum rerum fieri potest, vos pecuniam conferre oportet;
 imperator vobis per me, quaecunque praestiteritis, restituet.” quae

λέως ὅποσα παράσχητε.” εἶπε ταῦτα, καὶ ἐξεκρούσθη πα- C
 ραντικά καὶ θόρυβον ἀνῆψε σφοδρότατον, τῶν Ἀμασειανῶν
 εἰς ἀποστασίαν κεκινημένων. ἦσαν γὰρ οἱ τούτους εἰς θυμὸν
 καὶ θόρυβον ἠρέθιζον ἄνδρες κακουργότατοί τινες καὶ ῥέχται
 5 πραγμάτων, εἰδότες ὀτρύνειν δῆμον εἰς ταραχὴν. θόρυβος
 τοῖνυν ἦτο πολὺς, τῶν μὲν βουλομένων σώζεσθαι τὸν Οὐρ-
 σέλιον καὶ τὸ πλῆθος ἀντιλαβέσθαι τούτου ἐρεθιζόντων, τῶν
 δὲ ἐκταραττομένων (τοιούτων γὰρ τὸ συρφετῶδες πλῆθος,) V
 10 λύειν. δῆμον οὖν ὁ στρατοπεδάρχης τοσοῦτον ὄρων μαινό-
 μενον, ὡς ἐν στενῇ κομιδῇ τὰ κατ’ αὐτὸν ἐγνώκει, κατεπε-
 πτώκει μὲν οὐδαμῶς, ἀλλ’ ἐπιρρώσας ἑαυτὸν κυτεσιγάζε τῇ
 χειρὶ τὸν θόρυβον. ὕψὲ δὲ καὶ μόλις τούτους καταπαύσας
 καὶ πρὸς τὸ πλῆθος τὸν λόγον μετενεγκὼν ἔφη. “Θαυμάζειν V. 10
 15 ἔπεισί μοι, ἄνδρες Ἀμασειανοί, ὅπως τὴν συσκευὴν τουτωνὶ
 τῶν ἐξαπατώντων ὑμᾶς παντάπασιν ἠγνοήσατε, τὴν σφῶν
 αὐτῶν σωτηρίαν τῷ ὑμετέρῳ αἵματι ἐξωνουμένων καὶ μεγί-
 στην ὑμῖν τὴν βλάβην προξενούντων αἰεὶ. ποία γὰρ ὑμῖν τῆς
 τοῦ Οὐρσελίου τυραννίδος ἢ ὠφέλεια, εἰ μὴ σφαγαὶ καὶ πη- P. 7
 20 ρώσεις καὶ ἀκρωτηριασμοὶ μελῶν; οὗτοι δὲ οἱ τῶν τοιούτων
 ὑμῖν πρόξενοι ἔνθεν μὲν τὰ οἰκεῖα ἄσινῃ διετήρουν τὸν βάρ-

1. ὅσα A. παράσχετε PG, alterum A cum Bryennio. 3. θυμὸν καὶ om. G. 11. καταπεπτώκει AG. 14. ἀνενεγκῶν PG, alterum A. 15. ὅπως: ὅτι P. ταύτην PG, κατασκευὴν τουτωνὶ A. 18. ποία A, ποῦ P, π . . . G. 19. εἰ om. P, εἰ μὴ A, ἐς μὴ G.

ubi dixit, illico explosus est vehementemque concivit tumultum, Amasen's defectionem molientibus. non deerant enim, qui populum ad seditionem cierent, homines quidam pessimi barbarumque machinatores, qui plebis concitandae erant periti. tumultus igitur ortus est. ingens, dum alii servatum Urselium cupiunt populumque ad opem ei ferendam incitant, alii, quale est vilis plebeculae ingenium, tumultuantur, Urselium e custodia liberaturi. multitudinem igitur tantam ubi Alexius furentem vidit, rei difficultate perspecta, nequaquam tamen diffidere sibi coepit, verum animo confirmato, silentium manu indixit. quod cum tandem aegre impetrasset, ad multitudinem iam conversus, haec dixit. "mirari subit, viri Amaseni, quod consilia istorum hominum, qui vos decipere student, plane ignoretis, cum suam ipsorum salutem vestro quaerant sanguine gravissimamque semper calamitatem vobis parent. quis enim ex Urselii dominatione in vos fructus redundavit, nisi caedes, excacationes truncationesque membrorum? isti vero, qui talium rerum vobis auctores sunt, partim rei familiari bene prospexerunt barbarum demerentes, partim in praemia ab imperatore

βαρον θεραπεύοντες, ἐκεῖθεν δὲ αὖθις τῶν ἐκ βασιλέως ἐνεφοροῦντο δωρημάτων, χαριζόμενοι τούτῳ, ὅτι μὴ ὑμῶν τε καὶ τῆς πόλεως Ἀμασειᾶς παρεχώρησαν τῇ βαρβάρῳ, καὶ ταῦτα μηδένα λόγον ὑμῶν ποιησάμενοι πρόποτε. διὰ τοῦτο καὶ τὴν τυραννίδα συνίστασθαι βούλονται, ἵνα τῇ μὲν τυ-5
 B ρῶσιν, ἐκ βασιλέως δὲ αὖθις ἀπαιτῶσι τιμὰς τε καὶ δωρεάς. ἦν δέ τι καὶ νεωτερισθεῖη, αὐτοὶ μὲν πάλιν ἑαυτοὺς τοῦ δράματος ἐξάγωσιν, τὸν δὲ βασιλέως θυμὸν καθ' ἰμῶν ἐξάψωσιν. εἴ τι οὖν ἐμοὶ πεῖθεσθε, τούτους μὲν ὑμᾶς πρὸς θό-10
 ρυβὸν ἐρεθίζοντας τὸ παρὸν ἐροῶσθαι εἰσατε. ἕκαστος δὲ ὑμῶν οἴκαδε ἀπελθὼν τὰ λεχθέντα σκοπεῖτω, καὶ εἴσεσθε ὅποῖος ὑμῖν τὸ ξυμφέρον βουλευέται.”

3. Τούτων ἀκούσαντες τῶν ῥημάτων, ὥσπερ ὀστράκου μεταπεσόντος τὴν γνώμην μεταβαλόντες οἴκαδε ἀνεχώρουν. ὁ 15
 δὲ στρατοπεδάρχης γινώσκων τὸν δῆμον ἐν ῥοπῇ τὰς γνώμας C μεταβάλλειν εἰωθότα, καὶ μᾶλλον εἰ ὑπὸ χαιρεκᾶκων ὀτρύνεται, δείσας μὴ διὰ τῆς νυκτὸς κατ' αὐτοῦ μελετήσαντες ἐπέλθωσι καὶ τὸν Οὐρσέλιον ἐξαγαγόντες μὲν τῆς φρουρᾶς, λύσαντες δὲ τῶν δεσμῶν ἀφῶσιν, ἐπεὶ μὴ ἀποχωρῶσας εἶχε 20
 δυνάμεις πρὸς τοσοῦτους ἀντικαταστῆναι, μηχανᾶται τὸ ἐν-

1. βασιλέων hic et infra P. 4. ταῦτα μηδὲν οἱ πολλοὶ ὑμῶν P, ταῦτα μ οἱ πολλοὶ ὑμῶν G, ταῦτα δένα λόγον ὑμῶν A, correxī. 5. καὶ τὴν: an καὶ νῦν τὴν? Bryennius p. 89, 20 καὶ αὖθις. βούλονται ἵνα τῇ A, βουλόμενοι τῇ PG. 11. ἐρεθίζονται P, fortasse οὐ ὑμᾶς — ἐρεθίζονται. ἐρρειν A cum Bryennio. 16. ὄχλον A. 17. ὀτρύνοιτο A.

missa rursus se ingurgitavere, huius gratia factum iactantes, quod vosque et Amaseam urbem barbaro non tradidissent, vestri ne ulla quidem unquam ratione habita. quapropter etiam tyrannidem restitutam volunt, ut et barbaro commoda spe subblandientes, rem familiarem intactam servant, et ab imperatore rursus honores et praemia expectant. et si qua seditio orta fuerit, semet ipsos e periculo subducent, imperatoris autem in vos iram vertent. itaque istis, qui ad tumultum vos incitant, si quid mihi creditis, valere iussis, domum quisque suam abite et quae dixi perpendite. ita facile intelligetis, utri melius vobis suadeant.

3. Quibus auditis, velut conversa testula, sententiam mutant dominique abeunt. imperator autem, qui plebis in ipso discrimine inconstantiam nosset, praesertim si a malitiosis hominibus incitaretur, verebatur, ne insequente nocte iterum infesto se animo aggrederebantur et Urselium e custodia eductum vinculisque liberatum dimitterent. quoniam autem tantae multitudini reprimendae copiae, quibus

τεῦθεν Παλαμῆδειόν τι μηχανήματα. ἔς μὲν τὸ φανερὸν ἀπο-
 τυφλοῖ τὸν Οὐρσελίον· καὶ ἤπλωτο μὲν τῇ γῆ, ὃ δὲ δῆμιος
 ἐπῆγε τὸν σιδήρον, ὃ δὲ ἐπωδύρετό τε καὶ ἔστεινε καθάπερ
 λέων βρυχόμενος· σχῆμα δὲ πάντα ἦσαν τῆς τῶν ὀμμάτων
 5 ἀποσιερέσεως, παρήγγελο δὲ καὶ ὃ τῇ δόξαι τυφλούμενος D
 βοᾶν τε καὶ κειραγένοι, καὶ ὃ μέχρι τοῦ δοκεῖν τοὺς ὀφθαλ-
 μοὺς ἐξορύττων δριμύ τε ἐνορᾶν πρὸς τὸν ἐκκείμενον καὶ μα-
 νιώδη τὰ πάντα δρᾶν, μᾶλλον δὲ σχηματίζεσθαι τὴν ἀποτύ-
 φλωσιν. καὶ ὃ μὲν ἀπετυφλοῦτο μὴ ἀποτυφλούμενος, ὃ δὲ
 10 δῆμος ἐκρότει καὶ πανταχόθι τὴν τοῦ Οὐρσελίου τύφλωσιν
 διεβόμβει. ταῦτα ὡσπερ ἐν σκηνῇ δραματουρηθέντα πέπεικε
 τὸν ὄχλον ὄλον, ὅσος ἐγγώριος καὶ ὅσος ἔξωθεν, εἰς ἔριον
 κατὰ τὰς μελίσους συλλέγεσθαι. τοῦτο γὰρ ἅπαν τὸ σκέμμα
 τῆς Ἀλεξίου φρονήσεως, ἵνα οἱ πρὸς τὸ δοῦναι χρήματα δυσ-
 15 χερῶς ἔχοντες καὶ ἀφειλέσθαι τὸν Οὐρσελίον ἐπιβουλεύοντες P. 8
 ἐκ τῶν χειρῶν Ἀλεξίου τοῦμοῦ πατρός, ἀποκαραδοκῆσωσί τε,
 ὡς ἐντεῦθεν αὐτοῖς τῆς ἐπιβουλῆς ἀνωφελοῦς καθεστηκνίς,
 καὶ ταχὺ πρὸς τὸ βούλημα τοῦ στρατοπεδάρχου τράπωνται,
 τῆς πρώην ἀστοχοῦντες βουλῆς, αὐτόν τε φίλον ποιούμενοι
 20 καὶ ὄργην βασιλέως ἐκκλίνοντες. τοῦτον τοίνυν οὕτω κατα-
 σχῶν τὸν Οὐρσελίον ὃ ἀξιόγαστος στρατηγός, εἶχεν ὡς ἐν
 ζωγρείῳ τὸν λέοντα, ἔτι ἐπικαλύμματα τοῖς ὀφθαλμοῖς φέ-

5. τὸ δόξαν A.

7. ἐκκείμενον A.

8. ἀποτυφλωσίαν G.

10. πανταχόθεν G.

12. ὄλον om. A.

14. πρὸ τοῦ P.

22. ζωγρεῖω A, ζωγρεῖω PG. εἰ om. P.

instructus erat, non sufficerent, Palamedeum quendam excogitavit
 dolum. simulat excaecare Urselium; humi resupinato carnifex ferrum
 admovet; lamentatur ille atque eiulat, ut leonem rugire crederes.
 omnia excaecandi speciem prae se ferebant; iussus enim erat Urse-
 lius, qui excaecari fingebatur, clamores tollere, et qui oculos eruere
 videbatur, torvo prostratum vultu adspicere ac saeva illa omnia per-
 ficere, vel potius ita agere, ac si revera excaecaret. sic excaeca-
 tus est ille non excaecatus; vulgi autem rumoribus ubique incre-
 bruit, Urselium excaecatum esse. haec velut in scena acta omnem
 multitudinem eo adducebant, ut et indigenae et peregrini, apium
 more, symbolas darent. hoc enim erat Alexii consilium, ut qui pecu-
 niam detrectaverant Urseliumque emittere de manibus Alexii patris
 mei moliti erant, cum id conamen iam inane futurum esset, con-
 quiescerent et illico sibi dicto audientes essent. prioris consilii spe
 frustrati; qua quidem re et Alexium sibi conciliarent, et regis ira-
 cundiam evitarent. tali modo cum Urselium in vinculis admirabilis
 imperator retinuisset, custodivit eum tanquam in cavea leonem; at-

ροντα, τὰ σύμβολα τῆς δῆθεν ἀποτυφλώσεως. οὐ μὴν ἤρκειτο
 V. 11 οἷς εἴργασται, οὐδὲ ὡς μέγα κῦδος ἀράμενος πρὸς τὰλλα τῶν
 Βπραγμάτων ἀναπεπτώκει, ἀλλὰ πόλεις τε ἄλλας πολλὰς καὶ
 φρούρια κατεκτήσατο καὶ ὑπὸ τὴν τῆς βασιλείας ἔξουσίαν
 πεποίηκεν, ὅσα ἐπὶ τῶν Οὐρσελίου καιρῶν πονηρῶς προπέ- 5
 πραχεν. ἐντεῦθεν οὖν τὰς ἡνίας στρέψας, εὐθὺ τῆς βασι-
 λίδος πόλεως ἤλαυνε. γενόμενος δὲ ἐν τῇ παπῳά πόλει καὶ
 μικρὸν ἀναπαύων τῶν πολλῶν καμάτων ἑαυτὸν τε καὶ τὴν
 σύμπασαν στρατιάν, πρᾶγμα ἐντεῦθεν ὥπτο πεποικῶς, ὅπερ
 Ἡρακλῆς ἐκεῖνος ἐπὶ τῇ τοῦ Ἀδμήτου Ἀλκήστιδι. ὡς γὰρ 10
 εἶδεν ὁ Δοκειανὸς ἐκεῖνος, ὁ τοῦ προβεβασιλευκότος Ἰσαα-
 κίου Κομνηνοῦ ἀδελφιδοῦς καὶ τούτου ἐξάδελφος, (ἀνὴρ δὲ
 οὗτος τῶν ἐπιδόξων καὶ γένει καὶ ἀξιώματι,) τὸν Οὐρσελίον
 C τὰ τῆς τυφλώσεως σύμβολα φέροντα καὶ ὑπὸ του χειραγω-
 γούμενον, βύθιον τι στενάξας καὶ ἐπιδακρύσας τῇ Οὐρσελίῳ, 15
 ὠμότητα κατηγορήκει τοῦ στρατηγοῦ καὶ μέμψιν αὐτῷ ἐπή-
 γαγε, τούτου καταβωόμενος ὡς τοιοῦτον ἄνδρα γεννάδαυ τε
 καὶ ἄντικρυς ἤρωα τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀφελόμενον, ὃν ἐχρῆν
 ἀτιμώρητον διασώσασθαι. ἀλλ' ἐκεῖνος τότε μὲν “τὰς αἰτίας
 τῆς ἀποτυφλώσεως εἰσαῦθις ἐπακούσειας,” ἐπειῶν “φίλτατέ 20
 μοι,” μετὰ βραχὺ δ' εἰς οἰκίσκον ἀγαγὼν αὐτὸν τε καὶ τὸν
 Οὐρσελίον, ἀνακαλύπτει τὸ πρόσωπον καὶ δείκνυσιν Οὐρσε-

2. μέγα add. A. 3. ἐπεπτώκει A. τε om. P. 9. ἐκεῖ-
 θε G. πεποικῆναι G. 16. κατηγορεῖ A. ἐπήγαγε A,
 ἐπῆγε PG. 17. γεννάδα καὶ A. 21. δ' add. A.

que oculi etiam obtecti erant fasciis, quae excaecationis scilicet indi-
 cio essent. neque tamen quae gesserat satis ille putabat, nec tan-
 quam abunde parta gloria, in ceteris rebus supinus erat; immo alias
 urbes multas arcesque recipiebat, et omnes regiones, quae Urselii
 temporibus defecerant, imperio restituebat. tum demum reversus, in
 urbem regiam contendit; cumque in oppidum pervenisset, unde avus
 eius oriundus erat, ibique se atque exercitum universum a multis
 laboribus paulisper recrearet, miraculum edidit, quale Hercules ille
 in Admeti coniuge Alcestide. nam cum Doceanus, Isaacii Comneni,
 qui antea imperator fuerat, ex sorore nepos, Alexii patruclis, vir et
 genere et dignitate in primis clarus, Urselium conspiceret caecatio-
 nis signa oculis gestantem et manu a quodam ductum, graviter sus-
 spirans et illacrimans eius casui, crudelitatis Alexium arguit, atque
 invectus in eum exprobrat, quod homini tam generoso ac plane
 heroi oculos effoderit, quem servasse incolumem oportuisset. cui tunc
 quidem ille “huius,” inquit “carissime, supplicii causas propediem ex
 me audies,” mox autem in aediculam deduxit eum cum Urselio, ubi

λίου τοὺς ὀφθαλμοὺς πυρρῶν ἀπαστρέπτοντας. ἐξεπλάγη
ταῦτα ὡς ἐθεύσατο, καὶ ἐθαύμασεν ὁ Δοκεϊανὸς καὶ οὐκ ἔ
εἶχεν ὅ τι καὶ χρῆσαιτο τῷ πλήθει τοῦ θαύματος. καὶ θαυμά
5 ταῖς ὄψεσι τὰς χεῖρας ἐπέβαλλε, μή που καὶ ὄναρ ἐστὶ τὸ
θεώμενον ἢ τις μαγικὴ τερατεία ἢ ἄλλο τι τοιοῦτον ἄρτι
πρῶτως καινοτομούμενον. ὡς δὲ τὴν ἐπὶ τῷ ἀνδρὶ φιλαν-
θρωπίαν τοῦ ἐξαδέλφου κατεμάνθανε καὶ μετὰ τῆς φιλαν-
θρωπίας τὴν τέχνην, περιχαρῆς γερονῶς ἐνηγκαλιζέτο τε
αὐτὸν καὶ κατεφίλει πολλύκις τὸ πρόσωπον, εἰς ἡδονὴν τὸ
10 θαῦμα μεταβαλὼν. ταῦτὸ δὲ τοῦτω πεπόνθασιν καὶ οἱ περὶ
τὸν βασιλέα Μιχαὴλ καὶ βασιλεὺς αὐτὸς καὶ πάντες.

4. Ἐντεῦθεν πάλιν ἐπὶ τὴν ἐσπέραν πέμπεται παρὰ P. 9
Νικηφόρου τοῦ αὐτοκράτορος ἤδη τὰ Ῥωμαίων σκῆπτρα κα-
τεσχηκότος κατὰ Νικηφόρου τοῦ Βρυεννίου, τὴν δύσιν ὅλην
15 κλονοῦντος καὶ τὸ διάδημα ἐαυτῷ περιθεμένον καὶ βασιλέα
Ῥωμαίων ἀνακηρύττοντος. ἄρτι γὰρ τοῦ αὐτοκράτορος Μι-
χαὴλ τοῦ Δούκα τοῦ Θρόνου καθαιρεθέντος καὶ ἀντὶ ταινίας
τε καὶ χλαμύδος τὸν ποδῆρη καὶ τὴν ἐπωμίδα τὴν ἀρχιερατι-
κὴν ἐνδεδυμένον, ὁ Βοτανειάτης ἐπὶ τοῦ βασιλείου Θρόνου
20 καθίσας καὶ τὴν βασιλίδα Μαρίαν, ὡς προῖων ὁ λόγος συ-
φθέστερον παραστήσειε, μνηστευσάμενος, τὰ τῆς βασιλείας Β
διύθυνε πράγματα. ἀλλ' ὁ Νικηφόρος Βρυέννιος τὴν δουκι-

4. ἐπέβαλε PG, alterum A. 5. θεώμενον G, θεωρούμενον P,
φαινόμενον A. 6. πρώτον G. 10. ταῦτὸν A. 13. Ῥω-
μαῖα P. 14. Βρυεννίου P ubique. 18. χλαμύδος A, σιγα-
ματος PG. 21. παραστήσει P.

fasciis amotis, velut igne micantes Urselii oculos ei monstravit. ob-
stupuit, ubi hoc vidit, Doceanus atque admiratione correptus est,
nec habuit, quid de tanto miraculo sentiret; simul frequenter oculos
manibus contrectat, si forte somnium esset quod cerneret, aut ma-
gicæ præstigiæ aut alia quaedam id genus fraus nova. sed postquam
humanitatem et sapientiam Alexii perspexit, summopere lætatus, eum
complexus osculatusque sæpius est, admiratione in gaudium versa.
idem accidit illis, qui circa imperatorem Michaelem erant, et impe-
ratori ipsi et ceteris omnibus.

4. Inde rursus in Occidentem Alexius mittitur a Nicephoro im-
peratore, qui principatum iam nactus fuerat, adversus Nicephorum
Bryennium, qui occiduas provincias perturbabat omnes et, diade-
mate sumto, regem se Romanorum proclamarat. modo enim, ubi impe-
rator Michael Ducas imperio pulsus pro diademate chlamydeque ta-
larem et epomidem episcopalem induit, Botaniates solio occupato re-
gio et imperatrice Maria, ut accuratius postea narrabimus, in ma-
trimonium ducta, imperii administrationem susceperat. sed Nicephorus

κὴν περιζωσμένος ἀρχὴν Δυρραχίου ἐπὶ τοῦ βασιλείως Μιχαήλ, καὶ πρὸ τοῦ βασιλευῖσαι τὸν Νικηφόρον βασιλειῶν τε ἤρξατο καὶ ἀποστασίαν κατὰ τοῦ Μιχαήλ ἐμελέτησε. τὸ μὲν ὄθεν καὶ ὅπως, οὐκ ἀναγκαῖόν ἐστιν ἡμῖν διηγείσθαι· φθά-
νει γὰρ ἢ τοῦ Καίσαρος ξυγγραφή τὸ αἷτιον τῆς ἀποστασίας 5
ἐξιστορῆσαι· τὸ δ' ὅτι ἐκεῖθεν ὡσπερ ἐξ ὀρμητηρίου τινὸς
τῆς πόλεως Δυρραχίου πάντα τὰ τῆς ἐσπέρας κατέδραμεν
καὶ ὑφ' αὐτὸν ἐποιήσατο, καὶ ὅπως οὗτος ἐάλω, τοῦτο τῶν
C ἀναγκασιότατων ἐστὶν ἐν βραχεῖ διηγῆσασθαι. τὸ γὰρ ἀκρι-
V. 12 βές τῆς ἱστορίας τὸν βουλόμενον μαθεῖν ἐς τὸν Καίσαρα πα- 10
ραπέμπομεν. κράτιστος γὰρ ὁ ἀνὴρ τὰ πολέμια καὶ ἄμα καὶ
γένος ὦν τῶν ἐπισημοτάτων καὶ ἀναδρομῇ σώματος καὶ κάλ-
λει προσώπου κοσμούμενος, καὶ ἐμβριθεῖα φρονήματος καὶ
βραχιόνων δυνάμει τῶν κατ' αὐτὸν διαφέρων ἀνδρῶν, ἐπά-
ξιον ἦν βασιλείας τὸ χρῆμα, καὶ τοσοῦτο ἦν εἰς πειθῶ 15
δυνατὸς καὶ πάντας ἐφέλκειν καὶ ἐκ πρώτης ὄψεως καὶ
ὀμιλίας δυνάμενος, ὥστε πάντες πανδημεὶ καὶ στρατιῶ-
D ται καὶ ἰδιῶται τῶν πρωτείων αὐτῷ ξυνεχώρουν καὶ βασι-
λείειν ἠξίον ἀπάσης ἐφίας καὶ ἐσπερίας λήξεως. καὶ γὰρ
ἐπιόντα τοῦτον αἱ πόλεις ἅπασαι ὑπταίαις χερσὶν ὑπεδέχοντο, 20
καὶ ἄλλη πρὸς ἄλλην μετὰ κρότου παρέπεμπεν. ταῦτα ἐτά-
ραττε μὲν τὸν Βοτανειάτην, ἐξεκύκα δὲ καὶ τὸ περὶ αὐτὸν

2. βασιλείαν P. 8. ἐποίησε PG, alterum A. 12. γένους AG.
14. βραχιόνος G. 14. scripsit fortasse ἐπάξιός ἦν βασιλείας
αὐτόχρομα. vid. annotat. 15. τοσοῦτο G, τοσοῦτος PA.

Bryennius, ad ducatum Dyrrhachii imperante Michaele proventus, cum Nicephorus nondum regno potitus esset, imperium affectare coeperat et a Michaele deficere meditatus erat. cuius incepti quae causa fuerit quaeque ratio, quoniam in Caesaris historia ea res iam perscripta est, nihil attinet exponere. verum ut Dyrrhachio tanquam ex arce omnes Occidentis regiones invaserit sibi subiecerit, utque ipse captus sit, enarrare breviter vel maxime est necessarium. nam qui accuratius ea nosse cupit, eum ad Caesarem remittimus. fortissimus enim cum is esset et nobilissimo simul genere ortus, ac proceritate corporis faciei que pulchritudine insignis, et gravitate consilii non minus quam lacertorum robore aequalibus antecellens, dignissimus sane imperio erat. tantum etiam eloquentia valebat omnesque vel primo aspectu et alloquio ita sibi conciliare poterat, ut omnes omnino et milites et privati summam rerum ei concederent, atque occidentalis orientalisque limitis imperio dignum eum haberent. nam quascumque adibat urbes omnes et venientem supinis manibus excipiebant, et abeuntem alia alio cum plausu ac pompa prosequerantur.

στράτευμα καὶ εἰς ἀμνηϊαν τὴν βασιλείαν ὄλην ἐνέβαλλε. πέμπειν οὖν διεγνώκεισαν τὸν ἐμὸν πατέρα τὸν Κομνητὸν Ἀλεξίον κατὰ τοῦ Βρυεννίου, δομέστικον τῶν σχολῶν ἄρτι προχειρισθέντα, μετὰ τῶν ἐνουσῶν δυνάμεων. εἰς γὰρ τὸ 5 μέρος τοῦτο ἡ βασιλεία Ῥωμαίων εἰς τοῦσχατον ἐηλύθει. τὰ τε γὰρ ἔϋα τῶν στρατευμάτων ἄλλο ἀλλαγῶ διεσκέδαστο, τῶν Τούρκων ὑφαπλωθέντων καὶ πάντα σχεδὸν περι- P. 10 σχόντων, ὅσα Εὐξείνου πόντου ἐστὶ μεταξὺ καὶ Ἑλλησπόντου καὶ Αἰγίου τε καὶ Συριακοῦ πελάγους κόλπων τε τῶν ἄλ- 10 λων καὶ μάλιστα ὅποσοι Παμφυλίαν τε καὶ Κίλικας παραμείβοντες ἐς τὸ πέλαγος ἐκπίπτουσι τὸ Αἰγύπτιον. τὰ μὲν οὖν ἔϋα στρατεύματα οὕτως ἔσχον· τὰ δὲ τῆς ἐσπέρας ἐς τὸν Βρυέννιον συρρεῦσαντα εἰς στενὸν κομιδῆ καὶ ὀλίγον στράτευμα τὴν βασιλείαν ἀφῆκε Ῥωμαίων. ἀθάνατοί τε γάρ 15 τινες αὐτῇ κατελείφθησαν χθὲς καὶ πρώην ξίφους ἡμίμενοι καὶ δόρατος, καὶ τινες ἐκ τοῦ Χώματος στρατιῶται ὀλίγοι, B καὶ Κελτικὴ τις στρατιὰ εἰς ὀλίγους τινὰς περισταμένη. τούτους δὴ τῷ ἐμῷ πατρὶ Ἀλεξίῳ διδόασι, καὶ ἅμα συμμάχους ἀπὸ τῶν Τούρκων προσκαλεσάμενοι, ἐξίεναι οἱ περὶ 20 τὸν βασιλέα προσέτατον καὶ ξυμμίξαι τῷ Βρυεννίῳ, οὐ μάλ- λον εἰς τὴν ἐφεπομένην στρατιὰν θαρροῦντες ἢ εἰς τὸ φρό-

9. πελάγους σῦρτες καὶ τῶν ἄλλων G, Αἰγίου καὶ Συριακοῦ πελάγους καὶ τῶν ἄλλων κόλπων ὅποσοι Δ. 11. ἐκπέμπουσι PG, ἐκπίπτουσι Δ.

haec terrorem Botaniati incutiebant, conturbabant etiam exercitum, quo instructus erat, et universum imperium in discrimen adducebant. visum est igitur Alexium Comnenum patrem meum, dignitate magni domestici scholarum nuper auctum, adversus Bryennium mittere cum tanta quanta licuit militum manu. nam rem militarem quod attinet, Romanorum imperium ad extremum devenerat; orientales siquidem exercitus alii alio loco dispositi erant, ut Turcis resisterent, qui fines paulatim prolulerant et omnes fere regiones tenebant, quae mari Euxino Hellespontoque et Aegaei Syriacique maris cinguntur sinibus cum aliis, tum praesertim iis, qui Pamphyliam Ciliciamque tangentes in mare Aegyptium delabuntur. orientales igitur exercitus ita se habebant; occidentales autem legiones ad Bryennium confluerant, ut exilis admodum parvusque exercitus imperatori remanserit. nam et immortales nonnulli reliqui erant, qui nuper admodum gladios hastasque tractare coeperant, et pauci quidam qui e Chomate erant milites, et Gallicae copiae ad exiguum numerum redactae. has igitur copias patri meo Alexio imperator tradidit, simulque auxiliis a Turcis expetitis, ingredi expeditionem et confligere cum Bryennio eum iubet, non tam exercitu qui eum sequebatur fretus, quam cou-

νημα τοῦ ἀνδρός καὶ τὴν ἐν πολέμοις καὶ μάχαις δεινότητα. ὁ δὲ τὴν ξυμμαχίαν μὴ περιμείνας, ὀξέως ἐπερχόμενον τὸν ἐχθρὸν ἀκούων, κἀντεῦθεν καλῶς καὶ ἑαυτὸν καὶ τοὺς ξυνο-

πομένους φραζόμενος, ἔξεισι τῆς βασιλίδος τῶν πόλεων, καὶ κατὰ τὴν Θοράκην γεγονῶς περὶ τὸν Ἄλμυρὸν ποταμὸν στρα- 5
C τοπεδεύει ἄνευ τάφρων καὶ χάρακος. μανθάνων γάρ τὸν Βρυέννιον ἐν τοῖς Κηδόκτου πεδίοις ἀυλιζόμενον ἐβούλετο ἐκάτερα τὰ στρατεύματα αὐτοῦ τε καὶ τῶν ἐναντίων ἀξιόλο- γον ἀπέχειν διάστημα. οὐ γὰρ εἶχεν ἀντιμέτωπος ἐπιστήναι τῷ Βρυεννίῳ, ἵνα μὴ κατάφωρα γένοιτο τὰ τῆς δυνάμεως καὶ 10 μὴ δοίη, ὅπως τίς ἐστι τὴν στρατιάν, αἰσθησὶν τῷ ἐχθρῷ. μετ' ὀλίγων γὰρ πρὸς πολλοὺς καὶ μετ' ἀπειροπολέμων πρὸς ἐμπειροπολέμους ἔμελλε ξυμβαλεῖν, καὶ τοῦ θαρρεῖν ἀφήμενος καὶ ἀναφανδὸν ἐπιπίπτειν, κλωπιτεύειν τὴν νίκην ἐβούλετο.

5. Ἐπεὶ δὲ ἄνδρας καὶ ἀμφοτέρους γενναίους εἰς πό- 15
λεμον ὁ λόγος κατεστήσατο, τὸν τε Βρυέννιον καὶ τὸν ἐμὸν
D πατέρα τὸν Κομνηνὸν Ἀλέξιον, (οὐδὲν γὰρ ἕτερος τοῦ ἑτέ-
ρου πρὸς ἀνδρείαν ἀπελιμπάνετο, οὐδὲ τὰ τῆς ἐμπειρίας
V. 13 ἕτερος ἑτέρου παρ' ἔλαττον εἶχεν,) ἀξιόν ἐστι κατασθησάμε-
νους τούτους εἰς φάλαγγας καὶ ἀντιπαρατάξεις, ἐκεῖθεν ἀπο- 20
σκοπήσασθαι τοῦ πολέμου τὴν τύχην. τὸ μὲν γὰρ ἄνδρε τούτῳ
καὶ ἄμφω ἦσθην καλῶ καὶ γενναίῳ καὶ τὰ γε εἰς χεῖρας καὶ

12. μετ' alterum add. Hoeschel.

τεύειν PG.

14. κλωπιτεύειν A, κλωπε-

15. εἰς πόλεμον om. P.

18. τὰ : τι G.

silio et bellica virtute hominis. qui cum celeriter adventare hostem audisset, illico se suosque instruxit et auxiliarium adventu non expectato, ex urbium regina in Thraciam proficiscitur ibique circa Halmyrum fluvium castra sine fossa et vallo posuit. quoniam enim Bryennium in Cedocti campis consedissee certior factus erat, utrumque et suum et hostium exercitum satis magno distare intervallo voluit. nam ex adverso copias collocare non licuit, ne earum conditio hosti patfieret et quantus sibi exercitus esset, cognosceretur. erat enim cum paucis contra plurimos, cum tironibus contra exercitatissimos decertaturus. itaque audendi et aperto invadendi tempus Alexius non esse ratus, furari victoriam volebat.

5. Iam vero cum narratio virum utrumque generosum, Bryennium et patrem meum Comnenum Alexium, (neque enim virtute nec rei bellicae experientia alter alteri quidquam concedebat,) ad certamen composuerit, operae pretium est, acie utrinque instructa, qualis proelii fortuna fuerit, cognoscere. erant enim ambo duces speciosi ac nobiles, et si fortitudinem experientiamque spectas, pares velut aequato examine; quare fortuna utram in partem inclinaverit, viden-

πείραν ἴσοι ὥσπερ ἐπὶ τρυτάνης ἰστάμενοι · ὄρῶν δὲ ἡμῶς
 χρεῶν, ὅπου τὰ τῆς τύχης ἐπέβρισεν. ὁ μὲν γὰρ Βρυέννιος
 μετὰ τοῦ θαρρεῖνταῖς δυνάμεσι καὶ τὴν πείραν προὐβάλλετο
 καὶ τὴν εὐταξίαν τῆς παρατάξεως · ὁ δ' Ἀλέξιος ἐκ τοῦ ἐτέ- P. 11
 5ρου ὀλίγας μὲν ἐλπίδας καὶ πάνυ ἀφελεῖς εἶχεν ὅσον ἐπὶ
 τῷ στρατεύματι, ἀντιπροβάλλετο δὲ τὴν ἀπὸ τῆς τέχνης
 ἰσχὺν καὶ τὰς στρατηγικὰς μηχανάς. ἤδη γὰρ ἀλλήλοιν
 αἰσθόμενοι καὶ ὅτι πολέμων ἤδη καιρός, ὁ μὲν Βρυέννιος,
 ἐπειδὴ τὰς ἐφόδους αὐτοῦ προὔποτέμνεσθαι τὸν Κομνηνὸν
 10 Ἀλέξιον μεμαθήκοι καὶ περὶ Καλαυρὴν στρατοπεδεύειν, οὕτω
 ζυνηταζάμενος ἀντεπήρχετο. εἰς τε γὰρ δεξιὸν κέρασ καὶ εὐώ-
 νυμον τάξας τὸ στρατεύμα, τοῦ μὲν δεξιοῦ κατάρχειν τὸν
 αὐτάδελφόν Ἰωάννην ἐπέτατε · πεντακισχίλιοι δ' ἦσαν οἱ
 15 τοῦτο τὸ μέρος συμπληροῦντες, Ἴταλοί τε καὶ τῆς τοῦ Μα-
 νιάκου ἐκείνου ἀποσπάδος, καὶ μὴν καὶ ἐκ Θεσσαλίας ἄνδρες B
 ἰππεῖς καὶ μοῖρὰ τις τῶν ἀπὸ τῆς εταιρείας οὐκ ἀγεννῆς. θύ-
 τερον δὲ τὸ εὐώνυμον κέρασ ὁ Ταρχανειώτης εἶχε Κατακα-
 λῶν, Μακεδόνας τε καὶ Θρακίας ἔξωπλισμένους εἰς τρισχιλίους
 τοὺς ζύμπαντας συναριθμουμένους. αὐτὸς δ' ὁ Βρυέννιος τὸ
 20 μέσον κατεῖχε τῆς φάλαγγος, ἐκ τε Μακεδόνων καὶ Θρακῶν
 συντεταγμένον καὶ τοῦ ἀρχοντικοῦ ζύμπαντος ὅσον ἐπίλεκτον.
 πάντες δὲ ἐφ' ἵπποις Θεσσαλοῖς ἐποχοῦμενοι καὶ τοῖς σιδη-
 ροῖς θώραξι καὶ τοῖς περὶ τὴν κεφαλὴν κράνεσιν ἐξυστρά-

5. ἀγανρός Α, ἀγε . . . G. 8. an πολεμεῖν? 10. με-
 μαθήκει Α. 14. Μανιάκη Α. 16. εταιρείας Α, εταιρίας
 ΡG. 22. ἵππου Θεσσαλῆς ΑG.

dum nobis est. Bryennius igitur, praeterquam quod copiis lideret,
 et belli usu protegebatur et acie bene instructa; Alexius contra,
 qui in copiis parvam exiguamque plane spem collocabat, praesidium
 a solertia ac belli arte habebat. cum enim alter alterum adventasse
 sensisset et decertandi tempus iam adesse, Bryennius, qui Alexium,
 intercluso itinere, ad Calauram castra posuisse percepit, in ipsum
 movit, acie ita instructa. copiis in dextrum ac sinistrum cornu divi-
 sis, dextro cornu Iohannem fratrem praeposuit, idque quinque milli-
 bus constabat Italorum et qui e Maniaci illius copiis supererant.
 his additi erant equites Thessali et haud exigua pars eorum, qui
 sodales appellantur. sinistro cornu Tarchaniotes Calacalo praefuit;
 ibi Macedones atque Thraces stabant numero admodum tria millia
 armatorum. Bryennius ipse mediam aciem tenebat, e Macedonibus
 Thracibusque et quotquot ex universa nobilitate selecti erant, con-
 stantem. omnes autem equis Thessalis utebantur, et ferreis loriceis
 galeisque late sulgebant; cumque equi arrigerent aures et clipei con-

πτοντες, τῶν τε ἵππων διεγειρομένων ἐς ὄρθον οὓς καὶ τῶν ἀσπίδων πρὸς ἀλλήλας παταγουσῶν, πολλή τις ἀγῆ αὐτῶν τε καὶ τῶν κορυθῶν ἐκεῖθεν ἐξέπιπτε μετὰ δειμάτος. ὁ δὲ **Κ**εῖς μέσους κυκλούμενος ὁ Βρυέννιος καθάπερ τις Ἄρης ἢ Γίγας ὑπερωμίας εἰς πῆχυν ἕνα τῶν ἄλλων πάντων ὑφού-
 5 μενος, καὶ αὐτόχρομα θάμβος ἦν καὶ φόβος τοῖς θεωμέ-
 νοις. ἔξωθεν δὲ τοῦ τάγματος ὅλου, ὥσανεὶ δυοῖν στα-
 δίων διάστημα, Σκύθαι τινὲς ἦσαν σύμμαχοι βαρβαρικοῖς
 κεκοσμημένοι τοῖς ὅπλοις. παρήγγελο δὲ, ἐπειδὴν οἱ πολέ-
 μοι προφανεῖεν καὶ ἡ σάλπιγξ πολέμιον ἀλαλάζειεν, εὐθὺς **10**
 κατὰ νότων ἐμπίπτειν καὶ βάλλειν τοὺς Σκύθας τοῖς πολε-
 μίοις καὶ θλίβειν αὐτοὺς τοῖς πυκνοῖς καὶ συνεχέσι το-
 ξεύμασι, τοὺς δὲ λοιποὺς πυκνὰ συνασπισμένους ἐμπί-
 πτειν κατὰ τὸ καρτερώτατον. οὕτω μὲν οὕτως τοῖς ἄμφ'
Δαυτὸν διετάξατο· ὁ δὲ γε ἐμὸς πατὴρ ὁ Κομνηνὸς Ἀλέξιος **15**
 τοῦ τόπου τὴν θέσιν κατασκευάμενος, τὸ μὲν τοῦ στρατεύ-
 ματος κατέστησεν ἐν τισὶ κοιλάσι, τὸ δ' ἀντιμέτωπον ἔστησε
 τῆς στρατιᾶς Βρυεννίου. ἄμφω δὲ παραταξάμενος καὶ τὸ
 ὑποκαθήμενον καὶ τὸ προφανές, καὶ περὶ ὧσας λόγοις ἄνδρα
 ἕκαστον καὶ εἰς ἀνδρείαν ἐπάρας, τῷ μὲν ἐπέσκηπτε τῷ προ-
 20 λοχιζοντι τάγματι, ἐπειδὴν κατὰ νότου γένοιτο τῶν πολε-
 μίων, ἐξ αἰφνιδίου προσπίπτειν καὶ μετὰ ῥύμης ὅτι πολλῆς

2. πρὸς : εἰς A. ἀγῆ τῶν τε κορυθῶν καὶ αὐτῶν ἐξέπι-
 5 πτε A. 7. τάγματος G, σχήματος P, εὐανύμου κέρατος A.
 15. ὁ πατὴρ P. 17. κατέκρουσε ταῖς κοιλάσι A. 18. ἄμφω κα-
 20 θοπλίσας καὶ τὸ ὑποκαθ. A, unde καὶ ascivi. 21. γέγωνται
 A. 22. ῥύμης A, ὄρμης PG.

cuterentur, et hominum et galearum splendor oculos praestringebat iniiciebatque terrorem. ipse in mediis versans Bryennius, veluti Mars aut Gigas quidam, paene cubitum supra reliquam turbam omnem eminebat, ut et admirationem plane et terrorem intuentibus moveret. extra totam aciem, intervallo fere duorum stadiorum, Scythae nonnulli auxiliares positi erant, barbaris instructi armis; quos, simulatque hostes apparerent et classica canerent, a tergo aggredi seque in hostium copias immittere et crebra assiduaque iaculatione eas atterere iussit, dum ceteri denso agmine quam vehementissime arma inferrent. sic ille exercitum instruxit; pater meus Comnenus Alexius, explorata loci opportunitate, partem exercitus in faucibus collocavit, partem adversa fronte Bryennio opposuit. instructis utrisque, quique subsidebant quique in aperto stabant, cum unumquemque oratione erexisset atque ad virtutem adhortatus esset, praecepit iis, quos in insidiis collocarat, ut cum primum in tergo hostium essent, subito impetum in eos facerent et quam vehementissime

καὶ σφοδρᾶς ἐπαράττειν κατὰ τοῦ δεξιῦ κέρατος. τοὺς δ' ἀθανάτους λεγομένους καὶ τινὰς ἀπὸ τῶν Κελτῶν ἑαυτῷ πα- P. 12
 ρακατέσχε καὶ τούτων προὔτετακτο· τῶν δὲ Χωματιηῶν καὶ
 Τούρκων ἕξαρχον τὸν Κατακαλῶν κατέστησε καὶ πρὸς τὸ
 5 Σκυθικὸν ἄπαν ἔχειν τὸν νοῦν καὶ τὰς διεκδρομὰς αὐτῶν
 ἀπελάττειν παρεκελεύσατο. ταῦτα μὲν οὕτως εἶχε· καὶ ἐπεὶ
 κατὰ τοὺς κοιλώδεις τόπους τὸ τοῦ Βρυεννίου γέγονε στρα-
 τευμα, εὐθύς σύνθημα δεδωκότος τοῦμοῦ πατρὸς Ἀλεξίου, V. 14
 μετὰ βοῆς καὶ ἀλαλαγμοῦ ἐμπεδήσαν τὸ περὶ τὴν ἐνέδραν
 0 στρατευμα τῷ τε αἰφνιδίῳ κατέπληξαν τοὺς πολεμίους, ἕκα-
 στος τῶν παρατυχόντων πλήτιων τε καὶ φονεῦων, καὶ εἰς
 φυγὴν κατηνάγκασαν. ἀλλ' ὁ Βρυέννιος Ἰωάννης καὶ τοῦ
 ἡγεμόνος ἀντάδελφος μνησθεὶς ἐνταῦθα θούριδος ἀλκῆς καὶ B
 θυμοῦ, τῷ ψαλλίῳ στρέψας τὸν ἵππον καὶ τὸν ἐπίοντα στρα-
 5 τιώτην ἀθάνατον πληγῇ μιᾷ καταβαλὼν, ἔστησέ τε κλονου-
 μένην τὴν φύλαγγα καὶ οὕτω συντάξας ἀπῶσε τοὺς πολεμίους.
 οὕτως οἱ ἀθάνατοι προτροπάδην μετὰ τινος ἀκοσμίας ἔφεν-
 γον, ὑπὸ τῶν κατόπιν αἰεὶ στρατιωτῶν ἀποκτιννύμενοι. ὁ δέ
 γε ἐμὸς πατὴρ εἰς μέσους ἑαυτὸν ἐμβαλὼν τῶν πολεμίων
 0 καὶ γενναίως ἀγωνιζόμενος, ἐκλόνει μὲν καὶ οὗτος τὸ μέρος,
 ἐφ' ᾧπερ ἂν παραγίνοιτο, πλήτιων ἕκαστον τὸν πρὸς αὐτὸν
 ἰόντα καὶ εὐθύς καταβάλλων, ἐλπίζων δὲ ξυνέπεσθαι καὶ τι-

3. Χωματιηῶν P. 6. ἀπελάττειν PG, φυλάττειν A. vid. anno-
 tat. 11. τὸν παρατυχόντα A. 14. ψαλλίῳ A. τρέψας P.
 18. στρατ. αἰεὶ ἀποκτιννύμενοι A. 19. τοὺς πολεμίους A. 21.
 πλήτιων: ιερῶσκων τε τὸν εἰς χεῖρας ἰόντα A.

in cornu dextrum inveherentur. immortales qui dicuntur et quosdam e Gallis circa se retinuit, iisque ipse praefuit. Chomatenis ac Turcis Catacalonem praefecit, eumque ad Scythas animum advertere et incursiones eorum propulsare iussit. his ita dispositis, ubi ad fauces exercitus Bryennii progressus est, repente signo ab Alexio patre meo dato, ingenti clamore irruunt qui in insidiis positi erant, imprudentes hostes turbant, caesisque qui cuique obvii erant, in fugam vertunt. tunc vero Bryennius Iohannes ducis frater, virtutis ac fortitudinis memor, verso equo, instantem sibi a tergo militem ex immortalium numero plaga una occidit, fugam suorum sistit, praelioque restitudo hostes repellit. quo factum est, ut immortales in effusam et inconditam fugam se conicerent, hostibus semper terga caedentibus. at pater meus in medios illatus hostes et strenue pugnans, perturbabat et ipse eam aciei partem, in quam incurreret; omnes enim, qui contra veniebant, caedit atque illico prosternit, cumque nonnullos de suis subsequi sibi adesse putaret, certa-

ρας ἀμύνειν αὐτῷ στρατιώτας, ἀκατασχέτως εἶχετο τοῦ ἀγῶ-
 Cνος. αἰσθόμενος δὲ διαρραγεῖσαν τὴν ἑαυτοῦ φάλαγγα καὶ
 ἤδη πολλαχοῦ σκεδασθεῖσαν, τοὺς εὐψυχοτέρους (ἔξ δὲ ἦσαν
 οἱ σύμπαντες) συλλεξάμενος, ἐβουλεύσατο σπασαμένους τὰ
 ξίφη, ἐπειδὴν ἐγγίσειεν τῷ Βρυεννίῳ, κατ' αὐτοῦ χωρεῖν 5
 ἀναισχύντως, κὰν δέοι κακείνους αὐτῷ συναποθανεῖν. ἀλλ'
 ἀπέσχετο τοῦ τοιούτου βουλεύματος Θεόδωτος τις στρατιώτης
 ἀνὴρ τοῦμῃ πατρὶ παιδύθεν ὑπηρετήσας, ὡς ἄντικρος παρα-
 βόλου τοῦ ἐγχειρήματος ὄντος. τὴν ἐναντίαν οὖν τραπόμενος
 ὁ Ἀλέξιος ὀλίγον μὲν ὑπέξάγειν ἑαυτὸν τῆς τοῦ Βρυεννίου 10
 στρατιᾶς ἐβούλετο, γνωρίζοντας δὲ τινὰς τῶν διασκεδασθέντων
 ἐπισυλλέξας καὶ συστησάμενος, αὐθις τῷ ἔργῳ ἐπέκειτο. μῆ-
 Dπω δὲ τοῦμοῦ πατρός ἐκείθεν ἑαυτὸν ὑπέξαγαγόντος, οἱ Σκυ-
 θαὶ τοὺς περὶ τὸν Κατακαλὼν Χωματηνοὺς ἐκλόνονν βοῆ
 πολλῇ καὶ ἀλαλαγμῷ χρώμενοι, καὶ ἐπειδὴ καὶ τούτους ἀπώ- 15
 σαντο καὶ εἰς φυγὴν εὐκόλως ἐτρέψαντο, πρὸς λαφυραγωγίαν
 ἀπέβλεψαν καὶ φυγὴν, καὶ τὰς ἑαυτῶν ἀνεζήτητον διατριβάς.
 τοιοῦτον γὰρ τὸ ἔθνος τὸ Σκυθικόν· μῆπω καθαρῶς τρεψά-
 μενοι τὸν ἀντίπαλον καὶ τὸ κράτος ἀναδησάμενοι, διαφθεί-
 ρουσι τὴν νίκην τῇ λαφυραγωγίᾳ. τὴν γὰρ οὐραγίαν τοῦ 20
 Βρυεννικοῦ στρατεύματος καταλαβὼν ἅπαν τὸ Θητικὸν ταῖς
 τάξεσιν αὐτῶν ξυνεμίγνυτο φόβῳ τῶν Σκυθῶν, τοῦ μὴ τι

1. τοῦ ἀγῶνος: τῆς ὁρμῆς A. 5. ἐγγίσει A. κατ' αὐτὸν
 G. 6. ἑαυτῷ A. 8. τοῦμοῦ πατρός A. lege τῶμῃ. ἐξυ-
 πηρετήσας A. 9. τραπόμενος A, τρεπομενος PG. 17. καὶ
 φυγὴν om. A. 21. Βρυεννίου P. καταλαβῶν P.

mine non destitit. sed ubi fractam suorum aciem et iam multifa-
 riam fuga dispersam vidit, fortissimos quosque (erant autem
 omnino sex,) celeriter colligit, strictisque gladiis, si forte Bryennius
 prope accederet, inveni in eum sine mora statuit, etiamsi omnes
 simul occiderent. sed ab hoc eum consilio, utpote prorsus temerario,
 revocavit Theodotus quidam miles, qui a pueris minister patris mei
 fuerat. itaque reversus Alexius subducere se paulisper ex Bryennii
 acie voluit; sed nobilioribus quibusdam eorum, qui dispersi fuerant,
 collectis et in ordinem redactis, operi iterum institit. nondum autem
 pater meus inde se subduxerat, cum Scythae Chomatenos, qui sub
 Catacalone erant, multo clamore aggrediuntur et his quoque pulsus
 facillique negotio fugatis, ad praedandum se vertunt et domum aufu-
 giunt. talis enim est Scytharum gens, ut priusquam adversariorum
 vim penitus frugerunt superioresque evaserunt, praedando victoriam
 irritam reddant. nam qui in novissimo Bryennii agmine erant lixae
 calonesque, ne quid a Scythis paterentur, ordinibus ipsis se immi-

παθεῖν ἕνεκα παρὰ τούτων· αἰεὶ δέ τι συρρέον ἐπὶ τούτους, P. 13
ὅσον ἐξέφυγε τὰς χειρὰς τὰς Σκυθικὰς, σύγχυσιν οὐ μικρὰν
ταῖς τάξεσιν ἐνεποίησε, τῶν σημαίων ἀναμιχθευσῶν ἀλλήλαις.
ἐν τούτοις δὲ ἐναπειλημμένοι οὖν οὐμὸς πατὴρ Ἀλέξιος, ὡς
5 καὶ πρόσθεν ἐλέγομεν, περιχορεύων ἐντὸς τοῦ στρατεύματος τοῦ
Βουεννικοῦ, ὁρᾷ τῶν ἵπποκόμων ἕνα τοῦ Βουεννίου ἵππον τινὰ
τῶν βασιλικῶν ἐπισυρόμενον, τῇ τε ἄλουργῷ ἐφειστροῖδι κεκο-
σμημένον καὶ κατάχρυσα τὰ φάλαρα ἔχοντα, καὶ δὴ καὶ τοὺς
10 κατέχοντας τὰς ἐξ ἔθους τοῖς βασιλεῖσι παρεπομένας ῥομ-
φραίας ἐγγύθεν αὐτῷ παραθέοντας. τοῦτο οὖν θεασάμενος,
καλύπτει μὲν τὸ πρόσωπον τῷ θωρακιδίῳ, ὃ τῆς κόρυθος
κύκλῳ ἐξήρητο, σφοδρῶς δὲ καὶ αὐτῶν ἐξορηγίας σὺν τοῖς B
ἐξ στρατιώταις, οὓς ἄνωθεν ὁ λόγος ἐδήλωσεν, καταβάλλει
μὲν καὶ τὸν ἵπποκόμον, αἰρεῖ δὲ καὶ τὸν βασιλικὸν ἵππον,
15 συναρραιεῖται δὲ καὶ τὰς ῥομφαίας, καὶ λάθρα ὑπέξεισι τοῦ
στρατεύματος. ἐν τῷ ἀκινδύνῳ δὲ καταστάς, τὸν τε χρυσο-
φάλαρον ἐκεῖνον ἵππον ἐξέπεμψεν καὶ τὰς παρ' ἑκάτερα τοῦ
βασιλικοῦ σώματος στρεφομένας ῥομφαίας καὶ κήρυκά τινα
μεγαλοφωνότατον, παρακελευσάμενος ἀπανταχοῦ τοῦ στρα- V. 15
20 τεύματος διαθέοντα βοᾷν ὡς ὁ Βουέννιος ἐπεπιτόκει. τοῦτο
γενόμενον πολλοὺς τῶν σχεδασθέντων τοῦ στρατεύματος τοῦ
μεγάλου δομestίκου τῶν σχολῶν καὶ ἐμοῦ πατρὸς ἀπανταχο- C
θεν ξυνέλεγε καὶ πωλιμπορευτούς ἐποίει, τοὺς δὲ καὶ ἐπειθεν

4. τούτῳ A.
πομένας A.

6. ἐμὸς A.

5. ἐν τῷ τοῦ C.

9. παραπεμ-

11. θωρακιστῆ A.

scabant. quos cum semper sequerentur quicumque e barbarorum manibus effugerant, factum est, ut non exigua ordinum perturbatio oriretur et signa inter se confunderentur. interea pater meus Alexius, qui, ut supra diximus, interclusus versabatur in ipso Bryennii exercitu, videt quendam ex equisonibus regium Bryennii equum ducere, purpureo stragulo ornatum et phaleris aureis; quin etiam iuxta currebant, qui romphaeas, ad imperatorum latera portari solitas, gestabant. quibus inspectis, Alexius lorica, in fronte galeae pendente, faciem operuit, summaque vi cum sex quos dixi militibus invasit et delecto equisone, non solum equo regio, sed etiam romphaeis potitus, clam se acie subduxit. cum in tuto constilisset, phaleris aureis instructum equum et romphaeas, quae ab utroque latere imperatoris gestari solebant, misit qui per exercitum ubique ostentarent; simul praeconem, maxima voce praeditum, Bryennium cecidisse renuntiare iussit. quo facto, multi ex magni domestici scholarum patris mei exercitu, qui fuga dispersi erant, undique conveniebant in proelium-

ἐγκαρτερεῖν. οἱ δὲ ἐστήχεσαν ἀτρεμοῦντες, ἵνα ἕκαστος ἔτυχε, καὶ εἰς τοῦπίσω τὰς ὕψεις στρέψαντες, ἐξεπλήττοντο ἐφ' οἷς παρ' ἐλπίδα ἑώρων. καὶ ἦν ἰδεῖν ἐπ' αὐτοῖς καινόν τι γινόμενον, τῶν ἵππων ἐν οἷς ἐπωχοῦντο τὰς κεφαλὰς ἐπὶ τὸ πρόσω ὀρώσας, τὰ δ' αὐτῶν πρόσωπα εἰς τοῦπίσω ἐστραμμένα, καὶ μῆτε ἐπὶ τὰ πρόσω χωροῦντας, μῆτε εἰς τοῦπίσω στρέψαι τοὺς χαλινοὺς ἐθέλοντας, ἀλλ' ἐκθάμβους ὄντας καὶ ἐξαπορομένους οἷον ἐπὶ τοῖς ἔμπροσθεν. οἳ τε γὰρ Σκύ-
 D θαι νόστου μνησάμενοι καὶ οἴκαδε ἀπίοντες, οὐκ ἔμελλον εἶτι ἐπιδιώκειν, ἀλλὰ πόρρω τῶν στρατευμάτων ἀμφοῖν γεγονό-
 10 τες μετὰ τῆς λείας αὐτοῦ που περιπεπλάνητο. τό τε διακηρυκνόμενον, ὡς ἄρα ὁ Βρυέννιος ἐάλω καὶ κατενήνεκτο, ἐθαροσοποῖει τοὺς τέως δειλοὺς καὶ φρυγάδας, καὶ τὸ κηρυττόμενον αὐτόθεν εἶχε τὸ πιθανόν, ἐνδεικνυμένου πανταχόθι
 15 μετὰ τῶν βασιλικῶν παρασήμων τοῦ ἵππου καὶ τῶν ῥομφαίων μονονουχί διαγγελουσῶν, ὡς ὁ φυλαττόμενος ταύταις Βρυέννιος χειρὸς πολεμίας γέγονεν ἔργον.

6. Εἶτα ἡ τύχη ξυνέβαλε καὶ τι τοιοῦτον. ἀπόμοιρά τις ἐκ τῆς συμμαχίας τῶν Τούρκων καταλαμβάνει τὸν δομέ-
 P. 14 στικὸν τῶν σχολῶν Ἀλεξίον, καὶ ὡς καθειστήκει τὰ τοῦ πο-
 20 λέμου μαθόντες καὶ τοὺς πολεμίους ὅπου καὶ εἶεν ἐπιζητήσαντες, ἐπὶ λόφον τινὸς συνελλυθότες τῷ Κομνηνῷ Ἀλεξίῳ καὶ ἐμῷ πατρὶ, ἐκείνον δεικνύντες τῇ χειρὶ τὴν στρατιάν,

16. ταύτας P.

que redibant, alii ut sustinerent confirmabantur. qui autem consti-
 tere, quo quisque loco forte erat, oculis retro versis, obstupesciebant
 iis, quae praeter expectationem videbant. ac novum quoddam prae-
 bebant spectaculum. dum enim equorum, quibus insidebant, capita
 recta spectant, ipsi retorquebant oculos, ac neque porro vehebantur,
 neque equos convertebant, percussi ob id quod acciderat. ni-
 mirum Scythae, de reditu cogitantes domumque iam abeuntes, non
 amplius persecuturi erant, sed procul ab utroque exercitu, praeda
 onusti, palabantur. atque nuntius de capto caesoque Bryennio igna-
 vis hucusque et fugientibus animos reddebat, praesertim cum nuntia-
 tis fidem adderent ostentatus ubique imperatorio ornatu equus et rom-
 phaeae tantum non clamantes, Bryennium, cui custodiendo illae
 erant, hostili manu interemptum esse.

6. Cum in hoc loco res essent, peropportune ad Alexium do-
 mesticum scholarum advenit cohors auxiliarium Turcorum. qui cum
 proelium restitutum audivissent et hostes ubi essent sciscitarentur,
 Alexius Comnenus pater meus iis de colle, quem una ascenderant,

ἐθεῶντο τούτους ὡσπερ ἀπό τινος σκοπιᾶς. εἶχε δὲ ὧδε τὰ
 καὶ αὐτούς. συγκεχυμένοι τε γὰρ ἦσαν μήπω συντάξαντες
 ἑαυτούς, καὶ ὡς τὴν νίκην ἤδη ἀράμενοι καταφρονητικῶς
 εἶχον καὶ ἔξω κινδύων ἑαυτούς ᾤοντο· μάλιστα δὲ ἀναπε-
 5 πτώκεισαν, τῶν τῷ ἐμῷ πατρὶ ζυνεπομένων Φράγγων προσ-
 κευωρηκότων τῷ Βρυεννίῳ διὰ τὴν προγεγενημένην τροπὴν.
 καὶ γὰρ τῶν ἵππων ἀποβεβηκότων τῶν Φράγγων καὶ δεξιᾶς B
 διδόντων αὐτῷ, καθάπερ δὴ πατριὸν ἐστι διδόναι τὰς πίστεις,
 ἄλλος ἀλλαχόθεν πρὸς τούτους ζυνέρρεον, θεασόμενοι τὸ γι-
 10 νόμενον. διεσῦλπιξε γὰρ ἡ φήμη τὸ στρατεύμα, ὡς ἄρα καὶ οἱ
 Φράγγοι τούτοις προσέθεντο, τὸν ἀρχιστρατήγον καταλελοι-
 πότες Ἀλέξιον. οὕτω δὴτα συγκεχυμένως ἔχοντας τούτους οἱ
 ἀμφὶ τὸν ἐμὸν πατέρα καὶ τοὺς νεήλυδας Τούρκους θεασά-
 μενοι, εἰς τρεῖς μοῖρας ἑαυτούς διενείμαντο, καὶ τὰς μὲν
 15 δύο ἔλλοχεῖν αὐτοῦ που διέταττον, τὴν δὲ τρίτην μερίδα χω-
 ρεῖν ἐπὶ τοὺς πολεμίους ἐκέλευον. καὶ τὸ ζῆμπαν τῆς τοιαύ-
 τῆς διαταγῆς ἐς τὸν ἐμὸν πατέρα Ἀλέξιον ἀνεφέρετο. οἱ C
 μέντοι Τούρκοι οὐ κατὰ φάλαγγα συνεταγμένως ἐπήεσαν
 ἅμα πάντες, ἀλλὰ μεμερισμένως κατὰ τινὰς ὀμίλους, ἀπ'
 20 ἀλλήλων διεστηκότες ἑκασταχοῦ· εἶτα προσβάλλειν ἐκάστην
 ἑλὴν, τοὺς ἵππους ἐπὶ τούτους ἐλαύνοντας, καὶ πυκνοῖς ἀπο-
 χοῆσθαι τῷ ζεύμασιν. συνείπετο δὲ τούτοις καὶ ὁ τὴν ἑλὴν
 στρατηγίαν ἀναδησάμενος ἐμὸς πατὴρ Ἀλέξιος, σπληθέξας ἀπὸ

19. μεμερισμένως καὶ ἀπ' ἀλλήλων κατὰ τινὰς ὀμίλους διεστη-
 κότες AG. 21. ἐλαύνοντες A. 23. ἀναδεξάμενος A.

velut e specula hostium exercitum monstravit. et hi quidem ita se
 habebant. temere erant permixti, ordinibus nondum restitutis, et
 tanquam victoria iam polita, in summa securitate debebant seque
 extra periculum arbitrabantur. maxime vero supinos eos Francorum
 defectio reddidit, qui, nostris initio, ut diximus, in fugam versis,
 a patre meo ad Bryennium desciverant. cunisque equis desilirent
 et, qui patrius ipsis fidem dandi mos est, dextram offerrent, alii
 aliunde ibi confluxere, spectaturi, quid ageretur. percubuit enim
 toto exercitu fama, etiam Francos, relicto duce suo Alexio, ad
 Bryennianos transiisse. cum igitur et pater meus et qui modo ad-
 venerant Turci ita confusos hostes cernerent, trifariam copiis suis
 distributis, duas partes in insidiis alicubi subsistere, tertiam in hos-
 tes impetum facere placuit; idque consilium a patre meo Alexio
 profectum erat. sed Turci non acie omnes simul adoriebantur, sed
 separatim singulis turmis, spatio inter se distantes. quarum turma-
 rum quaeque iussa est incitatis equis in hostes irruere telaque plu-
 rima conicere. sequebatur Alexius pater meus, qui universi exerci-

τῶν σκεδασθέντων ὄσους ὁ καιρὸς ὑπηγόρευε στρατιώτας.
 V. 16 ἐνταῦθά τις τῶν ἀμφὶ τὸν Ἀλέξιον ἀθανάτων, θρασύσπλαγ-
 χνός τις ὢν καὶ τολμητίας, προεξέλασας τὸν ἵππον καὶ τῶν
 D ἄλλων προεκδρομῶν, ἄντικρυς κατὰ τοῦ Βρυεννίου ὄλους
 χαλάσας ἔστῃρας ἐφέρετο. καὶ αὐτὸς μὲν τὸ δόρυ μάλα 5
 σφοδρῶς ἐρείδει κατὰ τῶν στέρνων ἐκείνου, ὁ δὲ γοργῶς τοῦ
 κουλεοῦ τὸ ξίφος ἐκλύσας, μήπω φθάσαντος τοῦ δόρατος
 κραιταιότερον ἐρεισθῆναι, τοῦτό τε ἀπέκοψεν ἀντίκα καὶ τὸν
 τρώσαντα κατὰ τῆς κλειδὸς πληΐζας, ὄλω βραχίονι κατενεγκὼν
 τὴν πληγὴν, ἅμα τὴν χεῖρα πᾶσαν ἐξέτεμεν αὐτῷ θώρακι. 10
 οἱ μὲν οὖν Τοῦρκοι ἄλλος ἐπ' ἄλλῳ καταλαμβάνοντες, τοῖς
 συνεχέσι βέλεσι τὸ στράτευμα κατεσκίαζον. οἱ δὲ γε περὶ
 τὸν Βρυέννιον ἐπληγήσαν μὲν τῷ αἵφνιδίῳ, ὅμως συλλέξαν-
 P. 15 τες ἑαυτοὺς καὶ εἰς τάξεις καταστησάμενοι, τὸ τοῦ πολέμου
 βάρος ἐδέξαντο, ἄλλος ἄλλον παρακαλοῦντες ἀνδριζοσθαι. 15
 οἱ μὲντοι Τοῦρκοι καὶ ὁ ἐμὸς πατὴρ βραχὺ τι πρὸς τοὺς
 πολεμίους ἀντικαταστάντες, ἐξῆς φεύγειν ἐσχηματίζοντο, καί
 ὀλίγον ἐφέλκοντες εἰς τὰς ἐνέδρας τοὺς πολεμίους καὶ τεχνι-
 κῶς ὑποσύροντες. ἐπεὶ δὲ κατὰ τὴν πρώτην γεγόνασιν ἐν-
 ἐδραν, ἐξ ὑποστροφῆς κατὰ μέτωπον τούτοις εἰστήκεσαν. καὶ 20
 συνθήματός τινος γεγονότος, εὐθὺς καθάπερ σφηκίαι τινες
 ἄλλος ἄλλαχόθεν διεξιπνάζοντο τῶν ἐλλοχιζόντων, καὶ ἀλα-
 λαγμῷ πολλῷ καὶ βοῇ καὶ τοῖς ἐπαλλήλοις τοξεύμασι τά τε

5. χαλώσας P. 7. κουλεοῦ G, κολεοῦ PA. 9. κατενεγκεῖν P.
 17. ἐξ. φεύγειν : ἐκφεύγειν P.

tus dux erat, collectis circa se ex dispersorum numero, quotquot tempus suggesserat. ibi unus eorum, qui circa Alexium immortales erant, summae audaciae homo, concitato equo ultra ordines progressus, ipsum Bryennium, habenis immisissis, recta petiit hastaque quam vehementissime in pectore percussit. verum torvo is vultu, priusquam hasta thoraci insingeretur altius, gladio e vagina educto, et hanc statim fregit, et hominis humero percusso, cum summa vi ictum insingeret, brachium totum abscedit cum ipsa lorica. ac Turci alius alii succedentes, sagittarum quasi nube agmen Bryennii paene inumbrant; contra quos Bryennii milites, licet repentino impetu perterriti, tamen mox ordinibus restitutis, cum alius alium ad virtutem adhortaretur, proelium sustinent. Turci autem et pater meus, ubi aliquamdiu hostibus restiterunt, alius post alium fugere simulant ac paulatim ad insidiarum locum necopinantes eos callide ducunt. cumque eo perventum esset, ubi primae collocatae erant insidiae, versa acie, a fronte hosti insistunt, et qui subsederant, signo dato, statim tanquam vesparum examen irruunt et multo clamore atque perpetua iaculatione et aures

ὄτα κατάκροτα τῶν ἀμφὶ τὸν Βρυέννιον ἐποιήσαντο, καὶ τὰ
 ὄμματα ξυνεξόφωσαν τῇ πυκνότητι τῶν βελῶν ἀπανταχόθεν B
 διεκπιπτόντων. ἐνταῦθα δὲ μὴ ἀντιστῆναι δυνάμενον τὸ τοῦ
 Βρυεννίου στράτευμα, (ἤδη γὰρ πᾶς κατετέρωτο καὶ ἵππος
 5 καὶ ἄνθρωπος,) πρὸς τροπὴν ἀπέκλινε τὴν σημαίαν καὶ τὸν
 πῶτον παίειν παρέσχε τοῖς ἐναντίοις. ἀλλ' ὁ γε Βρυέννιος,
 καίτοι πολλὰ βαρυνόμενος ὑπὸ τοῦ πολέμου καὶ σὺν βία
 ὠθούμενος, ἐδείκνυ τὸ ἀνδρεῖον καὶ εὐψυχον, αἰεὶ μὲν ἐπι-
 στροφάδην τύπτων τὸν ἐπιόντα, αἰεὶ δὲ τὰ τῆς φυγῆς καλῶς
 10 καὶ ἀνδρείως διοικονομούμενος. συνήραντο δὲ τούτῳ καὶ ὁ
 ἀδελφὸς ἐξ ἑκατέρου μέρους καὶ ὁ υἱός, καὶ κατ' ἐκείνο και-
 ροῦ θαῦμα τοῖς πολεμίοις ἐδείχθησαν ἡρωϊκῶς ἀνταγωνισά- C
 μενοι. ἤδη δὲ τοῦ ἵππου καμόντος καὶ μὴ δυναμένου φεί-
 γειν ἢ καὶ διώκειν, (ἐγγὺς γὰρ ἦν τοῦ ἀποπεπνευκέναι διὰ
 15 τοὺς ἐπαλλήλους δρόμους,) ἀνασειράσας τοῦτον ὁ Βρυέννιος,
 καθάπερ τις ἀθλητῆς γενναῖος, εἰστήκει πρὸς τὰς λαβὰς καὶ
 πρὸς ἑαυτὸν δύο τῶν Τούρκων γενναίους ἐξεκαλέσατο. ὧν ὁ
 μὲν εἷς παίει τῷ δόρατι, ἀλλ' οὐκ ἔφθη δοῦναι βαρεῖαν
 πληγὴν, καὶ λαμβάνει ἀπὸ τῆς δεξιᾶς τὰνδρὸς βαρύτεραν.
 20 φθάνει γὰρ ἀποκόψας τοῦτον τὴν χεῖρα ὁ Βρυέννιος τῷ
 ξίφει, ἢ μετὰ τοῦ δόρατος πρὸς τοῦδαφος ἐξεκυλίσθη. ἄτε-
 ρος δὲ τούτων τοῦ ἰδίου ἵππου καταπηδήσας, καθάπερ τις
 πάρδαλις ἤλατο ἐπὶ τοῦ ἵππου τοῦ Βρυεννίου, ἐναρμύσας D

2. ὄμματα A, σώματα PG. 8. ξιμυυχον P. 11. τοῦ add. A
 ante μέρους. 14. καὶ om. A. 23. ἤλλατο codices, corr.
 Diesterweg.

Bryennii militum obtundunt, et oculos telorum involvunt tenebris.
 itaque cum omnes et equi et homines vulneribus iam essent aperti,
 resistere diutius Bryennii copiae non poterant, versisque signis terga
 dabant. at Bryennius, licet admodum fatigatus pugna cedere co-
 actus, quam fortis et strenuus esset, ostendit. non enim destitit, quo-
 quo-versus instantes caedere et fugam suorum egregie ac praesenti
 animo ornare. in quo adiutores utrimque habuit et fratrem et filium,
 quorum eximia virtus hostibus eo die miraculo erat. sed cum equus
 Bryennii deficeret et neque fugere posset, nec vero etiam persequi,
 (non multum enim ab expirando aberat ob assiduum currendi mol-
 lestiam) retraxit hunc ille loro ac, velut gladiator generosus, ad
 certamen paratus constilit duosque Turcorum ferociore ultra provo-
 cavit. quorum cum alter hasta eum peteret, priusquam perferret
 ictum, gravius ipse percussus est. abscidit enim Bryennius eius manum
 gladio, quae una cum hasta in humum decidit. alter, relicto suo equo,
 velut pardalis in Bryennii equum transiit lumbisque insedit. cum-

ἑαυτὸν ἐπὶ τῆς ὀσφύος. καὶ ὁ μὲν εἶχετο τούτου ἀπρίξ καὶ
 ἐπιβαίνειν ἐπειρατο τοῦ νότου, ὁ δὲ καθάπερ θηρίον ἐπι-
 στρέψας ἑαυτὸν, ἐκκεντεῖν διὰ τοῦ ξίφους ἐβούλετο. οὐ μὲν-
 τοι κατὰ νοῦν ἐχώρει αὐτῷ τὰ πράγματα, αἰεὶ τι τοῦ κατὰ
 νότον Τούρκου λυγιζομένου καὶ τὰς τρώσεις ἐκφεύγοντος.
 ἐπεὶ δὲ καὶ ἡ δεξιὰ αὐτῷ ἀπειρήθει κενεμβατοῦσα καὶ ἀπεί-
 πεν ὁ ἀθλητής, ἐνταῦθα πρὸς ἅπασαν χεῖρα πολεμίων ἐνδέ-
 δωκεν ἑαυτὸν. οἱ καὶ συλλαβόμενοι τοῦτον καὶ ὥσπερ μέγα
 κῶδος ἀράμενοι, κομιζουσιν Ἀλεξίῳ τῷ Κομνηνῷ, οὐ πάννυ
 μέντοι πορρωτέρω καθεστηκότι τῆς τοῦ Βρυεννίου ἀλώσεως,
 ἐκτάττοντι δὲ τὰς τε τῶν βαρβάρων καὶ τὰς ἑαυτοῦ φάλαγ-
 V. 17 γας καὶ πρὸς τὸν πόλεμον ἐρεθίζοντι. καὶ πρότερον μὲν διὰ
 P. 16 τινων κηρύκων τὴν ἄλωσιν τοῦ ἀνδρός διεπέμψαντο, ἔπειτα
 δὲ καὶ αὐτὸν παριστῶσι τῷ στρατηγῷ, θέαμα ὄντως φοβερὸν
 καὶ πολεμοῦντα καὶ ἀλισκόμενον. οὕτω μὲν οὖν τὸν Βρυν-
 νιον εἰς χεῖρας ἔχων ὁ Κομνηνὸς Ἀλέξιος, δορυκῆτον τῷ
 βασιλεῖ ἐκπέμπει Βοτανειάτῃ, μηδὲν μέντοι λυμηνάμενος τὰ
 ὄμματα ὅλως ὁ ἀνὴρ. οὐ γὰρ ἦν τοιοῦτος ὁ Κομνηνός, ὥστε
 μετὰ τὴν ἄλωσιν ἐπεξέροχθεσθαι τοῖς ἐπ' αὐτὸν καταστῆσιν,
 ἀλλ' εἰς τιμωρίαν αὐτάροκῃ ἐνόμιζε τὴν τοῦ πολεμίου ἄλωσιν.
 τὰ δ' ἐντεῦθεν φιλανθρωπία τε καὶ φιλοφροσύνη καὶ φι-
 Βλοτιμιά πολλή. ὅπερ κὰν τῷ Βρυεννίῳ ἐνεδείξατο. καὶ γὰρ
 ἱκανὸν αὐτῷ μετὰ τὴν ἄλωσιν συμπορευθεὶς διάστημα, ἐπὰν

4. τι A, τοι P, om. G. 5. νότου G. λυγιζομένου P. 18.
 ὅλως om G, μηδέν τι λυμηνάμενος ἑαυτῷ τοῦ σώματος ὁ ἀνὴρ
 A. an τῷ ἀνδρὶ?

quae firmiter ibi adhaeresceret et tergum inscendere niteretur, Bryennius ut belua sese convertens, perfodere eum gladio voluit; neque tamen ex sententia res cessit, cum Turca pone tergum semper ictus, inclinato corpore, evitaret. denique lassata dextra iactandis in vanum ictibus, cum Bryennius desperaret, in mediam se hostium turbam iniecit; qui comprehensum hominem, velut magnam gloriam adepti, ad Alexium Comnenum ducebant, qui haud procul aberat et suos Turcorumque ordines instruebat atque ad pugnam incitabat. iamque praemissis nuntiis illi de capto Bryennio certiore eum fecerant; mox ipsum adducebant, qui terribilis sane aspectu et pugnans et vincus erat. tali modo captum Bryennium Alexius ad imperatorem duxit Botaniatem, nihil omnino afflictis oculis eius. non enim is erat pater meus, qui captis hostibus insultaret, sed ad poenam satis captivitatem ducebat; quin immo post victoriam magna in eos erat humanitate et benignitate et munificentia. idque etiam in Bryennio ostendit. nam absoluto iam cum eo satis longo itinere, ubi ad locum

τὸν οὕτω καλούμενον τόπον κατέλαβεν, ἀνακτῆσα-
 σθαι τῆς λύπης χρησταῖς ἐλπίσι τὸν ἄνδρα βουλευθεῖς, πρὸς
 αὐτὸν ἔφη “ἀποβάντες τῶν ἵππων καθεζώμεθα μικρὸν ἑαυ-
 τοὺς διαναπαύσοντες.” ὁ δὲ τὸν περὶ ψυχῆς δεδιὼς κίνδυνον,
 5 μεμνησὶν ἐρέκει καὶ οὔτε ἡραστῶν ἔν χρεία ἦν· πῶς γὰρ
 ὁ καὶ αὐτὴν ἀπολεγόμενος τὴν ζωὴν; ἀλλ’ ὁμως τῇ τοῦ στρα-
 τηγοῦ εὐθύς ὑπετάγη βουλήματι. τοιοῦτον γὰρ τὸ δοῦλον
 πρὸς ἅπαν τὸ ἐπιταττόμενον ἠαδίως ὑπέεικον, καὶ μᾶλλον εἰ C
 δορυάλωτον ἄγοιτο. ἀποβάντες τοίνυν οἱ δημαγωγοὶ τῶν ἵππων,
 10 ὁ μὲν ἔνθεν ὡς ἐπὶ στιβάδος ἐπὶ πόας εὐθύς ἀνέκειτο γλοε-
 ρᾶς, ἐκεῖθι δ’ ὁ Βρυένιος, ῥίζης ὑπερθεῖν ὑψικλόνου δρυὸς
 τὴν κεφαλὴν ἀνέχων. κάκεινος μὲν ἐκάθευδε, τὸν δ’ οὐκ
 ἔχε νήδυμος ὕπνος, τοῦτο δὴ τὸ τῆς γλυκείας ποιήσεως.
 ἀλλὰ τὸν ὄφθαλμὸν ἀνατείνας καὶ τὸ ἀηρωρημένον τοῖς πτόρ-
 15 θοῖς ἕξίφος θεασάμενος, ἐπεὶ μηδένα μηδαμοῦ τότε παρόντα
 εἶωρα, ἀνακτῆσάμενος τῆς ἀθυμίας ἑαυτὸν, κρείττονος γίνεται
 λογιμοῦ καὶ ἀποκτεῖναι τὸν ἐμὸν πατέρα βουλεύεται. καὶ
 τάχα ἂν εἰς ἔργον ἀπέβη τὸ βούλευμα, εἰ μὴ τις ἄνωθεν D
 θεία τοῦτον διεκώλυσε δύναμις, τὸ ἄγχιον τοῦ θυμοῦ ἐξη-
 20 μερώσασα καὶ ἱλαρὸν τῇ στρατηγῇ ἐνατενίζειν παρασκευά-
 σασα. ταῦτα ἐγὼ ἐκείνου διηγουμένου πολλάκις ἤκουον.
 ἔνεστι δὲ τῇ βουλομένῃ ἐντεῦθεν καταιοεῖν, ὅπως τὸν Κο-
 μνηνὸν ἐς μείζονα ἀξίαν παρεσυλάττετο ὁ θεὸς καθάπερ τι

3. καθεδούμεθα A.

5. οὔτε: οὔτε γε?

11. ἐκεῖθεν A.

ὄψικλόνου: lege ὑψικόμου.

13. εἶχε AG.

16. ἀνακτῆσα-

μενος A.

17. βούλεται A.

18. βούλημα G.

dictum venit, hominis moerore levandi adque spem erigendi causa,
 “age” inquit “descendamus ex equis, ut paulisper ab itinere con-
 quiescamus.” verum ille vitae suae timens, furenti similis erat nec
 quietem admodum requirebat. quid mirum? omnem salutis spem ab-
 iecerat. tamen imperatori statim dicto audiens fuit. nam tale est in-
 genium servorum, ut in quavis re dominis facile obediant, praeser-
 tim si qui bello capti sunt. itaque ubi desilierant duces ex equis,
 Alexius statim in viridi herba, velut toro, recubuit, Bryennius
 autem, capite in alta quercus radice imposito, dum ille obdormit,
 non dulci, ut in suavissimo poemate est, inclinat lumina somno; sed
 ubi resupinus, sublatis oculis, pendentem e ramis gladium Alexii
 conspexit neque ullum circa arbitrum vidit, moerore in audaciam
 mutato, patris mei interficiendi consilium capit. et perfecisset sane,
 nisi divina quaedam obstilisset vis, quae eius saevitiam mitigavit
 atque ut comiter imperatorem adspiceret, effecit. haec ego ex ipso
 saepe audire memini. unde perspicere cuius licet, Commemum a deo

χρῆμα τίμιον, τὰ Ῥωμαίων σκῆπτρα δι' αὐτοῦ ἐπανακαλέσασθαι θέλων. εἰ δέ τι μετὰ ταῦτα συμβέβηκε τῷ Βρυεννίῳ τῶν ἀβουλήτων, αἰτία τῶν ἀμφὶ τὸν βασιλέα τινῶν, ὃ ἐμὸς πατὴρ ἀναίτιος.

7. Τὰ μὲν οὖν κατὰ τὸν Βρυέννιον οὕτω διήνυστο. ὃ 5
 P. 17 δὲ μέγας δομέστικος Ἀλέξιος καὶ ἐμὸς πατὴρ οὐκ ἔμελλεν
 ἀτρεμῆσειν, ἀλλ' ἐξ ἀγῶνων εἰς ἀγῶνας μεταχωρεῖν. ὃ γὰρ Βο-
 ρίλος τῶν ἀμφὶ τὸν Βοτανειάτην οἰκειότατος βάρβαρος ἐξελ-
 θὼν τῆς πόλεως καὶ ὑπαντήσας τῷ μεγάλῳ δομεστικῷ καὶ ἐμῷ
 πατρί, τὸν Βρυέννιον ἐκ τῶν χειρῶν αὐτοῦ παραλαβὼν ἔδρασεν 10
 ὃ τι δὴ καὶ ἔδρασεν· ἐπισκῆπτει δὲ παρὰ τοῦ βασιλέως
 τῷ ἐμῷ πατρί χωρεῖν ὡς ἐπὶ τὸν Βασιλάκιον, ἤδη καὶ τοῦ-
 τον βασιλείας περιθέμενον διάδημα καὶ τὴν ἐσπέραν μετὰ γρ
 τὸν Βρυέννιον ἀκατασχέτως κυμαίνοντα. ὃ γὰρ τοι Βασι-
 λάκιος οὗτος ἀνὴρ μὲν ἦν τῶν πάντων θαυμαζομένων ἐπ' 15
 Βάνδρεια τε καὶ Θυμῷ καὶ Τόλμῃ καὶ Ῥώμῃ· ἄλλως δὲ ἄν-
 θρωπος τυραννικὴν ψυχὴν ἔχων, ἐφείλκεν εἰς ἑαυτὸν τὰς
 V. 18 ὑπερηφάνους τιμὰς, καὶ ἀναρρήσεις τὰς μὲν ἐπενοεῖτο, τὰς
 δὲ προσέτατε. τοῦ γὰρ Βρυεννίου καθαιρεθέντος, οὗτος
 καθάπερ ἐκείνου διάδοχος γεγωνὸς τὴν πᾶσαν εἰς ἑαυτὸν ἀνε- 20
 δέξατο τῆς τυραννίδος ὑπόθεσιν. καὶ ἀπὸ τῆς Ἐπιδάμνου
 ἀρξάμενος, (μητρόπολις δὲ αὕτη προκαθημένη τοῦ Ἰλλυρι-

1. τῶν add. A ante Ῥωμαίων. 4. αἰτία P. 8. βορίλος A.
 10. ἔδρασεν ὃ,τι G, ἔδραμεν ὃ,τι A, ἔδραμεν πρὸς ὃ,τι P. 12.
 ὡς om. A. 15. μὲν post ἦν add. P.

velut carum caput ad maiora servatum esse; nempe eius opera rem Romanam restituere volebat. ceterum si quid postea Bryennius passus est mali, id culpa quorundam factum est, qui circa imperatorem erant, pater meus culpa caret.

7. Hunc exitum expeditio adversus Bryennium habuit; magno autem domestico Alexio patri meo nulla remissio laborum dabatur, sed nova semper pericula subeunda erant. etenim Borilus barbarus, Botaniatae admodum familiaris, Cpoli egressus et magno domestico patri meo obviam factus, postquam Bryennium ex manibus eius accepit et infandum facinus perpetravit, imperatoris nomine patrem meum iubet contra Basilacium proficisci, qui et ipse diadema sumserat et occidentem, ut paullo ante Bryennius, vehementissime miscebat. erat autem hic Basilacius vir ea tempestate inter omnes præcellens virtute, animo, audacia atque robore; cumque praeterea dominandi cupidus esset, summa ad se munera rapiebat et honores alios ambibat, alios poscebat. devicto enim Bryennio, ille quasi eiusdem successor rerum potitus, ab Epidamno, quod est Illyrici caput, usque ad Thes-

κοῦ,) μέχρι τῆς τῶν Θεσσαλῶν πόλεως ἔχε πάντα καταστρε-
ψάμενος, αὐτὸς ἑαυτὸν καὶ χειροτονήσας εἰς βασιλέα καὶ
εὐφημήσας καὶ τὸν πλάνητα τούτου στρατὸν ὅποι καὶ βούλοιο
μεταφέρων. ἦν γὰρ καὶ ἄλλως μὲν θαυμαζόμενος ὁ ἀνὴρ C
5 ἐπὶ τε μεγέθει σώματος καὶ κράτει βραχιόνων καὶ προσώπου
σεμνότητι, οἷς μᾶλλον ἀλίσκεται τὸ ἀγροικικὸν τοῦτο καὶ
στρατιωτικὸν ἔθνος. οὐ γὰρ διορᾷ εἰς ψυχὴν, οὐδ' ἐνατενί-
ζει πρὸς ἀρετὴν, ἀλλὰ μέχρι τῶν τοῦ σώματος ἀρετῶν ἵστα-
ται, τόλμαν καὶ ῥώμην καὶ δρόμον καὶ μέγεθος θαυμάζον
10 καὶ ταῦτα κριτὸν ἄξια ἀλογογίδος καὶ διαδῆματος. ὁ δὲ καὶ
ταῦτα ἔχων οὐκ ἀγεννή, καὶ τὴν ψυχὴν εἶχεν ἀνδρείαν καὶ
ἀκατάπληκτον· καὶ ὅλως οὗτος ὁ Βασιλάκιος τυραννικὸν τι
καὶ ἔπει καὶ ἔβλεπε. φθῆγμα τε γὰρ αὐτῷ βροντῶδες καὶ
οἶον καταπλήξαι στρατιὰν ὄλην, καὶ ἐμβόημα ἱκανὸν συστεῖλαι
15 ψυχῆς θρόσος. καὶ ἄμαχος ἐν λόγοις ἐπίσης ἐπιχειρῶν ἐπα- D
ρῶναι τε καὶ συστεῖλαι τὸν στρατιώτην εἰς πόλεμον καὶ φυγὴν.
μετὰ τοιούτων πλεονεκτημάτων στρατενόμενος ὁ ἀνὴρ καὶ
περὶ αὐτὸν συλλεξάμενος ἄμαχον στρατιὰν, τὴν Θεσσαλῶν
πόλιν καταλαμβάνει, καθάπερ ἔφημεν. ὁ δέ γε ἐμὸς πατὴρ
20 ὁ Κομνηνὸς Ἀλέξιος ὡς πρὸς Τυφῶνα μέγαν ἢ ἑκατοντιά-
χειρα Γίγαντα ἀντιπαρατάξάμενος καὶ πῦσαν ἑαυτῷ ἀνεγείρας
στρατηγικὴν μηχανὴν καὶ φρόνημα γενναῖον ὡς πρὸς ἀντί-

1. ἦλθε Α.

21. ἀνεγείρας Α.

22. στρατιωτικὴν Α.

salorum urbem omnia in potestatem redigit, a semet ipso imperator et creatus et acclamatus. milites Bryennii sine duce oberrantes eum, quocumque vellet, sequebantur, cum etiam ceteroquin ob corporis magnitudinem et lacertorum robur et oris dignitatem in maxima admiratione esset. his enim rebus agrestes et bellicosi homines magis capiuntur: nam ad animum non penetrant, neque virtutis rationem habent, sed in corporis praestantia subsistentes, audaciam, robur, celeritatem, magnitudinem admirantur easque dotes purpura ac diademate dignas iudicant. at ille non solum his virtutibus excellebat, verum etiam forti et intrepido animo erat praeditus. omnino regiam plane speciem Basilacius prae se ferebat; vox eius erat ingens quaeque totum exercitum percelleret; clamore sublato audacissimum quemque perterrefaciebat, et ut in fugam ipsa voce vertere poterat, ita ubi ad pugnandum accendere vellet, invictus in dicendo erat. his ornatus virtutibus et egregiis copiis instructus, Thessalorum urbem occupat, ut diximus. sed pater meus Comnenus Alexius velut cum Typhone magno vel centimano Gigante pugnaturus, omnem expressit militarem industriam ac fortitudinem seque ita ad certamen paravit, ut adversarii virtus exigere videretur. nondum igitur prioris

P. 18 παλὸν ἀξιόμαχον παρεσκεύαστο. καὶ μήπω τὸν ἐκ τῶν προ-
 τέρων ἄθλων κοριοστὸν ἀποτιναξάμενος, μηδὲ τὸν λύθρον
 τοῦ ξίφους καὶ τῶν χειρῶν ἀποπλυνάμενος, ὥσπερ λέων
 ἐχώρει βλοσυρὸς πρὸς τὸν χαυλιόδοτον τοῦτον σὺν Βασιλά-
 κιον τὸν θυμὸν αὐτοῦ ἀνεγείρας, καὶ καταλαμβάνει δῆτα 5
 τὸν ποταμὸν Βαρδάρων· οὕτω γὰρ ἐγχωρῶς αὐτὸν ὀνομά-
 ζουσιν· ῥεῖ μὲν γὰρ ἄνωθεν ἀπὸ τῶν ἐγγύθεν τῆς Μυσίας
 ὄρων, παραμείβων δὲ πολλοὺς μεταξὺ τόπους καὶ διορίζων
 πρὸς τε τὴν ἑω καὶ τὴν ἑσπέραν τὰ τε Βερροία καὶ Θεσ-
 σαλονίκη προσήκοντα, ἐκδίδωσιν εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς καὶ νοτίαν 10
 Βθάλασσαν. πάσχουσι δὲ οἱ μέγιστοι τῶν ποταμῶν τοιοῦτόν
 τι. ἐπειδὴν διὰ τῆς προσχώσεως ἀνάστημά τι ἀξιόλογον ἐπι-
 φρορήσωσι γῆς, τότε δὴ ἐπὶ τὰ κατάρροπα ῥέουσιν, ὥσπερ
 δὴ μεταμείβοντες τὰς πρώτας κοίτας αὐτῶν, καὶ τὴν μὲν πα-
 λαιὰν καταλείπουσι πάροδον διάκενον ὑγροῦ καὶ χηρεύουσαν 15
 ὕδατος, ἣν δὲ νῦν διοδεύουσιν, ἐμπιπλῶσι ῥευμάτων πολλῶν.
 τούτων οὖν τῶν δυεῖν παρόδων, τῆς τε παλαιᾶς χαράδρας
 καὶ τῆς ἄρτι γενομένης πορείας, τὸ μεταξὺ θεασάμενος ὁ
 στρατηγικώτατος οὗτος Ἀλέξιος καὶ ἐμὸς πατήρ, καὶ τὸν μὲν
 ὄλκον τοῦ ποταμοῦ ὡς ἀσφάλειαν θέμενος ἐκ θατέρου, τῇ δὲ 20
 C παλαιᾷ διόδῳ ἤδη φάραγγι γεγονυῖα ἐκ τῆς τοῦ ῥεύματος
 ἐπιρροίας καθάπερ αὐτοφνεῖ ἀποχρησάμενος διώρονχι, ἐστρα-
 τοπέδευσεν, οὐ πλεῖον τῶν δυεῖν ἢ τριῶν σταδίων ἀλλήλων
 ἀποδιεστηκότων. καὶ εὐθὺς ἐν παραγγελίᾳ πάντες ἦσαν,

2. τὸ Α. 6. Βαρδάριον Α. 9. τὰ ante Θεσσ. add. PG, om. Α.
 17. δυοῖν hic et infra P.

certaminis excusso pulvere, neque etiam cruore ab ense et manibus
 abluto, ut leo torvus in frendentem istum aprum, animi firmatus,
 procedit. iamque ad fluvium, quem Bardarum incolae vocant, per-
 venit; oritur is e Mysiae vicinis montibus, multasque regiones prae-
 terfluens, et quae Berrhoeam et Thessalonicam adiacent, in duas partes
 occidentalem et orientalem divisus, influit in mare nostrum australe.
 facere autem solent fluvii maiores, ut cum alluvione terram satis
 multam invexerint, in loca declivia fluant et, veteribus relictis al-
 veis aquaque destitutis, novas sibi vias aperiant et aqua impleant.
 quod igitur inter utrumque novum veteremque alveum erat interval-
 lum ubi Alexius pater meus, qua erat sagacitate, conspicatus est,
 fluvii tractum ab altera parte pro munitione habens et veteri ab
 altera parte alveo, quem iam in faucium altitudinem fluminis vis
 excavaverat, tanquam fossa natiya usus, castra posuit. distabat autem
 uterque alveus non plus tribus stadiis. ac statim iussit omnes inter-

ἡμέρας μὲν ἀναπαύσασθαι καὶ παραμυθῆσαι ὑπὸ τὸ σῶμα
 καὶ τοῖς ἵπποις τροφήν δοῦναι τὴν ἀρκοῦσαν· μέλλονσι γὰρ
 τῆς ἐσπέρας καταλαβούσης ἀγρυπνήσαι τε καὶ ἐλπίζειν ἀδό-
 κητόν τι παρὰ τῶν πολεμίων ἐπισημβῆναι. ταῦτα δέ, οἶμαι,
 5 διωκονόμετρο ὁ ἐμὸς πατὴρ κίνδυνον ὑφορώμενος κατὰ τὴν
 ἐσπέραν ἐκείνην παρὰ τῶν πολεμίων. ἐπιθήσεσθαι γὰρ ἑαυτῷ D
 τούτους ἤλιξεν, εἴτ' ἐκ πολυπειρίας τοῦτο προμαντενόμε- V. 19
 νος, εἴτε ἄλλως εἰκάσας. οὐ μὴν τὰ τῆς προφητείας αὐτῷ
 εἰς μακρὴν ἐληλύθει, οὐδὲ προέγνω μὲν, οὐ τὸ δέον δὲ διω-
 10 κήσατο. ἀλλ' ἀπάρως τῆς τούτου σκηρῆς ἅμα τοῖς ἀμφ'
 αὐτὸν στρατιώταις σὺν ὅπλοις καὶ ἵπποις καὶ πᾶσι τοῖς πρὸς
 μάχην ἐπιτηδεύουσιν, ἀπέστη μὲν τῆς σκηρῆς λαμπάδας τε κα-
 ταλελοιπῶς ἐκεῖθι πανταχόθεν φαινούσας καὶ τινα τῶν ἀμφ'
 αὐτὸν οἰκεῖον Ἰωαννίκιον πάλαι τὸν μοναχικὸν ἐλόμενον
 15 βίον, τὴν σκηρῆν καταπιστεύσας καὶ ὅσα ἐπεφέρειτο εἰς τε
 τράπεζαν χρειώδη καὶ τὴν ἄλλην παρασκευὴν. αὐτὸς δὲ
 πορρωτάτω ἀπὼν ἐκάθητο μετὰ τῆς ἐνόπλου στρατιᾶς τὸ
 μέλλον παραδοκῶν, τοῦτο τεχνᾶζόμενος, ἵν' ὁ Βασιλάκιος
 ἀνημίμενος πανταχόθεν προκαίως ἰδὼν καὶ λαμπαδοχομένην
 20 τὴν τοῦμοῦ πατρὸς σκηρῆν, οἴησαιο ἐκεῖθι τοῦτον εἶναι
 διαναπαυόμενον, ὡς ἐντεῦθεν ἐκείνῳ τοῦτον ἀλώσιμον εἶναι P. 19
 καὶ ὑποχείριον.

12. λαμπάδας καταλελοιπῶς τοῖς ἐκεῖθι PG, alterum A. 16.
 τ' ἄλλην P. 18. παραδοκῶν P. 19. lege λαμπαδοχου-
 μένην.

diu quieti indulgere somnoque corpus reficere et iumentis pabulum
 dare; nam inumbrante vespera fore, ut vigilare debeant et improvi-
 sum hostium impetum expectare. idque, arbitror, pater meus man-
 daverat, quod periculum sibi hoc vespere ab hostibus timebat. nam
 eos se aggressuros esse sperabat, sive rerum bellicarum usu, sive
 aliunde edoctus. neque praesagium eius intra longinquam spem hae-
 sit, nec praesagivit modo, quod autem facto opus erat neglexit.
 immo copias e castris cum armis et equis omnibusque, quae ad pug-
 nam necessaria sunt, eduxit, ignibus in castris relictis late lucen-
 tibus et uno ex familiaribus monacho veteri Iohannicio, cui castra
 commisit et commeatum, quem secum portabat, reliquumque appara-
 tum. ipse longissime a castris cum armato exercitu subsedit, exspe-
 ctans, quid futurum esset; idque eo consilio fecit, ut Basilacius,
 cum accensos undique ignes et splendens patris mei tabernaculum
 conspexisset, requiescere hunc ibi securum arbitretur ac facili ne-
 gotio capi posse.

8. Οὐκ εἰς μάτην δέ, καθάπερ εἰρήκειμεν, ἡ μαντεία τοῦμοῦ πατρὸς Ἀλεξίου ἐγγένοι. ἐπῆλθε γὰρ τῷ προσδοκωμένῳ στρατοπέδῳ ἀθρόον ὁ Βασιλάκιος σὺν ἵππευσί τε καὶ πεζοῖς, μυριάνδρον στρατιάν ἐπαγόμενος. καὶ τὰς μὲν κλισίας ἐφευρὼν ἑκασταχοῦ ἀναλαμπούσας πυρί, ἕξαστράπτουσαν δὲ καὶ τὴν τοῦ στρατηγοῦ σκηνὴν θεασάμενος, ὡς εἶχε ῥύμης εἰς ταύτην εἰσεληλύθει, πολυτάραχόν τι καὶ θορυβῶδες βοῶν. ὡς δ' οὐκ ἦν οὐδαμοῦ ὁ προσδοκώμενος, οὐδέ τις ἀνέπτυ στρατιώτης ἐκεῖθεν τὸ παράπαν ἢ στρατηγός, εἰ μὴ πού τινες καταλελειμμένοι τῶν θητευόντων εὐκαταφρόνητοι, ἔτι μᾶλλον ἔβόα καὶ ἐκεκράγει “ποῦ ποτέ ἐστὶν ὁ τραυλός;” οὕτως καὶ τοῖς ῥήμασιν εἰς τὸν μέγαν δομέστικον ἀποσκώπτων. ἦν γὰρ τᾶλλα μὲν οὗτος ὁ ἐμὸς πατὴρ Ἀλέξιος εὖστομος καὶ οὐδεὶς οὕτω ῥήτωρ ἦν αὐτοφυῆς ἔν τε ἐνθυμήμασι καὶ ἐπιχειρήμασι, μόνον δὲ κατὰ τὸν φθόγγον τοῦ ῥῶ ὑπωλιόθαινέ τε μετρίως καὶ ἀσυμφανῶς διώκλα ἢ γλωττα, καίτοι κατὰ τᾶλλα στοιχεῖα τὸν ῥοῦν ἀκάθεκτον ἔχουσα. ἀλλ' ὁ μὲν οὕτως ὄνειδιζων ἔβόα, καὶ διηρηνᾶτο καὶ ἀνέτρεπε πάντα καὶ κιβώτια καὶ σκίμποδας καὶ σκευὴ καὶ αὐτὴν C δὴ τὴν τοῦμοῦ πατρὸς κλίνην, μὴ πως ὁ στρατηγός ἐν τινι τούτων κέκρυπτο. καὶ θαμὰ πρὸς τε τὸν μοναχὸν οὕτω καλούμενον Ἰωαννίκιον ἐνέβλεπε· καὶ γὰρ διὰ σπουδῆς ἐπε-

1. δὲ add. A.	2. ἐγγένοι add. A.	5. ἐφεῦρε AG.	πανταχοῦ A.
καὶ om. A.	7. πολυτάραχόν τε καὶ G.	8. οὐδαμῆ A.	12.
διέκλα coni. Hoeschel.	15. τοῦ ῥῶ ὡς G, τοῦ ὡς P, recte A.	16.	
	21. τε om. A.		

8. Nec fefellit patrem meum, ut diximus, praesagium. Basilacius enim hostes, quorum adventum exspectaverat, cum omnibus equitibus et peditibus (decem millium numerum implebant) repente adortus, cum tentoria undique lucentia invenisset et resplendens etiam imperatoris tabernaculum videret, quanto impetu potuit eo irruit, ingenti clamore sublato. nusquam vero apparente Alexio, quem ibi deprehensurum speraverat, neque milite omnino ullo nec duce prodeunte, nisi si quis calones viles relictos erant, etiam vehementius, ubi tandem esset balbus iste, clamabat, vel ipsis dictis magnum domesticum cavillans. utebatur enim pater meus ceteroquin linguae volubilitate neque quisquam natura ad disserendum et argumentandum magis comparatus erat; in canina tantum littera leviter haesitabat et aliquantum balbutiebat, quanquam in reliquis optime fluebat oratio. hinc igitur illudendi occasio Basilacius sumta, clamitabat pervestigabatque omnia et subvertebat arcas, mensas, vasa, ipsum denique patris mei lectum, ne forte imperator alicubi lateret.

ποίητο ἢ μήτηρ ἐν ἀπίσταις ταῖς αὐτοῦ ἐκστρατεῖαις ὁμόσκη-
 νον ἔχειν τῶν τιμιωτέρων τινὰ μοναχόν, καὶ ὁ εὖνους οὗτος
 υἱὸς ὑπέϊκε τῷ μητρικῷ θελήματι οὐ τὰ ἐν βρέφει μόνον,
 ἀλλὰ καὶ ἐς μείρακας παραγγείλας καὶ μέχρῃς ἂν γυναικί συνη-
 5 μόσθη· καὶ τὰ τῆς σκηνῆς ἅπαντα ὁ Βασιλάκιος διηρουνᾶτο
 καί, τοῦτο δὴ τὸ τοῦ Ἀριστοφάνους, ἐρεβοδιφῶν οὐκ ἀνίει,
 πυνθανόμενος ἅμα καὶ τὸν Ἰωαννίκιον περὶ τοῦ δομεστίκου. D
 τοῦ δὲ πρὸ ὥρας ἐξιέναι ξὺν παντὶ τῷ στρατεύματι δισχυριζο-
 μένου, γνούς ὅτι πολὺν τὸν πλάνον ὑπέμεινε, καὶ τοῖς ἅπυσιν
 0 ἀπειπάμενος, ἄλλας ἐκ ἄλλων φωνὰς μεταμείβων ἐβόα “ἄνδρες
 συστρατιῶται, ἠπατήμεθα· ὁ πόλεμος ἐξῶθεν.” οὐπω τέλος
 ἔσχεν ὁ λόγος αὐτῷ, καὶ ἐξιοῦσι τοῦ στρατοπέδου ἐφίσταται
 τούτοις ὁ ἐμὸς πατήρ ὁ Κομνηνὸς Ἀλεξῖος, προσηδήσας τῆς V. 20
 στρατιῆς σὺν ὀλίγοις τισὶ μετὰ σφοδρότητος. καὶ τινα εἰς P. 20
 5 τάξιν συριστῶντα τὰς φάλαγγας θεασάμενος, (καὶ γὰρ οἱ
 πλείους τῶν στρατιωτῶν τῶν ἀμφὶ τὸν Βασιλάκιον εἰς τὴν λείαν
 ἑαυτοὺς ἐπιδεδωκότες καὶ τὰ λάφυρα — τοῦτο γὰρ καὶ πάλαι
 τοῖ μῶ πατρὶ ἐμεμηγάνητο — οὐπω ἔφθησαν συνελθεῖν καὶ
 εἰς παρῶτάξιν καταστήναι, καὶ ἐπέστη αὐτοῖς ἀθρόον κακὸν
 0 ὁ μέγας δομῆστικός,) ἰδὼν δὲ τὸν καθιστῶντα τὰς φάλαγγας
 καὶ νομίσας εἴτε ἀπὸ τοῦ μεγέθους εἴτε ἀπὸ τῆς τῶν ὄπλων
 λαμπρότητος (καὶ γὰρ ἀντέστιλβε τούτῳ τὰ ὄπλα πρὸς τὴν

12. αὐτοῦ G.

18. lege τῶ μῶ.

quod dum facit, identidem monachum Iohannicium adspiciebat. et-
 enim studiose id egerat mater Alexii, ut quoties in bellum is profici-
 sceretur, contubernalem haberet ex venerabilioribus unum mona-
 chis; cui maternae voluntati pius filius non solum cum puer esset,
 verum etiam iuvenum numero adscriptus atque adeo donec uxorem
 duxit, obsecutus est. totum igitur tabernaculum Basilacius perscruta-
 batur et, ut Aristophanes dicit, ἐρεβοδιφῶν non desinebat, inter-
 rogans simul Iohannicium de magno domestico. is cum Alexium ante
 horam cum universo exercitu egressum castris asseveraret, quanto in
 errore esset, sensit, sibi que prorsus desperans ac multum vociferatus,
 “commilitones” exclamat “decepti sumus; bellum extra est.” necdum
 loqui desierat, cum copias e castris exeuntes pater meus Comnenus
 Alexius adoritur, agmen cum paucis suorum praecurrens maxima
 cum vehementia. ibi unum quendam aciem instrumentem cum animadver-
 teret, (plerosque enim Basilacii milites — id enim pater meus praestrux-
 erat — praedae ac rapinarum studio palantes, antequam in ordinem
 redierant, oppressit repentina pernicie magnus domesticus,) cum igitur
 cum aciem instrumentem videret et vel ex proceritate corporis vel
 ex armorum splendore (nam ea astrorum lumine fulgebant) ipsum Ba-

ἀστροφίαν βολήν,) ἐκείνον εἶναι τοῦτον τὸν Βασιλάκιον, συν-
 Βαντήσας αὐτῷ γοργῶς παίει κατὰ τῆς χειρός· ἢ δ' εὐθύς
 μετὰ τοῦ ξίφους εἰς γῆν ἔρριπτο, ὅπερ μεγάλως τὴν φάλαγγα
 συνετάραξεν. οὐ μὴν ὁ Βασιλάκιος ἦν, ἀλλὰ τις τῶν περὶ
 τὸν Βασιλάκιον γενναϊότατος, οὐδὲν τοῦ Βασιλακίου ὅσον γε 5
 τὰ εἰς ἀνδρείαν λειπόμενος. βαρὺς οὖν τοῦ λοιποῦ κατ' αὐτῶν
 κυλινδούμενος καὶ τοξεύμασι βάλλων καὶ δόρατι τιτρώσκων
 καὶ ἀλαλαγμοῖς ἐμβοῶν καὶ νυκτὶ συγγέων καὶ πάντα καὶ
 τόπον καὶ χρόνον καὶ ὄργανον εἰς νίκην λαμβάνων καὶ τού-
 τοις προσφυνῶς ἀποχρώμενος ἀκλονήτῳ φρονήματι καὶ ἀσυγ- 10
 γχύτῳ τῇ διανοίᾳ καὶ ἄλλον ἄλλοσε φεύγοντα προλαμβάνων,
 πάντα διέκρινε καὶ τὸν ἐχθρὸν καὶ τὸν φίλον. ἀλλὰ καὶ τις
 ἀνὴρ Καππαδόκης Γοῦλης τὸ ἐπώνυμον, εὖνους θεράπων
 τοῦμοῦ πατρός, τὴν χεῖρα γενναῖος, τὸν θυμὸν ἐς πολέμους
 ἀκάθεκτος, τὸν Βασιλάκιον θεασάμενος καὶ ἀκριβῶς ἐγνω- 15
 κώς, παίει κατὰ τῆς κόρυθος. ἀλλὰ τὸ τοῦ Μενέλεω πρὸς
 τὸν Ἀλέξανδρον πέπονθε. τὸ γὰρ ξίφος αὐτοῦ τριχθὰ τε
 καὶ τετραχθὰ διατρομφθὲν ἐξέπεσε τῆς χειρός, τῆς λαβῆς κα-
 ταλειφθείσης ἐν τῇ χειρὶ. ὃν ὁ στρατηγὸς θεασάμενος εὐθύς
 διελοιδορεῖτο, ὅτι μὴ κατάσχοι τὸ ξίφος καὶ ἄνανδρον ἀπε- 20
 δκάλει τοῦτον. ἀλλ' ὁ στρατιώτης τὴν καταλειφθεῖσαν τοῦ
 ξίφους λαβὴν παραδεικνύς, πραότερον ἐποίει τὸν μέγαν δο-

4. τῶν add. A.
 πολέμοις P.
 τὰσχη A.

12. φίλιον G.
 18. διατρομφθὲν G, διατριφθὲν PA.
 22. ὄπλον add. A post παραδεικνύς.

13. Γουήλης P.

14. ἐν

20. κα-

silacium esse suspicaretur, atroci impetu irruit manumque percutit; quae statim una cum gladio in terram decidit. magnopere hostes ea re perturbati sunt. quanquam Basilacius non erat, sed eius comitum unus nobilissimus nec ipso Basilacio virtutis laude inferior. iamque vi Alexius invehitur, sagittis petit, ferit hasta, clamoribus terret, noctis miscet tenebris, denique ex omni et loco et tempore et re opportunitatem victoriae capit eaque commode utitur intrepido ac praesenti animo atque in summa trepidatione, cum alius alio fugeret, omnes tamen et hostes et suos discernebat. erat etiam Cappadox quidam Gules nomine, fidus patris mei famulus, manu promptus et animo in proeliis audacissimo: qui conspicatus Basilacium ac probe agnoscens, galeam percussit; sed idem quod Menelao contra Paridem pugnantem accidit, ensis in terna quaternaque fragnina ruptus manu excidit, capulo solo relicto. quem ubi vidit imperator, reprehendit statim, quod gladius deesset, ignaviaeque insimulat; sed miles capulum, quem adhuc tenebat, ostendens, magnum domesticum placavit.

μέστικον. καί τις δ' ἄλλος Μακεδῶν, Πέτρος τὴν κλῆσιν
 Τορνίκιος τὴν ἑπωνυμίαν, μέσον τῶν πολεμίων ἐμπεσὼν,
 πολλοὺς τούτων ἀνήρει. ἣ γὰρ φάλαγξ εἶπετο ἀγροοῦσα τὰ
 5 τε ἦσαν ἅπαντες τὰ γινόμενα ὄρῃν. ὁ δὲ Κομνηνὸς ἐπὶ τὸ
 μῆπω διασπασθὲν τῆς φάλαγγος ἔτεο παίων τοὺς ἀντικαθι-
 σταμένους, καὶ ἀνθυποστρέφων αὐθις εἰς τοὺς ἰδίους, σπεύ-
 δων καὶ τὸ ἔτι συνιστάμενον τῆς τοῦ Βασιλακίου παραλῦσαι P. 21
 φάλαγγος καὶ διαπεμπόμενος εἰς τοὺς ὀπισθεν καὶ παρακε-
 10 λευόμενος μὴ μέλλειν, ἀλλ' ἐπεσθαί οἱ καὶ καταλαμβάνειν
 ταχύτερον. ἐν τοσοῦτῳ δὲ ἀνῆρ τις Κελτὸς τῶν ἀμφὶ τὸν
 δομέστικον, ἔν' ἐν βραχεῖ τὰ πάντα διηγῆσωμαι, γενναῖος
 στρατιώτης καὶ Ἄρεως ὄλος ἔμπλεως, τὸν ἐμὸν πατέρα ἰδὼν
 μεσόθεν τῶν πολεμίων ἄρτι ἐξίοντα ἐσπασμένον τὸ ξίφος θερ-
 15 μὸν ἀπὸ τοῦ αἵματος ἀναπέμπον ἀτμόν, καὶ τῶν πολεμίων
 νομίσας ἓνα, ἀθρόον αὐτῷ ἐμπεσὼν παῖει τῷ δόρατι περὶ
 τὸ στέρον, καὶ τάχα ἂν ἐξεδρον τὸν στρατηγὸν ἐπεποιήκει,
 εἰ μὴ αὐτὸς ἅμα τε πρὸς τὸ ἐδραιότερον ἑαυτὸν ἐφηδράσα-
 το καὶ ὀνομαστὶ τοῦτον ἐκάλεσεν, ἀποκόψειν ἀπειλησάμενος B
 20 διὰ τοῦ ξίφους παραχρῆμα τὴν κεφαλὴν. ὁ δὲ ἐπειδὴ πῶς V. 21
 τὸν ἀγροοῦντα προὐβάλλετο καὶ τὴν νύκτα καὶ τὸ συγκεχῶ-
 σθαι περὶ τὴν μάχην, μετὰ τῶν ζώντων ἠρίθμητο.

3. γὰρ: δὲ? vid. Bryenn. p. 153, 3. 5. ἅπαντα rectius Bryen-
 nius. 10. ἀλλ' add. G. 12. διηγῆσωμαι P. 16. ἓνα:
 εἶναι A. 18. ἐφιδράσατο A. 22. περὶ om. A.

et alius quidam Macedo Petrus nomine, cognomento Tornicius, me-
 dios in hostes illatus, multos ex iis trucidavit. interea phalanx seque-
 batur ignara eorum, quae fiebant; quia enim noctu pugnabatur, non
 poterant omnes, quae fiebant, cernere. at Comnenus in aciei partem
 nondum inclinatam irruit caesisque obviis, cum qui e Basilacii exer-
 citu adhuc locum obtinebant, delicere festinaaret, proelio rursus ex-
 cessit suosque post tergum, ne cessarent, sed sequerentur et cele-
 rius accederent, missis nuntiis, hortabatur. tum Gallus quidam e do-
 mesticis copiis, ut breviter cuncta perstringam, miles strenuus Mar-
 temque spirans, qui patrem meum ex mediis hostibus, stricto et de
 recenti caede fumante gladio, ad suos regredientem conspiceret, ra-
 tus hostium unum esse, vehementi impetu, hasta ferit circa pectus;
 nec multum abfuit, quin imperatorem equo deliceret, nisi is et fir-
 mius in-sedisset, et nominatim hominem compellasset, illico caput ei
 abscissurum se esse minitans. ille cum ignorantiam quandam excusa-
 ret seque nocte ac pugna perturbatum asseveraret, incolumis evasit.

9. Τὰ μὲν νυκτὸς ἔργα τοῦ δομεστίου τῶν σχολῶν
 σὺν ὀλίγοις τοιαῦτα· ἡμέρας δὲ ἄρτι διαγελώσης καὶ τοῦ
 ἡλίου τοῦ ὄριζοντος ὑπερκύψαντος, οἱ τοῦ Βασιλακίου φα-
 λαγγάρχοι ἔσπευδον ὅλη γνώμη ἐπισυλλέγειν τοὺς περὶ τὴν
 λείαν ἐσπουδακότας καὶ ἀπολειφθέντας τῆς μάχης. ὁ δὲ μέ- 5
 γας δομεστικός τὸ ἴδιον καταστήσας στράτευμα κατὰ τοῦ
 C Βασιλακίου αὐθις ἔτετο. πόρρωθεν δὲ τινὰς αὐτῶν οἱ τοῦ
 δομεστικού θεασάμενοι καὶ κατ' αὐτῶν σφοδρῶς ἐξορμήσαν-
 τες ἐτρέψαντο καὶ τινὰς αὐτῶ ζωγρίαν ἐπανεληλυθότες προσ-
 ἤγγον. ὁ δὲ τοῦ Βασιλακίου ἀδελφὸς Μανουὴλ ἐπὶ λόφου 10
 τινὸς ἀνελθὼν ἐπερῶννε τὸ στράτευμα μέγα φωνῶν ὧδε
 “τοῦ Βασιλακίου ἡ σήμερόν ἐστιν ἡμέρα καὶ νίκη.” εἷς δὲ
 τις Βασίλειος τὴν κλῆσιν Κουρτίκιος τὴν ἐπωνυμίαν, γνωστὸς
 καὶ συνήθης τοῦ Βρυεννίου ἐκείνου Νικηφόρου, περὶ οὗ ὁ
 λόγος ἐμνήσθη, καὶ τὰ εἰς πολέμους ἀκάθεκτος, προθέων 15
 τῆς τοῦ Κομνηνοῦ παρατάξεως ἄνεισι πρὸς τὸν λόφον. ὁ δὲ
 D Βασιλάκιος Μανουὴλ τοῦ κουλεοῦ τὸ ξίφος σπασάμενος, ὅλας
 ἡγίας χαλάσας σφοδρῶς κατ' αὐτοῦ ἔτετο· ὁ δὲ Κουρτίκιος
 οὐ διὰ ξίφους, ἀλλὰ τὴν ἀπηωρημένην τῆ ἐφεστρίδι ῥάβδον
 ἐφελκύσας, παίει τοῦτον κατὰ τοῦ κράνου καὶ παραχρῆμα 20
 καταβάλλει τοῦ ἵππου καὶ δεσμώτην τοῦτον ἐπισυρόμενος κα-
 θάπερ τι λάφυρον τῶμῳ πατρὶ προσῆγεν. ἐν τοσοῦτῳ δὲ καὶ
 τὸν Κομνηνὸν μετὰ τῶν ἰδίων ἀναφανέντα ταγματῶν τὸ ἐκ-

9. αὐτῶν G. 11. ἐπερῶννε P. 17. κο-
 λεοῦ A. 22. τῷ ἐμῳ A. 17. κο-
 λεοῦ A.

9. Atque haec quidem per noctem domesticus scholarum cum paucis suorum gessit. postero autem die, ut primum lux orta est, Basilacii centuriones toto animo contendebant milites, qui, pugna ommissa, praedabantur, in ordinem cogere; magnus autem domesticus et ipse acie denuo instructa, Basilacium adoritur; cumque procul hostium nonnullos Alexii milites conspexissent, summa vi irruentes, in fugam eos coniiciunt, nonnullos etiam capiunt, quos ad imperatorem adducunt. interim Basilacii frater Manuel, colle ascenso, animos suorum erigit magna voce exclamans “hic dies, haec victoria Basilacii est.” sed Basilius quidam, Curticius cognomento, familiaris et comes Bryennii illius Nicephori, cuius mentionem fecimus, vir bello strenuus, ex acie Comneni in collem procurrit; contra quem cum Manuel, stricto gladio et habenis immissis, ferociter rueret, Curticius non ense, sed baculo, quod e sella pendebat, capite percusso, eum statim ex equo deiecit captumque, velut spolium, ad patrem meum raptat. interim etiam Comnenus cum copiis suis accedit: quo conspecto, quod reliquum erat Basilacii agmen, postquam paulisper ste-

λειπόμεινον τοῦ Βασιλακίου στρατεύματα θεασάμενον, μικρὸν
 ἀντισχὸν εἰς φυγὴν ἐξώρμησε. καὶ ὁ μὲν Βασιλάκιος πρό-
 σθεν ἔφενγεν, ὁ δὲ Κομνηνὸς Ἀλέξιος ἐδίωκε. καταλαβόν-
 των δὲ εἰς Θεσσαλονίκην, εὐθὺς οἱ Θεσσαλονικεῖς τὸν Βασι-
 5 λάκιον ἐδέξαντο, τῷ στρατηγῷ ἐπιζυγώσαντες παραχοῆμα τὰς
 πύλας. ἀλλ' οὐδ' ὡς ἀνῆκεν ὁ ἐμὸς πατήρ, οὐδ' ἀπεδίσατο
 θώρακα, οὐδὲ τὸ κράνος ἀπέθετο, οὐδὲ τὴν ἀσπίδα τῶν P. 22
 ὤμων παρεῖτο, οὐδὲ τὸ ξίφος ἀπέρριψεν, ἀλλὰ στρατοπεδεύ-
 σασ ἠπειλεῖ τειχομαχίας τῇ πόλει καὶ πόρθησιν ἄντικρυς. καὶ
 10 ἐθέλων διασῶσαι τὸν ἄνδρα, διὰ τοῦ συνεφεπομένου αὐτῷ
 μοναχοῦ Ἰωαννικίου (ἄνθρωπος δὲ οὗτος ἐπ' ἀρετῇ διαβόητος) τὰ
 περὶ εἰρήνης πρὸς τὸν Βασιλάκιον ἠρώτα, ὥστε τὰς πίστις
 λαβόντα μηδὲν δεινὸν πείσεσθαι, ἐγχειρίζειν αὐτῷ ἑαυτὸν τε
 ὁμοῦ καὶ τὴν πόλιν. καὶ ὁ μὲν Βασιλάκιος ἀπειθῆς ἦν, οἱ
 15 δὲ Θεσσαλονικεῖς δέει τοῦ μὴ ἄλῶναι τὴν πόλιν καὶ δεινὸν
 τι παθεῖν, παρεχώρουν τῷ Κομνηνῷ τῆς εἰσόδου. ἀλλ' ὁ
 Βασιλάκιος αἰσθόμενος τοῦ γινομένου ἀπὸ τοῦ πλήθους, ἐπὶ
 τὴν ἀκρόπολιν μεταβαίνει καὶ ἀπὸ ταύτης εἰς ἐκείνην ἐφάλ- B
 λεται. καὶ οὐδ' ὡς ἐπιλανθάνεται πολέμου καὶ μάχης, καί-
 20 τοι τοῦ δομestίκου πίστις αὐτῷ διδόντος μηδὲν τι παθεῖν
 ἀνήκεστον. ἀλλ' ὠρατό γε ὁ Βασιλάκιος καὶ ἐν τοῖς δεινοῖς
 καὶ ἐν οἷς ἐστενοχωρεῖτο λίαν ἀνῆρ. οὐδὲ γὰρ ὑφείναι τι
 τοῦ ἀνδρώδους καὶ τοῦ γενναίου ἠβούλετο, ἕως ἐκεῖθεν αὐτὸν

5. τῷ στρατηγῷ: τῷ μῶ πατρὶ Α.

6. ὁ ἐμὸς πατήρ: οὗτος Α.

7. τὸν θώρακα? 8. ἀνέρριψεν G.

23. αὐτὸν om. Λ.

tit, terga vertit. Basilacium Alexius Comnenus persequitur. cum
 Thessalonicam venissent, statim Thessalonicenses, Basilacio admissio,
 Alexio portas claudunt. sed ne sic quidem pater meus destitit, immo
 nec lorica exiit, nec galeam deposuit, nec clypeum ab humeris
 removit, nec ens abiecit; sed castrametatus, urbem oppugnatam
 ac statim dirutum iri comminabatur. quoniam autem servare Basila-
 cium malebat, per Iohannicum monachum, comitem suum, spectatae
 virtutis hominem, de pace cum eo egit, ea conditione, ut si
 seque et urbem dederet, nihil incommodi pateretur. abnuente Basi-
 lacio, Thessalonicenses veriti, ne, urbe capta, graviter ipsi afflige-
 rentur, Alexium intromiserunt. Basilacium ubi quod a multitudine
 factum erat cognovit, in arcem se recepit. ac ne sic quidem ab ar-
 mis recessit, licet domesticus nihil eum indigni passurum esse, fide
 data, polliceretur. nam in adversis quoque rebus et cum premeba-
 tur, Basilacius strenuum se praestitit; neque quidquam de virtute
 et animi magnitudine remisit, donec arcis incolae et custodes eum
 vi inde pulsuum, magno domestico tradidere. missis statim ad impera-

οὐ τῆς ἀκροπόλεως οἰκήτορες καὶ φύλακες ἐξελάσαντες ἅπαν-
 τες ἄκοντα καὶ βία τοῦτον τῷ μεγάλῳ δομεστικῷ παρέδωκαν.
 εὐθὺς δὲ πρὸς τὸν βασιλέα τὴν τούτου ἄλωσιν διαμεμην-
 κώς, αὐτὸς ἐπ' ὀλίγον τῇ Θεσσαλονικῇ ἐγκαρτερήσας καὶ τὰ
 C ἐν αὐτῇ καταστησάμενος, λαμπρὸς στεφανίτης ἐπαγγέλει. οἱ 5
 δὲ πρὸς τοῦ βασιλέως πεμφθέντες μετὰξὺ Φιλίππων καὶ
 Ἀμφιπόλεως τῶμῳ πατρὶ συναντήσαντες, τὰς περὶ αὐτοῦ
 ἐγγράφους προστάξεις βασιλικὰς αὐτῷ ἐγχειρίσαντες, παρα-
 λαβόντες τὸν Βασιλάκιον περὶ τι χωρίον Χλεμπίναν καλού-
 V. 22 μενον ἀπαγαγόντες, ἐγγὺς τῆς ἐν αὐτῷ πηγῆς τοὺς ὀφθαλ- 10
 μούς αὐτοῦ ἐξορύττονσιν· ἐξ οὗ καὶ μέχρι τῆς δεῦρο ἡ
 πηγὴ Βασιλακίου κέκληται. τοῦτο τρίτον ἄθλον πρό γε τῆς
 βασιλείας καθάπερ τινὶ Ἡρακλεῖ τῷ μεγάλῳ Ἀλεξίῳ γεγένητο.
 ἂν γάρ τις Ἐρυμάνθιον κάπρον τὸν Βασιλάκιον τοῦτον καλέ-
 D σσειεν, Ἡρακλέα δὲ τινα καθ' ἡμᾶς γενναϊότατον τὸν ἐμὸν 15
 πατέρα Ἀλέξιον, οὐκ ἂν ἀμάροιτο τῆς ἀληθείας. ταῦτα μὲν
 ἔστω πλεονεκτήματα καὶ πρὸ τοῦ θρόνου κατορθώματα τῷ
 Κομνηνῷ Ἀλεξίῳ, ὧν ἁπάντων γέρας ἀπέλαβε παρὰ τοῦ
 αυτοκράτορος τὴν τοῦ σεβαστοῦ ἀξίαν, σεβαστὸς ἀναρρηθεὶς
 ἐκ μέσης συγκλήτου.

10. Καθάπερ, οἶμαι, τὰ πονηρευόμενα τῶν σωμάτων
 πῆ μὲν ταῖς ἔξωθεν αἰτίαις κακοῦνται, ἔστι δ' ὅπου καὶ τὰ
 αἴτια τῶν νοσημάτων ἀφ' ἑαυτῶν ἀναβλύζουσι, καὶ αἰτιώ-

1. ἅπαντες om. A. 2. παρέδοσαν A. 14. καλέση A. 16.
 ἀμάροτη τῆς A. lege ἀμάροι τὸ τῆς ἀληθείας. vid. annotationes.

torem, qui Basilacium captum nuntiarent, ipse Thessalonicae mansit, unde mox, rebus constitutis, triumphans Cpolim revertebatur. at qui obviam patri meo ab imperatore missi erant, cum Philippus inter et Amphipolim occurrissent, litterisque illius redditis, Basilacium acceperunt, ad vicum quendam, Chlempinam dictum, abduxerunt eum ac prope fontem, qui ibi est, oculis privarunt; unde adhuc fons ille Basilacii appellatur. tertius hic fuit labor ante imperium a patre meo velut ab Hercule quodam exantlatus. siquis enim Erymanthium aprum Basilacium istum dixerit, patrem vero meum generosissimum Herculem quendam huius aetatis, a vero non aberret. et hactenus de iis, quae ante principatum Alexius Comnenus praeclare gessit; quorum omnium laborum hunc fructum tulit, ut augusti dignitate ab imperatore auctus, augustus in medio senatu renuntiaretur.

9. Ut corpora modo extrinsecus male afficiuntur, modo ipsae morborum causae existunt, ac saepe ab aëris intemperie victuque insalubri, nonnunquam etiam a corruptis humoribus febrium originem

μεθα πολλάκις μὲν τὰς τοῦ περιέχοντος ἀνωμαλίας καὶ τινὰς
 τροφῶν ποιότητος πυρετῶν γενέσεις, ἐνίστε δὲ καὶ χυμῶν
 σπεδόνας· οὕτω δῆτα καὶ ἡ τῶν Ῥωμαίων κακότης κατ'
 ἐκεῖνο καιροῦ νῦν μὲν ἀνεβλάστησε θανατώδεις κῆρας τοὺς
 5 προειρημένους ἄνδρας ἐκείνους, λέγω δὴ Οὐρσελίους καὶ Βα-
 σιλακίους καὶ ὅσοι τὸ τυραννικὸν συνεπλήρουν πλῆθος, νῦν P. 23
 δὲ ἔξωθεν τινὰς καὶ ἐπεισάκτους τυράννους τὰ τῆς τύχης
 ταύτης ἐπεισηγάγετο ἀπρόσμαχόν τι κακὸν καὶ ἀνίατον νόση-
 μα, καθά γε καὶ τὸν ἐπὶ τυραννικῇ γνώμῃ διαβόητον Ῥομπέρο-
 10 τον ἐκεῖνον τὸν ἀλαζόνα, ὃν Νορμανία μὲν ἤνεγκε, φανλό-
 της δὲ παντοδαπὴ καὶ ἐθρέψατο καὶ ἐμαίευσεν. ἡ δὲ Ῥω-
 μαίων ἐχθρὸν τηλικούτον ἐφ' ἑαυτῆς εἴκνυσε, πρόφασιν δε-
 δωκυῖα τῶν ἀπ' ἐκείνου πολέμων τοῖς πρὸς ἡμᾶς κῆδος ἔτε- B
 ρόφυλόν τε καὶ βάρβαρον καὶ τὰ πρὸς ἡμᾶς ἀπροσάρομοστον,
 5 μᾶλλον δὲ ἀπροσεξία τοῦ τότε κρατοῦντος Μιχαὴλ τοῦ τὰς
 τοῦ γένους σειρὰς πρὸς τοὺς Δούκας ἀνάπτοντος. εἰ δὲ καὶ
 καταπτοίμην τινὸς τῶν καθ' αἶμά μοι προσηκόντων, (καὶ
 γὰρ κάμοι τὰ πρὸς μητρὸς ἐκεῖθεν καταρρεῖ,) νεμεσάτω μη-
 10 ρδεῖς· τὴν τε γὰρ ἀλήθειαν ἐξ ἀπάντων προειλόμην ξυγγρά-
 φειν καὶ ὅσον ἐπὶ τούτῳ τὰς ἐξ ἀπάντων μέμψεις ἀνεστειλά-
 μην. ἐκεῖνος γὰρ ὁ εἰρημένος αὐτοκράτωρ ὁ Δούκας Μιχαὴλ
 τὴν τοῦ βαρβάρου τούτου θυγατέρα εἰς τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν κα-
 τηγγύησατο Κωνσταντῖνον, κἀντεῦθεν ἀνερράγη τὰ τῶν πολε- C

1. ἀνωμαλίας A, ὁμίλιας PG. 3. κακότης om. A. 5. δὲ G.
 18. μητέρος P.

repetimus, ita Romana etiam res affecta tunc temporis nunc ipsa le-
 tifera sibi fata peperit, Urselios dico et Basilacios, de quibus supra
 exposui, et si qui alii tyrannidem affectabant, nunc externis et pere-
 grinis tyrannis accitis, fortuna eam in mala praecipitavit, quae sanari
 nequeunt. in quorum numero Robertus ille fuit, immodica vir domi-
 nandi cupiditate ac iactantia, cui genitrix Normania, improbitas omnis
 generis obstetrix altrixque erat. hunc in se hostem res publica Romana
 proritavit, bellorum causam ex affinitate peregrina et barbara ac
 nobis quidem parum digna ipsi offerens: vel potius arcessivit eum
 imprudentia, qui tum rerum potitus erat, Michaelis e Ducarum gente
 oriundi. ceterum si quem eorum, qui sanguine mecum coniuncti sunt,
 (nam ego quoque maternum inde genus repeto,) reprehendendum
 existimo, id nemo aegre ferat; nam veritatem usque quaque tradere
 mihi proposui et quantum ad illum attinet, nihil amplius dixi, quam
 necesse erat. hic igitur imperator Michael Ducas filiam istius barbari
 filio suo despondit Constantino; unde bellum illud profectum est.
 de quo imperatoris filio Constantino eiusque nuptiis et omnino de

μίωv. καὶ περὶ μὲν τοῦ νιέος τοῦ βασιλέως τουτουὶ Κων-
 σταντίνου καὶ τοῦ περὶ αὐτὸν γαμικοῦ συναλλάγματος καὶ
 ὅλως τοῦ βαρβαρικοῦ κήδους, καὶ δὴ καὶ ὅπως εἶχε κάλλους
 τε καὶ μεγέθους ὃ ἀνὴρ καὶ ὁποῖος ἦν τὴν φύσιν καὶ ποδα-
 πός, κατὰ καιρὸν ἐροῦμεν, ἐπειδὴν ἀπολοφροίμην καὶ τὰς
 ἐμὰς συμφορὰς μικρὸν μετὰ τὴν τοῦ κήδους τούτου διήγη-
 σιν καὶ τὴν ἦταν τῆς βαρβαρικῆς ἀπάσης δυνάμεως καὶ τὴν
 ἀπώλειαν τῶν Νορμανόθεν τυράννων, οὓς ἐξ ἀλογίας κατὰ
 D τῆς τῶν Ῥωμαίων ἐθρέψατο. ἀλλὰ πρότερον δεῖ ἄνωθέν που
 V. 23 τὸν λόγον ἀναγαγοῦσαν τὰ περὶ τοῦ Ῥομπέρτου τοῦτου διη-
 γήσασθαι, ὅπως τε εἶχε γένους καὶ τύχης, καὶ εἰς οἶον κρά-
 τος καὶ ὕψος ἢ φορὰ τῶν πραγμάτων τοῦτον ἀνήνεγκε, μᾶλ-
 λον δέ, ἔν' εὐσεβέστερον φαίην, οὗ παρεχώρησε τοῦτον ἢ πρό-
 νοια προελθεῖν, ἐνδοῦσα πρὸς τὰς ἐκείνου κακοτρόπους ὁρ-
 μὰς τε καὶ μηχανάς. ὃ δὲ Ῥομπέρτος οὗτος Νορμάνος τὸ
 γένος, τὴν τύχην ἄσημος, τὴν γνώμην τυραννικός, τὴν ψυχὴν
 πανουρογότατος, τὴν χεῖρα γενναῖος, ἐπιθέσθαι μὲν δεινότητος
 P. 24 πλούτῳ καὶ περιουσίᾳ μεγάλων ἀνδρῶν, καταπρᾶξιαι δὲ ἀφν-
 κτότατος, ἐς τὸ ἀναντίρρητον τὰ τοῦ σκοποῦ περιάγων. τὰ
 δὲ τοῦ σώματος τοσοῦτος εἰς μέγεθος, ὡς καὶ τῶν μεγίστων
 ὑπερανέχειν, πρὸς τὸ χρῶμα, τὴν κόμην ξανθός, τοὺς
 ὤμους εὐρύς, τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀλλὰ πῦρ ἀπ' αὐτῶν μονο-
 ουχὶ ἀπεσπινθηρίζετο, καὶ ὅπου μὲν ἔδει διοργανῶσαι τὴν

1. νιέως P.
 rum G.

9. ἐθρέψατο?

13. οὐπερ ἐχώρησε P, alte-
 rum G.

22. fortasse leg. ὀφθαλμοὺς χαροπὸς καὶ πῦρ. vid.
 annotationes.

barbara hac affinitate, et qua pulchritudine atque proceritate corpo-
 ris, qua indole quibusque moribus fuerit, suo loco exponam, ubi et
 meas miseras lamentabor, brevi post affinitatis huius narrationem et cla-
 dem universi barbarorum exercitus ac tyrannorum e Normania exitium,
 quos imprudenter in imperium Romanum ille verterat; nam antea paulo
 altius repetendum et de Roberto isto exponendum est, quo genere
 ortus quaque fortuna usus sit, et ad quod potentiae fastigium eum tem-
 porum extulerint casus, vel potius, ut religiosius loquar, quo usque
 provehi eum divina providentia siverit, improbis consiliis et conati-
 bus eius indulgens. erat Robertus hic Normanus genere, fortuna
 obscura, dominandi cupidus, summa vafricie, manu fortis, opibus
 inhians virorum potentium inque parandis iis pervicacissimus neque
 ulla ratione a proposito revocandus. corporis magnitudine vel maxi-
 mos superabat, colore erat rubro, coma flava, latis humeris, oculis
 caeruleis quique tantum non scintillarent, et ubi dilatari a natura
 corpus oportet, non carebat facilitate, ubi in angustum cogi, specie

φύσιν τὸ πλάτος, εὐμήχανον ἦν, ὅπου δὲ ἀποστενῶσαι τοῦτο, εἰς τὸ εὐρυθμον διωμάλιστο. οὕτως ἕξ ἄκρας κεφαλῆς ἐς πύδας ὁ ἀνὴρ κατερρῦθμιστο, ὡς πολλῶν λεγόντων πολλαίς ἀκήκοα. τὸ δὲ φθέγμα, Ὅμηρος μὲν περὶ Ἀχιλλέως ἐποίη- B
 5 σεν, ὡς ἄρα φωνήσαντος ἐκείνου, φαντασίαν ἐσχήκεσαν οἱ ἀκούοντες πολλῶν θορυβούντων, τούτου δὲ τοῦ ἀνδρός, ὡς φασι, τὸ ἐμβόημα πολλὰς ἐτρέπετο μυριάδας. οὕτως ἔχων καὶ τύχης καὶ φύσεως καὶ ψυχῆς, ἀδούλωτος ἦν, ὡς εἰκός, μηδενὶ τῶν ἀπάντων ὑποταττόμενος. τοιαῦται γὰρ αἱ μεγά-
 10 λαι φύσεις, ὡς φασι, κὰν τύχης ὧσιν ἀφανροτέρας.

11. Τοιοῦτος δὲ ὢν ὁ ἀνὴρ καὶ ἄγεσθαι ὅλως μὴ ἀνε-
 σχόμενος, ἀπὸ Νορμανίας ἀπύρας μετὰ τινων ἰππέων, πέντε
 δὲ ἦσαν ἰππεῖς καὶ πεζοὶ τριάκοντα οἱ πάντες, ἐξεληθὼν τῆς
 πατρίδος περὶ τὰς ἀκρολοφίας καὶ τὰ ἄντρα καὶ τὰ ὄρη τῆς C
 15 Λογγιβαρδίας διέτριβε, χειρὸς ληστρικῆς κατάρχων καὶ τοῖς
 ὀδίταις ἐπιτιθέμενος, ὅπου μὲν ἵππους, ὅπου δὲ καὶ πρά-
 γματα ἄλλ' ἄττα καὶ ὄπλα προσεπικτώμενος. καὶ τὰ προοίμια
 τοῦ βίου τούτῳ αἰμάτων ἦσαν ἐκχύσεις καὶ ἀνδροφονίαι
 20 πολλαί. χρονοτριβῶν δὲ ἐν τοῖς μέρεσι τῆς Λογγιβαρδίας,
 οὐκ ἔλαθε Γελλέλιμον τὸν Μασκαβέλην, ὃς κατ' ἐκείνο και-
 ροῦ μέρους μεγίστου τῶν παρακειμένων τῇ Λογγιβαρδίᾳ ἡγε-
 μῶν ἐτύγχανεν ὢν. ὕθεν τὰς εἰσόδους δασιλεῖς ἀν' ἔτος
 ἐλάμβανεν, κἀντεῦθεν δυνάμεις ἱκανὰς ἐπαγόμενος ἐπιφανῆς D

10. ἀφανροτέρας G in margine.
 τινα A, ἄλλὰ τα PG, correxi.

12. τινων: τῶν P. 17. ἄλλὰ
 ἐπεκλήσατο A.

erat aequabili et concinna. adeo a summo vertice usque ad talos for-
 mosus erat, ut e multis saepe audire memini. vocem quod attinet,
 Achilles quidem, Homero auctore, tanta fuit, ut qui eum audirent, per-
 cipere sibi viderentur tumultuantis multitudinis strepitum; at huius,
 ut perhibent, clamor sexcenta milia in fugam vertit. sic et fortuna
 et natura et animo comparatus, servitutis, ut facile intelligitur, im-
 patiens erat nec cuiusquam imperium ferebat; quales esse dicunt, in
 quibus animus excelsior est, licet humili fortuna utantur.

11. Talis cum esset et obedire plane non posset, Normania patria
 cum equitibus quinque et peditibus omnino triginta relicta, circa Lon-
 gibardiae saltus et loca avia commorabatur, ubi latrociniiis cum praeda-
 toria manu in viatores exercendis equos, arma, alia sibi parabat. atque
 ita vitam a caedibus ac sanguine auspicabatur. cumque in Longibardiae
 finibus diutius versaretur, non latuit Guilelmum Mascabelem, qui per ea
 tempora finitimarum regionum maximam partem in dititione habebat;
 unde cum largos quotannis redditus caperet, satis magnum sibi exer-
 citum alebat et dux erat nobilissimus. is ubi Robertum, qualis corpore

ἦν ἀρχηγός. μεμαθηκώς δὲ περὶ τοῦ Ῥομπέρτου ὁποῖός ἐστι κατ' ἄμφω, ψυχὴν καὶ σῶμά φημι, προσήκατό τε ἀβούλως τὸν ἄνδρα καὶ μίαν τῶν θυγατέρων τούτῳ κατηγγυήσατο. καὶ πληρώσας τὸ κῆδος, θαυμάσας αὐτὸν τῆς τε φύσεως καὶ τῆς περὶ τὰ στρατιωτικὰ ἐμπειρίας, οὖμενοῦν τὰ κατὰ γνώ- 5
μην ἠτύχησεν. καὶ γὰρ καὶ πόλιν καθάπερ τι ἔδνον αὐτῷ ἔδεδώκει καὶ ἄλλ' ἅττα προσεπεφιλοτιμήσατο. ὁ δὲ περὶ αὐτὸν δύσνους γενόμενος καὶ ἐπανάστασιν κατ' αὐτοῦ μελε-
τήσας, τὰ μὲν πρῶτα τὸν εὖνοον ὑπεκρίνετο καὶ τὰς δυνά-

P. 25 μεις προσετίθει τριπλασιάσας μὲν τοὺς ἰππεῖς, εἰς δὲ διπλα- 10
σίους τοὺς πεζοὺς ποιησάμενος. καὶ τοῦντεῦθεν ὑπέρρει τα
τῆς εὐνοίας καὶ κατὰ μικρὸν παρεγυμνοῦτο ἢ κακοθήεια. καὶ

V. 24 οὐ διελίμπανε προφάσεις καθεκάστην σκανδάλων διδούς καὶ λαμβάνων καὶ τρόπους συνεχεῖς μηχανώμενος, ἀφ' ὧν ἔρι- 15
δές τε καὶ μάχαι καὶ πόλεμοι εἰώθασι τίκεσθαι. ἐπεὶ δὲ ὁ
ῥηθεὶς Γελέλιμος ὁ Μασκαβέλης πλούτῳ καὶ δυνάμει κατὰ
πολὺν διέφερεν αὐτοῦ, ἀπογνοὺς ὁ Ῥομπέρτος τὴν κατὰ πρόσ-
ωπον πρὸς αὐτὸν μάχην, βουλὴν βουλευέται πονηράν. καὶ
B προβάλλεται μὲν τὴν εὖνοιαν καὶ τὸ μεταμέλον πλάττεται, καὶ
ὑπορύττει δόλον αὐτῷ δεινὸν καὶ δυσφώρατον, τὰς τε πόλεις 20
αὐτοῦ κατασχεῖν καὶ κύριος γενέσθαι τῶν προσόντων ἀπάντων
τῷ Μασκαβέλη. καὶ πρῶτα μὲν τὰ πρὸς εἰρήνην ἐπερωτᾷ
καὶ συνελθεῖν εἰς λόγους αὐτοπροσώπως διαπρῆσβεύεται, ὁ

6. εὐτύχησεν G. καθάπερ τι A. 7. ἄλλ' ἅττα correxi, codices
ut supra. προσεφιλοτιμήσατο A, προσεπιφιλοτ. PG, cor-
rexi. 9. τὸν: τὸ A. 10. τριπλασιάσαι P. 23. τὰ εἰς
PG, τὰ om. A.

et animo esset, cognovit, accessivit hominem imprudenter et filiarum unam ei despondit. quippe eum cum ob ingenium, tum ob rei bellicae experientiam summopere admirabatur. verum ea res longe aliter ac speraverat, evenit. cum enim genero praeter alia munera etiam urbem tanquam in dotem dedisset, is brevi post socero insensus seditionem molitur. ac primum quidem amorem pietatemque simulat copias augendi causa; mox ubi peditum numerum duplicavit, equites in triplum auxit, iam voluntas illa elabitur et improbitas eius apparuit. neque intermisit iniuriarum quotidie causas et dare et accipere, denique omnia tentare, quibus simultates, proelia bellaque oriri solent. sed quoniam Guilelmus Mascabeles opibus atque potentia longe eum superabat, Robertus aperto certamini diffisus, pravum consilium excogitavit. simulata enim pietate ac poenitentia, dolum ei pessimum nec facile detegendum struxit, quo eius et urbes caperet et fortunis omnibus potiretur, ac primum quidem de pace cum eo egit et colloquium per

δὲ τὴν πρὸς αὐτὸν εἰρήνην ἀσπάζεται φιλῶν τὴν θυγατέρα
 ἐξόχως, καὶ συντίθεται τὴν ὀμιλίαν ἐς νέωτα. ὁ δὲ Ῥομπέρ-
 5 τοσ καταγγέλλει τόπον αὐτῆ, ἐν ᾧ συνελθόντας διαλεχθῆναι
 προσήκει καὶ τὰς πρὸς ἀλλήλους συνθέσθαι σπονδάς. ἀκρο-
 10 λοφίαί δὲ ἦσαν δύο ἐξ ἴσου τῆς πεδιάδος ἐξυπανέχουσαι κατὰ
 διάμετρον τὴν θέσιν λαχοῦσαι, τὸ δὲ μεταξὺ τούτων ἐλώδες
 ἦν καὶ κατάσκιον δένδροις παντοδαποῖς καὶ φντοῖς. ἔνθα
 καὶ λόχον ἐστήσατο ὁ δεινὸς ἐκεῖνος Ῥομπέρτος τέσσαρας ἄν- C
 δρας ἐνόπλους γενναιοτάτους, παρεγγυησάμενος πανταχόσε
 15 παπταίνειν τὰ ὄμματα· ἐπειδὴν δὲ ἴδοιεν αὐτὸν μετὰ τοῦ
 Γελιέλμου συμπλεκόμενον, εὐθύς πρὸς ἐκεῖνον ἀναδραμεῖν,
 μηδὲν τὸ παράπαν μελήσαντας. ταῦτ' οὖν προκατασκευάσας
 ὁ κακουργότατος ἐκεῖνος Ῥομπέρτος, τὴν μὲν τῶν ἀκρολοφίῶν
 20 εἰς τὴν μετὰ τοῦ Μασκαβέλη ὀμιλίαν χρησιμεύουσαν κατέ-
 λιπε, φθάσας ταύτην ὑποδειῖλαι αὐτῆ, θατέραν δὲ οἶον ἰδιο-
 ποιησάμενος, πεντεκαίδεκα ἰππέας καὶ πεζοὺς ὡσεὶ ἑξ καὶ
 πενήκοντα μεθ' ἑαυτοῦ συλλαβόμενος, ἀνελθὼν ἐν αὐτῇ
 συνέταξε, τὴν βουλήν πᾶσαν τοῖς ἀξιολογωτέροις τούτων ἐξορ-
 χησάμενος, καὶ ἐνὶ τούτων παραγγείλας τὰ αὐτοῦ ὄπλα βα- D
 25 στάζειν, ἀσπίδα καὶ κράνος καὶ ἀκινύκην, ὡς ῥαδίως διὰ
 τούτων ἐξοπλισθεῖη, καὶ τοῖς λοχῶσι τέσσαρασιν ἐπισκήψας,
 ἴν' ὀπηνίκα τῷ Μασκαβέλη συμπλακέντα τοῦτον θεάσονται,

2. καὶ που τίθεται G.

12. lege μελήσαντας.

14. κατέλοιπε

P.

17. μεθ' ἑαυτοῦ συλλαβόμενος add. G.

ἀνελθεῖν P.

21. λοχῶσιν P.

legatos petiit. Mascabeles, qui ob eximium erga filiam amorem pacem cum genero restitutam cuperet, colloquii diem brevem dixit. locum designavit Robertus, quo congressi colloquerentur, et de pacis conditionibus agerent. colles erant duo pari fere in planitie altitudine editi, e regione sibi oppositi, inter quos vallis palustris et frequens arboribus omnis generis fruticibusque. ibi nefarius iste Robertus in insidiis collocavit quatuor viros fortissimos armis instructos; quibus mandavit, ut quoquo versus dispicerent, et simulac manus cum Mascabele conferentem se cernerent, rebus omnibus relictis, statim accurrerent. his ita dispositis, fraudulentissimus iste Robertus alterum collem, quem tanquam colloquio commodissimum Mascabeli designaverat, missum fecit; alterum sibi quodammodo vindicavit eoque cum equitibus quindecim, peditibus fere quinquaginta sex consensu, milites ibi disposuit et cum primis eorum consilium communicavit. uni eorum mandaverat, ut sua ipsius arma, clypeum, galeam acinacemque secum ferret: quae facile, cum opus foret, indueret. quatuor illis in valle subsidentibus imperaverat, ut quam primum manus se cum Mascabele conferentem cernerent, celerrime auxilio sibi

Θαίτον ἀναδράμωσι πρὸς αὐτόν. καὶ ὁ Γελέλιμος κατὰ τὴν συγκειμένην ἡμέραν ἤρχετο πρὸς τὴν ἀκρόρειαν εἰς τὸν τόπον, ὃν φθάσας αὐτῷ ὁ Ῥομπέρτος ὑπέδειξε, τὰς μετ' αὐτοῦ συνθήκας πληρώσων. ὃν ἰδὼν ἐγγύθεν ἐκεῖνος γενόμενος, αὐτῷ τε ἰππότης προσυπαντήκει, καὶ ἀσπυσάμενος ἐδέξιούτο 5 μάλα εὐθύμως. ἔστησαν οὖν ἄμφω εἰς τὸ πρηνὲς μικρὸν τῆς ἀκρολοφίας ὑποκλίναντες, ὁμιλοῦντες ἅττα καὶ ἔμελλον P. 26 ποιεῖν. ὁ δὲ δεινὸς ἐκεῖνος Ῥομπέρτος λόγους ἐκ λόγων συν- εἶρων ἔτριβε τὸν καιρὸν, εἰτά φησι πρὸς τὸν Γελέλιμον “ἵνα τί τοῖς ἵπποις ἐποχοίμενοι κοπιῶμεν; ἀποβάντες καθεδού- 10 μεθα εἰς τοῦδαφος καὶ ἀφροντίστως περὶ ὧν χρῆ ὁμιλήσομεν.” πεῖθεται ὁ Μασκαβέλης νήπιος ἀγνοήσας τὸν δόλον καὶ οὗ κακοῦ φέρεται, καὶ ἀποβαίνοντα τὸν Ῥομπέρτον τοῦ ἵππου θεασάμενος, πεζὸς καὶ αὐτὸς τηρικαῦτα εἰστήκει καὶ τῇ γῆ τὸν ἀγκῶνα διερεισάμενος αὐθις λόγων κατήρχετο. ὁ 15 δὲ Ῥομπέρτος δουλείαν ὁμολόγει τοῦ λοιποῦ τῷ Μασκαβέλη καὶ πίστιν, εὐεργέτην αὐτὸν καὶ κύριον ὀνομάζων. θεασά- B μνοι δὲ τούτους οἱ τοῦ Μασκαβέλη τῶν ἵππων ἀποβάντας καὶ λόγων ἄλλων ὥσπερ καταρχομένους, καμύοντες ἀπὸ τε τοῦ καύσωνος ἀπὸ τε τοῦ δεηθῆναι καὶ τροφῆς καὶ ποτοῦ, 20 (ὥρα γὰρ θέρους ἦν, ὀπηνίκα τὰς ἀκτῖνας ὁ ἥλιος κατὰ κορυφὴν εἶωθε βάλλειν,) καὶ τῆς ἀλέας ἀφορήτου γινομένης, οἱ μὲν τῶν ἵππων ἀποβαίνοντες τοὺς χαλινοὺς περὶ τοὺς

οὗς

1. αὐτον G.

4. πληρώσας P.

ἐκεῖνος ἐγγύθεν γενόμε-

ρος G.

5. lege προσυπαντήκει.

13. lege οἱ κακοῦ.

21.

κατὰ κορυφὴν om. G.

accurrerent. Guilelmus constituta die in designatum sibi a Roberto locum processit, foederis sancienti gratia; quem ubi alter adventantem conspexit, obviam vehitur et amantissime eum excipit. cumque in proclivitate collis paullum infra verticem constitissent et de rebus ordinandis colloquerentur, nefarius iste Robertus sermonibus tempus terere coepit, dein “quid” inquit “incommodo nostro equis insidemus? quin descendimus et humi accumbentes, quae opus sunt, secure transigimus?” concedit Mascabeles imprudens, nulla suspicione doli et periculi imminentis. atque ut desilientem equo Robertum videt, et ipse descendit, cubitoque caput innisus sermonem continuat. Robertus obsequium Mascabeli fidemque in posterum pollicetur, benefactorem eundem saepius et dominum appellans, quos equis descendisse et novum iam sermonem inceptare Mascabelis comites conspicati, cum et ipsi aestu et fame ac siti laborarent, (nam aestatis tempus erat, quo radios in verticem sol iacere solet,) calore intolerando, equis alii desiliunt frenisque ad arbores ligatis, humi

πτόρθους τῶν δένδρων ἀναδεσμοῦντες, εἰς τοῦδαφος κατε-
κλίνοιτο, ταῖς ἀπὸ τῶν ἵππων καὶ τῶν δένδρων σκιαῖς ἀνα- V. 25
ψυχόμενοι, οἱ δὲ οἴκαδε ἐχώρουν. ἀλλ' οὔτοι μὲν οὕτως.
ὁ δὲ τὰ πάντα δεινὸς Ῥομπέρτος οὕτω ταῦτα προκαταστή-
5 σας, ἀθρόον ἐπιφύεται τῇ Μασκαβέλλῃ, καὶ τὸ ἡμέρον ἀφείς
βλέμμα πρὸς τὸ ὀργιλώτερον μεταβάλλεται, καὶ φόνιον αὐτῷ
ἐπιβάλλει τὴν χεῖρα. καὶ συμπλακεῖς ἀντισυνεπλέκετό τε καὶ C
εἴλκε καὶ εἴλκετο, καὶ ἐκυλίοντο ἄμφω κατὰ τοῦ πρानοῦς.
τούτους δὲ οἱ λοχῶντες τέταρες ἐκεῖνοι ἄνδρες θεασάμενοι,
10 ἀναδύντες τοῦ ἔλους ἐπέδραμον ἤδη τῇ Γελιέλλῃ, καὶ ξυν-
δήσαντες ἀπανταχόθεν ἀνέτρεχον ὡς πρὸς τοὺς εἰς τὴν ἐτέ-
ραν ἀκρόρειαν ἵσταμένους ἵππεῖς τοῦ Ῥομπέρτου, ἤδη καὶ
αὐτῶν ὑποκαλιζόντων κατὰ τοῦ πρानοῦς πρὸς αὐτούς.
ἔπισθεν δὲ ἐδίωκον οἱ τοῦ Γελιέλλου. ὁ δὲ γε Ῥομπέρτος
15 ἐπιβὰς τοῦ ἵππου, κράνος τε καὶ δόρυ λαβῶν καὶ γοργῶς
ἐναγκαλισάμενος καὶ ἀσπίδι περιφραζῶσας ἑαυτόν, ἐπιστραφεῖς D
πλήττει ἓνα τῶν τοῦ Γελιέλλου διὰ δόρατος, ὁ δ' ἅμα τῇ
πληγῇ καὶ τὴν ψυχὴν συναφῆρητο. ἐν τοσοῦτῃ τὴν φορὰν
τῶν ἀμφὶ τὸν πενθερὸν ἵππέων ἀναχαιτίσας καὶ τὴν ἀπὸ
20 τούτων βοήθειαν ἀνακόψας, (οἱ δὲ γε λοιποὶ τοὺς ὑπὲρ κεφα-
λῆς αὐτῶν καταβαίνοντας ἵππότας τοῦ Ῥομπέρτου ὡς καὶ
ἀπὸ τοῦ τόπου βοηθουμένους θεασάμενοι, παραχορῆμα τὰ
νῶτα διδώσιν,) οὕτω γοῦν τὴν φορὰν τῶν τοῦ Μασκαβέλλῃ

2. τῶν alterum om. G. 9. τέσσαρες P, alterum GA. 13.
ὑποκαλιζόντων P. 16. περιφραζόμενος A. 22. βοηθουμέ-
νου G.

recumbunt et ex equorum arborumque umbra frigus captant, alii domum repetunt. ita illi; at veterator ille Robertus, rebus hoc modo praeparatis, subito vim Mascabelli adhibet et, blando mutato vultu, atrociter eum adspicit mortiferamque manum infert. ille cum vim vi propulsaret, lucta coorta, uterque proclivi colle devolvebatur. quo cognito, qui latebant in insidiis viri quatuor, e palude emersi advolant, Guilermoque vinculis constricto, recurrunt ad equites alterum collem insidentes, qui iam et ipsi per collis proclivitatem totidem adequitabant. a tergo insequabantur Guilelmi equites. at Robertus, equo conscenso, induta galea, sumta hasta et vibrata ferociter, instructusque clypeo, conversus unum ex Guilelmi comitibus hasta percussit, qui protinus animam reliquit. refrigerato interim impetu soceri equitum eorumque auxilio discusso, (ceteri enim, ubi appropinquantes desuper Roberti equites conspexere, ipsa loci opportunitate adiutos, celeriter terga dederunt,) tali igitur modo Mascabellis equitum impetu discusso, captivus vincetusque hic in arcem ducitur, quam

ἰππέων ἀνακόψαντος τοῦ Ῥομπέρτου, ἄγεται τηρικαῦτα ὁ Μασκαβέλης δέσμιος καὶ αἰχμάλωτος εἰς ὅπερ δέδωκεν αὐτῷ εἰς προῖκα φρούριον, ὅτε τὴν θυγατέρα τούτῳ κατηγγυήσατο. καὶ εἶχεν ἄρα τότε τὸν οἰκεῖον δεσπότην ἢ πόλις ἔμφρουρον, φρούριον ἐντεῦθεν εἰκότως προσαγορευομένη. οὐδὲν δὲ χειρὸν καὶ 5

P. 27 τὴν ὠμότητα τοῦ Ῥομπέρτου διηγῆσασθαι. ἐπειδὴ γὰρ ἅπας ἔγκρατὴς ἐγγόνει τοῦ Μασκαβέλη, τὰ πρῶτα μὲν τῶν ὀδόντων ἀπάντων ἀποστερεῖ, ἐφ' ἐκάστῳ τούτων προσαπαιτῶν πολυτάλαντον ὄλκην νομισμάτων καὶ πυνθανόμενος, οὗ ταῦτα ἐναπέθετο. ἐπεὶ δὲ οὐκ ἔλληγεν ἀπαράσσων ἔστ' ἂν ἅπαντα 10 ἔλαβε, καὶ ἅμα οἱ τε ὀδόντες ἐξέλιπον καὶ τὰ χρήματα, ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς Γελιέλμου ἐπιβάλλει τοὺς ὀφθαλμοὺς ὁ Ῥομπέρτος, καὶ φθονήσας τούτῳ τῶν ὄψεων ἀποστερεῖ τῶν ὀμμάτων.

12. Πάντων οὖν ἔγκρατὴς γενόμενος ἠξάνετό τε τὸ 15 ἐντεῦθεν ὁσημέραι, καὶ εἰς τὸ τυραννικώτερον ἀποκλίνων ταῖς πόλεσιν τε προσετίθειτο πόλεις καὶ τοῖς χρήμασι χρήματα. καὶ ἐν βραχεῖ πρὸς τὴν δουρικὴν περιοπὴν ἀναβεβηκώς, δούξ Λογγιβαρδίας ἀπάσης ὠνομάζετο. ἐντεῦθεν οὖν ἅπαντες πρὸς τὸν κατ' αὐτοῦ φθόνον ἠρεθίζοντο. ὁ δὲ φρενήρης ὢν ἀνὴρ 20 ὅπου μὲν θωπείαις χρησάμενος πρὸς τοὺς ἀντικαθισταμένους αὐτῷ, ὅπου δὲ καὶ δωρήμασι, τοὺς μεταξὺ τοῦ πλήθους θορύβους ἐξωμαλίσσατο καὶ τὸν κατ' αὐτοῦ φθόνον τῶν μεγιστάνων εὐμηχάνως κατέστειλεν, ἔστι δ' οὗ καὶ ὅπλοις χει-

9. νομισμ. ὄλκην, πυνθανόμενος A.
μάτων G.

13. ἀποστερεῖται ὀμ-

dono Roberto dederat, cum filiam ei collocaret; habuitque tum ipsum dominum suum urbs in custodia, unde merito φρούριον i. e. custodia ei nomen est. non autem ab re fuerit, etiam crudelitatem Roberti enarrare. nam postquam Mascabelem semel cepit, primum dentibus eum privavit omnibus, immensam pro singulis nummorum summam poscens et ubi reperiri posset, quaeritans. sed cum non prius desineret evellere, quam omnia exhausisset, et dentes simul et opes deficerent, ad oculos animum convertit ipsamque lucem invidens, cum excaecavit.

12. Itaque rebus omnibus potitus, crescebat in dies, auctaque dominandi cupiditate, urbes urbibus, opibus opes addebat. ac brevi in ducale provectus fastigium, dux universae Longibardiae nominabatur, unde omnium concitata invidia est; sed qua erat prudentia, modo blanditiis adversus adversarios usus, modo largitionibus, et multitudinis tumultus sedavit et invidiam potentiorum restiuit;

ρωσάμενος, ἅπαν τὸ κράτος Λογγίβαρδίας τε καὶ τῆς ὁμο-
 ρούσης χώρας εἰς ἑαυτὸν ἀνεδήσατο. αἰεὶ δέ τι ὁ Ῥομπέρτος
 οὗτος ἐπινοῶν τυραννικώτερον καὶ φανταζόμενος τὴν βασιλείαν
 Ῥωμαίων, προφάσεως, ὡς ἔφην, τῆς πρὸς τὸν αὐτοκράτορα Μι- C
 5 χαῖλ συμπενθερίας ἐπιδραξάμενος, τὸν πρὸς Ῥωμαίους ἀνερ-
 ρίπισε πόλεμον. ἔφθημεν γὰρ εἰρηκότες, ὅτι Μιχαῖλ ὁ
 αὐτοκράτωρ οὐκ οἶδ' ὅπως τὴν τοῦ τυράννου τούτου θυγατέρα
 (Ἑλένη δὲ αὕτη προσηγορεύετο) τῷ νιῷ Κωνσταντίνῳ κατηγ-
 γνήσατο. πάλιν δὲ μεμνημένη τοῦ νεανίσκου τούτου, πα-
 10 θάινομαι τὴν τε ψυχὴν καὶ τοὺς λογισμοὺς συγχέομαι· ἀνα-
 κόπτομαι δὲ τὴν ἀμφὶ τοῦτον διήγησιν, φυλάττουσα πάντα
 καιρῷ τῷ προσήκοντι. τοῦτο δὲ μόνον οὐχ ὑπομένω μὴ λέ- V. 26
 γειν, κἂν ἔξω τοῦ καιροῦ λέγοιμι, ὡς ἄγυλμα φύσεως ἦν
 ὁ νεανίας ἐκεῖνος καὶ θεοῦ χειρῶν, ὡς ὄντως εἰπεῖν, φιλοτί- D
 15 μημα. εἰ γὰρ καὶ μόνον ἐθεύσατό τις αὐτόν, εἶπεν ἂν ὡς
 τοῦ παρ' Ἑλλησι μυθευομένου χρυσοῦ γένους ἀπορροή·
 οὕτως ἀμήχανον εἶχε τὸ κάλλος. ἐγὼ δὲ μετὰ τοσοῦτους
 ἐνιαυτοὺς μεμνημένη τοῦ νεανίου τούτου, δακρύων ἐμπίπλα-
 20 μαί· ἐπέχω δὲ ὁμῶς τὸ δάκρυον καὶ ταμιεύω πρὸς τοὺς ἐπι-
 καιροὺς τῶν τόπων, ἵνα μὴ τὰς μοναρχίας τῶν ἐμῶν ἀναμι-
 γνῶσα ταῖς ἱστορικαῖς διηγῆσεσι, τὴν ἱστορίαν συγχέοιμι.
 οὗτος γὰρ ὁ νεανίσκος, περὶ οὗ κἀνταῦθα καὶ ἀλλαγόσε εἰρή-

5. ἀνερόριπτε PG, alterum A. 10. λογισμοὺς: ὁρθαλομοὺς A.
 14. malim οὕτως. 18. νεανίσκου G. ἐμπίπλαμαι G.

interdum etiam vi adhibita, totam Longibardiam et finitimas regio-
 nes in potestatem redegit. hinc cum semper altiora appeteret et
 ipsum Romanorum imperium somniaret, bellum commovit, cui illam
 cum imperatore Michaele affinitatem, ut dixi, praetendit. supra enim
 exposuimus, imperatorem Michaelem, nescio quo consilio, tyranni
 istius filiam, Helenam nomine, Constantino filio despondisse. iterum
 autem mentione illius iuvenis facta, vehementer equidem commoveor
 ac perturbor; sed quae de eo dicenda habeo, praetermittam, suo
 loco totam rem narratura. illud unum silere non possum, etsi alieno
 loco dicam, specimen naturae fuisse iuvenem illum et dei manuum,
 vere dico, opus excellentissimum. quem qui adspiciebat tantummodo,
 non potuit, quin aurei saeculi, quod fabulis Graecorum celebratur,
 progeniem eum haberet: adeo erat mirifica pulchritudine. mihi certe
 tantos post annos cum iuvenis illius meminerim, lacrimae oboriun-
 tur. tamen eas cohibeo et in locos magis aptos reservo, ne privata
 lamentatio, rerum narrationi immixta, historiam turbet. hic igitur
 Constantinus, cuius et hic et alibi mentionem fecimus, natu nobis
 aliquanto maior, priusquam lucem adspexissemus, sponsus erat He-

P. 28 κειμεν, προχρόνιος πρὸ ἡμῶν καὶ πρὶν ἡμεῖς τὸν ἥλιον ἴδοι-
 μεν, μνηστῆρ ἐγεγόνει τῆς τοῦ Ῥομπέρτου Ἑλένης καθαρός καὶ
 ἀμόλυντος, καὶ τὰ ἔγγραφα συναλλάγματα ἐπ' αὐτῇ ἐγεγράφη-
 σαν, κὰν ἀτέλεστα καὶ ἐν ἐπαγγελίαις μόνον, ἀτελοῦς τὴν ἡλι-
 κίαν ὄντος τοῦ νεανίσκου· διεσπάσθη δὲ ἅμα τῷ τῆς βασιλείας 5
 ἐπιβῆναι τὸν βασιλέα Νικηφόρον τὸν Βοτανειάτην. ἀλλ' ἐξετρα-
 πόμην τοῦ λόγου, ἐπανελεύσομαι δ' αὐθις ἀφ' οὗπερ ἐξετραπό-
 μην. ὁ γὰρ τοι Ῥομπέρτος ἐκεῖνος ἐξ ἀφανοῦς πᾶν τύχης
 περιφανῆς γεγονὼς καὶ πολλὴν δύναμιν ἀθροίσας περὶ αὐτόν,
 Β ἐπέβάλλετο καὶ Ῥωμαίων αὐτοκράτωρ γενέσθαι. καὶ προσφάσεις 10
 εὐλόγους δῆθεν ἐπλάττετο τῆς πρὸς Ῥωμαίους δυσμενείας
 καὶ τῶν πολέμων. διττὸς δὲ ἐντεῦθεν φέρεται ὁ λόγος. ὁ
 μὲν γὰρ φημίζεται τε καὶ διαρροεῖ καὶ μέχρι τῆς ἡμετέρας
 ἀκοῆς ἔφθασεν, ὅτι τις μοναχὸς Ῥαίπτωρ ὀνομαζόμενος ὑπε-
 κρίθη τὸν βασιλέα Μιχαὴλ καὶ πρὸς τὸν Ῥομπέρτον τοῦτον 15
 καὶ συμπένθερον αὐτομολήσας τὰς οἰκείας συμφορὰς ὠλοφύ-
 ρετο. οὗτος γὰρ μετὰ τὸν Διογένην τῶν σκῆπτρων Ῥωμαίων
 ἐπειλημμένος καὶ βραχύν τινα χρόνον διαπρέψας τὴν βασι-
 λείαν, παρελύθη μὲν τῆς ἀρχῆς ὑπὸ τοῦ Βοτανειάτου ἐπα-
 C ναστιάντος αὐτῷ, τὸν δὲ τῶν μοναχῶν ὑπέδν βίον, μετὰ δὲ 20
 ταῦτα τὸν ἀρχιερατικὸν ποδῆρη καὶ τὴν κίδαριν ἡμφιέσατο,
 εἰ βούλει δέ, καὶ τὴν ἐπωμίδα. τοῦτο δὲ συνεβούλευσεν ὁ
 καῖσαρ Ἰωάννης ὁ πρὸς πατρός αὐτῷ Θεῖος, τὸ κοῦφον εἰδὼς

1. ἴδομεν A. 3. ἐγγεγράφησαν P. 12. ὁ prius add. A.
 13. καὶ ὁ διαρροεῖ P. 18. τῇ βασιλείᾳ A. an ἐνδιατρίψας τῇ
 βασιλείᾳ? vid. annotat.

Ienae Roberti filiae purus et integer, confectaeque iam erant tabulae dotis, quanquam incassum nec nisi promisso tenus. nam immatura pueri aetas erat; Nicephoro autem Botaniate imperium adepto, tota res disiecta est. sed aberravit oratio; redeamus, unde defleximus. Robertus igitur ille, ex humili loco ad summa fortunae evectus, multis opibus copiisque paratis, etiam Romanorum imperator fieri concupivit. ac causas inimicitiae cum Romanis et belli probabiles scilicet excogitavit. de qua re duplex fama fertur. altera enim vulgatur et obtinet atque ad aures nostras pervenit, monachum quendam Raectoris nomine imperatorem Michaellem simulasse, et ultro ad Robertum, quippe consocerum suum, venisse fortunamque suam deplorassee. Michael enim, post Diogenem imperium Romanorum adeptus, postquam brevi summam rerum administravit, regno pulsus est a Botaniate in ipsum rebellante; ex quo primum monachi vestem induit, dein episcopalem talarem et infulam, addo etiam epomidem; huius enim rei auctor ei fuerat caesar Iohannes eius patruus, qui levitate eius, qui

τοῦ τηρικαῦτα κρατοῦντος καὶ μὴ τι πάθῃ δεινότερον δε-
 διώσ. τοῦτον ὑπεκρίθη ὁ εἰρημένος μοναχὸς ἐκεῖνος Ραίκτωρ
 ἢ καὶ ὡς οὕτως εἰπεῖν ῥέκτης τῶν ἀπανταχοῦ τολμηρότατος.
 πρόσεισί τε τῷ Ῥομπέρτῳ ὡς δῆθεν συμπενθέρω καὶ τὰ τῆς
 5 ἄδικίας ἐκτραγηθεῖ, ὡς καθαιρεθεῖν μὲν τῶν βασιλικῶν θρό-
 νων, καὶ εἰς ὅπερ νῦν σχῆμα τοῦτον ὄρῃ περιελθεῖν. καὶ D
 διὰ τούτων πάντων εἰς ἄμνην ἐξεκαλεῖτο τὸν βάρβαρον. τὴν
 γὰρ καλὴν φησι μείρακα τὴν αἰτοῦ νύμφην Ἑλένην ἀπερί-
 στατον καταλείψαι καὶ χήραν ἄντικρυς τοῦ νυμφίου. τὸν
 10 γὰρ υἱὸν Κωνσταντῖνον καὶ τὴν βασιλίδι Μαρίαν προσρῦλαι
 τῷ Βοτανειάτῃ καὶ ἄκοντας διὰ τὴν τυραννίδα ἐβόα. ταῦτα
 λέγων παρώξυνέ τε τὸν θυμὸν τοῦ βαρβάρου καὶ πρὸς πόλε-
 μον κατὰ Ῥωμαίων ἐξώπλιζε. τοιοῦτος μὲν λόγος περιρρεῖ V. 27
 μου τὰς ἀκοὰς καὶ οὐκ ἔχω γε διὰ θαύματος, εἴ τινες ἀδο-
 15 ξότατοί τινες τῶν ἐπὶ δόξης καὶ γένους εὐγενοῦς ὑποκρίνον- P. 29
 ται. ἕτερος δέ με περιβομβεῖ πιθανώτερος λόγος ἐτέρωθεν
 φημιζόμενος, ὡς οὔτε μοναχὸς τις τὸν βασιλέα Μιχαὴλ ὑπε-
 κρίνατο, οὔτε τοιοῦτόν τι τὸν Ῥομπέρτον πρὸς τὸν κατὰ Ῥω-
 μαίων ἐκίνησε πόλεμον, ἀλλ' αὐτὸς ὁ βάρβαρος πολυτροπώ-
 20 ταιος ὢν τὰ τοιαῦτα ῥαδίως ἐπλάττετο. ἔχει γὰρ ὧδε τὰ
 ἐφεξῆς. αὐτὸς μὲν, ὡς φασιν, ὁ Ῥομπέρτος ῥηδιουργότατος

1. πάθῃ A, πάθοι PG. 2. καὶ Ραίκτωρ PG, alterum A. 6.
 νῦν add. A. ὄρῃ PG, ὄρῃ A. 8. ἐαυτοῦ A. 13. διαρρέει
 PG, alterum A. 14. μοι G. γε om. A. 15. τοὺς PG, τῶν A.
 16. πιθανώτατος G. 17. ἐπιφημιζόμενος A. ὑπεκρίνειο A.
 18. οὔτε τι ἕτερον τὸν A. 19. ἀλλὰ P.

tum regnabat, perspecta, ne quid gravius pateretur, verebatur. hunc igitur simulans, monachus ille Raector vel, ut ita dicam, ῥέκτης i. e. fraudum machinator, omnium audacissimus, adit Robertum ut conso- cerum scilicet suum, et quid iniuriae passus sit, lamentabili voce exponit. regno expulsum, ad eam, quam nunc cerneret, condi- tionem redactum se esse. proinde postulat, ut auxilium sibi barbarus ferat. pulchram enim puellam Helenam, nurum suam, relictam a se esse sine tutela et sponso plane orbatam. nam Constantinum filium et imperatricem Mariam vel invitos in Botaniatis partes abstractos esse vociferatur. talia locutus, irritavit animum barbari et ad bellum Romanis inferendum quasi armavit. talis, ut dixi, fama aures meas circumfundit, nec mirum videtur, humillimo loco natos nobilissimorum ac summorum hominum personam sumpsisse. verum alia me ali- unde eaque credibilior fama circumsonat, nec monachum quendam imperatorem Michaelem egisse, nec talem quandam ob causam Ro- bertum bellum Romanis intulisse. sed ipsum barbarum, summa cal-

ὡν καὶ τὴν κατὰ Ῥωμαίων ὠδίνων μάχην καὶ πρὸ πολλοῦ
 πρὸς τὸν πόλεμον παρασκευαζόμενος, ἐκωλύετο μὲν ὡς ἀδί-
 κων πολέμων ἄρχων καὶ κατὰ Χριστιανῶν εὐτρεπιζόμενος
 Β παρὰ τινων τῶν περὶ αὐτὸν ἐνδοξοτάτων ἀνδρῶν καὶ αὐτῆς
 τῆς γυναικὸς αὐτοῦ Γαΐτης καὶ ἀνεκόπτετο πολλάκις ἐπιχει- 5
 ρήσας τῆς τοιαύτης ὁρμῆς· βουλόμενος δὲ πιθανὴν τὴν πρό-
 φασιν τοῦ πολέμου ποιήσασθαι, πέμπει τινὰς ἄνδρας εἰς
 Κοτρῶνην τὰ ἀπόρρητα καταπιστεύσας αὐτοῖς τῶν βεβουλευ-
 μένων καὶ ἐπισκῆπτει τοιαῦτα· ὡς εἴ τινα μοναχὸν εὗροιεν
 βουλόμενον ἐκεῖθεν ἐνθάδε διαπερᾶσαι εἰς προσκύνησιν τοῦ 10
 νεῶ τῶν κορυφαίων καὶ πολιούχων τῆς Ῥώμης ἀποστόλων,
 ἕξ αὐτῆς ὄψεως μὴ πάνυ τὸ δυσγενὲς ἐμφαίνοντα, τοῦτον
 ἀσμένως ἐναγκαλίσασθαι καὶ οἰκειωσαμένους πρὸς αὐτὸν
 C ἀγαγεῖν. ἐπεὶ δὲ τὸν προειρημένον ἐφῆυρον Ῥαΐκτωρα, ἄν-
 δρα ποικίλον τε καὶ πρὸς πανουργίαν ἀπαράμιλλον, δηλοῦσι 15
 τῷ Ῥομπέρτῳ διὰ γραμμῶν κατὰ τὸ Σαλερηνὸν ἐνδιατρί-
 βοντι, ὅτι περ “ὁ σὸς κηδεστὴς Μιχαὴλ ὁ τῆς βασιλείας ἐξ-
 εωθεὶς κατέλαβε, τὴν ἀπὸ σοῦ ἕξαιτούμενος βοήθειαν.” οὕτω
 γὰρ αὐτοῖς ὁ Ῥομπέρτος ὑπέθετο τὰς πρὸς αὐτὸν ἐκθεῖναι
 γραφάς. ὁ δὲ ἐν χερσὶ ταύτας λαβὼν, παρευθὺς μὲν τῇ 20
 ὁμευνέτιδι ὑπαναγινώσκει, εἶτα συναγαγὼν τοὺς κόμητας
 ἅπαντας, ὑποδείκνυσι καὶ τούτοις τὰ γράμματα, ὡς μηκέτι
 D κωλύεσθαι παρ’ αὐτῶν, εὐλόγον τάχα αἰτίας δροαζάμενος.

4. αὐτὸν : αὐτῶν P.
 διατρίβοντι P.

14. Ῥαΐκτωρα P.

16. σαλερινὸν A.

17. ἀξιωθεὶς A. lege ἕξωσθεὶς.

litate hominem, talia facile excogitasse. etenim cum bellum Roma-
 num animo moliretur et iam pridem parasset, tamen quoniam iniu-
 stum videbatur nec adversus Christianos suscipiendum, nobilissimi
 qui circa eum erant viri nonnulli et ipsa coniux Gaita obstabant et
 impetum eius saepe cohibebant. itaque ut idoneam belli occasionem
 nancisceretur, Crotonem misit, quibus arcana sua consilia crediderat
 mandaveratque, ut si quem monachum reperissent, qui inde ad apo-
 stolorum summorum patronorumque Romae religionis causa profectu-
 rus esset, nec ipso vultu ignobilitatem generis proderet, eum fami-
 liariter exceptum sibi conciliarent ad seque adducerent. qui cum
 Raectorem, quem dixi, versutissimum et mira astutia hominem, in-
 venissent, Roberto Salerni commoranti per litteras nuntiarunt, affi-
 nem eius Michaellem, imperio pulsum, advenisse, ut auxilium
 imploreret. ita enim a Roberto iussi erant litteras perscribere.
 quas ubi accepit, coniugi statim praelegit; dein etiam comiti-
 bus convocatis omnibus epistolam monstravit, ne diutius ab ipsis
 impediretur, tanquam iustam belli causam nactus. approbantibus cun-

συντίθενται ἅπαντες παραγοῆμα τῆ τοῦ Ῥομπέρτου βουλῆ,
 καὶ οὕτως προσήκατό τε αὐτὸν καὶ εἰς ὀμιλίαν ἐλήλυθεν. ἐν-
 τεῦθεν τὰ πάντα δραματουρογεῖ καὶ σκηρὴν περιτίθεισιν, ὡς
 ὁ βασιλεὺς εἶη Μιχαὴλ ὁ μοναχὸς ἐκεῖνος, ὡς καθαιρεθεῖη
 5 τῶν θρόνων, ὡς τὴν γυναικα καὶ τὸν παῖδα καὶ τὰλλα πάντα
 πρὸς τοῦ Βοτανειάτου ἀφαιρεθεῖη τυράννου, καὶ ὡς τοῦτον
 ἀδίκως καὶ παρὰ πάντα δίκαιον λόγον τῆς ταινίας τε καὶ
 τοῦ διαδήματος τὸ μοναχικὸν περιέθεντο σχῆμα, καὶ “νῦν
 10 ἰκέτης ἦκέ” φησι “πρὸς ἡμᾶς.” ταῦτα εἰς μέσους ἐδημηγό-
 ρει ὁ Ῥομπέρτος, τὴν τε βασιλείαν αὐτῆ διὰ τὸ κῆδος ἐπα-
 νασωθῆναι πρεσβεύων καὶ ἀξιῶν ἐκάστης ἡμέρας τὸν μονα- P. 30
 χὸν ἐκεῖνον, ὡς δῆθεν τὸν βασιλέα Μιχαὴλ, καὶ προεδρίας
 καὶ θρόνων ὑψηλοτέρων καὶ τιμῆς ὑπερβαλλούσης, καὶ ἄλ-
 λοτε ἄλλως τὰς δημηγορίας πλαττόμενος, νῦν μὲν ἐλεινολο-
 15 γούμενος, οἷα πέπονθεν ἐπὶ θυγατρί, νῦν δὲ τοῦ συμπεπθέ-
 ρου φειδόμενος ἐφ’ οἷσινσι κακοῖς περιπέπτωκεν, νῦν δὲ προσ-
 παροξύνων τε καὶ διεγείρων πρὸς πόλεμον τὸ περὶ αὐτὸν
 βάρβαρον, ποικίλως ἐπαγγελλόμενος τούτοις χρυσοῦ θημῶνας,
 οὓς ἐκ τῆς Ῥωμαίων ἔχειν τούτοις κατεπηγγέλλετο. ἐντεῦθεν V. 28
 20 πάντας ἐλκυσάμενος τῆς ῥιγὸς καὶ πλουσιωτέρους καὶ πενε- B
 στέρους, ἀπάρας τῆς Λογγιβαρδίας, μᾶλλον δὲ πᾶσαν αὐτὴν
 ἐλκυσάμενος, καταλαμβάνει τὴν Σάλερνον μητρόπολιν οὖσαν
 Μέλφης, ἐν ἣ τὰ κατὰ τὰς ἄλλας θυγατέρας αὐτοῦ πάντα

7. ante τῆς excidit ἀντι.
 9. ἦλθε Α.
 14. ἐλεινολογούμε-
 νος Ρ. 17. προπαροξύνων Ρ.

ctis, accessit hominem et colloquium cum eo init. iamque totam
 rein comminiscitur et quasi fabulam fingit, imperatorem Michaelē
 esse hunc monachum, eum imperio esse pulsum, ad hoc uxore et filio
 et reliquis fortunis omnibus a Botaniate tyranno orbatum, postremo
 praeter omne ius fasque taenia ac diademate detractis, monachi veste
 indutum esse; nunc supplicem ad se eum venisse. ita Robertus coram
 omnibus dictitabat regnumque se huic propter affinitatem resti-
 tuturum esso pollicebatur. ac quotidie monacho, quippe imperatori
 Michaeli, et locum principem et altiore sedem concedebat praecipuo-
 que eum honore habebat. concionabatur etiam alias aliter, cum modo
 quae propter filiam passus esset, conquereretur, modo, ne laederet sci-
 licet consocerum, commemorare nollet, in quantam is calamitatem in-
 cidisset; interdum etiam ad bellum suos incitaret et impelleret, tan-
 tum non auri montes callide promittens. tali modo ubi locupletes
 iuxta atque inopes vana spelactavit, Longibardia relicta vel potius
 cuncta secum abrepta, Salernum contendit, quae Melphae metropolis

καταπράξας καλῶς, ἐντεῦθεν τὰ πρὸς τὸν πόλεμον ἔξαορτίε-
ται. δύο δὲ ἦσιν αὐτῷ· τὴν γὰρ τρίτην ἡ βασιλὶς τῶν πό-
λεων εἶχεν ἐξ αὐτοῦ θαλάμου δυστυχῆ. ὁ γὰρ νεανίας ἐκεῖ-
νος ἐξ ἀρχῆς αὐτῆς οὐπω ἔφηβος ὢν ἀπεστρέφετο τοῦτ' ἐπὶ τὸ
κῆδος καθάπερ τοὺς μορμολυττομένους τὰ βρέφη. τούτων 5
C δὲ τὴν μὲν Ραϊμόντι τῷ υἱῷ κόμητος Βραχενῶνος κατηγ-
γυήσατο, τὴν ἑτέραν δὲ συνέλευξε τῷ Εὐβούλῳ ἐπιφανεστάτῳ
καὶ τούτῳ κόμητι. οὐδὲ ταῦτα τὰ συναλλάγματα πρὸς τὸ
ἀσύμφορον ἑώρα Ῥομπέρτῳ· ἀλλὰ πανταχόθεν γὰρ συνεκε-
κρότητο καὶ συνηθροίζετο ἑαυτῷ δύναιμι, ἐκ γένους, ἐκ τυ- 10
ραννίδος, ἐξ ἀγχιστείας, ἐξ ἄλλων τρόπων παντοδαπῶν, ὧν
ἂν τις οὐδὲ ἐπινοήσαιο.

13. Ἐμπίπτει δὲ μεταξύ καὶ τι τοιοῦτον, ὅπερ ἄξιον
ἀφηγήσασθαι. ἔστι γὰρ καὶ τοῦτο εἰς εὐφημίαν τούτου καὶ
εὐτυχίαν ἀναφερόμενον. καὶ γὰρ καὶ τοὺς τῆς δύσεως ἅπαντας 15
D ἀρχηγούς ἀναχαιτίζεσθαι τῆς πρὸς τοῦτον φορᾶς σφόδρα
τῆς τῶν πραγμάτων εὐροίας τῷ βαρβάρῳ λογίζομαι, ἅπαν-
ταχόθεν τῆς τύχης αὐτῷ συνεργοῦρης καὶ ἐπαιρούσης εἰς τυ-
ραννίδα καὶ πᾶν τὸ ἐπωφελὲς περαιομένης. ὁ γὰρ τοι πά-
πας τῆς Ῥώμης (γενναία δὲ αὐτῆ ἀρχὴ καὶ στρατεύμασι 20
παντοδαποῖς περιφραττομένη) μετὰ τοῦ ῥηγὸς Ἀλαμανίας
Ἐνερίχου διαφορὰν ἐσχηκώς, ἐβούλετο πρὸς συμμαχίαν ἐλκῦ-
P. 31 σαι Ῥομπέρτον ἤδη περιφανέστατον γεγονότα καὶ πρὸς με-

10. ἑαυτῷ om. P. 12. ἐπινοήσατο P. 14. εἰς εὐτυχίαν τού-
του ἀναφερόμενον GA. 15. an καὶ τὸ τῆς? 22. ἔβούλετο A.

est. ibi postquam ceterarum filiarum res ordinavit, quae ad bellum
pertinebant parabat. erant autem ei duae filiae; nam tertia in re-
gina urbium commorabatür, ex ipsis nuptiis infelix. iuvennis enim
ille statim a principio, cum nondum pubes esset, has nuptias aversa-
batur, quemadmodum formidines infantuli. illarum autem alteram
Raimundo despondit, comitis Barcinonensis filio, alteram Eubulo col-
locavit, illustrissimo et ipsi comiti. nec in his nuptiis Robertus non
commodi sui rationem habuit; immo undique opes colligebat, ex ge-
nere, ex tyrannide, ex affinitate, ex innumeris denique aliis rebus, de
quibus vix cogitaveris.

13. Interim accidit aliquid, quod silentio praetereundum non est.
nam id quoque ad felicitatem, qua usus est Robertus, pertinet.
quod enim Occidentis principes omnes impediti erant, quominus dum
aggrederentur, id admodum ad rerum prosperitatem barbaro proficisse
censeo, quem quidem fortuna ab omni parte adiuvit in regnumque extulit
et qualibet opportunitate auxit. etenim cum papa urbis Romae
(est is principatus valens omnique copiarum genere munitus,) cum

γάλας ἀρχὰς ἀκμάσαντα. ἡ δὲ διαφορὰ ῥηγὸς τε καὶ πάπα
 τοιαύτη τις ἦν. ὁ μὲν γὰρ κατηγιᾶτο τὸν ῥήγα Ἐνέριχον ὡς
 τὰς ἐκκλησίας οὐ προῖκα δίδόντα, ἀλλὰ δωρημάτων ἀποδιδό-
 μενον καὶ πού καὶ ἀναξίους ἀνδράσι τὴν ἀρχιερωσύνην κατα-
 5 πιστεύοντα, καὶ τοιούτων ἐγκλημάτων ἐδίωκεν. ὁ δὲ γε ῥήξ
 Ἀλαμανίας τυραννίδος τὸν πάπαν ἐγράφετο, ὡς ἄτερ γνώ-
 μης αὐτοῦ τὸν ἀποστολικὸν ἐξαρκάσοι θρόνον. καὶ πού καὶ
 ἀπηναισχυντήκει πρὸς τοῦτον καὶ ἰταμωτέροις ἐχρήσατο λό-
 γοις, ὡς εἰ μὴ ἐκστειγῆ τῆς αὐθαιρέτου προεδρίας, μεθ'
 10 ὕβρεως ἐκεῖθεν ἀπελαθήσεται. τούτων οὖν ἀκούσας ὁ πάπας B
 τῶν λόγων, κατὰ τῶν πρέσβειων εὐθύς ἐμεμήνει, καὶ αἰκι-
 σάμενος πρότερον ἀπανθρώπως, εἶτα καὶ κείρας τὰς κεφα-
 λὰς καὶ ἐπικείρας τοὺς πώγωνας, τὰς μὲν ψαλίσι ξυρῶ δὲ
 τοὺς πώγωνας, καὶ ἄλλο τι προσεργασάμενος ἀτοπώτατον καὶ
 15 βαρβαρικὴν ὕβριν ὑπερελαῦνον, ἀφῆκεν· εἶπον ἂν καὶ τὴν
 ὕβριν, εἰ μὴ με καὶ γυναικεία καὶ βασιλικὴ ἐπέιχεν αἰδώς.
 ἐκεῖνο γὰρ οὐχ ὅπως ἀνάξιον ἀρχιερέως τὸ παρ' ἐκείνου πρα-
 χθέν, ἀλλ' οὐδ' ὅλως ἀνθρώπου Χριστιανικὸν ἐπιφερομένον V. 29
 τοῦνομα, καὶ ἐβδελυξάμην καὶ τὸ ἐνθύμημα τοῦ βαρβάρου, C
 20 μήτοι γε τοῦργον, ἐπεὶ καὶ τὸν γραφέα κάλαμον καὶ τὸν
 χάρτην ἐμόλυνα ἂν, εἰ τὸ πραχθέν κατὰ μέρος διεξῆειν.
 ἀλλ' εἰς παρῶστασιν καὶ βαρβαρικῆς ὕβρεως καὶ ὅτι ὁ χρῶ-

3. δωρήματα G. 4. πού: πάντα A. 14 προσεξεργασόμε-
 νος P. 18. ἐπιμερ. καὶ τοῦνομα ἐβδελυξάμην PA, ἐπιμερ.
 ὄνομα G, ego καὶ transposui.

Germaniae rege Henrico dissideret, adiungere sibi Robertum illu-
 stre iam et viribus pollentem cupit. dissidium autem, quod inter
 regem et papam intercessit, eiusmodi fere erat. accusabat ille regem
 Henricum, quod ecclesias non gratis conferret, sed donis acceptis,
 interdum etiam indignis hominibus episcopatus committeret. talium
 eum facinorum arguit; Germaniae autem rex papae crimini dabat,
 quod ecclesiae principatum invasisset, quippe qui sine suo consensu
 in apostolicum se thronum intrusisset. in qua disceptatione etiam
 insolenter se gerebat et paulo ferocius, nisi pontificatu, quem occupa-
 asset, sponte cederet, ignominiose eo eiectum iri, comminabatur.
 quibus papa auditis, iram in legatos vertit. verberibus eos misere
 cae os, capita forcibus barbas novaculis rasos, alio insuper genere
 immanis et plus quam barbarae contumeliae affectos dimisit. quam
 contumeliam quominus disertius significem, pudor prohibet, qui et
 feminam et principem decet. nam quod ille perpetravit, non modo
 pontifice, sed ne ullo quidem homine dignum, qui Christi nomen
 profitetur, atque ipsum etiam consilium barbari abominor, nedum

νος ῥέων ἤθη ἀνδρῶν παντοδαπὰ πρὸς κακίαν ἀναφύει καὶ
 πάντολμα, ἀρκέσει αὐτὸ τοῦτο τὸ μηδὲ μικρὸν τι τοῦ πρα-
 χθέντος ἀνασχέσθαι ἡμῶς παρεμφῆναι ἢ διηγῆσασθαι, καὶ
 ταῦτα ἀρχιερέως, ὧ δίκη, καὶ ταῦτα πρῶτον ἀρχιερέως,
 καὶ ταῦτα προκαθημένου τῆς οἰκουμένης ἀπάσης γενομένου,⁵
 ὡσπερ οὖν καὶ οἱ Λατῖνοι λέγουσί τε καὶ οἶονται· ἔστι γὰρ
 D καὶ τοῦτο τῆς ἀλαζονείας αὐτῶν. μεταπεπτωκότων γὰρ τῶν
 σκῆπτρων ἐκεῖθεν ἐνθάδε εἰς τὴν ἡμεδαπὴν τε καὶ ἡμετέραν
 βασιλίδα πόλιν καὶ δὴ καὶ τῆς συγκλήτου καὶ ἅμα πάσης
 τῆς τάξεως, μεταπέπτωκε καὶ ἡ τῶν θρόνων ἀρχιερατικὴ
 τάξις. καὶ δεδώκασιν οἱ ἀνέκαθεν βασιλεῖς τὰ πρεσβεῖα τῶ
 θρόνῳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ μάλιστα ἡ ἐν Χαλκη-
 δόνι σύνοδος εἰς περιωπὴν πρωτίστην τὸν Κωνσταντινουπό-
 λεως ἀναβιβασαμένη, τὰς ἀνὰ τὴν οἰκουμένην διοικήσεις ἀπά-
 σης ὑπὸ τοῦτον ἐτάξαστο. μήποτε οὖν ἡ τοιαύτη πρὸς τοὺς
 P. 32 πρέσβεας ὕβρις ἀνεφέρετο πρὸς τὸν πεπομφότα οὖσα, οὐ
 μόνον ὅτι τούτους ἐκόλασεν, ἀλλ' ὅτι καὶ καινὴν τινα τὴν
 εἰς αὐτοὺς γενομένην ὕβριν αὐτὸς πρῶτος ἐξεύρατο. ἠμίττετο
 γὰρ δι' ὧν ἐποίει τὸ τοῦ ἡγρός, ὡς οἶμαι, εὐκαταφρόνητον,
 ὡσπερ τις ἡμίθεος ἡμιόνῳ διαλεγόμενος διὰ τῶν καθυβρι-
 σμένων τουτιωνὶ πρέσβεων. ὁ μὲν οὖν πάπας ἐπειδὴ ταῦτα

1. ἀνθρώπων A.

4. δίκαιον A.

5. γενομένου G in mar-

gine, γενόμενον GP.

9. καὶ τῆς ὅλης βασιλικῆς τάξεως A.

12. τῆς add. A.

15. ἐτάξαστο: ἐποίησε A.

16. πεπομφότα

* οὖσα G.

18. αὐτὸς add. G.

ἐφεύρατο G.

factum, quod si distinctius referrem, calamum hunc chartamque pol-
 luerem. verum ut appareat, quo progredi usque barbara impotentia
 queat et quam scelesti nonnunquam et nefarii hominum mores de-
 cursu temporum existant, hoc unum sufficiat dicere, nullo modo a
 me impetrari posse, ut vel tantillum enuntiem facinoris commissi. et
 commissi ab episcopo, pro deus, atque adeo a summo episcopo
 quique universo orbi terrarum praeest: ita certe Latini et perhibent
 et credunt, neque id a cetera arrogantia eorum abhorret. nam cum
 imperium in nostram urbem regiam transiret, senatu et omnibus or-
 dinibus inde huc traductis, transiit etiam episcopatus dignitas pri-
 maria. quem honorem cum imperatores pridem Cpolitano throno tri-
 buerint, tum maxime synodus Chalcedonensis in amplissimum fastigium
 Cpolititanam sedem evexit eique omnes orbis terrarum subiecit dioeceses.
 sed illa quam dixi legatorum contumelia, dubitari nequit, quin ad
 regem ipsum pertinuerit, non ideo solum, quod eos pulsavit, verum
 etiam quod novum quoddam, quo illos afficeret, iniuriae genus ex-
 cogitavit. voluit enim eo, ut opinor, significare, quanto regem de-
 spectui haberet, quem quasi quidam semideus semiasinum, tanto in

πεπραχώς καὶ τοὺς πρέσβεις οὕτως, ὡς εἶπον, ἀποπεμφάμε-
νος πρὸς τὸν ῥήγα, μέγιστον πόλεμον ἀνηρέθισεν· ἵνα δὲ μὴ
τῷ Ῥομπέρτῳ προσθέμενος ὁ ῥήξ ἀρροητότερος γένοιτο,
φθάνει τὰ πρὸς εἰρήνην τῷ Ῥομπέρτῳ διακηρυκευσάμενος,
5 οὐδὲ πρότερον φιλίως διακείμενος πρὸς αὐτόν. πυθόμενος Β
γὰρ τὸν δοῦκα Ῥομπέρτον κατειληφότα τὴν Σάλερνον, ἀπά-
ρισ ἐκεῖνος τῆς Ῥώμης εἰς Βενεβενδὸν παραγίνεται. καὶ διὰ
πρέσβειων πρὸς ἀλλήλους διαλεχθέντες, εἰθ' οὕτως καὶ αὐτο-
προσώπως ἐντετυχηκότες ἀλλήλοις· καὶ γὰρ ὁ μὲν τῆς Βε-
10 νεβενδοῦ μετὰ τοῦ οἰκείου ζυντάγματος, ὁ δὲ τῆς Σαλέρνον
μετὰ στρατιᾶς ἐξιόντες, καὶ θ' οὕτως τῶν στρατευμάτων γεγο-
νότων ἐκ διαστήματος ἱκανοῦ, ἑκάτερος τοῦ οἰκείου τάγματος
ἀποστάς, συνηλθέτην τε τῷ ἄνδρι καὶ πίστει παρ' ἀλλήλων
καὶ ὄρκους λαβόντες ὑπέστρεψαν. οἱ δὲ ὄρκοι, ἵν' ὁ μὲν
5 πάπας τὴν τε τοῦ ῥηγὸς ἀξίαν περιθεῖν αὐτῷ καὶ συμμαχίαν Ἐ
δοίῃ καιροῦ καλοῦντος κατὰ Ῥωμαίων· ὁ δὲ δούξ ἀνθορ-
κίξετο τῷ πάπᾳ προσβοηθεῖν ὅποι βούλοιο. μάταια δ' ἄρα
ἦσαν τὰ τῶν ὄρκων παρ' ἀμφοτέρων τελούμενα. ὁ τε γὰρ
πάπας κατὰ τοῦ ῥηγὸς εὖ μάλα παρῶξυντο καὶ ὁ πρὸς ἐκεῖ-
10 νον πόρος κατήπειγεν, ὁ τε δούξ Ῥομπέρτος τῇ Ῥωμαίων
ἐπωρθαλμία καὶ ὥσπερ τις κάπρος ἄγριος τοὺς ὀδόντας κατὰ
τούτων ἐτετρίγει τε καὶ τὸν θυμὸν ἔθηγεν, ὥστε μέχρι λόγων
οἱ ὄρκοι τούτων. καὶ ὀμνύντες αὐτίκα τὸ πρὸς ἀλλήλους οἱ V. 30

16. δούξ τῷ πάπᾳ προσβοηθεῖν A. lege ἀνθορκίξετο. 17.
δηλ A. 18. τῶν om. P. 19. παρῶξύνετο A. 20. κατήπειγεν P.
21. ἐπωρθαλμία P. 23. αὐτίκα τὸ om. A.

legatos scelere edito, tractavit. papa igitur, ubi ista perpetravit ac
legatos ita ut dixi dimisit, cum magnum sibi bellum imminere in-
telligeret, veritus, ne rex, inita cum Roberto societate, etiam validior
fieret, occupat de pace ad Robertum mittere, licet antea non amico
erga eum animo fuisset. cumque certior esset factus, Salerni Robertum
ducem degere, Roma Beneventum profectus est. primum per legatos
transigebant, dein ipsi conveniunt. atque ille Benevento, hic Salerno
cum militum manu egressi, postquam utriusque exercitus, quantum
satis videbatur, appropinquarunt, ad colloquium ambo procedunt ac
fide invicem data et iureiurando firmata, revertuntur. foedus ita
pepigerant, ut papa regiam dignitatem Roberto tribueret et, ubi
opus esset, auxilium contra Romanos ferret; Robertus autem pa-
pae adesset quacumque vellet. at frustra fides utrimque data est.
siquidem papa regi vehementer offensus, toto animo bellum adver-
sus eum agitabat; et Robertus, qui Romanorum regno oculos ad-
iecisset cupiditatis, velut aper ferus dentes animumque adversus hos

Δ βάρβαροι, τὸ παραντίκα καὶ παρεσπόνδουν. ὁ μὲν δούξ
 Ῥομπέρτος σνοτρέψας τοὺς χαλινοὺς ἐπὶ τὴν Σάλερνον ἔσπευ-
 δεν, ὁ δὲ κατάπτυστος οὔτος πύπας (οὐδὲ γὰρ ἔχω τί ποι'
 ἂν ἄλλο τοῦτον ἐπονομάζειν, τὴν ἀπάνθρωπον ἐκείνην ὕβριν
 ἐνθυμηθεῖσα τὴν εἰς τοὺς πρέσβεις,) μετὰ πνευματικῆς χά- 5
 ριτος καὶ εὐαγγελικῆς εἰρήνης ἐπὶ τὸν πόλεμον ὁ δεσπότης
 ἐχώρει ὅλη γνώμη καὶ ὄλαις χερσὶ τὸν ἐμφύλιον, ὁ εἰρη-
 κὸς ταῦτα καὶ τοῦ εἰρητικοῦ μαθητῆς. τοὺς γὰρ Σάξονας
 αὐτίκα καὶ τοὺς Σαξόνων ἡγεμόνας Λαντοῦλφόν τε καὶ Ουέλ- 10
 P. 33 κων μεταπεμψάμενος καὶ πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα ἐν ὑποσχέσε-
 σιν ὑποτείνας καὶ ῥήγας ποιήσειν τῆς ἐσπέρας ἀπάσης ἐπαγ-
 γειλάμενος, εἰς ἑαυτὸν ὑποσύρει τοὺς ἄνδρας. οὕτως ἐκεῖ-
 νος εὐκόλον εἶχε τὴν δεξιὰν εἰς χειροθεσίαν ῥηγῶν, τοῦ Παύ-
 λου παρακούων, ὡς εἶοικε, "χεῖρας ταχέως μηδεὶ ἐπιτίθει"
 λέγοντος· ὁ δὲ τὸν δοῦκα Λογγιβαρδίας ἐταινίου καὶ τοὺς 15
 Σάξονας τούτους ἔστρεφε. συναγροχότος τοίνυν ἑκατέρου τὰς
 δυνάμεις αὐτῶν, τοῦ τε ῥηγὸς Ἀλαμανίας Ἐνερίχου καὶ τοῦ
 πάπα, καὶ πρὸς ἀλλήλους παραταξαμένων, ἥ τε κεραιτὴν σάλ-
 πιγξ τὸ ἐνδόσιμον ἐδεδώκει καὶ συνερράγησαν εἰθὺς αἱ φά- 20
 B λαγγες καὶ μάχη ἐξ ἑκατέρων ἀνερρηπίσθη μεγάλη καὶ παρα-
 μόνιμος. ἐπὶ τοσοῦτον γὰρ ἐξ ἑκατέρου μέρους ἠνδρίσαντο
 καὶ ταῖς ἀπὸ τῶν δοράτων τρώεσει καὶ τοξευμάτων βολαῖς
 ἐνεκαορέθησαν, ὡς ἐν βραχεῖ χρόνῳ πᾶσαν τὴν ὑποκειμένην

4. ἐπονομάσαιμι A.
 ὑπεγγειλάμενος A.
 ὄκει P.

5. εἰς: πρὸς A.
 13. εὐκόλως G.

8. γὰρ: δὲ G. 11.
 19. ἐνδόσιμον ἐδεδι-

acuebat. ita verbo tantum tenus barbari iurarunt, fidem mox vio-
 laturi. quorum quidem Robertus admisso equo Salernum contendit,
 papa iste detestabilis (non enim habeo, quo alio eum nomine de-
 notem, cum atrocis illius in legatos crudelitatis recorder,) spiritalem
 gratiam ac pacem evangelicam prae se ferens, toto pectore ad bel-
 lum fertur civile, quamquam idem pacificum se et pacifici discipulum
 esse iactat. accitos enim e vestigio Saxonum duces, Ladulphum et
 Welcum, cum aliis pollicitationibus cepit, tum vero maxime, quod
 universi occidentis illos se reges facturum promisit. adeo promptus
 erat ad reges inaugurandos, parum, ut videtur, Paulum curans, qui
 ne cuiquam facile manum imponamus vetat. at iste et Longibar-
 diae duci taeniam et Saxonibus hisce coronam donabat. cum igitur
 Germaniae rex Henricus et papa copias coactas in acie collo-
 cassent, signo dato, concurrunt legiones atque ingens et diutinum
 coortum est proelium. nam tanta utrinque fortitudine pugnabatur
 atque hastae et tela adverso pectore excipiebantur, ut brevi tota pla-

πεδιδάδα ὑπὸ τῶν αἱμάτων τῶν ἀπὸ τῶν φόνων ἐνθαλαττειέ-
 σθαι καὶ τοὺς ὑπολοίπους ἄνδρας ἐμπλέοντας τῇ πολλῇ λύ-
 θρῳ μάχεσθαι· ἔστιν ὅπου καὶ τοῖς νεκροῖς σώμασι συμπο-
 διζομένους διαπίπτειν καὶ τῇ ποταμῷ τῶν αἱμάτων ἐμπνίγε-
 5 σθαι. εἰ γὰρ ὑπὲρ τὰς τριάκοντα χιλιάδας ἄνδρες κατ' ἐκείνην
 τὴν μάχην, ὡς φασιν, ἐπεπτώκεισαν, πόσος ῥοῦς αἵματος κα-
 τερούη, πόσον διάστημα γῆς τῷ λύθρῳ πεπύλακτο! εἶχον οὖν,
 ὡς οὕτως εἰπεῖν, ἴσας ὕσμίνῃ τὰς κεφαλὰς καὶ ἑκατέρα
 μερίς, ἕως ὃ τῶν Σαξόνων ἡγεμῶν Λαντούλφος διεῖπε τὸν
 10 πόλεμον. ἐπεὶ δὲ ἐκεῖνος καιρίαν ἐβλήθη καὶ αὐτίκα τὴν
 ψυχὴν ἀφῆκεν, ἔκλινεν ἢ φάλαγξ τοῦ πάπα καὶ τὰ νῶτα
 τοῖς ἐχθροῖς ἐδεδώκει, οὐκ ἀναιμάκτως, οὐδ' ἄνευ τραυμά-
 των φεύγοντες. ἔφεπε δὲ τούτους κλονέων ὁ Ἐνέριχος καὶ
 μάλα θαρρήσας τὴν μεταδίωξιν, ἐξότου καὶ τὸν Λαντούλφον
 15 ἐπύθετο πεπτωκότα καὶ πολεμίας χειρὸς ἔργον γεγενημένον.
 ἀλλ' ἔστη τοῦ δρόμου καὶ ἀναπνεῖν ἐπέτατε τὰ στρατεῖμα-
 τα. καὶ ἐξοπλισάμενος αὐθις ἐπὶ τὴν Ῥώμην ἔσπευδε, πο-
 λιορκήσειν αὐτὴν προθυμούμενος. ἐνθύμιον ἐνταῦθα λαμβά-
 νει ὁ πάπας τὰς συνθήκας καὶ τοὺς ὄρκους τοῦ Ῥομπέρ-
 20 του καὶ διαπραεσβεύεται πρὸς αὐτόν, εἰς συμμαχίαν ἀποπει-
 ρώμενος. καὶ δὴ κατὰ ταῦτόν καὶ ὁ Ἐνέριχος συμμαχίαν
 ἐζήτηε πέμψας, κατὰ τῆς πρεσβυτάτης Ῥώμης ὀρμώμενος.
 ἀλλ' ἔδοξεν ἐκάτερος τότε Ῥομπέρτῳ λῆρος τοιαῦτα ἐπιζητιῶν·
 ἐκεῖνος δὲ πρὸς μὲν τὸν ῥῆγα ἄλλον τρόπον καὶ ἀγράφως ἀπε-

6. ἐπεπτώκεισαν A. 7. γῆς om. G. 8. ὕσμίνῃ PG, recto
 A. 12. οὐκ ἀναιμάκτως: ἦσαν δ' οἱ αὐτοῦ οὐκ ἀναιμάκτως A.
 16. τῷ στρατεύματι A.

nities sanguine redundaret, quique supererant milites multo cruore
 perfusi uiterentur: quin erant etiam, qui ad mortuorum cadavera
 prolapsi, sanguinis flumine submergerentur. nam si verum est quod
 dicunt, plus triginta millia hominum eo proelio cecidisse, quantum
 sanguinis profusum est, quantum campi spatium cruore inquinatum!
 sed ancipiti Marte ab utraque parte pugnabatur, quamdiu Ladul-
 phus Saxonum dux suis praeerat: at ubi vulnere accepto animam
 statim efflavit, papae acies in fugam inclinatur, terga hostibus ma-
 gna strage caedentibus. Henricus enim cognito, Ladulphum etiam
 occubuisse, persequabatur insistebatque alacriter; denique continuit
 suos et respirare iussit. ubi autem rursus ad bellum se paravit,
 ad oppugnandam Romam contendit. ibi papa foederis atque iuris-
 iurandi Roberti memor, misit ad eum qui auxilia poscerent; eodem
 tempore etiam Henricus subsidia per legatos petiit, Romam
 veterem expugnaturus. sed utrosque Robertus irridens, regi quidem

κρίνατο, πρὸς δὲ τὸν πάπαν ἐπιστολὴν διεχάραξεν. εἶχε δὲ
 D τὰ τῆς ἐπιστολῆς ὡδέ πως. “τῇ μεγάλῃ ἀρχιερεῖ καὶ κυρίῳ
 μου Ῥομπέρτος δούξ ἐν Θεῷ.” τὴν γεγενημένην κατὰ σοῦ
 τῶν ἐχθρῶν ἔφοδον διακηκῶς, οὐ πάνυ τι τῇ ἀκοῇ προσε-
 θέμην, εἰδὼς ὡς οὐκ ἂν τις τολμήσειεν ἀντᾶροι σοι χεῖρας. 5
 τίς γὰρ κατὰ τοσοῦτου πατρὸς ἐπιχειρήσειεν, εἰ μὴ μαίνοιτο;
 ἐμὲ δὲ ἴσθι πρὸς πόλεμον βαρύτατον ἔξοπλιζόμενον καὶ πρὸς
 P. 34 ἔθνος δυσκαταγώνιστον. Ῥωμαῖοι γὰρ εἰσι πρὸς οὓς ὁ πό-
 V. 31 λεμος, οὐ πᾶσαν γῆν καὶ θάλασσαν τροπαίων ἐνέπλησαν. σοὶ
 δὲ ἄλλ’ ἀπὸ ψυχῆς βαθείας πίστιν ὀφείλω, ἣν καὶ καιροῦ 10
 καλοῦντος παρᾶσχοιμι.” οὕτως ἐκεῖνος καὶ ἀμφοτέρων τῶν
 εἰς συμμαχίαν καλοῦντων τοὺς πρέσβεις, τοὺς μὲν τῇ ἐπι-
 στολῇ ταύτῃ, τοὺς δὲ πιθανοῖς τισὶ λόγοις διακρουσάμενος
 ἀπεπέμψατο.

14. Ἀλλὰ μὴ παρῶμεν τὰ κατὰ Λογγιβαρδίαν ἀντιῶ 15
 διαπεπραγμένα πρὶν ἤκειν εἰς τὸν Ἀνλώνα σὺν τῇ στρατεύ-
 ματι. ὁ μὲν γὰρ καὶ ἄλλως ἦν τυραννικὸς ἀνὴρ καὶ πικρό-
 B ταιος, τότε δὲ καὶ Ἡρώδου μιμεῖται μανίαν. μὴ γὰρ ἀρ-
 κούμενος τοῖς ἀνέκαθεν ἐστρατευμένοις ἀνδράσι καὶ πρὸς μά-
 χην ἐπισταμένοις ὀπλιζέσθαι, νεοσύλλεκτον ποιεῖται στρατέν- 20
 μα, μηδεμιᾶς φειδόμενος ἡλικίας· ἀλλὰ καὶ τὴν ἔξωρον καὶ
 τὴν ἄωρον πανταχόθεν συναγροχῶς Λογγιβαρδίας τε καὶ
 Ἀπουλητίας εἰς ἑαυτὸν ἐφειλκύσατο. καὶ ἦν ἰδεῖν καὶ παῖδας

3. δούξ: ῥήξ A.

7. ἔξοπληζόμενον P.

10. ἄλλ’ om. G.

23. ἀφειλκύσατο P.

alio modo nec per litteras respondit; papae autem epistolam misit, quae his fere verbis conscripta erat. “summo pontifici et domino meo Robertus dux in deo. incursionem in te hostium fieri cum audirem, diu famae fidem non habui. quippe mihi persuasum erat, neminem ausurum in te insurgere. quis enim, nisi furore amens, arma adversus tantum patrem capiat? me vero scias gravissimum apparare bellum cum gente fortissima. etenim cum Romanis mihi res est, qui terras et maria omnia trophaeis impleverunt. tibi autem fidem ex intimo animo me debere profiteor, quam, cum opus erit, praestabo.” sic utrumque auxilia petentem, alterum hisce litteris, alterum verborum fallaciis elusit.

14. Sed ne omittamus, quae in Longibardia gessit, antequam Aulonem cum exercitu traiceret. is enim cum alioquin animo imperioso et saevo esset, tum vero Herodis immanitatem aemulatus, quoniam milites veterani armorumque periti non sufficerent, in novo delectu habendo nulli plane aetati pepercit, sed emeritos aequae atque immaturos per universam Longibardiam et Apuliam in militiam coegit.

καὶ μειρακίσκους καὶ γέροντας ἀνθρώπους οἰκτρούς, οἳ μὴδ' ὅσον ἐν ὀνείροις ὄπλον ἐθείασαντο, τότε δὴ ἐνδεδυμένους θώρακα καὶ ἀσπίδα κραιτοῦντας καὶ τόξον ἀφυῶς πάντη καὶ πλημμελῶς τείνοντας καὶ κατὰ στόμα πίπτοντας, ἐπειδὴν
 5 βαδίζειν ἐξῆν. ταῦτα δὴ ταῦτα θορύβου μὲν πρόφασις ἦσαν C
 τῆ χώρα Λογγιβαρδίας ἀκαταπαύστου, καὶ πανταχοῦ κλαυθμὸς ἀνδρῶν καὶ ὀλολυγμὸς γυναικῶν, καὶ ἐμερίζετο ταύταις τὰ τῆς συγγενείας. ἡ μὲν γὰρ αὐτῶν ἀστράτευτον ἄνδρω ἐθρήνει, ἡ δὲ ἀπειροπόλεμον παῖδα, ἄλλη δὲ ἀδελφὸν γεωργόν
 10 ἢ πρὸς ἄλλα ἔργα ἠσχολημένον. καὶ ταῦτα μὲν ἄντικρυς, καθάπερ εἶπον, μανίας ἦσαν Ἡρώδου ἢ καὶ πλεόν Ἡρώδου. ἐκεῖνος μὲν γὰρ κατὰ τῶν βρεφῶν ἐμεμῆνει μόνον, οὗτος δὲ καὶ κατὰ παιδῶν καὶ πρεσβυτέρων. ἀλλὰ καίπερ οὕτως ἐχόντων τούτων ἀνασκήτως, ὡς οὕτω γε φάναι, ἐγύμναζέ τε
 15 καθ' ἡμέραν ἐκίστην καὶ συνεκρότει τὰ τῶν νεοσυλλέκτων D
 σώματα. ταῦτα μὲν ἐν Σαλέρῳ συνεπεπιώκει Ῥομπέρτῳ, πρὶν εἰς Ὑδροῦντα παραγενέσθαι. ἐκεῖσε γὰρ προεξέπεμψε στράτευμα ἰκανώτατον, αὐτὸν ἀπεκδεχόμενον, ἐπειδὴν ἅπαντα καταστήσειε τὰ κατὰ τὴν χώραν Λογγιβαρδίαν καὶ πρὸς
 20 τοὺς πρέσβεις τὰς προσηκούσας ἀποκρίσεις ποιήσασαιτο. τοσοῦτον μέντοι τῷ πάπῃ προσέθετο, ὅτε τῷ νιῷ αὐτοῦ Ῥογέρῳ, ὃν Ἀπουλῆϊας ἀπάσης κεχειροτόνηκεν ἄρχοντα καὶ Βο-

9. γεωργόν A, νέον PG. 10. καὶ add. G. 14. ἀνασκήτως A, ἀνασκέπτος PG. οὕτως P. 16. σωματίων G. 17. ἰδροῦντα GA. 21. ὅτι? 22. ἄρχοντα om. G. Λοριύλαν τὸν ἀδελφιδούγ conl. Ducangius.

ibi cerneret et pueros et adolescentulos et senes miseros, qui ne per somnium quidem arma viderant, lorica indutos gestare clypeum arcumque inscite prorsus et imperite tendere ac, si ingredi oporteret, corruiere. ea res, dici non potest, quante luctu Longibardiam compleverit; ubique virorum siebant fletus et lamentationes mulierum, suorum fortunam miserantium, audiebantur. alia enim maritum emeritum, alia belli rudem puerum, alia fratrem agro colendo aut aliis negotiis occupatum ad signa cogi conquerebatur. haec saepe, ut dixi, crudelitas erat Herodis vel etiam Herode maior. siquidem ille in pueros tantum saeviit, hic et in pueros et in senes grassabatur. qui licet ita se haberent, ut nihil exercitatione profici posse videretur, tamen quotidie recens scriptos milites exercuit ac bello idoneos reddidit. haec Salerni gessit, priusquam Hydruntem se conferret. ibi enim satis magnus exercitus, quem praemisera, subsidere iussus erat, donec ipse Longibardiae res ordinasset et legalis, quae oporteret, respondisset. ceterum papae eatenus rationem habuit, ut Rogerio filio et Bo-

ριτύλαν τὸν ἀδελφόν, ἐπέσκηψεν, ἐπειδὴν ὁ τῆς Ῥώμης
 θρόνος πρὸς βοήθειαν αὐτοῦς προσκαλοῖτο κατὰ τοῦ Ἐνερί-
 χου ῥηγός, προθυμότερα πρὸς αὐτὸν ἀφικέσθαι καὶ τὴν δυ-
 νατὴν εἰσενεγκεῖν συμμαχίαν. τὸν μέντοι Βαῖμοῦντον, τὸν
 νεώτερον τῶν υἱῶν αὐτοῦ καὶ κατὰ πάντα παρεμφερῆ τῷ 5
 πατρὶ καὶ τόλμαν καὶ ῥώμην καὶ γενναιότητα καὶ θυμὸν
 ἀκατάσχετον, (ὅπως γὰρ οὗτος τοῦ πατρὸς ἀποσφράγισμα ἦν
 καὶ τῆς ἐκείνου φύσεως ἔμψυχον ἔκμαγεῖον,) μετὰ βαρυτά-
 P. 35 του στρατεύματος ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς ἀποστέλλει χωρίοις, τοῖς
 ἀμφὶ τὸν Ἀλῶνα τόποις ἐπιπηδήσονται. ὁ δὲ αὐτίκα ζὺν 10
 ἀπειλῇ καὶ ἀκατασχέτῳ ῥύμῃ καθάπερ τις ἐπιρροεῖς κεραν-
 νὸς τῶν τε Κανίνων καὶ Ἰεριχῶ καὶ τοῦ Ἀλῶνος παντὸς
 ἐπελάβετο καὶ αἰεὶ τι τὰ ζυμπαρακείμενα ἤρει καὶ ἐπυρόλει
 μαχόμενος. καὶ ἦν ὡς ἀληθῶς πρὸ τοῦ πυρὸς καπνὸς δρι-
 μύτατος καὶ πρὸ τῆς μεγάλης πολιορκίας πολιορκίας προοί- 15
 μιον. βρούχους ἄντικρος καὶ ἀκρίδας εἶπεν ἂν τις αὐτοῦς,
 τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱόν· τὰ γὰρ κατάλοιπα Ῥομπέρτου ὁ
 τούτου υἱὸς Βαῖμοῦντος προσεπενείματο καὶ κατέφαγεν. ἀλλὰ
 Βμήνω γε τοῦτον εἰς τὸν Ἀλῶνα διαπεράσωμεν· προσεξε-
 ταζέσθω δὲ τὰ κατὰ τὴν ἀντιπέραν ἡπειρον αὐτῷ πεπρα- 20
 γμένα.

15. Ἀπάρας γὰρ ἐκεῖθεν γίνεται κατὰ τὸν Ὑδροῦντα,
 V. 32 εἴτ' ἐκεῖθι διακαρτερήσας ὀλίγας ἡμέρας καὶ τὴν γυναῖκα

4. Βαῖμοῦντον A.

8. ξυφυλον P.

11. τῷ ἀκατασχέτῳ P.

12. Κανίνων A.

16. ἄντικρος add. A.

19. προξεταζέσθω

coni. Diesterweg.

ritylae fratri, quos universae Apuliae praefecerat, mandaret, si pon-
 tificex Romanus auxilia adversus Henricum regem flagitaret, promptis-
 sime succurrerent et quantum possent opitularentur. Boëmundum
 autem filium natu minorem, qui patri simillimus erat et audacia et
 robore et fortitudine et animo effrenato, (omni enim ex parte hic pa-
 trem referebat et ingenii illius quasi viva imago erat,) hunc igitur
 cum validissimo exercitu in fines nostros praemisera, ut regionem
 circa Aulonem vexaret. is minitabundus et fulminis instar impetu
 haud sustinendo irruens, Canina et Hiericho Aulonemque adeo uni-
 versum occupat, dum igni ferroque regiones adiacentes vastat. erat
 re vera ignis secuturi fumus molestissimus et imminentis oppugna-
 tionis magnae quasi exordium. ac filium patremque apte quis bruchio
 et locustae comparaverit; nam quae intacta Robertus reliquerat, ea
 filius eius Boëmundus absumpsit et comedit, sed priusquam Robertum
 traiciamus Aulonem, pergamus in enarrandis iis, quae in adversa
 continente gessit.

15. Salerno igitur profectus, Hydruntem venit, ubi cum paucos dies

Γαΐταν ἀπεκδεχόμενος, (καὶ γὰρ καὶ αὐτὴ ξυνεστράτευε τῷ
 ἀνδρὶ καὶ χοῆμα ἦν ἡ γυνὴ φοβερὸν, ἐπειδὴν ἐξοπλίσαιτο,)
 ὡς ἐνηγκαλίσαιτο ταύτην ἐπελθοῦσαν, ἄρας ἐκεῖθεν πάλιν ὄλη
 στρατεύματι τὸ Βροεντήσιον καταλαμβάνει. ἔστι δὲ τοῦτο
 5 ἐπίνειον τῆς ὄλης Ἰαπυγίας ἐλλιμενώτατον. ἐνταῦθα δὲ
 καταπτὰς ἐκυραδύκει τε τὸ στράτευμα πᾶν ἐνταῦθα συνα-
 θροισθῆναι καὶ τὰς νῆας ἀπάσας, ὅσαι τε φορτίδες ἦσαν καὶ
 ὅσαι μακρὰ καὶ πολεμιστήριαι. ἐκεῖθεν γὰρ ἐπὶ τὰδε τὸν C
 ἀπόπλουν ἐδόκει ποιεῖν. καὶ ἅμα ὁπότεν κατὰ τὴν Σάλερον
 10 ἦν, πρὸςβυν ἐξαποστέλλει τινὰ τῶν ἀμφ' αὐτὸν μεγιστάνων
 Ῥουὸν ἐπονομαζόμενον πρὸς τὸν βασιλεῦ Βοιτανειάτην, ἣδη
 μετὰ τὸν αὐτοκράτορα Δούκαν τῶν σκήπτρων ἐπειλημμένον
 ἐκυραδύκει καὶ τούτου τὰς ἀποκρίσεις. αὐτῇ τε γὰρ ἐπεπόμ-
 φει μέμψεις τινὰς καὶ προσφάσεις δῆθεν εὐλόγους τοῦ προ-
 15 κειμένου πολέμου, ὅτι τὴν θυγατέρα μνηστευθεῖσαν τῇ βασι-
 λεῖ Κωνσταντίνῳ, ὡς ὁ λόγος φθάσας ἐδήλωσε, τὴν μὲν
 ἀπέξευξε τοῦ νυμφίου, τοῦ δὲ τὴν βασιλείαν παρείλειτο, καὶ
 ὡς ἠδικηκόςτος πρὸς ἄμνην αὐτὸς εὐτρεπίζοιτο. τῇ δὲ τηρι- D
 καῦτα μεγάλῳ δομειστικῷ καὶ ἐξάρχῳ τῶν δυτικῶν στρατευ-
 20 μάτων (οὗτος δ' ἦν ὁ ἐμὸς πατὴρ Ἀλέξιος) δῶρά τε τινα
 ἐπεπόμφει καὶ γράμματα φιλίων ἐπαγγελλόμενα. ταῦτα κα-
 ραδοκῶν ἠτρέμει τῷ Βροεντησίῳ. ἐπεὶ δέ, μήπω τῶν στρα-
 τευμάτων συλλεγέντων ἀπάντων καὶ τῶν νηῶν ἀπωσθεισῶν

1. αὐτῇ P.
correxī.

11. ὀνομαζόμενον C.

23. ἀπωθεισῶν PG,

commoratus esset, uxorem Gaïtam exspectans, (nam et ipsa maritum
 in bellum comitabatur, et cum arma induisset, horrenda sane res haec
 mulier erat,) hanc igitur advenientem postquam amplexatus est, omnibus
 copiis Brundisium movit, qui est portus universae Iapygiae commodis-
 simus. quo cum celeriter descendisset, exspectabat, donec universus
 eodem exercitus navesque omnes tam onerariae quam longae et bello
 idoneae convenirent; inde enim traicere in has terras constituerat.
 simul etiam, Salerni etiam tum degens, legatum miserat unum quendam
 ex nobilibus, Raulum nomine, ad imperatorem Botaniatem, qui expulso
 Duca rerum potitus erat: eius igitur responsa itidem exspectabat,
 imperatori enim ut belli suscipiendi causas, satis scilicet probabiles,
 indicaret, Raulum Cpolin questum miserat, quod filiam suam, quam
 imperatori Constantino desponsatam supra docuimus, orbaverit sponso,
 Constantino autem imperium abstulerit: ad quas iniurias ulciscendas
 se iam paratum esse. praeterea magno tunc temporis domestico et
 copiarum Occidentalium duci, qui pater meus Alexius erat, munera
 miserat cum litteris, quibus de amicitia eidem pollicebatur. utriusque

τῶν πλειόνων εἰς θάλασσαν, ἦκε Βυζαντόθεν καὶ ὁ Ῥαοὺλ
 μηδεμίαν ἀπόκρισιν πρὸς τὰ μειηνημένα ἐπενεγκῶν, εἰς θυ-
 μὸν ἀνεροίπισε πλέω τὸν βάρβαρον, καὶ μᾶλλον ὅτι καὶ δι-
 καιολογίας ἤπιετο πρὸς τοῦτον τοιαύτης τῶν πρὸς τοὺς Ῥω-
 μαίους πολέμων ἀπαγούσης. πρῶτα μὲν ὅτι ὁ ἐφεπόμενος 5
 P. 36 αὐτῷ μοναχὸς ὑποκριτὴς ἐστὶ καὶ γόης ἀνὴρ καὶ ὑποδύεται
 τὸν αὐτοκράτορα Μιχαήλ, καὶ ὅλως πλάσμα ἐστὶ τὸ κατ'
 αὐτόν. ἐκεῖνον γὰρ ἰδεῖν φησὶ μετὰ τὴν ἀπὸ θρόνον καθαι-
 ρεσιν ἐν τῇ βασιλίδι πόλει φαιὸν ἐνδεδυμένον τριβῶνιον καὶ
 ἐν μοναστηρίῳ διάγοντα, ἐπιμελὲς ποιησάμενος τὸ αὐταῖς 10
 ὄψεσι τὸν καταβεβλημένον βασιλέα θεύσασθαι. ἔπειτα προσ-
 ετίθει καὶ τοῦτο, ὃ καὶ κατὰ τὴν ὑποτροφήν συμπεπτωκὸς
 ἤκηκόει. ὁ γὰρ ἐμὸς πατὴρ τῆς βασιλείας ἐπιδραξάμενος,
 ὡς ὕστερον διηγῆσομαι, τὸν Βοτανειάτην τῶν βασιλείων ἐξή-
 B λασε καὶ τὸν τοῦ Δούκα υἱὸν τὸν περιφανέστατον Κωνσταν- 15
 τῖνον ἐκεῖνον ἐν τοῖς ὕψ' ἤλιον προσηκάμενος, μετεδίδον αὐθις
 τῆς βασιλείας. τοῦτο κατὰ τὴν ὁδὸν ἀκηκῶς ὁ Ῥαοὺλ, εἰς
 πειθᾶ καὶ ταῦτα προσῆγε, παραλύειν πειρωόμενος τὴν τοῦ
 πολέμου σκευήν. "τίνι γὰρ δικαίῳ λόγῳ πρὸς Ἀλέξιόν" φησὶ
 "πολεμήσομεν, τοῦ Βοτανειάτου τὰς ἀρχὰς δεδωκότος τῆς ἀδι- 20
 κίας καὶ τὴν θυγατέρα τὴν σὴν Ἑλένην τῶν Ῥωμαϊκῶν σκή-

1. ὁ om. G.
 ἀποδύεται G.
 ἐξήλασεν P.

4. τῶν: τοῦ P.
 8. φημὶ G.

5. lege ἀπερδούσης.
 10. ποιησάμενον G.

6.
 14.

igitur responsa exspectans, Brundusii morabatur. ubi vero, nondum copiis omnibus collectis et navibus plerisque deductis, Byzantio reversus Raul nullum ad mandata responsum retulit, magis etiam iram barbari acuit, praesertim cum absurdas illas rationes, quibus ad probandam belli cum Romanis aequitatem utebatur, adversus ipsum exagitaret. primum, quem secum haberet monachum, simulatorem esse et hominem fraudulentum, qui imperatoris Michaelis personam subierit, ac totam rem merum commentum esse, nam Michaelem illum, amisso regno, pulla indutum veste et in monasterio degentem, vidisse se Cpoli, cum sedulo id egisset, ut suis ipse oculis imperatorem regno pulsum conspiceret. his addidit, quod, cum domum rediret, accidisse audierat. pater enim meus, exacto Botaniate, ut infra narra-
 bimus, rerum potitus, Constantinum Ducae filium, omnium, quos terra sustinuit, illustrissimum arcessiverat regnique rursus participem fecerat. quae cum in reditu Raul accepisset, his quoque usus est, ut persuaderet Roberto eumque a bello apparando abduceret. "nam quo, inquit, iure Alexio bellum inferemus, cum Botaniates auctor fuerit iniuriae et filiam tuam Helenam imperio Romano privaverit?

πτωρων ἀποστερήσαντος; τὰ γὰρ παρ' ἄλλων εἰς ἡμᾶς γινόμενα, οὐκ ἂν ἑτέροις τοῖς μὴ προσκεκρουκόσι κατὰ δίκην ἐνέγκοι πόλεμον. μὴ ἔχοντος δὲ τοῦ πολέμου δικαίαν πρό-
 φασιν, τὰ ξύμπαντα φροῦδα, καὶ νῆες καὶ ὄπλα καὶ ἄνδρες
 5 καὶ παρασκευὴ πῦσα πολεμιστήριος." ταῦτα ῥηθέντα ἐξώροισεν
 ἐπὶ πλέον Ῥομπέρτον· ἐμεμήνει γὰρ καὶ ἔμελλε τὴν χεῖρα τοῦτῳ
 ἐπιβαλεῖν. ἐκ θατέρου δὲ καὶ ὁ πεπλασμένος ἐκεῖνος Δούκας V. 33
 καὶ ψευδοβασιλεὺς Μιχαήλ, ὃν καὶ Ῥαίκτωρα ὠνομάκαμεν,
 ἐσχετλιάζεε τε καὶ ἐδυσφύρει καὶ οὐκ εἶχεν, ὅπως κατὰσχοι
 10 τὴν ὁργὴν, οὕτω σαφῶς ἐξελεγχόμενος, ὡς οὐκ εἴη βασιλεὺς
 ἐκεῖνος ὁ Δούκας ἀλλὰ ψευδελπίπλαστος βασιλεὺς. ὢν δὲ καὶ
 ἄλλως ἐξωροισμένος ὁ τύραννος κατὰ τοῦ Ῥαούλ, τοῦ ἀδελ- D
 φοῦ Ῥογέρη πρὸς Ῥωμαίους αὐτομολήσαντος καὶ διαμεμη-
 νυκότος ἅπαντα τὰ κατὰ τὸν παρασκευαζόμενον πόλεμον, ἡβου-
 15 λήθη κακὸν τι δρᾶσαι τῷ Ῥαούλ, τὸν παραντίκα θάνατον
 ἀπειλήσας. ὁ δὲ μὴδ' ὄλωσ πρὸς τὴν φυγὴν ἐρραθυμικῶς,
 πρὸς τὸν Βαϊμοῦντον ἐδραπέτευσεν, ὥσπερ τι κρησφίγεται
 ἐκ τοῦ σχεδὸν αὐτὸν ἐφενεράμενος. ἐτραγώδει δὲ καὶ ὁ Ῥαί-
 κτωρ τὰς παλαμναιοτάτας ἀπειλὰς τὰδελφῶ τοῦ Ῥαούλ τῷ
 20 πρὸς Ῥωμαίους αὐτομολήσαντι, μεγάλα τε κεκραγῶς καὶ τὸν
 μὴρὸν τῆ δεξιᾷ πλήττων καὶ ἐξαιτούμενος τὸν Ῥομπέρτον καὶ
 λέγων "ἐν τοῦτο καὶ μόνον αἰτῶ, ὡς εἰ τῆς βασιλείας ἐπι-
 δραξαίμην καὶ ἀποκατασταίην τοῖς θρόνοις, παραδοῦναι μοι
 τὸν Ῥογέρην, καὶ εἰ μὴ τοῦτον οἰκτίστῳ θανάτῳ παραδοίην

9. ἐσχετλιάζετο καὶ G.
 10. μὴν P.

15. δρᾶσας P.

22. ἐπιδραξοί-

etenim propter aliorum in nos commissa, iniuste agas, si eos, qui nihil offenderunt, bello persequi velis. iniusto autem bello suscepto, vereor, ne cuncta perdideris, et naves et arma et viros et totum apparatus belli." quibus dictis, Robertus ira magis etiam incensus, adeo furebat, ut paene vim ei inferret. ab altera parte falsus ille Ducas et Pseudomichael, quem etiam Raectorem diximus, graviter ferre, indignari, nec habere, quo iracundiam reprimeret, quippe luculentissimo testimonio fraudis convictus. cumque Robertus etiam eam ob causam in Raulum exacerbatus esset, quod eius frater Rogerius ad Romanos transfugerat omnemque belli rationem prodiderat, gravi eum illico poena afflicere voluit ac necem minatus est. at ille nequaquam ad fugam segnis, ad Boemundum se tanquam in asylum proripuit. iactabat etiam Raector in Rauli fratrem, qui ad Romanos transfugerat, minas horrendas nec sine magna vociferatione, femur manu tundens, "id unum" Robertum appellans inquit "expeto, simul imperium adeptus inque regnum restitutus fuero, Rogerium

αὐτίκα ἐν μέσῃ τῇ πόλει ἀνασταυρώσας, τὰδε καὶ τὰδε πεί-
 P. 37 σονται ἐκ Θεοῦ." ἀλλὰ μεταξὺ τῶν διηγήσεων τούτων γελῶν
 ἐπεισὶ μοι τοὺς ἄνδρας τούτους καὶ τῆς ἀπονοίας καὶ τῆς
 κουφότητος, μᾶλλον δὲ τῆς κατ' ἀλλήλων ἀλαζονείας. ὁ μὲν
 γὰρ τοι Ῥομπέρτος πρόφασιν εἶχε τὸν ἀπατεῶνα τοῦτον καὶ 5
 δέλεαρ καὶ οἷόν τι πρόσχημα τοῦ συμπευθέρου καὶ βασιλέως,
 καὶ διεδείκνυ τοῦτον ταῖς πόλεσι καὶ πρὸς ἀποστασίαν ἐπῆ-
 ρεν, ἐφ' οὗς ἂν παραγένοντο καὶ συμπεῖθειν ἠδύνατο, ἐν νῆ
 ἔχων, ἐπειδὴν κατὰ ῥοὴν αὐτῷ τὰ τοῦ πολέμου καὶ τῆς τύχης
 ἐπέλθοι, ἐπὶ τοῦ τραχήλου ῥαπίσας ἀποπέμψαι σὺν γέλωτι. 11
 μετὰ γὰρ τὴν Θῆραν καταγελαῖται τὸ δέλεαρ. ὁ δὲ καὶ αὐτὸς
 B ἐλπίαν ἠπατημέναις ἐτρέφετο, εἴ που συμβαίῃ καὶ μετάσχοι
 κράτους τινός, οἷα φιλεῖ πολλάκις γίνεσθαι παραλόγως. ἀλλ'
 ἐκεῖνος μὲν τῆς βασιλείας ἀπριῖξ ἐπιδράζοιτο, ὡς οὐκ ἂν τὸν
 βάροβαρον Ῥομπέρτον προσηκαμένου εἰς βασιλείαν τοῦ Ῥωμαῖ- 15
 κοῦ δήμου καὶ τοῦ στρατεύματος, αὐτῷ δὲ τῷ τέως ἀποχρῆτο
 καθάπερ ὄργανῳ εἰς τὴν ὅλην τῆς σκευωρίας οἰκονομίαν.
 ταῦτα ἐνθυμονυμένη μοι μειδιῶν ἐπέρχεται καὶ γέλως ἐπιτρέ-
 χει τοῖς χείλεσι πρὸς λύχρον ἐπισυρούση τὸν κάλαμον.

16. Ὁ μέντοι Ῥομπέρτος πᾶσαν δύναμιν συναγροχῶς 20
 κατὰ τὸ Βρεντήσιον τάς τε ναῦς αὐτῷ καὶ τοὺς στρατιώτας,
 C (αἱ μὲν γὰρ νῆες εἰς ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα συνηρίθμητο,

5. εἶχεν P.
 ἐπισυροῦσι P.-

6. καὶ οἷόν : εἰς οἷόν G.

9. ἐπειδὴ P.

19.

mihī dedas, quem nisi cruci media in urbe suffixum acerbissima morte afficiam, quidvis a deo perpeti paratus sum." quae dum narro, ridere subit homines istos eorumque amentiam et levitatem, vel potius iactantiam, qua sibi invicem illudebant. nam Robertus fraudulentum monachum accessiverat, ut belli praetextum haberet eoque uteretur tanquam esca et simulacro quodam consocerit atque regis. ostentabat eum per urbes, et ad seditionem commovebat quoscunque adiit et inducere potuit, si prospere bellum successisset, praecipitem eum ignominiose ac cum ludibrio abacturus; nam venatione finita, esca proiici solet. ipsum falsa spe lactabat, fore ut potentiam aliquam consequeretur; qualia plerumque evenire solent inopinato. at ille prorsus non dubitabat, quin regni potiretur. nam barbarum Robertum nullo modo ad imperium a populo exercituque Romano admissum iri; ceterum Roberto veluti instrumento ad consiliorum suorum fraudem perficiendam utebatur. quae cum considero, risus mihi oboritur vultuque diffunditur, ad lucernam haec exaranti.

16. Robertus igitur cum Brundisii omnes et naves et milites coegisset, (naves erant ad centum quinquaginta numero, militum

οἱ δὲ στρατιῶται εἰς τριάκοντα χιλιάδας ξύμπαυτες ἐτύγγα-
 ρον συμποσούμενοι, ἐκάστης τῆς ἀνδρας ἀπολαμβάνουσης
 διακοσίους μεθ' ὄπλων καὶ ἵππων,) καὶ οὕτως ἐχόντων πα-
 ρασκευῆς, ἐπειδὴν οἷς προσοκείλειαν, ὀπλισμένοις τοῖτοις
 5 καὶ ἱππότηταις περιτυχεῖν, ἐμελλε διαιρεῖναι πρὸς τὴν Ἐπίδα-
 μνον πόλιν, ἣν Ἀνθράχιον κατὰ τὸ νῦν ἐπικρατῆσαν ἔθος
 προσονομάζομεν. ἐδόκει μὲν γὰρ ἐξ Ὑδροῦντος πρὸς τὰς
 Νικοπόλεις διαπερᾶν καὶ τὴν τε Ναύπακτον καὶ τὰ ξυμπα-
 ρακείμενα χωρία καὶ φρούρια πάντα κύκλῳ περιλαβεῖν. ἀλλ'
 10 ἐπειδὴ περ εἰς πολὺ πλάτος ἠνέφκτο τὸ ἐκεῖθεν εἰςθάδε πέλα- D
 γος ἢ τὸ ἀπὸ Βρεντησιῦ πρὸς τὸ Ἀνθράχιον, προεῖλετο
 μᾶλλον τοῦτον τὸν κατάπλουν ἐκείνου, ἅμα μὲν καὶ τὴν τα-
 χίστην κέλευθον προαιρούμενος, ἅμα δὲ καὶ τὴν θρασιώτην τῆ
 στόλῳ περιποιούμενος. καὶ γὰρ χειμέριος ἦν ἡ ὥρα καὶ ὁ ἥλιος V. 34
 5 πρὸς τοὺς νοτίους κύκλους ἀπελαννόμενος καὶ τῆ αἰγοκέ-
 ρωτι πλησιάζων ὑπετέμνετο τὰ ἡμερήσια διαστήματα. ἐν'
 οὖν μὴ ἐξ Ὑδροῦντος ἀφείς ἀρχομένης ἡμέρας, νυκτοπλοή-
 σαιε καὶ κλύδωσί τισι προσπελάσειεν, ἐπὶ τὸ Ἀνθράχιον ἐκ
 Βρεντησιῦ ὅλοις ἰσιόις ἀπενεχθῆναι ἐβουλεύεσαιο. τὰ μὴ κη
 10 γὰρ τοῦ διαστήματος τῆς ὁδοῦ ἐνταῦθα συνειτέμνετο, ἐπιστε-
 νουμένου τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους ἐκεῖθι. οὐ μέντοι οὐδὲ
 τὸν υἱὸν Ρογέρην κατόπιν ἀπέλιπε, καθάπερ βεβούλητο πρό-

2. ἐπιλαμβάνουσης G. 3. παρρασκηῆς P. 11. παρεῖλετο P.
 12. τοῦτον κατέπλουν ἐκείνου G. 16. ἡμερήσια CG. 17.
 ἀφείς Jac. Gronovius, ἀφ' ἧς codices. νυκτοπλοήσαιε PG, νυ-
 κτοπλοήσαιε FC. 18. προσπελάσειεν ἐπὶ τὸ Βρεντησιῦ P. 20.
 τῆς ὁδοῦ om. CG, add. PF. 21. οὐδὲ ; γε P.

triginta ferme millia, singulis navibus ducentos milites excipientibus cum armis equisque,) militibus ita instructis, quoniam ad quos appulsi erant, in armis eos et equitatu paratos essent inventuri, traicere Epidammum in animo erat, quam urbem hodie Dyrrhachium appellare consuevimus. antea quidem Hydrunte Nicopoles transmittere ac Naupactium quaeque circumiacent loca et castella omnia occupare statuerat; sed cum latius ea patere mare quam Brundisium inter Dyrrhachiumque animadvertisset, hic traiectus prae illo placuit, quippe qui et brevior et tutior esset. nam hibernum erat tempus et sol, ad circulos australes vergens et capricornum appropinquans, diei spatium contraxerat. itaque ne Hydrunte oriente sole profectus, in noctem coniceretur et in tempestates incidere, Dyrrhachium Brundisio plenius velis navigare statuit. ita enim celerius Adriatici maris angustias traicere licuit. ceterum nec Rogerium filium in Italia reliquit, quemadmodum cum Apuliae eundem praeficeret, destinaverat; sed mu-

P. 38 **τερον**, Ἀπουλίας αὐτὸν κεχειροτονηκῶς κήριον, ἀλλ' οὐκ οἶδ' ὅπως μεταδόξαν αὐτὸν πάλιν συνεφεπόμενον εἶχε. μεταξὺ δὲ τοῦ πρὸς τὸ Δυρράχιον κατάπλου τὴν τε Κορυφὴν πόλιν ὀχυρωτάτην καὶ ἄλλ' ἅττα ἡμέτερα φρούρια ἐξ ἀποστολῆς κατέσχε. καὶ ὁμήρους ἔκ τε Λογγιβαρδίας καὶ Ἀπου- 5 λίας ἀναλαβόμενος καὶ τὴν χώραν ἀργυρολογήσας ἄπασαν καὶ φορολογήσας, προσδοκῆσιμος ἦν τῷ Δυρραχίῳ προσεσχηκέναι. δούξ δὲ τῆνικαῦτα ἐτύγχανε παντὸς τοῦ Ἰλλυρικοῦ

B Γεώργιος ὁ Μονομαχάτος παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος Βοτανειάτου ἀποσταλείς. καίτοι γε πρότερον τὴν ἀποστολὴν ἀπεπέμ- 10 πειο καὶ οὐδ' ὕλως ἦν εὐπειθῆς πρὸς τὴν λειτουργίαν ταύτην, ἀλλ' οἷ γε βάρβαροι δοῦλοι τοῦ αὐτοκράτορος (Σκίθαι γὰρ ἦσαν Βορῆλος τε καὶ Γερμανός,) ἐνεκότουν τε τῷ Μονομαχάτῳ καὶ αἰεὶ τι δεινότερον κατ' αὐτοῦ ἐννοοῦντες κατεῖπον αὐτοῦ πρὸς τὸν αὐτοκράτορα, συρράψαντες ὅποσα γε καὶ βεβούλουντο, καὶ τοσοῦτον ἀνέφλεξαν τὸν τοῦ βασιλέως κατ' αὐτοῦ θυμὸν, ὡς ἐπιστραφέντα ποτὲ πρὸς τὴν βασιλίδα Μαριάν ἐρεῖν "ἐχθρὸν τῆς Ῥωμαίων ἡγεμονίας τὸν Μονομαχάτον τοῦτον ὑπώπτευκα." τοῦτο ἀκροασάμενος Ἰωάννης ὁ Ἀλαιός, φίλος ἐς τὰ μάλιστα ὧν τοῦ Μονομαχάτου, γινώ- 20

C σκων δὲ καὶ τὴν τῶν Σκυθῶν πρὸς αὐτὸν μῆνιν καὶ τὰς συχνὰς κατ' αὐτοῦ εἰσηγήσεις, ἅπαντα τὰ τε τοῦ βασιλέως

1. ἀλλ' F, ἐπεὶ PG. 2. οἶδ' F, οἶδα P, οἶδα πῶς G. μεταδόξαντα πάλιν αὐτὸν P, μεταδόξαν C, recte F. 4. ἄλλα τὰ codices, correxi. 10. γε om. F. 13. Βορῆλος F, Βουργύλος P, βουργύλος G. ἐνεκότουν τε FC, ἐστηκότιες PG. 14. αὐτὸν PG, αὐτοῦ F. 15. ὅποσα γε FC, ὅπου τε PG. 18. τῆς G, τῶν P. 20. ἐς τὰ μάλιστα FC, ἐστιάμενος PG.

tata nescio qua de causa sententia, expeditionis comitem habuit. interea, dum Dyrrhachium navigavit, Corypho urbem munitissimam et alias quasdam arces nostras misit qui occuparent. ac receptis ex Longibardia Apuliaque obsidibus tributisque per totam ditionem suam exactis, Dyrrhachium eum appulsurum esse, exspectabant. tum totius Illyrici dux erat Georgius Monomachatus ab imperatore Botaniate delegatus. is initio quidem illud munus detrectaverat; sed servi imperatoris barbari (Borilus enim et Germanus Scythae genere erant,) invadebant Monomachato, cui ut perniciem molirentur, crimina apud imperatorem in eum iaciebant, quidquid volebant fingentes. denique tantopere regis animum irritaverant, ut ad Mariam coniugem aliquando conversus, hostem sibi imperii Monomachatum videri, diceret. quibus auditis Iohannes Alanus, summus amicus Monomachati, qui Scytharum in eum invidiam et crebras criminationes cognos-

ῥήματα τὰ τε τῶν Σκυθῶν πρὸς τὸν Μονομαχάτον ἀπελθῶν
 ἐξορχεῖται καὶ περὶ τοῦ συμφέροντος βουλευσασθαι συμβου-
 λείει. ὁ δὲ (νουνεχίς γὰρ ἦν,) καὶ τῷ βασιλεῖ προσελθὼν
 προαρπάξει τὴν ἐπὶ τὸ Δυρράχιον λειτουργίαν, λόγοις κολα-
 5 κεντικοῖς καταθέλξας αὐτόν. καὶ ὡς πρὸς τὴν Ἐπίδαμνον
 συνταξάμενος καὶ τὰς ἐπὶ τῇ δουρικῇ ζώνῃ προστάξεις ἐγγρά-
 φως ἀνειληφώς, ἐπισπευδόντων εὖ μάλα πρὸς τοῦτο τῶν
 Σκυθῶν ἐκεῖνων Γερμανοῦ καὶ Βορίλου, εἰς δευτέραν ἡμέραν
 τῆς βασιλίδος πόλεως ἔξεισι, τὴν Ἐπίδαμνον ἀφορῶν καὶ τὴν D
 10 Ἰλλυρίδα γῶραν. ἀλλὰ περιτυγχάνει περὶ που τὴν λεγομένην
 Πηγῆν, εἶθα καὶ ναὸς ὑψοδόμηται τῆς ἐμῆς δεσποίνης παρ-
 θένου καὶ θεομήτορος ἐν τοῖς ἀνὰ Βυζαντίδα πόλιν ναοῖς πε-
 ριβόητος, τῷ ἐμῷ πατρὶ Ἀλεξίῳ. οἱ δὲ εἶδον ἀλλήλους, καὶ
 ὁ μὲν Μονομαχάτος ἄρχεται λόγων πρὸς τὸν μέγαν δομέστι-
 15 κον περιπαθῶν καὶ ὡς ὑπερόριος γίνεται δὲ ἐκείνον καὶ τὴν
 πρὸς τοῦτον φιλίαν, καὶ ὅτι οἱ Σκύθαι οἱ πᾶσιν ἐποφθαλ-
 μιῶντες Βορίλος καὶ Γερμανὸς ὅλον τοῦ φθόνου τὸν τροχὸν κατ'
 αὐτοῦ ἐξεκύλισαν, καὶ τῶν οἰκείων καὶ τῆς φιλιότης ταύτης
 πόλεως εὐπροσώπως ἐξοριζοῦσι. καὶ πάντα κατὰ μέρος ἐκτρα-
 20 γηδῆσας, ὅσα τε πρὸς τὸν βασιλέα συκοφαντηθεῖη καὶ πάθοι
 παρὰ τῶν δούλων, ἤξιούτο παραιμυθίας ὅτι πλείστης παρὰ

2. ἐξηγείται GC.

ἐξαιτεῖται om. F.

11. θεσπότηδος F.

περιπαθῆ G.

FP. ἐκείνων F.

τῶν F. lege καὶ δῆ.

3. προσελθὼν ἐξαιτεῖται. προαρπάξει PG,

6. δουρικῆ G, δουλικῆ P.

8. Βορίλα G.

13. εἶδον F, ἤδη PG.

14. λόγον —

πρὸς: περὶ CG.

15. γίνεται GC, γένοιτο

16. ἀποφθαλμιῶντες GC.

18. καὶ δὲ

οἰκίων G.

φίλης CF.

set, Monomachatum convenit eique omnia et regis et Scythiarum
 dicta referens, ut salutis suae consuleret, suasit. hic, ut erat consilii
 plenus, ultro imperatorem adiit Dyrrhachiique praefecturam
 praecipuit, ira blanditiis mitigata. itaque cum imperatorem salutasset
 ut Epidamnium discessurus, et litteras, quibus de munere edoc-
 cebatur, accepisset, Scythiis illis Borilo et Germano ad iter urgentibus,
 postero iam die Cpoli Epidamnium et Illyricum proficiscitur.
 sed haud procul a loco qui Pege dicitur, ubi aedes quoque in honorem
 dominae meae Virginis deiparae inter Cpolitanas celeberrima
 aedificata est, Alexio patri meo obviam fit, qui ut se conspicati sunt
 invicem, Monomachus statim lamentari incipit adversus magnum
 domesticum fortunam suam. exulandum sibi esse propter magnam
 quam cum eo gesserit amicitiam. Scythas istos, qui in omnes male-
 vola mente essent, tota invidiae quasi rota in se acta, et domo et
 carissima hac urbe honoris specie se expellere. cumque singillatim
 lacrimans edocuisse, quantae servorum istorum apud imperatorem
 fuissent calumniae et qualia perpeusus ab ipsis esset, eum quam be-

τοῦ δομestίκου τῆς δύσεως, οἷος ἐκεῖνος ψυχὴν ἐπικουφίσαι
 P. 39 βαρυνομένην ταῖς συμφοραῖς. καὶ τέλος ἐπειπόντος ὡς ἄρα
 θεὸς εἴη τῶν τοιούτων ἐκδικητῆς καὶ ὡς μεμνησθαι φιλίας
 τῆς πρὸς αὐτὸν ὑπομνήσαντος, ὁ μὲν ἐπὶ τὸ Δυρράχιον ὤρμα,
 τὸν δ' ἀφῆκεν εἰσδύναι τὴν βασιλεύουσαν πόλιν. ὁ δὲ Mo-5
 νομαχάτος καταλαβὼν τὸ Δυρράχιον καὶ ἀμφοτέρων τὴν πα-
 ρασκευὴν ἀκηκῶς, τὴν τε τοῦ τυράννου Ῥομπέρτου καὶ τὴν
 V. 35 ἐπανάστασιν Ἀλεξίου, ἐν ζυγῷ καὶ σταθμῷ τὰ κατ' αὐτὸν
 διετίθετο. καὶ πρὸς μὲν τὸ φανερὸν ἀντίξως εἶχεν ἐν ἀμφοτέ-
 ροις, εἶχε δὲ τι τὰ τῆς προδήλου μάχης καὶ τοῦ φαινομένου 10
 B βαθυτέρον. ὁ μὲν γὰρ μέγας δομestικός γραμμασιν αὐτῷ
 μεμηνύκει τὰ συμπεσόνα, ὅτι τε τῶν ὀμμάτων ἀποσιέησις
 τούτῳ ἠπειλήτο καὶ ὡς ἄρα διὰ ταύτην τὴν ἀνάγκην καὶ τὴν
 μελετωμένην τυραννίδα τοῖς τυραννοῦσιν ἀντεπιτίθεται. καὶ
 χρῆ τοῦτον διαναστῆναι ὑπὲρ τοῦ φίλου καὶ πρὸς αὐτὸν 15
 ἐθελῆσαι πέμψαι ὅθεν δήποτε χρῆμα τούτῳ συνειλεγμένον.
 δεῖ δὴ γάρ, φησι, χρημάτων καὶ ἄνευ τούτων οὐδὲν ἔστι γε-
 νέσθαι τῶν δεόντων." ὁ δὲ χρήματα μὲν οὐκ ἔπεμψε, φι-
 λοφρονησάμενος δὲ τοὺς πρόσβεις, γραμματα τούτοις ἐπιτίθη-
 σιν ἀντὶ χρημάτων, τοιόνδε τοῦν περιέχοντα, ὡς αὐτὸς μὲν εἰς 20
 C τὴν τῆμερον τὴν ἀρχαίαν φιλίαν διαφυλάττει καὶ εἰς τὸ ἐξῆς
 φυλάττειν κατεπαγγέλλοιτο· περὶ δὲ τοῦ ἐπιτεταγμένου χρυ-

2. ὡς ἄρα: ἀλλὰ G, ὡς om. C. 8. ἐν add. F. 9. dele ἐν.
 10. τὰ G duobus punctis superimpositis, acsi deleri oporteret.
 vid. annotat. 15. διαστῆναι CG. 17. δὴ om. CG. 21.
 διαφυλάττειν G. καὶ add. F. 22. κατεπαγγέλλεται G.

nignissima consolatione dignatus est magnus domesticus Occidentis, quo nemo ad erigendum animum afflictum efficacior erat. postremo ubi deum talium iniuriarum ultorem pollicitus, Monomachatum rogavit, ut amicitiae, quae ei secum intercederet, ne oblivisceretur, hic Dyrrhachium abiit, Alexius in urbem reversus est. at Monomachus cum Dyrrhachium pervenisset, nuntio hinc de Roberti apparatu, illic de Alexii seditione accepto, caute suis rebus prospexit. ac palam quidem inimicum se ferebat utrique, sed altius animo consilium agitabat. etenim magnus domesticus litteris ei nuntiavit, quae evenissent. excaecationis periculum sibi insitisse. propter hanc necessitatem et affectatum ab inimicis imperium insurrexisse se adversus tyrannos. debere illum pro amico arma capessere et, quantum posset, pecuniae vim sibi mittere; nam pecunia, inquit, opus est, qua deficiente perfici non possunt, quae necessaria sunt." at ille opes non misit; sed legatis bene exceptis, litteras pro pecunia tradidit, iisque amicitiam et servasse se semper et in

σίου σφόδρα μὲν καὶ αὐτὸν γλίγχεσθαι πέμπειν ὅποσα γε βού-
 λοιτο χρήματα. ἀλλὰ γὰρ ἐπέσχε με πρᾶγμα δίκαιον. καὶ
 γὰρ πρὸς τοῦ βασιλέως Βοτανειάτου πεμφθεὶς καὶ τὰς πί-
 στις τῆς δουλείας αὐτῷ δεδοκῶς, οὐ καλὸς ἂν οὐδέ σοι
 5 δόξω καὶ εὖνος τὰ εἰς βασιλέας ἀνήρ, εἴγε τοῖς σοῖς ἐπιτά-
 γμασιν ἐκ τοῦ σχεδὸν ὑπεῖξομαι. εἰ δὲ τὴν βασιλείαν σοι
 ἐπιβραβεύσειεν ἢ ἄνωθεν πρόνοια, ὡς πρῶτον φίλος ἐγὼ
 πιστὸς ἦν, καὶ μετὰ ταῦτα δοῦλος πιστότατος ἔσομαι." ταῦτα
 τοῦ Μονομαχάτου πρὸς τὸν ἐμὸν πατέρα σχεδιάσαντος καὶ
 10 ἐν ταῦτῳ αὐτὸν τε ἅμα, λέγω δὴ τὸν ἐμὸν πατέρα, καὶ τὸν D
 Βοτανειάτην ὑποποιουμένου, πρὸς δὲ τούτοις καὶ πρὸς τὸν
 βάρβαρον Ῥομπέρτον γυμνοτέρους ποιησαμένου λόγους καὶ
 εἰς λαμπρὰν ἀποστασίαν ἀναρρηγνυμένου, πολλὰ κατηγορεῖν
 ἔχω. ἀλλ' ἔοικέ πως τὰ τοιαῦτα ἦδη τῶν ἀνθρώπων πα-
 5 λμβολα καὶ πολλὰ χρώματα μεταλαμβάνοντα κατὰ τὰς τῶν
 πραγματίων μεταβολάς, καὶ τῷ μὲν κοινῷ οἱ τοιοῦτοι πάντες
 ἀξύνμοροι, ἑαυτοῖς δὲ εἰσιν ἀσφαλέστατοι τὰ κατ' αὐτοὺς
 καὶ μόνους ἑυμφέροντα διοικονομούμενοι, καὶ ὡς τὰ πολλὰ P. 40
 ἀποτυγχάνοντες. ταῦτα μὲν οὕτως ὁ τῆς ἱστορίας ἵππος τῆς
 10 λεωφόρου ἐξέδραμε· πάλιν δὲ τοῦτον εἰς τοὺς προτέρους
 δρόμους ἐπαναγάγωμεν, καὶ γεγονότα ἐξήμιον. ὁ γὰρ τοι
 Ῥομπέρτος καὶ πρότερον σφιδάζων πρὸς τὴν καθ' ἡμῶν πε-

2. με om. CG, add. PF. 5. εἰς τὰ βασίλεια G. 8. ἦν PF,
 εἶην CG. 11. τούτοις om. G. 12. γυμνοτέρων CG.
 13. ἀναρρηγνυμένου CG. 15. χρήματα καταλαμβάνοντα G.
 17. ἑαυτοῖς P. 18. διακονούμενοι G.

posterum servaturum significavit; pecuniam autem imperatam quod
 attineret, cupivisse se ipsum, quantum poposcisset, mittere; sed iusta,
 inquit, causa me detinuit. nam cum in nomen imperatoris Bo-
 taniatae, qui me huc delegavit, iuraverim, ne tibi quidem iustus et
 bono erga imperatores animo esse viderer, si mandatis tuis statim
 obsecutus essem. quod si incepta tua deus fortunaverit, ego, ut
 fidus primum amicus sui, ita servus deinceps ero fidissimus." haec
 Monomachatum patri meo scripsisse et eodem tempore utriusque, et
 Alexii et Botaniatae, gratiam aucupatum esse, praeterea etiam cum
 Roberto egisse apertius ac palam defectionem attentasse, id non pos-
 sum, quin graviter reprehendam. verum ita solent homines incon-
 stantes quique fidem mutant, prout mutantur tempora. rei publi-
 cae eiusmodi omnes parum prosunt; sibi ipsis nunquam des-
 sunt, privata tantummodo commoda sequentes, quanquam plerumque
 falluntur. sed aberravit historiae quasi equus a via; itaque rursus in
 priorem cursum convertendus est, licet effrenatus. Robertus igitur
 cum iam antea mira flagraret traiciendi cupiditate et Dyrrhachium

ραίωσιν καὶ τὸ Δυρράχιον φανταζόμενος, τότε δὴ καὶ μᾶλλον ἐξεφλέγετο, καὶ χεῖρας καὶ πόδας ἀκάθεκτος ἦν πρὸς τὴν ναυστολίαν, καὶ τοὺς στρατιώτας ἐπέσπευδε καὶ λόγοις παροξυντικοῖς παρεθάρρυνεν. ὁ δὲ Μονομαχάτος ταῦτα κατασκευάσας, καὶ ἄλλην τινὰ τοιαύτην ἀσφάλειαν ἐαυτῷ ἐπι-⁵κοδομεῖτο. τὸν τε γὰρ Βοδῖνον καὶ τὸν Μιχαηλᾶν τοὺς Β ἐξάρχους τῶν Δαλματῶν διὰ τινων γραφῶν ἐαυτῷ ὑπεποιήσατο φίλους καὶ δωρεαῖς προκατείληφε τὰς γνώμας αὐτῶν, θύρας παντοδαπὰς ἐαυτῷ ὑπανοίγων. εἰ γὰρ τοῦ τε Ῥομπέρτου καὶ Ἀλεξίου ἀστοχήσειε καὶ ἀμφοτέρων ἀποκριθεῖν,¹⁰ εὐθὺ Δαλματίας ἐλάσειε, πρὸς τε Βοδῖνον καὶ Μιχαηλᾶν αὐτόμολος γενησόμενος. ἐχθρῶν γὰρ τούτων ἀναφανέντων, λοιπὸς ἄρα ὁ Μιχαηλᾶς κατηλιπίζετο τούτῳ καὶ ἐτέρωθεν ὁ Βοδῖνος, πρὸς οὓς καὶ φυγεῖν παρεσκευάστο, τῶν ἀπὸ τοῦ V. 36 Ῥομπέρτου δηλονότι καὶ Ἀλεξίου ἀντιπνευσάντων αὐτῷ.¹⁵ ταῦτα μὲν ἐχέτω ταῦτα. καιρὸς δὲ ἤδη τραπέσθαι πρὸς τὴν C βασιλείαν τοῦ ἐμοῦ πατρὸς καὶ ὅπως καὶ ἐξ οἴων ἀφορημῶν εἰς τὸ βασιλεύειν ἐλήλυθε, διηγῆσασθαι. οὐ γὰρ τὰ πρὸ τῆς βασιλείας αὐτῷ ἐσκεψάμεν ἐρεῖν, ἀλλὰ καὶ ὅσα βασιλεύον κατώρθωκεν ἢ ἐξήμαρτεν, εἴτε τέως σφαλέντα τοῦτον εὐρή-²⁰σομεν ἐν ἅπασι δι' ὧν βαδιούμεθα. οὐ γὰρ ὡς πατρὸς φεισαιμένη, εἰ γέ μοι παρασταίῃ τι τῶν ἐκείνη μὴ καλῶς πεπραγμένων· οὐδὲ διὰ τὴν ὑποτρέχουσαν ὑποψίαν, ὅτι πα-

5. τοιαύτην add. F.

10. εὐστοχήσειε CG.

13. τοῦτο G.

16. lege ἐχέτω ταύτην.

18. ἐλήλυθεν P.

19. εὐρεῖν CG.

22. περισταίῃ CG. ἐκείνου CG.

semper cogitaret, tum magis etiam incensus, manibus pedibusque expeditionem urgebat, et milites oratione confirmabat impellebatque. Monomachus autem, rebus ita paratis, etiam aliud sibi perfugium ita prospexit. nam Bodinum et Michaelam, Dalmatiae exarchos, literis muneribusque missis, sibi conciliavit, quo plures sibi salutis quasi ianuae paterent. si enim spe et in Roberto et in Alexio posita excideret et ab utroque reiiceretur, in Dalmatiam statim ad Bodinum et Michaelam transfugere placuit. nam illorum ubi animum hostilem cognovisset, reliquam spem cum in Michaela tum in Bodino collocabat; ad quos etiam fugiturus erat, Roberto et Alexio adversantibus. sed haec hactenus. iam enim tempus monet, ut ad patris mei imperium transeamus et quomodo quibusve de causis ad principatum evectus sit, exponamus. nam non solum, quae ante imperium egerit, referre nobis proposuimus, verum etiam, quae imperio potitus bene aut male gesserit, etiamsi in omnibus, quae enarranda nobis sunt, offendisse eum inveniamus. non enim parcam ut

τήρ ἐστι, περὶ οὗ συγγράφομεν τὰ κατορθώματα, τοῦτο πα-
ραδραμούμεθα. ἐν ἑκατέροις γὰρ ἀδικήσομεν τὴν ἀλήθειαν.
ἔμοι γὰρ τοῦτον ἐχούσῃ σκοπὸν ἄνωθεν, καθάπερ πολλάκις
εἴρηται, ὑπόθεσις ὁ πατήρ καὶ βασιλεὺς ὑποβέβληται. τὸν
5 οὖν Ῥομπέρτον ἐκεῖσε καταλελοιπότες, οὗπερ ὁ λόγος αὐτὸν
ἠγάγετο, τὰ κατὰ τὸν βασιλέα σκοπῶμεν ἤδη· τοὺς τε πο-
λέμους καὶ τὰς μάχας τὰς πρὸς τὸν Ῥομπέρτον ἐν ἑτέρῳ
λόγῳ ταμιενσόμεθα.

1. τούτῳ F.
FP, ἐκείνον CG.

3. ταύτην F.
6. τοὺς δὲ?

4. ὁ βασιλεὺς G.

5. ἐκεῖσε

8. ταμιενσώμεθα G.

patri, si quid cognovero, quod minus bene ab eo gestum sit; nec ut
suspicionem evitem, patrem esse, cuius res bene gestas conscribam,
id omittam. utraque enim ratione veritatem contaminarem. hoc ego
consilio, quemadmodum saepius significavi, res ab imperatore patre
meo gestas scribere aggressa sum. Roberti igitur historia illic quo
eam perduximus relicta, ad imperatorem Alexium iam animum con-
vertam, bella et proelia adversus Robertum alio libro enarratura.

ΑΛΕΞΙΑΣ Β.

ALEXIADIS LIBER II.

ARGUMENTUM.

Comneni tres, Manuel, Isaacius, Alexius, rerum gestarum gloria insignes. Isaacii et Alexii apud imperatorem Botaniatem gratia. ab invidia Borili et Germani tutatur Maria Augusta, quae Alexium adoptat (1). Synadenus quidam designatur regni successor, Constantino Mariae filio neglecto. matris inde moerorem Comneni levant foedusque cum ea ineunt (2). capta a Turcis Cyzico, Alexius operam suam imperatori pollicetur (3). Comnenorum excaecationem Germanus et Borilus moliantur. quo illi cognito, rebellare statuunt. nocturna secessio (4). Anna Dalassena Comnenorum mater in monasterio Petriorum includitur imperatoris iussu (5). coniurati Tzurulum conveniunt. Caesar Iohannes Ducas ad Comnenos deficit, cuius hortatu Cpolin tendunt (6). deliberatio Schizis habita, uter Comnenorum eligendus imperator, Alexio repugnanti Isaacius ipse purpuram defert (7). Melisseni, imperium in Oriente affectantis, legatio artibus Manganis scribae ducitur (8). interea Cpolis velitationibus tentata. Botaniatis desperatio de rebus suis. immortales et Barangi fidissimi (9). Comnenorum ad Melissenum responsum. Cpolis capitur proditione (10). Botaniates Melissenum arcessit. Georgius Palaeologus ne id fiat impedit (11). eius pater Nicephorus, Botaniatae ad extremum fidus, de pace Comnenos frustra adit. patriarcha Botaniatae persuadet, ut imperio cedat (12).

P. 43 1. "Ὅθεν μὲν οὖν ὁ αὐτοκράτωρ Ἀλέξιος ὠρμητο καὶ ἐξ
V. 39 οἶον γένους, τὸν βουλόμενον εἰδέναι εἰς τὰς τοῦμοῦ Καίσα-

ΑΛΕΞΙΑΔΟΣ Β Γ.

1. μὲν om. CG.

1. Unde et quo genere imperator Alexius ortus fuerit, qui nosse cupit, eum ad Caesaris mei historias remitto; indidem quae

ρος συγγραφᾶς παραπέμπομεν· ἀλλὰ δὴ καὶ τὰ περὶ τοῦ βασιλέως Νικηφόρου τοῦ Βοτανειάτου ἐκεῖθεν ἐκκύσεται. Μανουὴλ μὲν οὖν τὸν πρωτότοκον ἀδελφὸν Ἰσαακίου καὶ Ἀλεξίου καὶ τῶν λοιπῶν τῶν ἐξ Ἰωάννου τοῦ Κομνηνοῦ καὶ 5 πρὸς πατρὸς ἐμοῦ πάππον καταγομένων, στρατηγὸν αὐτοκράτορα ἢ Ἀσία εἶχεν ἅπασα, τοῦ προβεβασιλευκότος Ῥωμανοῦ τοῦ Διογένους τοῦτον προχειρισαμένου, αὐτῆς δὲ καὶ τὸν Β Ἰσαάκιον δοῦκα ἢ Ἀντιόχου ἐκληρώσατο, πολλοὺς πολέμους καὶ μάχας ἀγωνισαμένους, πολλὰ δὲ καὶ τρόπαια κατὰ τῶν 10 ἀντικειμένων στήσαντας. καὶ μετ' αὐτοὺς οὐμὸς πατῆρ Ἀλέξιος στρατηγὸς αὐτοκράτωρ προὔβηβλητο κατὰ τοῦ Οὐρσελίου παρὰ τοῦ τότε βασιλευόντος Μιχαὴλ τοῦ Δούκα ἀποσταλείς. ὡς δὲ καὶ ὁ βασιλεὺς ὁ Νικηφόρος περιδέξιον τοῦτον περὶ τὰ πολεμικὰ ἐθεάσατο, ἀκηκῶς δὲ καὶ ὅπως περὶ 15 τὴν ἑω συνῶν τὰδελφῶ Ἰσαακίῳ ὑπὲρ τὸν αὐτοῦ χρόνον ἐν διαφόροις ἀγῶσιν ἐμπέπτωκεν ἀριστεύς ἀναφανείς καὶ ὅπως τὸν Οὐρσέλιον κατετροπώσατο, διαφερόντως ἡγάπα καὶ τοῦ C Ἰσαακίου οὐκ ἔλαττον. καὶ ἐνστερνιζόμενος ἅμφω τὰδελφῶ ἰλαρὸν ἐνητένιζεν, ἔστιν οὗ καὶ αὐτῆς τῆς τραπέζης ἀξίων. 20 ἀνέφλεγε τοῦτο τὸν κατ' αὐτῶν φθόνον καὶ μᾶλλον τῶν εἰρημένων δύο βαρβάρων Σθλαβογενῶν, τοῦ τε Βορίλου φημί

2. ἐκεῖθεν : ἐκείνου C. 3. οὖν om. C. 4. τῶν prius add. GA.
 Ἰωάννη A. 5. κατηγμένων A et in margine CPG. 6.
 πᾶσα εἶχε AG. 8. δοῦκαν G. 9. ἀγωνισάμενον CG, ἀγω-
 νισαμένου A. 10. πολλὰ καὶ P. 10. στήσαντα CG. 15.
 τῷ ἀδελφῷ A. τοῦ αὐτοῦ χρόνου A. 19. τῆς αὐτῆς τρ. P.
 20. αὐτὸν A. 21. Βορίλα G.

ad Nicephorum Botaniatem imperatorem pertinent, petenda sunt. Manuel igitur, frater Isaacii et Alexii ceterorumque Iohannis Comneni, avi mei paterni, filiorum natu maximus, summa potestate Asiae universae praefuit: quam provinciam qui antea regno potitus erat Romanus Diogenes ei demandaverat; Isaacius autem dux Antiochiae erat, uterque multa proelia et pugnas commisit, multasque de hostibus reportavit victorias. post hos Alexius pater meus imperator summus adversus Urselium a Michaelē Duca, qui tunc rebus praeerat, missus est. cuius ubi in rebus bellicis dexteritatem imperator Nicephorus cognovit audivitque, Alexium in Oriente sub Isaacii fratris auspiciis supra aetatem in variis certaminibus fortem se praeuisse, eiusdemque consilio Urselium oppressum esse, in praecipua eum nec minore quam Isaacium gratia habuit. cumque fratrem utrumque in sinu gestaret, benigno vultu eos adspiciebat, interdum ipsi mensae adhibebat. excitabat ea res eum aliorum in eos invidiam, tum maxime barbarorum, quos supra commemoravimus, Slavonici generis, Borilum

καὶ τοῦ Γερμανοῦ. ὁρῶντες γὰρ τὴν τοῦ βασιλέως ἐς αὐτοὺς
 εὐμένειαν καὶ ὅτι καθ' ὥραν ταῖς τοῦ φθόνου τοξείαις βαλ-
 λόμενοι ἄτρωτοι διαμένουσιν, ἐξετήκοντο. τὸν γὰρ Ἀλέξιον,
 καὶ οὐπω τὸν ἰούλον ἐπανθοῦντα εἶχεν, ἐν πᾶσιν εὐδοκι-
 μούντα ὁρῶν ὁ βασιλεὺς, στρατηγὸν αὐτοκράτορα τῆς ἐσπέ-5
 D ρας ἀναδείκνυσι, τῇ τῶν προέδρων τετιμηκῶς ἀξιώματι. ὅσα
 μὲν οὖν καὶ κατὰ τὴν ἐσπέραν οὗτος ἀνέστησε τρόπαια, καὶ
 ὀπόσους ἀποστάτας καταγωνισάμενος ζωγρίας ἤγε τῷ βασιλεῖ,
 ἀρκούντως προλέλεκται. ἀλλὰ ταῦτα τοῖς φθονοῦσιν οὐκ
 ἤρεσκεν, ἐξέκαε δὲ μᾶλλον αὐτῶν ἀναφλέγοντα τὸν φθόνον. 10
 οἱ καὶ πολλὰ μὲν ὑπετονθόρυζον βυσσοδομοῦντες κατ' αὐτῶν,
 πολλὰ δὲ καὶ κρύφια λέγοντες τῷ βασιλεῖ, τινὰ δὲ καὶ εἰς
 P. 44 τοῦ μφανές, ἄλλα δὲ καὶ δι' ἐτέρων, μεθοδείαις τισὶ χρώμε-
 νοι, ἐκποδῶν τούτους γενέσθαι παντοίως ἐσπούδαζον. ἀπο-
 ρία γοῦν συνεχόμενοι οἱ Κομνηνοί, δέον ἐλογίσαντο τοὺς 15
 περὶ τὴν γυναικωνῆτιν ὑποποιήσασθαι καὶ δι' αὐτῶν τὴν τῆς
 βασιλίδος ἐπὶ πλέον εὐμένειαν ἐπισπάσασθαι. ἐπαγωγοὶ γὰρ
 οἱ ἄνδρες καὶ λιθίνην καταμαλάξαι ψυχὴν δυνάμενοι καὶ
 παντοίοις ἐπιχειρήμασι. τοῦτο ἤδη κατώρθου ὁ Ἰσαάκιος,
 V. 40 πάλαι πρὸς αὐτῆς ἐπὶ τῇ ἰδίᾳ ἑξαδέλφῃ εἰς κῆδος προσλη- 20
 φθείς, ὁ γενναιότατος ὢν ἐν λόγοις καὶ πράξεσι καὶ τὰ πλεῖ-
 στα τοῦ μῦ πατρὶ ἐμφερέης. ἀλλ' ἐπεὶ τὰ περὶ αὐτὸν καλῶς

7. καὶ prius om. G. 8. ζωγρίαν A. 9. φθονοῦσιν: δούλοις A.
 11. αὐτοῦ C, αὐτὸν A. 13. καὶ om. AF. 17. εὐμένειαν
 ἐπὶ πλέον G. 20. αὐτὸν CG. ἀδελφῇ A. 22. τῷ μῦ?
 περὶ: πρὸς A.

dico et Germanum. qui cum Comnenos imperatoris gratia florere et,
 licet quavis occasione telis obtrectationis petitos, incolumes permanere animadverterent, contabescebant. quoniam enim Alexium, imberbem adhuc iuvenem, imperator feliciter omnia gerentem vidit, Occidentis exercitibus summo imperio eum praefecit, dignitate praesidis iam ornatum. qui quam multa in Occidente constituerit tropaea, quot tyrannos debellarit captosque ad imperatorem duxerit, abunde narravimus. ea res nequaquam inimicis placebat, sed ardescentem eorum invidiam magis etiam inflammabat. itaque clandestinis eos oppugnabant consiliis, multa imperatori secreto deferebant, quaedam palam, alia etiam per alios, artibusque variis usi, ad perniciem eorum incumbabant. in tali periculo Comneni eos, qui gynaecei curam habebant, conciliandos sibi duxerunt, quo se magis in gratiam Augustae insinuarent. persuadendo enim isti valent et vel saxeam animum flectere possunt idque variis modis. Isaacio eo melius res cessit, quod Augusta ei dudum ipsam ex sorore neptem in matrimonium dederat,

προεχώρηκε, πολλὰ φροντίζων ἦν περὶ τὰδελφοῦ, καὶ ὅσον Β
 ἐκεῖνος τούτῳ εἰς τὴν τοῦ κήδους τότε συνήροτο ὑπόθεσιν,
 τοσοῦτον οὗτος ἐσπουδάκει μηδ' αὐτὸν τῆς βασιλίδος πορρω-
 τέρῳ καθεστάναι. Ὁρέστην μὲν οὖν καὶ Πυλάδην φίλους
 5 ὄντας τοσοῦτον τὸν πρὸς ἀλλήλους πόθον ἔχειν φασίν, ὡς ἐν
 καιρῷ μάχης ἀμελεῖν μὲν ἑκάτερον τῶν καθ' ἑαυτοῦ πολε-
 μίων, ἀμύνειν δὲ τοὺς ἐπιφερομένους θάτερον, καὶ προαρ-
 πάζειν ἄτερον τὰς πρὸς θάτερον ἐρχομένας τῶν οἰστῶν βολάς,
 τὰ στέρνα ὑπέχοντας. τοιοῦτον καὶ ἐπὶ τούτοις ἦν συνορῆν.
 10 ἄμφω γὰρ τὰδελφῶ καὶ τοὺς κινδύνους προαρπάζειν ἐβού- C
 λοντο, καὶ τὰς ἀριστείας καὶ τὰς τιμὰς καὶ ἄπλωδ' ἀγα-
 θὸν θάτερον ἴδιον ἄτερος ἐλογίζετο, καὶ αὐτὸν τὸννατῖον. το-
 σοῦτον τὸν πόθον πρὸς ἀλλήλους εἶχον. τὰ μὲν οὖν κατὰ
 τὸν Ἰσαακίον οὕτως ἐκ θείας ᾠκονόμητο προνοίας· οὐ πολὺ
 15 τὸ ἐν μέσῳ, καὶ οἱ περὶ τὴν γυναικωνίτιν ταῖς τοῦ Ἰσαακίου
 ἐποθημοσύναις παραλείθουσι τὴν βασιλίδαν νιοθετήσασθαι
 τὸν Ἀλέξιον. πείθεται τούτοις, κάπειδ' ἡ περὶ τὰ βασιλεία
 κατὰ τινα κυρίαν ἡμέραν καὶ ἄμφω γερόναιον, ἡ βασιλὶς
 νιοθετεῖ τὸν Ἀλέξιον κατὰ τὸν παρακολουθήσαντα περὶ τῶν
 20 τοιούτων πάλαι τύπον. ἀνέσφηλε γοῦν τοῦ λοιποῦ τῆς πολλῆς D
 φροντίδος ὁ μέγας τῶν ἐσπερίων στρατευμάτων δομέστικος.
 κάκτοτε θαμὰ τοῖς βασιλείοις ἄμφω φοιτῶντες καὶ τὴν τοῖς

1. τ' ἀδελφοῦ AF, τοῦ ἀδελφοῦ PG. 8. πρὸς τὰς εἰς θάτερον
 CG. 9. ἐπέχοντα A. 10. ἀδελφῶ A. ἠβούλοντο A.
 11. τε καὶ τιμὰς A. 12. θάτερος P. 16. πείθουσι A.

quoippe qui pacis bellique artibus unus omnium maxime floureret et
 pleraque patri meo similis esset. hanc igitur conditionis felicitatem
 nactus, ut frater se olim in impetrandis nuptiis adiuverat, ita ipse omni
 ope annitebatur, ne ille minore apud imperatricem in gratia esset.
 Orestem ferunt et Pyladem amicos tanto in se amore fuisse, ut in
 proelio alter alterum, suo quisque periculo neglecto, ab hostium
 impetu defenderet ac tela, quae alterum peterent, alter exciperet,
 suo oblato pectore. tale quid etiam in his cernere licuit. nam uter-
 que frater cum pericula alterius praeferere paratus esset, tum prae-
 mia et honores et bona denique omnia alterius alter habebat sua,
 et vice versa: tanto in se invicem flagrabant amore. atque Isaacii
 quidem rebus divina providentia ita constitutis, brevi post gynaecii
 administri, Isaacio auctore, imperatrici suasere, ut Alexium adoptaret.
 quibus illa obtemperans, die constituto, cum ambo in palatio ades-
 sent, Alexium adoptat more solenni. idque in posterum maxima certe
 sollicitudine magnum occidentalium exercituum domesticum liberavit.
 frequenter exinde ad domum regiam uterque ventitabat et salutato,

βασιλεῦσι προσήκουσαν ἀποπληροῦντες προσκύνησιν καὶ μι-
 κρὸν ἐγκαρτεροῦντες, τῇ βασιλίδι προσήρχοντο. ταῦτα ἐπι-
 πλέον τὸν κατ' αὐτῶν φθόνον ἐξέκαε. τοῦτο δὲ διὰ πολλῶν
 οἱ Κομνηνοὶ βεβαιούμενοι, δείσαντες, ἵνα μὴ ἀμφοτέροι ταῖς
 πάγαις αὐτῶν ἀλόντες οὐδένα τὸν ἐπαρήγοντα ἔχωσι, τρόπον 5
 ἐζήτουν, δι' οὗ τὸ ἀσφαλὲς Θεοῦ συλλαμβανομένου ἑαυτοῖς
 περιποιήσαιντο. πολλοὺς οὖν λογισμοὺς σύναμι τῇ μητρὶ
 P. 45 ἀνελίξαντες καὶ πολλὰ πολλάκις διασκεψάμενοι, μίαν εὐρον
 κατὰ ἄνθρωπον σωτηρίας ἐλπίδα. ἣ δὲ ἦν τῇ βασιλίδι προσ-
 ελθεῖν, ὀπηρῆκα αἰτίαν τινὰ εὐπρόσωπον πρὸς τοῦτο σχοῖεν, 10
 καὶ τὸ ἀπόρητον ἐξειπεῖν. εἶχον δὲ ὅμως ὑποβρύχιον τὴν
 βουλὴν καὶ οὐδενὶ τὸ παράπαν τὸ σκοπούμενον ἐξεκάλυπτον.
 προσεῖχον δὲ καθάπερ οἱ θαλάττιοι, μὴ τὸ θήραμα προσο-
 βήσωσιν. ἀποδρῶναι μὲν γὰρ ἐμελέτων, ἐπεφόβηντο δὲ ἄρα
 τοῦτο πρὸς τὴν βασιλίδα εἰπεῖν, μὴ πως ἐκείνη φθάσῃ τὰ 15
 κατ' αὐτοὺς παραδηλῶσαι τῷ βασιλεῖ, καὶ ἀμφοτέρων κηδο-
 B μένη καὶ τοῦ βασιλέως καὶ τῶν ἀνδρῶν. τούτου τοίνυν κα-
 τεγνωκότες τοῦ σκέμματος, ἄλλοσε τρέπουσι τὴν βουλὴν. δει-
 νοὶ γὰρ τοῖς παραπεπτωκόσι καιροῖς ἀποχρήσασθαι.

2. Ἐπεὶ γὰρ ὁ βασιλεὺς τεκνογονεῖν διὰ τὸ γῆρας οὐκ ἐπε- 20
 φύκει, δεδιὼς δὲ καὶ τὸ ἄφικτον τῆς τοῦ θανάτου τομῆς, περὶ
 τοῦ διαδεξομένου διεσκοπεῖτο. ἦν δὲ τῆνικαῦτα Συναδηνός τις

1. ἀναπληροῦντες G.	3. κατ' om. G.	4. ἵνα om. A.	5.
οὐδὲ τὸν P.A.	14. μὲν om. G.A.	15. τῷ βασ. παραδηλ. τὰ	
κατ' αὐτοὺς P.	16. δηλῶσαι A.	19. περιπεπτωκόσι A.	
21. τε καὶ G.	22. διαδεξομένου C, διαδεξαμένου P.G.A.		

ut decet, imperatore, mox Augustam adibant. ea res inimicorum invi-
 diam auxit. quod cum a multis Comneni rescivissent, veriti, ne si
 ambo circumventi essent insidiis, auxilio prorsus carerent, consul-
 tabant, quomodo incolumitatem deo iuvante servarent. postquam, mul-
 tis deliberationibus cum matre habitis, varia dispexere, haec una
 humane aestimantibus salutis via visa est, ut imperatricem occasione
 oblata adirent et quid consilii ceperint, indicarent. tamen rem pe-
 ctores reconditam servabant neque ulli omnino credebant, sed ut pi-
 scatores cavebant, ne praedam antea perterrefacerent. etenim fugae
 capessendae consilium ceperant; quod tamen cum Augusta communi-
 care verebantur, ne imperatori renuntiaret, utpote de utrisque et
 viro et Comnenis sollicita. itaque hoc consilio omisso, alio se ver-
 tunt. nam ita comparati erant, ut temporum opportunitate optime
 uti possent.

2. Imperator procreando exacta aetate impar, cum mortem ne-
 mini non certam reformidaret, successorem imperii quaesivit. erat
 autem Synadenus quidam ex Oriente profectus, illustri genere, forma

ἐξ ἀνατολῶν ὀρμώμενος, ἐκ γένους λαμπροῦ, τὸ εἶδος ὄρατος,
 τὴν φρένα βαθύς, ῥωμαλέος τὴν χεῖρα, τὴν ἡλικίαν εἰς μει-
 ράκιον παραγγέλλων καὶ ἄλλως δὲ προσήκων αὐτῷ κατὰ γέ-
 νος· τῶν ἄλλων μᾶλλον ἐσκέπτετο διάδοχον αὐτὸν τῆς βα- C
 5 σιλείας καταλιπεῖν, καθάπερ τινὰ πάτριον κληρὸν τὸ κράτος
 αὐτῇ διδούς, κακῶς βουλευόμενος. ἐξὸν γὰρ αὐτῇ τὸ ἀσφα- V. 41
 λές μέχρι τέλους περιποιήσασθαι, ἅμα δὲ καὶ δίκαιόν τι
 σκοπεῖν τὴν αὐτοκράτορος ἐξουσίαν τῇ τῆς βασιλίδος υἱῷ
 Κωνσταντίνῃ καταλιπεῖν καὶ ὡς οἷον τινα κληρὸν πρὸς πάπ-
 10 που καὶ πατρὸς αὐτῇ διαφέρουσαν, καὶ τὴν βασιλίδα μᾶλλον
 διὰ τοῦτο ἐπ' αὐτῷ θαρρεῖν καὶ τὸ εὖνον ἐπαύξειν, λέλη-
 θεν ἑαυτὸν ὁ γηραλέος ἄδικά τε καὶ ἀξύνφορα διασκοπούμε-
 νος καὶ κατὰ τῆς ἑαυτοῦ κεφαλῆς τεκταίνων κακῶς. τούτων
 ὑποψιθυριζομένων ἤσθετο ἡ βασιλίς καὶ περίλυπος ἦν, τὸν D
 15 τοῦ παιδὸς κίνδυνον ὑφορωμένη. καὶ ἦν ἀθυμοῦσα μὲν,
 οὐδενὶ δὲ τὴν λύπην ἐξορχουμένη. τοῦτο τοὺς Κομνηνοὺς οὐ
 διέλαθεν. εὐκαιρίαν οὖν, ἣν ἐξήτουν, εὐρηκότες, τῇ βασι-
 λίδι προσελθεῖν ἐβουλεύσαντο. τῆς δὲ πρὸς αὐτὴν ὀμιλίας
 τὴν καταρχὴν ἡ μήτηρ τῇ Ἰσαακίῃ ἐπέτρψε, συμπαρόντος
 20 αὐτῇ τῷ ἀδελφοῦ Ἀλεξίου. τῶν δὲ προσελθόντων τῇ βασιλίδι,
 ὁ Ἰσαακίος φησι πρὸς αὐτὴν “οὐχ ὡς χθὲς καὶ πρότετα
 ὀρῶμέν σε, δέσποινα, ἔχουσαν, ἀλλ' ὡς ὑπὸ λογισμῶν ἀτεκ-

2. ἐξ Α. 4. μᾶλλον τοῦτον ἐστ. διαδ. αὐτοῦ Α. 11. ἐπ' αὐτῇ
 δι' αὐτὸ τοῦτο Α. ἐπαύξειν C. 13. κατὰ om. P. 17. οὖν ἀνα-
 καλύπτουσα ἐξήτουν καὶ εὐρηκότες G, οὖν ἐξήτουν καὶ εὐρηκότες
 A, ἀνακαλύπτουσαν P in margine. 22. ὡ δέσποινα A.

eximia, alto animo, manu fortis, aetate adolescentulus. huic, etiam neces-
 situdine sibi iuncto, prae ceteris imperii tanquam paternam hereditatem
 tradere in animo erat, quanquam imprudenti consilio. cum enim in-
 columitate usque ad supremum diem frui licuisset et, sicut aequum
 erat, regnum Constantino imperatricis filio relinquere, ad quem pa-
 tris avique quasi hereditate pertinebat: quo facto, ipsa quoque Augu-
 sta maiorem et fiduciam et benevolentiam erga maritum habuisset:
 senex, iniquo illo ac parum utili consilio inuito, suo ipse capiti per-
 niciam imprudens struxit. id ubi rumore imperatrix accepit, maximo
 dolore afflicta est, de filii salute timens. ceterum quamvis animo
 esset sollicito, nemini doloris causam detexit. nequaquam tamen Co-
 mnenos res fugit, qui opportunitatem quam expetiverant nacti, adire
 imperatricem statuunt. Isaacius sermonem, praesente Alexio, ordiri
 a matre iussus, cum Augustam convenissent, “quid est, inquit, do-
 mina, quod te non ut heri ac nudius tertius hilarem cernamus, sed
 tacitis curis anxiam, quasi neminem habeas satis fidum, quocum com-

φύρων δακνομένην καὶ σκεπτομένην, ὡς μὴ θαρρεῖν ἔχου-
 P. 46 σαι, πρὸς ὃν ἂν ἐκκαλύψειας τὸ ἀπόρητον.” ἡ δὲ τέως
 μὲν ἐμφαίνειν οὐκ ἤθελε, βύθιον δὲ τι στενάξασα “οὐ γοή”
 φησι “τοὺς ἀλλοτρίαν οἰκοῦντας ἐπερωτῶν· αὐτὸ γὰρ τοῦτο
 εἰς λύπην αὐτοῖς ἀξιοχρεων. ἐμὲ δέ, φεῦ, οἷα ἐξ οἶων διε- 5
 δέξατο καὶ ὁποῦά μοι, ὡς ἔοικε, μετ’ οὐ πολὺ ταμιεύεται!”
 οἱ δὲ ἀποστάντες πλείω μὲν ῥήματα οὐ προσέθεντο· ἐς γῆν
 δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπερείσαντες καὶ περιστείλαντες ἄμφω
 τῷ χεῖρε, σύννοους πρὸς μικρὸν εἰστήκεσαν, εἶτα τὴν συνήθη
 προσκύνησιν ποιησάμενοι, οἵκαδε ἀπήεσαν ἀγωνιῶντες. τῇ δ’ 10
 ὕστεραίᾳ πάλιν προσερχόμενοι ἤκουσιν. ἰλαρώτερον δὲ ἢ
 B πρῶν ἀτενίζουσαν τούτοις ὀρῶντες, προσίασιν ἄμφω καί φα-
 σιν “σὺ μὲν δεσπότις, ἡμεῖς δὲ δοῦλοι εὐνοῦστατοι, πᾶν ὀτι-
 οῦν ἐτοίμως ἔχοντες ὑπὲρ τῆς σῆς βασιλείας παθεῖν. καὶ
 μή σε λογισμὸς τις διαταραττέτω, εἰς διψυχίαν ὅλως εἰσάγων.” 15
 ἐκ τούτων οὖν τῶν λόγων τὰ πιστὰ δεδωκότες τῇ βασιλίδι
 καὶ ἀπαλλάξαντες ἑαυτοὺς ὑποψίας ἀπάσης, τὸ ἀπόρητον ἤδη
 συνίεσαν. ὅξεῖς δὲ ὄντες καὶ ἀγγίνοι καὶ δεινοὶ θηρᾶσαι
 ἀνθρώπων ἐξ ὀλίγων ῥημάτων βαθέως ἐγκειμένην γνώμην καὶ
 τέως ἀπόρητον, καὶ αὐτίκα μάλα προσετίθεντό τε τῇ βασι- 20
 C σιλίδι καὶ ἐκ πολλῶν εὐνοῦς αὐτοὺς φανερώς κατεστήσαντο
 καὶ πᾶν εἰς ὅπερ ἂν αὐτοὺς προσκαλοῖτο; ἐκθύμως ἐπαμύνειν

2. ἂν ἐκκαλύψειας C, ἀνακαλύψειας P, ἀνακαλύψαι G. 3.
 ἐμφαίνειν A. 9. σύννοους PG, recte CA. 10. δὲ G. 13.
 εὐγνώμονες A et in margine GP. 18. lege συνίεσαν, ὅξεῖς
 τε ὄντες, puncto post ἀπόρητον posito. 20. τε τῇ A, τότε
 δὴ P, τότε τῇ G. 21. κατεστήσαντο G, καταστήσαντες PA.

municare rem possis?” illa tunc se aperire noluit, sed suspirans “non decet, inquit, qui peregre degunt, qua re angantur, rogare; nam hoc ipsum ad aegritudinem satis causae est. me vero, eheu, ut aliud ex alio afflixit; quam vereor, ne graviora mox inferantur mala.” ad haec illi nihil amplius locuti; sed deiectis in terram oculis complicatisque manibus, postquam solliciti aliquamdiu adstitere, consueta salutatione perfuncti, domum abeunt. postridie iterum allocuturi veniunt; cumque hilariorum eius vultum cernerent, propius uterque accedit et “tu quidem domina, inquit, nostra es, nos servi fidissimi, quidvis pro maiestate tua parati perpeti. ne cura te ulla conturbet neve suspensio sis animo.” his dictis, cum imperatrici fidem dedissent, omni suspitione remota, percipiunt iam, quod occultum habebat. quippe acuti erant et sagaces atque ex paucis verbis hominum sententiam mente reconditam necdum prolatae assequi poterant. ac statim imperatricis causam amplexi, prolixè de voluntate aperteque confirmant et quodcumque iuberet periculum libenter se propulsaturos promittunt. gavisuros se cum gaudente,

κατεπληγγέλαντο. συγχαιρέειν τε χαιροῦσιν καὶ λεπνομένην συν-
 αμῖνάσθαι, τοῦτο δὴ τὸ ἀποστολικόν, μάλα προθύμως συνέ-
 θημι. καὶ ὡς αὐθυγενεῖς ἤξιον τούτους λογιζέσθαι καὶ συν-
 ἤθει· καὶ κεῖθεν ὀρωμένους ὄθεν καὶ αὐτῇ, τοσοῦτον ἐπει-
 5 πόντες, ὡς εἴ τι παρὰ τῶν φθονούντων αὐτῇ τε τῇ δεσποίνῃ
 καὶ τῷ αὐτοκράτορι κατ' αὐτῶν εἰσρηγθεῖη, τοῦτο αὐτοὺς
 μὴ διαλανθάνοι τὸ παραντίκα, ἵνα μὴ λάθωσι ταῖς πάγαις
 τῶν ἐχθρῶν ἐμπεσοῦμενοι. τοῦτό τε ἤξιον καὶ θαρρεῖν ἐκέ-
 λευον, ὡς σὺν θεῷ γε φάναι τὴν δυνατὴν μετὰ προθυμίας D
 10 εἰσενεγκεῖν βοήθειαν, ὡς ἑαυτῶν γε ἕνεκα μὴ ἐκπεπτωκέναι V. 42
 τῆς βασιλείας τὸν ταύτης υἱὸν Κωνσταντῖνον. καὶ δὴ καὶ δι'
 ὄρκων ἐμπεδοῦν ἤθελον τὰ συνδόξαντα· οὐδὲ γὰρ ἔνῃ δια-
 τρήσειν διὰ τοὺς ἐπορθαλιμῶντας. τῆς τε πολλῆς ἀνεκουφί-
 σθησαν λύπης οἱ ἄνδρες καὶ ἕξανέφερον. καὶ τὸ ἀπὸ τοῦδε
 5 μετ' ἰλαρωτέρου προσώπου τῷ βασιλεῖ διελέγοντο, ὁποδαποῖ
 ἐκείνοι καὶ μᾶλλον ἄτερος τούτων Ἀλέξιος σιγασίαι ἀπόρηθη-
 τον ἔννοϊαν καὶ βυσσοδομεομένην ἐπιβουλήν τοῖς φαινομέ- P. 47
 τοις προσχίμασιν. ἐπεὶ δὲ ὁ φθόνος μᾶλλον εἰς πυρσὸν
 ἀνήμιετο μέγιστον, καὶ οὐδὲν τοῦ λοιποῦ τῶν πρὸς τὸν βα-
 σιλέα κατ' αὐτῶν λεγομένων αὐτοὺς διελάνθανε κατὰ τὰ πρῶην
 συνδόξαντα, ἐγίνωσκον δὲ καὶ τοὺς δύο παραδυναστεύοντας
 δούλους βουλευομένους ἐκποδῶν τούτους ποιήσασθαι, οὐκέτι

1. κατεπληγγέλαντο C. χαιροῦσιν A, συγχαιροῦσιν PG. 3. 3.
 τούτους G. 6. εἰσρηγθεῖται P, alterum G. 8. ἐκέλευεν

G. 15. ὁποδαπὸς οἱ ἐκείνοι P, ὁποδαποῖ C. ὁποδαπὸς ἐκεί-
 νος G, .. ποδαποῖ ἐκείνοι A. 17. βυσσοδομεῖεν A. 18.
 μᾶλλον om. A. 21. ἐγίνωσκε GC. 22. βουλομένους A.

cum fente fleturos, iuxta illud apostoli; quare se pro popularibus
 amicisque, eadem civitate ortis, haberet. id unum rogant, si quid
 inimici vel apud ipsam vel apud imperatorem adversus se pro-
 lerrent, extemplo renuntiaret, ne insidiis eorum opprimerentur. cele-
 rum bono animo sit, hortantur. deo iuvante se, quantum possent,
 alacriter auxilium laturos neque unquam passuros esse, ut Constau-
 tinus regno privaretur. atque etiam iureiurando, quae convenerant,
 firmare statuunt; diutius enim commorari apud eam non licuit, ne
 invidiorum suspicionem moverent. ita aegritudine maximam partem
 liberati, hilariore iam fronte cum imperatore colloquebantur. erat
 enim uterque, maxime Alexius, peritus dissimulandi et quae animo
 volveret, speciose legendi. at invidia in summum aestum exardesc-
 bat, neque quicquam in posterum eorum, quae barbari ad imperatorem
 deferrent, Comnenos ex pacto latebat. iam cum servos duo, qui in regni
 societatem irreperant, se de medio tollendi consilium cepisse compe-

κατὰ τὸ σύνηθες ἕμου τοῖς βασιλείοις ἐροῖτων, ἀλλ' ἑτερή-
 μερος ἦν ἐκάτερος. τὸ δὲ σκέμμα σοφὸν τε καὶ Παλαμῆ-
 δειον, ἴν' εἰ γένοιτο τὸν ἕτερον τούτων κατασχεθῆναι διὰ τὰς
 λαθραίας ἐπιβουλὰς τῶν παραδυναστευόντων ἐκείνων Σκυ-
 Β θῶν, ἄτερος ἀποδράσειε, καὶ μὴ ἅμα καὶ ἅμφω ταῖς πάγαις 5
 τῶν βαρβάρων ἐμπεσοῦνται. ἀλλὰ τὸ μὲν σκέμμα τοιοῦτον
 ἦν. οὐ μὴν κατὰ τὴν ὑποψίαν ἐκείνων ἀλητῆται τούτοις τα
 πράγματα. ἔφθασαν γὰρ κρείττους γενέσθαι τῶν ἐπιβουλευόν-
 των ἀνδρῶν, ὡς ἔνθεν ὁ λόγος ἀφορηθεὶς διὰ πάσης σα-
 φηθείας δηλώσειε.

3. Τῆς πόλεως τοίνυν Κυζίκου κατασχεθείσης παρὰ
 τῶν Τούρκων, πυθόμενος τὴν τῆς πόλεως ἄλωσιν ὁ αὐτοκρά-
 τωρ, τὸν Κομνηνὸν αὐτίκα μετεκαλεῖτο Ἀλέξιον. ἔτυχε γὰρ
 κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ὁ Ἰσαάκιος ἐληλυθώς, ὡς δὲ εἰσερ-
 χόμενον τοῦτον παρὰ τὴν συνθήκην ὁ ἀδελφὸς Ἰσαάκιος ἐθεά-
 16 σατο, προσελθὼν ἠρώτα ὅτου χάριν παρεγένετο. ὁ δ' εὐθύς
 τὴν αἰτίαν εἰρήκει, “ὅτι μὲ” φησιν “ὁ αὐτοκράτωρ προσεκα-
 C λέσατο.” εἰσελθόντων οὖν ἀμφοῖν καὶ τὴν συνήθη προσκύνησιν
 ποιησαμένων, ἐπεὶ ἀρίστου καιροῦ ἤδη παρῆν, προσμεῖναι
 μικρὸν παρακελευσάμενος, προστάττει κοινῆς αὐτῶν τραπέζης 20
 μετεληχέναι. καὶ δὴ διαιρεθέντες ὁ μὲν περὶ τὸ δεξιὸν κα-
 θῆστο τῆς τραπέζης, ὁ δὲ περὶ τὸ εὐώνυμον, ἀντικρὺ ἀλλή-
 λων. μετ' ὀλίγον δὲ τοῖς περιεστῶσιν ἐνατενίσαντες, μετὰ

1. τὸ om. A. 2. ἦν : an ἦει? 3. ἴνα P. 9. ἀφορη-
 σθεὶς A. 16. ὁ δὲ P. 17. παρεκαλέσατο G. 18. ἅμφω A.
 20. κοινῆς αὐτῶν : τούτους κοινῆς A. 21. δεξιὸν μέρος τῆς
 τραπέζης P, δεξ. καθῆστο τραπέζης G, recte CA.

rissent, non ut antea consueverant, ambo simul, sed singuli alternis diebus aulam frequentabant. cuius sollertis et Palamedei consilii haec ratio erat, ut si alter Scytharum istorum dominantium insidiis interciperetur, alter fugeret neque uterque una in barbarorum laqueos incideret. sed longe aliter ac suspicabantur, res cecidit. nam prius superiores contra insidiatores evasere, quod iam accuratissime exponam.

3. Occupatae a Turcis Cyzici urbis nuntium cum imperator accepisset, Alexium Comnenum statim arcessivit. forte enim dies erat, quo in palatio aderat Isaacius; qui ut intrantem praeter pactum Alexium conspexit, propius accedens interrogavit, quam ob rem venisset. hic causam statim indicans, “imperator, inquit, me arcessivit.” dein ingressos et solenni salutatione functos, quoniam prandii hora erat, morari paullisper et secum accumbere imperator iubet. ac seiuncti, alter dextra, alter sinistra, ex adverso accumbunt. paulo

συνθροπόητος ψιθυρίζοντας ἐώρων. δεισαντες οὖν μὴ τι
 και' αὐτῶν ὄξυ μελετῶσιν οἱ δοῦλοι και' ὑπόγχιος αὐτοῖς ὁ
 κίνδυνος εἶη, λαθροιδίους βλέμμασιν ἀλλήλοις ἐνητένιζον, μὴ
 ἔχοντες ὅ τι και' δράσαιεν. ἐπεὶ δὲ πρὸ πολλοῦ τοὺς περὶ
 5 τὸν βασιλέα ἅπαντας μελιχίοις λόγοις, προπομπαῖς τε και' D
 παντοίοις δεξιῶσεσιν ἐσφετερίζοντο, και' αὐτὸν τὸν ὄψοποιὸν
 δεξιωσάμενοι ἰλαρὸν αὐτοῖς προσβλέπειν ἀνέπεισαν, τούτῳ
 προσελθὼν τις τῶν θεραπόντων Ἰσαακίου τοῦ Κομνηνοῦ φη-
 σὶν “ἀπάγγελον τῇ κυρίῳ μου τὴν τῆς Κυζίκου ἄλωσιν.
 ογραμμά γὰρ ἐκεῖθεν ἦκει τοῦτο μηνύον.” ὁ δ' εὐθὺς ἄμα τε
 ὄψα τῇ τραπέζῃ παρετίθει και' ἄπερ παρὰ τοῦ ὑπηρέτου ἀνε-
 διδάχθη, ἀνεδίδασκε τὸν Ἰσαάκιον ἠορμαία φωνῇ. ὁ δὲ μικρὸν
 ὑποκινήσας τὰ χεῖλη ἐσήμανε τὰδελφῶν τὸ λεχθέν. ὄξυς δὲ
 ὢν περὶ τὸ νοεῖν και' πυρὸς θερμοτέρος ὁ Ἀλέξιος, αὐτίκα
 5 ἤρπασε τὸ λεγόμενον. ἀνέπνευσαν οὖν και' ἄμφω τῆς κατα-
 σχούσης αὐτοὺς ἐννοίας. και' γεγονότες ἑαυτῶν ἐσκοποῦντο, P. 18
 ἐν' εἴ ποῦ τις αὐτοὺς ἔροίτο περὶ τούτου, ἐτοιμῶς ἀποκριθή-
 σονται, εἰ δὲ και' ὁ βασιλεὺς αὐτοὺς εἰς βουλὴν ἀγάγοι,
 προσηκόντως αὐτῷ βουλευσοῖντο. τοιαῦτα τούτων λογιζομέ-
 10 νων, ὁ βασιλεὺς ἀπιδὼν πρὸς τοὺς ἄνδρας, ὡς δὴ ἀγνοοῦν V. 43
 τας αὐτοὺς τὰ κατὰ τὴν Κυζίκον, τὴν ἄλωσιν αὐτῆς ἔλε-
 γεν. οἱ δὲ (και' γὰρ ἦσαν ἐτοιμοὶ ψυχὴν θεραπεῦσαι κυμαι-

5. μελιχίους λόγους G. 6. ἀξιῶσεσιν et mox ἀξιωσάμενοι G.
 9. ἄλωσιν : κατὰσχασιν A. 12. τῇ φωνῇ G. 15. προήρ-
 πασε P. ἀνέπνευσαν CGA. και' om. G. 18. αὐτοὺς om.
 G. 21. αὐτοῖς ἔλεγεν A. 22. ἔτιμοι G.

post ubi qui circumstabant moesto vultu invicem sibi insusurrantes
 conspexerunt, veriti, ne quid servi in se molirentur et periculum iam
 instaret. furtim nonnunquam se adspiciebant, incerti quid agerent.
 iam pridem autem omnes imperatoris ministros blando alloquio,
 prosequendi honore et omni officiorum genere sibi conciliaverant,
 quin ipsorum dapiferum his artibus, ut hilari vultu se intueretur, ad-
 duxerant. ad quem famulus Isaacii Comneni accedens, “nuntia, inquit,
 domino meo captam Cyzicum; id enim litterae inde allatae indicant.”
 ille autem dum cibos mensae imponit, summissa voce Isaacio, quae
 a famulo acceperat, refert, isque exiguo motu labiorum fratri idem
 significat. hic ut erat promptus ad intelligendum et igne velocior,
 percipit statim, quae frater innuit. ita postquam a metu respira-
 runt, sui ipsorum compotes facti, rem secum reputabant, ut interro-
 gati a quopiam, prompte respondere, aut si forte ipse imperator in
 consilium se adhiberet, bene consulere possent. quae dum cogitant,
 imperator Comnenos intuens, Cyzici cladem, ipsis, ut putabat, igno-

νομένην βασιλέως ἐπὶ πορθήσεσι πόλεων) ἀνήγειράν τε τὸ πεπτωκὸς τοῦ αὐτοκράτορος φρόνημα καὶ πρὸς ἐλπίδας ἀγα-
 Βθὰς ἀνεθέρομηναν, ἐραδίως τὴν πόλιν ἐπανασωθῆναι κατεγ-
 γνώμενοι. “μόνον” φησὶ “τὸ σὸν κράτος ἐχέτω καλῶς· οἱ
 δὲ γε πολιορκηταὶ τῆς πόλεως ἑπταπλάσιον εἰς τὸν κόλπον
 αὐτῶν ἀπολήφονται ὧν εἰργάσαντο.” τότε μὲν οὖν ἤγάσατο
 τούτους ὁ βασιλεὺς, καὶ τῆς εὐχρίας ἀπολύσας τὸ ἕξῃς τῆς
 ἡμέρας ἀπεριμερίμνως ἔσχε. τὸ ἀπὸ τοῦδε τοίνυν ἐπιμελὲς
 ἔσχον οἱ Κομνηνοὶ τοῖς βασιλείοις προσιέναι καὶ τοὺς περὶ
 τὸν βασιλέα ἔτι μᾶλλον ἐναγκαλιῶσθαι, καὶ αὐτοὺς μὲν μὴ
 δίδοναι λαβὴν τὸ παράπαν τοῖς κατ’ αὐτῶν μελετώσι, μηδ’
 ἡντιναοῦν πρόφασιν ἀπεχθείας αὐτοῖς ὑπανοίγειν· πάντας
 C δὲ ἀναπεΐθειν στέργειν αὐτοὺς καὶ τὰ ὑπὲρ αὐτῶν φρονεῖν
 τε καὶ λέγειν. προσεμηχανῶντο δὲ πλέον ὑποποιεῖσθαι καὶ
 τὴν βασιλίδαν Μαρίαν καὶ ὄλους αὐτοὺς ἐκείνην καὶ βλέπειν
 καὶ ἀναπνεῖν. ὁ μὲν γὰρ Ἰσαάκιος καὶ τὸ κῆδος τὸ ἐπὶ τῇ
 ἑξαδέλφῃ αὐτῆς προβαλλόμενος, τὴν παρρησίαν ζυνέτεινεν·
 ὁ δὲ ἐμὸς πατὴρ οὐχ ἤττον μὲν καὶ διὰ τὴν ἑξ’ ἀγχιστείας
 συγγένειαν, πλέον δὲ τὴν υἰοθεσίαν λαμπρὰν ὑπόθεσιν τῶν
 πρὸς τὴν βασιλίδαν εἰσόδων ποιούμενος, παντάπασιν ἀνέμφαν-
 τος ἦν καὶ τὸν φθόνον τῶν πονηρευομένων αὐτῷ συνεστιάξεν.
 οὐδὲ γὰρ ἐλάνθανεν αὐτὸν τὸ βαρῦμηνι τῶν βαρβάρων ἐκεί-
 νων δούλων καὶ τὸ τοῦ βασιλέως κούφωτάτον. καὶ εἰκότως

1. ἀνήγειράν CG. 3. ἐνεθέρομηναν G. 4. φησὶ conl. Hoe-
 schel. 6. ἀπολείφονται G. 11. κατ’ om. P. 14. τῆ
 om. A. προσεπειῶντο P. δέ τε πλέον A. καὶ om. G.

iam, enarravit. at illi (erant enim afflictum imperatoris ob expugna-
 tas urbes animum lenire paratissimi) erigebant fractum et in melio-
 rem spem excitabant. facile urbem recipi posse; modo salvus esset
 ipse, brevi barbaros illos septupli poenam daturus. hac oratione im-
 perator delectatus, finito convivio, reliquum diei transegit cura va-
 cuus. Comneni ab eo inde tempore longe antiquissimum habebant,
 aulam frequentare, imperatoris administros magis etiam amplecti, ca-
 vere ne ipsi adversariis sui perdendi ansam darent, neve odii prae-
 textum ullum praeberent, quin potius omnes adducere, ut benevole de
 se et sentirent et loquerentur. praeterea id agebant, ut Mariam im-
 peratricem arctius devincerent seque totos ipsam spirare et in oculis
 ferre confirmarent. Isaacius e matrimonio, cum sororis eius filia
 inito, liberioris consuetudinis veniam habebat; pater meus cum illa
 affinitate, tum vero maxime adoptionis necessitudine nisus, impera-
 tricem visitabat sine suspicione cuiusquam et invidiam malevolorum
 obruebat, non enim latebant eum et barbarorum illorum implacabile

μη ἐκπεσεῖν τῆς ἐκείνης εὐνοίας ἐφρόντιζον, ἵνα μὴ ἐντεῦ-
θεν τοῖς ἐχθροῖς παρανάλωμα γένοιτο. τὰ γὰρ τοι κορυφώ-
τατα ἤδη εὐμετάφορά πως καὶ Εὐρίπου δίκην ὡς ἐν παιλι-
γοῖς περιπλαζόμενα.

4. Ταῦτα ὁρῶντες οἱ δοῦλοι καὶ ὕπως οὐ κατὰ σκοπὸν
αὐτοῖς τὸ πρῶγμα προῆει, οὐδὲ ἡ τῶν τοιούτων ἀνδρῶν
ἀπώλεια εὐχερῆς ἐστὶν αὐτοῖς, τῆς τοῦ αὐτοκράτορος ἐς
αὐτοὺς εὐμερείας ὁσημέραι ἀξαναοίσης, πολλὰ μὲν εἰπόντες,
πολλὰ δὲ καὶ ἀπειπόντες, ἐφ' ἑτέραν ἀτραπὸν ἐτραπήσαν. τίς
δὲ αὐτῆ; ἵνα ἐν μιᾷ νυκτὶ μετακαλεσάμενοι τούτους βουλήs
ἄτερ τοῦ κρατοῦντος, ἐκποδῶν τοὺς ἀνδρας ποιήσονται, τοὺς
αὐτῶν ὀφθαλμοὺς ἐξορῶσαντες, ψευδῆ αἰτίαν ἀναπλασάμενοι. P. 49
τοῦτο τοὺς Κομνηνοὺς οὐ διέλαθε. καὶ ἐπεὶ πολλὰ γνωσιμα-
χῆσαντες ὑπόγυιον τὸν κίνδυνον ἔγνωσαν, μίαν σωτηρίας
ἐλπίδα τὴν ἀποστασίαν ἐδόκουν, πρὸς ταύτην κατ' ἀνάγκην
πολλὴν συνωθοῦμενοι. τί γὰρ δεῖ περιμένειν τὸν ἐπενεγκόντα
μύθρον τοῖς ὅμμασι καὶ τὸν ἐν αὐτοῖς ἥλιον ἀποσβέσοντα;
ὑποζήχιον οὖν ἐν ταῖς ψυχαῖς τὴν γνώμην ταύτην εἶχον.
ἐπεὶ δὲ μετ' οὐ πολὺ προσετέτακτο ὁ Ἀλέξιός τινα μερίδα
τῆς στρατιᾶς εἰσαγαγεῖν μέλλουσαν ἐξοπλιῆσθαι κατὰ τῶν
πορθησάντων τὴν πόλιν Κυζίκου Ἀγαρηνῶν, (ἔτυχε γὰρ τη-
νικαῖτα δομέστικος ὢν τῆς ἑσπέρας,) ἀφορμῆς εὐλόγου δρα- B
ξάμενος, τοὺς εὐνως πρὸς αὐτὸν ἔχοντας τῶν τοῦ στρατοῦ

7. αὐτοῖς om. A. 11. ποιήσονται G. 12. ἀναπλασάμενοι G.
21. Κυζίκου om. C. 22. μέγας δομέστικος A. ὢν : ἐν P.

odium et imperatoris levitas summa. itaque non sine causa se ad
Augustam applicuerunt, ne illico ab adversariis interirent. levia enim
ingenia facile mutant et Euripi instar quasi reciproco aestu fluctu-
antur.

4. Ita ubi servi isti res sibi nequaquam ex sententia procedere,
neque eiusmodi hominibus facile perniciem parari posse animadver-
terent, crescente in dies imperatoris in eos benevolentia, post multa
ultra citroque tentata, aliam tandem viam ingressi sunt. quacnam ea
erat? statuunt eos una nocte arcessere, insciente imperatore, compre-
hensisque oculos effodere, falso conficto crimine. hoc Comnenos non
latuit, cumque post deliberationem longam periculum proxime instare
cognovissent, unam salutis spem in defectione sitam ducebant, eoque
extrema necessitate protrudebantur. quid enim expectare oportet, dum
ferrum, oculis admotum, luce privet? consilium igitur reconditum ha-
bebant. brevi autem post cum Alexius iussus esset copiarum partem
aliquam in urbem convocare, adversus Agarenos, qui Cyzicum urbem
diriperant, prefecturam, (erat enim tum temporis domesticus Occi-

ἡγεμόνων μετὰ τῶν ὑπ' αὐτοὺς διὰ γραμμάτων μετεκαλέ-
 σατο. καὶ δὴ κινήθεις ἅπαντες πρὸς τὴν μεγαλόπολιν
 ἤλειγοντο. ἐν τοσούτῳ δὲ εἰσελθόντις ἐξ ὑποθήκης θατέρου
 τῶν δούλων, τοῦ λεγομένου Βορίλου, ἤρετο τὸν βασιλέα, εἰ
 κατὰ γνώμην αὐτοῦ τὰς δυνάμεις ἀπάσας ὁ μέγας δομεστί-
 V. 44 κος εἰς τὴν βασιλεύουσαν πόλιν εἰσάγει. ὁ δ' εὐθύς μετακα-
 C ἰεσάμενος τοῦτον ἠρώτα, εἰ ἀληθές ἐστι τὸ λεγόμενον. καὶ
 ὅς αὐτίκα τοῦτο μὲν οὐκ ἠρνεῖτο, ὅτι στρατιά τις εἰσάγεται
 τῇ ἐκείνου κελεύσει, πρὸς δὲ τὸ πᾶσαν ἀπανταχόθεν ἐνταν-
 θοῖ συναθροίζεσθαι, πιθανῶς παρεκρούετο. “ὁ γὰρ τοι στρα-
 τός” φησιν “διεσπαρμένος ὢν ἀπανταχόθεν, ἄλλος ἄλλοθεν
 ἤκει λαβὼν τὸ ἐνδόσιμον· καὶ οἱ τούτους ὄρωντες ἐκ δια-
 φόρων μερῶν τῆς τῶν Ῥωμαίων ἡγεμονίας ἀθρόους ἀφικνου-
 μένους, νομίζουσιν ὡς ἀπὸ συνθήματος πάντα τὸν στρατὸν ἐν-
 τανθοῖ συναθροίζεσθαι, τῇ θεᾷ καὶ μόνῃ ἐξαπατώμενοι.” καὶ
 τοῦ Βορίλου πολλὰ πρὸς τούτους τοὺς λόγους ἀνθυπενεγκόν-
 τος, ἰσχυρότερος καὶ οὕτως ἦν ὁ Ἀλέξιος καὶ ὄλαις ἐκράτει
 ψήφοις. ὁ δὲ Γερμανὸς ἀπλοῖστερος ὢν οὐ πᾶν τοῦ Ἀλε-
 D ξίου κατέτρεχεν. ἐπεὶ δὲ οὐδὲ τὰ εἰσηγηθέντα ταῦτα κατὰ
 τοῦ δομεστίκου τὴν τοῦ βασιλέως ἐξετάραξε ψυχὴν, καιροῦ
 λαβόμενοι καὶ ἀδείας, (ἐσπέρα δὲ ἦν,) τὴν κατὰ τῶν Κο-
 μνηνῶν ἐνέδραν ἐξήρτων. ἔστι μὲν γὰρ ἄλλως φύσει τὸ
 δοῦλον τοῖς δεσπόταις πολέμιον, ὅταν δὲ τῶν δεσποτῶν ἀστο-

4. βορλίλα P.

ἐντανθοῖ : αὐτῇ A.

πενεγκόντος P.

om. CGA.

6. βασιλεύουσαν om. A.

15. καὶ τοῦ : καίτοι τοῦ P.

18. δὲ om. G.

ὁ δὲ G.

16. ἀντι-

19. κατὰ τοῦ δομεστίκου

dentis,) capta occasione, quos maxime sibi fidos exercitus duces cog-
 noverat, cum iis quibus praeerant, litteris scriptis convocavit. qui
 cum ad urbem festinarent, adiit imperatorem quidam ab altero ser-
 vorum, Borילו nominato, subornatus, quaesivitque ex eo, num iussu eius
 universas in urbem copias magnus domesticus cogeret. imperator statim
 Alexium arcessitum interrogavit, verane nuntiata essent. ille partem
 quidem exercitus suo iussu in urbem coire professus, de universis
 copiis pernegat, idque ita, ut fidem faceret. nempe exercitu ubique
 disperso, alium aliunde accepto mandato convenire. quos qui ex di-
 versis imperii Romani regionibus confluere cernerent, universum ex-
 exercitum quasi de composito urbem petere opinari, sola specie indu-
 ctos. contra haec licet Borilus multa disputaret, praevaluit tamen
 Alexii auctoritas, qui omnibus sententiis absolvebatur. Germanus
 natura simplicior minus tum Alexium lacesivit. igitur cum ne haec
 quidem delatio animum imperatoris commovisset, occasione ac fidu-
 cia arrepta, (erat autem vespera,) insidias Comnenis struunt. est

γήση, ἔξουσίας δραζάμενον κατὰ τῶν ἡμοδούλων ἀνίποιστον
 γίνεται. τοιοῦτον γοῦν ἐπειράθη καὶ ἦθους καὶ φρονήματος
 τῶν εὐρημένων δούλων ὁ Κομνηνὸς Ἀλέξιος. ἔπειθ' οἱ ἦδη
 ῥηθέντες οὐχ ὑπὲρ τοῦ αυτοκράτορος κατὰ τῶν Κομνηνῶν
 5 ἐμῆριον. ἀλλ' ἐβασιλεία μὲν ὁ Βορίλος, ὡς τινες ἔφασαν,
 ὁ δέ γε Γερμανὸς κοινῶς ὦν αὐτῷ τοῦ σκέμματος ἐπιμε-
 λῶς σὺν αὐτῷ ἐνέδραν ἐξήρτυε. καὶ πρὸς ἀλλήλους τὰ βου-
 λευόμενα διελέγοντο καὶ ὅπως ἂν αὐτοῖς κατὰ νοῦν ἀποβαίῃ P. 50
 τὸ πρᾶγμα· καὶ εἰς τοῦμφανὲς ἦδη ἐξέφερον τὸ ὑπ' ὀδύτητα
 10 τῆς λαλούμενον. ἤχροατο τις τῶν λεγομένων Ἀλανὸς τὸ
 γένος, μάγιστρος τὴν ἀξίαν, ἐκ πολλοῦ προσωκωιωμένος τῷ
 βασιλεῖ κὰν τοῖς οἰκείοις διατελῶν. τηρικαῦτα γοῦν ἐξεληθὼν
 μέσης ἦδη φυλακῆς τῆς νυκτὸς ἐκτρέχει πρὸς τοὺς Κομνη-
 νούς, ἀπαγγελῶν ἅπαντα τῇ μεγάλῃ δομεστίῳ. τινὲς δέ
 15 φασι, μὴδὲ τὴν βασιλίδαν τὴν πρὸς τοὺς Κομνηνοὺς τοῦ μα-
 γίστρου ἀφίξιν παντάπασιν ἠγνοηκέναι. ὁ δὲ εἰσάγει τοῦτον
 τῇ μητρὶ καὶ τὰδελφῷ. ἐνωτισθέντες δὲ τὴν ἀπενκταίαν B
 ἐκεῖνην ἀγγελίαν, δέον ἐλογίσαντο τὸ τέως κρυπτόμενον εἰς
 τοῦμφανὲς ἀγαγεῖν καὶ ζῦν θεῷ τὴν σφῶν σωτηρίαν περι-
 20 ποιήσασθαι. ἐπεὶ δὲ μετὰ τὴν ἐπιούσαν ἐμεμαθήκει τὸ στρά-
 τευμα καταλαβεῖν τὴν Τζουρουλόν, (πολίχνιον δὲ τοῦτο περι

2. ἦθους τε καὶ P, alterum G.

5. ἐμῆριον A.

βορίλιας

CG, βόριλος A.

6. ὦν om. G.

10. τῆς : κατὰ τῶν Κο-

μνηνῶν add. A.

12. ἐξεληθὼν om. CGA.

14. ἀπαγγέλλον

P, ἀπαγγελῶν C, καὶ τὸ σκέμμα ὑποδηλοῖ A.

21. Τζουρου-

λῶν G.

omne servorum genus dominis infensum, quibus si nocere nequiverint, ira in conservos versa, intolerabiles fiunt. talem naturam atque ingenium duorum, quos dixi, servorum Alexius Comnenus expertus est. etenim tantum aberat, ut propter imperatoris salutem Comnenis infensi essent, ut Borilus imperium affectare diceretur, quem Germanus, consilii particeps, diligenter in struendis insidiis adjuvabat. ac consilia inter se, quomodo ex sententia res sibi procederet, agitabant et iam palam eloquebantur, quae hucusque non nisi sub lingua immurmuraverant. quo factum est, ut Alanus quidam, magistri officio fungens, qui dudum inter familiares imperatoris numerabatur, consilium perciperet. is media nocte ad Comnenos properavit, magno domestico, quae comperisset, nuntiatum. sunt qui dicant, haud inscia imperatrice, magistrum ad Comnenos adisse. Alexius igitur eum ad matrem fratremque ducit. accepto nefarii sceleris nuntio, omnes in eo consentiunt, iam perficienda consilia esse hucusque occulta et deo iuvante salutem consulendum. itaque cum domesticus copias tertio abhinc die Tzurulum, quod parvum in fini-

που τὴν Θράκην κείμενον,) ὁ δομέστικος περὶ πρώτην φυ-
 λακὴν τῆς νυκτὸς φοιτῆ πρός τὸν Πακουριανόν· ἀνὴρ δὲ
 οὗτος μικρὸς ἦν δέμας κατὰ τὸν ποιητὴν, πλὴν ἀλλὰ μαχη-
 τῆς, γένους λαμπροῦ ἐξ Ἀρμενίων ὀρμώμενος· καὶ ἀνανοι-
 νοῦται τούτῳ τὰ πάντα, τὴν μῆριν τῶν δούλων, τὸν φθόιον, 5
 C τὴν ἐκ πολλοῦ κατ' αὐτῶν μελέτην καὶ τὴν ἐξ ὑπογυίου μελε-
 τωμένην τῶν ὑφθαλαμῶν ἐκκοπὴν αὐτῶν, καὶ ὡς οὐ χρὴ ὡς
 ἀνδράποδα παθεῖν, ἀλλὰ δράσαντάς τι γενναῖον ἀπολέσθαι,
 εἰ καὶ τούτου δεήσεις· καὶ τοῦτο γὰρ ἴδιον μεγαλοψυχίας
 ἔλεγεν. ὁ δὲ ἅπαντα διακηκῶς καὶ συνειδῶς ὡς οὐ χρὴ 10
 μέλλειν ἐν τοῖς τοιοῦτοις, ἀλλὰ ταχέως γενναιοτέρου ἔργου
 ἐφάπτεσθαι, φησιν “εἰ μὲν ἀγαζούσης τῆς αὔριον ἐξέλθης
 τῶν ἐνταυθοῖ, συνέρομαί σοι καὶ γὰρ προθύμως ἐπαγωνισόμε-
 νος. εἰ δὲ ἐς νέωτα φυλάξεις τὸ βουλευόμενον, ἀλλ' ἐμέ γ'
 ἴσθι αὐτὸν ἐμὲ προσελθόντα τῷ βασιλεῖ, παραντίκα καὶ σοῦ 15
 D καὶ τῶν σὺν σοὶ κατειπεῖν, μηδὲ μικρὸν ἀναβαλλόμενον.” ὁ
 δὲ “ἐπεὶ σε τῆς ἐμῆς κηδόμενον ὄρω σωτηρίας, θεοῦ δὲ τοῦτο
 πάντως ἔργον, οὐκ ἀποστήσομαί σου τῆς βουλῆς, πλὴν ἀλλὰ
 χρὴ δι' ὄρκου τὸ ἀσφαλὲς ἐκάτερον ἔχειν.” ἔνθεν τοι καὶ
 πίστεις πρὸς ἀλλήλους δι' ὄρκων ἐποιησάτην, ὡς ἄρα, εἰ εἰς 20
 τὸν βασιλείου θρόνον αὐτὸν ἀγάγη θεός, ἐκεῖνον εἰς τὴν τοῦ
 δομεστίκου ἀξίαν ἀναγάγη, ἣν νῦν αὐτὸς ἐν τῷ τέως κατεῖχεν.

3. μὲν ἦν τὸ δέμας A.

6. ὑπογύου C ubique.

μεμελετω-

μένην G.

9. γὰρ om. G.

10. συνειδῶς A, συνειδῶν PG.

13. ἐπαγωνισόμενος A.

15. ἐμὲ om. A.

20. ἐπιστωσά-

την A.

bus Thraciae oppidum est, perventuras didicisset, prima vigilia Pa-
 curianum convenit. vir is erat exigua quidem, ut poeta ait, corporis
 mole, sed manu fortis et illustri genere ex Armenia ortus; cui enar-
 rat omnia, iram atque invidiam servorum et quae dudum in se ma-
 chinati essent: nunc excaecationis periculum instare. ceterum non
 serviliter pati, sed fortiter agendo, si ita necesse fuerit, mori oportere;
 hoc esse magnorum animorum proprium, quibus Pacurianus
 cognitis, cum non cunctandum in eiusmodi rebus, sed acriter auden-
 dum esse probe intelligeret, “si cras mane, inquit, hinc profecturus
 es, et ego sequar teque defendam; sin autem in posterum rem
 differs, me ipsum scias imperatorem aditurum, protenus tua tuorum-
 que consilia indicatum.” cui Alexius “quoniam salutem, respondit,
 meam cordi tibi esse video, quod non dubito dei erga me benevo-
 lentiae tribuere, obsequar consilio tuo; prius tamen firmari utrimque
 fidem oportet iureiurando.” ita fide data et accepta, spondent, si re-
 gium solum deus Alexio dedisset, in illum magni domestici digni-

ἔξελθῶν οὖν ἐκεῖθεν ὁ Κομνηνὸς Ἀλέξιος καὶ τοῦ Πακου- V 4
 ριανοῦ ἀπαλλαγείς, πρὸς ἕτερον ἄνδρα καὶ αὐτὸν Ἀρει-
 μάνιον τὸν Οὐμπεριόπουλον ἄπεισι καὶ τούτῳ τὸν ἴδιον
 ἀπαγγέλλει σκοπὸν καὶ τὴν αἰτίαν παρίστησι, καθ' ἣν δια-
 5 δρᾶναι βουλόμενος εἰς συμμαχίαν καὶ αὐτὸν προσκαλεῖ-
 ται. ὁ δ' εὐθύς κατενεύκει. “καμὲ δ'” ἔφη “πάντως
 ἔξεις εὐψύχως σου καὶ μάλα προκινδυνεύοντα.” προσέ-
 κειντο δὲ καὶ τῷ Ἀλεξίῳ μᾶλλον οἱ εἰρημένοι ἄνδρες τα-
 τε ἄλλα, καὶ διότι ἀνδρεία καὶ συνέσει τῶν ἄλλων διέ-
 10 φερε. φιλοδωρότατόν τε ὄντα καὶ τὴν χεῖρα, εἴπερ τις ἄλ-
 λος, περὶ τὰς δόσεις εὐκίνητον λίαν ὑπερηγάπων, καίτοι μὴ
 πάνυ τι πλούτῳ περιορροόμενον. οὐ γὰρ ἦν τῶν ἀρπαζόντων P, 51
 καὶ πρὸς τὸ πλουτεῖν διακεχηρότων. τὸ γὰρ ἐλευθέριον οὐκ
 ἐν πλήθει παροχῆς χρημάτων κρίνεσθαι εἶωθεν, ἀλλὰ γνώ-
 15 μη ταλαντεύεσθαι πέφυκεν. ἔστι γὰρ τὸν ὀλίγα κεκτημένον
 καὶ πρὸς λόγον τῶν ἐνότιων καταβαλόντα ἐλευθέριον εἶναι,
 τὸν δὲ γε πλοῦτον πολὺν ἔχοντα καὶ τῇ γῆ κατορούτιοντα ἢ
 μὴ κατὰ λόγον τοῦτον τῷ δεομένῳ παρέχοντα ἄλλον Κροῖσσον
 ἢ χρυσομανῆ Μίδα, κίμβικά τε καὶ γλίσχρον καὶ ἓνα τῶν
 20 διαπριόντων τὸ κῆμινον εἰπῶν ἂν τις οὐ διαμάρτοι τοῦ δέον-
 τος. πάσαις τοίνυν ἀρεταῖς κεκοσμημένον τὸν Ἀλέξιον οἱ
 ἤδη ῥηθέντες ἄνδρες ἀνέκαθεν καὶ πάσαις γινώσκοντες, τὴν B

2. ἀρειμάνειον PG, alterum A. 6. δὲ G. 8. δὲ τῷ μᾶλ-
 λον Ἀλεξίῳ P, δὲ μᾶλλον καὶ τῷ Ἀ. G, δὲ καὶ τῷ Ἀ. μᾶλ-
 λον C. 12. τι : γε P. 15. πέφυκεν om. A. 18. κατὰ :
 πρὸς C. τῷ δεομένῳ add. C. 20. διαμάρτη A. 22. τὴν
 ἀνάρρησιν τούτου ἐπήρχοντο A.

tatem collatum iri, qua modo ipse fungeretur. ab hoc digressus Comnenus Alexius Ubertopulum adiit, virum et ipsum imprimis fortem, consilium cum eo communicavit causamque exposuit, propter quam defecturus, ab eo quoque auxilium petendum existimaret. hic statim annuens, “etiam me, inquit, promptissimum habebis salutis tue propugnatores.” horum autem virorum amicitias Alexius sibi paraverat cum aliunde, tum fortitudine prudentiaque singulari. idem munificentia, si quis alius, utebatur. quanquam non admodum circumfluebat opibus, quippe qui minime avarus divitiisque inhians esset. nec enim liberalitas multitudine donorum aestimari solet, sed largientis animo. ita fieri potest, ut qui modicis opibus praeditus, pro facultate largitur, liberalis sit; qui autem Croeso Midaque ditior thesauros in terram defodit, nec, quantum res patitur, egentibus suppeditat, cum siquis sordidum et avarum et de cumini sectoribus unum appellaverit, a veritate non aberret. his virtutibus omnibus cum viri, quos dixi, Alexium dudum ornatum cognovissent, ut imperium nancisceretur,

ἀνάρρησιν αὐτοῦ καὶ ἡγάπων καὶ ἐπηύχοντο. ὁ δὲ Ἀλέξιος καὶ ἐξ αὐτοῦ αἰτήσας ὄρκον καὶ λαβῶν, δρομαῖος ἄπεισιν οἴκαδε καὶ πάντα ἀνακοινοῦται τοῖς οἰκείοις αὐτοῦ. νύξ δ' ἦν ἡ τῆς τυροφάγου κυριακῆς, καθ' ἣν οὐμὸς πατὴρ ταῦτα ἐσκέπτετο. τὴν δὲ μετ' αὐτὴν ὄρθρου βαθέος μετὰ τῶν ἀμφ' αὐτὸν ἐξεληλύθει τῆς πόλεως. ἔνθεν τοι καὶ τὸ πλῆθος ἀποδέξάμενον τῆς ὁρμῆς τὸν Ἀλέξιον καὶ τῆς ἀγγινοίας, ἐξ αὐτῶν τῶν πραγμάτων ἀσμάτιον αὐτῷ ἀνεπλέξαντο, ἐξ ἰδιώτιδος μὲν συγκεῖμενον γλώττης, αὐτὴν δὲ τὴν τοῦ πράγματος ἐπινοίαν ἐμμελέστατα ἀνακρουόμενον καὶ παρεμφαῖνον τὴν τε προαίσθησιν τῆς κατ' ἐκείνου ἐπιβουλῆς καὶ τὰ παρ' αὐτοῦ **C**μεμηχανημένα. τὸ δὲ ἀσμάτιον αὐταῖς λέξεσιν εἶχεν οὕτως: “τὸ σάββατον τῆς τυρινῆς, χαρεῖς Ἀλέξιε ἐνόησές το, καὶ τὴν δευτέραν τὸ πρῶν εἶπα καλῶς γεράκιν μου.” εἶχε δὲ ᾧδὲ πως ἐννοίας τὸ διαφημιζόμενον ἐκεῖνο ἀσμάτιον· ὡς ἄρα κατὰ μὲν τὸ τυρώνιον σάββατον ὑπέρευγέ σοι τῆς ἀγγινοίας, Ἀλέξιε! τὴν δὲ μετὰ τὴν κυριακὴν δευτέραν ἡμέραν καθάπερ τις ὑπιδέτης ἰέραξ ἀφίπτασο τῶν ἐπιβουλευόντων βαρβάρων.

5. Ἐπεὶ δὲ ἡ μήτηρ Κομνηνῶν ἡ Δαλασσηνὴ Ἄννα γαμβρὸν ἔφθασεν εἰσποιήσασθαι ἐπὶ τῇ θυγατρὶ Μανουῆλ

1. ὁ δὲ Ἀλέξιος : ὄρκον οὖν καὶ ἀπὸ τοῦ οὐμπερτοπούλου λαβῶν A. 2. δρομαῖος A. 3. οἰκείοις add. A. 4. νύξ δ' add. A. 5. βαθέος : ταχέως C. 6. αὐτῶν PG, correxi. 7. τῶν om. P. 8. ἀνεπλέξαντο G. 9. μὲν : δὲ C. 10. γλώττης om. C. αὐτὴν δὲ — ἀνακρουόμενον add. A. 11. παρεμφαῖνον CGA. 12. ὡς om. A. 13. τυρώνιον C, τυρώμενον G. 14. ἡμέραν om. P. 15. ἀφίπτασο A, ἀφίπτατο PG. 16. τῶν ἐπιβουλευόντων add. C.

admodum optabant. verum Alexius, ubi etiam Ubertopulum iureiurando obstrinxit, festinatione omni domum properat suisque cuncta enarrat. qua nocte pater meus haec gessit, ea diei dominicae erat, quam tyrophagum nuncupant. insequente die primo diluculo urbe cum suis egreditur. quo vulgus cognito, Alexium ob consilii calliditatem praedicans, ex ipsis rebus cantunculam contextuit, quae vulgari quidem sermone, ipsam tamen rei rationem praesensionemque insidiarum et quae ipse molitus fuerit, elegantissime significat. sententia eius haec fere erat: “sabbato, a caseo nuncupato, quam callide egisti, Alexi! altero vero post dominicam die velut praepes accipiter evolasti ex cassibus insidiantium barbarorum.”

5. Anna autem Dalassena, Comnenorum mater, cum Botaniatae imperatoris nepoti filiam Mannelis, filii natu maximi, in matrimo-

τοῦ πρωτοτόκου τῶν υἱῶν αὐτῆς τὸν τοῦ Βοτανειάτου ἔγγο- D
 ρον, πτοηθεῖσα μὴ ὁ παιδαγωγὸς αὐτοῦ γνοὺς τὴν ἐπιβουλήν
 προσαγγεῖλη τῇ βασιλεῖ, βουλὴν ἀρίστην βουλευέται. καὶ δὴ
 προσκυνήσεως χάριν τῶν τοῦ Θεοῦ ἀγίων ἐκκλησιῶν ἀθροί-
 5 σθῆναι κελεύει πάντας ἐσπέρας. ἦν γὰρ αὐτῇ σύνηδες εἰς
 τὰ ἱερὰ τεμένη φοιτᾶν. γίνεται τοῦτο. καὶ δὴ πάντες, ὡς
 ἔθος, παρῆσαν, ἐξῆγόν τε τοὺς ἵππους τῶν ἵπποστάθμων,
 ἐπιμελῶς στρωννύειν σχηματιζόμενοι τὰς γυναιξὶ προπούσας
 ἐφεστρίδας. ὁ δέ γε τοῦ Βοτανειάτου ἔγγονος σὺν τῇ παι-
 10 δαγωγῇ ὑπνωττον· ἀπομεμέριστο γάρ τι τούτοις οἶκημα ἴδιον.
 περὶ πρώτην δὲ φυλακὴν τοὺς πυλεῶνας κλείσαντες οἱ Κο-
 μνηνοὶ μέλλοντες ἤδη ἐξοπλιζέσθαι καὶ τῆς βασιλευούσης πό-
 λεως ἀφίπτασθαι, τῇ μητρὶ παρέσχον τὰς κλεῖς, ἔκλεισάν τε
 ἀποφρητὶ καὶ τὰς θύρας τοῦ δώματος, ἐν ᾧ ὁ ἐπ' ἐγγόνῃ γαι- V. 46
 5 βρός αὐτῆς ὁ Βοτανειάτης ἀρύπνωττεν, οὐ μένοι ἀκριβῶς
 κατασφραλισάμενοι ὡς ἐρασιμόσαι ταύτας ἀλλήλαις, ἵνα μὴ P. 52
 ψόφος τις γεγωνὸς διυπνίση αὐτόν. τούτων οὕτω γινομένων,
 τὸ πλεῖστον παρωχῆκει τῆς νυκτός. πρὸ ἀλεκτοροφωνίας οὖν
 πρώτης τοὺς πυλεῶνας ἀνοίξαντες, τὴν τε μητέρα καὶ τὰς
 ἀδελφάς καὶ τὰς σιρῶν γυναικας καὶ τὰ παιδιά συμπαραλα-
 βόντες μέχρι τοῦ Κωνσταντινιανοῦ φόρου ὁμοῦ πεζῇ συνα-
 20 πήσαν. κάκειθεν συνταξάμενοι ταύταις, ἐκεῖνοι μὲν πρὸς

1. τὸν : τῶν P. ἔγγονον CG. 2. αὐτῆς CG. 10. ὑπνω
 βασούμενος PG, alterum P in margine. 11. πυλεῶνας C. 12.
 ὀπλιζέσθαι P. 14. ἐν ᾧ ἦν ὁ G. ἐγγόνῃ G. 21. Κων-
 σταντινίου A. πεζοὶ C.

nium collocasset, verita, ne, comperta defectione, paedagogus adol-
 lescentuli rem imperatori nuntiaret, dolum finxit callidissimum. edixit
 vespere praesto esse omnes, tanquam ad adorationem, in sanctis dei
 ecclesiis pro more faciendam, proditura. aderant mox omnes, ut solebant,
 educebantque ex stabulis equos, quos diligenter matronis vecturis ster-
 nere simulabant. Botaniatae nepos dormiebat cum paedagogo in do-
 micilio, quo seorsim habitabant. circa primam autem vigiliam cum
 Comneni in eo iam essent, ut armis instructi fugam ex urbe capesse-
 rent, portis clausis, matri tradunt claves. occludunt etiam sine strepitu
 fores aedificii eius, in quo neptis sponsus dormiebat Botaniates; neque
 tamen satis apte valvas committere licuit, ne puer edito strepitu
 expergeret. inter quae maior noctis pars abierat. paulo igitur ante
 gallicinium primum, apertis vestibuli portis, cum matre, sororibus,
 coniugibus liberisque ad Constantini usque forum pedibus eunt. ubi
 postquam salutem sibi invicem dixerunt, ipsi ad Blachernarum pala-
 tium, mulieres ad magnae Sophiae templum properant. sed Botania-

τὰ ἐν Βλαχέρναις βασιλεία μάλα ὀξέως ἐξέδραμον· αὐταὶ δὲ πρὸς τὸν τῆς μεγάλης Σοφίας νεὼν σὺν σπουδῇ ἔθρονον. ὁ δὲ τοῦ Βοτανειάτου παιδαγωγὸς δινπνισθεὶς καὶ γνούς τὸ γενόμενον, ἐξήκει πρὸς αὐτούς, δᾶδα ταῖν χεροῖν ἔχων, φθάσει τε κατὰ τάχος αὐτούς, τοῦ τῶν ἁγίων τεσσαράκοντα τε-
 5 μένους ἐγγὺς μήπω κατειληφότας. Θεασαμένη δὲ τοῦτον εὐθύς ἢ Δαλασσηνὴ καὶ μήτηρ τῶν ἀριστεῶν ἐκείνων παιδῶν φησὶ “κατεῖπον ἡμῶν τινές, ὡς ἐπυθόμην, τῷ βασιλεῖ. ἄπειμι γοῦν εἰς τὰς ἁγίας ἐκκλησίας, τῇ αὐτῶν χρωμένη, καθὼς ἂν δυναίμην, ἐπαρωγῇ· κακέῖθεν ἀγαζούσης ἡμέρας ἀπελεύσομαι πρὸς τὰ βασιλεία. ἄπιθι τοίνυν αὐτός, ἵν’ ὀπηρῖκα οἱ πνλωροὶ ἀνοίξωσι, περὶ τῆς ἡμῶν αὐτοῖς ἀπαγγελίης ἐλευσεως.” ὁ δ’ εὐθύς πρὸς τὸ κελεσοθὲν ἠπειγέτο. αἱ δὲ φθάνουσι πρὸς
 C τὸ τοῦ ἱεράρχου Νικολάου τέμενος, ὃ Προσφύγιον μέχρι τῆς δεῦρο εἰώθασιν ὀνομάζειν, ἀγγοῦ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας καὶ πρῶην ἐνιδρυμένον πάλαι ἐπὶ σωτηρία τῶν ἐπ’ ἐγκλήμασιν ἀλισκομένων, ὡς μέρος τνγχάνον τοῦ μεγάλου τεμένους καὶ ἐπίτηδες, οἴμαι, κατασκευασθὲν τοῖς ἀρχαίοις, ἵνα πᾶς ὁ ἐπ’ ἐγκλήματι ἄλοὺς καὶ φθᾶσας εἴσω τούτου γενέσθαι, τῆς ἐκ τῶν νόμων τμηκαῦτα ἐλευθερωῶται ποιηῆς. οἱ γὰρ πάλαι βασι-
 2 λεῖς τε καὶ καίσαρες πολλῆς προμηθείας ἠξίουον τὸ ὑπήκοον. ὁ δὲ γε ἐν τῷ τοιοῦτῳ τεμένει προσμένων ταχέως αὐταῖς οὐκ ἀπεζύγου τὰς θύρας, ἀλλ’ ἐπννθάνετο, τίνες καὶ ὅθεν εἶεν.

1. βασιλεία : παλάτια CG. παρέδραμον G. 2. σὺν : ἐν CG.
 10. ἐπαρωγῇ G. 13. εὐθύ G. 18. ἀρχαίοις conl. Ducangius.

tae paedagogus ubi experrectus, quid actum esset, cognovit, face arrepta, domo se proripit fugientesque paulo ante assequitur, quam ad quadraginta sanctorum aedem pervenissent. quem conspicata Dallassena, fortissimorum filiorum mater, “delatum, inquit, ad imperatorem falsum de nobis crimen audivi; confugio igitur ad sanctas ecclesias, quarum auxilio, quantum potero, utar. inde prima luce in regiam me conferam. quare praei illuc, ut cum primum ianitores fores aperient, eos de adventu nostro certiores facias.” ille sine mora, quod iussus erat, exsequitur. mulieres ad episcopi Nicolai aedem properant, quod Refugium etiam nunc solet appellari, prope magnam ecclesiam dudum ad salutem eorum aedificatam, qui criminibus tenentur. ea magni templi veluti pars quaedam de industria, opinor, a maioribus exstructa est, ut quicumque, scelere commisso, eo confugisset, poena legitima liberaretur. prisci siquidem imperatores et caesares magna cura rationibus subditorum prospiciebant. verum eius templi custos, non illico reclusis portis, qui et undenam essent, percontabatur. hic aliquis ex comitibus “mulieres, inquit, ex Oriente;

εἷς δὲ τις τῶν σὺν αὐταῖς “γυναϊκές” φησιν “ἔξ ἀνατολῶν. D
 τὰ δὲ πρὸς χρεῖαν ἅπαντα δαπανήσασαι, ἐπισπεύδουσι τὴν
 προσκύνησιν, οἴκαδε ἐθέλουσαι ἐπανελθεῖν.” ὁ δ’ εὐθύς ἀπο-
 ζυγώσας τὰς θύρας παραχωρεῖ αὐταῖς τῆς εἰσόδου. τῇ δ’
 5 ἐπιπύριον ἐκκλησιάσας ὁ αὐτοκράτωρ τὴν σύγκλητον, ἐπειδὴ
 τὰ κατὰ τοὺς ἄνδρας ἐμεμαθήκει, τὰ εἰκότα πρὸς τούτους
 ἐδημηγόρησεν, καταδρομὴν τοῦ δομestίκου ποιούμενος. ἐκ-
 πέμπει δὲ τηρικαῦτα πρὸς τὰς γυναῖκας τὸν τε καλούμενον
 Στραβορωμανὸν καὶ τινα Εὐφημιανὸν τὴν κλῆσιν, μετακα-
 0 λούμενος αὐτὰς εἰς τὰ βασιλεία. ἡ δὲ Δαλασσηνὴ πρὸς
 αὐτοὺς “εἶπάτέ” φησι “πρὸς τὸν αὐτοκράτορα οἱ παῖδες οἱ
 ἐμοὶ δοῦλοι εἰσι πιστοὶ τῆς σῆς βασιλείας, καὶ προθύμως
 ἐξυπηρετοῦντες αὐτῇ ἐν πᾶσιν, οὐκ ἐφείσαντο οὔτε ψυχῶν P. 53
 οὔτε σωματίων, αἰεὶ προκινδυνεύοντες ἐκθύμως ὑπὲρ τοῦ σοῦ
 5 κράτους. ὁ δὲ κατ’ αὐτῶν φθόνος μὴ φέρων τὴν εἰς αὐτοὺς
 εὐνοιάν τε καὶ κηδεμονίαν τῆς σῆς βασιλείας, μέγαν τὸν κίνδυ-
 νον κατ’ αὐτῶν καθ’ ὥραν ἐξήρτηεν· ὡς δὲ καὶ τοὺς ὀφθαλ-
 μούς αὐτῶν ἐξορύττειν ἐμελέτησεν, τοῦτο αἰσθόμενοι καὶ μὴ
 φέροντες τὸν τοιοῦτον ἄδικον κίνδυνον, οὐχ ὡς ἀποστάται ἐξῆλ-
 0 θον τῆς πόλεως, ἀλλ’ ὡς δοῦλοι πιστοί, ἅμα μὲν τὸν ὑλόγηιον
 ἀποδιδράσκοντες κίνδυνον, ἅμα δὲ τὰ κατ’ αὐτῶν μελετώμενα
 τὸ κράτος σου ἀναδιδάσκοντες καὶ τὴν ἀπὸ τῆς σῆς βασιλείας

2. δὲ om. A. 3. ἐπανελθεῖν θέλουσαι A. 4. ταύτας A.
 δὲ A. 6. μεμαθήκει A. 7. πέμπει δὲ πρὸς A. 19. κίνδυ-
 νον ἄδικον ὅντα A. 20. τῆς πόλεως οὐχ ὡς ἀποστ. ἐξῆλθον A.
 21. ἅμα δὲ καὶ τὰ A. 22. ἀναδιδάσκοντες PA, alterum CG.
 καὶ τὸν — ἐξαιτησάμενοι εἶλον A.

quae, consumto viatico, adoratione defungi cupiunt, ut quam primum domum repetant." quibus ille auditis, fores aperuit intromisitque. postmodum convocato imperator senatu, postquam illorum fugam cognovit, graviter, ut res postulabat, adversus eos dixit inque domesticum maxime invecus est. tum ad matronas misit quosdam, Straboromanum et Euphemianum nomine, qui eas in palatium adducerent. quibus Dalassena "renuntiate, inquit, imperatori, filios meos eius maiestati obedientissimos esse, et lubenti in omnibus animo inservientes, nec vitae, nec corporibus unquam pepercisse, nullis pro ea periculis non promptissime susceptis. at invidia, tuam in eos benevolentiam favoremque non ferens, occasionem eos in discrimen adducendi captare non desiit, atque adeo luce privare ipsos statuit. quod cum cognovissent, nec tantum periculi immerito sibi parari ferrent, urbe profugerunt, non ut defecturi, sed ut servi fideles, qui et imminens malum effugiant, et consilia istorum maie-

V. 47 ἔξαιτησόμενοι βοήθειαν.” οἱ δὲ ἐπέκειντο σφόδρα μετακα-
 Β λούμενοι ταύτην· ἀγανακτήσασα δὲ ἡ γυνή φησι πρὸς αὐτοῖς
 “ παραχωρήσατέ μοι εἰς τὴν τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίαν εἰσελθεῖν
 προσκυνῆσαι. ἄτοπον γάρ ἐστιν εἰς τοὺς πνλεῶνας αὐτῆς
 φθάσασαν, μὴ εἰσελθεῖν καὶ μεσίτιδι τῇ παναχράντῳ δε- 5
 σποίῃ καὶ Θεομήτορι χρῆσασθαι εἰς τε τὸν Θεὸν καὶ τὴν τοῦ
 βασιλέως ψυχὴν.” τὴν εὐλογον οὖν αἴτησιν τῆς γυναικὸς
 αἰδεσθέντες οἱ πρέσβεις, παραχωροῦσιν αὐτῇ τῆς εἰσόδου. ἡ
 δὲ βραδεῖ ποδὶ στείχουσα ὡς οἶον ἀπὸ τῆς λύπης καὶ τοῦ
 γήρως κεκημηῦτα, μᾶλλον δὲ καὶ τὸν κεκημηκότα ὑποκρινο- 1
 μένη, περὶ τε αὐτὰ που τὰ εἰσόδια τοῦ ἱεροῦ βήματος πε-
 λάσμου καὶ γονυκλισίας δύο ποιησαμένη, περὶ τὴν τρίτην κα-
 Θεσθεῖσα χαμαί, ἀπρὶξ τῶν ἀγίων εἶχετο θυρῶν, ἐπιβο-
 C μὲνη ὡς “ εἰ μὴ τὰς χεῖρας ἀποτηθεῖην, οὐκ ἂν τοῦ ἱεροῦ
 τεμένους ἐξέλθοιμι, εἰ μὴ τὸν τοῦ βασιλέως ὡς περ ἐχέγ- 1
 γνον τῆς σωτηρίας δεξαίμην σταυρὸν.” ἐκβαλὼν δὲ ὁ Στρα-
 βορωμανὸς ὄνπερ ἐπεφέρειτο σταυρὸν ἐγκόλπιον ἐδίδου. ἡ δὲ
 “ οὐκ ἀφ’ ὑμῶν τὴν πληροφορίαν αἰτῶ, ἀλλ’ ἐξ αὐτοῦ τοῦ
 βασιλέως ἐπιζητῶ τὴν εἰρημένην βοήθειαν. καὶ οὐδ’ ἀπλῶς
 ἐν μικρῷ μεγέθει τὸν διδόμενον ἂν σταυρὸν δεξαίμην, ἀλλ’ 2
 ἀξιόλογον τὸ μέγεθος ἔχοντα.” (τοῦτο δὲ ἐπεζήτει, ἵνα κατα-
 φανὲς πρὸς ἐκείνην τὸ ὄρκιον γένοιτο· ἐν μικρῷ γὰρ σταυ-
 ρίῳ τῆς ὑποσχέσεως γενομένης, τάχα ἂν τοὺς πολλοὺς τὰ

10. κεκημηῦτα G.
 ἡμῶν Δ.

14. ἀποτηθεῖην C, ἀποτηθεῖη PG.

18.

etati tuae patefaciant auxiliumque implorent.” nihilominus instabant illi ad imperatorem eam evocare. id Anna moleste ferens, “sinite, me, inquit, dei ecclesiam, ut ibi adorem, ingredi. parum enim decet, cum ad portas venerim, recedere, priusquam immaculatae dominae et deiparae opem invocaverim ad deum et imperatoris animum mihi conciliandos.” cuius postulati aequitatem legati reveriti, intrare eam siverunt. itaque illa tarde incedens, ut quae et dolore et aetate confecta esset, vel potius infirmitatem simularet, postquam ad ipsum fere aditum sacri bematris processit, genu bis flexo, cum tertium procumberet, humi subsedit sacrisque portis comprehensis, nisi manus, clamat, sibi abscinderentur, templo se non ante discessuram, quam crucem imperatoris tanquam salutis pignus accepisset. Straboromanus, quam de collo pendentem gestabat, crucem ei obtulit; verum illa “non a vobis, inquit, fidem mihi dari cupio, sed ab ipso imperatore quam dixi cautionem postulo; neque omnino minutam talem crucem accipiam, sed magnitudinis idoneae.” (hoc ideo flagitavit, ut iusiurandum sibi praestitum palam fieret. si enim in parva cruce promissio facta

ἔμπεδοῦμενα διελάνθανον.) “ἐκείνου τοίνυν τὴν κρίσιν καὶ τὸν ἔλεον ἀνακαλοῦμαι. ἄπιτε, ἀπαγγεῖλατε αὐτῇ.” ἡ δὲ D ἐπὶ τῆ Ἰσαακίῳ νύμφῃ αὐτῆς (προέφθασε γὰρ εἰς τὸν ναὸν εἰσελθεῖν ἅμα τῇ τὰς πύλας ἀνερχομένη διὰ τὸν ὄρθριον ἕμνον) 5 τὴν ἐπικαλύπτουσιν ὀθόνην τὸ πρόσωπον περιελοῦσά φησι πρὸς αὐτούς “αὕτη μὲν, εἰ βούλεται, ἀπερχέσθω· ἡμεῖς δὲ πληροφορίας ἄτερο τοῦ ἱεροῦ οὐκ ἐξερχόμεθα, κἂν θανεῖν ἡμᾶς πρόκειται.” ἰδόντες οὖν τὸ ἐνστατικὸν τῶν γυναικῶν καὶ ὅπως ἀνμισχυντότερον αὐτοῖς ἢ πρότερον προσεφέροντο, καὶ προηθέντες μὴ θόρυβος γένηται, ἀπελθόντες ἀπήγγειλαν πάντα τῆ P. 54 βασιλεῖ. ὁ δὲ φύσει ἀγαθὸς ὢν, ἐπικαμφθεὶς καὶ τῆς γυναικὸς λόγοις, ἀποστέλλει τὸν ἐπιζητούμενον σταυρὸν πρὸς αὐτήν, πᾶσαν ἀφροντησίαν αὐτῇ διδούς. καὶ οὕτω τῆς τοῦ θεοῦ ἀγίας ἐκκλησίας ἐξελθοῦσαν περιορισθῆναι παρακελεύει 5 μετὰ τε τῶν θυγατέρων καὶ τῶν νυμφῶν αὐτῆς εἰς τὴν ἀγχοῦ τῆς Σιδηρᾶς διαχειμῆνην γυναικειάν μονήν τῶν Πετρίων. μετὰ κλητὸν δὲ ποιεῖται καὶ τὴν συμπενθέραν αὐτῆς τὴν τοῦ καίσαρος Ἰωάννου νύμφην (πρωτοβεστιαρία δὲ ἦν αὕτη τὸ ἀξίωμα) ἀπὸ τοῦ ἐν Βλαχέρναις τεμένους, ὃ ἐπ’ ὀνόματι τῆς 0 δεσπότιδος ἡμῶν θεομήτορος ἠκοδόμητο, καὶ εἰς τὴν ἤρθεσαν μονήν τῶν Πετρίων καὶ αὐτὴν εἶναι παρακελεύεται. καὶ B προστάττει τοὺς τε πιθῶνας καὶ σιτῶνας αὐτῶν καὶ πάντα τὰ ταμεῖα τηρεῖσθαι ἀμειωγώγητα. καθ’ ἐκάστην οὖν

2. ἄπιτε P. 3. προέφθασε C, ἐφθασε PG. 6. βούλεται C, βούλοιο PGA. 8. ἐνστατικὸν C. 13. ἀφροντησίαν CA. 14. περιορισθῆναι C et in margine G. 15. θυγατέρων G. πρωτοβεστιαρία C semper.

esset, multitudinem facile lateret.) “illius igitur, pergite, iudicium atque misericordiam imploro. ite et nuntiate haec ei.” atque Isaacii uxor, eius nurus, quae aedem ante intraverat, cum primum portae ob horas matutinas reclusae essent, velo, quo faciem obnupserat, demto, “illa quidem, inquit, abeat, si lubet. nos certe, nisi fide accepta, templo non egrediemur, vel mortis conditione proposita.” legati, perspecta constantia mulierum, quae audacius iam, quam antea, sese gerebant, veriti, ne tumultus oriretur, redeunt ad imperatorem eique cuncta narrant. qui, ut erat natura comis, matronae oratione commotus, crucem, quam petierat, misit ac plenam securitatem dedit. ita cum templo egressa esset, eam cum filiabus nurbusque includi iussit in Petriorum monasterium seminarum, prope Sideram situm. etiam consoceram eius Caesaris Iohannis coniugem, protovesliariam dignitate, ex dominae nostrae deiparae in Blachernis aede accessitam, in eodem esse iussit Petriorum monasterio. ceterum cellas vinarias et penarias omnemque rem familiarem integram serva-

πρωίαν ἄμφω τοῖς φυλάττουσι προσερχόμεναι ἐπυνθάνοντο, εἴ τι ἀπὸ τῶν παιδῶν αὐτῶν μεμιθήκεσαν. οἱ δὲ ἀπλοῖ- κώτερον αὐταῖς προσφερόμενοι, ἀπήγγελλον ἅπαν τὸ ἀκου- σθέν. ἡ δὲ πρωτοβεστιαρία ἐλευθέρα καὶ χεῖρα καὶ γνώ- μην οὔσα, βουλομένη τε τοὺς φυλάσσοντας σφετερίσασθαι, 5 ἐπέταπτεν αὐτοῖς ἀναλαμβάνεσθαι ἀπὸ τῶν βρωσίμων εἰς ἰδίαν χρῆσιν ὅποσα καὶ βούλοιντο· ἐφεῖτο γὰρ αὐτοῖς ἀπαρεμποδίτως εἰσάγεσθαι τὰ πρὸς χρεῖαν. ἐντεῦθεν προ- C θυμότεροι πρὸς τὰς ἀπαγγελίας οἱ φύλακες ἐγεγόνεισαν, κἄκ- τοτε ἔκφορα πάντα ποιοῦντων ἐκείνων, οὐδὲν αὐτὰς δι- 10 λάνθανε.

6. Τὰ μὲν οὖν κατὰ τὰς γυναῖκας τοιαῦτα. οἱ δὲ γε Κομνηνοὶ φθάσαντες τὴν περὶ τὸ βραχιόνιον τῶν Βλαχερνῶν ἰσταμένην πύλην καὶ τὰς κλεῖς κατεάξαντες, ἀδεῶς ἐξεληλύ- θεισαν εἰς τοὺς βασιλικούς ἵπποστάθμους. καὶ τοὺς μὲν τῶν 15 V. 48 ἵππων αὐτοῦ που καταλιμπάνουσι, πρότερον τοὺς ὀπισθεν πόδας ἀπ' αὐτῶν τῶν μηρῶν τῇ ξίφει ἀποτεμόντες, τοὺς δ' ἀναλαβόμενοι ὅσοι τούτοις ἔδοξαν χρησιμώτεροι, ἐκείθεν τα- χέως τὸ ἀγχοῦ που τῆς μεγαλοπόλεως μοναστήριον, ὃ Κο- σμίδιον ἐπωνόμασται, καταλαμβάνουσι. καὶ γὰρ, ἵνα μεταξὺ 20 I) πως ἐπιδιηγησαίμην καὶ σαφέστερον ἡμῖν ὁ λόγος προῖη, τὴν εἰρημένην ἄνωθεν πρωτοβεστιαρίαν, πρηνὴ τὸν βασιλέα ταύ- την μετακαλέσασθαι, ὡς ὁ λόγος φθάσας ἐδήλωσε, κεῖθι κα-

2. μεμαθηζέτωσαν CG.

3. ἀπήγγειλον G.

5. φυλάττον-

τας G. 6. ἐνέταπτεν G.

βρωσίμων PG, recte C. 13.

Κομνηνοὶ : ἀποσιάται A.

Βλαχερνῶν : βρόκων P in margine.

17. δὲ A. 19. πω G.

23. καταλαβόντες : καταλαβὼν τὰ G.

vit. quotidie mane adibant ambae custodes, equid de filiis audivissent, sciscitantes. illi, qui simplicius cum iis agerent, enarrabant quaecunque perceperant. quos ut sibi magis adiungeret protovestiaria, animo ingenuo ac summa liberalitate mulier, iussit eos, quantum cibi vellent, de sua copia capere. quae enim ad victum pertinebant, quo minus importarentur, nihil obstabat. unde custodes tam faciles dehinc ad narranda omnia, quaecunque audiverant, habebant, ut nihil quidquam eas lateret.

6. Hactenus de mulieribus. Comneni porta, quae ad propugnaculum Blachernarum erat, occupata clavibusque fractis, tutum ad imperatoria stabula exitum habuere; unde abductis equis, qui utiliores viderentur, reliquorum posterioribus pedibus ab ipsis femoribus ferro recisis, celeriter ad monasterium prope urbem, Cosmidium nomine, se contulerunt. namque, ut hic nonnihil addam, quo narratio

ταλαβόντες, ταύτη τε συνετάττοντο ἐπὶ τῷ ἐξελαύνειν ἐκεῖθεν
 καὶ Γεώργιον τὸν Παλαιολόγον ἀνέπειθον μεθ' ἑαυτῶν συλ-
 λαβεῖν καὶ συναπαίρειν αὐτοῖς κατηνάγκαζον. οὐπω γὰρ ἦσαν
 ἐκφορα τὰ κατ' αὐτοὺς θέμενοι πρὸς τὸν ἄνδρα δι' ὑποψίαν
 5 εὐπρόσωπον. ἦν γὰρ ὁ πατὴρ τοῦ Γεωργίου τουτουὶ τῷ βα-
 σιλεῖ εὐνοούτατος ἐς τὰ μάλιστα, καὶ τῆς τοιούτης βουλῆς
 πρὸς τοῦτον ἀπογύμνωσις οὐκ ἀκίνδυνος. τὰ μὲν οὖν πρῶτα
 ὁ Παλαιολόγος πρὸς τοὺτους οὐκ εἶχεν εὐαγῶγος, πολλά τε
 ἀντιτεινόμενος καὶ προσονειδίζων τὸ εἰς ἐκεῖνον τούτων βού-
 10 λημα καὶ ὅτι ὕστερον, τοῦτο δὴ τὸ πεπαρομιασμένον, νοῦν
 οἴσαντες καὶ τοῦτον ἀνακαλοῦνται. ἐπεὶ δὲ καὶ ἡ πρωτοβε-
 στιαρία ἡ τοῦ Παλαιολόγου πενθερὰ βαρεῖα ἐνέκειτο τούτῳ
 συνεξελθεῖν καὶ ἀπειλοῦσα αὐτῷ τὰ δεινότερα, μαλακώτερος
 γίνεται. φροντίζει δὲ τὸ ἐντεῦθεν περὶ τῶν γυναικῶν, τῆς P. 55
 15 τε αὐτοῦ γαμετῆς Ἀννης καὶ Μαρίας τῆς πενθερᾶς αὐτοῦ, τὰ
 πρῶτα τοῦ γένους ἐκ τῶν Βουλγάρων ἐχούσης, κάλλους δὲ
 τοσοῦτον ἐπισυρομένης καὶ εὐαρμοστίας μελῶν καὶ μερῶν, ὥστε
 μηδεμίαν φανῆναι κατ' ἐκεῖνο καιροῦ τὴν ταύτης ὠραιότεραν.
 οὐκ ἄνευ οὖν φροντίδος ἦσαν τὰ κατ' αὐτὴν τῷ Παλαιολόγῳ
 20 καὶ Ἀλεξίῳ. ταύτη τοι καὶ γνώμης ἔσχον οἱ ἀμφὶ τὸν Ἀλέ-
 ξιον, ἐκεῖθεν ἀνελόμενοι ταύτας, οἱ μὲν εἰς τι φρούριον
 ἀπαγαγεῖν, ὁ δὲ Παλαιολόγος εἰς τὸ ἐν Βλαχέρναις τέμενος

2. συλλαβεῖν om. P. 3. αὐτοὺς P. 8. οὐχ P. 12. τοῦτο
 G. 14. τῆς ἑαυτοῦ P. 17. εὐαρμοστίαν G. 18. τὴν
 om. G. 20. γνώμην C.

fiat dilucidior, protovestiarum, cuius mentionem feci, priusquam impe-
 rator eam, ut supra enarravimus, accessivisset, ibi convenerunt eique
 hinc profecturi vale dixerunt; et Georgium Palaeologum in partes
 suas traxerunt atque, ut secum deficeret, adegerunt. prius consilia
 cum eo communicare ausi non erant, cum merito esset suspectus. nam
 pater Georgii studiosissimus imperatoris erat, ut non sine periculo
 aperiri tale consilium posset. ac primo Palaeologus haud se facilem prae-
 buit; quin multum obnitens, reprehendit illorum contra imperatorem
 ineptum et quod, deteriore incho consilio, se quoque in societatem
 vocarent. sed cum etiam protovestiarum, Palaeologi socrus, ut una pro-
 ficisceretur, instaret et gravissima munitaretur, animo flectebatur.
 nec nisi de mulieribus iam sollicitus erat, Anna uxore et Maria so-
 cru, nobilissimo inter Bulgaros loco orta, tanta pulchritudine ac con-
 cinnitate totius corporis, ut omnium illius temporis mulierum for-
 mosissima haberetur. quas ut in tuto collocarent, cum Palaeologo et
 Alexio cordi esset, hoc quidem loco eas amovendae censebant; sed
 alter in arce quapiam, alter in deiparae aede in Blacheris sita

Β τῆς Θεομήτορος. καὶ κρατεῖ ἡ τοῦ Γεωργίου γνώμη. εὐθὺς οὖν ἀπελθόντες μετ' αὐτῶν παρέθεντο ταύτας τῇ παράγνῳ μητρὶ τοῦ τὰ πάντα συνέχοντος λόγου. αὐτοὶ δὲ παλινοστήσαντες ἔθεν ἐξήεσαν, ἐσκόπον ὅ τι δὴ καὶ ποιήσαιεν. ὁ δὲ Παλαιολόγος “ὡμᾶς μὲν” φησιν “ἀπέρχεσθαι χρὴ· ἐγὼ δὲ 5 τάχιον ὡμᾶς καταλήψομαι, τὰ προσόντα μοι χρήματα συνεπιφερόμενος.” ἔτυχε γὰρ πᾶσαν τὴν ἐν κινήτοῖς αὐτοῦ θεωρουμένην περιουσίαν ἔχων ἐγκειμένην ἐκεῖσε. μὴ μελήσαντες γοῦν εὐθὺς τῆς προκειμένης ὁδοιπορίας εἶχοντο· ἐκεῖνος C δὲ τοῖς τῶν μοναχῶν ὑποζυγίοις ἐπεισάξας τὰ ἑαυτοῦ, ὅπισθεν αὐτῶν ἤλαυνε. καὶ φθάσας σὺν τούτοις εἰς Τζουρουλόν, (κώμη δὲ καὶ αὕτη Θρακικὴ διασώζεται,) κἀκεῖσε τυχαίως τῷ ἕξ ἐπιταγῆς τοῦ δομεστικού καταλαβόντι στρατεύματι ἠνώθησαν ἅπαντες. δέον οὖν κρίναντες περὶ τῶν συμπεσόντων αὐτοῖς δηλῶσαι τῷ Δούκα Ἰωάννῃ τῷ καίσαρι ἐν τοῖς 15 ἰδίοις κτήμασι τῶν Μωροβούνδου ἀνλιζομένῳ, ἀπεστάλκασι τὸν τὴν προῦξιν ἐκεῖνων μὲνύοντα. φθάσας δὲ ὁ τὴν ἀγγελίαν ἐκείνην κομίζων περὶ δειλὴν ἔψαν, ἕξω τῶν οὐδῶν τῆς ἀλλίδος εἰστήκει τὸν καίσαρα ἀναζητῶν. ἰδὼν δὲ τοῦτον ὁ ἔγγονος αὐτοῦ Ἰωάννης, νέος ἔτι ὢν καὶ μῆπω μειράκιον καὶ διὰ 20 τοῦτο ἀδιασπᾶτως συνὼν τῷ καίσαρι, δρομαῖος εἴσεισι καὶ

3. τὰ add. C.

6. καταλείψομαι G.

8. lege μελλήσαντες.

13. ἐπιταγῆς G.

καταλαβόντι C, καταλαμβάνοντες A, κατα-

λαμβάνοντι PG.

14. ἠνώθησαν G.

κρίνοντες A.

16.

τῶν : an τοῖς? Μωροβούνδου G, Μωροβίσδου conl. Wilken. Hist.

Comm. p 84. vid. annotat.

ἐπεστάλκασι A.

17. προῦξιν :

ἀποστασίαν A.

ἐκεῖνων CG, ἐκεῖνῳ PA.

μηνύοντα A,

μηνύσαντα PG.

21. δρομαῖος C.

collocandas existimabant. vicit tandem Georgii sententia. statim igitur feminas hinc abductas sanctissimae Verbi omnia continentis matri credebant; ipsi reversi, unde profecti erant, quid facto opus esset, consultabant. Palaeologus “vos, inquit, praeire oportet; ego mox sequar, rem meam familiarem mecum allaturus.” forte enim omnia sua bona, quae moveri poterant, illic deposuerat. itaque Comneni nihil cunctati viam ingrediuntur; ille vero, postquam monachorum iumentis bona imposuit, eodem pergit. cumque Tzurulum, qui est vicus Thraciae, una cum iis advenisset, percommode accidit, ut exercitus a domestico convocatus adesset. iam ad Ducam Iohannem Caesarem, in praediis suis Morobundianis commorantem, miserunt, qui de iis, quae sibi accidissent, certiolem faceret. accelerato nuntius itinere, diluculo extra aedium limina constitit atque ad Caesarem aditum petiit. quem conspicatus Iohannes, Caesaris nepos, qui adhuc puerulus

καθεύδοντα τοῦτον διυπνίσας, ἀπαγγέλλει τὸ παρὰ τῶν Κομνηνῶν γινόμενον. ὁ δ' εὐθύς πληγείς τῇ ἀκοῇ ῥυπίζει τὸν νῖον κατὰ κόρρης, καὶ μὴ τοιαῦτα ληρεῖν ἐπειπὼν, ἀπόσατο. κάκεινος μετὰ μικρὸν πάλιν εἰσελθὼν, τὴν αὐτὴν ἀγγελίαν 5 κομιζει, προσθέμενος καὶ τὸν ἀπὸ τῶν Κομνηνῶν πρὸς αὐτὸν ἀποτοξευόμενον λόγον. εἶχε δὲ ὁ λόγος μεταξὺ που καὶ τι ἀστείότατον, τὴν τοιαύτην πράξιν αὐτοῦ συναινεττόμενον ὡς “ἡμεῖς μὲν” φησιν “ὄψον μάλα καλὸν ἠτύτρεπίσαμεν καὶ κα- V. 49 ρυκείας οὐκ ἄτερ· σὺ δὲ ἄλλ’ εἰ βούλει τῆς εὐωχίας μετα- 10 λαβεῖν, τὴν ταχίστην ἤκειν τῆς πανδαισίας μεταληψόμενος.” ἀνακαθίσας οὖν καὶ ἐπὶ τοῦ δεξιῦ ἀγκῶνος ἑαυτὸν ἐπερεί- σας, εἰσαγαγεῖν τὸν ἐκεῖθεν ἐλθόντα κελεύει. τοῦ δὲ πάντα τὰ κατὰ τοὺς Κομνηνοὺς διηγησαμένου, “φεῦ μοι” ὁ καῖσαρ εἰπὼν, εὐθύς ἐπιβάλλει τὰς χεῖρας ταῖς ὕψεσιν· ἐπὶ μι- 15 κρὸν δὲ καὶ τῆς ὑπῆρης περιδραξάμενος, οἷον ἐν τοσοῦτῳ P. 56 λογισμοῦς πολλοὺς ἀνελίττων, εἰς ἐν τοῦτο ἤρρισεν ἑαυ- τόν, συνακολουθῆσαι κάκεινον τῷ τούτων θελήματι. εὐθύς οὖν μετακαλεσάμενος τοὺς ἵπποκόμους καὶ τοῦ ἵππου ἐπιβίας, τῆς πρὸς τοὺς Κομνηνοὺς φερούσης ἤψατο. καὶ Βυζαντίῳ 20 δέ τι καθ’ ὁδὸν ἐντυχὼν χρυσοῦ βαλάντιον ἱκανὸν ἐπιφερο-

3. εἰωνόν P in margine.

6. ὁ λόγος : ἡ ἀγγελία A.

7.

ἀστείότερον A.

τοιαύτην πράξιν : τυραννίδα P in margine

et A.

9. μεταλαβεῖν CG, μεταλαχεῖν PA.

10. ἤκειν A,

ἤχε PG.

πανδουσίας G.

μεταληψόμενος G.

14. ταῖς

ὕψεσιν om. CG.

15. καὶ om. G.

17. συναποστατῆσαι του-

τοις κάκεινος πρόθετο A.

19. φερούσης πορείας A.

καὶ

om. A.

20. βαλάντια ἱκανὰ A.

erat nec eam ob causam a Caesaris latere unquam discedebat, accurrit dormientemque excitans, defecisse Comnenos nuntiat. Caesar hac voce percussus, puerum alapa inflicta, ut nugari desineret, admonuit aspulitque. at ille, paulo post iterum ingressus, eundem nuntium refert, ipsa Comnenorum ad eum adhortatione addita. in qua quidem inerat sententia lepidissime expressa, qua simul quid factum esset ab Alexio, ita significabatur: “nos opsonium paravimus opulentum nec sine condimentis; tu si adhiberi ad convivium vis, fac quam primum adsis, lautissimi epuli particeps futurus.” Iohannes, erectus in dextremi cubitum, introduci nuntium iubet, a quo cum audivisset, quae a Comnenis gesta erant, “heu mihi” exclamat, manus obtendens oculis. ac barba parumper prehensa, ut qui multa secum interea reputaret, in hoc tandem animum defixit, ut et ipse voluntati eorum obsequendum duceret. statim igitur equisonibus arcessitis et equo conscenso, ad Comnenos proficiscitur. in via obviam factus Byzantio, qui satis magnam vim auri Cpolim portabat, Homericis illis verbis eum interrogat, quis et unde gentium esset; cumque cognovisset, multum

μένῃ καὶ πρὸς τὴν μεγαλόπολιν ἀπιόντι, ἤρθετο αὐτόν, τοῦτο δὴ τὸ Ὀμηρικόν, “τίς πόθεν εἰς ἀνδρῶν;” καὶ ἐπειδὴ παρ’ αὐτοῦ ἐμάνθανεν, ὅτι τε πολὺν χρόνον ἐπιφέρεται ἀπὸ τινῶν εἰσπράξεων καὶ ὅτι πρὸς τὸν κοιτῶνα τοῦτον διακομίζεται, βιάζεται τοῦτον συγκαταλῦσαι αὐτῇ, ἐπισχνοῦμενος ὡς ἅμα 5
 B ἡμέρῃ οὔπερ ἂν βούλοιο, βαδιέται. τοῦ δὲ ἐνισταμένου καὶ βαρέως φέροντος τοῦτο, ὁ καῖσαρ σφοδρότερον ἐπειτίθετο καὶ ἔπεισε λέγων, ὁποῖος ἐκεῖνος ἐπιτρόχαλος ἐν λόγοις καὶ δεινὸς ἐν νοήμασι, πειθῶ τε ἐν γλώττῃ φέρων, ἤπερ Αἰσχί-
 νης ἄλλος ἢ Δημοσθένης. συμπαραλαβὼν οὖν τὸν τοιοῦτον, 10
 καταλύει ἐν τινι δωματίῳ καὶ παντοίως φιλοφρονησάμενος τραπέζης τε ἀξιώσας καὶ διαναπαύσας καλῶς παρακατέσχε τὸν ἄνδρα. κατὰ τὸ περίορθρον δὲ ἤδη, ὅτε καὶ ὁ ἥλιος τὸν ἀνατολικὸν ὀρίζοντα καταλαμβάνειν ἐπέλγεται, ὁ μὲν Βυζάν-
 τιος ἐπιθέμενος τὰς ἐφεστρίδας τοῖς ἵπποις εὐθὺς Βυζαντίδος 15
 C ἐλαύνειν ἠπείγετο. τοῦτον δὲ ὁ καῖσαρ θεασάμενος, “ἔα” φησί “καὶ συμπορεύου μεθ’ ἡμῶν.” ὁ δὲ μῆθ’ ὅπου πορεύεται γινώσκων, παντάπασιν δὲ καὶ τὴν αἰτίαν δι’ ἣν τῆς τοιαύτης φιλοφροσύνης ἠξίωται ἀγνοῶν, πάλιν δυσανασχετῶν ἦν καὶ ὑπόπτως εἶχε πρὸς τὸν καῖσαρα καὶ τὰς φιλοφροσύνας 20 τοῦ καίσαρος. ὁ δὲ ἐπέκειτο ἔλκων αὐτόν· ὡς δ’ οὐχ ὑπήκουε, μεταβαλὼν τραχυτέροις πρὸς τοῦτον ἐκέκρητο ῥήμασιν, εἰ μὴ τὸ προσταττόμενον ποιήσειε. μὴ ὑπακούοντος δέ, προσ-

4. εὐπράξεων G. 5. αὐτόν τούτῳ συγκαταλῦσαι A. 10.
 τὸν τοιοῦτον : αὐτόν A. 16. τοῦτο? 22. μεταλαβῶν G.
 23. παραταττόμενον PG, alterum CA et PG in margine.

eum pecuniae vectigalis ad cubiculum imperatoris ferre, flagitat, ut secum divertat; postridie, quo vellet, abire passurum. cunctanti illi ac moleste ferenti institit vehementius, donec impetravit. quippe miro erat orationis cursu sententiarumque gravitate, ac persuadendo valebat quasi Aeschines alter vel Demosthenes. cum hoc igitur diversoriolum quoddam ingressus, omni comitate et accumbere secum eum iussit et nocte ut commode cubaret, curavit. sub diluculum, cum sol orbem conscendere properat, properavit etiam Byzantius, equis stratis, in urbem pergere. quo conspecto, Caesar “desiste, inquit, et nobiscum veni.” sed ille, qui nec, quo proficisceretur, sciret, neque omnino causam, quamobrem tam benigne ab illo exceptus esset, teneret, iterum abnuebat, Caesarem eiusque blanditias suspectans. is contra instare, reluctantem trahere et graviora minari, nisi, quae iussus esset, faceret. ubi ne sic quidem obtemperavit, sarcinas eius omnes suis adiungi et iter continuari iussit; ipsi, quocumque liberet, veniam eundi dedit. qui cum neque regiam auderet adire, veritus ne in cu-

τάττει τὰ μὲν προσόντα αὐτῷ ἅπαντα τοῖς ἰδίοις ἐνωθῆναι
 ὑποζυγίοις καὶ τὴν προκειμένην πορεύεσθαι, ἐκείνῳ δὲ ἄδειαν
 δίδωσιν ὅπῃ βούλοιο ἀπιέναι. ὁ δὲ τὴν μὲν εἰς τὰ βασίλεια D
 εἴσοδον παντελῶς ἀπαγορεύσας, ἅτε δεδιὼς μὴ καὶ ἔμφρου-
 5 ρος γένηται διὰ τὸ κενῶς χερσὶν τοῖς ἀμφὶ τὸν βασιλικὸν
 κοιτῶνα ὀφθῆναι, παλινδρομῆσαι δὲ μὴ θέλων διὰ τὴν τοῖς
 πράγμασιν ἐπεισπεσοῦσαν ἀκαταστασίαν καὶ σύγχυσιν ἐκ τῆς
 ἀνακυψάσης ἤδη τῶν Κομνηνῶν ἐπιχειρήσεως, καὶ μὴ βου-
 λόμενος συνείπετο τῷ καίσαρι. γίνεται δέ τι κατὰ συντυχίαν
 10 τοιοῦτον. ἀπερχόμενος ὁ καῖσαρ περιέτυχε Τούρκους ἄρτι
 διαπερῶσι τὸν Εὐρὸν καλούμενον ποταμόν. ἀνασειράσας οὖν
 τὸν χαλινόν, ἐπνυθάνετο ὅθεν καὶ ὅποι πορεύονται, ἅμα δὲ
 καὶ ὑπισχνεῖτο χρήματά τε πολλὰ δώσειν καὶ παντοίας θε-
 ραπείας ἀξιῶσαι, εἰ πρὸς τὸν Κομνηνὸν σὺν αὐτῷ φοιτή-
 15 σουσι. συντίθενται οὖν τηνικαῦτα. καὶ ὅς ὄρκον ἐκ τῶν
 ἡγεμόνων αὐτῶν ἀπαιτεῖ, ἐμπεδῶσαι τὰς συνθήκας διὰ τού-
 του βουλόμενος. οἱ δ' εὐθύς κατὰ τὸ εἰδισμένον αὐτοῖς τὸν
 ὄρκον ἐπλήρουν, συμμαχῆσαι τῷ Κομνηνῷ μάλα προθύμως
 διαβεβαιούμενοι. ἅπεισι τοίνυν συμπαραλαβὼν καὶ τοὺς Τούρ-
 20 κους πρὸς τοὺς Κομνηνοὺς. οἱ δὲ πόρρω τοῦτον θεασάμενοι
 καὶ τὴν καινὴν ἄγρην ὑπεραγασάμενοι καὶ μάλιστα τούτων P. 57
 οὐμὸς πατὴρ Ἀλέξιος, οὐκ εἶχον ὑφ' ἡδονῆς ὅ τι καὶ δρᾶ-
 σαιεν. προὔπαντήσας δὲ καὶ περιπλακεῖς τὸν καίσαρα κατη-

2. δὲ om. G. 4. ἔμφρουρος G, ἔμφροῦριος P. 6. δὲ πάλαι μὴ P, πάλαι om. G. an δὲ πάλιν? 11. ποταμόν om. CG.
 12. καὶ om. A. ὅπῃ G. ἅμα A, ἀλλὰ PG. 14. φοιτήσωσι A.
 15. συντίθεται GA. ὄρκων P. 16. τούτου A, τοῦτο PG.

stodiam traderetur, si ad quaestores sine pecunia venisset, neque rursus propter rerum motum ac perturbationem, ex emergente iam Comnenorum coniuratione ortam, domum reverti vellet, Caesarem vel invitus secutus est. forte autem contigit, ut Caesar, cum iter hinc pergeret, Turcis obviam fieret, qui modo Eurum fluvium traiecerant. adductis igitur habenis subsistens, postquam unde et quo tenderent, interrogavit, magnam iis mercedem et omnis generis beneficia promisit, si ad Comnenos secum proficiscerentur. ubi annuerunt, ille iusiurandum a ducibus eorum exegit, quo pactum confirmaretur. hi statim consuetudine sua iureiurando dato, Commeno se auxilio fore, alacriter pollicentur. itaque Caesar cum Turcis ad Comnenos processit; quem cum procul illi conspexissent, nova praeda incredibiliter laetati, maxime Alexius pater meus, prae gaudio, quid agerent, nesciebant, progressusque obviam Alexius, Caesarem amplexus et osculatus est. quid deinde? ingrediuntur, Caesare

σπάζετο. τί τὸ ἐντεῦθεν; τῆς πρὸς τὴν βασιλεύουσαν ἀπα-
γούσης ἤσαντο, τοῦ καίσαρος τοῦτο ὑποθεμένου καὶ ἐπισπεύ-
δοντος. ἅπαντες οὖν οἱ κατὰ τὰς κωμοπόλεις αὐτόμολοι προσ-
ερχόμενοι ἐφήμιζον τοῦτον βασιλέα, πλὴν τῶν κατὰ τὴν
Ὁρεστιάδα. ἐκεῖνοι γὰρ ἐγκοιτοῦντες πάλαι αὐτῇ διὰ τὴν τοῦ 5
Βρυεννίου κατάσχεσιν, τῇ μέρει τοῦ Βοτανειάτου προσέ-
V 50 κειντο. καταλαβόντες οὖν τὸν Ἀθύραν ἀκείῃσε διαναπανσά-
B μени, τὴν μετ' αὐτὴν ἐκείθεν ἀπάραντες, τὰ Σχιζὰ κατέλα-
βον, (κώμη δὲ καὶ τοῦτο Θρακική,) κείθι τὸν χάρακα πηξά-
μενοι.

7. Μετέωροι δὲ ἦσαν ἅπαντες καρδοκοῦντες τὸ μέλλον
καὶ τὸν ἐλπίζομενον ἀναρρηθῆναι βασιλέα ἐπιποθοῦντες ἰδεῖν.
οἱ πλείους δὲ Ἀλεξίῳ τὸ κράτος ἐπηύχοντο, ἀλλ' οὐδ' οἱ
περὶ τὸν Ἰσαάκιον ἀναπεπτώκεσαν, ὡς ἐνόν, ἅπαντας μετα-
χειριζόμενοι. στάσις δὲ ἦν ἀσύμβατος κατὰ τὸ φαινόμενον, 15
τῶν μὲν τοῦτον, τῶν δ' ἐκεῖνον οὐλοστροφον τῆς βασιλικῆς
περιοπῆς ἡμερομένων γενέσθαι. παρῆσαν δὲ τότε καὶ οἱ ἐξ
ἀγχιστείας τῇ Ἀλεξίῳ προσήκοντες, ὁ ἄνωθεν μνημονευθεὶς
C καὶσαρ Ἰωάννης ὁ Δούκας, ἀνὴρ καὶ βουλευσυσθαι ἱκανὸς
καὶ καταπράξασθαι περιδέξιος, ὃν κἀγὼ ἐπ' ὀλίγον φθάσασα 20
τεθέαμαι, καὶ Μιχαὴλ καὶ Ἰωάννης οἱ τούτου ἔγγονοι, καὶ
μὴν καὶ ὁ τούτων ἐπ' ἀδελφῇ γαμβρὸς Γεώργιος ὁ Παλαιο-

2. ἐπισπεύσαντος A.

4. τοῦτον : τὸν Ἀλέξιον A.

6. Βο-

τανειάτου GA.

7. δ' ἰκανὰ πανσάμενοι G.

8. αὐτῇ A.

11. δ' G. πάντες G.

12. ἰδεῖν om. CG.

14. ἅπαν-

τες G.

17. ἡμερομένων P.

22. καὶ om. G.

suasore et impulsore, viam, quae in urbem ducit. passim ex oppi-
dis homines ultro affluebant imperatoremque salutabant Alexium,
praeter Orestiadis incolas; qui cum pridem ei propter captum Bryen-
nium infensi essent, a Botaniatis partibus stabant. Athyrae unum
diem ad sedandam lassitudinem morati, Schiza perrexere, qui et
ipse vicus Thraciae est, ibique castra posuerunt.

7. Suspenso autem animo omnes, quid futurum esset, exspecta-
bant, dum pro suo quisque studio imperatorem deposcent. plerique
Alexio eam dignitatem optabant. sed nec Isaacii quidem familiares
otiosi erant; quin omnes, quantum poterant, sollicitabant. ita res
vix conventura videbatur, alteris hunc, alteris illum ad imperii gu-
bernacula provehi cupientibus. aderant tum temporis, qui affinitate
cum Alexio coniuncti erant, Caesar Iohannes Ducas, quem supra me-
moravi, promptus excogitandis, acer exsequendis rebus, quem et ego
per breve tempus olim vidi; praeterea Michael et Iohannes nepotes
eius et qui horum sororem in matrimonio habebat, Georgius Palaeo-

λόγος, συμπαρόντες αὐτοῖς καὶ ἀγωνιῶντες καὶ τὰς ἀπάντων
 πρὸς τὸ αὐτοῖς βουλευτὸν διαστρέφοντες γνώμας, καὶ πάντα
 κάλων, ὃ φασι, κινουῦντες καὶ πᾶσαν μηχανὴν εὐφρῶς τε-
 χναζόμενοι, ὥστε τὸν Ἀλέξιον ἀναρρηθῆναι. τοιγαροῦν καὶ
 5 τὰς ἀπάντων πρὸς τὸ αὐτοῖς βουλευτὸν μετέφερον γνώμας. ἔν-
 θεν τοι καὶ τοὺς τῆ Ἰσαακίῃ προσανέχοντας κατὰ βραχὺ
 ἐλαττοῦσθαι συνέβαιεν. ὅπου γὰρ Ἰωάννης ὁ καῖσαρ ἦν,
 οὐδεὶς τῶν ἀπάντων ἀντέχειν ἠδύνατο. ἦν γὰρ ἀπαράμιλλος D
 οὗτος κατὰ τε φρονήματος ὄγκον καὶ σώματος μέγεθος καὶ
 10 μορφὴν τυράννῃ προσήκουσαν. τί μὲν οὐκ ἔπραττον οἱ Δου-
 και; τί δὲ οὐκ ἔλεγον; τί δὲ οὐχ ὑπισχυοῦντο ἀγαθὸν ἔσε-
 σθαι τοῖς τε λογάσι καὶ τῆ κοινῇ τοῦ στρατοῦ, εἰ ἐπὶ τὴν
 βασιλείον περιωπὴν Ἀλέξιος ἀναβαίνη; φάσκοντες ὡς “μεγί-
 σταις ὑμᾶς δωρεαῖς καὶ τιμαῖς ἀνταμείψεται, ὡς ἐκάστις
 5 προσήκει καὶ οὐχ ὡς ἔτυχε, καθάπερ οἱ ἀμαθεῖς καὶ ἄπειροι
 τῶν ἡγεμόνων, διὰ τὸ καὶ στρατοπεδάρχης ὑμῶν χρόνον ἤδη
 πολὺν χρηματίσαι καὶ μέγας τῆς ἐσπέρας δομέστικος, καὶ κοι- P. 58
 νῶν ἀλῶν ὑμῖν μετασχεῖν, ἐν λόγοις τε καὶ τοῖς κατὰ συστάδην
 πολέμοις γενναίως ὑμῖν συναγωνιζόμενος, μὴ σαρκῶν, μὴ με-
 10 λῶν, μηδὲ τῆς ψυχῆς αὐτῆς ὑπὲρ τῆς ὑμῶν φειδόμενος σω-
 τηρίας, ὄρη τε καὶ πεδιάδας μεθ’ ὑμῶν πολλάκις διελθῶν,
 τὰς ἐκ τῶν μύθων κακοπαθείας ἐπιστάμενος, καὶ ἀκριβῶς
 ἄπαντας ὁμοῦ καὶ καθ’ ἓνα γινώσκων, Ἀρηῆριλὸς τε ὢν καὶ

18. λόγοις P in margine, λόγοις PG. 19. ἡμῖν G. 20.
 φεισάμενος P. 21. ἐλθῶν P. 22. μόχθων CG. καὶ κα-
 κοπαθείας G.

logus. hi sibi invicem adesse, laborare, multitudinem ad suam sen-
 tentiam traducere, omnem, quod aiunt, movere funem, omnem cal-
 lide adhibere machinam, ut Alexius renuntiaretur. ita versa hominum
 sententia, numerus eorum, qui Isaacio favebant, paulatim imminutus
 est. etenim nemo unus resistere potuit, ubi Iohannes Caesar erat,
 qui et ingenio et corporis proceritate et forma regia omnes longe
 superabat. quid autem a Ducis non factum, quid non dictum, quid
 non promissum cum singulis ducibus, tum universo exercitui, si Alexius
 imperatoris dignitate ornaretur? “maximis, inquit, donis honorib-
 usque vos afficiet pro cuiusque merito, nec forte quadam, quem-
 admodum imperiti et ignari duces solent; propterea quod tam diu
 dux vester est et magnus Occidentis domesticus, eadem vobiscum
 mensa usus et, sive insidiandum sive acie pugnandum erat, periculorum
 socius fortissimus; qui nec corpori, nec vitae ipsi pepercit, ubi salus
 agebatur vestra; qui montes agrosque saepe vobiscum peragravit et
 quanti in militia labores ferendi sint, ipse expertus est; qui ut uni-

· τοὺς γενναίους τῶν στρατιωτῶν ἐξόχως ποθῶν." ἀλλὰ ταῦτα μὲν οἱ Δουκαί· ὁ δὲ γε Ἀλέξιος πολλῆς τιμῆς ἤξιόν τὸν Ἰσαάκιον, ἐν πῦσιν αὐτὸν προτιμώμενος, εἴτε διὰ τὸ φίλιρον Β τῆς ἀδελφότητος ἢ καὶ μᾶλλον, ὃ καὶ λεκτέον, ἐπειδὴ ἡ μὲν στρατιὰ ξύμπασα πρὸς τοῦτον ξυνέρρει καὶ τὴν αὐτοῦ βασιλείαν κατέσπευδε, πρὸς δὲ τὸν Ἰσαάκιον οὐδ' ὀπωσιτιῶν ἐπεστρέφετο, ἔχων ἐκεῖθεν τὸ κράτος καὶ τὴν ἰσχὴν καὶ κατ' ἐλπίδας αὐτῷ τὸ πρᾶγμα γινόμενον ὄρων, παρεμυθεῖτο τὸν ἀδελφὸν τῇ πρὸς τὴν βασιλείαν ὑποποιήσει, πρᾶγμα οὐδὲν ἐκ τούτων πάσχω ἀβούλητον, εἰ αὐτὸς μὲν παρὰ τῆς στρατιᾶς ἀπάσης εἰς τοὺς ὑπερηφάνους ἄξονας ἀναρπάξοιτο, ὃ δὲ λόγοις ὑποσαίνοι τὸν ἀδελφὸν καὶ πρόσχημα ποιοῖτο τῆν τοῦ κράτους δῆθεν ἐκχώρησιν. τοῦ καιροῦ γοῦν οὕτω τριβο- C μένον, συνείλεκτο τὸ ὀπλιτικὸν ἅπαν περὶ τὴν σκηνὴν, με- V. 51 τέρωροι ὄντες καὶ τὴν ἰδίαν ἕκαστος ἐπιθυμίαν εὐχόμενος τε- λεσθῆναι. ἀναστάς δὲ ὁ Ἰσαάκιος καὶ λαβὼν τὸ φοινικοβαφρὲς πέδιλον ὑποδιδύσκειν τὸν ἀδελφὸν ἐπειράτο· ὡς δὲ ἐκεῖνος πολλάκις ἀνένευεν, "ἔα" φησὶν, "ὁ θεὸς διὰ σοῦ τὸ γένος ἡμῶν ἀνακαλέσασθαι βούλεται." ἀναμνήσας καὶ ὧν ὁ φανείς ποτε περὶ πού τὰ Καρπιανοῦ λεγόμενα, ἐκ τῶν βασιλείων οἴκαδε ἀπερχομένων ἀμφοτέρων τῶν ἀδελφῶν, πρὸς αὐτὸν ἀπεφοίβασεν. ἐκεῖσε γὰρ γενομένους ἀνῆρ τις τούτοις

2. γε om. G.

3. τὸ om. G.

10. τούτου G.

12. ὑπο-

σαίνει C.

17. δ' A.

20. Καρπιανοῦ CG, Καρπιανῶν P,

καρπιανὰ A. vid. annotat.

21. ἀμφοτέρων om. A.

22. γε-

νόμενος G.

versos, ita unumquemque vestrum bene novit et cum ipse forti animo sit, strenuos milites plurimi facit." haec quidem Ducae; Alexius autem fratrem summo in omnibus rebus honore habebat, vel propter fraterni amoris vim, vel potius, (nam et hoc dicendum est,) cum universus exercitus ad Alexium se converteret et ut imperium acciperet urgeret, Isaacio autem ne tantulum quidem studeret, tanquam imperio sibi certo et rebus ad voluntatem fluentibus, consolabatur fratrem spe imperio potiundi, nihil incommodi inde capturus, si ipse ab universo exercitu ad summos honores quasi abreptus, fratri subblandiretur verbis et cedentis speciem prae se ferret. ita cum tempus trivissent, milites ad praetorium convocantur, magna expectatione et sua quisque vota rata ut fiant optantes. surrexit Isaacius purpureumque calceum fratri induere conatur. quo saepius recusante, "sine, inquit; per te deus genus nostrum ad pristinam dignitatem revocare vult." simul oraculum in mentem ei revocat, quod olim ad locum, qui Carpiani vocatur, cum ex regia uterque frater domum redibat, proditum erat. nam eo cum pervenissent, obviam fit homo

ἀπηνηχώς, εἴτε τῶν κρειττόνων τις ὢν ἢ ἄλλως ἄνθρωπος, τῶν μελλόντων, ὡς ἀληθῶς εἰπεῖν, διορατικώτατος· ἐδόκει δ' οὖν ἱερεὺς τὸ φαινόμενον, ἀπὸ γυμνῆς τῆς κεφαλῆς προσ- D
 ερχόμενος, πολὺς τὴν τρίχα, τὸ γένειον λάσιος· ἐπιλαμβάνεται τῆς κνήμης τοῦ Ἀλεξίου καὶ πρὸς ἑαυτὸν πεζὸς ὢν
 5 ἰππότην ἐφελκυσάμενος, πρὸς τὸ οὖς τοῦτο δὴ τὸ τῆς Δαυι-
 τικῆς ἀνεφθέρξατο λύρας “ἐντεινε καὶ κατενοδοῦ καὶ βασί-
 λευε ἕνεκεν ἀληθείας καὶ προφότητος καὶ δικαιοσύνης,” καὶ
 προσεῖπε τῷ λόγῳ “αὐτόκρατορ Ἀλέξιε.” ταῦτα εἰπὼν καὶ
 10 οἷον προμαντευσάμενος ἀφανῆς ἦρχετο. οὐδὲ γὰρ ἦν τῷ
 Ἀλεξίῳ ἀλώσιμος, καίτοι πανταχόσε περιπατῶντι, εἴ που
 καὶ τοῦτον θεάσαιτο, καὶ δὴ καὶ ὄλους λύσαντι χαλινοὺς
 καὶ τοῦτον μεταδιώκοντι, εἴ που καταλάβοιτο, ἵνα τις τε εἶη
 καὶ ὀπόθεν ἀκριβέστερον μάθοι. ἀλλ' ὅμως ἀφανέστατον ἦν
 15 τὸ θεαθῆναι. ἐκεῖθεν δὲ ὑποστρέψαντα ὁ ἀδελφὸς Ἰσαάκιος
 πολλὰ τε περὶ τοῦ φανέντος ἐξεπυθάνετο καὶ τὸ ἀπόρητον
 ἡξίου παραγυμνοῦν· ὡς δὲ ἐνέκειτο ἀπαιτῶν ὁ Ἰσαάκιος, ὁ
 Ἀλέξιος τὸ ἐντεῦθεν τὰ πρῶτα μὲν ἀναβαλλομένη ἐρύκει,
 μετὰ ταῦτα δὲ καὶ τὸ λαληθῆναι μυστικῶς πρὸς αὐτὸν ἐξωρ- P. 59
 20 χεῖτο. αὐτὸς μὲν τοῖς ἔξωθεν λόγοις καὶ πρὸς τὸν ἀδελφὸν
 πλάσμα τὸ λεχθῆναι ἐπέξηγούμενος καὶ φενάκην εἶναι ἐφθέρ-
 γετο, κατὰ νοῦν δὲ ἔλκων τὸν φανέντα ἐκεῖνῳ ἱεροπροεπῆ ἄν-

1. ἀπηνηχώς P. ἄλλος A. 7. ἔντεινας C. 9. αὐτόκρα-
 τορ C, αὐτοκράτωρ P.G.A. Ἀλέξιος A. 12. δὴ om. C.
 καὶ tertium om. G. 13. εἶπω G. ante καταλάβοιτο add.
 καὶ P. 17. ἡξίουν GP, recte C. 21. εἶναι ἐφθέργετο add. A.
 22. ἐκεῖνον minus recte con. Hoeschel.

an homine aliquis maior, futurarum rerum certe scientissimus; qui sacerdotis quidem specie, nudo capite, coma cana, barba horrida, pedes ad equitem Alexium accessit et crure comprehensum ad se attraxit insurrexitque Davidicum illud “intende, prospere procede, regna propter veritatem et mansuetudinem et iustitiam.” quibus adiunxit “imperator Alexi.” haec locutus et quasi vaticinatus, evanuit Alexiumque effugit, licet omnia circumspiceret, atque adeo habentis effusis persequeretur, an forte a deprehenso, quis et unde esset, perdisceret. nihilo tamen minus latebat visus. reversum Isaacius frater multum de iis quaesivit, quae vidisset, et ut arcanum sibi aperiret, rogavit; cumque instaret Isaacius, Alexius primo tergiversatus est, dein quid secreto sibi dictum esset, detexit. id licet palam et cum fratre colloquens, pro figmento et praestigiis haberet, tamen cum sancti, quem viderat, viri speciem mente reputaret, retulisse is theologum, tonitruum filium, Alexio videbatur. haec senis oracula et quae verbis ab eo significata erant, ubi Isaacius re ipsa

δρα, εἰς τὸν τῆς βροντῆς υἱὸν θεολόγον παρείκαζεν. ἐπεὶ δὲ τὰ τοῦ γέροντος προμαντεύματα καὶ ἄπερ εἶπεν ἐκεῖνος ἐν λόγοις, ὁ Ἰσαάκιος ἐν τοῖς πράγμασιν ἐθεᾶτο, ἐνίστατό τε ἀνδρικότερον αὐτὸν βιαζόμενος καὶ τὸ ἐρυθροβαφὲς ἐνδιδύσκει ὑπόδημα, καὶ μᾶλλον ὄρων τοῦ ὀπλιτικοῦ παντὸς τὴν 5
 Βῆροχον οἱ Δουῆκαι τῆς εὐφημίας, τὰ τε ἄλλα τὸν ἄνδρα καὶ οὗτοι ἀποδεχόμενοι καὶ διότι ἢ τούτων προσγενῆς Εἰρήνη καὶ μήτηρ ἐμὴ κατὰ νόμους συνῆπτο τῷ ἐμῷ πατρί. σύναμα δὲ τούτοις καὶ οἱ ἐκ τοῦ αἵματος συμφρεῖς αὐτῶν ἀναβλα- 10
 στήσαντες τὸ αὐτὸ προθύμως ἐποιοῦν. τὸ δέ γε λοιπὸν τοῦ στρατοῦ διαδεξάμενον τὴν εὐφημίαν, σχεδὸν εἰς αὐτὸν τὸν οὐρανὸν ἀνέπεμπον τὰς φωνάς. καὶ ἦν ἰδεῖν καινόν τι τηρικαῦτα συμβαῖνον, τοὺς πρότερον διηρημένους τὰς γνώμας καὶ θάνατον ἐλέσθαι μᾶλλον ἢ τῆς σφῶν ἐπιθυμίας ἀποτυ- 15
 χεῖν βουλομένους, ὁμογνώμονας ἐν μιᾷ καιροῦ ἕσπῃ γεγονότας, καὶ τοσοῦτον, ὥς μηδ' εἴ ποτε στάσις μεταξύ τούτων ὄλως ἦν ἐπιγινώσκεσθαι.

C 8. Ἐν ὅσῳ ταῦτα ἐτελεῖτο, φήμη τις περὶ τοῦ Μελισσηνοῦ διέτρεχε, φθάσαι τοῦτον μηνύουσα περὶ τὴν Δάμαλιν 20
 μεθ' ἱκανῆς στρατιᾶς, εὐφημεῖσθαι τε ὡς βασιλέα ἤδη καὶ ἄλουργὰ ἡμφισμένον· οἱ δὲ τῷ λεγομένῳ πιστεύειν τέως

1. παρείκαζεν om. C. ἐπὶ P. 2. προφοιβιάσματα A. εἶπεν om. A. 3. ὁ : καὶ A. ἐθεᾶσται G. 6. τὸ ἐντεῦθεν γοῦν A. 8. καὶ om. C. 9. τῷ ἐμῷ πατρί : αὐτῷ A. 12. εἰς A, ἐφ' GP, ἐς P in margine. 10ν om. A. 13. τε om. G. 22. ἄλουργὸν GA.

comprobata vidit, vehementius fratri institit ac paene vi coegit, ut calceos purpureos indui sibi sineret, praesertim cum universi exercitus ardentissima in Alexium studia nosset. tunc initium acclamandi Ducae fecerunt, cum aliis de caussis Alexio et ipsi cupientes, tum maxime quod propinqua eorum, Irene mater mea, rite ei nupserat. idem, qui sanguine cum iis coniuncti erant, simul alacriter faciebant; quos cetera multitudo excipiens, ad coelum usque voces efferebat. ac mirum quid eo tempore contigit, ut qui modo discordes inter se, mortem obire maluerant, quam sententia sua decedere, consentirent momento, idque ita, ut dissidium inter eos unquam fuisse, cognosci non posset.

8. Quae dum peraguntur, rumor differebatur, Melissenum cum exercitu satis magno Damalim usque progressum, imperatorem acclamatum purpuraque indutum esse. cui famae tunc fidem habere non

οὐκ εἶχον. τὰ δὲ κατ' αὐτοὺς κακίῃνος μαθὼν πρόοβεις ταχὺ
 πρὸς αὐτοὺς ἐξαπέστειλεν. οἱ καὶ καταλαβόντες ἤδη τὰς
 πρὸς αὐτοὺς γραφὰς ἐνεχείριζον, οὕτωςί πως διεξιούσας.
 “ὁ θεὸς με μέχρι Δαμάλεως μετὰ τῆς ὑπ' ἐμὲ στρατιᾶς
 5 ἄσινῃ διεσώσατο. μεμάρθηκα δὲ καὶ τὰ ὑμῶν ξυμπεσόντα καὶ
 ὡς τῆς κακονοίας τῶν δούλων ἐκείνων καὶ τῶν δεινῶν καθ'
 ὑμῶν ἐπιχειρημάτων θεοῦ προμηθεῖα ὀυσθέντες, τῆς ἑαυτῶν
 πεφροντίκατε σωτηρίας. ἐπεὶ δὲ καὶ γὰρ τῇ μὲν σχέσει θεοῦ D
 νεύσει ἐξ ἀγχιστείας ὑμῶν προσφκείωμαι, τῇ δὲ γνώμῃ καὶ
 10 τῇ πρὸς ὑμᾶς ἀρρήκτῳ διαθέσει οὐδενὸς τῶν καθ' αἷμα προσ-
 κήόντων ὑμῶν ἀποδέω, ὡς ὁ τὰ πάντα κρίνων οἶδε θεός,
 δεόν ἡμᾶς κοινῶς σκοπήσαντας περιποιήσασθαι ἑαυτοῖς τὸ V. 12
 ἀσφαλές τε καὶ ἀκατάσειστον, ὅπως μὴ παντὶ ἀνέμῳ περι-
 φερώμεθα, ἀλλὰ καλῶς τὰ τῆς βασιλείας ἰθύνοντες, ἐπ'
 15 ἀσφαλοῦς βαινῶμεν τῆς κρηπίδος. τοῦτο δὲ πάντως ἡμῶν
 ἐσεῖται, εἰ θεοῦ νεύσει τῆς πόλεως παρ' ἡμῶν ἐαλωκυίας,
 ὑμεῖς μὲν τὰ τῆς ἐσπέρας διεξάγοιτε πράγματα, ἐμοὶ δὲ τὰ
 τῆς ἡμέρας ἀποκληρωθῆναι ἐκχωρήσειε στεφρηροῦντι καὶ
 ἀλουργὰ περιβεβλημένῳ καὶ ἀναγορευομένῳ, ὡς ἔθος τοῖς
 20 βασιλεῦσιν ἐστίν, σὺν τῷ ἀναρρηθέντι ἐξ ὑμῶν, ὥστε κοι-
 νὴν τὴν ἡμῶν εὐφημίαν γίνεσθαι, καὶ οἱ τόποι καὶ τὰ πρά- P. 60

2. καὶ om. C, δὲ G. ἤδη om. A. 3. πως A, πω C, που PG.
 post διεξιούσας C add. περὶ τῶν τοῦ Μελισσηνοῦ πρεσβέων
 eundem titulum G in margine habet. 4. ἐπ' ἐμὲ P. 8. τῇ
 μετασχέσει A. 10. ἡμᾶς A. ἀρρήκτῳ G. αἷμα A, αἷμα-
 τος PG. 11. ὁ πάντα PG, recte ἄ. 13. μειωφερώμεθα C.
 16. ὑμῶν C. 18. ἐώας A, Ἀσίας PG. ἐκχωρήσειε A, ἐκχω-
 ρήσειε C, ἐκχωρήσοιτε PG. 21. ἡμῶν om. A. τὰ om C.

poterant. verum ille, de rebus a Comnenis gestis et ipse certior factus,
 legatos celeriter ad eos misit. qui cum advenissent, litteras tradide-
 runt, in quibus haec fere scripta erant. “deus me usque Damalim
 incolumem cum exercitu servavit. vobis quoque quid acciderit co-
 gnovi et quomodo a servorum illorum malignitate dirisque insidiis
 dei providentia vindicati, saluti vestrae consulueritis. quoniam autem
 et affinitate, id quod in divini beneficii parte pono, vobiscum inun-
 ctus sum, et voluntate immutabilique in vos animo ne consanguineo-
 cum quidem vestrorum (deum rerum omnium indicem testor) ulli
 concedo, in commune consulendo salutis nostrae stabilitatem con-
 firmare nos oportet, ne omni vento huc illuc agitemur, sed bene
 constitutis imperii rebus, satis firmo fundamento innitatur. id sine
 dubio continget, si urbe a vobis deo annuente capta, vos Occi-
 dentis res administraretis, mihi Orientem regendum concedatis, corona
 atque purpura induto et, quemadmodum imperatoribus mos est,

γματα ἡμῖν ἀπομεμέρισται, τὴν τε γνώμην μίαν καὶ τὴν
 αὐτὴν εἶναι. καὶ οὕτως ἡμῶν ἐχόντων, ἀστασίαστα δι' ἀμ-
 φοῶν διεξάγοιτο ἂν τὰ τῆς βασιλείας." ταῦτα οἱ πρόσβεις
 ἀπαγγείλαντες, ἀπόκρισιν μὲν αὐτοτελῆ τηρικαῦτα οὐκ ἐδέ-
 ξαντο. τῇ δὲ μετ' αὐτὴν μετακαλεσάμενοι τούτους, διὰ πολ-
 λῶν τὸ ἀδύνατον τῶν παρὰ τοῦ Μελισσηνοῦ μηνυθέντων
 ἐδείκνυον· τὰ δέ γε δοκοῦντα τούτοις ἐς νέωτα γνωρίσαι
 αὐτοῖς ἐπηγγέλλοντο διὰ Γεωργίου τοῦ καλουμένου Μαγγάνη,
 ᾧ καὶ τὴν αὐτῶν Θεραπείαν ἀνέθετο. τούτων οὕτω γινομέ-
 νων, οὐδὲ τῆς πολιορκίας κατερραθῦμον παντάπασιν, ἀλλὰ 10
 δι' ἀκροβολισμῶν, ὡς ἐνόν, τῶν τειχῶν ἀπεπειρῶντο τῆς
 πόλεως. τῇ δὲ μετ' αὐτὴν μετακαλεσάμενοι τούτους, τὰ αὐτοῖς
 εἶπον δοκοῦντα. τὰ δὲ ἦν τιμηθῆναι τὸν Μελισσηνὸν τῷ
 τοῦ καίσαρος ἀξιώματι καὶ ταινίαις ἀξιοθῆναι καὶ εὐφημίαις
 καὶ τῶν ἄλλων, ὅσα τῷ τοιοῦτῳ προσήκει ἀξιώματι, δοθῆναι 15
 δέ οἱ καὶ τὴν Θεσσαλοῦ μεγίστην πόλιν, ἐν ἣ καὶ ὁ ἐπ' ὀνό-
 ματι τοῦ μεγάλου μάρτυρος Δημητρίου ναὸς περικαλλῆς ἰχο-
 δόμηται, ὅπου καὶ τὸ μύρον ἐκ τῆς ἐκείνου τιμίας σοροῦ
 βλύζον ἀεὶ μεγίστας ἰάσεις τοῖς μετὰ πίστεως προσιοῦσι πα-
 C ρέχει. οἱ δὲ δυσχεραίνοντες ἐπὶ τούτοις, ἐπεὶ ἐφ' οἷς μὴ 20
 ἔλεγον οὐκ εἰσηκούοντο, ἑώρων δὲ πολλὴν τὴν κατὰ τῆς πό-

1. ἡμῖν A. 2. καὶ add. G. 3. ἐξάγοιτο CG. 4. ἀπό-
 κρισιν μὲν τηρικαῦτα οὐκ A. 7. ἐν νέωτα PG, recte CA.
 8. Μαγγάνη C ubique, Μαγκάνη PGA. 12. μετακαλεσάμε-
 νος CG. τούτους om. G, τοὺς πρόσβεις A. 14. lege καὶ
 ταινίας ἀξιοθῆναι καὶ εὐφημίας. 18. τιμίας add. C et in mar-
 gine P. 20. μὴ : lege μὲν.

simul cum nomine illius vestrum, cui imperium deferretur, renuntiato.
 ita et acclamatio communis fiet et licet, locis negotiisque disiuncti,
 animo tamen uno eodemque erimus ac summa pace a duobus impe-
 rium administrabitur." haec cum legati retulissent, nihil in praesens
 certi responsum. postridie iis accessitis, Comneni multis verbis, ea quae
 Melissenus proposuisset, fieri non posse, demonstrarunt; ceterum
 quid consilii de ea re cepissent, brevi ipsis indicatum iri per Geor-
 gium Manganem cognomine, cui legatorum quoque curam demanda-
 verant, inter quae nec urbis oppugnationem negligebant omnino, sed
 velitationibus, quantum poterant, muros tentabant. postero autem die
 accessiverunt eos et quid sibi placuisset, docuerunt. caesaris dignitatem
 et taeniam et acclamationem et qui reliqui eius dignitatis honores
 essent, Melissenno se concedere; praeterea attribuere se eidem Thes-
 salonicam urbem maximam, in qua etiam praestantissima aedes in no-
 mine magni martyris Demetrii condita est, ubi unguentum, e venera-

λεως τούτων παρασκευὴν καὶ παμπληθῆ τὴν ὑπ' αὐτὸν στρα-
 τιὰν οὖσαν καὶ τὸν καιρὸν ἤδη αὐτοῖς ἀποστενοῦμενον, δε-
 διότες μὴ τῆς πόλεως ἀλούσης τεθαρρηκότες οἱ Κομνηνοί,
 οὐδ' ἄπερ νῦν ὑπισχοῦνται θελήσωσι περατωῶσαι, διὰ χρυ-
 5 σοβούλλου λόγου ταῦτα γίνεσθαι δι' ἐρυθρῶν βεβαιωθέντος
 γραμμάτων ἠτοῦντο. κατανεύει πρὸς τοῦτο ὁ Ἀλέξιος ὁ ἀρ-
 τιφανῆς βασιλεὺς. καὶ μετακαλεσάμενος εὐθύς Γεώργιον τὸν
 Μαγγάνην, ὃς καὶ ὑπογραφεὺς αὐτῷ ἐχορημάτιζεν, ἀνατίθε-
 ται τούτῳ τὴν τοῦ χρυσοβούλλου γραφὴν. ὁ δὲ ἐπὶ τρισὶν D
 10 ἡμέραις ὑπερετίθετο, ἄλλοτε ἄλλας αἰτίας συνείρων, ποτὲ
 μὲν λέγων, ὡς ἄρα κατάκοπος γεγονὼς κατὰ τὴν ἡμέραν
 ὕλην, τῆς νυκτὸς μὴ δύνασθαι γραφὴν ξυντελέσαι, ἄλλοτε
 δ' ὅτι τὰ γεγραμμένα νυκτὸς σπινθῆρ ἐμπεσῶν ἀπετέφρωσε.
 τοιαῦτα καὶ ἄλλ' ἅττα ὁ Μαγγάνης προφασιζόμενος καὶ οἶον
 15 μαγγανουόμενος ἄλλοτε ἄλλως ὑπερετίθετο. ἀπάραντες δ'
 ἐκείθεν οἱ Κομνηνοί, καταλαμβάνουσι ταχὺ τὰς λεγομένας
 Ἀρετάς. τόπος δὲ οὗτος ἀγχοῦ τῆς πόλεως διακείμενος, ὑπερ-
 κείμενος μὲν τῆς πεδιάδος καὶ τοῖς κάτωθεν ἰσταμένοις καὶ
 πρὸς τοῦτον ὀρῶσιν εἰς λοφιὰν ἀνατεινόμενος, καὶ τὴν ἐτέραν
 20 μὲν πλευρὰν πρὸς θάλατταν ἀπονεύων, κατὰ δὲ τὴν ἐτέραν
 πρὸς τὸ Βυζάντιον, ταῖς δὲ γε λοιπαῖς δυσὶ πρὸς ἄρκτον καὶ

1. ὑπ' αὐτὸν C, ἐπ' αὐτῶν PG. 4. χρυσοβούλλων λόγων —
 βεβαιωθέντων CG. 6. ἀρτιφανῆς PG, ἀρτιφανῆς A. 9.
 χρυσοβούλλου A. 8' ἐπὶ A. 14. ἄλλα τε codices, corrupti.
 17. δ' οὗτος A. 18. ἐμισταμένοις G.

bili eius loculo semper scaturiens, maximas sanationes iis adfert, qui cum fide accedunt. has condiciones quamvis aegre ferrent legati, tamen improbatis quae contra monebant, cum multum eorum ad oppugnandam urbem apparatus et magnas Alexii copias viderent ac temporis angustiis iam premerentur, veriti, ne capta urbe Comneni etiam magis sibi confidentes, ne ea quidem, quae nunc promitterent, concessuri essent, postularunt, ut bulla aurea, rubris litteris subscripta, haec sibi confirmarentur. annuit Alexius, novus imperator, et statim Georgio Mangani, qui ab epistolis erat, accessito, ut bullam auream conscriberet, mandavit. verum is triduo rem distulit, aliud alio tempore praetextens; modo diurno se labore defessum noctu litteras perficere non potuisse causabatur, modo perfectas noctu scintilla, quae incidisset, conflagrasset. haec atque alia talia Manganus praetendens et quasi mangonizans alias aliter rem procrastinavit. interim Comneni ulterius progressi, Aretas quae dicuntur celeriter occupant. est is locus prope urbem situs, leniter ex planitie editus et infra stantibus collis speciem praebens, altero latere ad mare, altero

δύοιν, παντὶ ἀνέμῳ καταπνεόμενος, διειδὲς δὲ ὕδωρ καὶ πό-
 τιμον ἔχων ῥέον ἀεὶ, φυτῶν δὲ καὶ δένδρων παντάπασιν
 P. 61 ἀμοιρῶν· εἶπες ἂν ὑπὸ τινῶν θρυπτόμων ἐκπεφραλακρῶσθαι
 τὸν λόφον. διὰ γοῦν τὸ τοῦ τόπου ἐπιτερπὲς καὶ εὐκρατον
 καὶ Ῥωμανὸς ὁ Διογένης ὁ αὐτοκράτωρ ἡμισιώνης μικρῶς 5
 V. 53 χάριν οἰκήματα λαμπρὰ καὶ ἀποχρῶντα βασιλεῦσιν ἀνήγει-
 ρεν. ἐκεῖσε τοίνυν γενόμενοι, πέμποντες ἀπειριῶντο τοῦ
 τείχους, οὐδ' ἐλεπόλεων ἢ μηχανῶν ἢ πετροβόλων τῶν
 ὀργάνων, ἐπεὶ μηδ' ὁ καιρὸς ἐδίδου, ἀλλὰ διὰ πελτασιῶν
 καὶ ἐκηβόλων καὶ δορυφόρων καὶ καταφράκτων ἀνδρῶν. 10

9. Ὁ δὲ γε Βοτανειάτης τὴν τῶν Κομνηνῶν τοιαύτην
 ἐπιχείρησιν ὄρων πολυπληθῆ τε καὶ ἐκ παντοίων συνειλεγμέ-
 νην ἀνδρῶν καὶ πρὸς ταῖς πύλαις τῆς πόλεως ἐπειγομένην
 B ἤδη ἐγγίσει, τὸν δὲ γε Μελισσηνὸν Νικηφόρον περὶ τὴν Δά-
 μαλιν φθάσαντα οὐχ ἦττω τούτων δύναμιν ἔχοντα καὶ τῆς 15
 βασιλείας ὡσαύτως ἀντιποιοῦμενον, μὴ ἔχων ὅ τι καὶ δρά-
 σεις, μηδ' ἀντιπαλαμᾶσθαι δυνάμενος πρὸς ἄμφω τὰ μέρη,
 ὑπὸ τοῦ γήρους ὑπόψυχρός τε ὢν καὶ μᾶλλον περιδεῆς, κἂν
 ἐν νεότητι ἀνδρικώτατος ἦν, τοσοῦτον μόνον τότε ἀνέπει,
 ὅποσον αὐτὸν ἢ τοῦ τείχους περιβολῆ διεξῶννε, καὶ ἀπε- 20
 νευέκει μᾶλλον πρὸς τὸ τῆς βασιλείας ἐκοτῆναι. ἔνθεν τοι
 καὶ ἔκπληξις κατεῖχε καὶ θόρυβος ἄπαντας, καὶ ἀλώσιμα

3. ὑπὲρ G. 4. τοῦ om. G. 6. ἀνέγειρεν P. 10. καὶ ter-
 tium om. G. 11. γε om. A. Κομν. ἀποστασίαν ὄρων A.
 13. ἐπαγομένην CG, ἐγγίζουσαν A. 19. τότε μόνον P. ἀνέ-
 πνει em. Diesterwegius, codices ἀπέπνει. 20. αὐτῷ A.

ad Byzantium vergens, reliquis duobus ad septentrionem et occiden-
 tem spectantibus, omni vento expositus, liquidae et bibendo idoneae
 aquae fontes habens perennes, plantis autem atque arboribus adeo
 infecundus, ut a lignatoribus abrasum diceres. ibi imperator Romanus
 Diogenes, amoenitatem loci et coeli temperiem secutus, brevis rusti-
 cationis causa magna et regibus apta aedificia extruxit. quo cum
 pervenissent, miserunt qui muros tentarent urbis, non turribus aut
 machinis, cum id ne per tempus quidem liceret, sed peltastis, iacula-
 toribus, hastatis et gravis armaturae militibus missis.

9. Sed Botaniates, cum et Comnenos magno ac variis ex homini-
 bus conflato exercitu ad ipsas urbis portas iam iam appropinquasse,
 et Melissemum Nicephorum Damalim pervenisse haud minoribus copiis
 parique principatus invadendi consilio cognosset, animi anxius et
 utriusque obsistendo impar, ad hoc propter senectutem ignavus atque
 timidior, licet adolescens fuisset fortissimus, tantum a metu tum
 respirabat, quantum moenibus circumseptus erat, nec ab imperio

πάντα ἐδόκει γενήσεσθαι πάντοθεν. ὡς δὲ δυσχερὴς ἦ τῆς πόλεως ἄλωσις τοῖς Κομνηνοῖς κατεφαίνετο, (αἱ δὲ δυνάμεις ἐκ διαφόρων ξενικῶν τε καὶ ἐγχωρίων συνελέγοντο· ὅπου δὲ C πληθὺς διάφορος, ἐκεῖ καὶ τὸ τῆς γνώμης διάφορον κατα- 5 φαίνεται,) βλέπων ὁ τὸ νέον ἐνδεδυκὼς πέδιλον Ἀλέξιος τὸ δυσάλωτον τῆς πόλεως καὶ τὸ τῶν στρατιωτῶν παλίμβολον ὑποτοπάζων, εἰς ἑτέραν ἐτρόπετο γνώμην, ἵνα θωπεύῃαισι τισὶ καὶ ὑποσχέσειν ὑποποιησάμενός τινας τῶν φυλαττόντων τὰ τείχη καὶ κλέψας αὐτῶν τὴν γνώμην, οὕτως αἰρήσῃ τὴν πό- 0 λιν. ταῦτα δὲ ὅλης τῆς νυκτὸς μελετήσας, εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ καισαροῦ ἅμα πρῶτὴ παραγίνεται, ἀπαγγέλλων τὰ σκοπη- θέντα καὶ ἄξιων ἅμα συνέψασθαι· οἱ καὶ κατισκοπήσαι τὰ τείχη καὶ τὰς ἐπάλξεις ἀναθεωρῆσαι καὶ τοὺς φυλάσσοντας D (ἦσαν γὰρ ἐκ διαφόρων) καὶ διαγινῶναι, ὅπως δυνατόν ἐστιν 5 ἀλῶναι τὴν πόλιν. ὁ δὲ βαρέως τοῦπίταγμα ἔφερεν, ἅτε τὸ μοναχικὸν οὐπω πρῶτὴν περιβεβλημένος ἀμφίον, καὶ συνεῖς ὅτι καταγελοῖτο ἂν ὑπὸ τῶν περὶ τὸ τεῖχος ἰσταμένων καὶ τὰς ἐπάλξεις, εἰκότως τὸν πλησιασμὸν τῶν τειχῶν ἀνε- δύετο. ὕπερ καὶ πέπονθεν. ὡς γὰρ βιασθεῖς τῷ Ἀλέξιῳ 0 συνηκολούθηκεν, εὐθύς αὐτὸν ἀπὸ τῶν τειχῶν ἐωρακότες τὸν P. G. 2 ἀββᾶν μετὰ τινος προσθήκης ὑβριστικῆς διετώθαζον. ὁ δὲ

2. δὲ : an γὰρ? 5. ἐνδεδυμένος G, ἐμβεβηκῶς A. 10. ταῦτα δὲ ὅλης P, δι' G, καὶ δὴ δι' ὅλης A. τῆς add. A. 12. συνέψασθαι A. 16. οὐ πᾶν πρῶτὴν A. βεβλημένος A. 18. τὸν om. G. 21. ἀββᾶν A.

abdicando abhorrebat. quo factum est, ut etiam cives trepidarent, et expugnari omnia undique posse viderentur. at Comnenis cum urbem vi capere difficillimum videretur, (nam copiae eorum ex omni genere peregrinorum aequae atque indigenarum collectae erant; ubi autem multitudo varia est, ibi varia etiam apparent studia,) itaque cum Alexius, novus imperator, urbem haud facile capi posse intelligeret et militum inconstantiam pertimesceret, consilio mutato, blanditiis ac promissis nonnullos ex iis, qui moenia defenderent, sibi conciliare eorumque voluntatem quasi furari statuit; quorum auxilio urbem caperet. quod cum tota nocte animo versasset, primo mane in Caesaris tentorium se confert, consilium cum eo communicat rogatque, ut moenia et propugnacula eorumque custodes, qui varii erant generis, secum exploratum iret et quomodo urbe potiri posset, specularetur. sed is aegre adduci poterat. cum enim monachi vestem haud ita pridem induisset, merito verebatur, ne si moenibus accederet, risui esset iis, qui in muro turribusque consisterent. neque id cum sefellit. cum enim invitus Alexium secutus esset, statim conspiciat ex muro, patrem eum irridendo salutabant, opprobrio quodam ad-

ἐπισυνάξας τὸ ἐπισκύνιον καὶ ἔνδοθεν ὑβριζόμενος παρ' οὐδὲν ἐλογίζετο, πρὸς δὲ τὸν προκείμενον σκοπὸν ὅλον εἶχε τον νοῦν. εἰώθασι γὰρ οἱ φρόνημα στάσιμον ἔχοντες ἐμμένειν ἐφ' οἷς ἂν κρίνωσι, τῶν δ' ἔξωθεν ἐπισυμβαινόντων καταφρονεῖν. ἐπυθάνετο γοῦν, τίνες ἂν εἴεν οἱ ἑκασταχοῦ τοὺς 5 πύργους φυλάσσοντες. ὡς δὲ ἐνταῦθα μὲν ἐφεστάναι τοὺς ἀθανάτους λεγομένους ἐμάνθανε, (στράτευμα δὲ τοῦτο τῆς Ῥωμαϊκῆς δυνάμεως ἰδιαίτατον,) ἐκεῖσε δὲ τοὺς ἐκ τῆς Θού- Βλης Βαράγγους, (τούτους δὴ λέγω τοὺς πελεκυφόρους βαρβάρους,) ἀλλαχόσε δὲ τοὺς Νεμίτζους, (ἔθνος δὲ καὶ τοῦτο 10 βαρβαρικὸν καὶ τῇ βασιλείᾳ Ῥωμαίων δουλεῦον ἀνέκαθεν,) φησὶ πρὸς τὸν Ἀλέξιον παραινῶν, μῆτε τοῖς Βαράγγοις ἐμβαλεῖν, μῆτε τοῖς ἀθανάτοις προσεμβαλεῖν. οἱ μὲν γὰρ αὐτόχθονες ὄντες τῷ βασιλεῖ, πολλὴν τὴν εἰς αὐτὸν ἐξ ἀνάγκης V. 54 ἔχοντες εὐνοίαν, θάττον ἂν τὰς ψυχὰς παραδοῖεν ἢ πονηρόν 15 τι κατ' αὐτοῦ μελετῆσαι πεισθήσονται. οἱ δὲ γε ἐπὶ τῶν ὤμων τὰ ξίφη κραδαίνοντες πάτριον παράδοσιν καὶ οἶον παρακαταθήκην τινὰ καὶ κληῖρον τὴν εἰς τοὺς αὐτοκράτορας πί- Cστιν καὶ τὴν τῶν σωματίων αὐτῶν φυλακὴν ἄλλος ἐξ ἄλλου διαδεχόμενοι, τὴν πρὸς αὐτὸν πίστιν ἀκράδαντον διατηροῦσι 20 καὶ οὐδὲ ψιλὸν πάντως ἀνέξονται περὶ προδοσίας λόγον. τῶν δὲ γε Νεμίτζων ἀποπειρώμενος, ἴσως οὐ πόρρω βαλεῖ σκοποῦ, ἀλλ' εὐτυχῆσει τὴν εἴσοδον ἀπὸ τοῦ ὑπ' αὐτῶν τηρουμένου πύρ-

1. ἐπισκύνιον A. 2. πρὸς δὲ : ἀλλ' ἐπὶ A. 4. κρίνωσιν P.
 11. δουλεῦον PG, correxi. 18. καὶ κληῖρον om. CG. 22.
 ἀποπειρώμενον — βάλλειν A.

dito. at ille attracto in frontem cucullo, ubi se intus abdidit, convicia nihili duxit, toto animo ad ea, quae agenda erant, intentus. solent enim, qui constanti sunt animo, perseverare in proposito et quae extrinsecus interveniunt, contemnere. explorabat igitur, quinam quibusque turribus praesidio essent. cumque immortales quos dicunt, (est ea maxime peculiaris exercitus Romani pars) hic praesidere cognovisset, illic Barangos Thule oriundos, (barbaros dico securibus armatos) alibi Nemitzos, gentem et ipsam barbaram et dudum Romanis servientem, suavit Alexio, ut neque Barangos neque immortales aggrediretur. hos enim, utpote indigenas, necessario summa erga imperatorem voluntate esse et mortem potius oppetituros, quam ad aliquid in eum moliendum adducerentur; qui autem securim humero ferrent, tanquam pignus et hereditatem a maioribus traditam accepisse in imperatores fidem eorumque custodiam, quam inviolatam servarent neque ullam omnino prodicionis mentionem ferrent. at Nemitzos si adiret, nequaquam fortasse a spe destitutum iri, sed aditum per

γον. πείθεται τοίνυν τὸ ἐντεῦθεν Ἀλέξιος τοῖς τοῦ καίσαρος
 λόγοις, ὥσπερ ἐκ θείας ὀμιρῆς τούτους δεξάμενος. διὰ τινος
 οὖν ἀποσταλέντος παρ' αὐτοῦ τὸν ἡγεμόνα τῶν Νεμίτζων
 κάτωθεν ἐπιμελῶς ἀνεζήτηι. ὁ δὲ ἄνωθεν προκύψας, πολλά
 5 τε εἰπὼν καὶ ἀκούσας, συντίθεται ταχὺ προδοῦναι τὴν πό- D
 λιν. ἤκειν οὖν τὴν ἀγγελίαν ταύτην κομίζων ὁ στρατιώτης.
 ἀκούσαντες δὲ οἱ ἄμφι τὸν Ἀλέξιον τὸ παρ' ἐλπίδας, περι-
 χαρεῖς γενόμενοι, μάλα προθύμως ἐπιβαίνειν τοῖς ἵπποις ἤτοι-
 μάζοντο.

10 10. Ἄμα δὲ τούτοις καὶ οἱ τοῦ Μελισσηνοῦ πρέσβεις
 σφοδρῶς ἐπέκειντο ἄπαιτοῦντες τὸν ὑπεσχημένον χρυσόβουλ-
 λον λόγον. καὶ ὁ Μαγγάνης εὐθύς μετεκαλεῖτο κομίσων
 αὐτόν. ὁ δὲ τὸν μὲν χρυσόβουλλον λόγον γεγραμμένον ἔχειν
 ἔλεγε, τὸ δὲ γε χρησιμεῦον σκεῦος εἰς τὰς βασιλικὰς ὑπογρα-
 15 φὰς αὐτῆ γραφίδι ἀπολωλέκεναι δισχυρίζετο, κρυψίνους ὢν
 ἀνὴρ καὶ δεινὸς τὸ μέλλον ῥᾶστα προῖδειν καὶ ἐκ μὲν τοῦ P. 63
 παρεληλυθότος θηρᾶσαι τὸ συνοῖσον, τὸ δὲ γε ἐνεστὸς ἀκρι-
 βῶς διαγινῶναι καὶ πρὸς ὅπερ ἂν βούλοιο εὐφυνῶς μετενεγ-
 κεῖν, ἐπισκιάσαι τε πράγματα, εἰ μόνον θελήσῃ. ἀνεβάλλετο
 20 γὰρ τὴν τοῦ χρυσοβούλλου γραφὴν ὁ Μαγγάνης, μετεώρους
 τὰς ἐλπίδας διδούς τῷ Μελισσηνῷ. ἐδεδείει γάρ, μὴ τοῦ
 χρυσοβούλλου τάχιον ἢ προσήκει καταπεμφθέντος αὐτῷ, ᾧ

2. τούτους C, τοῦτο A, τούσδε PG. 7. ἐλίδα A. 14. εἰς :
 πρὸς C. 15. αὐτῆ A, σὺν τῆ PG. ἀπολωλέκεναι PG,
 recte A. κρυψίνους P. 17. τὸ συν. G, τι P. 19. τε C, τὸ
 PG. πράγματι P in margine, πράγμα PG. μόνον C et in
 margine P, μὴ PG. 22. προσήκει P. ᾧ G, ὃ P, ὅς A.

turrem, quam tuerentur, nacturum. haec velut oraculo edita Alexius accipiens, misit, qui Nemitzorum ducem sub murum diligenter quae-
 reret. illo deorsum prospectante, post multa ultro citroque verba ha-
 bita, de urbe prodenda convenit. quem nuntium cum ex insperato
 miles attulisset, Alexius quique eum comitabantur, magnopere gavisī,
 alacriter ad equos concendendos se pararunt.

10. Quae dum geruntur, Melisseni legati bullam auream promissam flagitarunt. Manganes statim arcessitus qui afferret, scriptam quidem bullam esse dixit, verum vas, quo ad subscribendum imperatori opus esset, cum ipso stilo se perdidisse affirmavit. etenim callidus erat homo, futura facile prospiciebat, ex praeteritis, quid utile esset, captabat, praesentia diiudicabat verissime atque ad voluntatem suam callide transferebat, miro praeditus artificio, res, dummodo vellet, tegendi. itaque differebat litteras concribere, quo suspensas Melisseni spes teneret. ad quem si bulla aurea, qua caesaris dignitatem

τὴν τοῦ καίσαρος ἀξίαν τούτῳ κατεχαρίζετο, τὸν καίσαρα μὲν ἀποπέμψαιτο, τῆς δὲ βασιλείας ὅλως ἐξέχοιτο, καθάπερ καὶ πρὸς τοὺς Κομνηνοὺς διαμεμνηνικῶς ἦν, καὶ σπουδάζειέ τι θρασύτερον. καὶ τοῦτο ἦν ἡ τέχνη καὶ τὸ μαγγάνευμα τοῦ Μαγγάνη περὶ τὴν ἀναβολὴν τοῦ χρυσοβούλλου 5 λόγου τοῦ καίσαρος. τούτων οὕτω τελομένων καὶ τοῦ καιροῦ κατεπείγοντος τὴν πρὸς τὴν πόλιν εἴσοδον, ὑποτοπάζοντες οἱ πρέσβεις τὸ δρᾶμα, σφοδρότερον ἐνέκειντο, ἐξαιτούμενοι τὸν χρυσόβουλλον λόγον. οἱ δὲ Κομνηνοὶ φασὶ πρὸς αὐτοὺς “ἐπεὶ ἐν χερσὶν ἤδη τὴν πόλιν ἔχοντες ἄπιμεν, θεοῦ 10 ἐπαρήγοντος, ἐφ’ ᾧ κατασχεῖν αὐτήν, ἀπελθόντες ἀπαγγέλατε ταῦτα τῷ δεσπότῃ καὶ κυρίῳ ὑμῶν,” καὶ τοῦτ’ ἐπειπόντες, ὡς “εἰ γε κατ’ ἐλπίδας ἡμῖν ἀπαντήσῃ τὰ πράγματα, 15 τοῦ πρὸς ἡμᾶς παραγενομένου, πάντα κατὰ ἑοῦν ἀκολουθήσεις καὶ κατὰ τὸ ἡμῖν καὶ σοὶ βουλευτόν.” ἀλλὰ ταῦτα μὲν 20 πρὸς τοὺς πρέσβεις. τὸν μὲντοι Γεώργιον τὸν Παλαιολόγον πρὸς τὸν ἡγεμόνα τῶν Νεμίτζων Γιλπράκτον ἐξέπεμψαν, ἀποπειραν ποιήσασθαι τῆς γνώμης Γιλπράκτου, καὶ εἰ διαγνοίη προθυμούμενον δεξασθαι κατὰ τὴν ὑπόσχεσιν τοὺς Κομνηνοὺς, τὸ δοθὲν αὐτῷ σύνθημα ποιῆσαι, ὅπερ αὐτοὶ μὲν θεα- 20 σόμενοι ἐπισπεύσουσι τὴν εἰσέλευσιν, αὐτὸς δὲ εἰς τὸν πύρ-

1. χαρίζετο P, ἐχαρίζετο A, κατεχαρίζετο CG.	2. ἀποπέμψοιτο CA, ἀποπέμψαιτο G.	3. ὅλος C.	4. μαγγάνωμα G.
5. τοῦ χρυσ. : τῷ C. χρυσοβουλλίου A.	8. σφοδρότερον PG, recte A.	9. χρυσοβούλλιον A.	11. κατασχεῖν αὐτήν θεοῦ ἐπαρήγοντος C, θεοῦ ἐπαρ. ἐφ’ ᾧ κατασχεῖν G.
12. ἡμῶν A.	13. γε om. GA.	ἀπαντήσῃ CA, ἀπαντήσῃ PG.	14. πρὸς ἡμᾶς C et in margine PG.
18. Γιλπράκτον : αὐτοῦ A.	21. ἐλευσιν G.		

ei largiretur, celerius, quam necesse erat, perveniret, verebatur, ne contempto hoc honore, imperium omnino, quemadmodum ipse Comnenis significaverat, appeteret et in facinus aliquod audax prorumperet. hoc igitur consilium et mangonium erat Manganis, cum bullam auream caesaris conscribere procrastinaret. tempore autem instante, quo Comneni in urbem invasuri erant, ubi legati dolum suspectarunt, vehementius instabant bullam auream poscere. quibus Comneni haec fere respondent. “quoniam in manibus urbs est, quam ut invante deo recipiamus, iam movemus, ite atque hoc ipsum domino vestro renuntiate, illudque addite, si prospere res procedant, facile omnia, cum ipse ad nos venerit, ex utriusque nostrum sententia conventura.” legatis ita dimissis, Georgium Palaeologum ad ducem Nemitzorum Gilpractum miserunt, animum eius exploraturum. quem si paratum, ut promiserat, ad intromittendos Comnenos cognovisset, signum condictum daret; eoque conspecto

γον ἀνελθών, θάιτον αὐτοῖς τὰς πύλας ὑπανοίξει. ὁ δὲ
 μάλα προθύμως τὴν πρὸς τὸν Γιλπράκτον ὄδοιπορίαν ἀνεδέ-
 ξητο, προθύμος ὢν ἀνὴρ εἰς τὰς πολεμικὰς πράξεις καὶ πό- V. 55
 λεων ἐκπορθήσεις, καὶ τοῦτ' αὐτὸ τειχεσιπλήτης αὐτόχρημα D
 5 εἶπες ἄν, ὃ περὶ Ἄρεος Ὅμηρος. οἱ δὲ Κομνηνοὶ ὀπλισάμε-
 νοι καὶ τὸ ὀπλιτικὸν ἅπαν ἐμπείρως πάνυ καταστησάμενοι,
 βραδεῖ ποδὶ στείγοντες, ἰλαδὸν πρὸς τὴν πόλιν ἀπήεσαν.
 ἐσπέρας οὖν πελάσας τῇ τείχει ὁ Παλαιολόγος Γεώργιος καὶ
 σύνθημα ἀπὸ τοῦ Γιλπράκτου λαβὼν, ἄνεισιν ἐπὶ τὸν πύρ-
 ρον μετὰ τῶν ἀμφ' αὐτόν. οἱ δὲ γε ἀμφὶ τὸν Ἀλέξιον τέως
 μὲν ὀλίγον τι πρὸ τῶν τειχῶν γεγονότες, χάρακά τε βάλλον-
 ται καὶ στρατοπεδεύουσι λαμπρῶς. καὶ βραχὺ τι μέρος τῆς
 νυκτὸς ἐπ' αὐτοῦ ἀυλισάμενοι, τὸ λοιπὸν αὐτοὶ τὸ μεσαιῦ-
 τον εἶχον τῆς φύλαγγος ἅμα τοῖς τῶν ἰππέων ἐπιλέκτοις καὶ
 τῇ κρείττονι στρατιᾷ, τότε ψιλὸν διατάξαντες, βιάδην τε προ- P. 64
 ἴοντες, κατ' αὐτὸ τὸ περὶορθρον πρὸ τῶν τειχῶν ἀθρόον κα-
 θίστανται. καὶ πολέμου σχῆμα διατυπώσαντες, εἰσδηροφό-
 ρουν ξύμπαντες, ἵνα τοὺς ἐντὸς καταπλήξαιεν. σύνθημα δὲ
 ἄνωθεν δόντος αὐτοῖς τοῦ Παλαιολόγου καὶ τὰς πύλας ἀνοι-
 ξαντος, συμμίσθην εἰσήεσαν, οὐ σὺν εὐταξίᾳ στρατιωτικῇ,
 ἀλλ' ὡς ἔτυχεν ἕκαστος, ἀσπίδας καὶ τόξα καὶ δόρατα φέρον-
 τες. ἡ δὲ ἡμέρα πέμπτη ἦν ἡ μεγάλη, καθ' ἣν τὸ μυστικὸν
 πάσχα θύομεν ἅμα καὶ ἐστιώμεθα, ἐπινεμήσεως τετάρτης

2. μάλα om. P. ἐδέξατο A. 3. ὁ ἀνὴρ A. τὰς om. CA
 11. πρὸς G. 12. βραχὺ PG, ὀλίγον A. 15. lege τὸ τε
 19. αὐτοῖς om. A. ἀνοιξάντος, αὐτῆς χαρσίου κικλήσκονται A.
 23. ἅμα : τε A. ἐπὶ νεμήσεως PG, recte A.

ipsi sine mora in urbem festinarent, Georgius autem, celeriter turri
 ascensa, portas aperiret. libentissime hic ad Gilpractum iter suscepit,
 quippe qui promptus ad bellica facinora et urbium expugnationes
 esset, ut illud ipsum τειχεσιπλήτης, quod de Marte Homerus dicit,
 quadrare in eum videretur. Comneni, universo exercitu instructo et
 perite ordinato, lente progressi, ad urbem turmatim accesserunt. ve-
 spero autem Georgius Palaeologus ad muros appropinquavit et, signo
 a Gilpracto accepto, in turrim ascendit cum suis. interim Alexius,
 haud procul ab urbe vallum iecit castraque bene metatus est. post-
 quam exiguum noctis partem ibi consedit, presso gradu incedens,
 (ipse cum lectis equitibus et militum flore mediam aciem tenebat, ve-
 litibus in agmina partitis,) diluculo ipso sub moenibus copiis omni-
 bus constitit. milites in speciem praelii erant armati, ut qui intus
 erant, percellerentur. verum ubi Palaeologus signum de muro dedit
 portasque aperuit, promiscue irrumpit, non servato ordine, sed te-

ἔτους εἰρηθ' μηνὸς Ἀπριλλίου. καὶ οὕτως ἄπαν το στρατό-
 B πεδον ἐκ ξενικῆς τε καὶ ἐγχωρίου δυνάμεως, ἐκ τ' αὐτοχθό-
 νων καὶ τῶν παρακειμένων χωρῶν συνεληλυθός, τὴν πόλιν
 ἐκ πολλοῦ παντοίοις εὐθηνούσαν εἶδεν, ἔξ ἡπίρου τε καὶ
 θαλάσσης συνεχῶς ἀρδομένην γινώσκοντες, ἐν βραχεῖ χρόνῳ
 διὰ τῆς Χαρσίου πύλης εἰσεληλύθασιν, ἅπανταχοῦ σκεδασθέν-
 τες περὶ τε τὰς λεωφόρους περὶ τε τὰς τριόδους καὶ ἀμφό-
 δους, μὴ οἰκιῶν, μὴ ἐκκλησιῶν, μηδὲ αὐτῶν τῶν ἱερῶν ἀδύ-
 των τὸ παράπαν φειδόμενοι, ἀλλὰ λείαν πολλὴν ἐκεῖθεν ἐπι-
 συνάγοντες, τοῦ μέντοι ἀποκτείνειν μόνον ἀφιστάμενοι, τὰ δ'
 ἄλλα πάντα ἰταμῶς πάντα καὶ ἀναισχύντως ποιοῦντες. τὸ δὲ
 C δὴ χεῖρον, ὅτι οὐδὲ οἱ αὐτόχθονες τῶν τοιούτων ἀφίσταντο
 πράξεων, ἀλλ' οἷον ἐκλαθόμενοι ἑαυτῶν καὶ τὰ σφῶν ἦδη
 ἐπὶ τὸ χεῖρον ἀμείψαντες, ἀνερευθριάστως καὶ αὐτοί, ἅπερ
 οἱ βάρβαροι, ἔπραττον.

11. Ταῦτα δὲ ὁ βασιλεὺς Νικηφόρος ὁρῶν καὶ ὡς τὰ
 κατ' αὐτὸν ἐν στενῷ κομιδῇ κατήντηκεν, ἀπὸ τε τῆς δύσεως
 πολιορκουμένης τῆς πόλεως, ἀπὸ τε τῆς ἔω Νικηφόρου
 τοῦ Μελισσηνοῦ περὶ τὴν Δάμαλιν ἤδη ἀνλιζομένου, μὴ
 ἔχων ὅ τι καὶ δράσειε, τῷ Μελισσηνῷ προτεθύμητο τῶν πρω-
 τείων μᾶλλον παραχωρῆσαι. κατασχεθείσης δὲ τῆς πόλεως

1. ἔτους εἰρηθ' A. μηνὸς ἀπριλλίῳ CG. Ἀπριλλίου P.
 στρατεύμα A. 6. χαρσίου P, διὰ τῆς εἰρημένης πύλης A.
 εἰσεληλύθασιν διὰ — πύλης P. 7. περὶ alterum : διὰ A.
 10. μόνου P. 12. ἀφισιάντες A. 16. δὲ om. A. 17. τῶν
 δύσεων A. 18. ἀπὸ τε τῆς ἔω om. C. 19. ἦδη om. G.

mere, ut fors ferebat, clypeis, arcubus hastisque instructi. erat dies quintus magnae hebdomadis, quo mysticum pascha et sacrificamus et comedimus, indictione quarta, anni 6589 mense Aprili. ita universus exercitus, peregrinis indigenisque militibus constans, in urbem, quam dudum omnis generis opibus ac terra marique continuo importatis divitiis refertam norant, celeriter per Charsiae portam invasere et per omnes plateas, per trivia et bivia vagantes, non a domibus, non ab ecclesiis, nec ab ipsis quidem locis, quae adire nefas est, abstinabant, opulenta inde praeda capta. modo a caedibus temperabant; ceterum audacia et libidine grassabantur. quodque peius erat, ne indigenae quidem ab eiusmodi facinoribus se continebant; sed sui quasi oblitī et moribus in peius mutati, impudenter eadem, quae barbari, perpetrabant.

11. Haec cum Nicephorus videret et quantis difficultatibus circumventus esset perspiceret, Comnenis ab Occidente instantibus et ab Oriente Melisseno prope Damalim iam consistente, consilii inops Melisseno maluit de principatu cedere. obsessa autem iam urbe a

ἤδη παρὰ τῶν Κορινθίων, μετακαλεσάμενός τινα τῶν πιστο-
 τέρων θεραπεύοντων αὐτοῦ, παρεκελεύετο διὰ τοῦ στόλου τὸν
 Μελισσηνὸν εἰσάγειν εἰς τὰ βασιλεια, ᾗτιν συνέπετο καὶ D
 σπαθάριός τις ἀνὴρ μαχιμώτατος. πρὸ δὲ τοῦ φθῆσαι εἰς
 5 ἔργον τὸν λόγον, ἥ μὲν πόλις ἐάλω, ὁ δὲ Παλαιολόγος ἕνα
 τῶν ὑπ' αὐτὸν ἀναλαβόμενος, πεζῇ κάτεισιν ὡς πρὸς Θάλασ-
 σαν πορευόμενος. περιτυχῶν δὲ τιμῇ ἀκατιῶ, εἴσεισιν εὐθύς
 καὶ τοῖς ἐρέταις παρεκελεύετο, ὅπου ὁ στόλος κατὰ τὸ εἰδι-
 σμένον προσώρμιστο, ἀπευθῆναι τὸ σκάφος. ἐγγίζων δὲ ἤδη
 0 πρὸς τὴν περναίαν, ὄρᾳ τὸν παρὰ τοῦ Βοτανειάτου ἀποστα-
 λέντα ἐφ' ᾧ τὸν Μελισσηνὸν διαπεραιῶσαι, τὸν στόλον εὔτρε- V. 56
 πίζοντα, καὶ τὸν σπαθάριον ἐντὸς μιᾶς τῶν πολεμικῶν νηῶν. P. 65
 γνωρίσας οὖν αὐτὸν πόρρωθεν, πάλαι συνήθη τοῦτον ἔχων,
 παραπλεύσας καὶ προσειπὼν αὐτῷ τὰ συνήθη, ἐπνιθάνετο
 5 ὅθεν καὶ ὅπη πορεύεται, καὶ μεθ' ἑαυτοῦ ἀναλαβέσθαι αὐτὸν
 ἡξίου. ὁ δὲ σπαθάριος ξιφήρη τοῦτον ὄρων καὶ ἀσπίδα κα-
 τέχοντα, δειλιάσας φησὶ πρὸς αὐτὸν “εἰ μὴ σε οὔτω κατω-
 πλισμένον ἐώρων, περιχαρῶς ἂν ἐδεξάμην.” ὁ δὲ μάλα προ-
 θύμως καὶ τὴν ἀσπίδα καὶ τὸν ἀκινάκην καὶ τὴν κόρυθα
 0 ἀποθέσθαι κατετίθετο, εἰ μόνον θελήσει τοῦτον ἀναλαβέσθαι.
 ὡς δὲ καταθέμενον αὐτὸν τὰ ὅπλα ὁ σπαθάριος ἐθέασατο,
 παρεκεχωρήκει τρηκαῦτα αὐτῷ τῆς εἰς τὸ ἴδιον πλοῖον εἰσε-
 λεύσεως, καὶ περιπλακεῖς κατησπάζετο μάλα περιχαρῶς. ὁ

2. θεραπεύοντων om. PA, add. CG et in margine P. διὰ
 τοῦ στόλου om. PA, add. CG et in margine P. 9. ἀπευθῆ-
 ναι P. 10. κεραίας CGA. 21. αὐτὸν om. G.

Comnenis, uni e fidissimis administris mandavit, ut Melissenum classe in regiam adduceret; comitabatur eum spatharius quidam fortissimus. at priusquam imperatum perfici posset, urbs capitur. ac Palaeologus quidem, uno e suis assumpto, ad mare pedibus descendit. ubi cum naviculam invenisset, statim ea conscensa, remiges recta in locum vehi iubet, ubi classis pro more stationem habebat. iamque appropinquabat ulteriori ripae, cum illum, qui a Botaniate ad Melissenum arcesendum missus erat, classem expedientem conspexit; spatharius una e navibus bellicis vehebatur. quem simulac e longinquo cognovit, (nam familiaris eius olim erat,) adnavigavit et salute dicta, cum unde et quo proficisceretur percontatus esset, rogavit, ut se in navem admitteret. sed spatharius, qui cum scuto gladioque instructum conspiceret, metu affectus, “libenter, inquit, exciperem, nisi te viderem armatum.” ille sine detrectatione paratum se ostendit et scutum et gladium et galeam deponere, modo in navem se recipere vellet. atque ubi arma cum spatharius posuisse vidit, in navem admisit et

Ἐδὲ Παλαιολόγος, ὄβριμοεργὸς ὢν ἀνὴρ, οὐδὲ πρὸς βραχὺ περιμείνας, ἔργου ἤπτετο. καὶ ὡς πρὸς τὴν πρῶραν ἀλλόμενος τοὺς ἐρέτας ἐπνυθάνετο “τί” λέγων “ποιεῖτε καὶ ὅπη πορεύεσθε κατὰ τῆς σφῶν κεφαλῆς κακὰ μέγιστα ἐπενεγκεῖν πραγματενόμενοι; ἢ πόλις, ὡς ὁρᾶτε, ἐάλω. ὃ ποτε μέγας δομέστικος νῦν βασιλεὺς ἀνηγόρευται· καὶ τοὺς ὄπλοφόρους ὁρᾶτε καὶ τῆς εὐφημίας ἀκούετε· καὶ οὐκέτι χώραν ἕτερος ἐν τοῖς βασιλείοις ἔξει. καλὸς μὲν οὖν ὁ Βοτανειάτης, ἀλλὰ καὶ οἱ Κομνηνοὶ πολλῶν κρείττονες. πολλὴ ἢ τοῦ Βοτανειάτου στρατιὰ, ἀλλὰ πολλαπλάσιος ἢ ἡμετέρα. οὐ χρὴ τοιγαροῦν τὴν σφῶν αὐτῶν ζωὴν, τὰς τε γυναῖκας καὶ τοὺς παῖδας προδοῦναι, ἀλλὰ δὴ τὴν πόλιν περιαθρόσαντας καὶ τὸ ὄπλιτικὸν ἅπαν ἐντὸς αὐτῆς θρασυμένους, τὰς τε σημαίας καὶ τὴν εὐφημίαν λαμπρὰν γινομένην ἀκούοντας, τὸν τε ποτε μέγαν δομέστικον νῦν βασιλέα τοῖς βασιλείοις πελάζοντα καὶ τὴν αὐτοκράτορα ἀρχὴν ἤδη περιζωννύμενον, πρῦμναν τε κρούσασθαι καὶ ἑτεροαλκέα τὴν νίκην ποιησαμένους αὐτῷ προσελθεῖν.” οἱ δὲ τηρικαῦτα τοῖς τούτου λόγοις ὑπέξαντες, πάντες τῆς αὐτοῦ γνώμης γεγόνασιν. τοῦ δὲ σπαθαρίου δυσχεραίνοντος, ἠπειλήσεν ὁ ξιφηφόρος οὗτος Γεώργιος ὁ Παλαιολόγος αὐτοῦ πού ἐπὶ τοῦ καταστρώματος τῆς νεῶς δε-

1. ὄβριμοεργὸς A, ὄβριμοεργὸς PG. 2. πρὸς add. C, καὶ πρὸς τὴν A. 4. post σφῶν add. αὐτῶν Hoeschel ἐνεγκεῖν A. 6 ἀναγορεύεται A. καὶ om. A. 11. αὐτῶν om. A. 12. δὴ : δεῖ A. 16. τὴν om. A. ἤδη om. GA. 17. καὶ om. P, add. GA. ἑτεροαλκῆ G. 20. ἠπειλῆκεν P, ἠπειλήσεν CG. 21. δεσμώντην CG.

amantissime amplexus est. Palaeologus autem, qui vir erat animo alacri, ne ulla quidem cunctatione facta, quae agenda erant aggregitur. atque in proram insiliens, remiges ita interrogat. “quid, inquit, agitis, quove pergitis, vestris capitibus mala maxima paraturi? urbs, ut videtis, capta est; qui modo magnus domesticus erat, nunc imperator renuntiatus est; cernitis satellites eius et acclamationem auditis; neque alter amplius locum in regni aedibus habebit. bonus quidem Botaniates, sed multo Comneni meliores; magnus Botaniatae exercitus, sed noster multo maior. non igitur vos decet, vestram ipsorum vitam uxoresque ac liberos proderi; sed cognito, urbem ab exercitu universo occupari, signisque erectis, acclamationem omnium ore fieri, et magnum nuper domesticum iam imperatorem palatium accedere, regni decoratum insignibus, retro navigandum vobis atque ad eum transeundum est, quo vim victoriamque certam ipsi reddatis.” hac oratione commoti, omnes obsecuti sunt; quod cum spatharius moleste ferret, strenuissimus Georgius ille Palaeologus mi-

σμήσας καταβαλεῖν ἢ κατὰ τοῦ βυθοῦ ῥίμαι. εὐθύς οὖν ὁ
 τῆς εὐφημίας ὁ Παλαιολόγος ἐξῆρχε, καὶ σὺν αὐτῷ οἱ ἐρέ-
 ται. τὸν δὲ σπαθάριον καὶ μὴ βουλόμενον καὶ δυσχεραίνον-
 τα κατὰ τοῦ καταστρώματος δεσμώτην κατέθηκεν. παρα-
 5 πλεύσας δὲ μικρὸν, ἀναλαμβάνεται τὸν τε ἀκινάκην καὶ τὴν
 ἀσπίδα, καὶ οὕτω προσορμίζει, ὅπου ὁ στόλος, καὶ πύνη-
 μον ἐποιεῖτο ἤδη τὴν εὐφημίαν. ἐιτυγῶν δὲ καὶ τῷ ἀποστα-
 λέντι παρὰ τοῦ Βοτανειάτου ἐφ' ᾧ τὸν στόλον ἀναλαβέσθαι
 καὶ διαπεράσαι τὸν Μελισσηνόν, εὐθύς κατέσχεν αὐτὸν καὶ
 10 λῦσαι τὰ πρηνήσια παρεκελεύετο τοῖς ναυτικοῖς. ἀποπλεύ-
 σας οὖν ἐκεῖθεν σύναμα τῷ στόλῳ καταλαμβάνει τὴν ἀκρόπο- P. 66
 λιν, τὴν εὐφημίαν λαμπρὰν ποιούμενος. κάκεῖσε τοῖς ἐρέταις
 παύσασθαι τῆς εἰρεσίας διεκελεύετο καὶ ἀτρεμοῦντας ἐστάναι
 ἐφ' ᾧ τοὺς ἐκ τῆς ἐφίας πειρωμένους διαπερᾶν ἀπείργειν. μετ'
 5 ὀλίγον δὲ πλοῖον θεασάμενος πρὸς τὸ μέγα παλάτιον καταῖθρον,
 τοῖς τοῦ ἰδίου πλοίου ἐρέταις κελεύσας σφοδρὰν τὴν εἰρεσίαν
 ποιήσασθαι, φθάνει τοῦτο. καὶ ὡς τὸν ἴδιον ἐν αὐτῷ ἐθεά-
 σαιτο πατέρα, ἀναστὰς εὐθύς τὴν προσήκουσαν γονεῦσι προσκύ- V. 57
 νησιν αὐτῷ ἀπεδίδου. ὁ δὲ οὐ περιχαρῶς αὐτὸν ἐθεάσαιτο,
 10 οὔτε μὴν γλυκερὸν φάος ὠνόμασε, καθάπερ ποτὲ ὁ Ἰθακή-

1. καταλαβεῖν PG, καταβαλεῖν F et in margine P. 3. δυσχε-
 ραίνοντα καὶ μὴ βουλόμενον C. 4. στρώματος GA. δε-
 σμώτην CG, δεσμῆσας PA. 5. δὲ : οὖν Δ. 6. στόλος : Hoe-
 schel. add. ἦν. vid. annotat. 11. σὺν τῷ στολῷ παντὶ Α. 13.
 ἐρεσίας G. 14. πειρωμένοι C, βουλομένους Α. ἀπείργειν Α,
 ἀπείργεν PG. 17. ἐθεάτο Α. 19. δ' οὐ Α. 20. μὲν G.
 αὐτὸν ὠνόμασε Α.

nabatur se vinculis eum in navis tabulato adstricturum vel in mare de-
 mensurum. ac statim Palaeologo praeunte, remiges acclamavere; spa-
 tharium autem recusantem et aegre ferentem in navis tabulato vinciri
 insit. paulum inde proventus, clypeo et gladio resumtis, eo appulit,
 ubi classis stabat, perfecitque, ut ab omnibus nautis Alexius imperator
 consalutaretur. cumque ibidem eum ipsum, cui Botaniates negotium de-
 deraat, classe assumta, Melissenum traiciendi, offendisset, statim captum
 detinuit nautisque praecepit, ut naves solverent. quo facto, cum classe
 ad arcem advenit et acclamationem alacrem fecit. ibi remigatione omissa,
 nautas quietos consistere iussit, ut, qui ex Oriente traiecturi essent,
 intercluderentur. paulo post cum navem vidisset ad magnum palatium
 applicari, navigii sui remigibus quam maxime incumbere iussis, na-
 vem assequitur. in qua ubi suum ipsius patrem conspicatus est, sta-
 tim in debitam parentibus venerationem surrexit. neque tamen hilare
 is eum adspexit. nec vero lucem appellavit suam, ut Ithacensis olim
 Ulyssae. Telemachum cum primum videret, ibi enim convivium et

Βσιος Ὀδυσσεὺς τὸν Τηλέμαχον θεασάμενος. ἐκεῖ γὰρ συμ-
 πόσιον καὶ μνηστῆρας καὶ ἄμιλλα καὶ νευρὰ καὶ τόξον, καὶ
 ἄθλον τῷ νικῆσαντι ἢ σώφρων ἔκειτο Πηνελόπη, καὶ ὁ Τη-
 λέμαχος οὐκ ἐχθρός, ἀλλ' ὡς υἱὸς πατρὶ ἐπισηγῶν εἰσῆει.
 ἐνταῦθα δὲ μάχη καὶ πόλεμος, καὶ ἀντικαθιστάμενοι πρὸς 5
 ἀλλήλους κατὰ γνώμην ἦσαν ἄμφω. καὶ ἡ θατέρου ἄτερον
 οὐκ ἐλάνθανε σχέσις, κὰν εἰς ἔργον οὐπω τὰ τῆς γνώμης
 ἀπέβαινεν. ἔνθεν τοι καὶ μωρὸν καλέσας αὐτόν, ἐπυνθάνειο
 λέγων “τί ὧδε ποιήσων ἡκεις;” ὁ δὲ φησιν “ἐπεὶ σὺ ὁ ἐμοῦ
 πυνθανόμενος εἶ, οὐδέν.” καὶ ὅς πρὸς αὐτόν “ἀνέχου μι- 10
 κρόν, καὶ εἴ μου ὁ βασιλεὺς ὑπακοίσει, γνώσῃ μετ' οὐ πο-
 κλύ.” φθάσας οὖν ὁ ῥηθεὶς Νικηφόρος ὁ Παλαιολόγος εἰς
 τὰ ἀνάκτορα, ἐπεὶ ἐσκεδασμένους ἑώρα τοὺς ξύμπαντας καὶ
 περὶ τὴν συλλογὴν τῶν χρημάτων ἡσχολημένους, εὐκαταγω-
 νίστους αὐτοὺς οἰόμενος, ἤτειτό τὸν Βοτανειάτην δοθῆναί οἱ 15
 τοὺς ἀπὸ τῆς Θούλης νήσου Βαράγγους, ὥστε δι' αὐτῶν ἐξω-
 θῆσαι τῆς πόλεως τοὺς Κομνηρούς. ὁ δὲ γε Βοτανειάτης,
 ἀπαξ τὰ περὶ αὐτὸν ἀπεγνωκῶς, ἐσχηματίζετο μὴ θέλειν
 ἐμρῦλιον γενέσθαι πόλεμον. ἀλλ' “εἴ γε πείθῃ μοι, Νικηφόρε,”
 φησὶν “ἐπεὶ εἴσω τῆς πόλεως γεγόνασιν οἱ Κομνηροί, ἀπελθε 20
 πρὸς αὐτοὺς πρεσβεύων τὰ πρὸς εἰρήνην.” ὁ δὲ δυσανασχε-
 τῶν, ὅμως ἀπήει.

1. θεασάμενος· ἀλλὰ λοξὸν βλέψας καὶ μωρὸν αὐτόν καλέσας A.
 4. οὐχ P, οὐ G, correxi. 7. οὐχ om. G. 8. ἐπέβαινεν C.
 αὐτόν καλέσας P. 9. ἐπειδὴ P. 12. Νικηφόρος ὁ om. A.
 ὁ alterum add. C. 15. τοῦ Βοτανειάτου A. 16. βαρβάρους
 ΡΑΓ, βαράγγους C. 19. γέ μοι πείθῃ, πρὸς τὸν παλαιολόγον
 φησὶν A.

proci et certamen et nervi et arcus, et praemium victori pudica Pe-
 nelope proposita, et Telemachus non hostis, sed tanquam filius patri
 suppetias veniens; hic pugna erat et bellum, et diversa uterque seque-
 batur. nec alterum alterius sensa latebant, quanquam effectu adhuc
 carebat consilium. itaque stultum appellans filium, “quid huc, inquit,
 venisti facturus?” cui Georgius, “quandoquidem qui me interrogas
 pater meus es, nihil.” at pater “exspecta, inquit, paululum; et
 si quidem me imperator audiet, brevi disces.” haec locutus Nicepho-
 rus Palaeologus abiit in regiam. qui cum dispersos vidisset omnes et
 praedae studio palantes, facile eos deleri posse ratus, a Botaniate petiit,
 daret sibi oriundos ex Thule insula Barangos, quorum auxilio Com-
 nenenos urbe pelleret. verum Botaniates, in desperatione rerum sua-
 rum perseverans, abhorrere se a civili bello sungebat, et “si me,
 inquit, audis, Nicephore, quoniam in urbem ingressi Comneni sunt,
 de pace eos adi.” ille licet invitus, tamen adit.

12. Ὡς δὲ εἰσελθόντες οἱ Κομνηνοὶ τεθαρρηκότες ἤδη D
 ἐκαρτέρουν περὶ τὸ πεδίον τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Γεωρ-
 γίου τοῦ καλουμένου τοῦ Συκεώτου, βουλευόμενοι εἰ χοῆ
 πρότερον ἀπελθεῖν εἰς τὰς σφῶν μητέρας καὶ τὴν συνήθη
 5 προσκύνησιν κατὰ τὸ εἰθισμένον αὐταῖς ἀπονεῖμαι, εἶθ' οὕτω
 πρὸς τὰ βασίλεια χωρῆσαι, μαθὼν ὁ καῖσαρ ἀποστείλας τι-
 νὰ τῶν αὐτοῦ θεραπόντων ἠπειλήσατο, τῆς βραδυτῆτος τού-
 τος πολλὰ καταμεμψάμενος. εὐθύς οὖν ἀμφὶ τὸν οἶκον
 τοῦ Ἰβηροῦ γενομένων, καταλαμβάνει Νικηφόρος ὁ Πα-
 10 λαιολόγος λέγων “ὁ βασιλεὺς ὑμῖν τάδε μηνύει· γέρον μὲν P.67
 ἐγὼ ἤδη καὶ μόνος, μήθ' υἱὸν κεκτημένος, μήτ' ἀδελφόν,
 μήτε τινὰ τῶν γνησίων, καὶ εἰ βούλει, (πρὸς τὸν ἀρτιφανῆ
 βασιλέα τὸν Ἀλέξιον ἀποτείνων τὸν λόγον,) σὺ γενοῦ μοι θετὸς
 15 υἱός. καὶ γὰρ οὐκ ἀφελούμαι τι ὧν ἐκάστιγ τῶν συστρατενομέ-
 νων σοι πεφιλοτίμησαι, οὐδέ τενός σοι ἐξουσίας ἐπικοινωνή-
 σω βασιλικῆς, ἀλλὰ μόνον ἕσομαι ψιλοῦ τοῦ τῆς βασιλείας
 μετέχων ὀνόματος καὶ τῆς εὐφημίας καὶ τῶν ἐρυθρῶν πεδί-
 λων, ἔτι δὲ καὶ τοῦ διαναπαίεσθαι εἰς τὰ ἀνάκτορα. σοὶ δὲ
 ἢ τῶν τῆς βασιλείας πραγμάτων μελήσει πάντως διοίκη- B
 20 σις.” πρὸς ταῦτα οἱ Κομνηνοὶ ῥήματά τινα συγκαταθέσεως
 ἐμφαντικὰ ἐνέφαινον· ἄπερ ἐνωτισθεῖς ὁ καῖσαρ, φθάνει τά-
 χος πρὸς αὐτούς, ἐπαπειλούμενος καὶ πρὸς τὰ βασίλεια κα-

2. περὶ τὸ μον διον A, unde Hoeschel. conl. μονάδιον. ἁγίου
 adl. A. 3. εἰ C, ἢ PG. 8. κατὰ CG, ἀμφὶ FP. 9.
 Ἰβηροῖος G, ἰβηροῦ F. ὁ Νικηφόρος G. 13. τὸν prius om.
 A. 14. ἀφελούμαι G, ἀφελώμαι P, ἀφέλομαι A. τι om.
 GA. 15. σοι om. A. πεφιλοτίμηται G. κοινωνήσω G.
 21. ἐμφαντικὰ G. 22. πρὸς αὐτ. : εἰς A.

12. Comneni, urbem ingressi, ad campum S. Georgii magni
 martyris, qui Syceotes dicitur, confidentius iam constitere delibe-
 rantes, num matres suas prius, ut mos est, salutatum irent, ac sic
 demum in palatium pergerent. quo Caesar cognito, per quendam e suis
 famulis graviter cunctationem eorum increpuit. celerrime igitur iis ad
 domum Iheritzae progressis, accurrit Nicephorus Palaeologus, qui im-
 peratoris nomine haec nuntiavit. “senem se iam esse et solum, nec
 filium, nec fratrem, nec quemquam habere legitima cognatione con-
 iunctum. quare si vellet, (novum imperatorem Alexium dicebat,)
 esset sibi filius adoptivus. neque se quidquam detracturum iis, quae
 ille commilitonibus suis promiserit, neque ullam imperatoriae pote-
 statis partem communem habiturum, sed mero nomine contentum fore
 et acclamatione rubrisque calceis, praeterea requiescendi in palatio
 venia, tota rerum administratione Alexio relicta.” ad haec Comneni
 ita responderunt, ut non abhorrere se a pactione significarent. quo

τεπειγών. ὡς δὲ δεξιόθεν τῆς αὐλίδος εἰσῆι, ἐξεληθόντες οἱ Κομνηνοὶ συναντῶσι πεζεύοντι αὐτῶ· ὁ δὲ πολλὰ τούτους ἐμέμφετο. ἀτενίσας δὲ ἐν τῷ εἰσιέναι καὶ τὸν Παλαιολόγον Νικηφόρον ἀπὸ τῆς λαιᾶς αὐθις εἰσερχόμενον, “τί πρὸς V. 58 τὰ ἐνταῦθα;” φησὶ “καὶ τί βουλόμενος ἦκεις, συμπένθε-5 Cρε;” ὁ δὲ “τελέσω μὲν, ὡς ἔοικεν, οὐδέν, τὰς δὲ αὐ- τὰς ταῖς πρώην κομίσεων ἦκω παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος ἀγγελίας. διενίστατο γὰρ ὁ βασιλεὺς φυλάξαι τὰ ὑπεσχημένα καὶ ὡς νῦν μὲν χρήσασθαι τῷ Ἀλεξίῳ ἐφ’ ᾧ τὴν αὐτοκρά- τορα ἀρχὴν αὐτὸν ἀναδήσασθαι καὶ τὰ τῆς βασιλείας κατὰ 10 τὸ αὐτῷ διοικεῖν βουλευτόν, ἐκεῖνον δὲ μόνον τοῦ τῆς βασι- λείας μετέχειν ὀνόματος καὶ τῶν ἐρυθρῶν πεδίλων καὶ τῆς καινῆς ἀλουργίδος καὶ τοῦ περὶ τὰ βασιλεία διαναπαύεσθαι, γέροντά τε ἤδη ὄντα καὶ ῥαστώνης δεόμενον.” εὐθύς δὲ πρὸς αὐτὸν δορυμὸν ἐνατενίσας καὶ τὰς ὄφρυς ἐπισυνάξας, 15 αὐτῷ φησὶν “ἀπελθὼν ἀπάγγειλον τῷ βασιλεῖ, ὡς ταῦτα D ἦσαν ἂν συμφροώτερα πρὸ τοῦ τὴν πόλιν ἀλῶναι· τὸ δ’ ἐντεῦθεν χάραν οὐκ ἔχει ὅλως τὰ τῆς πρεσβείας. γέρον δὲ ἤδη ὢν ὑπεξίστασο τοῦ θρόνου καὶ τῆς σαντοῦ φρόντισον σωτηρίας.” ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὁ καῖσαρ. ὁ δὲ γε Βορίλος τὴν 20 τούτων μεμαθηκῶς εἰσέλευσιν καὶ ὡς ὁ ὑπ’ αὐτοῦ στρατὸς ἀπανταχοῦ σκεδασθεὶς περὶ τὴν λείαν ἐνασχολεῖται καὶ τῆς

4. θεασάμενος post Νικ. add. PG, om. A. ἐρχόμενον A. 5. τὰ : ταῦτα A. καὶ om. A. 7. κομίζων? πρώην : αὐθις add. P in margine. 9. αὐτοκράτορος CG. 10. ἀρχὴν om. G. 11. μόνου C. 13. lege κοινῆς. 17. συμφροώτερα GA, συμ- φερώτατα P. 18. δ’ ἤδη G. 19. ὑπεξίστατο P.

audito, Caesar celeriter ad eos properat, mala denuntiaturus atque ad occupandum palatium compulsurus. iam cum a dextra domum accederet, obviam Comneni prodeunt ipsi pediti; quos ille graviter obiurgavit. cumque in ipso aditu Palaeologum Nicephorum a sinistra rursus ingredientem conspexisset, ad eum conversus, “quid hic agis, inquit, quove consilio venisti, consocer?” cui ille “nihil equidem, ut opinor, efficiam, eadem, quae antea, allaturus imperatoris mandata. obstinavit enim promissis stare et Alexium pro filio ita habere, ut imperatoris dignitatem adipisceretur remque publicam suo arbitrio gubernaret; dummodo ipse nomen saltem imperatoris et rubros calceos purpuramque retineret et in palatio requiescere sibi liceret, quippe qui et senex iam esset et quiete indigens.” at ille atroci vultu superciliisque contractis; “abi, inquit, renuntia imperatori, haec plus fortasse profutura fuisse ante captam urbem; nunc compositioni locum relictum non esse. senex autem cum iam sit, imperio cedat ac saluti suae consulat.” atque haec quidem Caesar. Borilus autem, post-

τῶν λαφύρων συλλογῆς ὅλος γεγένηται, (οὔτοι δὲ μετὰ τῶν
 ἔξ αἵματος καὶ ἔξ ἀγχιστείας προσηκόντων αὐτοῖς καὶ με-
 τρίων ὀθνείων κατελείφθησαν,) ἀντικαταστῆναι διέγνω τού-
 τοις, λίαν εὐχειρώτοις οὔσι διὰ τὸν τοῦ στρατοῦ σκεδασμὸν.
 5 τοῖνυν καὶ συναγαγὼν τοὺς ἐπὶ τῶν ὤμων τὰ ξίφη κραδαί-
 νοντας ἅπαντας καὶ ὁπόσοι ἐκ τοῦ Χώματος ὤρμηγτο, ἀπὸ P. 68
 τοῦ Κωνσταντίνου φόρου μέχρι καὶ τοῦ λεγομένου Μιλίου καὶ
 ἄνωθεν μετ' εὐταξίας ὅτι πολλῆς στοιχηδὸν αὐτοὺς συνέτα-
 ξεν· οἱ δὲ συνησπικότες ἴσταντο πρὸς μάχην παρεσκευασμέ-
 10 νοι καὶ ἀτρεμοῦντες τέως. ἐπεὶ δὲ ὁ τηρικαῦτα πατριάρχης
 χρηματίζων ἱεροπρεπῆς τῷ ὄντι ἀκτῆμων καὶ πᾶν εἶδος ὑσκή-
 σεως, ἥπερ οἱ ἐν ἐρημίαις καὶ ὄρεσιν ἐνδιατώμενοι τῶν πά-
 λαι πατέρων, διεληλυθῶς, κατηξίωτο προορατικοῦ καὶ Θείου
 χαρίσματος, πολλὰ τε πολλάκις προειπὼν καὶ μηδέποτε δια-
 15 ψευσάμενος καὶ κανὼν καὶ τύπος ἀρετῆς τοῖς μετ' αὐτὸν χρη-
 ματίσας, οὐδὲ τὰ τῷ Βοτανειάτῃ συμπεσόντα παντάπασιν B
 ἀγνοήσας ἐφαίνετο. ἀλλ' εἴτε ἐκ Θείας ἐπιπνοίας, εἴτε καὶ
 τοῦ καίσαρος ὑποθεμένου, (ἐλέγετο γὰρ καὶ τοῦτο,) καὶ
 πάλαι φιλίως πρὸς αὐτὸν διακειμένου διὰ τὸ ὕψος τῆς
 20 αὐτοῦ ἀρετῆς, ξυμβούλευε τῷ βασιλεῖ ὑπεκστῆναι τοῦ βασι-
 λείου θρόνου, “μὴ χῶρει” λέγων “πρὸς ἐμφυλίους πολέ-

1. δὲ om. G.	3. κατελείφθειςαν P.	7. Κωνσταντινείου
G, Κωνσταντινίου C.	10. καὶ add. CG.	11. ἀκτῆμων om.
A.	13. ante προορατικοῦ add. A καὶ.	14. εἰπὼν CGA.
17. ἐπινοίας G.	18. ὑποθεμένου, ὡς πάλαι φιλίως A.	20.
αὐτοῦ om. A.	βασιλικῶ G.	

quam Comnenos ingressos esse comperit eorumque exercitum tota urbe praedabundum palari et in spoliis colligendis totum esse, (ipsi cum iis, qui sanguine et affinitate coniuncti erant, paucisque peregrinis militibus remanserant,) impetum facere statuit, facile eos propter exercitum dissipatum deleri posse ratus. itaque congregatos omnes, et qui humero enses gestant et qui e Chomate oriundi, a foro inde Constantini usque ad Milium et ultra optime ordinibus disposuit. et illi quidem consertis sculis ad pugnam parati stabant, neque dum loco movebant. sed cum qui patriarchae munere tunc temporisungebatur, vir sanctus ac vere pauper quique omni pii cultus genere non minus quam qui in desertis olim montibusque degebant patres, exercitus erat, cum is ergo etiam prophetiae gratia praeditus, multa saepe praedixisset, neque unquam deprehensus esset in mendacio, et virtutis specimen ac quasi forma successoribus esset, illa ipsa, quae Botaniatae acciderant, nequaquam ignoravit. sed sive divino afflatu, sive etiam Caesare monitore, (nam et hoc dicebatur, cum is dudum familiariter patriarcha uteretur ob summam eius virtutem,) imperatori suavit, ut regno se abdicaret. “noli, inquit, bellum civile mo-

μοὺς, μήτ' ἀντίβαινε Θεοῦ προστάξει. αἵμασι Χριστιανῶν
 μὴ θέλε μιν ἀθῆναι τὴν πόλιν, ἀλλ' εἴζας Θεοῦ βουλήσει ὑπέκ-
 στηθῆι τοῦ μέσου." πείθεται τοῖς τοῦ ἀρχιερέως λόγοις ὁ βα-
 σιλεὺς. δεδιὼς δὲ τὸ τοῦ στρατοῦ ἀτάσθαλον, περιζώννυται
 καὶ κάτεισιν ὡς πρὸς τὴν τοῦ Θεοῦ μεγάλην ἐκκλησίαν ἀπο- 5
 Cνευκῶς. πλήρης δὲ συγχύσεως ὢν, λέληθεν ἡμφιεσμένος
 εἰ τὴν τοῖς βασιλεῦσιν πρέπουσαν στολήν. ὁ δὲ Βορίλος
 ἐπιστραφεὶς καὶ ἀψάμενος τῶν περὶ τὸν βραχίονα περικεκολλη-
 μένων διὰ μαργάρων πέπλων, παραλῦει τηρικαῦτα τῆς ἐσθῆ-
 τος, φάμενος μετὰ τινος μυκτῆρος καὶ σεσηρότος ἥθους, ὡς 10
 "τοιούτο ἡμῖν ἐπ' ἀληθείας προσήκει νῦν." ὁ δὲ εἰς τὸν μέ-
 γαν τοῦ Θεοῦ νεῶν τῆς τοῦ Θεοῦ σοφίας εἰσελθὼν, ἐγκαρτε-
 ρῶν τέως ἦν ἐν αὐτῷ.

3. βασιλεὺς : A omissis, quae supra p. 130, 20 — 131, 10 le-
 guntur, hic addit καὶ τοι γε τοῦ βορίλου πολλὰ τοῦτον παροτρύ-
 νοντος εἰς τὸ συνάψαι πόλεμον μετὰ τῶν Κομνηνῶν, καὶ συνα-
 γαγόντος τοὺς ἐπὶ τῶν ὤμων τὰ ξίφη κραδαίνοντας καὶ ὀπόσοι
 ἐκ τοῦ χώματος ὤρμητο. περιζώννυται οὖν ὁ βοτανιάτης καὶ
 κάτεισιν etc. 5. ἀπονενευκῶς om. A. 8. περικεκολλημένων
 A, κεκολλημένων PG. 9. διαμαργάρων A, probante Bandurio
 Imp. Or. I, p. 496. vid. annotat. 11. τοιούτων A. 12. εἰσελ-
 θὼν οὖν εἰς τὸν τοῦ Θεοῦ μέγαν νεῶν A.

vere, neve dei voluntati repugna. Christianorum sanguine urbem
 pollui ne permittas; quin dei potius arbitrio obsecutus, e medio
 abi." paruit imperator consilio pontificis et militum petulantiam
 veritus, praecineta veste in magnam dei ecclesiam descendit. in
 summa autem perturbatione cum esset, non animadvertit, imperatoria
 se adhuc veste amictum esse. itaque Borilus ad eum conversus, bra-
 chialia margaritis insignitaprehendit atque a reliqua veste disiunxit,
 non sine sanna et irrisione addens: "talism vero ornatus nunc conve-
 nit nobis." Botaniates in magnum divinae sapientiae templum se con-
 tulit ibique aliquamdiu permansit.

ΑΛΕΞΙΑΣ Γ.

ALEXIADIS LIBER III.

ARGUMENTUM.

Botaniates fit monachus. cur uxor eius Maria palatio non excesserit (1). Alexius coronatur a Cosma patriarcha, nec multo post Irene coniux (2). utriusque forma describitur (3). fratres Alexii novis honoribus et titulis ornati. Constantino Ducae imperii insignia conceduntur. cuius mater Maria tandem e palatio in Mangana migrat (4). Alexius scelera a militibus in capienda urbe admissa supplicationibus et ieiuniis expiat (5). quo ipse finibus imperii adversus hostes defendendis vacet, Annam Dalassenam matrem administrationi rerum praeficit (6). huius mulieris prudentia, eloquentia (7), morum integritas summaque in deo colendo observantia (8). misera imperii conditio, imminente hinc Roberto, illinc Turcis, aerario exhausto, exercitu fere nullo. Alexius Georgium Palaeologum, in Monomachati locum substitutum, Dyrrhachium mittit (9). idem cum alios Occidentis principes, tum maxime regem Alemanniae adversus Robertum concitare nititur (10). Turcorum, Solimane duce, usque ad Bosporum incursiones coercet pacemque cum iis componit (11). Robertus, quamquam tempestate gravissime afflictis copiis, ad Dyrrhachium oppugnandum se accingit (12).

1. Οἱ δὲ Κομνηνοὶ τὰ βασιλεῖα καταλαβόντες, πᾶσα- p. 70
χρήμη τὸν ἐπ' ἀνεψιᾷ γαμβρὸν αὐτῶν Μιχαήλ, ὃς ἐν ὑοιέ- V. 60

ΑΛΕΞΙΑΔΙΟΣ ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ G et in margine *Ἀλεξιάς τρίτη, ἀρχὴ τῆς βασιλείας Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ add. PGA, om. C.*

1. Sed Comneni, occupato palatio, statim Michaelē neptis suae coniugem, qui postea logothetae secretorum munere functus est,

ροῖς καιροῖς λογοθέτης τῶν σεκρέτων ἐχρημάτισε, πέμπουσι
 πρὸς αὐτόν. ὁ δὲ ἀπελθὼν μετὰ τοῦ τότε ἐπάρχου, (ὁ Ῥα-
 δηνὸς δὲ οὗτος ἦν,) εἰσαγαγὼν τὸν βασιλέα εἰς ἀκάτιον τι
 μικρὸν, ἀπέρχεται μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν τῆς Περιβλέπιον μο-
 νῆν περιώνυμον· εἶτα τὸ μοναδικὸν αὐτῷ ἄμφω προτρέπον-
 5 ται ἀμφιάσασθαι σχῆμα. τοῦ δὲ ἐς νέωτα τοῦτο ὑπερτιθε-
 μένου, οὗτοι δεδιότες, ἔτι ἐν συγχύσει καὶ ἀταξίᾳ τῶν πρα-
 P. 71 γμάτων ὄντων, μὴ τι ἀπὸ τοῦ μέρους τῶν δούλων ἐκείνων
 καὶ τῶν ἐκ τοῦ Χώματος αὐθις νεωτερωθῆ, κατηπειγμένως
 τὴν τῶν τριγῶν ἀποκοπὴν αὐτῷ συνεβούλευον. καὶ πείθεται 10
 τούτοις καὶ τοῦ ἀγγελικοῦ τηρικαῦτα ἀξιοῦται σχήματος. οἷα
 τὰ τῆς τύχης! ὑποῦ μὲν αἶρει τὸν ἀνθρώπινον βίον, ὅτε
 ἐπιμειδιᾶν αὐτῷ θελήσεις, καὶ διάδημα βασιλικὸν αὐτῷ πε-
 ριτίθῃσι καὶ περιπορφύρει τὰ πέδιλα· ἐπὰν δὲ τὰς ὀφρῦς
 τούτοις ἐπισυνάξει, ἀντὶ τῆς πορφυρίδος καὶ τῶν στεμμάτων 15
 τὰ μέλανα ῥάκη καταμφιέννυσιν. ὅπερ δὴ καὶ τῷ βασιλεῖ
 Βοταναϊάτῃ ξυμβέβηκεν. ἐρωτηθεῖς δὲ παρὰ τοῦ τῶν συνή-
 B θων, εἰ εὐφόρως τὴν μεταβολὴν φέρει, φησὶν “ἡ τοῦ κρέως
 με μόνον ἀποχὴ ἀνιᾶ, τῶν δ' ἄλλων ὀλίγη μοι ἢ φροντίς.”
 ἡ μέντοι βασίλισ Μαρία σύναμα τῷ υἱῷ Κωνσταντίνῳ, ὃν 20
 ἐκ τοῦ προβεβασιλευκότος Μιχαὴλ ἔσχε τοῦ Δούκα, ἔτι τοῖς

1. καιροῖς om. P, add. CG, ἐν ὑστέρω A. 2. αὐτόν : τὸν
 βοτανιατὴν A. τότε : τηρικαῦτα C et in margine P. Ῥα-
 δηνός GA. 3. εἰσαγαγόντες αὐτόν εἰς ἀκάτιον μικρὸν, εἰς
 τὴν τῆς Π. μονῆν ἀπάγουσι καὶ τὸ A. 5. μοναχικὸν A.
 προπέμπονται C. 8. ἐκείνου A. 9. αὐθις add. CG et in
 margine P. 10. καὶ om. A. 13. θελήσεις A, θελήσαι PG.
 15. ἐπισυνάξῃ C. 16. καὶ om. G. 19. με om. C. 20.
 καὶ τῷ A.

ad eum mittunt. is una cum praefecto urbis, qui tunc erat Radenus nomine, profectus, imperatorem navicula parva impositum in celebre monasterium Peribleptae avehitur. ubi cum perventum esset, ut monachi habitum indueret, uterque suadet. quo id in posterum differente, illi veriti, ne confusis perturbatisque adhuc rebus, servi isti et Chomateni novi quid rursus molirentur, vehementer institerunt, ut tondendum se praeberet. atque is obtemperat illis et angelico tum habitu ornatur. ut fortuna in mortalibus ludit! extollit, quoties arridere ei placet, et diadema purpureosque calceos induit; ubi autem supercilia contraxerit, pro purpura et corona pulla amicit lacerna. quod etiam Botaniati imperatori accidit; qui cum a familiarium quodam interrogatus esset, quo animo casum ferret, “carne, inquit, quod abstinere debeo, molestum est; cetera nihil curo.” Maria vero imperatrix una cum filio Constantino, quem ex Michaelle Duca Botaniatis de-

βασιλείοις προσέμενε, δεδοικυῖα περὶ ξανθῷ Μενελάῳ κατὰ
 τὴν ποίησιν, πρόφασιν ἀδιάβλητον τῆς καρτερίας τὴν συγγέ-
 νειαν ἔχουσα, κἄν τινες ὑπὸ φθόνου παρακεκνημένοι ἄλλ'
 αἷτα περὶ αὐτῆς ὑπετόπαζον. προεφθάκει γὰρ τὸν μὲν γαμι-
 5 βρόν, τὸν δὲ θετὸν υἱὸν εἰσποίησασθαι. ταῦτα δὲ ἀνέπεισεν C
 αὐτὴν οἰκοδομεῖν, οὐκ αἰτία τις κατὰ τοὺς πολλοὺς ἐπίφογος,
 οὐδὲ τὸ τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων ἐπαγωγὸν καὶ εὐπρόσιτον, ἀλλὰ
 τὸ ἐπ' ἀλλοτρίας εἶναι, μὴ συγγενῆ, μὴ συνήθη, μηδένα τὸ
 παράπαν ὁμόχθονα κεκτημένην. οὐκ ἤθελεν οὖν ἀσυντάκτως
 10 ἐκεῖθεν ἐκοτῆναι, δεδοικυῖα μὴ τι κακὸν συμβαίῃ τῷ παιδί,
 ἂν ἐκεῖθεν ἐξέλθῃ πρὸ τοῦ ἐχέγγυόν τι ἀσφαλείας λαβεῖν,
 ὅποια ἐν ταῖς μεταπτώσεσι τῶν βασιλέων συμβαίνειν εἶωθεν.
 ἦν γὰρ τὸ παιδίον καὶ ἄλλως ὠραῖον καὶ ἔτι νέον, οὐπω τὸν
 ἑβδομον χρόνον ὑπερελάσαν, καὶ (οὐ νέμεσις, εἰ τοὺς ἔμοῦς
 15 ἐπαινοῖην, ὑπὸ τῆς τῶν πραγμάτων ἀναγκαζομένη φύσεως,) D
 ἠδὲ μὲν οὐκ ἐν λόγοις μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν παντοίοις κινή-
 σεσι καὶ περιστροφαῖς παιγνίων ἀπαράμιλλον, ὡς οἱ τότε
 παρόντες ὕστερον ἔλεγον, ξανθὸν καὶ λευκὸν ὥσπερ γάλα,
 ἐρυθήματος μεστόν, ὅπου θεοί, καὶ ὅποιον τὰ τῶν καλύκων
 20 ἄρτι ἐξαστράπτοντα ἴδῃα· οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ οὐ λευκοί, ἀλλ'
 ἰέραιος εὐκοτότες καὶ λάμποντες ὑπὸ ταῖς ὀφρῦσιν ὥσπερ ἐν
 χρυσοῦ σφενδόνη· κἀντεῦθεν ποικίλαις τέρψεσι τέρπον τοὺς

3. ἄλλα τα Α.

8. καὶ μὴ συγγενῆ P.

συγγενεῖ μὴ συν-

ἴθει G.

an μὴδ' ἔνα?

9. κεκτημένη G.

11. ἐξέλθου P.

12. βασιλειῶν G.

22. σφενδόνη : ψηφίς addit Longus 4, p. 123,

quem h. l. imitatur.

τέρπον G.

cessore susceperat, in palatio adhuc manebat, metuens flavo, ut poeta
 ait, Menelao. causa morae, eaque nulli calumniae obnoxia, erat neces-
 situdo; quanquam erant malevoli, qui alia suspicarentur. asciverat
 enim alterum generum, alterum adoptaverat filium: inde consilium cepit
 manere, non aliam ob causam in vulgus improbatam, nec quod facile
 illi adeundi illicitiendique essent. immo peregrina cum esset et neque
 necessarium, neque familiarem, neque ullum omnino popularem ha-
 beret, temere regis aedibus decedere noluit, verita, ne filio quid ac-
 cideret, si ante securitatis cautionem acceptam inde exiret; qualia
 accidere solent, cum reges imperio pelluntur. puerulus erat formo-
 sus septimumque nondum superaverat annum, qui sive loquebatur,
 sive ludorum genere vario corpus exercebat, (liceat enim meos lau-
 dare, ubi rerum id ratio exigit,) iudicio eorum, qui tunc aderant,
 omnes suavitate superabat. flava coma, color candore lactis, rubore,
 ubi opus erat, suffusus, rosarum instar calyces primum rumpentium.
 oculi non albi, sed quales accipitrum, fulgentes sub superciliis, ve-
 luti aurea in pala. itaque varia, quicumque eum adspiciebant, volu-

V. *Ἐθροῶντας, οὐράνιον τε καὶ οὐκ ἐπίγειον κάλλος δοκοῦν, καὶ τὸ ὄλον, εἶπεν ἄν τις ἰδὼν, ὁποῖον τὸν Ἔρωτα γράφουσι.*

P. 72 *αὕτη ἡ ἀληθὴς αἰτία τῆς εἰς τὰ βασίλεια τῆς βασιλίδος ἔγκραστερίας. ἐγὼ γὰρ καὶ ἄλλως φύσει τὸ λογοποιεῖν καὶ κινῆναι τινα ἀναπλάττειν ἀποστρέφομαι, εἰδύσα σύνηθες τοῦτο εἶναι τοῖς πολλοῖς, καὶ μᾶλλον ὀπηρῖκα ὑπὸ φθόνου καὶ χαίρεκαίας ἀλίσκοιτο, καὶ οὐ ταχὺ ταῖς διαβολαῖς συμφέρομαι τῶν πολλῶν· ἀλλὰ καὶ ἄλλοθεν τὴν ἐν τοῖς τοιούτοις ἀσφάλειαν ἔσχον, ἐκ παιδαρίου συνατραφεῖσα τῇ βασιλίδι καὶ οὐπω τὸν ὄγδοον ὑπερελάσασα χρόνον. πολὺ δὲ τὸ περὶ ἐμὲ φίλτρον ἔχουσα, τῶν ἀπορρήτων πάντων κεκοινώνηκε. καὶ πολλῶν μὲν καὶ ἄλλων περὶ τούτων λεγόντων ἀκήκοα καὶ πρὸς ἄλλους διαφερομένων, τῶν μὲν οὕτως, τῶν δὲ οὕτως ἐκλαμβανομένων τὰ τότε πραχθέντα, ἐκάστου πρὸς τὴν ἰδίαν τῆς ψυχῆς κατάστασιν καὶ ὡς πρὸς αὐτὴν εὐνοίας ἢ μίσους εἶχε, καὶ οὐ πάντας τῆς αὐτῆς ἐώρων γνώμης· ἠκηκόειν δὲ πολλὰ καὶ αὐτῆς διηγουμένης, ὅποσα ἔξυμβέβηκεν αὐτῇ καὶ εἰς οἷον φόβον καὶ μᾶλλον περὶ τοῦ παιδὸς ἐπεπτώκει, ὀπηρῖκα ὁ βασιλεὺς Νικηφόρος τὴν βασιλείαν ἀπετίθετο. καὶ κατὰ γε ἐμὲ κριτὴν καὶ τοὺς πολλοὺς τῶν ἀρίστων καὶ ἀληθείας ἐπιμελουμένων, ὁ τοῦ παιδὸς πόθος αὐτὴν ἐν τοῖς βασιλείοις πρὸς ὀλίγον τότε κατέσχηκεν. ἀλλὰ τὰ μὲν περὶ τῆς βασιλίδος Μαρίας τοσαῦτα. ὁ δὲ γε τέως τῶν σκῆπτρων δρα-*

9. παιδόθεν CG.

lege συνατραφεῖσα.

11. κεκοινῶκε G.

22. τότε om. G.

ptate afficiebat, ac coelestis, nec terrena forma videbatur esse, omninoque talem eum qui videret diceret, qualem Amorem pingunt. atque haec quidem vera causa est, cur imperatrix in palatio remanserit. ego cum alioquin natura ita comparata sim, ut a novis fingendis tradendisque falsis abhorream, (multitudinis eam esse consuetudinem scio, praesertim cum odio atque invidia capta est,) neque facile calumniis vulgi acquiescam; tum vero hac in re etiam aliunde certa comperi. cum enim a pueritia, priusquam octavum complevissem annum, apud imperatricem una educarer, ea pro magno quo me amplectebatur amore, arcana sua omnia mecum communicavit. ac non solum alios multos de his loquentes audivi, qui inter se discrepant, aliis hoc, aliis illo modo, quae tum facta erant, interpretantibus, prout quisque benevole aut secus erga eam affecti erant, nec eiusdem omnes sententiae esse vidi: verum etiam ipsam saepe audivi enarrantem, qualia sibi accidissent et quantum in metum, de filio maxime, adducta esset. cum Nicephorus imperator regno abdicasset. itaque, me quidem iudice et optimo quoque veritatisque amantissimo, filii cura in regia

ζάμενος Ἀλέξιος ὁ ἐμὸς πατήρ εἶσω τῶν βασιλείων γενόμενος, τὴν μὲν ἰδίαν σύνευνον πεντεκαίδέκατον ἔτος ἄγουσαν σὺν ταῖς ἀδελφαῖς καὶ τῇ μητρὶ καὶ καίσαρι τῇ πρὸς πατρὸς αὐτῆς πάππῃ ἐν τῇ αἰῶνι καταλελοίπει παλατίῳ. οὕτω γὰρ ἔβησε καλεῖσθαι, ἀπὸ τῆς τοῦ τόπου θέσεως τὴν ἐπωνυμίαν λαχόν. αὐτὸς δὲ μετὰ τῶν ἀδελφῶν καὶ τῆς μητρὸς καὶ τῶν ἐξ ἀγχιστείας προσηκόντων αὐτῷ γαμβρῶν εἰς τὸ ὑπερκείμενον παλάτιον ἄνεισιν, ὃ καὶ Βουκολέων ἐπονομάζεται ἐξ αἰτίας τοιαύδε. καὶ γὰρ ἀγχουῦ τῶν τούτου τειχῶν λιμὴν δι' ἐγγροσῆγου καὶ μαρμάρων πάλαι τῶν χρόνων ὀκοδόμητο, ὅπου ὁ λίθινος λέων ζωορεῖ τὸν βοῦν. ἔχεται γὰρ τοῦ κέρως τοῦ βοός, καὶ ἐξανχεύσας αὐτόν, ἐμφύεται πρὸς τῷ λαιμῷ. ἐξ οὗ δὴ καὶ Βουκολέων ὁ τόπος ὄλος ὠνόμασται, τὰ τε ἐν ἡπείρῳ οἰκοδομήματα καὶ αὐτὸς δὴ ὁ λιμὴν.

2. Πολλοὶ μὲν οὖν, ὡς ἄνωθεν εἴρηται, τὴν τῆς βασιλίδος περὶ τὰ βασιλεία καρτερίαν ὑποπτεύοντες, ὑπετονθόρουζον, ὡς εἰς κῆδος ταύτην ἀγαγέσθαι μέλλει ὁ νῦν τῆς βασιλείας ἐπιδραζάμενος. οἱ δὲ Λοῦκαι οὐδὲν μέντοι τοιοῦτον ἐνενοῦν, (οὐ γὰρ συνεφέροντο ταῖς τυχεύσαις ἐννοίαις,) ἀλλὰ τὴν τῆς μητρὸς τῶν Κομνηνῶν ἀπροφάσιστον καὶ αὐτῶν μῆνιν ἐκ μακροῦ γινώσκοντες, περιδεεῖς ἦσαν ὑποπτεύοντες αὐτήν, ὡς καγὼ πολλάκις διηγουμένων ἀκήκουα. ἐπεὶ δὲ καὶ ὁ Παλαιολόγος Γεώργιος μετὰ τοῦ στόλου φθάσας τῆς

3. τῇ add. A. 4. παλάτιον C. 6. λαχόν G. 10. ἐγγροσῆγου Ducang. Gloss. I, p. 349. 15. βασιλίδος μαρίας A.
 16. ὑπετονθόρουζον A. 17. εἰσαγαγέσθαι A. 19. ἐνόουν C.
 23. καὶ om. A.

tunc eam paulisper retinuit. hactenus de Maria Augusta. Alexius autem pater meus, qui scepra tunc sumserat, ingressus palatium, coniugem suam, quintum decimum aetatis annum agentem, cum sororibus ac matre Caesareque paterno ipsius avo, in inferiori palatio reliquit; ita enim a situ loci vocari consueverat. ipse cum fratribus, matre et qui affinitate sibi coniuncti erant, in superius palatium concessit, quod et Bucoleon cognominatur hac quidem de causa. non longe enim a moenibus eius portus olim e nativo lapide et marmore aedificatus est, ubi leo lapideus taurum capit. arrepto enim bovis cornu, cervicem detorquens, faucibus quasi inhaeret; unde Bucoleon tota regio nominata est, et aedificia continentis et portus ipse.

2. Multi quidem suspectantes, ut supra dictum est, imperatricis in palatio moram, susurrabant, in matrimonium imperatorem novum eam ducturum. Ducae etsi nihil tale suspicarentur, (non enim vulgi opiniones sequi solebant,) tamen cum matris Commencorum apertum in se odium dudum cognovissent, magna sollicitudine eam suspecta-

εὐφημίας ἐξήρχετο, οἱ περὶ τοὺς Κομνηνοὺς προκύπτοντες ἄνω-
θεν κατεσίγαζον, μὴ τὴν Εἰρήνην τῷ Ἀλεξίῳ κὰν τῇ εὐφημίᾳ
συνάψαντας κοινῶς εὐφημεῖν. ὁ δ' ἐμβριμησάμενος κάτωθεν
αὐτοῖς φησὶν “οὐδὲν ὑμᾶς τὸν τοσοῦτον ἀγῶνα ἀνεδησάμην αὐ-
P. 73 τός, ἀλλὰ δι' ἣν φατε Εἰρήνην.” ἅμα δὲ καὶ τοῖς ναυτικοῖς παρε- 5
κελεύετο Εἰρήνην σὺν τῷ Ἀλεξίῳ ἀνευφημεῖν. ταῦτα ταῖς μὲν
ψυχαῖς τῶν Δουκῶν πολὺν ἐνέβαλε θόρουβον, τοῖς δέ γε μωμοσκό-
ποις λοιδορίας ὕλη κατὰ τῆς βασιλίδος Μαρίας ἐγένετο. ὁ δὲ βα-
σιλεὺς Ἀλέξιος μὴδ' ἐν νῆϊ τοιοῦτόν τι βαλλόμενος, (καὶ πῶς
γάρ;) ἀλλὰ τὴν τῶν Ῥωμαίων ἡγεμονίαν παραλαβών, ἀνὴρ 10
ἐν πᾶσι δραστήριος τῶν ὄλων εὐθὺς πραγμάτων γίνεται καί,
ὡς ἂν εἶποι τις, ὡς ἀπὸ κέντρον τῶν ἀπάντων κατάρχεται.
V. 62 ἀνίσχοντος γὰρ ἡλίου εἰς τὰ βασιλεία εἰσελθῶν, πρὶν ἢ τὸν
B ἀπὸ τῆς στάσεως κονίσalon ἀποτινάξασθαι καὶ τὸ σῶμα δια-
ναπαῦσαι, εὐθὺς τῆς τῶν στρατιωτικῶν ὄλος ἐγεγόνει φρον- 15
τίδος. καὶ τὸν ἀδελφὸν Ἰσαάκιον ὡς πατέρα σεβόμενος, κοι-
νωνὸν εἶχεν ἐν πᾶσιν, ἅμα καὶ τὴν μητέρα, ἐν ταῖς τῶν κοι-
τῶν διοικήσεσιν ὑπερείδοντας, κὰν τὸ μεγαλόνοον αὐτῆς καὶ
δραστήριον οὐ πρὸς μίαν βασιλείας διοίκησιν, ἀλλὰ πολλαῖς
καὶ διαφόροις ἐξήρκει. αὐτὸς δὲ πρὸς τὸ κατεπεῖγον ἀπο- 20
νενευκῶς ἦν, τὸ τῆς ἡμέρας ἐπίλοιπον καὶ τὴν ὄλην νύκτα ἐς

1. ἀνῆρξεν A.
μην PGA.
CA, βασιλείαν PG.
ἐγγεγόνει G.
C, μιᾶς PG.

3. ὁ δὲ G.

5. δι' : δὴ P.

7. γε om. G.

10. ἡγεμονίαν

14. κονίσalon A, κονίσσαλον PG.

15.

18. αὐτοῦ con. Diesterwegius.

19. μίαν

bant; idque ipsa saepius eos dicere memini. cum vero etiam Georgius Palaeologus cum classe adveniens, acclamationem praeiret, prospectantes deorsum Comneniani silentium imperabant, ne Irenen Alexio vel acclamatione adiungerent unaque salutarent. quos ille increpans, “non propter vos” sursum clamat “tantum laborem suscepi, sed propter eam, quam dicitis, Irenen”; simulque Irenen una cum Alexio proclamare nautas iussit. haec Ducarum animis magnam iniiciebant curam, malignis autem calumniarum in Mariam Augustam materiem praebebant. at enim imperator Alexius ne cogitatione quidem tale quid conceperat; (qui enim poterat?) sed Romanorum imperio potitus, ut erat vir in omnibus acerrimus, rei publicae statim se dedidit et tanquam a centro, ut ita dicam, rerum auspicatus est. nam cum oriente sole in palatium intrasset, priusquam pulverem certaminis excuteret corporique quietem daret, omnem statim curam ad milites contulit, fratremque Isaacium, quem patris loco colebat, consiliorum omnium participem fecit; simul matrem administrandis rebus adhibuit, quamquam magnus et strenuus eius animus non uni rei publicae parti, sed pluribus iisque diversis par erat. ipse ad id, quod

φροντίδα καταναλώσας, τοῦ στρατιωτικοῦ πλήθους σκεδα-
 σθέντος εἰς τὸ Βυζάντιον ἅμα καὶ ἀτάκτοις ὄρμαϊς κεχηρ-
 μένον, ὅπως μὲν Θουρύβον ἄτερ αὐτοῦς τῆς ἀτάκτου ἀνακόψῃ C
 ὁρμηῆς, ἀφροντισίαν δὲ τῆ κοινῇ τοῦ λοιποῦ περιποιήσεται.
 5 ἔδειξε γὰρ καὶ ἄλλως τὸ ἴταμόν τῶν στρατιωτῶν, καὶ μάλ-
 λον ὅσπερ ἐκ διαφόρων συνείλεκτο, μὴ καὶ κατ' αὐτοῦ χει-
 ρον διανοήσαιντο. ὁ δὲ καῖσαρ Ἰωάννης ὁ Δούκας βουλόμε-
 τος τάχιον τὴν βασιλίδα ἀποσκευάσασθαι καὶ τῶν βασιλείων
 ἀπελάσαι, ὑποψίας τε πολλοὺς ἀπαλλάξαι ψευδοῦς, ἔνθεν
 μὲν τὸν πατριάρχην Κοσμάν παντοίως ὑπεποιεῖτο, ἀξίων τὰ
 9 ὕπὲρ αὐτῶν φρονεῖν καὶ τοῖς λόγοις τῆς τῶν Κομνηνῶν
 μητρὸς μηδαμῶς ὑπέικειν· ἐκεῖθεν δὲ τῆ βασιλίδι Μαρίᾳ D
 ρουνεχῶς ὑπετίθετο, ἔγγραφόν τι τοῦ αὐτοκράτορος ἐξαιτησα-
 μένην αὐτῆς τε χάριν καὶ τῆς τοῦ παιδὸς ἀσφαλείας, οὕτως
 5 ἐκεῖθεν ὑποχωρεῖν, Πάτροκλον πρόφασιν ταῦτ' ἐσχηκώς.
 ἔρθασε γὰρ ἀντιλαβέσθαι ταύτης, ὁπνίκα ὁ βασιλεὺς Mi-
 χαήλ ὁ Δούκας τῆς βασιλείας ἐξέστη, καὶ τῆ μετ' αὐτοῦ βε-
 βασιλευκότι Νικηφόρῳ τῷ Βοτανειάτῃ συμβουλευέσασθαι συν-
 αιρῆσαι ταύτῃ πρὸς γάμον κοινωνίαν, ὅτι ἐξ ἄλλοδαπῆς
 10 ἐστὶ καὶ συγγενῶν ὄχλος οὐ προσῆν αὐτῇ, δι' ὧν ὁ βασι-
 λεὺς ὄχλοῖτο, περὶ τε τοῦ γένους καὶ τῆς τοῦ σώματος ὥρας

2. ἅμα om. A. 4. ἀφροντησίαν PG, alterum CA. 5. γὰρ
 om. P. 8. βασιλίδα μαρίαν A. 9. τοὺς πολλοὺς conl. Die-
 sterwegius. 10. ὑποπεποιεῖτο P, ὑπεπεποιεῖτο G, recte CA.
 11. 9 add. A. τῆς A, τοῖς PG. 12. ἐνθεν δὲ A. τὴν
 βασιλίδα Μαρίαν PG, recte A. 15. ὑποχωρεῖν C, ἀποχωρεῖν
 PG, ὑποχωρήσαι P in margine, ἀποχωρήσαι A. 17. αὐτῆ
 G. lege αὐτόν. 21. τοῦ ante γένους add. C.

maxime urgeret, animum advertit ac reliquam diei partem totamque
 noctem consumsit deliberando, quomodo exercitum, per Byzantium
 dispersum effusa licentia, sine tumultu in ordinem restitueret et in
 posterum civium securitati consuleret. verebatur enim a militum tem-
 meritate, praesertim cum ex diversis gentibus exercitus collectus
 esset, ne etiam sibi mali quid strueretur. sed Iohannes Ducas Caesar,
 quo celerius imperatricem amoliretur palatioque educeret ac falsam
 multitudini suspicionem tolleret, tum patriarcham Cosmam omni
 modo deviaxit contenditque, ut a suis partibus staret, neque matris
 Comnenorum sermonibus aures praeberet, tum Mariae Augustae, ut
 fragilitatis ab imperatore ad suam filiique securitatem litteris, discede-
 ret, callide persuasit, idque Patrocli, quod aiunt, praetextu usus.
 prospexerat ei iam tum, cum Michael Ducas imperio pelleretur, et
 Nicephoro Botaniatae, qui illi successit, auctor fuerat, ut in matrimo-
 nium eam duceret. alienigenam eam esse aiebat, et consanguineorum
 turba carere, qui imperatori molestias crearent; deinde et genus eius.

P. 74 ἀπαγγέλλων πολλὰ καὶ πολλάκις ἐπαινῶν αὐτήν. καὶ γὰρ ἦν εὐμήκης μὲν τὴν ἡλικίαν καθάπερ ἡ κυπάριστος, λευκὴ δὲ τὸ σῶμα ὡσεὶ χιών, πρόσωπον κύκλον μὲν οὐκ ἀπαρτίζον, τὸ δὲ χροῶμα δι' ὄλου ἄνθος ἠρινὸν ἢ ῥόδον ἀντικρυσ. τὰς δὲ τῶν ὀμμάτων ἀγὰς τίς ἀνθρώπων ἐξεΐποι; ὄφρως ὑπερανεστηκυῖα καὶ πυρσὴ, βλέμμα χαροπόν. ζωγράφου μὲν οὐκ χεῖρ τὰ χρώματα τῶν ἀνθέων πολλάκις ἐμιμήσατο, ὅποσα ὦραι φέρειν εἰώθασι, τὸ δὲ τῆς βασιλίδος κάλλος καὶ ἡ ἐπιλάμπουσα αὐτῇ χάρις καὶ τὸ τῶν ἡθῶν ἐπαγωγόν τε καὶ εὐχαρι ὑπὲρ λόγον καὶ τέχνην ἐφαίνετο· οὐκ Ἀπελλῆς, οὐ Φειδίας, οὐδέ τις τῶν ἀγαλματοποιῶν τοιοῦτόν ποτε παρήγαγεν ἄγαλμα. καὶ ἡ μὲν τῆς Γοργοῦς κεφαλὴ λίθους ἐξ ἀνθρώπων τοὺς ὀρῶντας ἐποίει, ὡς λέγεται, τὴν δὲ ἰδῶν ἄν τις βαδίζουσαν ἢ αἰφνης ὑπαντιάσας ἐκεχῆνει τε καὶ ἐπὶ ταύτου σχήματος, ἐφ' ᾧ ἔτυχεν ὦν, ἴστατο ἐννεός, ὡς ἀφηροῖσθαι τρικυῶντα δοκεῖν καὶ ψυχὴν καὶ διάνοιαν. ἀναλογίαν γὰρ τοιαύτην μελῶν καὶ μερῶν, τοῦ ὄλου πρὸς τὰ μέρη καὶ τούτων πρὸς τὸ ὄλον, οὐδεὶς οὐδέπω τοιαύτην ἐν ἀνθρώπου σώματι ἐθεάσατο· ἄγαλμα ἔμψυχον καὶ ἀνθρώποις φιλοκάλοις ἐράσμιον. Ἰμερος γὰρ ἀντικρυσ ἦν σωματωθεὶς οἶον εἰς τόνδε τὸν περίγειον κόσμον. τούτοις οὐκ ὁ καῖσαρ συγχρησάμενος τότε, τὴν τοῦ βασιλέως καταμαλάττει καὶ χει-

3. ὡσεὶ C, ὡς ἡ PG. κύκλω G. 4. ἄνθος om. G. 6. ζωγράφος C. 7. τὰ χρώματα om. G. ἐμιμήσατο G.
9. αὐτήν C. 13. τοὺς ὀρῶντας ἐξ ἀνθρώπων G. δὲ : τε G.
14. ὑπαντιάσας C. 18. ταύτην G. 21. περίγειον om. CG.

et corporis venustatem multum praedicabat, nec raro laudibus eam extollebat. ac sane procera erat statura, quemadmodum cyparissus, corpore candido, ut nix; facies non orbem quidem referens, sed tamen colore floris verni vel rosae prorsus; oculorum fulgorem quis describat? supercilia alte curvata et rutila; acies caerulea. florum quidem colores, quotquot temporum vicissitudines ferre solent, pictoris saepe imitata est manus; at imperatricis pulchritudo, refulgensque ex ore venustas et morum suavitas ac gratia omnem descriptionem artemque superabant; neque Apelles, nec Phidias, nec ullus unquam statuarius talem imaginem finxit. Gorgonis ferunt caput in saxa homines convertisse, qui ipsum adspicerent; hanc qui incedentem videret vel obvius subito fieret, obstupuit et quo forte habitus erat, elinguis adstitit, ut et anima et sensu privatus videretur; tantam et totius corporis cum singulis membris et singularum partium cum toto convenientiam nemo unquam in humano vidit corpore. simulacrum erat vivum hominumque, qui pulchri sensum haberent, amorem in se convertens, vel potius Amor ipse, indutus

ροῦται ψυχὴν, καὶ πολλοὶ αὐτῷ συνεβούλευον τὴν βασιλίδα ἀγαγέσθαι Εὐδοκίαν, περὶ ἧς ὑπετονθόρουζόν τινες, ὡς τῆς V. 63 βασιλείας καὶ αὐτῆς ἰμειρομένη, τὸν Βοτανειάτην, ὀπηρῆκα τὴν Δάμαλιν κατέλαβεν ἐπειγόμενος εἰς τὴν βασιλείον ἀνα-
 5 χθῆναι περιοπήν, διὰ γραμμάτων ἐσφτεριζέτο· οἱ δὲ, ὅτι οὐ χάριν ἑαυτῆς, ἀλλὰ τῆς ἰδίας Ζωῆς τῆς Πορφυρογεννήτου· καὶ τάχα διηνύκει ἂν τὸ σπουδαζόμενον, εἰ μὴ τις τῶν Θεραπόντων τῆς ὁρμῆς ταύτης ἀνέκοψε, Λέων ἐκτομίας ὁ Κυδωνειάτης, πολλὰ καὶ καιρία πρὸς αὐτὴν εἰρηκώς, ἃ
 10 κατὰ μέρος ἀπαγγέλλειν ἡμῖν οὐ θέμις, φύσει τὸ διαβάλλειν D ἀποστρεφομένοις, τοῖς δὲ τῶν τοιούτων λογοποιοῖς πάντως καὶ περὶ τούτων μελήσει. ὁ μέντοι καῖσαρ Ἰωάννης παντοίως αὐτὸν μετελθὼν, πέρας δέδωκε τῇ βουλῇ πείσας συναφθῆναι τῇ βασιλίδι Μαρίᾳ, καθὼς ὁ λόγος σαφέστερον φθάσας ἐδή-
 5 λωσε, κἀντεῦθεν παρηρησίαν πολλὴν ἐσχῆκει πρὸς αὐτὴν. ἐπεὶ δ' ἔν τισιν ἡμέραις ταῦτ' ἐτελεῖτο, μὴ βουλομένων τῶν Κομνηνῶν ἀθροῦσιν αὐτὴν ἀπελάσαι τῶν βασιλείων, ἅτε πολ- P. 75
 λῶν αὐτῆς εὐεργετημάτων τυχόντων παρ' ὄλον τὸν τῆς βασιλείας αὐτῆς χρόνον, οὐχ ἦττον δὲ καὶ δι' ἣν ἔσχον πρὸς αὐτὴν συνήθειαν τῇ προφάσει τῆς ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν συμπεσούσης συγγενείας, πολλοὶ ἐκ πολλῶν συνείροιντο λόγῳ νοημάτων διαφόρων ἐξαγγελτικοί, τῶν μὲν ἄλλως ἐκλαμβα-

5. περιοπήν C. 6. πορφυρογενήτου C. 9. κυδωνιότης G.
 καιρία FC, καιρίως PG. 10. ἡμῖν ἀπαγγέλλειν G. 11.
 παντός P.

quasi corpore, in terrestrem hunc mundum descenderat. hisce igitur Caesar rationibus usus, imperatoris animum mollit flectitque, quamquam multi suadebant, ut imperatricem duceret Eudociam, quam rumor erat, imperii rursus cupidam, Botaniatem, cum rerum potiturus Damalim occupasset, litteris sibi conciliasse: sunt tamen, qui non sua, sed Zoes filiae Porphyrogenitae causa id fecisse eam dicant: ac fortasse perfecturam fuisse consilium, nisi quidam ex domesticis, Leo Cydoniates eunuclus, multis iisque in tempore monendis deterruisset, quae singulatim referre, cum natura a calumniis abhorreamus, nobis nefas videtur; relinquimus et ista iis, qui eiusmodi rumores litteris mandare solent. Iohannes autem Caesar, qui vario modo Botaniatem tentaret, tandem rem ita perfecit, ut Mariam Augustam ducendam statueret, ut supra iam distinctius exposuimus; atque ab eo inde tempore magnam apud eam habebat dicendi libertatem. sed cum aliquot dierum negotium esset, neque Comneni omnino palatio eam pel-
 10
 11
 12
 13
 14
 15
 16
 17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100
 101
 102
 103
 104
 105
 106
 107
 108
 109
 110
 111
 112
 113
 114
 115
 116
 117
 118
 119
 120
 121
 122
 123
 124
 125
 126
 127
 128
 129
 130
 131
 132
 133
 134
 135
 136
 137
 138
 139
 140
 141
 142
 143
 144
 145
 146
 147
 148
 149
 150
 151
 152
 153
 154
 155
 156
 157
 158
 159
 160
 161
 162
 163
 164
 165
 166
 167
 168
 169
 170
 171
 172
 173
 174
 175
 176
 177
 178
 179
 180
 181
 182
 183
 184
 185
 186
 187
 188
 189
 190
 191
 192
 193
 194
 195
 196
 197
 198
 199
 200
 201
 202
 203
 204
 205
 206
 207
 208
 209
 210
 211
 212
 213
 214
 215
 216
 217
 218
 219
 220
 221
 222
 223
 224
 225
 226
 227
 228
 229
 230
 231
 232
 233
 234
 235
 236
 237
 238
 239
 240
 241
 242
 243
 244
 245
 246
 247
 248
 249
 250
 251
 252
 253
 254
 255
 256
 257
 258
 259
 260
 261
 262
 263
 264
 265
 266
 267
 268
 269
 270
 271
 272
 273
 274
 275
 276
 277
 278
 279
 280
 281
 282
 283
 284
 285
 286
 287
 288
 289
 290
 291
 292
 293
 294
 295
 296
 297
 298
 299
 300
 301
 302
 303
 304
 305
 306
 307
 308
 309
 310
 311
 312
 313
 314
 315
 316
 317
 318
 319
 320
 321
 322
 323
 324
 325
 326
 327
 328
 329
 330
 331
 332
 333
 334
 335
 336
 337
 338
 339
 340
 341
 342
 343
 344
 345
 346
 347
 348
 349
 350
 351
 352
 353
 354
 355
 356
 357
 358
 359
 360
 361
 362
 363
 364
 365
 366
 367
 368
 369
 370
 371
 372
 373
 374
 375
 376
 377
 378
 379
 380
 381
 382
 383
 384
 385
 386
 387
 388
 389
 390
 391
 392
 393
 394
 395
 396
 397
 398
 399
 400
 401
 402
 403
 404
 405
 406
 407
 408
 409
 410
 411
 412
 413
 414
 415
 416
 417
 418
 419
 420
 421
 422
 423
 424
 425
 426
 427
 428
 429
 430
 431
 432
 433
 434
 435
 436
 437
 438
 439
 440
 441
 442
 443
 444
 445
 446
 447
 448
 449
 450
 451
 452
 453
 454
 455
 456
 457
 458
 459
 460
 461
 462
 463
 464
 465
 466
 467
 468
 469
 470
 471
 472
 473
 474
 475
 476
 477
 478
 479
 480
 481
 482
 483
 484
 485
 486
 487
 488
 489
 490
 491
 492
 493
 494
 495
 496
 497
 498
 499
 500

νομένων τὰ πρατιόμενα, τῶν δὲ ἑτέρως, ὡς ἕκαστος εὐνοίας ἢ μίσους εἶχε τὰ πρὸς αὐτήν, τῶν εἰωθότων ἐκ προαιρέσεως καὶ μὴ ὡς ἔχουσι κρίνειν τὰ πράγματα. καὶ δὴ στέφεται τέως ὁ Ἀλέξιος μόνος παρὰ τῆς δεξιᾶς τοῦ ἀρχιερέως Κοσμά. καὶ γὰρ τῷ τετάρτῳ ἔτει τῆς βασιλείας Μιχαὴλ τοῦ Β Δούκα καὶ τοῦ υἱοῦ Κωνσταντίνου αυτοκράτορος τελευτήσαντος τοῦ ἱερωτάτου πατριάρχου Ἰωάννου τοῦ Ξιφιλίνου, μηρὸς Αὐγούστου δευτέραν ἄγοντος, ἐπινεμήσεως τρισκαίδεκάτης, χειροτονεῖται τηρικαῦτα οὗτος ὁ ἀνὴρ ἱεροπρεπῆς καὶ πλήρης ἀγιοσύνης. τοὺς Δούκας δὲ τὸ μήπω τὴν βασιλίδα τῆς βασιλικῆς ταινίας ἀξιοθῆναι, ἐπὶ πλέον ἐξεδειμάτει· ἐνίσταντο δὲ ὁμως καὶ τὴν βασιλίδα Εἰρήνην τοῦ στέφους ἀξιοθῆναι. ἔτυχε δὲ τις μοναχὸς Εὐστράτιος τὴν κλησιν, Γαριδάς τὴν ἐπωνυμίαν, τὰς οἰκῆσεις ἀγχοῦ τῆς τοῦ Θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας ποιούμενος καὶ ἀρετὴν δῆθεν ὑποκρινόμενος· οὗτος θαμὰ πρὸς τὴν μητέρα τῶν Κομνηνῶν πάλαι παραγεγνημένος, περὶ βασιλείας προὔλεγεν. ἡ δὲ καὶ ἄλλως φιλομόναχος οὖσα, ἀλλὰ καὶ τοῖς τοιούτοις ὑποσαινομένη λόγους, τὴν εἰς αὐτὸν πίστιν ὀσημέραι ἐπὶ πλέον ἀΐξανουσαν ἐδείκνυ, κἀντεῦθεν τῷ ἀρχιερατικῷ τῆς μεγαλοπόλεως θρόνῳ ἐγκαθιδρῦσαι τοῦτον προτεθύμητο. καὶ τὸ ἀπλοῦν καὶ ἄπραγμα τοῦ τηρικαῦτα ἀρχιερέως προφασίζομένη, ἔπειθέ τινας λό-

1. ἐγνοίας PG, εὐνοίας C et in margine PG. 7. μηνὶ αὐγούστῳ δευτέραν ἄγοντι GC. 8. ἐπινεμήσει τρισκαίδεκατῇ G.
9. χειροτονεῖται G. an χειροτόνηται? ὁ om. CA. 10. βασιλίδα εἰρήνην A. 11. ἐξεδειμάτου? 13. Γαριδάς G, γαρυδάς A. 16. πρὸς: περὶ A. 19. ἐς G. ἐπὶ πλέον add. CA.

bat, multi a multis spargebantur tumores, qui varias sententias indicarent, cum alii hoc, alii illo modo, quae fiebant, interpretarentur, ut quisque amore aut odio in eam affectus erat; qui quidem res ex studiis suis, non ut re vera se habent, iudicare solent. eo in loco cum res essent, Alexius solus coronatur manu patriarchae Cosmae. etenim quarto anno imperii Michaelis Ducae et filii eius Constantini Iohanne Xiphilino patriarcha sanctissimo mortuo, secundo mensis Augusti die, indictione decima tertia, subrogatus fuerat vir ille religiosus et sanctitate plenus. Ducae, imperatrice nondum diadema nacta, magis etiam sollicitabantur instabantque, ut Irene quoque corona ornaretur. erat monachus Eustratius nomine, cognomento Garidas, qui aedes prope magnam dei ecclesiam exstruebat et virtutis nimirum speciem assimilabat. is dudum Comnenorum matrem adire solitus, etiam de imperio illi praedixerat. quae cum alioquin propensior in monachos esset, tum praeterea sermonibus eiusmodi delinita,

γους παραιτήσεως ἐν σχήματι συμβουλῆς πρὸς αὐτὸν ἀνακινεῖν, ὡς δῆθεν διὰ τὸ αὐτῆ συμφέρον τοῦτο ζυμβουλευόντας. ἀλλὰ τὸν ἱερὸν ἐκεῖνον ἄνδρα ἢ σκῆψις αὐτῆ οὐ διελάνθανε· καὶ τέλος τὴν ἰδίαν ἐπομοσάμενος κλησίην φησι πρὸς D
 5 αὐτούς “νῆ τὸν Κοσμᾶν, εἰ μὴ διὰ τῶν ἐμῶν χειρῶν ἢ Εἰρήνη τοῦ στέφους ἀξιοθῆ, τοῦ ἀρχιερατικοῦ θρόνου οὐκ ἀποστήσομαι.” οἱ δὲ ἐπαναστρέψαντες ἀπαγγέλλουσι τῇ δεσποίνῃ τὰ μηνυθέντα· ἔφθασαν γὰρ ἤδη οὕτω ταύτην καλεῖν ἅπαντες, τοῦ φιλομήτορος βασιλέως τοῦτο βουλομένου.
 10 ἑβδομαία τοίνυν μετὰ τὴν τοῦ Ἀλεξίου ἀνάρρησιν καὶ ἡ V. 64 αὐτοῦ ὀμεννέτις Εἰρήνη διὰ τοῦ πατριάρχου Κοσμᾶ ἀξιοῦται στέφους.

3. Αἱ μὲν οὖν μορφαὶ τοῖν βασιλείοιν ἀμφοῖν Ἀλεξίῳ τε καὶ Εἰρήνῃ ἀμήχανοι καὶ εἰς ἅπαν ἀμίμητοι, καὶ οὔτε
 5 γραφεὺς γράψειεν ἂν πρὸς ἀρχιεπὶν τοῦ κάλλους ὄρων, οὔτε λιθοξόος ἄψυχον οὐσίαν οὕτω ἠυθμήσειε, εἴ τις ἂν P. 76 πρὸς τὰ τῆς φύσεως ἀγάματα ταῦτα, λέγω δὴ τοὺς ἀρτιστεφεῖς αὐτοκράτορας, καὶ πρὸς τὰ τοῦ Πολυκλείτου ἐκείνου σπουδάσματα ἀποβλέψειεν. ὁ μὲν γὰρ Ἀλέξιος οὐ πᾶν μὲν
 10 ἀπὸ τῆς γῆς ἐπῆρτο ἐπὶ πολὺ, εἰς εὖρος δὲ συμμετρῶς πῶς ἠυθύνετο. καὶ ἰστάμενος μὲν οὐ τοσοῦτον θάμβος ἐδίδου

3. αὐτοῦ G. 7. ἐπαναστρέψαντες CA, ὑποστρέφοντες PG.
 9. τοῦτο : οὕτω ταύτην καλεῖσθαι A. 15. ἀρχιεπὶν P, alterum CG. 16. lege ἠυθμίσειε. 21. εὐθύνετο G.

maiores in dies ei fiduciam tribuebat et iam de transferendo in istum urbis patriarchatu cogitabat. itaque simplicitatem atque a rebus gerendis abhorrens ingenium eius, qui tunc patriarcha erat, praetendens, quibusdam persuasit, ut abdicandi muneris consilium ei darent, quasi commodum ipsius spectarent. non sefellit virum sanctum ea machinatio: postremo per proprium nomen iurans, “per Cosman, inquit, nisi mea manu Irene coronata fuerit, throno patriarchali non cedam.” quod responsum illi dominae referunt; sic enim iam omnes eam appellabant, imperatore matris amantissimo ita iubente. septimo igitur die, postquam Alexius imperator renuntiatus est, etiam coniugi eius Irenae per Cosmam patriarcham corona imponitur.

3. Forma utriusque principis, Alexii et Irenes, nullo modo explicari dicendoque exprimi potest. ac neque pictor unquam eam expresserit, pulchritudinis speciem intuens, neque statuarius ita materiam inanimum conformaverit, etiamsi ad imitanda ista specimina naturae, imperatores dico recens coronatos, Polyeleti illius signa elaboratissima contempletur. Alexius quidem statura fuit non multum eminenti, ceterum plena, nec tamen incongrua, habitudine corporis. itaque

τοῖς θεωμένοις, εἰ δὲ ἐπὶ τοῦ βασιλείου καθίσειεν οὗτος θρόνον καὶ γοργωπὸν σέλας ἀφίξει τῶν ὀφθαλμῶν, πρησιτῆρ B ἰδῶκει καὶ ἄμαχον αὐγὴν ἀποστέλλειν καὶ τοῦ προσώπου καὶ τῆς ὄλης διοργανώσεως. μέλαινα μὲν γὰρ ἡ ὄφρυς ἐκατέρωθεν ἐκυρτοῦτο. τῇ δὲ ὀφθαλμὸς ὑπεκάρθητο βλοσυρὸν ἄμαχον καὶ ἡμερον ἐνορῶν, ὡς ἀπὸ τε τῆς βολίδος τῶν ὀμμάτων καὶ τῆς στιλπνότητος τοῦ μετώπου καὶ τῶν παρειῶν τῆς σεμνότητος καὶ τοῦ ἐπιτρέγοντος αὐταῖς ἐρεθίους, ὁμοῦ καὶ δεδοικέναι τε καὶ θαρρεῖν. τῶν τε ὤμων ἡ εὐρύτης καὶ τῶν βραχιόνων τὸ στερρὸν καὶ τῶν στέρνων ἡ προβολὴ ἠρωικὰ 10 πάντα καὶ ὅλως εἰς θάμβος καὶ τέρρην τοῖς πολλοῖς ἐκκαλούμενα. τὸ γὰρ αὐτὸ τοῦ ἀνδρός καὶ ὄραν εἶχε καὶ χάριν καὶ βάρος καὶ ὄγκον ἀπρόσιτον. εἰ δὲ καὶ εἰς ὀμίλιαν ἦλθεν ἐκεῖνος καὶ τὴν γλῶτταν ἐκίνησεν, εἶδες ἂν αὐτόχρομα τὴν πυρίπνον ἐπικαθημένην τοῖς χεῖλεσιν ἐκείνου ῥητορικὴν Δη- 15 μοσθένους. καὶ γὰρ κατακλυσμῶ τῶν ἐπιχειρημάτων πᾶσαν καὶ ἀκοὴν καὶ ψυχὴν κατεσύρειτο, καὶ ἀμύθητος ἦν καὶ ἄμαχος καὶ τὴν γλῶτταν ὁμοῦ καὶ τὴν χεῖρα, τὴν μὲν πρὸς δόρατος ἄφρσιν, τὴν δὲ πρὸς ἀκήρατα θέλητρα. ἡ δὲ γε βασιλῆς D Εἰρήνη καὶ μήτηρ ἐμὴ μετράξ τε ἦν τὸ τηρικὰδε καὶ οὐδέπω 20 τὸν πεντεκαδέκατον παραδεδραμῆκει χρόνον. θυγάτηρ δὲ ἦν Ἀνδρονίκου τοῦ πρωτοτόκου υἱοῦ τοῦ καίσαρος, τὸ γένος

6. βολῆς P. 7. τοῦ προσώπου PG, τοῦ μετώπου C et in margine P. 9. τε ante καὶ om. G. 11. εἰς add. G. 13. καὶ primum om. P. 14. εἰ δὲ ἂν G. 16. καὶ τῶν γὰρ κατακλυσμῶ P, καὶ τῶν γὰρ om. C, τῶν γὰρ om. G, correxi. 18. τὴν primum et alterum om. G. 19. ἀκήρατον θέλητρον G.

pedibus insistens non tantam quidem admirationem intuentibus excitabat; sed cum in regio sederet throno et terribilem oculorum splendorem mitteret, fulmen videbatur adstantiumque aciem praestringebat et vultu et tota corporis conformatione, nigrum enim utrimque supercilium curvabatur; oculus suberat, truculente simul et blande adspiciens, ut ex obtutu, ex placida fronte, ex genarum dignitate et qui suffusus erat rubore, simul metum atque animum caperent. humerorum latitudo, lacertorum robur, prominentia pectoris, heroica omnia et admirationem simul et voluptatem multitudini afferebant. eadem enim in illo viro et forma gratiaque excellebant et pondere gravitateque inaccessa. cum vero in sermonem se daret osque aperiret, videres sane labris eius insidere ardentem Demosthenis illius eloquentiam. nam argumentorum ubertate omnium aures animosque secum rapiebat, et iuxta invictus erat lingua seu manu, altera ad iaculandum, altera ad oblectationes parandas integerrimas. at imperatrix Irene, mater mea, adolescentula tum erat et annum quintum decimum nondum excesse-

περίβλεπτος, εἰς Ἀνδρονίκους ἐκείνους καὶ Κωνσταντίνους
 τοὺς Δούκας ἀναφέρουσα τὴν τοῦ γένους σειρᾶν. ἀνίστατο
 μὲν γὰρ καθάπερ τι ἔρνος ὄρθιον καὶ ἀειθαλές, συμμέτρως
 καὶ πλατυνομένη καὶ στενουμένη καταλλήλως ἑκασταχοῦ τῶν
 5 μελῶν καὶ μερῶν. καὶ ἐπέραστος μὲν ἰδεῖν, ἐπέραστος δὲ
 ἀκοῦσαι, καὶ ὄψεώς τε καὶ ἀκοῆς ἀκίρεστον ὡς ὄντως ἄκου-
 σμά τε καὶ θέαμα. αὐτὸ μὲν γὰρ τὸ πρόσωπον σελήνης μὲν
 ἀπέστειλε φέγγος, οὐ μὴν εἰς κύκλον ἀκριβῆ διαπέπλαστο
 κατὰ τὰς Ἀσσυρίας γυναῖκας, οὐδ' ἄλλως ἐξεμηκύνετο κατὰ P. 77
 10 τὰς Σκυθίδας, ἀλλ' ὑπεκαλοῖτο μικρὸν πως τῆς ἀκριβείας τοῦ
 κύκλου. ἀνεπέτατο δὲ αὐτῆς ὁ λειμῶν ἀπὸ τῶν πυρειῶν,
 καὶ τὴν ῥοδωνίαν καὶ τοῖς πόρρω προὔβαλλετο. ὄμμα δὲ
 χαροπὸν καὶ ξὺν ἡδονῇ φοβερὸν ἐνητένιζεν, ὡς τῶν ὄρώντων
 τὰ ὄμματα τῇ μὲν ἡδονῇ καὶ τῷ κάλλει ἔλκειν πρὸς ἑαυτήν,
 5 τῷ δὲ φόβῳ μύειν καταναγκάζειν, οὐκ ἐχόντων ὅπως ἀπο-
 βλέψωνται ἢ ὅπως ἂν ἀποκρύψωνται. καὶ εἰ μὲν τις ἦν V. 65
 Ἀθηνᾶ τοῖς πρώην ἐφευρημένη ποιηταῖς τε καὶ συγγραφεῦ-
 σιν, οὐκ οἶδα ἔγωγε· μῦθον δὲ ταύτην ἀκούω περιφερόμε-
 νον καὶ περισυρόμενον· τὴν δὲ βασιλίδα ταύτην Ἀθηνᾶν B
 10 εἰ τις εἶπεν ἐν τοῖς τότε χρόνοις φανεῖσαν τῷ ἀνθρωπίνῳ
 βίῳ ἢ καταρραγεῖσαν ἐξ οὐρανοῦ μετὰ τινος οὐρανιας αἴγλης
 καὶ ἀπροσίτου μαρμαρυγῆς, οὐκ ἂν ἐξήμαρτε τοῦ εἰκότος.
 καὶ τὸ θαυμασιώτερον, ὑπερ οὐκ ἂν ἐν ἄλλῃ τῶν γυναικῶν

3. μὲν add. C. 4. καταλλήλους G, κατ' ἀλλήλοις C. 9. Ἀσσυρίας
 C. 10. ὑπεκαλοῖτο P. 17. ἐφευρομένη G. 20. εἶπον: εἶπερ P.

rat. filia erat Andronici, qui Caesaris filius natus maximus erat, illustri
 stirpe orta; quippe quae genus ad Andronicos illos et Constantinos
 Ducas referret. surgebat ad germinis instar recti et semper florentis,
 membris partibusque omnibus summa inter se congruentia modo di-
 latatis, modo arctatis, ad videndum pariter atque ad audiendum ita
 iucunda, ut reapse nec oculi nec aures exsaturari possent. facies lunae
 micabat fulgore, non tamen absoluta rotunditate erat, quales Assyriarum
 feminarum, nec etiam oblonga, more Scythissarum, sed paullulum ultra
 exacti circuli orbem. quod genae referebant pratum, roseum colorem vel
 procul spectantibus ostendebat. vultu erat vegeto et suavi pariter atque
 terribili, ut adspicientium oculos suavitate specieque in se verteret,
 terrore autem connivere cogeret, cum nec intueri nec abstinere a
 cernendo possent. quam Minervam poetae historicique veteres cele-
 braunt, ea unquamne fuerit, nescio; fabulam audio eam lactari et cir-
 cumferri; hanc vero imperatricem Minervam si quis dixisset istis
 temporibus oblatam humano generi vel coelitus cum coelesti quodam
 splendore terribilique fulgore delapsam, is a verisimili non aberrasset.

εὐρεθείη, τοὺς μὲν ἰταμοὺς τῶν ἀνδρῶν συνέστειλε, τοῖς δ' ὑπὸ φόβου συνεσταλμένοις θαρρεῖν ἐνεδίδου ἐκ μόνης ὕψεως. τὰ δὲ χεῖλη ἐμεμύκει μὲν τὰ πολλὰ καὶ ἐδείκνυ σιγῶσαν, C ἔμπνον ὡς ἀληθῶς ἄγαλμα καλλονῆς καὶ στήλην ἔμψυχον εὐρυθμίας. ἠνίοχει δὲ τὰ πολλὰ ἢ χεῖρ τῷ λόγῳ σὺν εὐρυ-5 θμιά, μέχρι τοῦ καρποῦ παραδεικνύσα τὸ μετακάρπιον, καὶ εἶπες ἂν ἐλέφαντα ἐκτετορεῦσθαι παρὰ τεχνίτου τινὸς εἰς δακτύλων καὶ χειρῶν διάθεσιν. ἢ μέντοι ἴρις τῶν ὀφθαλμῶν θάλατταν ἐμιμεῖτο γαληνιώσαν, ἐν βαθυκύμοι διαθέσει τὸ κυανοῦν ἔξανγαζουσα. ἀντέστιλβε δὲ καὶ τὸ λευκὸν τῶν 10 ὀμμάτων κύκλῳ τῆς ἰριδος, καὶ χάριν ἀπέλαμπον ἄμαχον καὶ ἡδονὴν ἄφατον ἐνεδίδου ταῖς ὕψεσι. τοιοῦτοι μὲν τὴν ιδεάν Εἰρήνη καὶ Ἀλέξιος. ὁ μὲντοι θεῖος ἐμὸς Ἰσαάκιος D τὴν μὲν ἡλικίαν ἐφίκει τὰδελφῶ, οὐδὲ τὰ ἄλλα πολὺ ἀπεφί- κει. ὑποχρος μὲν οὖν ἦν αὐτὸς τὴν ὄψιν, καὶ τὴν ὑπὴρην 15 οὐ πᾶνν δασύς, ἀλλὰ καὶ περὶ τὰς γνάθους ψιλωτέραν εἶχε τῆς τὰδελφοῦ. ἄμφω δὲ τὰδελφῶ κυνηγεσίοις μὲν πολλαῖς ἀπένευον, ὀπηνία οὐ πολλή τις ἐπέρρει τούτοις πραγμάτων φροντίς, πολεμικοῖς δὲ μᾶλλον ἢ κυνηγετικοῖς ἔχαιρον πρά- γμασιν. ἐν δὲ ταῖς ἐμβολαῖς τῶν πολέμων, οὐδ' ὀπηνία 20 τῶν ταγμάτων αὐτὸς κατῆρχε, προέτρεχε τις αὐτοῦ, ἀλλ' ἅμα τε τὴν παράταξιν ἐωράκει τῶν πολεμίων ἐκεῖνος, καὶ πάντων καταφρονήσας τῶν ἄλλων, ἐς μέσους ἐνέπιπτε καθά-

10. ἀπέστιλβε CG. 14. οὐδὲ τὰ : ῶ κατὰ G, οὗ κατὰ C. 18. ἐπέρρει τούτοις CG, αὐτοῖς ἐπέρρει P.

quodque mirabilis etiam, nec in altera muliere facile reperiatur, audacium hominum animos contundebat, metu afflictos erigebat solo aspectu. labia plerumque compressa erant et tacentem ostendebant eam, quae animatum, ut ita dicam, simulacrum pulchritudinis et viva concinnitatis columna erat. orationem fere gubernabat scite manu, usque ad iuncturam brachii nudata; ebur in digitos manusque ab artifice tornatum putares. oculorum pupillae mare referebant tranquillum, in profunda quiete caeruleo colore renidentes; vicissim album pupillas circumdans eminebat; quae res invictam oculis conciliabat gratiam tantumque incunditatis, ut dici non queat. talis Alexii et Irenes forma erat. Isaacius, patruus meus, statura similis erat fratri, nec cetera multum dissimilis; subpallida tamen facie erat, nec barba admodum densa, quin etiam in genis minus pilorum habuit, quam frater. uterque autem venationi saepe indulgebat, si otium erat a rebus gerendis; quanquam militiam praeferebant. ubi autem in proeliis impetus fiebat, Isaacio ne tum quidem, cum ordinibus ipse praerant, ullus unquam praecurrebat, sed simulac hostilem aciem

περ τις κεραννός, ὄξέως διακόπτων τὰς φάλαγγας. καὶ τοῦ- P. 78
 του ἑάλω καὶ ἄπαξ καὶ δις κατὰ τὴν Ἀσίαν συμμίξας Ἀγα-
 ρηνοῖς. καὶ τοῦτο μόνον εἶχε ψόγου ἄξιον ἐν τοῖς πολέμοις
 οὐμὸς θεῖος, ὅτι πρὸς συμβολὰς ἀκατάσχετος ἦν.

5 4. Ἐπεὶ δὲ τὸν Μελισσηνὸν Νικηφόρον τῆς τοῦ καίσα-
 ρος κατὰ τὴν ὑπόσχεσιν εἶδει ἄξιας μετεilhχέναι, καὶ τὸν
 Ἰσαάκιον δέ, πρῶτον τῶν ἀδελφῶν κατὰ χρόνον ὄντα, μείζονι
 ἐχοῖν τιμηθῆναι ἀξιώματι, (ἕτερον δὲ ἀξίωμα πλὴν τοῦ καίσα-
 ρος οὐκ ἦν,) νέον ὀνοματοποιήσας ὁ βασιλεὺς Ἀλέξιος ἀπὸ τε τοῦ
 10 σεβαστοῦ καὶ τοῦ αὐτοκράτορος σύνθετον ὄνομα τὸ τοῦ σεβαστο-
 κράτορος τὰδελφῆ ἐφηροῦσατο, οἰονεὶ δεῦτερον βασιλέα πε- B
 ποιηκῶς, τὸν καίσαρα τοῦτον ὑποβιβύσας καὶ τρίτον ἐν ταῖς
 εὐφημίαις ἀριθμησάμενος μετὰ τὴν τοῦ αὐτοκράτορος εὐφη-
 μίαν. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ στέμμασιν ἐν ταῖς πανδήμοις ἡμέ-
 15 ραις αὐτοὺς στεφανοῦσθαι προσέτατε τὸν τε σεβαστοκράτορα
 καὶ τὸν καίσαρα, κατὰ πολὺ διαφέρουσι τῇ πολυτελείᾳ τοῦ
 διαδήματος, ᾧ αὐτὸς ἐστεφάνωτο. τὸ μὲν γὰρ βασιλικὸν
 διάδημα καθάπερ ἡμισφαίριον εὐγυρον τὴν κεφαλὴν διαδεῖ, V. 66
 πανταχόθεν μαργάροις καὶ λίθοις κοσμουμένον, τοῖς μὲν ἐγ-
 20 κειμένοις, τοῖς δὲ καὶ ἐξηρητημένοις· ἐκατέρωθεν γὰρ τῶν C
 κροτάφων ὀρμηθοὶ τινες ἀπαιωροῦνται διὰ μαργάρων καὶ
 λίθων καὶ τὰς παρειὰς ἐπιξέουσι. καὶ ἐστὶ τοῦτο ἐξηρημένον

9. τε τοῦ : τούτου G.

10. σύνθετον ὄνομα τὸ τοῦ σεβαστο-

κράτορος om. CGA.

12. τούτου P.

18. εὐγυρον om. CG.

διαδεῖ πανταχόθεν, μαργάροις libri. mutavi interpunctionem. vid.
 annotat.

19. καὶ λίθοις om. P.

22. ἐστὶ om. G.

conspexit, neglectis ceteris omnibus, in medios hostes tanquam fulgur irruens, eorum aciem celeriter dissiiciebat. quo factum est, ut semel iterumque caperetur, in Asia cum Agarenis pugnans; atque hoc unum erat reprehensione dignum in patruo meo, quod animo in proeliis non moderabatur.

4. Quoniam vero Melisseno Nicephoro caesaris dignitas ex pacto debebatur, et Isaacium, fratrem natu maximum, ampliori decorari honore par erat, (alter autem praeter caesarem non erat,) Alexius imperator, novo ex sebastos et autocrator composito nomine, sebastocratoris titulum fratri indidit, quasi secundi imperatoris honorem in eum deferens. caesarem illum subiunxit et tertio ab imperatore loco in acclamationibus collocavit. sed etiam coronis eos redimiri diebus solennibus iussit, sebastocratorem caesaremque; quae tamen multum a diademate, quo ipse utebatur, magnificentia differebant. regium enim diadema ad instar haemisphaerii rotundi caput circumdat, ab omni parte margaritis gemmisque ornatum, aliis insertis, aliis dependentibus; nam

τι χρῆμα τοῖς βασιλεῦσι στολῆς· οἱ δὲ τῶν σεβαστοκρατόρων καὶ τῶν καισάρων στέφανοι σποράδην ἔστιν ὅπον τῶν μαργάρων καὶ λίθων μετέχοντες ἄνευ τοῦ ἐπισφαιρώματος. κατ' ἐκεῖνο δὲ καιροῦ τετίμηται καὶ ὁ Ταρωνεΐτης καὶ γαμβρὸς ἐπ' ἀδελφῇ τοῦ βασιλέως πρωτοσέβαστος τε καὶ πρωτο-5 βεστιάριος, μετ' οὐ πολὺ δὲ καὶ πανυπερσέβαστος ἀναδείκνυται καὶ σύνθωκος τῷ καίσαρι γίνεται. πρὸς δὲ καὶ Ἀδρια- D νὸς ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ πρωτοσεβαστὸς ἀξιοῦται περιφανέστατος· καὶ Νικηφόρος ὁ ὕστατος ἀδελφὸς μέγας τε δρουγγάριος τοῦ στόλου προὔβελητο καὶ εἰς τὴν τῶν σεβαστιῶν καὶ 10 οὔτος ἀνηρέχθη βαθμίδα. τούτων δὲ τῶν ἀξιωματίων τὴν καινοτομίαν ὁ ἐμὸς πατὴρ προσεξέυρατο, τὰ μὲν συνθεῖς, καθάπερ ἄνωθεν εἶρηται, τοῖς δὲ καὶ παραχρησάμενος. τὸ μὲν γὰρ πανυπερσέβαστος καὶ σεβαστοκράτωρ καὶ ὅσα τοιαῦτα συντέθεικε, τῇ δὲ τοῦ σεβαστοῦ ἀξία παραχρησάμενος φαί- 15 νεται. σεβαστοὶ γὰρ οἱ βασιλεῖς ἀνέκαθεν ἐπιθετικῶς ὠνομάζοντο, καὶ ἦν ἐξιδιαζόντως εἰς βασιλέα λεγόμενον τὸ τοῦ P. 79 σεβαστοῦ ὄνομα· αὐτὸς δὲ εἰς τὸ κοινότερον πρῶτον κατήνεγκε τὴν τοιαύτην ἀξίαν. εἰ γὰρ τις εἰς ἐπιστήμην καὶ τινα ὑπερτάτην φιλοσοφίαν ἀνάγοι τὴν βασιλείαν, ὥσπερ τέχνην 20

7. ζύνθωκος CA. τοῦ καίσαρος A. πρὸς δὲ καὶ : ὁ δὲ A. 8. αὐτοῦ : τοῦ κρατοῦντος A. 9. Νικηφόρος ὁ ὕστατος ἀδελφὸς μέγας τε δρουγγ. τοῦ στόλου προὔβελητο om. CG. τε om. A. 10. προβέβηται A. τὴν om. G. 11. an πρῶτος ἐξέυρατο? ut supra 64, 18. 12. an 15. τῇδε PG, correxī. 16. ἀνέκαθεν οἱ βασιλεῖς G. 17. ἰδιαζόντως A. βασιλέας P. 18. πρότερον A. 19. καὶ : τε G. 20. φιλοσοφίας ἄγοι G.

utrumque ad tempus monilia ex margaritis ac gemmis pendent genasque percutiunt, atque id est proprium regibus ornamentum; sebastocratorum caesarumque coronae hic illic margaritis gemmisque distinctae sunt, neque globosum superne tegumentum habent. per idem tempus Taronita, qui imperatoris sororem in matrimonio habebat, protosebasti et protovestiarii honorem accepit; paulo post etiam panhypersebastus declaratus et eiusdem cum caesare sedis honore dignatus est. praeterea Adrianus frater eius protosebasti illustrissimi titulo ornatur; et Nicephorus, frater natu minimus, magnus drungarius classis creatus atque ad sebastorum et ipse honoris gradum provectus est. hos autem novos titulos pater meus primus excogitavit, alios componens, ut supra dictum est, alios in novum detorquens usum. etenim panhypersebastus et sebastocrator et quae talia sunt composuit; sebasti dignitate manifesto abusus est. sebasti enim olim imperatores cognominabantur, atque propria imperatoris erat sebasti appellatio. ipse vero pluribus communem eam dignitatem fecit. iam si quis ad

οὖσαν τεχνῶν καὶ ἐπιστήμην ἐπιστημῶν, θανμάσαιτο ἂν καὶ τὸν ἐμὸν πατέρα οἶόν τινα ἐπιστήμονά τε καὶ ἀρχιτέκτονα τὰ ὑπὸ τὴν βασιλείαν καινοτομοῦντα καὶ πράγματα καὶ ὀνόματα· πλὴν ὅσον οἱ μὲν τῶν λογικῶν ἐπιστημῶν προστάται διὰ σαφῆνειαν τὰ τοιαῦτα τῶν ὀνομάτων ἐφεύραντο, ὁ δὲ ἐπιστημονάρχης οὗτος τῆς βασιλείας Ἀλέξιος πρὸς τὸ συμφέρον B ἅπαντα τῇ βασιλείᾳ διωκονόμετο, ξενίζων πολλάκις καὶ περὶ τὴν τάξιν τῶν πραγμάτων καὶ περὶ τὴν κλησιν τῶν ὀνομάτων. ὁ μέντοι ἱεροπρεπῆς ἐκείνος καὶ πατριάρχης Κοσμάς, 10 οὗ καὶ πρότερον διεμνημονεύσαμεν, μεθ' ἡμέρας τινὰς κατὰ τὴν μνήμην τοῦ ἱεράρχου Ἰωάννου τοῦ θεολόγου τὴν ἱεροτελεσίαν τελέσας ἐν τῷ κατὰ τὸ ἑβδομον ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἤδη ῥηθέντος σηκῷ, τὸν ἀρχιερατικὸν θρόνον διαπρέψας ἔτη πέντε καὶ μῆνας ἑνέα, παραιτεῖται τὴν ἀρχιερωσύνην καὶ ἄπεισιν 15 εἰς τὴν τοῦ Καλλίου μονήν. ἐγχειρίζεται δὲ τοὺς τῆς ἀρχιερωσύνης οἶακας μετ' αὐτὸν ὁ προσηρθεὶς ἐκτομίας Εὐστράτιος ὁ Γαριδᾶς. ἐπεὶ δὲ ὁ τῆς βασιλίδος Μαρίας υἱὸς Κωνσταντῖνος ὁ πορφυρογέννητος μετὰ τὴν πυράλυσιν τῆς βασιλείας τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Μιχαὴλ τοῦ Δούκα τὰ ἔρυσθρά μὲν 20 ἐκῶν ἀπεδύσατο πέδιλα, τὰ δὲ κοινὰ καὶ μέλανα ὑπεδύσατο,

6. ξυμμέρον C.

7. ξενίζων : lege καινίζων.

9. post ἐκεί-

νος A add. ἀνθρ.

11. τὴν prius om. A.

ἱεροτελεσίαν C.

12. τελέσας : ποιήσας A.

κατὰ : εἰς A.

τοῦ ἤδη ῥηθέν-

τος : τούτου A.

13. σηκῷ, παραιτεῖται τ. ἀρχ. καὶ ἄπεισιν

ἐ. τ. καλλίου μονήν, ἔτη πέντε καὶ μῆν. ἑν. τὸν ἀρχ. διαπρέψ.

14. μῆνας : ἡμέρας G.

15.

χρόνον A. ἱερατικὸν G.

καλλίου

Καλλίου : G καιροῦ et in margine χαρσίλου.

20. δὲ om. G.

μέλαινα PG, recte C.

disciplinae et summae cuiusdam philosophiae formam adduceret imperandi scientiam, tanquam artem artium et doctrinam doctrinarum, is admiraretur etiam patrem meum ut peritum artis et quasi architectum, qui nova in imperio et munera et titulos excogitaverit. nisi quod philosophicarum disciplinarum magistri perspicuitatis causa talia nomina excogitarunt; hic autem regnandi scientiae vir consultissimus omnia ad imperii instituit utilitatem, cum nova saepe tum in muneribus ordinandis, tum in titulorum nominibus inferret. interim sanctus ille patriarcha Cosmas, cuius supra mentionem fecimus, nonnullis diebus post, cum sacris ipsa memoria S. Iohannis theologi perfunctus esset in templo eiusdem ad Hebdomum sito, patriarchali dignitate se abdicavit, postquam annos quinque et menses novem eam tenuit, secessitque in Calliae monasterium; post quem patriarchalis sedis gubernacula Eustratius Garidas eunuchus, cuius supra meminimus, suscepit. Mariae autem imperatricis filius, Constantinus Por-

Νικηφόρος ὁ Βοτανειάτης ὁ μετὰ τὸν Δούκαν καὶ πατέρα
 τοῦ Κωνσταντίνου τῶν σκήπτρων ἐπειλημμένος, τὰ μὲν μέ-
 λανα ἐκεῖνον ἀποβαλεῖν διωρίσατο, ἐκ ποικίλων δὲ σηρικῶν
 ὑφασμάτων ὑποδήματα προσέτατε περιδεῖσθαι, ὥσπερ τὸν
 νεανίσκον ἐπαισχυνόμενος καὶ τοῦ κάλλους ὁμοῦ καὶ τοῦ γέ- 5
 νους ἀγάμενος. τὸ μὲν γὰρ κόκκινον διόλου ἀπαστράπτειν
 V. 67 αὐτῷ τῶν πεδίλων οἷον ἐφθόνηι, τὸ δὲ τινὰς τόπους ἐκ τῶν
 ὑφασμάτων ἀνθεῖν τὸ κόκκινον ὑπεδίδου. μετὰ δὲ τὴν τοῦ
 Κομνηνοῦ Ἀλεξίου ἀνάρρησιν ἡ βασιλὶς Μαρία καὶ μήτηρ
 ἐκείνου, ταῖς ὑποθημοσύναις πεισθεῖσα τοῦ καίσαρος, ἔγγρα- 10
 φον πίστιν ἤτήσατο δι' ἐρυθρῶν βεβαιωθησομένην γραμμάτων
 καὶ σφραγίδος χρυσοῦ παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος, ὥστε μὴ μό-
 νον ἀσινῆς σὺν τῷ υἱῷ διατηρηθῆναι, ἀλλὰ καὶ συμβασιλεύ-
 ειν αὐτῷ κάκεινον, τὰ τε ἐρυθρὰ ὑποδεδυσκόμενον καὶ στε-
 φηφοροῦντα καὶ ὡς βασιλέα σὺν αὐτῷ ἀναγορευόμενον. καὶ 15
 οὐκ ἤστοχῆσε τῆς αἰτήσεως, ἀλλὰ λαμβάνει χρυσοβούλλον
 λόγαν βεβαιοῦντα τὰ αὐτῆς θελήματα ἅπαντα. τηνικαῦτα
 καὶ ἂ ὑπεδιδύσκετο ἐκ σηρικῶν ὑφασμάτων περιελόντες, τῶν
 P. 80 διόλου ἐρυθρῶν ὑποδημάτων τούτῳ μεταδιδόασι, κὰν ταῖς
 δωρεαῖς καὶ χρυσοβούλλοις λόγοις δεύτερος τοῦ λοιποῦ συν- 20
 πογράφων ἦν διὰ κινναβάρους τῷ βασιλεῖ Ἀλεξίῳ, κὰν ταῖς προ-
 πομπαῖς μετὰ τῆς βασιλικῆς τιάρας συνεπόμενος. ὡς δὲ τινες
 ἔφρασαν, καὶ πρὸ τῆς ἀποστασίας τὰς περὶ τούτου συνθήκας

2. μὲν om. CG. 5. τοῦ prius : τὸ G. 6. γὰρ add. C. 7.
 αὐτῷ C, αὐτὸ PG. 10. πεισθέντος G. 14. ἐκεῖνον CG.
 an ὑποδιδυσκόμενον? vid. annotat. 21. lege κινναβάρους.

phyrogenitus, cum post Michaelem Ducam patrem imperio pulsum
 rubros ultra deposuisset calceos et vulgares nigrosque sumsisset, Ni-
 cephorus Botaniates, qui Ducae Constantini patri in imperio succes-
 sit, nigris eum calceamentis exutis, variis serica textilibus induere
 iusserat, ut qui iuvenem revereretur et forma et genere conspicuum.
 coccinum siquidem per totos eius calceos fulgere invidia quasi non
 ferens, nonnullis tantum partibus textilia purpuram referre concesserat.
 sed cum Comnenus Alexius imperator proclamatus esset, Maria impe-
 ratrix illius mater, consilio obsecuta Caesaris, eam sibi fidem ab im-
 peratore dari firmarique rubris litteris sigilloque aureo postulavit, ut
 non solum incolumitatem cum filio haberet, verum etiam hic regni
 particeps fieret, atque rubris calceis et corona uti liceret, imperatorque
 una cum Alexio proclamaretur. nec frustra. bullam enim accepit au-
 ream, qua, quae petierat, confirmata erant omnia. atque Constantinus
 positus, quibus uti solebat, sericis textilibus, plane rubros nancisci-
 tur calceos, in donationibus bullisque aureis secundus in posterum ab
 Alexio rubrica subscribebat, et in pompis cum tiara regia eum seque-

εἶπεν ἡ βασιλίς, ἔν' οὕτω τὰ κατὰ τὸν υἱὸν αὐτῆς γένοιτο. οὕτω γοῦν τῶν βασιλείων ἐκείνη ἐξέροχεται μετὰ προπομπῆς ἀξίας, ἐν τοῖς κατὰ τὴν μονὴν τοῦ μεγάλου μάρτυρος Γεωργίου παρὰ τοῦ ἀποβεβιωκότου Κωνσταντίνου τοῦ Μονομάχου 5 βασιλέως οἰκοδομηθεῖσαν οἰκήμασιν κατασκηνώσασα, (Μάγ- Β γανα ταῦτα ἡ κοινὴ εἰσέτι κικλήσκει διάλεκτος,) Ἰσαακίου συνεφεπομένου ταύτη τοῦ σεβαστοκράτορος.

5. Τὰ μὲν οὖν κατὰ τὴν βασιλίδα Μαρίαν οὕτω παρὰ τῶν Κομνηνῶν ᾠκονόμητο. ὁ δὲ γε αὐτοκράτωρ παιδείας ἐκ 10 νηπίου τυχὼν ἀγαθῆς καὶ πρὸς τὸ νοθεσίας τῆς μητρὸς ἑαυτὸν ἀπευθύνων, τὸν τοῦ Θεοῦ φόβον ἐνστερνισάμενος καὶ ἐγκάρδιον ἔχων, ἐδάκνετο ἀνιώμενος ἐπὶ τῇ τῆς πόλεως προνομῇ, ἣν κατὰ τὴν εἰσέλευσιν αὐτοῦ πάντες πανδημεῖ ἐπεπόν- 15 θεισαν. τὸ μὲν γὰρ ἄπταιστον ἴσως καὶ ἦσυχον ῥίζα τοῦ δέοντος· καὶ ἀποστασίαν ποιοῦσα τοῦ νοῦ, εἰς ἀπόνοιαν ἄγει τὸν μηδ' ὀπωστιοῦν προσκῆκρονκότα τοῖς πράγμασιν· ὁ δὲ γε ἑξαμαρτῶν, εἶπερ ἔστι τῶν εὐλαβεστέρων καὶ τῶν νοῦν C ἐχόντων, ἀντίκα τὸν τοῦ Θεοῦ φόβον βάλλεται κατὰ ψυχὴν καὶ ὄλως κατακλονεῖται καὶ δέδοικε, καὶ μᾶλλον εἶγε πρα- 20 γμάτων μεγάλων ἐπιδραξάμενος εἶη καὶ εἰς ὑπερηφάνους ἄνέλ- θοι περιωπᾶς. δέος γὰρ αὐτὸν ὑποθράττει, μὴ πως ἀμαθία

1. γένοιτο C. 5. οἰκοδομηθεῖσιν CG. 6. εἰσέει C, εἰ PG.
 δὲ add. G post Ἰσαακίου. 8. κατὰ C, τὰ κατὰ PG. 11.
 ἀπευθύνων A. ἐνστερνισάμενον P. 12. προνομῇ : ἀρπαγῇ G.
 14. καὶ ἦσυχον ῥίζα — ποιοῦσα τοῦ νοῦ add. G. legendum σχίζαν
 τοῦ δέοντος καὶ ἀποστασίαν ποιοῦν τοῦ νοῦ. 18. φόβον om.
 P. 19. μεγάλων πραγμάτων G.

batur. nonnulli dicebant, haec imperatricem de filio etiam ante pactam esse cum Comnenis, quam deficerent. ita certe rebus constitutis, palatio illa cum satis magno comitatu egressa, in aedes prope magni Martyris Georgii monasterium a Constantino Monomacho imperatore exstructum migrat, (Maugana haec vulgari lingua dici adhuc solent,) Isaacio prosequente Sebastocratore.

5. Mariae igitur imperatrici sic a Comnenis prospectum est. imperator cum disciplina ab infantia usus bona et ad matris adhortationes totum sese conformans, dei timorem intimo concepisset animo, mordebatur sollicitudine de urbis direptione, quam, cum ingrederetur, omnes omnino perpassi erant. nam immunitate lapsus curaeque omnis facile efficitur, ut officii obliviscamur; a quo ubi animus descivit, ad temeraria quaeque aufertur, cum antea ne ulla quidem in re offenderit: at qui lapsus est, modo sit cautior prudensque, statim dei timore correptus, toto commovetur animo ac metu perturbatur, praesertim si magnas res aggressus et in summum fastigium evectus est. quippe metus eum excruciat, ne imprudentia, superbia,

καὶ θράσει καὶ ὕβρει πορευόμενος τὸν τε θυμὸν τοῦ θεοῦ
 εἰς ἑαυτὸν ἐκκαλέσεται καὶ τῆς ἀρχῆς ἐκκλυσιθεὶς ἀποπεσῆ-
 ται, ὧν τέως ἐγκρατῆς γέγονεν. οἷα καὶ τῷ Σαοὺλ συμβε-
 βῆκει ποτέ· καὶ γὰρ ὁ θεὸς διὰ τὸ τοῦ βασιλέως ἀτάσθαλον
 D διαρρήσων διέρρηξε τὴν βασιλείαν αὐτοῦ. τούτοις ἀλύων 5
 τοῖς λογισμοῖς ὁ Ἀλέξιος καὶ παθαινόμενος τὴν ψυχὴν, μὴ
 πον καὶ θεοῦ ἄντικρος μῆνιμα γένοιτο, — τὸ γὰρ εἰς ὅλην
 τὴν πόλιν γεγονὸς κακὸν παρ' ἐκάστου τῶν στρατιωτῶν, ὁπό-
 σος τὸ τηρικαῦτα συρφετὸς ἀνὰ πᾶσαν τὴν πόλιν ἐπέρρευ-
 σεν, ἴδιον ἐλογίζετο, καὶ ὡς αὐτὸς ὧν ἐκεῖνος ὁ τὰ πάνδεινα 10
 ἐκεῖνα κακὰ ἐργασάμενος, κατετιτρώσκετό τε καὶ ἐξεφλέγετο,
 βασιλείαν καὶ κράτος καὶ ἀλουργίδα καὶ διᾶδημα λιθοκόλλη-
 P. 81 τον καὶ ἐσθῆτα χρυσοῦν τε καὶ περιμάργαρον οὐδέν, ὡς γε
 V. 68 τὸ εἶκός, λογιζόμενος πρὸς τὴν τότε κατασχοῦσαν ἀπεριήγη-
 τον συμφορὰν τὴν βασιλίδα τῶν πόλεων. τὰ γὰρ περιστοι- 13
 χίσαντα ταύτην δεῖνὰ κατ' ἐκεῖνο καιροῦ οὐδεὶς ἂν καὶ θέλων
 διηγῆσασθαι δυνήσεται, καὶ γὰρ καὶ αὐτὰ ἱερὰ καὶ τεμένη
 καὶ τὰ κοινὰ καὶ τὰ ἴδια ἀπανταχόθεν ὑπὸ πάντων καθηρ-
 πάζοντο, τὰ δὲ ὅλα τῶν ἀπάντων κατακεκρότητο ταῖς ῥιπτου-
 μέναις ἀπανταχοῦ βοαῖς καὶ φωναῖς· εἶπεν ἂν τις ἰδὼν σει- 20
 σμὸν εἶναι τὸ γινόμενον. ταῦτα εἰς νοῦν βαλλόμενος ὁ Ἀλέ-
 ξιος ἠμῖατό τε τὴν ψυχὴν καὶ κατεσπαράττετο καὶ οὐκ εἶχεν

3. τῷ om. G. 5. ἀλύων CA. 8. ἐκάστου : ἐκεῖνου CG.
 11. ἐργασάμενον P. τε om. A. 15. περιστοιχίσαντα PGA.
 alterum C. 16. κατ' A, καὶ PG. 17. δυνήσεται GA, δυνή-
 σεται C, om. P. καὶ alterum om. A. 19. κατεκρότητο G,
 κατακεκρότητο P, recte A. ῥιπτομέναις G. 20. εἶπεν A,
 εἶλερ PG. σχισμὸν C.

insolentia dei iram in se convertat et imperio excussus amittat, qui-
 bus tum est potitus. qualia etiam Saulo quondam acciderunt, cuius
 ob insolentiam deus scindens scidit regnum eius. his perturbatus cogitationibus Alexius metuque aestuans, ne forte dei vindicta subito affligeretur, — quidquid enim in tota urbe a singulis militibus perpetratum erat, quantacunque tunc per totam urbem multitudo erat vagata, adscribebat ille sibi, et tanquam calamitates, quas universa civitas gravissimas passa erat, ipse intulisset, pungebatur urebaturque, regnum, potentiam, purpuram, diadema gemmatum, vestem auro fulgentem et unionibus nihili, ut par erat, ad infandam miseriam ducens, qua urbium regina tunc afflicta erat. nam quantis ea malis illa tempore circumventa sit, id nemo, etiamsi voluerit, enarrare queat. etenim et ipsa templa et fana, et publica et privata ubique ab omnibus diripiebantur; aures omnium strepebant vocibus clamoribusque passim sublatis, ut terrae motum esse diceret. ad haec igi-

ὅ τι τῷ πλήθει τῆς λύπης χρήσαιτο. ἦν γὰρ ὁ ἀνὴρ εἰς αἰ- B
σθησιν ἐλθεῖν τοῦ κακῶς πεπραγμένου παντάπασιν ὀξύτατος.
καὶ ταῦτα μὲν τὰ προγεγονότα, ἐφ' οἷς ἡ πόλις πονήρως
ἔπραξεν, ἤδει μὲν ὡς ἐτέρων χεῖρες καὶ γινῶμαι διενηργήκα-
5 σιν, ἀλλὰ συνήδει καὶ τοῦτό γε ἀκριβέστατα, ὅτι τὰς ὑπο-
θέσεις καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ πάθους αὐτὸς δέδωκεν· αὐτῷ δὲ
πάλιν τῆς ἀποστασίας αἴτιοι οἱ ἤδη ρηθέντες δοῦλοι γεγό-
νασιν. ἀλλὰ καὶ ὡς ἐαυτῷ τὴν ἅπασαν προσάπτων αἰτίαν,
θεραπεῦσαι τὸ τραῦμα καὶ ἐπέζητει καὶ ἤθελεν· οὕτω γὰρ
0 ἂν καὶ μετὰ τὴν τοιαύτην θεραπείαν καὶ τὸν τουτωνὶ κα-
θαρισμὸν ἐπιχειροίη τοῖς τῆς βασιλείας πράγμασι καὶ τὰ κατὰ C
τε τὸν στρατὸν κατὰ τε τοὺς πολέμους καλῶς διθύνοι καὶ
διεξάγοι. προσέρχεται τοίνυν τῇ μητρί, ἀνακοινοῦται τὸ ἐπι-
νετὸν πάθος ἐκεῖνο, θεραπείας τρόπον ἀναζητεῖ καὶ ἀπαλλαγῆς
5 τῶν ὑποκνιζόντων αὐτοῦ τὴν συνείδησιν. ἡ δὲ ἀσπάζεται τὸν
υἱὸν καὶ ἀσμένως δέχεται τὰ λεχθέντα. μετακαλοῦνται τοίνυν,
τούτου συνδόξαντος, τὸν τε πατριάρχην Κοσμᾶν (οὐπω γὰρ τότε
τὸν θρόνον παρήτητο) καὶ τινὰς λογάδας τῶν τῆς ἱερᾶς συνόδου
καὶ τοῦ μοναδικοῦ συντάγματος. πρόσσεισι τούτοις ὁ βασιλεὺς D
0 ὡς ὑπόδικος, ὡς κατάκριτος, ὡς εὐτελής ἢ καὶ τις ἄλλος τῶν

1. ὁ om. A. ἀνὴρ παντάπασιν ὀξύτατος εἰς αἰσθ. — πεπρα-
γμένου GA. 2. κακῶς om. A. παντάπασιν om. G. 4. ἤδη
G. 8. προσάπτειν G. 10. καὶ prius om. G. τῶν τουτωνὶ
P, τῶν τουτωνὶ G, τὸν τουτωνὶ C, correxi. 12. γε τὸν PG,
τε in margine. 14. ἐκεῖνος G, om. A. 17. Κοσμᾶν om. CGA.
γὰρ τὸν τότε τὸν θρόνον P. 18. παρήτησατο A, παραίτητο G.
τινας om. A. 19. μοναχικοῦ A.

tur animum advertens Alexius, moerebat mordebaturque, neque doloris magnitudinem levare poterat. erat enim in sensu prave factorum concipiendo acutissimus, et licet facinora, quibus urbs in tantam calamitatem delata erat, aliorum manibus animisque perpetrata nosset, tamen idem conscius sibi erat quam maxime, occasionem atque initium maiorum semet ipsum dedisse; quanquam Alexio rursus defectionis auctores servi fuerant, quorum mentionem iam fecimus. sed vel sic omnem in se culpam conferens, sanare vulnus et studebat et volebat. non enim aliter nisi sanato vulnere, labeque eluta, ad rerum administrationem accedere statuit, nec exercitus bellique curam prospere se habiturum speravit adit igitur matrem, aperit ei laudabilem illum dolorem, eiusque sedandi et angoris conscientiae tollendi rationem exquirat. ea, filio benigne excepto, libenter audit, quae dicebat. arcessunt igitur, (nam Alexius assenserat,) patriarcham Cosmam, qui nondum dignitate se abdicaverat, et praecipuos quosdam ex sacra synodo et ordine monachorum; quos imperator adit ut reus, ut condemnatus, ut humilis vel etiam

ὕπ' ἐξουσίαν τεταγμένων καὶ τὴν ψῆφον ὅσον οὐδέπω παραδοκούντων, ἣν κατ' ἐκείνου ψηφιεῖται τὸ δικαστήριον. ἔξαγγέλλει πάντα, μὴ προβολὴν, μὴ συγκατάθεσιν, μὴ προὔξιν, μηδὲ αἰτίαν τῶν πεπραγμένων παραδραμῶν, ἀλλὰ πάντα μετὰ φόβου καὶ πίστεως ἔξαγορευσάμενος, καὶ τὴν θεραπείαν ἐξ ἐκείνων θερμοῶς ἐξαιτεῖ, ἐπιτιμίους ἑαυτὸν καθυποβάλλων. οἱ δὲ οὐκ αὐτὸν μόνον, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐκ ταύτου αἵματος

- P. 82 προσήκοντας καὶ πρὸς τὴν ἀποστασίαν συναραμένους τοῖς αὐτοῖς ἐπιτιμίους καθυποβάλλουσιν, νηστείαν καὶ χαμευνίαν καὶ τὰ τοῦτοις ἐφεπόμενα πρὸς τὴν τοῦ Θείου ἐξιλέωσιν ἐπιτάξαντες. οἱ καὶ δεξάμενοι τὰ ἐπιτίμια προθύμως ἐφύλαττον. ἀλλ' οὐδὲ αἱ σφῶν αὐτῶν γυναῖκες ἔξω τῶν ἐπιτιμιῶν ἐστάναι ἠνείχοντο· πῶς γάρ, φίλανδροι οὐσαι; αὐτόμολοι δὲ τὸν τῆς μετανοίας ζυγὸν ἀναδέχονται. καὶ ἦν ἰδεῖν τὰ βασίλεια τότε δακρύων καὶ πένθους ἀνάμεστα, πένθους οὐκ ἐπιψόγου, οὐδ' ἀσθένειαν ψυχῶν κατηγοροῦντος, ἀλλ' ἐπιβνετοῦ καὶ χαρᾶς προσέχοντος τῆς κρείττονος καὶ μηδέποτε λυομένης. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ, ὁποῖος ἐκεῖνος τὴν εὐσέβειαν ἦν, V. 69 πλέον τι ποιῶν, ἐντὸς τῆς βασιλικῆς ἀλουργίδος σάκκον περιεβέβλητο ἐν χροῖ ψαύοντα τῆς σαρκὸς ἐπὶ τεσσαράκοντα

1. ἐξουσίαν CA, ἐξουσία PG. παραδοκούντων A. 3. μὴ προβολὴν — ἀλλὰ πάντα om. CG. προβολὴν A. 7. ὁ δὲ P. 8. ἐξ αὐτοῦ G. 9. καὶ om. A. 10. Θείου CA, Θεοῦ PG. 11. οἱ καὶ δεξάμενοι A, δεξάμενοι δὲ PG. ἐφύλαττον: ἐδέξαντο CG. 12. αἱ om. GC. τοῦ ἐπιτιμιου A. 16. ἀσθενείας G. κατηγοροῦντες G. 18. ἦν om. P. 19. περιεβέβλητο G.

alius quispiam ex iis, qui subiecti sunt sententiamque tantum non exspectant, quam iudices pronuntiaturi sunt, confitetur cuncta, non suasionem, non approbationem, non rem gestam, non causam eorum, quae facta erant, praeteriens; sed omnibus cum timoris et fidei significatione expositis, ut vulneri mederentur, obnixè rogavit et se poena afficiendum dedit. illi non ipsum solum, verum etiam consanguineos et qui defectionis socii fuerant, iisdem omnes piaculis subiiciunt, ieiunio, humi cubatione et quae cum his coniungi solent ad placandum deum, praescriptis. nec illi poenam detrectant, sed libenter perferunt; quin ipsae eorum coniuges impune esse noluerunt. qui enim sustinerent, cum maritorum amantes essent? sponte igitur poenitentiae iugum subire. itaque palatium eo tempore lacrimis plenum cerneret et luctu, non illo quidem ignavo ac vituperabili, animi abiecti imbecillitatem prodente, sed honesto gaudiumque procurante coeleste nec unquam interiturum. imperator autem, qua erat pietate, ultra progressus, sub purpura saccum ipsi corpori adhaerentem ge-

νυχθημέροις. ἐν δὲ ταῖς νυξὶ χαμεύνης ἔκειτο ἐπὶ πέτραις
μόνον ἀνέχων τὴν κεφαλὴν καὶ πενθῶν ὡς εἰκος. εἰθ' οὕτως
τῶν τῆς βασιλείας πραγμάτων ἀγναῖς ἄπτεται χερσίν.

6. Οἰακοστρόφον δὲ μᾶλλον ἑαυτοῦ τὴν μητέρα ἰμειρό-
5 μενος εἶναι, τὴν βουλὴν ὑποβρύχιον τέως εἶχε, δεδιὼς
μὴ τοῦ τοιοῦτου γνωσθέντος αὐτῇ λογισμοῦ, καὶ τῶν βουσι-
λείων ἐξέλθαι, πρὸς ὑψηλότερον βίον γινώσκων αὐτὴν ἀπο- C
βλέπουσαν. ἐν πᾶσι μὲν οὖν τοῖς προσπίπτουσι βουλῆς αὐ-
τῆς ἄτερ μηδὲ τὸ τυχόν ἦν ἐνεργῶν, ἄλλὰ κοινῶν εἶχε τῶν
10 βουλευμάτων ὁμοῦ καὶ συλλήπτορα τὴν μητέρα, καὶ καταμι-
κρὸν ὑφέρπων αὐτῇ καὶ κοινοποιούμενος τὴν τῶν πραγμάτων
διοίκησιν, καὶ πού καὶ φανερώς ἐνδεικνύμενος, ὡς ἄτερ τῆς
ἐκείνης φρενὸς καὶ γνώμης ἀπολείται τῆς βασιλείας τὰ πρά-
γματα. οὕτως εἶχε καὶ ξυνεδέσμευ πλέον ἑαυτῷ τὴν μητέρα
15 καὶ τοῦ κατὰ σκοπὸν ἀπέργε καὶ ἀπεκώλυεν. ἡ μὲν γὰρ
πρὸς σταθμὸν ἀπέβλεπεν ἔσχατον καὶ μονὰς διανοεῖτο, ἐν αἷς D
τὸν ἐπίλοιπον χρόνον μετ' εὐφρονος λογισμοῦ ἐλκύσει τοῦ βίου.
καὶ ταῦτ' ἐνόει καὶ ἑαυτῇ διὰ παντὸς ἐπνύχετο τεύξασθαι.
ἀλλ' εἰ καὶ τοιαῦτα κατὰ νοῦν συνδισκοπεῖτο καὶ ὅλως πρὸς
20 ὑψηλότερον ἐνητένιζε βίον, ἀλλ' ἦν γε καὶ φιλόπαις, εἶπερ
τις ἄλλη γυνή, καὶ πως ἠβούλετο συνδιενεγκεῖν μετὰ τοῦ υἱοῦ

1. νυχθημέρους G.	χαμευνης A.	πέτραις A.	2.
τῆς κεφαλῆς A.	4. τὴν ἑαυτοῦ μητέρα A.	ἰμειρόμε-
νος P, βουλόμενος CGA.	8. τοῖς : τῆς P.
9. τυχόν ἐνεργῶν, ταῦτ' ἐγνωῶν, κοινῶν A.	7. ἐξελθεῖν A.	10. βουλημά-
των P, alterum GA.	14. ἑαυτοῦ CG.
20. γε om. G.	καὶ αὐτῇ φιλόπαις A.	21. καὶ πως : ὅπως A.	

atabat per dies noctesque quadraginta. noctu autem humi cubabat, lapide tantum caput fulciens, lugebatque, ut par erat. atque sic demum rem publicam puris manibus capessivit.

6. Sed cum percuperet, ut potius quam ipse mater rei publicae gubernacula tractaret, tamen id consilium tum quidem clam habuit, veritus, ne si mentem suam illa cognosset, etiam palatio egrederetur, quippe quam dudum de altiori vita cogitare sciret. in omnibus igitur, quae accidebant, ne quotidiana quidem, ea inconsulta, conficiebat, imo consiliorum participem atque adiutricem matrem habebat, cum et paulatim obreperet rerumque administrationem cum ea communicaret, et interdum etiam aperte profiteretur, sine illius mente atque consilio imperii res pessum ituras. sic arctiori secum vinculo coniunctam eam tenebat et a consilio perficiendo abstrahebat arcebatque. appetebat enim stationem ea ultimam et monasteria cogitabat, ubi reliquum vitae tempus quieto transigeret animo. ad id animum appulerat, et ut sibi contingeret, assidue precabatur. sed licet tale consilium agitare

τὸ τῆς βασιλείας κλυδώνιον, καὶ οὐριοδρομοῦσαν τὴν ναῦν
 ἢ καὶ πανυχόθεν βαλλομένην τοῖς κύμασιν ὡς ἄριστα οἰακο-
 P. 83 στροφεῖν, καὶ μάλιστα τοῦ παιδὸς ἄρτι ἐπὶ τὴν πρύμναν
 καθίσαντος καὶ τῶν οἰάκων ἐφασμαμένου καὶ μήπω πρόην
 θαλάττῃ καὶ κύμασι καὶ ἀνέμοις ὠμίληκός τοιοῦτος. ταῦτα 5
 δὲ λέγουσα, τὴν τῆς βασιλείας αἰνίτομαι πολυμερῆ καὶ πο-
 λυτάραχον ὄχλησιν. τὸ τοίνυν μητρῶον πάθος κατεῖχεν αὐτὴν,
 καὶ συνδιεκυβέρινα τῷ νιῷ καὶ βασιλεῖ, καὶ τὰς ἡμέρας ἔστιν
 ὅπου καὶ μόνῃ παραλαβοῦσα, ἀπροσπταίστως τε καὶ ἀναμαρ-
 τήτως τὸ ἄρμα τοῦ κράτους ἤλαυνεν· ἦν γὰρ καὶ φρονήρης 11
 ἄλλως καὶ βασιλείος γνώμη αὐτόχρομα καὶ θρόνων κατόρθω-
 Βσις· ἀνθεῖλκε δὲ ταύτην ἐκ θατέρου καὶ ὁ πόθος ὁ πρὸς
 θεόν. ἐπεὶ δὲ κατὰ τὸν Αὐγούστον μῆνα ἐπινεμήσεως τῆς
 αὐτῆς ἔτι τρεχούσης ἢ τοῦ Ῥομπέρτου διαπεραίωσις τοῦτον
 ἐξελεῖν κατηνάγκαζεν, εἰς φῶς ἤδη καὶ ἔργον τὸ τῆς ψυχῆς 17
 ἐννόημα ἐξάγων, τὴν αὐτοκράτορα διοίκησιν τῇ μητρὶ καὶ
 μόνῃ ἀπεκληρώσατο, καὶ διὰ χρυσοβούλλου λόγον τὰ βεβου-
 λευμένα εἰς προὔπτον πᾶσι κατέστησεν. ἐπεὶ δὲ τὸν ἱστορίαν
 συγγράφοντα οὐ παχυμερῶς τὰς τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν πράξεις
 καὶ τὰ θεσπίσματα παραπέμπειν χρή, ἀλλὰ τὰς μὲν κατα- 20
 C λεπτύνειν, ὡς ἐνόν, τὰ δ' ἐκείνοις δεδωγμένα ἐκτίθεσθαι, εἴμι

2. οἰακοστροφῶν P. 6. πολυμερῆ PA, πολύτεχρον CG. πο-
 λυτάραχον CGA, πολυτάρακτον P. 13. τῆς αὐτῆς ἐπινεμή-
 σεως A. 16. αὐτοκρατορίας A. καὶ μόνῃ: ἄννη A.
 17. χρυσοβούλλου A. 18. κατέστησεν. ἀλλὰ τὰς τοῦ γραφῆως
 μόνον κομψείας ὡς εἶχεν, εἴμι καὶ αὐτὴ τὰ τοῦ ῥήθ. χρυσοβού-
 λλου ἐκθησομένη A. 21. εἴμι P.

animumque ad altiore[m] vitam penitus applicuisset, tamen eadem
 erga liberos erat pia, si quae alia femina, atque una cum filio im-
 perii procellas sustinere, et secundo vento navem actam vel etiam
 fluctibus undecunq[ue] iactatam quam optime gubernare volebat, prae-
 sertim cum filius modo in puppi consedisset et prehendisset clavum,
 nondum maris fluctibus procellisque eiusmodi assuetus, ea cum dico,
 imperii significo multiplices et perincommodas molestias. evicit igitur
 maternus amor, ut una cum filio imperatore rem publicam gubernaret
 atque adeo sola interdum imperii quasi currum, habenis prehensis, re-
 geret inoffenso ac prospero cursu: erat enim cum sapienti, tum re-
 gio plane animo, et regnis nata administrandis: sed ex altera parte
 etiam dei amor eam trahebat. cum autem mense Augusto, eadem
 adhuc indictione, Roberti traiectio Alexium urbe exire cogeret, pate-
 fecit iam animi consilium atque ad effectum perduxit. summum enim
 imperium matri soli commisit idque, bulla aurea edita, in publicum
 pronuntiavit. quoniam autem eum, qui historiam conscribit, clarorum

καὶ αὐτὴ τοῦτον τὸν τρόπον τὰ τοῦ ῥηθέντος χρυσοβούλλου ἐκδησομένη, τὰς τοῦ γραφέως μόνον κομιψείας περιελοῦσα. ἔχει δὲ οὕτως. “οὐδὲν ἰσοστάσιον μητρὸς συμπαθοῦς καὶ V. 70 φιλόπαιδος, οὔτε ταύτης ἰσχυρότερον φυλακτήριον, κὰν κίν- D
5 δυνος προορᾶται, κὰν ἄλλο τι τῶν ἀπενκταίων ἐλπίζοιτο. εἰ γὰρ βουλευσεται αὕτη, πάγιον ἔσται τὸ βούλευμα, εἰ ἐπεύ-
ξεται, στήριγμα ἔσονται αἱ εὐχαὶ καὶ φύλακες ἀκαταγώνι-
στοι. τοιαύτη γοῦν καὶ τῇ βασιλείᾳ μου ἐφάνη ἐξ αὐτῆς τῆς
0 ἀτελοῦς ἡλικίας πρακτικῶς ἢ ἡγιωμένη μήτηρ αὐτῆς καὶ δέ-
σποινα, τὰ πάντα μοι γεγονυῖα καὶ τροφὸς καὶ ἀγωγός. καὶ
γὰρ τῷ συγκλητικῷ καταλόγῳ αὐτῆς συνουσίας, μητρὸς πόθος
προέδραμε, καὶ νιοῦ πίστις ἀκεραία συνειτηρήθη. μία ψυχὴ P. 84
ἐν διηρημένοις σώμασιν ἐγνωσθῆ καὶ χάριτι Χριστοῦ καλῶς
διετηρήθη μέχρι τοῦ νῦν. οὐ τὸ ἐμὸν ἢ τὸ σόν, τὸ ψυχρὸν
τοῦτο ῥῆμα, ἐρρήθη, καὶ τὸ δὴ μεῖζον, ὅτι αἱ αὐτῆς εὐχαὶ
τὸν πάντα χρόνον πληθυνόμεναι εἰς τὰ ὄτα κυρίου εισέδου-
σαν καὶ εἰς τόδε τὸ ὕψος τῆς βασιλείας ἡμᾶς ἀνήγαγον. ἀλλ’
ἐπεὶ καὶ μετὰ τὸ ἐπιλαβέσθαι τῶν τῆς βασιλείας σκήπτρων οὐκ

2. ἐκδησομένη. ἔχει δὲ οὕτως. τὰς τοῦ γρ. μ. κ. περιελοῦσα. οὐδὲν G. κομιψείας C. 3. post οὕτως P add. τὰ τοῦ χρυσοβούλλου τοῦ γεγονότος περὶ τῆς διοικήσεως τῶν κοινῶν τῇ μητρὶ τοῦ βασιλέως, eundem titulum G in margine, om. A. 4. ἰσχυρότερον PG, alterum A. 5. ἐλπίζοιτο FL et P in margine, λογίζοιτο PG. 6. αὐτὴ G. 8. ἐφάνη om. CGA, add. PF. 9. ἢ om. A. 10. τὰ om. A. ἀγωγός A, ἀναγωγός PG. 13. διεγνωσθῆ PG, alterum C. 16. εισέδοσαν P. 17. ὕψος : ἔτος P. ἡμῶν G, om. C.

virorum facta consultaque non crasse transmittere oportet, sed subtiliter, quantum possit, illa enarrare et quae decreta fuerint referre: aggrediar et ego hac ratione bullam auream illam referre, nec nisi ea omitam, quae ad scribae ornatum pertinent. habet autem ita: “nihil est, quod aequiparari queat matri, quae liberos amat eorumque vice iuxta commovetur ac sua; nec ea firmius ullum praesidium est, sive periculum providetur, sive aliud quid abominandi speratur. nam si consuluerit haec, firmum erit consilium, si precata deum fuerit, munimento erunt preces et invictorum instar satellitum. talem et nostrae maiestati a prima inde aetate sese re praestitit veneranda mater ac domina, quae omnia nobis erat et nutrix et educatrix. cumque dein senatorum numero adscripti essemus, nec mater desiit caritate praeire, et filii pietas fiduciaque integra mansit. una duobus in corporibus anima cernebatur eaque necessitudo per Christi gratiam pulchre servata est lucusque. non “meum,” non “tuum,” frigidum illud verbum, dicebatur; atque quod longe maximum est, crebrae eius per omne tempus preces, a deo admissae, in hoc imperii fastigium

ἔφερε μὴ συμπονουμένη ἐπίσης τῇ βασιλείᾳ μου καὶ τοῦ
 συμφέροντος αὐτῇ ἀντεχομένη καὶ τοῦ κοινού, ἐτοιμαζομένη
 δὲ ἤδη ἡ βασιλεία μου σὺν θεῷ πρὸς τὴν κατὰ τῶν ἐχθρῶν
 τῆς Ῥωμανίας ἐξέλευσιν, διὰ φροντίδος μὲν πολλῆς ποιεῖται
 B καὶ τὴν τοῦ στρατιωτικοῦ συλλογὴν τε καὶ διευθέτησιν, οὐκ 5
 ἐλάχιστον δὲ ταύτη νερόμισται καὶ ἡ περὶ τῆς τῶν σεκρετι-
 κῶν τε καὶ πολιτικῶν πραγμάτων διοικήσεως φροντίς. εὖρε
 γοῦν οἷον ἀριστοκρατίας ἀνεπιβούλευτον ὀχύρωμα, ὡς ἂν τῇ
 ἡγιασμένη καὶ πανεντιμοιάτῃ μητρὶ αὐτῆς ἀνατεθῆ ἡ τῶν
 ἀπάντων διοικήσις. διορίζεται γοῦν ἡ βασιλεία μου καθα-
 ρῶς διὰ τοῦ παρόντος χρυσοβούλλου, ἵνα δι' ἣν ἔχει πολυ-
 πειρίαν περὶ τὰ βιωτικὰ πράγματα, εἰ καὶ τέλεον τούτων
 καταπεφρόνηκεν, ἄπερ ἂν ἐγγράφως διορίσῃται, καὶν παρὰ
 τοῦ προεσιῶτος τῶν σεκρέτων ἀναφέρονται ἢ τῶν ὑπ' αὐτὸν
 C σεκρετικῶν ἢ τῶν ἄλλων ἀπάντων, ὧν αἱ ὑπομνήσεις ἢ αἰτή-
 σεις ἢ κρίσεις ἐτοιμασθήσονται ἐπὶ συμπαιθείαις δημοσιακαῖς
 ὀφλημάτων, τὸ κῦρος ἔξουσι μόνιμον, ὡς παρὰ τοῦ γαλη-
 νίου κράτους τῆς βασιλείας μου οἰκονομούμενα καὶ ἐξ αὐτοῦ
 τοῦ στόματος αὐτῆς τὰ γραφέντα ἀποστοματιζόμενα. οἶαι
 γὰρ ἂν λύσεις παρ' αὐτῆς ἀποφανθήσονται ἢ καὶ προστάξεις 2

3. δὲ om. A. vid. annotat. 4. Ῥωμανίας : βασιλείας A. 8.
 ἀριστοκρατίας οἷον A. 9. πανεντιμοιάτῃ G. 13. ἂν om.
 CGA, add. PF. ἐγγράφως αὕτη διορίσῃται A. παρὰ τοῦ
 FC et in margine P, παρ' αὐτοῦ PG. 14. αὐτῶν G. 15.
 σεκρετικῶν : σεπτῶν G. 20. ἂν om. A. 20. ἀποφανθήσονται P.

nos extulere. quae cum etiam post susceptum imperium non potuis-
 set, quin laboris societatem cum maiestate nostra coiret et rei pu-
 blicae saluti ipsa prospiceret, maiestas nostra iam cum deo expedi-
 tionem adversus Romaniae hostes obitura, ut curam sane magnam
 ponit in delectibus habendis exercituque bene ordinando, ita non
 minimi momenti esse rerum iudicialium et civilium curam existimat.
 itaque hoc imperii quasi firmissimum munimentum invenimus, ut
 sanctae ac maxime venerabili matri rerum omnium administratio com-
 mittatur. decernit igitur maiestas nostra bullaque hac aurea sancit,
 ut pro magna, qua pollet, rerum humanarum peritia, tametsi eas
 prorsus contemnit, quidquid scripto decreverit, sive ab eo relatum sit,
 qui universae rei iudiciariae praeest, sive ab officialibus huic subiec-
 tis, sive a ceteris omnibus, qui vel commentariorum vel libellorum
 vel sententiarum curam gerunt in publicis debitorum remissionibus,
 id auctoritatem habeat perpetuam nihiloque minorem, quam si ab
 ipsa serenitate nostra statutum iussumque esset. quaecunque responsa
 eius proferentur, vel mandata scripta, non scripta, cum ratione vel sine
 ratione, munita modo eius sigillo, quod transfigurationem et assum-

ἔγγραφοι ἢ ἄγραφοι, κὰν εὐλογοὶ κὰν ἀνεύλογοι, σφραγιδα
 φέρουσαι αὐτῆς τὴν μεταμόρφωσιν καὶ τὴν κοίμησιν, ὡς
 αὐτῆς τῆς βασιλείας μου λογισθῆσονται. τῷ δὲ μηνὶ τοῦ
 κατὰ τὴν ἡμέραν διοικοῦντος τὰ σέκρετα, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ προ- D
 βολῶν καὶ διαδοχῶν τῶν σεκρέτων καὶ τῶν θεμάτων καὶ ἐπὶ
 τοῖς ἀξιώμασι καὶ ὄφφικίοις καὶ δωρεαῖς ἀκινήτων βασιλι- V. 71
 κῶς ἢ ἀγία μήτηρ αὐτῆς ἔξει ἄδειαν ὃ δόξει ταύτῃ ποιεῖν.
 ἀλλὰ καὶ εἴ τινες προβληθῆσονται εἰς τὰ σέκρετα ἢ καὶ εἰς
 θέματα καὶ διαδεχθῆσονται τιμηθῆσονται δὲ καὶ ἐν μεγί-
 0 στοῖς ἀξιώμασι καὶ μέσοις καὶ ἐλαχίστοις, ἔσονται εἰς τὸ
 ἔξῃς ἀμετακίνητοι καὶ ἀμετάπτωτοι. ἀλλὰ καὶ ἀυξήσεις P. 85
 ῥογῶν καὶ προσθήκας δόσεων καὶ συμπαθείας τῶν λεγομένων
 σνηθειῶν καὶ σχιδευσμοῦς καὶ ἀποσχιδευσμοῦς προστάξει αὐτῇ
 ἀνευδοιάστως, καὶ περιεκτικῶς εἰπεῖν, οὐδὲν ἀσυντελὲς λο-
 7 γισθῆσεται, ὅπερ αὐτὴ κελεύσει ἐγγράφως τε καὶ ἀγράφως.
 τὰ γὰρ ῥήματα ταύτης καὶ τὰ προστάγματα ὡς τῆς βασι-
 λείας μου λογισθῆσονται, καὶ οὐδὲν τούτων ἀθειηθῆσεται,
 ἀλλὰ καὶ κύρια καὶ μόνιμα ἔσονται εἰς τοὺς ἔξῃς χρόνους. καὶ B
 οὔτε εὐθύνην, οὔτε ἡντιναοῦν ἀνάκρισιν ὑποπιεύσει νῦν ἢ εἰς
 0 τὸ μετέπειτα παρ' οὔτινοσοῦν τῶν ἀπάντων οὔτε τις τῶν ἐξυ-
 ηρητουμένων αὐτῇ, ἢ αὐτὸς ὃ κατὰ τὴν ἡμέραν λογοθέτης

1. ἢ : καὶ G. 3. τῷ : τὸ F. 5. καὶ τῶν θεμάτων om. C.
 6. βασιλικῶν coni. Diesterweg. 10. μέσοις : μεγάλοις G. 13.
 σχιδευσμοῦς καὶ ἀποσχιδευσμοῦς C, σχιδειμοῦς καὶ ἀποσχιδευ-
 14. καὶ ἀνευδοιάστως A. οὐδὲ G. 17. ἀθειηθε-
 18. καὶ prius om. F. 19. ἡντιναοῦν om. A. ὑπο-
 πιεύσει CA, ὑποπιεύση PG.

tionem exhibet, ut ab ipsa nostra maiestate profecta habeantur.
 mense quoque eius, qui pro tempore rem iudicalem administrat,
 etiam de promotionibus et successionibus in iudiciis superioribus in-
 ferioribusque, atque in dignitatibus et muneribus et donationibus
 rerum immobilium regio arbitrio sancta parens nostra, quidvis volet,
 decernendi habeat facultatem. et quicumque promoti fuerint in iudi-
 cia maioris minorisque ordinis et in iis successerint, maximis, mediis,
 infimis honoribus ornati, non summovebuntur ii in posterum statu suo
 nec unquam excident. sed et augmenta rogarum et incrementa largi-
 tionum et remissiones vectigalium, quae consuetudines vocantur; et
 stipendia ex parte aut omnino recisa suo haec constituet iure et, ut
 universe loquar, nihil irritum censebitur, quod illa imperaverit vel
 litteris vel sine litteris. verba enim huius et mandata tanquam ipsius
 maiestatis nostrae habebuntur, neque quidquam abrogabitur, sed rata
 firmaque erunt in postera tempora. nec quisquam eorum, qui illi
 ministraverit, nec ipse pro tempore logotheta secretorum, quantumvis

τῶν σεκρέτων, κὰν εὐλογα κὰν παράλογα τὰ πραχθησόμενα δόξη. τὸ γὰρ παντελῶς ἀλογοπράγητον ἔξουσιν εἶσαι, ὅποια ἂν καὶ εἴη τῷ παρόντι χρυσοβούλλῳ λόγῳ στηριζόμενα.”

7. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν τὰ τοῦ χρυσοβούλλου. Θανμάσειε δ' ἂν τις ἐν τοῦτοις τὸν ἑμὸν πατέρα καὶ αὐτοκράτορα τῆς 5 εἰς τὴν μητέρα τιμῆς καὶ ὅπως αὐτῇ παρακεχωρήκει τῶν ἀπάντων, αὐτὸς τῆς βασιλικῆς ἡγίας οἶον ὑπεξιστάμενος καὶ τρόπον τινὰ ἐποχουμένη τοῦ βασιλικοῦ ἄρματος αὐτῇ παρα-
C θέων καὶ ψιλοῦ μόνου τοῦ τῆς βασιλείας μετέχων ὀνόματος. καίτοι κατὰ τὴν ἡλικίαν τὸν μείρακα ἤδη παρήλλαττε, καθ' ὃν 10 μάλιστα καιρὸν ἐπιφύεται τοῖς τοιοῦτοις ἤθεσιν ὁ τῆς φιλαρχίας ἔρως. τοὺς μὲν γὰρ πρὸς τοὺς βαρβάρους πολέμους καὶ ὅσα τῶν ἄθλων καὶ τῶν ἀγώνων ὑπῆν, αὐτὸς ἀνεξώσατο, πᾶσαν δὲ τῶν πραγμάτων διοίκησιν καὶ πολιτικὰς ἀρχὰς καὶ τοὺς περὶ τῶν εἰσφορῶν λόγους καὶ τῶν ὑπὲρ τῆς βασιλείας 15 ἀναλωμάτων τῇ μητρὶ κατεπίστευσε. καὶ ἴσως μὲν ἂν τις ἐνταῦθα γινόμενος καταμέμφοιτο τὴν οἰκονομίαν, ὡς γυναικωνίτιδι καταπιστεύσαντος τοῦμοῦ πατρὸς τὴν τῆς βασιλείας διοίκησιν· ἀλλ' εἰ τὸ φρόνημα τῆς γυναικὸς ἠπίστατο καὶ 20 ἴδουσι τις ἦν ἀρετὴν καὶ τὸν νοῦν καὶ ὅπως εἶχε δραστηριότη-
τος, ἀφέμενος μέμψεως πρὸς θαῦμα τὴν μέμψιν μετέβαλε. τοσαύτη γὰρ ἦ ἐμὴ μάμμη περὶ τὰ πράγματα δεξιωτάτη καὶ

2. εὐλογοπράγητον CG, alterum FPA.

3. χρυσοβουλλου A.

4. μὲν τὰ : περὶ G. 13. ὑπῆν : ἦν G. ἐξώσατο A. 14. δὲ

τὴν τῶν A. 15. τοῦ — λόγου A. 16. ἀναχωμάτων P. 17.

καταμέμφοιτο G. 18. πρὸς ante τὴν add. G. 21. μετέβαλε G.

bene secusque habere videantur decreta, ullo tempore a quoquam ad rationem reddendam causamve dicendam cogi poterit. prorsus enim nulla unquam ratio exigenda est de omnibus, quaecunque tandem hac bulla aurea confirmata fuerint.”

7. Hactenus bulla aurea. in qua miretur fortasse aliquis imperatorem, patrem meum, tantum matri tribuisse honorem, ut ei summam rerum committeret, ipse imperii regimine quasi decederet et quodammodo iuxta matrem, regio curru vehementem, cursaret, nudo solum imperatoris nomine retento. atqui adolescentiam iam excesserat, qua potissimum aetate duci solent eiusmodi ingenia cupiditate regnandi. bella adversus barbaros et quidquid laborum et periculorum suberat, sibi seposuit; summam administrationem rerum, magistratuum curam, vectigalium sumtuumque publicorum rationes matri commisit. fortasse igitur hoc loco vituperet aliquis patris mei consilium, quod gynaeco imperii administrationem tradidit; at si prudentiam mulieris cognosset, et quanta virtute fuerit quantaque industria, vituperatione missa, in admirationem raptus esset. tanta enim in avia mea inerat

τάξαι καὶ καταστήσασθαι πολιτείαν εὐμήχανος, ὥστε μὴ μόνον τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν διοικεῖν δύνασθαι, ἀλλὰ καὶ πᾶσαν τὴν ὀπουδήποτε βασιλείαν, ὅποσιν ἤλιος ἐφορᾷ. πολυπειρός τε γὰρ ἦν καὶ πολλῶν πραγμάτων ἐγίνωσκε φύσεις, καὶ ὅπως P. 86
 5 ἄρχεται καὶ εἰς ὃ καταντήσειεν ἕκαστον ἐξηπίστατο, καὶ τίνα μὲν τίνων εἰσὶν ἀναιρετικά, τίνα δὲ μᾶλλον ἐπιρροώννυσιν ἕτερα, ὄξυτάτη τε τὸ δέον καταμαθεῖν καὶ μετὰ ἀσφαλείας καταπροᾶξαι δεινὴ. καὶ οὐκ ἦν μὲν τὴν γνώμην τοιαύτη, γλωτταν δὲ εἶχεν ἀπόδουσαν πρὸς τὴν γνώμην· ἀλλ' ἦν αὐτό- V. 73
 0 ὄρημα ῥήτωρ πιθανώτατος, καὶ οὔτε λάλος καὶ εἰς μῆκος τοὺς λόγους ἐκτείνουσα, οὔτε ταχέως ἀπελίμπανεν αὐτῇ τὸ πνεῦμα τοῦ λόγου, ἀλλ' ἐπικαίρως ἀρξαμένη εἰς τὰ καιριώτατα πάλιν κατέληγε. καὶ ὁ μὲν βασιλεὺς θρόνος αὐτὴν παρηκμακυῖαν κατέληφεν, ὅτε καὶ μᾶλλον τὸ φρονοῦν ἤκμαζε καὶ ἡ B
 5 σύνοις ἐπὴνθει καὶ ἡ περὶ τὰ πράγματα ἐπιστήμη συνήμαζεν, ἐξ ὧν οἰκονομίαι καὶ διοικήσεις τὸ κράτος ἔχουσιν. ἔχει δὲ ὡς τὸ εἶκος ἡ τοιαύτη ἡλικία οὐ μόνον τι λέξαι τῶν νέων σοφώτερον, ὡς ἡ τραγωδία φησὶν, ἀλλὰ καὶ συμφορώτερον προᾶξαι. ὁ δὲ κατόπιν χρόνος καὶ ὅποταν ἐκείνη ταῖς νεωτέ-
 10 ραῖς συνεξητάζετο γυναιξί, θαῦμα ἄντικρυς ἦν, πολὺν ἐν νεορῇ ἡλικίᾳ ἐπιδεικνυμένη φρόνημα. καὶ παρεῖχεν ἐξ αὐτῆς ὄψεως τῷ βουλομένῳ καταθρεῖν τὴν ἐνοῦσαν αὐτῇ ἀρετὴν ὁμοῦ καὶ ἐμβροθίαιαν. ἀλλ', ὅπερ ἔλεγον, ὁ ἐμὸς πατὴρ τῆς

5. καταντήσειεν G. 10. πιθανώτατος C, πιθανότητος PG. 11.
 an αὐτῇ? 17. δὲ ὡς ἡ τοιαύτη τὸ εἶκος P, recte G. 23.
 ὁμοῦ om. G. ἐμβροθίαιαν P, ἐμβροθουσαν G, ἐμβροθίαιαν C.

rerum gerendarum dexteritas, tanta constituendae ordinandaeque rei publicae facultas, ut non solum Romano imperio administrando par esset, sed omni ubivis terrarum regno, quantumcunque est. nempe experientissima erat et multarum rerum noverat naturas, quo quidque initio esset et quorsum evasurum, quae quibus adversarentur, quaeque invandis firmandisque rebus aliis essent, celerrime, quid opus facto, perspiciebat et caute constanterque exsequens. nec vero, cum consilio adeo polleret, claudicabat lingua; quin erat plane eloquentissima, ac neque loquacitate sermonem longius producebat, neque celeriter deficiebat eam spiritus; verum opportune exorsa, quam opportunissime rursus finivit. atque imperii gubernaculis accessit ingravescente iam aetate, quando et sapientia magis viget et prudentia floret et rerum usus suppetit; ex quibus administratio vim nanciscitur suam. est nimirum huius aetatis non solum loqui iuvenibus prudentius, ut in tragoedia est, verum etiam ad utilitatem commodius agere. in superiore autem vita, cum adhuc in iuniorum numero esset, mulier sane mirifica erat, quippe quae senilem in adolescentia prudentiam praestaret.

βασιλείας ἐπιδραξάμενος, τοὺς μὲν ἀγῶνας καὶ ἰδρωτάς ἐαν-
 Cτῆ τεταμίευκε, θεωρὸν τῶν ἀγῶνων τὴν μητέρα ποιούμενος,
 ἐκείνην δὲ δεσπότην καταστησάμενος, τὸ παρ' ἐκείνης κελευό-
 μενον καθάπερ δοῦλος ἔλεγέ τε καὶ ἔπρατιεν. ἔστεργεν οὖν
 αὐτὴν ὁ βασιλεὺς ὑπερφυῶς καὶ τῶν αὐτῆς βουλευμάτων 5
 ἐξήρητο, (τοσοῦτον ἦν φιλομήτωρ,) καὶ τὴν δεξιὰν ἐδίδου
 τῆς ἐκείνης γλώττης ὑπηρετιν καὶ τὴν ἀκοὴν τῶν ἐκείνης
 φωνῶν εἰς ἀκρόασιν, καὶ εἰς ἅπαντα ταύτῃ ὁ βασιλεὺς συγ-
 κατένευεν ἢ ἀνένευεν, ἐφ' οἷς ἕρα ἐκείνη κατανεύσειεν ἢ
 ἀνανεύσειεν. καὶ ἦν τὸ πρᾶγμα ὅλως τοιοῦτον. ἐκείνος μὲν 10
 D γὰρ σχῆμα βασιλείας εἶχεν, ἡ δὲ τὴν βασιλείαν αὐτὴν· καὶ
 ἡ μὲν ἐθεσμοθέτει, δῶκει τὸ πᾶν καὶ ἐπρυτάνευεν, ὁ
 δὲ τὰς διοικήσεις ἐκείνης καὶ τὰς ἐγγράφους καὶ τὰς ἀγρά-
 φους, τὰς μὲν χειρὶ, τὰς δὲ φωναῖς ἐπεσφράγιζε, καὶ ὡς
 οὕτω γε φάναι, ὄργανον ἦν αὐτῇ βασιλείας, οὐ βασιλεὺς. 15
 ἠρέσκετο γὰρ ἐφ' ἅπασιν, οἷς ἡ μήτηρ διαγνοίη καὶ διορί-
 P. 87 σειε, καὶ οὐχ ὡς μητρὶ μόνον καταπειθέστατος ἦν, ἀλλὰ
 γὰρ ὡς ἐξἄρχῳ βασιλικῆς ἐπιστήμης ταύτῃ προσεῖχε τὸν
 νοῦν. ἦδει γὰρ ἀκριβῶς τὸ ταύτης ἐφ' ἅπασιν ἐπὶ τὸ κράτι-
 στον συγκεχωρηκός, καὶ ὅτι διαφερόντως πάντας τοὺς κατ' 20
 ἐκεῖνο καιροῦ γεγονότας ἀνθρώπους εἰς φρόνησίν τε καὶ σύ-
 νεσιν πραγμάτων ὑπερελαύνει.

1. ἑαυτοῦ P, ἑαυτῷ CG. 3. ἐκείναις κελευόμενος G. 6.
 τοσοῦτον CG, τοσοῦτο P. 7. τῇ ἐκείνης γλώττῃ G. vid. annotat.
 12. καὶ add. G. 14. ὡς om. G. 18. γὰρ : καί?

atque ipso vultu ostendebat intuentibus virtutem sibi insitam gravita-
 temque. sed, quemadmodum dixi, pater meus imperio potitus, ipse
 labores sudoresque, spectatrice matre, perferendos sumpsit, hanc autem
 dominam constituit et velut servus, quod illa iubebat, et loquebatur
 et agebat. diligebat eam imperator mirum in modum, totusque e consi-
 liis eius pendebat: adeo matris erat amans: dextramque maternae
 linguae famulam, aures vocum illius audientes esse volebat, atque
 in omnibus rebus annuebat vel abnuebat, quae quidem illa annueret
 abnueretve. et plane sic se res habebat: ille speciem regni obtine-
 bat, haec regnum ipsum; illa leges dabat, gubernabat cuncta admi-
 nistrabatque; hic placita eius, sive scripta subscribendo, sive non scri-
 pta vocis suffragio, confirmabat, et, ut ita dicam, instrumentum im-
 perii erat matri, non imperatori. rata enim habebat omnia, quaecun-
 que illa decernebat et statuebat; neque ut matri solum obedientissi-
 mus erat, verum etiam ut regnandi artis magistrae attentum ei prae-
 bebatur animum; quippe cui exploratissimum esset, illam in omni re ad
 summam perfectionem pervenisse et longe omnes, qui tunc erant
 homines, prudentia et rerum peritia anteire.

8. Τοιαῦτα τὰ τῆς Ἀλεξίου βασιλείας προοίμια. οὐ γάρ τις αὐτοκράτορα τοῦτον εἰκότως τό γε νῦν ὀνομάσειε, τῆς αὐτοκράτορος περιωπῆς ἅπαξ ἀποκληρωθείσης παρ' αὐτοῦ τῆ μητρὶ. ἄλλος μὲν οὖν νόμοις ἐγκωμιστικοῖς ὑπεῖκων, πα- B
 5 τριδα τῆς Θανμασίας ἐκείνης μητρὸς ἐπαινείτω καὶ γένος πρὸς Ἀδριανὸς ἐκείνους τοὺς Δαλασσηνοὺς ἀναφερόμενον καὶ Χάρωνας, καὶ τῷ πελάγει τῶν κατ' ἐκείνους προτερημάτων ἐπαφιέτω τὸν λόγον· ἐμοὶ δὲ ἱστορίαν ξυγγραμμοῦση οὐκ ἐκ γένους καὶ αἵματος προσήκει ταύτην χαρακτηριῶσαι, ἀλλ' 10
 ἐκ τρόπου καὶ ἀρετῆς καὶ τούτων, ὅπως ὁ τῆς ἱστορίας ὑποτίθεται λόγος. ἵνα γὰρ πρὸς ἐκείνην ἐπαναδραμοῦμαι V. 73 καὶ αὐθις, ἀξίωμα μὲν οὖν μέγιστον αὐτῇ οὐ γυναικῶν μό- C
 νον, ἀλλὰ καὶ ἀρρένων καθίστατο καὶ κόσμος τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, τὴν δὲ περὶ τὰ βασιλεία γυναικωνίτιν παντά- 15
 πωσι διεφθορυῖαν, ἐξότου ὁ Μονομάχος ἐκείνος τὸ τῆς βασιλείας ἀνεδήσατο κράτος, καὶ εἰς ἔρωτας ἀλόγους ἀποκλίνασαν καὶ μέχρι τῆς βασιλείας τοῦμοῦ πατρὸς, ἐπὶ τὸ βέλτιον ἀλλοιώσασα, εἰς κόσμον ἐπαινούμενον μετήνεγκε. καὶ ἦν ἰδεῖν 20
 τὰ βασιλεία τηρικαῦτα τάξεως ἐπαινουμένης μετείληχότα· καὶ γὰρ ὄρους τε τῶν θεῶν ὕμνων ἔταξε καὶ καιροὺς ἀρί- 25
 στον τε καὶ ἀρχαιοσιίας ἐπήξατο, στάθμη καὶ κανὼν τοῖς D
 πᾶσιν αὐτῇ γεγονυῖα, ὡς τὰ βασιλεία μᾶλλον ἱερὰ φροντιστήρια εἶναι δοκεῖν. τοιαύτη τις ἦν ἡ ὑπερφυῆς καὶ ὄντως

10. ὁπόσον CG. 16. ἀποκλίναςαν C, ὑποκλίναςαν PG. 19. τὰ βασιλεία om. P.

8. Huiusmodi fuere initia Alexii regni; nam imperatorem eum hoc quidem tempore dicere vix licet, cum imperatoris potestatem semel matri concesserit, iam alius laudationis legibus obsequens, patriam matris illius admirabilis genusque ab Adrianis illis Dalassenis et Charonibus repetitum celebret atque in amplissimo campo horum virtutum excurrat licet; me historiam conscribentem, non ex genere et sanguine describere eam oportet, sed ex moribus et virtute omnibusque iis rebus, in quibus enarrandis historia versatur. itaque ut ad illam iterum redeamus, ornamentum quidem ipsa fuit non mulierum modo maximum, sed etiam virorum ac decus naturae humanae; gynaecium autem palatii, quod omnino perditissimum erat, ex quo tempore Monomachus ille imperio potitus est, et ad turpes se converterat amores usque ad ipsum patris mei imperium, melius reddidit laudandosque mores restituit, atque iam cerneret palatium in bonum ordinem adductum; nam et certa hymnis tractanda tempora descripsit, suaeque et praudis et negotiis publicis tractandis horas constituit: in quibus observandis ipsa exemplum et quasi regula omnibus erat: ut palatium sacrum potius

ιερά εκείνη γυνή. σωφροσύνη μὲν γὰρ τοσοῦτον ὑπερῆρε καὶ τὰς πάλαι ὑμνουμένας, περὶ ὧν ὁ πολὺς λόγος, ὅποσον ἀστέρων ἥλιος· τὸν δὲ περὶ τοὺς πένητας οἶκτον αὐτῆς καὶ τὴν δαψιλῆ πρὸς τοὺς δεομένους χεῖρα τίς παραστήσειε λόγος; κοινὸν μὲν ἦν ἡ αὐτῆς ἐστία καταγώγιον τοῖς ἐξ αἵματος πενομένοις, κοινὸν δὲ καὶ ξένοις οὐχ ἦτρον. ἱερέας δὲ καὶ μο-

P. 88 ναχοὺς διαφερόντως ἐτίμα καὶ ξυνδειπνοῦντας εἶχε, καὶ οὐδενὶ ἄτερ μοναχῶν τὴν αὐτῆς τράπεζαν θεάσασθαι ἐνῆν. ἡ δὲ ἔξωθεν ἐπιφαινομένη τοῦ ἤθους κατάστασις καὶ ἀγγέλοις αἰδέσιμος καὶ αὐτοῖς δὲ τοῖς δαίμοσι φοβερά, ἀνθρώποις δὲ μὴ ἐχέφροσιν, ἀλλὰ περὶ ἡδονὰς ἐπτοημένοις ἀνύποιστος καὶ ἐκ μόνου τοῦ βλέμματος, τοῖς δ' αὖ γε σωφροσύνης ἐπιμελουμένοις ἰλαρά τε καὶ προσηγῆς. μέτρα γὰρ ἔγνω κατηφείας καὶ σεμνότητος, ὡς μήτε τὸ κατηφῆς ἄγριόν πως καὶ θηριῶδες δοκεῖν, μήτε τὸ ἀπαλὸν κεχαλασμένον τε καὶ ἀκόλαστον, B καὶ ὄρον, οἶμαι, τοῦτ' εἶναι κοσμιότητος, κραθέντος τοῦ φιλανθρώπου τῷ τῆς ψυχῆς ἀναστήματι. τὸ δὲ ἤθος αὐτῆ ὑποκαθήμενον πρὸς ἐνθυμήσεις, αἰεὶ καινοτέρας ἀνελιττούση τὰς γνώμας, οὐ φθαρτικὰς τοῦ κοινοῦ, ὡς τινες ὑπετονθόρυζον, ἀλλὰ σωστικὰς, καὶ διεφθορυῖαν ἤδη τὴν βασιλείαν εἰς ὀλοκληρίαν ἐπαναγούσας, τὰ τε τοῦ κοινοῦ εἰς τὸ μηδὲν ἐλληλακότα ἐπανορθούσας, ὡς δύναιμι. πλὴν εἰ καὶ τῆ τῶν

1. ἱερά ὄντως G.

7. συνδειπνοῦντας C.

12. τοῦ om. G.

15. τε om. G.

18. προκαθήμενον G.

21. ἐς P, εἰς GA.

monasterium videretur. talis erat egregia et revera sancta illa femina. temperantia enim tantum superabat etiam celebratissimas olim mulieres, quae in omnium ore versantur, quantum stellas sol. iam misericordiam eius in pauperes ac liberalem in egentes manum quis verbis exprimere queat? commune erat eius domus deversorium consanguineis, qui inopia laborabant; nec minus eadem alienis quoque patebat. sacerdotes autem et monachos praecipuo colebat honore et ad mensam adhibebat, nec quisquam facile sine monachis accumbentem eam conspexit. quae extrinsecus apparebat ingenii eius species, et angelis venerabilis et ipsis daemonibus terribilis erat, hominibus autem non prudentibus, sed libidine agitatibus intolerabilis vel solo adspectu; at qui e contrario temperantiae studebant, hilaris et propitia. nam modum norat tristitiae severitatisque, ut neque tristitia immanis et fera videretur, neque hilaritas dissoluta et indomita; atque hunc, opinor, terminum statuebat modestiae, ut humanitas condita esset gravitate animique magnitudine. natura ad meditandum propensior erat, et nova semper consilia animo versabat, non perniciose illa quidem rei publicae, ut quidam mussitabant, sed salutaria, quaeque perditum iam

κοινῶν διοικήσει ἐνησχολεῖτο, τῆς τοῖς μοναχοῖς προσηκούσης
 διαγωγῆς οὐδαμῶς καταπειρονήκει. ἀλλὰ τὸ πλεῖον μὲν τῆς
 νυκτὸς τοὺς ἱεροὺς ἀπεπλήρου ὕμνους, προσευχῇ τε συντόνῳ C
 καὶ ἀγρυπνίᾳ συντετηκνῦα, περὶ δὲ τὸ ὄρθριον, ἔστι δ' ὅτε
 καὶ δευτέρας ἀλεκτροφωνίας, ταῖς τοῦ κοινῶν προσέκειτο
 διοικήσεις, περὶ τε τῶν ἀρχαιρεσιῶν σκοποῦσα καὶ τὰς τῶν
 δεομένων αἰτήσεις ἐπιλύουσα, ὑπογραμματεύοντος αὐτῇ Γρηγο- V. 74
 ρίου τοῦ Γενεσίου. ταῦτα εἴ τις ἠβούλετο ῥήτωρ εἰς ἐγκω-
 μίου λόγους ἀγαγεῖν, τίνας ἂν οὐκ ἀπεκρύψατο τῶν πάλαι
 περιβοήτων ἐπ' ἀρετῇ καὶ κατ' ἀμφοτέρα τὰ γένη φανέντας
 περιφανεῖς, τοῖς ἐπιχειρήμασι καὶ τοῖς ἐνθυμήμασι καὶ ταῖς
 πρὸς ἄλλους συγκρίσεσιν ἐξογκῶν εἰς μέγα τὴν ἐπαινουμένην, D
 ὡσπερ νόμος ἐστὶ τοῖς ἐγκωμιάζουσιν; ἀλλὰ τὰ τῆς ἱστορίας
 οὐχ οὕτως ἄδειαν δίδωσι τῷ συγγράφοντι. διόπερ εἰ περὶ
 ταύτης τῆς βασιλίδος λέγοντες τὰ μεγάλα σμικροπρεπέστερον
 εἴπωμεν, μηδεὶς ὑπὸ μέμψιν ἀγέτω τὸν λόγον, ὅσοι τὴν
 ἐκείνης ἴσασιν ἀρετὴν καὶ τὸν ὄγκον τοῦ ἀξιώματος καὶ τὸ
 ἀγχίνου ἐν ἅπασι καὶ τὸ ἀκροφνέστατον τοῦ φρονήματος.
 ἡμεῖς δὲ ὅθεν περὶ αὐτῆς λέγοντες μικρὸν τι ἐξετραπόμεθα, P. 89
 πάλιν ἐπανακάμψωμεν. ἐκείνη τοίνυν τὴν βασιλείαν, ὡς ἔφη-
 μεν, διθύνουσα, οὐδὲ τὴν πᾶσαν ἡμέραν ταῖς κοσμικαῖς
 φροντίσιν ἀφώριστο, ἀλλὰ τὰς ἐκ τύπου λειτουργίας εἰς τὸ

3. τε om. A. 5. ἀλεκτροφωνίας G. 6. τῶν ante ἀρχαιρεσιῶν
 add. A. 10. καὶ om. P. 11. ἐνθυμήμασι καὶ ταῖς om. G.
 17. ἴσασιν C, οἴδασιν PG.

atque ad nihilum redactum imperium pristinae integritati, quantum fieri poterat, restituerent. caeterum, licet publicis negotiis occupata esset, nequaquam tamen vitae monasticae officia neglexit. imo maximam noctis partem divinis hymnis cantandis consumebat, supplicationibus intentis et vigilando confecta; sub diluculum, nonnunquam a secundo gallicinio, publicis negotiis operam dabat, de magistratibus eligendis statuens et libellis supplicibus respondens, scribae munere Gregorio Genesio fungente haec si quis voluisset orator exornanda sibi sumere, quis est quem non obscuraret eorum, qui antiquitus propter virtutem celebrantur atque ex utrovis sexu illustres sunt, epichymematis, enthymematis, comparationibus illam extollens: qui laudationem scribentium mos est. sed historiae ratio non eandem concedit licentiam. quapropter si forte de regina hac disserentes, in rebus maximis tenuiores sumus, nemo id reprehendat, quicumque virtutem illius et amplitudinem summam animique in omni re solertiam atque excelsitatem norunt. sed, unde paullulum defleximus, iam redeamus. ea igitur cum rem publicam, ut diximus, gubernaret, ne totum quidem

ιερόν τέμενος τῆς μάρτυρος Θέκλης ἀπεπλήρου, ὅπερ ὁ αὐτοκράτωρ Ἰσαάκιος ὁ Κομνηνὸς καὶ ἀνδράδελφος αὐτῆς ἐκ τούτης αἰτίας ἐδείματο. ἐπεὶ γὰρ ἄς πάλαι εἶχον οἱ τῶν Λακῶν ἀρχηγέται μετὰ τῶν Ῥωμαίων σπονδὰς τηρεῖν εἰσέτι οὐκ ἤθελον, ἀλλὰ παρασπονδήσαντες διέλυσαν, τούτου δὲ δήλου τοῖς Σαυ-
 Βρομάταις γεγονότος, οἱ πρὸς τῶν πάλαι Μυσοὶ προσηγορευόντο, οὐδὲ αὐτοὶ τοῖς ἰδίοις ὀρίοις ἐμμένοντες ἤθελον ἡσυχάζειν, νεμόμενοι πρότερον ὅποσα ὁ Ἴστρος πρὸς τὴν τῶν Ῥωμαίων διορίζει ἡγεμονίαν, ἀλλ' ἀθρόον ἄπανασιάντες πρὸς τὴν ἡμεδαπὴν γῆν μετωκίσθησαν. αἰτία δὲ τῆς τούτων μετοικήσεως ἢ τῶν Γετῶν κατ' αὐτῶν ἄσπονδος ἔχθρα, ὁμορούτων μὲν ἐκείνοις, τούτους δὲ ληστευόντων. διὰ ταῦτα καιρὸν ἐπιτηροῦντες, ἐπεὶ τὸν Ἴστρον ἀποκρυσταλλωθέντα εἶδον, ὡσπερ ἡπίερω τούτῳ χρησάμενοι, ἐκείθεν πρὸς ἡμᾶς μετα-
 C νίστανται ὅλον ἔθνος τοῖς ἡμετέροις ἐπιφορτισθὲν ὀρίοις, καὶ δεινῶς ἐληΐζοντο τὰς παρακειμένας πόλεις καὶ χώρας. τοῦτ ἐνωτισθεὶς ὁ βασιλεὺς Ἰσαάκιος, δέον ἔκρινε τὴν Τριάδιτζαν καταλαβεῖν. ἐπεὶ τοὺς ἐφόους βαρβάρους τῶν ἐπιχειρημάτων φθάσας ἀνεῖρξε, καὶ τοῦτο δὴ ἀπραγμονέστατον αὐτῷ ἐγεγόνει τὸ τμημα. καὶ δὴ τὸ ὀπλιτικὸν ἅπαν συλλεξάμενος, τῆς
 πρὸς τὰ ἐκεῖσε φερούσης ὁδοῦ ἤψατο, ἀπελάσαι βουλόμενος τῶν Ῥωμαϊκῶν ὄρων αὐτούς. καταστήσας δὲ ἅπαν τὸ ὀπλι-

1. Θέκλης CA, Θέκλας PG. 3. τῶν om. A. σπονδὰς
 παρεσπόνδησαν A. 6. προσηγορευόντο PG, recte A. 7.
 ἤθελον ἡσυχάζειν om. CG. 9. ἄπανασιάντες GA. 14. ἐπα-
 νίστανται CG. 18. ἕως G. 21. πρὸς : περι G.

diem secularibus negotiis impendebat, sed praescriptis sacris in Theclae martyris templo intererat, quod Isaacius Comnenus imperator, ipsius levir, hac de causa extruxerat. cum Dacorum principes foedus, dudum cum Romanis ictum, servare diutius nollent, sed pactum perfide rumperent, id animadvertentes Sauromatae, qui Mysi a veteribus appellabantur, ne ipsi quidem continere se intra fines suos et quiescere voluerunt; sed cum hucusque eas regiones, quas Ister a Romanorum imperio seiungit, incoluissent, cuncti relictis sedibus in fines nostros irruerunt. cuius irruptionis causa Getarum fuere assidue inimicitiae, qui cum finitimi essent, latrocinii eos lacescebant. itaque capta occasione, cum Istrum glacie concretum cernerent, velut continenti eo usi, inde ad nos migrarunt, totaque gens in finibus nostris consedit ac graviter urbes regionesque adiacentes vexavit quo cognito, imperator Isaacius Triaditzam proficiscendum statuit. post repressos antea orientalium barbarorum impetus, etiam hanc rem facili perfecit negotio. universo enim collecto exercitu, in viam se de-

τικὸν ἐν εὐδιαξίᾳ, στρατηγὸς καὶ αὐτῶν ἰεται. οἱ δὲ τοῦτον
 θεουσάμενοι, εὐθύς διαιρεθέντες διαφόρου γνώμης γέγονασιν. D
 ὁ δὲ οὐδὲ πᾶν πιστεύειν αὐτοῖς ἔχων, ἐπὶ τὸ κυριερώτατον
 καὶ δυσμαχώτερον μέρος αὐτῶν σὺν καρτερῇ τῇ φύλαγγι
 5 ἰείται. καὶ δὴ πλησιάσας αὐτοῖς, ἐαυτῷ τε καὶ τῷ στρατο-
 πέδῳ κατέπληξε. πρὸς μὲν γὰρ τὸν οἶα δὴ κεραυνοφόρον
 ἀντωπεῖν οὐκ ἐτόλμων, τοῦ δὲ στρατοπέδου τὸν ἀρραγῆ συν-
 10 οπισμὸν βλέποντες, αὐτοὶ διελύοντο. ὑποχωρήσαντες οὖν
 πρὸς μικρὸν, πόλεμον εἰς τρίτην αὐτῷ ἐπαγγειλάμενοι, τὰς
 15 σκηνὰς ἀνθήμερον ἀφέντες, φυγαδεῖα ἐχρήσαντο. ὁ δὲ κα- V. 75
 ταλαβῶν, ἐνθα οὗτοι ἠύλλιοντο, καὶ τὰς τε σκηνὰς αὐτῶν P. 90
 κατασκάψας καὶ τὴν εὐρημένην λείαν ἀπαγαγὼν, τρωταιοφό-
 ρος ἐπάνεισι. γενομένον δὲ περὶ τοὺς τοῦ Λοβιτζῆ προπό-
 20 ρος, ῥαγαδαῖος ὄμβρος αὐτὸν καταλυμβάνει καὶ νιφετὸς ἐξω-
 ῆ ἢ τῆς μεγαλομάρτυρος Θεκλῆς μνήμη τελεῖται. πλημμύ-
 ρας οὖν γενομένης τῶν ποταμίων ῥευμάτων καὶ ἐπερχειλῆ-
 σαιτος τοῦ ὕδατος, θάλασσαν ἦν ὄρῃν ἔπαν τὸ πεδίον ἐκεῖνο,
 ἐν ᾧ ἢ τε βασιλικὴ σκηνὴ καὶ τὸ ὀπλιτικὸν ἔπαν κατεσκήνου.
 20 κἀντεῦθεν τὰ πρὸς χορείαν ἔπαντα ἠφανίσθησαν τοῖς ποταμί- B

1. ἰεται PG hic et infra, recte A. 3. οὐ om. G. 7. ἀν-
 τωπῆσαι A. 9. ἐς A. ἀπαγγειλάμενοι P, ἐπαγγειλάμε-
 νοι GA. 12. εὐρημένην A. 13. γενομένον G, γενομένων A.
 παρὰ τοὺς Λοβιτζῆους CG, πρὸς τοὺς λεβιμοὺς A. 15. τὴν τε-
 τάστην G. 17. γενομένης A. 20. κἀντεῦθεν G, ἐντεῦ-
 θεν PA.

dit, eos a Romanorum finibus abacturus. atque ubi copias bene ordinauit, impetum in eos facit; quem illi conspicati, dissidebant statim inter se et in contrariam abibant sententiam. at ille parum iis fidendum ratus, firmissimam et pertinaciorem eorum partem vehementissime aggreditur. cumque appropinquasset, sui copiarumque suarum conspectu eos perterruit; nam illum tanquam fulmina iaculantem contra intueri non audebant, exercitus autem infractam testudinem simulac conspicere, ipsi turbabantur. recedebant igitur paullatim et proelium in tertium abhinc diem denuntiabant; sed eodem die castris relictis, in fugam se dederunt. ille progressus, ubi castra metati erant, postquam tabernacula diruit et quae reperta est illic praedam abduxit, victor revertitur in quo itinere cum ad Lobitzae radices pervenisset, vehemens eum imber oppressit et nix intempestiva; erat enim is vicesimus quartus Septembris dies, quo Theclae magnae martyris memoria celebratur. accrescentibus igitur fluviiis et super ripas effusis, maris speciem tota planities praebat, in qua et imperatoris tentorium et universi exercitus castra posita erant. iamque

οἱς ῥεύμασι παρασυρέντα, οἱ ἄνθρωποι δὲ καὶ τὰ κτήνη ὑπὸ τοῦ κρούους ἐπήγγυτο. ἐμυκάτο δὲ καὶ βροντῶν ὁ οὐρανός, ἀστραπαὶ δὲ συνεχεῖς, χρονικὴν μὴ ἔχουσαι τὸ παράπαν διάστασιν, τὸ περιέγειον ἐκεῖνο ἅπαν ἐμπρῆσαι οἷον ἠπειλοῦν. ταῦτα ὄρων ὁ βασιλεὺς ἐν ἀμηχανίᾳ ἦν· ἀναστολῆς δὲ με- 5 τρίας γενομένης, πλείστους τε ἀποβαλὼν ταῖς δίναις τῶν ποταμίων συσχεθέντας ῥευμάτων, ἐκεῖθεν μετὰ τῶν λογάδων ἔξεισι, καὶ ὑπὸ φηγόν τινα μετ' αὐτῶν ἀπελθὼν ἴστατο. ἤχου δὲ μεγίστου καὶ βοῆς ἀπὸ τοῦ δρυὸς οἷον ἐξερχομένον αἰσθό- C μενος καὶ σφοδροτέρων ἀνέμων τηνικαῦτα πνεόντων, πτοη- 10 θεῖς, μὴ τῇ τούτων βίᾳ ὁ δρυὸς κατενεχθῆ, τοσοῦτον διάστημα ἀποστάς, ὅποσον ὁ δρυὸς, εἰ κατενεχθεῖη, μὴ φθάση καταρράξαι αὐτόν, ἐννεὸς ἴστατο. ὁ δ' εὐθύς ὥσπερ ἐκ συνθήματος ριζόθεν ἀνασπασθεῖς εἰς γῆν ὠρᾶτο κείμενος. ὁ δὲ βασιλεὺς θαυμάζων εἰστήκει τὴν τοῦ θεοῦ περὶ αὐτὸν κηδεμο- 15 νίαν· λογοποιουμένην δὲ ἀποστασίαν περὶ τὴν ἔω μαθῶν, εἴσεισιν εἰς τὰ βασίλεια. καὶ τηνικαῦτα ἐπὶ τῷ ὀνόματι τῆς μεγαλομάρτυρος Θεκλῆς ναὸν περικαλλῆ ἐδεύματο, μεγαλοπρε- D πῶς μὲν κατεσκευασμένον καὶ ἰκανῆ δαπάνῃ, χειρὸς τε τὸ ποι-

1. ῥεύμασι : ὕδασι G. 3. χρονικὴν om. A. 4. ἅπαν om. G.
 9. τοῦ CA, τῆς PG. 11. ἐξερχομένης PG, alterum CA. 11.
 ὁ CA hic et infra, ἡ PG. 12. καταρράξαι G et ab altera
 manu C, πατάξαι PA. 14. ὠρᾶτο A, ὄρατο PG. 17. εἴσει-
 σιν PG, ἄρεισιν A, ἐπανελεθῶν Zonaras III. p. 215, qui Annae
 narrationem fere ad verbum expressit. vid. annotat. 19. τε :
 an δὲ? τὸ om. G.

commeatus omnis fluctibus immersus abripiabatur; homines et iumenta frigore obrigebant; mugiebat etiam tonitrusus coelum, fulguraque continua, nullo plane temporis intervallo, omnem circa terram inflammare quasi videbantur. haec cum videret imperator, in magna difficultate erat; et ubi paullisper tempestas remisit, plerisque fluctuum vi abreptis, inde cum ducibus decessit et sub fagum se recepit. sed cum ingentem clangorem ac quasi arbore exeuntem sonum percepisset, ventis vehementius tum flantibus, veritus, ne eorum impetu arbor everteretur, tanto spatio recessit ab arbore, quanto fagus, si caderet, se non prosterneret, ibique obstupefactus constitit. tum arbor, velut signo dato, extemplo evulsa radicitus, humi iacens cernebatur. imperator admirans dei de se curam adstabat. defectionis autem in Oriente rumore accepto, domum rediit, atque eo tempore Theclae, magnae martyri, pulcherrimum templum condidit, tum magnifice nec mediocri sumtu exstructum, tum varia arte ornatum; habitisque ibi ob salutem conservatam sacrificiis, qualia Christianis conveniunt, omni deinceps tempore divinis illic hymnis interesse consuevit. tali

κίλον ἔχοντα, σῶστρον τε θύσας ἐν αὐτῷ Χριστιανοῖς τὰ προσ-
 ἴκοντα, τοὺς θεῖους ὕμνους διὰ παντὸς ἐν αὐτῷ ἀπεπλή-
 ρου. οὕτω δὴ τὸ ἤδη ῥηθὲν ἱερὸν τέμενος ἐπ' ὀνόματι τῆς
 μεγαλομάρτυρος Θεόκλης ἀνοικοδόμητο, ἐν ᾗ τὰς ἐντεύξεις, ὡς
 5 ὁ λόγος φθάσας ἐδήλωσεν, ἡ βασιλὶς καὶ μήτηρ τοῦ αὐτο-
 κράτορος Ἀλεξίου συνεχεῖς ἐπεποίητο. ἦν γὰρ βραχὺν τινα
 τεθέσθαι χρόνον καὶ τεθνάμακα· καὶ ὅτι μὴ κόμπος τὰ ἤδη
 ῥηθέντα, ἴσασιν ἅπαντες καὶ ὁμολογήσαιεν, εἴ γε βούλοιντο,
 ὅποσοι ἄτερ πάθους τὴν ἀλήθειαν ἐκκαλύπτειν ἐθέλουσιν. εἰ P. 91
 10 μὲν γὰρ ἐγκωμιάζειν προσιλόμην, ἀλλὰ μὴ ἱστορίαν ποιεῖν,
 ἐπὶ πλέον ἂν ἐπαρῆκα τὸν λόγον τοῖς περὶ τούτων διηγήμασι,
 καθάπερ φθάσασα ἐδήλωσα· νῦν δὲ ἐπανακτέον αὐθις αὐτὸν
 πρὸς τὸ προκείμενον.

9. Ἀσπαίρουσαν δὲ οἶον κατανοῶν τὴν βασιλείαν ὁ βα-
 15 σιλεύς Ἀλέξιος, (καὶ γὰρ τὰ μὲν πρὸς ἀνίσχοντα ἥλιον οἱ
 Τοῦρκοι δεινῶς ἐλήθζοντο, τὰ δὲ κατὰ τὴν ἑσπέραν λίαν εἶχε
 κακῶς, τοῦ Ῥομπέρτου πάντα κάλων κινουῦντος ἐφ' ᾗ τὸν
 προσεληλυθότα αὐτῷ ψευδώνυμον Μιχαὴλ εἰς τὰ βασίλεια B
 εἰσάξει· ὅπερ ἐμοὶ σκῆψις μᾶλλον δοκεῖ καὶ φιλαρχίας ἔρωσ,
 20 ἀναφλέγων αὐτὸν καὶ ἡρεμεῖν τὸ παράπαν μὴ συγχωρῶν· V. 76
 ἐνθεν τοι καὶ Πάτροκλον πρόφασιν τὸν μοναχὸν Μιχαὴλ
 εὐρηκῶς, τὸν τέως ὑποτυφόμενον τῆς φιλαρχίας σπινθῆρα εἰς

1. τὰ add. A.	3. δὴ om. C.	5. ἡ μήτηρ G.	9.
ἐκκαλύπτειν G.	12. δ' ἐπανακτέον A.	13. προσκείμενον	
G.	14. δὲ om. A.	τὴν βασιλείαν οἶον δρῶν ὁ Ἀλέξιος G.	
19. ὅπερ σκῆψις ἦν αὐτῷ καὶ φιλαρχίας A.	21. Μιχαὴλ		
om. G.			

ratione magnae martyris Theclae aedes, quam diximus, aedificata est; ubi, ut supra exposuimus, solennes preces regina imperatorisque Alexii mater faciebat. quam feminam et ego per breve tempus vidi et admirata sum. nec inani laudandi studio profecta esse, quae de ea scripsi, norunt omnes ac facile, si vellent, confirmarent, quicunque sine odio veritatem profiteri volunt. quodsi laudationem, non historiam scribere instituissem, multo profecto magis oratio in exponendis illis rebus versaretur, quemadmodum iam dixi; nunc autem revocanda oratio ad ea est, quae proposita sunt.

9. Imperator autem cum rem publicam quasi animam agentem cerneret, (nam et in Oriente Turcae misere fines vexabant, et occidentuae provinciae admodum afflictae erant, Roberto omnem movente lapidem, ut Pseudomichaelem, qui eum adierat, in regiam reduceret: quae quidem simulatio potius et regnandi fuisse mihi videtur cupiditas, quae incendebat eum et quiescere omnino non sinebat; itaque cum Michaelem monachum invenisset, Pa-

πυρσὸν ἀνῆψε μέγαν, καὶ δεινῶς κατὰ τῆς τῶν Ῥωμαίων ἀρχῆς
 ὠπλίζετο, δρόμωνάς τε καὶ διήρεις ἐτοιμάζων καὶ τριήρεις, καὶ
 σέρμωνας καὶ φορτιαγωγούς ἐτέρας παμπληθεῖς ναῦς ἐκ τῶν
 παραλίων εὐτρεπίζων χωρῶν, καὶ τῆς ἡπίρου δὲ δυνάμεις
 C πολλὰς συλλέγων εἰς τὸ προκείμενον αὐτῷ συνεπαρηγούσας,) 5
 ἐν ἀμυχανίᾳ γοῦν ὁ γενναῖος ἐκεῖνος μεῖραξ γενόμενος καὶ
 μὴ ἔχων ὀποτέρωσσε νεύσειεν, ἐκάστου τῶν πολεμίων πρὸς
 ἑαυτὸν τὴν μάχην οἷον προαρπάζοντος, ἦνιάτο καὶ ἥσχαλλε,
 μήτε στρατιὰν ἀξιόμαχον τῆς τῶν Ῥωμαίων βασιλείας ἐχού-
 σης, (οὐ πλείους γὰρ τῶν τριακοσίων στρατιωτῶν ἦσαν, καὶ
 τούτων ἐκ τοῦ Χώματος, ἀναλκίδων πάντη καὶ ἀπειροπολέ-
 μων, καὶ ξενικῶν τινῶν εὐαριθμητῶν βαρβάρων τῶν ἐπὶ τοῦ
 δεξιοῦ εἰωθότων κραδαίνειν ὤμου τὸ ξίφος,) 10 μήτε σωρῶν
 D χρημάτων τοῖς περὶ τὰ βασίλεια ταμείοις ἐναποκειμένων, δι'
 ὧν ξυμμαχίας τινὰς ἐξ ἄλλοδαπῶν μετακαλέσοιτο. λίαν γὰρ
 ἀτέχνως περὶ τε τὰ πολεμικὰ καὶ στρατιωτικὰ διατεθέντες οἱ
 πρὸ αὐτοῦ βεβασιλευκότες, ἐν στενῷ κομιδῇ τὰ τῶν Ῥω-
 μαίων συνήλυσαν πάντα τὰ πράγματα. ἐγὼ γοῦν καὶ στρα-
 τιωτῶν αὐτῶν καὶ πρεσβυτέρων ἀνδρῶν ἐνίων ἀκήκοα, ὡς
 οὐδεμία τῶν πόλεων ἀπ' αἰῶνος ἐς τοσοῦτον ἀθλιότητος κα-

2. δρόμωνάς τε καὶ τριήρεις ἐτοιμ. καὶ διήρεις G, δρόμωνας δὲ
 τριήρεις ἐτ. καὶ διήρεις A. 4. δὲ om. A. 5. εἰς A, ἐς PG.
 6. γοῦν add. A. vid. annot. 7. ἐκάστου A et in margine P,
 ἐκατέρω PG, ἐκάτερα C. 12. ξενικῶν A. τοῦ om. G.
 15. συμμαχίας P. 16. ἀτεχνῶς A. τε om. G. 18. πάν-
 τα τὰ om. A. 19. αὐτῶν om. G. ἀκήκοα ἐνίων G.

troclum praetendens, ambitionis igne cineri hucusque supposito
 in magnam exardescente flammam, omni contentione bellum ad-
 versus Romanorum imperium parabat, dromones biremesque armans
 et triremes, ac sermones et onerarias alias permultas ex regionibus
 maritimis cogens, et ex continenti copias multas colligens, quae in
 bello, quod cogitabat, se adiuvarent,) hac igitur difficultate circum-
 ventus, cum iuvenis ille generosus nesciret, quo se verteret, hostium
 utroque utrique pugnam quasi praeripiente, aegritudine afficiebatur
 molesteque ferebat. nam neque exercitus satis magnus imperio Ro-
 mano erat, (non plures enim quam trecenti erant milites iique ex
 Chomate oriundi, ignavi prorsus nec bello exercitati, et pauci ad-
 modum barbari auxiliares, qui in dextro solent humero securim ge-
 stare,) nec pecuniae vis in aerario regio asservabatur, qua auxilia
 peregre accesseret. etenim cum summa in re bellica et militari fuis-
 sent inertia, qui ante eum imperium tenuerant, in angustias perma-
 gnas rem Romanam adduxerant. equidem et ab ipsis militibus et
 a senioribus nonnullis viris audivi, nullam unquam post hominum
 memoriam urbem in tantam miseriam prolapsam esse, male igitur et

τήχθη. εἶχεν οὖν τῷ αὐτοκράτορι δυσκόλως τὰ πράγμα-
 τα, μεριζομένων φροντίσι παντοδαπαῖς. ὁ δὲ γενναῖος ὢν και
 ἄτρεστος καὶ περὶ τὰ πολεμικὰ ἔργα ἐμπειρίαν πολλὴν κεκτη- P. 92
 μένος, ἐβούλετο ἐκ πολλοῦ κλύδωνος εἰς ἀλύπους ἀκτὰς τὴν
 5 βασιλείαν αὐτῆς ἐγκαθορμίσαι, τῶν ἐπανισταμένων ἐχθρῶν
 εἰς ἀφρόν, θεοῦ ἀρωγῇ, διαλυομένων κυμάτων δίκην, ὀπη-
 νικά ταῖς πέτραις προσαράξουσι. δεόν οὖν ἔγνω πάντας τοὺς
 κατὰ τὴν ἀνατολὴν τοπάρχας ταχὺ μετακαλέσασθαι, ὅποσοι
 φρουρίᾳ τε καὶ πόλεις κατέχοντες γενναίως τοῖς Τούρκοις
 10 ἀντικαθίσταντο. εὐθύς οὖν πρὸς ἅπαντας διαφόρους σχεδιά-
 ζει γραφάς, πρὸς τε τὸν Δαβατηνὸν τοποτηρητὴν τηρικαῦτα
 τῆς κατὰ Πόντον Ἡρακλείας καὶ Παφλαγονίας χρηματίζοντα,
 καὶ τὸν Βούριτζην τοπάρχην ὄντα Καππαδοκίας καὶ Χώματος, B
 καὶ τοὺς λοιποὺς λογάδας, δηλώσας μὲν καὶ ὅποσα αὐτῷ
 15 ἔξυμπεσόντα θεοῦ προνοίᾳ εἰς τὴν αὐτοκράτορος περιοπὴν
 ἀνεβίβασεν ἔξ ὑπογυίου κινδύνου παραδόξως σωθέντα, παρη-
 κελυόμενος δὲ τῶν σφετέρων χωρῶν πρόνοιαν ἱκανὴν ποιη-
 σαμένους, κατασφαλίσασθαι αὐτὰς καὶ ἀποχρῶντας πρὸς
 τοῦτο στρατιώτας καταλιπεῖν, μετὰ δὲ τῶν ἐπιλοίπων εἰς τὴν
 20 Κωνσταντίνου παραγίνεσθαι, συνεπαγομένους καὶ νεολέκτους
 ἀκμηῆτας, ὅποσους δύναιντο. εἶτα δεῖν ἔγνω καὶ τὰ κατὰ τὸν
 Ῥομπέρτον, ὡς ἐνόν, προκατασφαλίσασθαι καὶ τοὺς προσρρυ- C

3. ἄτρεστος A, ἀτρεπτος PG. 7. προσάξουσι A. 21. τὸν
 om. A. 22. κατασφαλίσασθαι A.

habebant imperatoris res, ac diversae eum curae trahebant. verum
 cum generoso et intrepido animo esset et magno rei bellicae usu,
 decreverat ex vehementi iactatione ad tuta littora rem publicam cur-
 sus appellere, hostibus, qui instabant, deo iuvante, in spumam evanes-
 centibus, ut fluctus solent, cum ad scopulos alliduntur. necessarium
 igitur duxit, omnes in Oriente toparchas celeriter arcessere, quicum-
 que arcibus urbibusque praecrant ac fortiter Turcis restiterant. itaque
 statim ad omnes litteras misit, ad Dabatenum, Heracleae Ponticae et
 Paphlagoniae tum temporis praefectum, et ad Burtzem, praesidem
 Cappadociae et Chomatis, et ad ceteros duces; quaeque sibi accidis-
 sent ac quomodo dei providentia ad imperatoris dignitatem evectus
 esset, ex praesenti periculo praeter expectationem servatus, expos-
 suit atque iis imperavit, ut postquam castellis quisque suis bene pro-
 spexissent eaque tuta praetissent, idoneo militum numero in hunc
 usum relicto, cum ceteris copiis Cpolim convenirent, simulque novos
 milites quam plurimos in supplementum lectos adducerent. dein ad-
 versus Robertum sibi, quantum posset, praecavendum existimabat, et
 qui ad eum transire vellent duces comitesque, a conatu coercendos.

μένους ἐκείνῳ ἀρχηγούς τε καὶ κόμητας ἀπειρῶσαι τοῦ ἐγγει-
ρήματος. ἐπειδὴ ὁ πρὸ τοῦ τὴν πόλιν αὐτὸν κατασχεῖν πρὸς
τὸν Μονομαχάτον ἀποσταλείς, δι' οὗ εἰς βοήθειαν αὐτὸν με-
τεκαλεῖτο, χρήματά τε ἐπέζητει ἀποσταλῆναι οἱ, γράμματα
μόνον κομιζῶν ἤκεν αὐτῷ προφάσεις δηλοῦντα, καθάπερ

V. 77 φθάσαντες ἱστορήσαμεν, δι' ἃς δῆθεν ἔτι τοῦ Βοτανειάτου
τῆς βασιλείας ἐγκρατοῦς ὄντος βοθεῖν οὐκ ἠδύνατο· ταῦτα
ἀναγνούς καὶ πτοηθεῖς, μὴ μαθὼν τὴν ἀπὸ τῆς βασιλείας
Διοῦ Βοτανειάτου ἐκπτώσιν, προσρῆ τῷ Ῥομπέρτῳ, ἀθίμως
εἶχε παντάπασι. τοιγαροῦν μετακαλεσάμενος τὸν σύγγαμβρον
αὐτοῦ Γεώργιον τὸν Παλαιολόγον πρὸς τὸ Δυρράχιον ἐξαπέ-
στειλε, (πόλις δὲ τοῦτο Ἰλλυρικὴ,) παρακαλεσάμενος πάση
μηχανῇ χρῆσασθαι, ὥστε ἀμαχητὶ ἐκείθεν ἐξεῶσαι τὸν Μο-
νομαχάτον, ἐπεὶ μὴ ἀποχωρῶσαν εἶχε δύναμιν, δι' ἧς τοῦτον
ἄκοντα ἐκείθεν ἀπελάσει· πρὸς δὲ τὰς τοῦ Ῥομπέρτου μη-
χανὰς ἀντιπαλαμᾶσθαι, ὡς δύναμις. παρεκελεύσατο δὲ καὶ
τὰς ἐπάλξεις καινοπρεπέστερον κατασκευάσαι, ἀνήλωτα τὰ
πλείω τῶν ξύλων ἐάσαντα, ἔν' εἴ που διὰ κλιμάκων συμβυίη
τοὺς Λατίνους ἀνελθεῖν, ἅμα τῷ τῶν ξύλων ἐπιβῆναι περι-
τρέπωνται ταῦτα καὶ σὺν τούτοις καταπίπτωσιν εἰς τοῦδα-
φος. καὶ μὴν ἀλλὰ καὶ τοῖς ἡγεμόσι τῶν παραλίων πόλεων
καὶ αὐτοῖς δὴ τοῖς νησιώταις πολλὰ διὰ γραφῶν παρηγγυᾶτο,

2. ἐπεὶ δ' G. 3. τῷ Μονομαχάτῳ G. 5. ἤκεν om. G. 11.
ἐξαποστέλλει καὶ παρεκαλέσατο A. 13. ἀμαχεῖ G. 16. ἀν-
τιμηχανᾶσθαι F et in margine P. δὲ add. G. 17. καινο-
πρεπέστερον FCA, καινοπρεπέστερα PG. 18. ἐάσαντα CA,
ἐάσαντα PG. πῶς G. 19. περιτρέπονται GA. 21.
μὲν G.

legatus, quem ante captam urbem ad Monomachatum miserat, ut in
auxilium eum vocaret et pecunias inde sibi conficeret, litteras tantum
retulerat, in quibus causa, ut supra exposuimus, perscripta erat,
quamobrem scilicet Botaniate imperium adhuc obtinente auxiliari
non posset. quibus litteris perlectis, cum Alexius metueret, ne de
Botaniate imperio pulso certior ille factus, Roberto accederet, animi
plane anxius, accessivit congenerum Georgium Palaeologum ac Dyr-
rhachium, quod est oppidum Illyrici, misit omnemque adhibere ma-
chinam iussit, ut Monomachatum nulla adhibita vi eiceret, quo-
niam per copias non liceret invitum inde pellere; Roberti autem
conatibus, quantum posset, officeret. ad hoc praecepit, propugnacula
novum in modum ita pararet, ut pleraque tigna clavis haud religaren-
tur: ut si forte scalis Latini ascensuri essent, simulac tignis insisterent,
everterentur haec et cum illis in terram ruerent. quin etiam maritima-

μη ἀνυπεπιτωκέναι, μηδὲ καταρροθυμειῖν ὄλωσ, ἀλλ' ἐγορηγο-
 γέναι καὶ νήφειν διὰ παντός περιφροατομένους καὶ τὸν Ῥομ- P.93
 πέρτον καρυδοκοῦντας, μὴ ἔξ ἐφόδου τῶν παραλίων πόλεων
 ἐγκρατῆς γενήμενος καὶ αὐτῶν δὴ τῶν νήσων, πράγματα ἐσύ-
 5 στερων τῇ βασιλείᾳ Ῥωμαίων παρέξῃ.

10. Ταῦτα μὲν οὕτω παρὰ τοῦ βασιλέως περὶ τὸ Ἰλλυ-
 ρικὸν ἠφρονόμητο, καὶ καλῶς τὰ τέως κατὰ πρόσωπον καὶ ἐν
 ποσὶ κείμενα τῷ Ῥομπέρτῳ κατοχυρώσας ὤπτο· ἀλλ' οὐδὲ
 τῶν κατὰ νώτων ἐκείνῳ προσισταμένων κατερροθυμηκῶς ἦν.
 0 γράμματα τοίνυν πρῶτον μὲν πρὸς τὸν ἀρχηγὸν Λογγιβαρ-
 δίας Ἐρμαῖνον ἐκθέμενος, εἶτα καὶ πρὸς τὸν πάπαν Ῥώμης,
 πρὸς δὲ καὶ πρὸς τὸν ἀρχιεπίσκοπον Κυπύνης Ἐρβιον, πρὸς
 τοὺς πρίγκιπας, εἴτε γε μὴν καὶ πρὸς ἅπαντας τοὺς ἀρχηγούς B
 τῶν Κελτικῶν χωρῶν, δώροις τε μετρίοις τούτους δεξιωσά-
 5 μενος καὶ ὑποσχέσει πολλῶν δωρεῶν καὶ ἀξιομάτων, πρὸς τὴν
 κατὰ τοῦ Ῥομπέρτου ἐχθρὰν ἠρέθιζεν· ὧν οἱ μὲν τῆς πρὸς
 τὸν Ῥομπέρτον φιλίας ἤδη ἀπέστησαν, οἱ δὲ ὑπισχυοῦντο, εἰ
 πλείονα λάβοιεν. ὑπὲρ πάντας δὲ τούτους τὸν ῥῆγα Ἀλαμα-
 νίας γινώσκων δυνάμενον πᾶν ὅτι καὶ βούλοιο κατὰ τοῦ
 0 Ῥομπέρτου καταπράξασθαι, ἅπαξ καὶ δις γράμματα πρὸς
 αὐτὸν ἐκπέμψας καὶ διὰ μειλιχίων λόγων καὶ παντοίων ὑπο-

2. περιφροατομένους FCA et in margine P, περιφροατομένους PG.
 τὸν om. G. 3. ἐφόδου πασῶν τῶν παραλίω ἐγκρατῆς A.
 5. παρέξει Ῥωμαίων A. 7. τέως om. A. 9. κατὰ νώτου? 12.
 ἐπίσκοπον A. 18. ἀλαμαντίας A, ἀλλαμαντίας PG.

rum urbium praefectos et ipsos insularum incolas magnopere per lit-
 teras hortatus est, ne caderent animis neve ignaviter agerent, sed
 vigilarent sobrique semper se protegerent ac Robertum exspectarent;
 ne primo is impetu maritimis potitus urbibus et ipsis insulis, Ro-
 manorum imperio in posterum negotium facesseret.

10. Haec de Illyrico imperator ita constituit, ac quae tum a
 fronte et ante pedes Roberto erant, bene, ut apparet, munivit. verum
 ne ea quidem, quae a tergo illi posita erant, neglexit. itaque litteras
 primum ad Hermanum, Longibardiae ducem, misit; dein etiam ad
 papam Romanum et Erbium, Capuae archiepiscopum, ad principes prae-
 terea et Gallicarum regionum duces omnes; eosque donis satis magnis
 atque pollicitationibus multarum largitionum dignitatumque sibi con-
 ciliando ad bellum adversus Robertum concitabat; quorum alii ami-
 citiam huic iam renuntiaverunt, alii, si plura acciperent, polliciti sunt.
 prae his autem omnibus cum Alemaniae regem, quidquid vellet,
 contra Robertum perficere posse intelligeret, litteris semel atque
 iterum missis, blandis verbis promissisque omnis generis eum tenta-
 bat; quem ubi non abhorrentem vidit et voluntati suae obsequi pol-

σχέσεων ὑποποιησάμενος, ἐπεὶ καταπειθῆ τοῦτον ἐγνώκει καὶ
 C τῷ αὐτοῦ ὑπεῖξαι θελήματι ὑπισχνούμενον, μεθ' ἑτέρων αὐ-
 θις γραμμάτων τὸν Χοιροσφάκτην ἐξέπεμψε τὰδ' ὑπαγορευόν-
 των. “τὰ κατὰ τὴν σὴν μεγαλοδύναμον ἐξουσίαν καλῶς ἔχειν
 καὶ προκόπτειν ἐπὶ τὸ βέλτιον, εὐχῆς ἔργον ἐστὶ τῆ βασιλείᾳ 5
 μου, πανευγενέστατε καὶ τῷ ὄντι Χριστιανικώτατε ἀδελφέ.
 καὶ πῶς γὰρ οὐκ ἐξέσται τῆ τοῦ κράτους ἡμῶν θεοσεβείᾳ
 ἐπεύχεσθαι σοὶ τὰ κρείττω τε καὶ λυσιτελέστερα, τὴν ἐν σοὶ
 καταμαθούση θεοσεβείαν; ἢ γὰρ πρὸς τὴν ἡμετέραν βασιλείαν
 ἀδελφικὴ σου αὐτῆ ῥοπή καὶ διάθεσις καὶ ὁ μετὰ τοῦ κα- 10
 κομηχάνου ἀνδρὸς συμφωνηθεὶς ἀναδεχθῆναί σοι κάματος,
 D ἵνα τὸν παλαμναῖον καὶ ἀλιτήριον καὶ τοῦ θεοῦ πολέμιον καὶ
 τῶν Χριστιανῶν ἀξίως μετέλθῃς τῆς κακοφροσύνης αὐτοῦ,
 πολλὴν σου τὴν ἀγαθοθέλειαν τῆς ψυχῆς διαδείκνυσι, καὶ τὸ
 ἔργον τοῦτο φανερὰν τὴν πληροφορίαν παρίστησι τοῦ κατὰ 15
 θεόν σου φρονήματος. τὰ δὲ κατὰ τὴν ἡμετέραν βασιλείαν
 τὰ μὲν ἄλλα ἔχει καλῶς, ἐν ἐλαχίστοις δὲ ἀστατεῖ καὶ τα-
 ράττειται τοῖς κατὰ τὸν Ῥομπέρτον κυμαινόμενα. ἀλλ' εἴ τι
 V. 78 δεῖ πιστεύειν τῷ θεῷ καὶ τοῖς ἐκείνου δικαίοις κρίμασι, τα-
 χεῖα ἢ καταστροφή τοῦ ἀδικωτάτου τούτου ἀνθρώπου παρὲς 20
 σεται. οὐδὲ γὰρ ἀνέξεται πάντως θεὸς ῥάβδον ἀμαρτωλῶν

1. ἐπεὶ — ὑπισχνούμενον om. CG. 3. χοιροσφάκην G. τὰ
 ἐξ ὑπαγορευόντων A. 10. σου om. C. αὐτῆ A. μετὰ :
 lege κατὰ. 11. ἀναδεχθῆναι GA. 13. μετέλθῃ G. 14.
 σου A, σοι PG. 16. βασιλείαν τὰλλα μὲν ἔχει A. 17. ἐλα-
 χίστω A. lege οὐκ ἐν ἐλαχίστοις. 18. ἔτι G. 20. τούτου add. A.

licentem, aliam rursus ad eum per Choerosphactem misit epistolam, in qua haec scripta erant. “bene se habere praepotentem dominationem tuam et meliore in dies fortuna uti, in votis est maiestati meae, longe nobilissime ac vere Christianissime frater. quidni enim conveniat maiestatis nostrae pietati, meliora et florentiora tibi precari, tua perspecta pietate? nam fraterna haec, qua in maiestatem nostram es, propensio et affectus et quo belli adversus perniciosum istum hominem labores suscepturum te esse animo promisisti, ut ab scelerato atque nefario et dei et Christianorum hoste malignitatis iustas poenas repeteres, magnam probitatem mentis tuae produnt planeque tuam in deum pietatem confirmant. quod ad nostram maiestatem attinet, ea in ceteris quidem bene habet; non minima autem sollicitudine et perturbatione propter Robertum agitur. sed si qua deo et aequis eius iudiciis fides habenda est, celeriter iniustissimi huius hominis perniciēs aderit; nec enim concedet omnino deus, virgam peccatorum in sortem suam usque adeo immitti. iam numerorum cen-

κατὰ τῆς κληρονομίας αὐτοῦ ἐπὶ τοσοῦτον ἐπαρίεσθαι. τὸ
 μέντοι παρὰ τοῦ κράτους ἡμῶν συμφωνηθέντα ἀποσταλῆναι
 τῇ μεγαλοδυνάμει σου ἔξουσίᾳ, αἱ ἑκατὸν τεσσαράκοντα τέσ-
 σαρες χιλιάδες τῶν νομισμάτων καὶ τὰ ἑκατὸν βλαττίμ, ἀπε-
 5 στάλησαν νῦν διὰ τοῦ πρωτοπρόεδρου Κωνσταντίνου καὶ κα- P. 94
 τεπάνω τῶν ἀξιομάτων κατὰ τὴν ἀρεσκίαν τοῦ πιστοτάτου
 σου καὶ εὐγενεστάτου κόμητος τοῦ Βουλχάρδου. καὶ τὸ ἤ-
 θεν ποσὸν τῶν ἀποσταλέντων ἀπεπληρώθη διὰ τε εἰργα-
 σμένου ἀργυρίου καὶ Ῥωμανάτου παλαιᾶς ποιότητος. καὶ
 10 τελειουμένου τοῦ ὄρκου παρὰ τῆς εὐγενείας σου, σταλήσου-
 νταί σοι καὶ αἱ ὑπόλοιποι διακόσιοι δεκαεῖς χιλιάδες τῶν νο-
 μισμάτων καὶ ἡ ῥόγα τῶν δοθέντων εἴκοσι ἀξιομάτων διὰ
 τοῦ πιστοτάτου τῆ σῆ ἔξουσίᾳ Βαγελάρδου, ὀπηρῖκα εἰς Λογ-
 γισβαρδίαν κατέλθῃς. ὅπως μέντοι ὀφείλει τελεσθῆναι ὁ ὄρ-
 5 κος, προεδηλώθη πάντως τῇ εὐγενείᾳ σου, ἀπαγγελεῖ δ' ἐτι B
 σαφέστερον καὶ ὁ πρωτοπρόεδρος Κωνσταντίνος καὶ κατεπάνω,
 ὡς καὶ παρὰ τοῦ κράτους ἡμῶν ἐνταλθεῖς ἕκαστον τῶν κεφα-
 λαίων, ἅπερ μέλλουσι ζητηθῆναι καὶ παρὰ τοῦ γενησομένου
 παρὰ σοῦ ὄρκου βεβαιωθῆναι. ὀπηρῖκα γὰρ ἡ συμφωνία
 ἀναμεταξὺ τῆς βασιλείας μου καὶ τῶν παρὰ τῆς εὐγενείας σου
 ἀποσταλέντων πρέσβειων ἐγένετο, διεμνημονεῖθυσάν τινα τῶν

1. ἐπὶ τοσοῦτον om. CGA. ἀγίεσθαι P, ἐπαγίεσθαι CGA.
 2. ἀποσταλῆναι πρὸς τὴν εὐγενείαν σου αἱ ἑκατὸν A. 3. τέσ-
 σαρες : πέντε A. 4. ἐστάλησαν A. 5. νῦν om. A. πρω-
 τοπρόεδρου G. 10. τελειωθέντος A. 11. σοι om. A. δια-
 κόσιοι om. CG. δεκαεῖς om. A. 14. ἄμφειε G. 18.
 παρὰ : αὐ διὰ?

tum et quadraginta quatuor millia et centum vestes sericas, quae a maiestate nostra dominationi tuae potentissimae mittenda erant ex pacto, missa nunc sunt per Constantinum protoprehedrum et praepositum dignitatibus, iuxta placitum Bulchardi fidissimi tibi et nobilissimi comitis. et dicta quidem summa pecuniae constat argento facto et Romano antiquae qualitatibus, ubi autem iusiurandum nobilitas tua praestiterit, etiam reliqua ducenta sedecim millia nummorum et stipendia dignitatum viginti concessarum per Bagelardum dominationi tuae fidelissimum mittentur tibi, simulac in Longibardiam perveneris. quomodo vero iusiurandum praestandum sit, significatum et antea nobilitati tuae est, et exponet accuratius Constantinus protoprehedrus et praepositus, qui de singulis capitibus, quae expediri et iureiurando a te firmari oportet, mandata a maiestate nostra accepit. quando enim conventio inter maiestatem meam et missos a nobilitate tua legatos facta est, commemorata sunt capita quaedam maioris momenti, de quibus quoniam se accepisse mandatum negarunt nobi-

ἀναγκαιοτέρων κεφάλαια · ὅτι δὲ περὶ τούτων μὴ ἔχειν πρόσταξιν εἶπον οἱ τῆς εὐγενείας σου ἄνθρωποι, κατὰ τοῦτο καὶ ἡ βασιλεία μου τὸν ὄρκον αὐτοῖς ἀνήρτησε. τοῖνυν καὶ τελεσθήτω ὁ ὄρκος παρὰ τῆς εὐγενείας σου, ὡς ὁ πιστὸς σου

C Ἀλβέρτης ἐνωμότως τῇ βασιλείᾳ μου ἐβεβαίωσε, καὶ ὡς 5 τὸ ἡμέτερον κράτος κατὰ προσθήκην ἀναγκαιοτέραν αὐτοῦ ζητεῖ. ἡ δὲ βραδυτῆς τοῦ πιστοτάτου καὶ εὐγενεστάτου σου κόμητος τοῦ Βουλχάρδου γέγονε διὰ τὴν βασιλείαν μου βούλεσθαι τὸν φίλτατόν μου ἀνεψιόν, τὸν υἱὸν τοῦ πανευχεστάτου σεβαστοκράτορος καὶ περιποθήτου ἀνταδέλφου τῆς βασιλείας μου, Θεαθῆναι παρ' αὐτοῦ, ὡς ἂν ἐλθὼν ἀπαγγείλῃ σοι τὴν ἐν ἡλικίας ἀπαλῶ καταστήματι βεβηκυῖαν σύνεσιν τοῦ παιδός · τὰ γὰρ ἔξω καὶ σωματικά δεύτερα τίθεται λόγον ἡ βασιλεία μου, εἰ καὶ ἐν τούτοις πολὺ ἔχει τὸ περιούσιον. ὧ· γὰρ τῇ μεγαλοπόλει ἐνδημήσας ἐθεάσατο τὸ παιδίον καὶ ὅσα εἰκὸς ὠμίλησεν, ἀπαγγελεῖ σοι ὁ πρέσβυς σου. καὶ ἐπεὶ παιδίον μὲν οὕπω ὁ Θεὸς τῇ βασιλείᾳ μου ἐχαρίσατο, τόπον δέ μοι γνησίον παιδὸς ὁ φίλτατος οὗτος ἐπέχει ἀδελφιδούς, Θεοῦ εὐδοκοῦντος, οὐδέν ἐστι τὸ κωλύον, ἐνωθῆναι ἡμᾶς δι' αἵματος συγγενικοῦ, καὶ φίλα μὲν ἀλλήλοις φρονεῖν ὡς Χριστιανοῖς, οἰκειοῦσθαι δὲ καὶ τὰ ἀλλήλων ὡς συγγενεῖς, ἵν' ἐντεῦθεν ἕκαστος δι' ἀλλήλων δυναμούμενοι,

3. μου : σου G. αὐτῆς C. 5. Ἀβέρτης CG. ἐβεβαίωσε C, ἐβεβαιώσατο G, ἐβεβαιώσατο P. 7. σου om. A. 9. μοι A. 11. ὃς ἐλθὼν A. 13. δεύτερον C. an τοῦ λόγου? 14. εἰ δὲ καὶ G. 16. πρέσβυς A. 17. παιδίον μὲν οὕπω C, παιδίον οὕπω A, οὕπω παιδίον P, οὕπω τὸ παιδίον G.

litatis tuae ministri, etiam maiestas mea propterea sacramentum ipsis distulit. ergo praestetur iusiurandum a nobilitate tua, ut fidelis tuus Albertes maiestati meae iuratus confirmavit, utque maiestas nostra petit ob additamentum satis necessarium. cunctationis ac morae Bulchardi, comitis tui fidelissimi et nobilissimi, ea fuit causa, quod nepotem carissimum, filium sebastocratoris felicissimi, germani maiestatis meae fratris, ab ipso conspici maiestas mea voluit, ut redux nuntiaret tibi firmum ac solers in tenerae aetatis statu pueri ingenium; externa enim et quae ad corpus pertinent, rationi posthabet maiestas mea; quanquam et illis virtutibus admodum excellit; prout narrabit tibi legatus tuus, qui cum in urbe versabatur, vidit puerum atque cum eo, ut res postulabat, confabulatus est. ac quoniam filium quidem deus mihi nondum dedit, hic autem fratris filius suavissimus filii mihi est loco, si deo placuerit, nihil impedit, quominus propinquitate coniungamur, et cum amica, ut Christianos decet, in nos

φρονηροὶ τοῖς ἐναντίοις ὄμμεν μετὰ θεοῦ. τῇ μέντοι εὐγενείᾳ σου νῦν ἀπεσιάλησαν δεξιωμάτων ἔνεκεν ἐγκόλπιον χρυσοῦν μετὰ μαργαριταρίων, θήκη διάχρυσος ἔχουσα τμήματα ἔνδον διαφόρων ἁγίων, ὧν ἕκαστος διὰ τοῦ ἐφ' ἑκάστου αὐτῶν 5 ἐντεθέντος χαρτίου γνωρίζεται, κανκίον σαρδωνύχιον καὶ ἐμπότης κρύος, ἀστροπελέκην δεδεμένον μετὰ χρυσαφίου καὶ ὀποβάλαμον. μακρῦναι ὁ θεὸς τὴν ζωὴν σου, πλατύ- P. 95 ναι τὰ τῆς ἔξουσίας σου ὄρια, καὶ θείῃ σοι πάντας τοὺς ἀντιπίπτοντας εἰς ὄνειδισμόν καὶ εἰς καταπάτημα. εἰρήνη εἴη 10 τῇ ἔξουσίᾳ σου, καὶ γαλήνης ἥλιος ἐπιλάμψοι πάσῃ τῇ ὑψηλότητι σου, καὶ γένοιτό σοι ἅπαντες εἰς ἀφανισμόν οἱ ἐχθροί, τῆς ἄνωθεν κραταιᾶς ἰσχύος κατὰ πάντων σοι χαριζομένης V. 79 τὸ ἄμαχον, τοσοῦτον τὸ ἀληθινὸν αὐτοῦ ὄνομα ἀγαπῶντι καὶ κατὰ τῶν ἐχθρῶν ἐκείνου τὴν χεῖρα ὀπλιζόντι."

5 11. Οὕτω μὲν οὖν τὰ κατὰ τὴν ἐσπέραν οἰκονομήσας, αὐτὸς πρὸς τὸ κατεπεῖγον καὶ ὑπόγυιον τὸν κίνδυνον ἀπειλοῦν ἠτοιμάζετο, ἐγκαρτερῶν ἔτι τῇ βασιλίδι τῶν πόλεων, B σκοπῶν ὅπως διὰ παντοίας μεθόδου τοῖς εἰς προὔπτον ἐπι-

2. ἀπεσιάλῃ C. 3. μαργάρων C. ἔχουσα ἐνδοθεν τμήματα A. 4. τοῦ C, τῶν P, τὸν G. 5. ἐντεθέντα χάρτην G. lege σαρδωνύχιον cum Ducangio Gloss. I. p. 147. 6. ἀστροπελέκην A. 7. μακρῦναι et πλατῦναι PG, recte A. 8. τῆς om. A. 10. καὶ γαλήνη, ἥλιος PG, alterum A. vid. annotat. 11. ἀφανισμόν C, ὄνειδισμόν PG, ὄνειδισμόν καὶ ἀφάνειαν A. 13. τοσοῦτο G. 16. αὐτὸς om. A. κατεπεῖγων G. ἀπειλοῦν C, ἀπλοῦν PG. 17. ἐγκαρτερῶν : καὶ τῶς ἐν τῇ βασ. τῶν πολ. ἐγκαρτερῶν ἦν καὶ διὰ παντοίας A.

invicem voluntate simus, etiam necessitudinis familiaritas inter nos intercedat, ut alter alterius potentia aucti, terrori deo iuvante simus adversariis. misimus autem nobilitati tuae amicitiae et bonae voluntatis ergo crucem, quae in sinu gestari solet, auream et margaritis ornata, pyxidem auream, in qua sanctorum particulae nonnullorum insunt, quorum cuiusque nomen ex apposita cuique chartula cognoscitur; pateram e sardonyche et poculum crystallinum, astriformem securim aurea ligatam fibula et opobalsamum. prolonget deus vitam tuam, dilatet fines imperii tui afficiatque omnes adversantes opprobrio et pernicie. pax sit dominationi tuae, et tranquillitatis lux universae terrae tibi subditae illucescat, et redigantur omnes hostes tui ad interfectionem, caelesti dei potentia vim tibi contra omnes largiente invictam, quippe qui tantopere verum eius nomen colas et contra hostes illius armis accingere."

11. Ita rebus per Occidentem dispositis, ipse ad ea, quae urgebant praesensque periculum intentabant, sese paravit, in urbe etiam tum degens, dispexitque, qua ratione hostibus iamiam inmi-

κειμένοις ἐχθροῖς ἀντικατασταίῃ. καὶ ἐπεὶ, ὡς ὁ λόγος ἠθα-
 σασ ἐδήλωσε, τοὺς μὲν ἀθρευτάτους Τούρκους περὶ τὴν Προ-
 ποντίδα ἐώρα ἐνδιατρίβοντας, τοῦ Σολυμᾶ τῆς ἐφᾶς ἀπάσης
 ἐξουσιάζοντος καὶ περὶ τὴν Νίκαιαν ἀνλιζομένου (οὗ καὶ
 σουλτανίκιον ἦν, ὅπερ ἂν ἡμεῖς βασιλείον ὀνομάσαιμεν,) καὶ 5
 προνομίᾳ συνεχῶς ἀποστέλλοντος καὶ ληϊζομένου ἅπαντα τὰ
 τε περὶ τὴν Βιθυνίαν διακειμένα καὶ Θυνίαν, καὶ μέχρις
 αὐτῆς Βοσπόρον τῆς νῦν καλουμένης Δαμάλεως ἱππηλασίας
 καὶ ἐπιδρομὰς ποιουμένους καὶ λείαν πολλὴν ἀφαιρουμέ-
 C νους καὶ μονοῦ ὑπεράλλεσθαι καὶ αὐτῆς ἐπιχειροῦντας τῆς 10
 θαλάττης· οὓς οἱ Βυζάντιοι ὀρῶντες ἀφόβως πάντῃ ἐνδιατρί-
 βοντας ἐν τοῖς περὶ τὰς ἀκτὰς διακειμένοις πολιχνίοις καὶ
 ἱεροῖς τεμένεσι, μὴ τινος ἐκεῖθεν αὐτοὺς ἀπελαύνοντος, ἐν-
 τρομοὶ διὰ παντὸς ὄντες, διηποροῦντο ὅτι δεῖ διαπράξασθαι
 ταῦτα ὀρῶν ὁ βασιλεύς, πολλοῖς κυμαινόμενος λογισμοῖς καὶ 15
 πολλὰς λαμβάνων μεταβολὰς καὶ τροπὰς, τοῦ κρατήσαντος
 γίνεται λογισμοῦ καί, ὡς ἐνόν, ἔργου εἶχετο. ἀφ' ὧν οὖν
 ἐξ ὑπογνίου συνειλοχῶς ἦν Ῥωμαίων ἀνδρῶν καὶ τιτων ἀπὸ
 τοῦ Χώματος ὠρημημένων δεκάρχος προχειρισάμενος καὶ ἐν
 D ἀκατίοις ἐνθέμενος, τοὺς μὲν ψιλοὺς τόξα καὶ ἀσπίδα φέρου- 20
 τας μόνον, τοὺς δὲ καὶ ἄλλως θωρηξασθαι εἰδότας κόρυσι τε

4. οὗ γὰρ G. 5. σουλτανίκη G. 6. πρὸς νομὰς G. τί
 om. G. 7. Θυνίαν C. 9. δὲ καὶ ἐπιδρομὰς G. ἀφαιρούμε-
 νοὶ C. 10. ἐπισχυροῦντας P, ἐπιχειροῦντας CG. 11. θαλάσ-
 σης C. 13. αὐτοῖς G. ἐντρομοὶ — διηποροῦντο om. G.
 16. κρατίστου G. 21. εἰωθότας conl. Diesterwegius. vid. an-
 notat.

nentibus resisteret. cumque, ut supra narravimus, Turcas videret
 impiissimos circa Propontidem commorari, Solymia, qui Orienti toti
 imperitabat, Nicaeae habitante (ubi etiam sultanicium erat, quod
 nos palatium diceremus,) et praedatores quotidie immittente et
 omnes circa Bithyniam Thyniamque regiones depraedante, atque etiam
 usque ad ipsum Bosporum, quae Damalis nunc vocatur, incursiones
 illos facere praedamque multam agere et tantum non ipsum tra-
 iicere mare: quos cum Byzantii sine ullo metu in oppidulis circa lit-
 tora sitis et in sacris templis morari animadverterent, nemine in-
 de eos pellente, terrore indesinenter percussi, quid consilii cape-
 rent non habebant; — haec igitur imperator videns, postquam multa
 cum animo agitavit sententiamque saepe mutavit, tandem consilium,
 quod optimum videbatur, secutus, quam poterat celeriter rem aggres-
 sus est. ex iis igitur, quos subito conscripserat Romanos et Chomate
 oriundos, decuriones delegit navibusque imposuit, alios leviter ar-
 matos arcu duntaxat et clypeo, alios etiam galeis clypeisque et ha-

καὶ ἀσπίσι καὶ δόρυσι, νυξὶ περὶ τὰς ἀκτὰς καὶ τοὺς αἰγια-
 λοὺς ἐρχομένους λάθρα ἐξάλλεσθαι τε καὶ τοῖς ἀθέοις εἰσπί-
 πτειν ἐκέλευσεν, εἶγε κατανοοῖεν μὴ πολλαπλοῦς τῆς αὐτῶν
 5 ἐξήκει. ἀπειροπολέμους δὲ πάντη γινώσκων αὐτούς, ἐπέσκη-
 πτεν ἀσοφῆτι τὴν εἰρησίαν τοῖς ἐρέταις παραγγέλλειν ποιεῖ-
 σθαι, φυλαττομένους ἅμα καὶ ἀπὸ τῶν ἐν ταῖς ῥωγμαῖς τῶν
 πετρῶν λοχώντων βαρβάρων. τούτων γοῦν ἐπὶ τισιν ἡμέραις
 οὕτω τελομένων, κατ' ὀλίγων τῶν περὶ τὴν θάλατταν χωρίων P. 96
 10 ἀνωτέρω ἐχώρουν οἱ βάρβαροι. ὅπερ ὁ αὐτοκράτωρ μεμαθη-
 κῶς, τοῖς ἀποσταλεῖσι παρεκελεύετο καταλαβεῖν, ἅπερ ἐκεῖ-
 νοι πρόην κατεῖχον πολίχνια καὶ οἰκοδομηματα, καὶ εἶσω
 τούτων διανηκτερεύειν. περὶ δὲ τὰς ἡλιακὰς ἀνγὰς, ὀπηρῖκα
 χορταγωγίας χάριν ἢ τινος καὶ ἐτέρας χρείας τοῖς ὑπεναντίοις
 15 ἔξυμβαίνει ἐξίεναι, ἀθρόον αὐτοῖς ἐπιτίθεσθαι, καὶ εἴ τι κατ'
 αὐτῶν δυνηθεῖεν, ἀρκεῖσθαι τούτῳ, κἂν μικρὸν ᾗ, καὶ μὴ B
 πλεῖον ζητοῦντας παρακινδυνεύειν καὶ θάρος τοῖς ἐχθροῖς ἐν-
 τεῦθεν δίδόναι, ἀλλ' εὐθὺς ὑποστρέφειν καὶ εἶσω τῶν φρουρίων
 γίνεσθαι. οὐ πολὺ τὸ ἐν μέσῳ, καὶ πορρωτέρω αὐθις οἱ βάρ-
 20 βαροι ἐγίνοντο, ὥστε ἀποθαρρῆσαι τὸν αὐτοκράτορα τοῖς
 τέως πεζοῖς καὶ ἰππᾶσασθαι κελεῦσαι καὶ δόρυ κινεῖν καὶ
 πολλοὺς διαύλους ἰππασίως κατὰ τῶν ἐναντίων ποιεῖν, οὐκέτι V. 80

2. τοῖς add. G.
 voluit ῥωγμαῖς.

15. συμβαίνει CG.

3. κατανοοῖεν P, recte G.

9. lege κατ' ὀλίγον.

20. fortasse ἀποθαρρῆσαντα.

7. ῥωγμαῖς C,

10. ἀνωτέρων C.

stis instrui solitos; eosque noctu ad littora accedere, clam de navi-
 bus exsilire barbarosque invadere iussit, si quando illos non multo
 maiore, quam ipsi, numero esse cernerent, et statim regredi, unde
 quisque exisset. verum cum eos rei bellicae plane imperitos novis-
 set, praecepit, ut nautas quam minimo strepitu remigare iuberent,
 simulque ab insidiis barbarorum in rupibus subsidentium sibi cave-
 rent. id ubi per dies aliquot ita factum esset, paulatim barbari ex
 maritimis locis in interiora recedebant. quo imperator cognito, iis,
 quos miserat, praecepit, oppidula et aedificia, quae illi ante ob-
 tinuissent, occuparent in iisque pernoctarent; primo autem mane,
 quo tempore commeatu vel alius rei causa prodire hostes solerent,
 cuncti aggredierentur, et si quid profecissent, eo, licet exiguo, con-
 tenti essent, nec, dum maiora concupiscerent, in periculum incide-
 rent et hostibus animos redderent; sed illico cederent atque in arces
 sese reciperent. non ita multo post etiam ulterius barbari recesserunt;
 qua re confirmatus imperator animo, suos huc usque pedites
 etiam equitare iussit et hastam vibrare, saepiusque repetitis incur-

ἐν νυκτὶ οὐδὲ λάθρα ἐμπίπτουσιν, ἀλλὰ καὶ ἡμέρας ἄρτι
 ἀναλαζούσης. καὶ οἱ τέως δεκάρχοι πεντηκοντάρχοι γεγόνασι,
 C καὶ οἱ πεζοὶ οἱ καὶ νυκτὸς μετὰ δέους πολλοῦ τοῖς ἐναντίοις μα-
 χόμενοι, ἑωθινοὶ αὐτοῖς ἐπετίθεντο, καὶ ἡλίου ἐς μεσουράνημα
 φθάνοντος μετὰ θάρσους λαμπροὺς ξυνίστων πολέμους. οὗ- 5
 τως οὖν τοῖς μὲν εἰς τοῦπίσω προὔχῳρει τὰ πράγματα, τῇ
 δὲ Ῥωμαίων ἀρχῇ ἀναλάμπειν κατὰ μικρὸν τὸν ὑποτυφόμε-
 νον τῆς ἐξουσίας σπινθῆρα συνέβαιεν. οὐ γὰρ ἀπὸ τῆς
 Βοσπόρου μόνον καὶ τῶν τῇ θαλάττῃ παρακειμένων χωρίων
 ὁ Κομνηνὸς αὐτοὺς πόρρω πον μάλα ἀπήλασεν, ἀλλὰ καὶ 10
 τῶν περὶ Βιθυνίαν καὶ Θυνίαν ἄπασαν καὶ τῶν τῆς Νικο-
 D μῆδους ὀρίων ἐκδιώξας, τὰ περὶ εἰρήνην ἀνέπεισε τὸν σουλ-
 τάνον μάλα θερμῶς ἐξαιτεῖσθαι. ὥς δὲ τὴν ἀκατάσχετον
 τοῦ Ῥομπέρτου ὀρμὴν ἐκ πολλῶν ἐβεβαιούτο, καὶ ὥς ἀπει-
 ροπληθεῖς συναγροχῶς δυνάμεις ἤδη πρὸς τὴν ἡῖονα τῆς Λογ- 15
 γιβαρδίας ἐγγίζειν ἐπείγεται, ἄσμενος τὸν περὶ εἰρήνης δέ-
 χεται λόγον. εἰ γὰρ μὴδὲ τὸν Ἡρακλέα πρὸς δύο μάχεσθαι
 ἐνῆν, ὥς ὁ παροιμιώδης αἰνίττεται λόγος, πολλῶ μᾶλλον νέον
 ἀρχηγὸν νεωστὶ διεφθορίας ἐπιδραξάμενον ἤδη ἀρχῆς, κατὰ
 μικρὸν μὲν πρὸ πολλοῦ φθινοῦσης, εἰς τοῦσχατον δὲ ἤδη 20
 ἔληλακνίας, μὴ δυνάμεις, μὴ χρήματα κεκτημένον· προπέ-
 ποτο γὰρ ἅπαντα ἐν μηδενὶ χρησίμῳ καταναλωθέντα. ἔνθεν

4. ἐς om. G. μεσουράνημα P, μεσουράνισμα CG. 5. συν-
 τιστων C, ξυνίστων PG. 7. τὸν G, τὸ P. 11. Θυνίαν C.
 20. δ' G.

sionibus hostem lacessere; nec id amplius noctu et furtim, sed ipsa
 iam luce. ac decuriones qui hucusque erant, quinquaginta mili-
 tum ductores fiebant, et pedites, qui noctu non sine magno pa-
 vore cum hostibus pugnaverant, mane adorti, ubi sol medium ob-
 tinuit coelum, fortiter cum iis acerrimeque dimicabant. sic illo-
 rum res retro se tulit, Romano autem imperio, ut sopita potentiae
 scintilla paullatim exardesceret, contigit. non enim a Bosporo so-
 lum et maritimis regionibus procul eos depulit Alexius, verum etiam
 Bithynia Thyniaque universa atque Nicomediae finibus cum Turcas
 eiecisset, sultanum eo adegit, ut pacem instanter peteret. iam cum de
 vehementissimo Roberti impetu a multis certior factus esset eumque,
 immensis copiis contractis, iam in Longibardiae littus contendere, li-
 benter pacis conditiones accepit. nam ne Hercules quidem adversus
 duos, ut in proverbio est, certare potuit, nedum iuvenis imperator,
 qui vix susceperat imperium rei publicae, quae cum paullatim pridem
 imminuta esset, in ultimo iam discrimine erat, et copiis et pecuniis
 deficientibus: absumpta enim omnia erant sine ulla utilitate publica. id

τοι καὶ τοὺς Τούρκους διὰ παντοίας μεθοδου τῆς τε Δαμά- P. 97
 λεως καὶ τῶν περὶ αὐτὴν παραλίων τόπων ἐκδιώξας, ἅμα δὲ
 καὶ δώροις δεξιωσάμενος, ἐξεβιάζετο εἰς εἰρηναίως ἀπονεῦσαι
 σπονδαίς, καὶ ὄρον αὐτοῖς τὸν καλούμενον Δράκοντα ποταμὸν
 5 δεδωκώς, μὴ ὑπερβαίνειν ὅλως αὐτοῦ, μήτε ποτὲ πρὸς τὰ
 ὄρια Βιθυνῶν ἐξορμᾶν ἐπεισεν.

12. Οὕτω μὲν οὖν τὰ περὶ τὴν ἔω κατηύναστο. κατα-
 λαβὼν δὲ τὸ Δυρράχιον ὁ Παλαιολόγος, ταχυδρόμον ἀποστείλας
 τὰ περὶ τοῦ Μονομαχάτου ἐδήλου, ὅτι τὰ περὶ τὴν ἐκείνου
 0 ἄφιξιν μεμαθηκώς, σπουδαίως πρὸς τε τὸν Βοδῆνον καὶ τὸν
 Μιχαηλᾶν προσεληλύθει. ἐδεδίει γὰρ διὰ τὸ μὴ ὑπακοῦσαι, B
 ἀλλὰ κενὸν ἀποπέμψαι, ὃν πρὸ τοῦ τὴν μελετωμένην ἀπο-
 στασίαν εἰς φῶς ἀγαγεῖν ὁ βασιλεὺς Ἀλέξιος πρὸς αὐτὸν
 ἀποπεπόμφει γραμματοκομιστήν, χρήματα δι' αὐτοῦ αἰτούμε-
 5 νος, κὰν ὁ βασιλεὺς μὴδὲν κατ' αὐτοῦ ἐναντίον διανοεῖτο, εἰ
 μὴ τὴν τῆς ἀρχῆς παράλυσιν διὰ τὴν ἤδη ῥηθεῖσαν αἰτίαν.
 διαγνοὺς δὲ τὰ κατὰ τὸν Μονομαχάτον ὁ αὐτοκράτωρ, χρυσό-
 βουλλον λόγον πρὸς αὐτὸν ἐξαποστέλλει, πῦσαν ἀφροντισίαν
 αὐτῷ παρέχων· ὃν ἐν χερσὶν ἐκεῖνος λαβὼν παλινδρομεῖ πρὸς
 0 τὰ βασίλεια. ὁ δὲ Ῥομπέρτος εἰς Ὑδροῦντα παραγενόμενος C
 καὶ τὴν ἅπασαν αὐτοῦ ἐξουσίαν καὶ αὐτῆς δὴ τῆς Λογγοβαρ-
 δίας τῷ νιῷ αὐτοῦ Ῥογέρῳ ἀναθέμενος, ἐκεῖθεν ἐξελθὼν, τὸν

2. δὲ add. A.	3. ἐξεβιάζετο CG, ἐξεβιάσατο P, κατηύναστο A.
5. αὐτοῦ ὅλως A.	7. οὖν om. A. παρὰ A. ἔωσαν A.
10. σπουδαίως G.	Βοδῆνον CG. καὶ om. P. 17. χρυ-
10. σπουδαίως G.	18. ἀφροντισίαν G. 20. Ἰδροῦντα CA. 21.
τῆς om. G.	Λογγοβαρδίας P. 22. ἐκεῖθεν : πέραν A.

eum compulit, ut postquam Turcas variis modis Damali et locis cir-
 ca maritimis eiecit, eosdemque insuper largitione devinxit, propensiore
 ad pacem animo esset. terminum iis Dracontem quem appellant flu-
 vium concessit, quem ne traicerent, neve in Bithyniorum fines ir-
 rumperent, pactus est.

12. Ita res Orientis compositae sunt. at Palaeologus ubi Dyrrha-
 chium pervenit, cursore misso, Alexio significat, Monomachatum,
 audita Palaeologi profectione, celeriter ad Bodinum et Michaelam se
 recepisse. nam in metu erat, propterea quod non obtemperaverat,
 sed, quem ante factam rebellionem imperator Alexius cum litteris
 miserat nuntium pecuniam rogatum, vacuum dimiserat, quanquam
 nihil in eum gravius imperator decreverat, nisi quod magistratum
 erat abrogaturus propter causam, quam dixi. cum haec de Monoma-
 chato audivisset imperator, bullam ad ipsum auream misit, qua ple-
 nam ipsi securitatem dedit. qua ille accepta, reversus in aulam est.
 sed Robertus, postquam Hydruntem pervenit, et omnem suam ditio-

λιμένα τοῦ Βροεντησίου κατέλαβε, κάκεισιν την τοῦ Παλαιολόγου εἰς τὸ Δυρράχιον ἔλευσιν μεμαθηκώς, παραγοῆμα ἐν
 V. 81 τοῖς μείζοσι τῶν πλοίων πύργους δειμάμενος διὰ ξύλων, διὰ
 βύρσης τούτους περιέστειλε. καὶ πάντα τὰ πρὸς τειχομαχίαν
 ἐπιτήδεια ἐν ταῖς ναυσὶν εἰσαγαγὼν σπουδαίως, εἰς τε τοῖς 5
 δρόμωνας ἵππους τε καὶ ἐνόπλους ἰππέας εἰσελάσας, καὶ πάν-
 D τοθεν τὰ πρὸς πόλεμον ὀξέως μάλα ἔξαρτήσας, διαπερᾶν
 ἠπεύγετο. ἐσκόπει γάρ, ὀπηνίκα τὸ Δυρράχιον καταλάβη,
 περιζῶσαι τοῦτο διὰ τῶν ἐλεπόλεων ἀπὸ τε θαλάττης καὶ
 ἠπείρου, ἵν' ἅμα μὲν καταπλήξῃ τοὺς ἐντός, ἅμα δὲ καὶ 10
 πανταχόθεν περιστοιχίσας αὐτούς, ἐξ ἐφόδου τὴν πόλιν αἰ-
 ρήσεται. Θόρυβος τοίνυν ἐντεῦθεν τοὺς τε νησιώτας καὶ τοὺς
 περὶ τὴν ἡῖονα τοῦ Δυρραχίου ταῦτα μεμαθηκότας κατέσχε
 πολὺς. ἐπεὶ δὲ κατὰ γνώμην αὐτῷ πάντα ἤδη τετέλεσται,
 λύσας τὰ πρυμνήσια, τοὺς τε δρόμωνας καὶ τὰς τριήρεις 15
 νῆας καὶ μονήρεις κατὰ τὴν τῶν ναυτικῶν ἐμπειρίαν εἰς πο-
 P. 98 λέμον σχῆμα διατυπώσας, σὺν εὐταξίᾳ τοῦ πλοῦς ἀπει-
 ρᾶτο. οὐρίον δὲ τυχῶν πνεύματος, τὴν κατὰ τὸν Ἀνδῶνα
 περαιάν κατέλαβε, καὶ τὴν ἡῖονα παραπλέων, ἀπῆλθε μέχρι
 Βοθρεντοῦ. κάκεισε ἐνωθεὶς μετὰ τοῦ νιού αὐτοῦ Βαί- 20
 μούντου τοῦ προφθάσαντος περᾶσαι καὶ τὸν Ἀνδῶνα ἐξ ἐφέ-

1. Βροεντησίου GA, Βροεντησίου C, Βροεντεσίου P.	7. lege
ἐξαργύσας.	10. δὲ om. G.
χίσας PG.	11. περιστοιχίσας C, περιστοι-
om. PG, add. CA.	14. γνώμην : νοῦν A.
ἡῖονα A.	17. ἀταξίᾳ CG.
διαπλέων G.	18. δὲ : τε A.
ἀπῆλθεν ἐν μέχρι PG.	19. ἀπῆλθε μέχρι A, ὑπῆλθεν μέ-
20. βοθρεντοῦ A.	βαῖμούν-
21. τοῦ add. G.	του GA hic et infra.

nem atque adeo ipsam Longibardiam Rogerio filio commisit, inde solvens Brundusi portum occupavit; ubi audito Palaeologum Dyrrhachium advenisse, in maioribus statim navigiis turres aedificari ligneas iussit. quas corio contextit. omnibusque, quibus ad oppugnandum opus est, in naves diligenter comportatis, equis equitibusque armatis in dromones impositis, rebusque ceteris ad bellum undecunque summa industria paratis, traicere properabat. in animo enim erat, si Dyrrhachium pervenisset, machinis urbem terra marique circumdare, ut perculsis qui intus essent et omni ex parte inclusis, primo impetu urbem caperet. hinc et insulani et qui Dyrrhachii littus incolabant, cum nuntium illum accepissent, in summa trepidatione erant. Robertus, omnibus iam ex sententia confectis, ancoras solvit, ac dromonibus et triremibus uniremibusque rerum nauticarum usu in belli speciem ornatis, ordine expeditionem ingressus est. ventum nactus secundum, adversae ad Aulonem ripae appulit, indeque oram legens Buthrotum

δου κατασχεῖν, διῆ τὸ ἅπαν διελὼν στρατεύμα, τὸ μὲν
 αὐτὸς κατέχε, διὰ θαλάττης τὸν ἀπόπλον ὡς πρὸς τὸ
 Δυρράχιον ἐθέλων ποιήσασθαι, τοῦ δὲ τὸν Βαϊμοῦντιον ἄρ-
 χειν ἐπέτρεψε, διὰ ξηρᾶς μέλλοντα πρὸς τὸ Δυρράχιον ἰδεῖν- B
 5 σαι. καὶ δὴ τὴν Κορυφὴν διελθὼν καὶ πρὸς τὸ Δυρράχιον
 ἀποκλίνας, κατὰ τὸ ἀκρωτήριον Γλωῦσαν καλούμενον μεγίστῳ
 κλύδωνι αἴφνης περιπεπτώκει. νιφετὸς γὰρ πολὺς καὶ ἄνε-
 μοι τῶν ὄρῶν κινηθέντες τὴν θάλατταν σφοδρῶς συνετάρατ-
 10 κῶσαι τῶν προσκώπων καθημένων ἐθραύοντο, τὰ θ' ἰστία
 διαβιβρώσκοντες ἦσαν οἱ ἄνεμοι, αἱ δὲ κεραῖαι συνθλώμεναι
 κατὰ τοῦ καταστρώματος ἐπιπτον, καὶ αὐτάνδρα ἤδη τὰ σκάφη
 κατεποντίζοντο, κἂν θέρους ὥρα ἦν, τοῦ ἡλίου τὸν καρκῖνον C
 ἤδη παρελθόντος καὶ πρὸς τὸν λέοντα ἐπειγομένου, ὅποτε καὶ
 15 τὴν τοῦ κυνὸς ἐπιτολὴν εἶναί φουσιν. ἐταράττοντο οὖν ἅπαν-
 τες ἐξαπορούμενοι, καὶ οὐκ εἶχον ὅτι καὶ δρούσαιεν, πολεμίοις
 τοιοῦτοις ἀντικαθίστασθαι μὴ δυνάμενοι. θροῦς δὲ ἐπῆρτο
 πολὺς, ὤμωζον, ἐποτινῶντο, ἐθεοκλύτον θεὸν σωτῆρα ἐπι-
 20 καλούμενοι, καὶ τὴν ἤπειρον θεάσασθαι ἐπῆρχοντο. ὁ δὲ κλύ-
 δων τέως οὐκ ἐνεδίδου, μηνίοντος ὡσπερ τοῦ θεοῦ πρὸς τὸ
 τοῦ Ῥομπέρτου ἀκάδεκτον καὶ ὑπέρογκον φρούγμα καὶ τὸ D

4. ἐπέτρεψε A, ἐπέτρεψεν PG. 5. δὴ om. G. 10. καθη-
 μένων A, καθιόντων PG. τὰ δὲ G. 11. οἱ om. G. 12.
 κατασιρώματος : στρατεύματος A. 15. γοῦν A. 17. δ' P,
 δε GA. 18. ὤμωζον PG, recte A. ἐθεοκλύτου C, ἐθεο-
 κλήτου PGA. θεὸν καὶ σωτῆρα G. 19. ἤρχοντο A.

pervenit. ubi adiuncto sibi Boëmundo filio, qui prius traiecerat et
 Anlonem primo impetu ceperat, in duas partes universas copias di-
 visit, quarum alteram ipse duxit, mari Dyrrhachium navigaturus,
 alteri filium Boëmundum praefecit, qui terrestri itinere Dyrrhachium
 proficisceretur. iamque Coreyram praetervectus ad Dyrrhachium tenebat,
 cum circa promontorium, quod Glossa dicitur, procella eum maxima
 oppressit. tempestas enim uivialis et venti ex montibus perflantes mare
 vehementer turbabant. dum fluctus cientur et immane sonant, remi
 franguntur, cessante remige; discerpuntur vela vi ventorum; anten-
 nae fractae in foros cadunt, et cum ipsis hominibus iam navigia
 merguntur; quanquam aestivum tempus erat, sole post caecum su-
 peratum ad leonem festinante, quod caniculae exorientis tempus
 esse aiunt. gravis igitur perturbatio invasit omnes, nec quid agerent
 habebant; nam talibus hostibus resistere non poterant. clamorem quis-
 que tollere, lamentari, miseros se appellare, deum invocare salva-
 torem, et ut terram conspicerent, vota facere. nec tamen remisit tum
 tempestas, irascente quasi deo propter impotentem et immodicam

τέλος ἐκ πρώτης ἀφειρηθείς οὐκ εὐτυχῆς παραδεικνύοντος ἤδη.
 τὰ μὲν οὖν τῶν πλοίων σὺν αὐτοῖς πλωτῆρσι κατεποντίσθη,
 τὰ δὲ ταῖς ἀκταῖς προσαραχθέντα συνεθλάσθη. τῶν δὲ πε-
 ριστελλουσῶν τοὺς πύργους βυρσῶν ὑπὸ τοῦ ὕετοῦ χαλαρω-
 τέρων γεγονυῖων, οἳ τε ἤλοι τῶν οἰκείων τόπων ἐξέστησαν, 5
 V. 82 καὶ τὸ ἐντεῦθεν αἱ βύρσαι βάρος εἰληφύται τοὺς ξυλίνους
 ἐκείνους πύργους ταχὺ περιέτρεψαν, καὶ καταρραγέντες τὰς
 ναῦς κατέδυσαν. τὸ δέ γε σκάφος, ἐν ᾧ ὁ Ῥομπέρτος ἐνῆν,
 ἡμίθραστον γεγονὸς μόγις διεσώθη· διεσώθησαν δὲ καὶ τι-
 νες τῶν ὀλκάδων σὺν τοῖς πλωτῆρσι παραδόξως. πολλοὺς μὲν 10
 P. 99 οὖν ἡ θάλαττα ἀποπτύσασα, οὐκ ὀλίγα δὲ βαλάντια καὶ ἄλλ'
 ἄττα ἐξ ὧν τὸ ναυτικὸν τοῦ Ῥομπέρτου συνεπεφέρετο, περὶ τὴν
 ψάμμον κατέστρωσε. τοὺς μέντοι νεκροὺς οἱ σωθέντες περιστέλ-
 λοντες ἔθαπτον, κάντεῦθεν πολλῆς τῆς ἐκ τούτων δυσωδίας
 ἐμπίμπλαντο. οὐ γὰρ ἐνῆν αὐτοῖς τοσοῦτους ῥαδίως ἐνσοριάσαι. 15
 τῶν οὖν ἐδοδίμων ἀπάντων ἀφανισθέντων, τάχα ἂν καὶ ὑπὸ
 λιμοῦ διεφθάρησαν οἱ τέως σωθέντες, εἰ μὴ τὰ λήϊα πάντα
 καὶ οἱ ἄγροί καὶ οἱ κῆποι τοῖς καρποῖς ἔβριθον. συνετὰ μὲν
 οὖν ταῦτα ἦσαν πᾶσι τοῖς φρονοῦσιν ὀρθῶς, τὸν δὲ Ῥομπέρ-
 B τον οὐδὲν τῶν γεγονότων ἐφόβει, ἀκαταπτοήτως ἔχοντα καὶ 20

4. ἀπὸ GA. 5. τόπων : ἀρμονιῶν A. 8. γε om. A. 9.
 διεσώθησαν A, ἐσώθησαν PG. 11. οὖν om. A. θάλαττα
 C, θάλασσα PGA. ἀποπτύσασα CG, ἀποπτύσασα PA. ἄλλα
 τὰ libri, correxi. 12. κατέστρωσε περὶ τὴν ψάμμον G. 13.
 περιστέλλαντες ἔθαψαν A. 15. ἐπίμπλαντο A. lege ἐνεπίμ-
 πλαντο. ἐνσωριάσαι PG, recte CA. 16. ἐδοδίμων P.
 πάντων A. τάχ' ἂν A. καὶ om. G. 19. πᾶσι add. CA.

Roberti insolentiam, et exitum ipso principio non felicem fore iam significante. navium aliae cum ipsis vectoribus mari hauriebantur, aliae littori illisae frangebantur. coriis autem, quae turres tegebant, magis magisque imbre laxatis, clavi locis suis excidebant, et coria, iam pondus nacta, facile evertiebant ligneas istas turres; quarum ruina naves ipsae submersae sunt. navigium, quo Robertus vehebatur, semifractum vix servatum est; servatae quoque sunt onerariae aliquot naves cum vectoribus praeter expectationem. multos mare eiecit, nec pauca marsupia et alia quaedam de iis, quae classarii secum attulerant, in littore sparsit. mortuos rite sepelierunt, qui servati erant; quod dum faciunt, multo cadaverum foetore implebantur; neque enim celeriter tanto numero humari poterant. cum autem commeatus omnis mari absumtus esset, non multum absuit, quin etiam superstitēs fame perirent, nisi segetes omnes et agri et horti frugibus onusti fuissent. hoc infortunium quid significaret, facile omnes, qui saperent, intelligebant; at Robertum nihil eorum, quae acciderant,

εἰς τοσοῦτον, οἶμαι, τὴν ζωὴν ἑαυτῶ διαρκέσαι ἐπευχόμενον, ἐφ' ὅσον πρὸς οὓς ἐθέλει μάχεσθαι δύναίτο ἄν. ἔνθεν τοι καὶ τοῦ προκειμένου σκοποῦ τῶν γεγονότων οὐδὲν ἀπεῖρξεν αὐτόν. ἀλλὰ μετὰ τῶν περισωθέντων (ἦσαν γὰρ τινες οἱ 5 Θεοῦ ἀμάχῳ δυνάμει τοῦ κινδύνου ῥυσθέντες) ἑβδόμην ἡμέραν εἰς τὴν Γλαβινίτζαν ἐγκατεστήσας, ἐφ' ᾧ αὐτὸν ἀνακτήσασθαι, διαναπαῦσαι δὲ καὶ τοὺς ἐκ τοῦ κλύδωνος τῆς θαλάττης διασωθέντας, φθάσαι δὲ καὶ τοὺς εἰς τὸ Βρεντήσιον καταλειφθέντας καὶ μὴν καὶ τοὺς ἄλλοθεν προσδοκω- C
ομένους διὰ στόλου καταλαβεῖν, τοὺς τε πρὸ μικροῦ φθάσαντας διὰ τῆς ἡπείρου διαπεραιωθῆναι ἰππέας ἐνόπλους καὶ πεζοὺς καὶ τὸ ψιλὸν τῆς αὐτοῦ δυνάμεως, ἅπαντας συναγροχῶς διὰ τε τῆς ξηρᾶς καὶ τῆς θαλάσσης, τὸ Ἰλλυρικὸν πεδίον κατέλαβε μετὰ πυσῶν τῶν αὐτοῦ δυνάμεων. συνῆν 5 δὲ αὐτῶ καὶ ὁ ταῦτά μοι διηγούμενος Λατῖνος, ὡς ἔλεγε, πρέσβυς τοῦ ἐπισκόπου Βαρέως πρὸς τὸν Ῥομπέρτον ἀποσταλεῖς, καὶ ὡς διεβεβαιοῦτο, σὺν τῷ Ῥομπέρτῳ τὴν τοιαύτην διέτριβε πεδιάδα. καὶ δὴ ἐντὸς τῶν ἐρειπωθέντων τειχῶν D τῆς πάλαι καλουμένης πόλεως Ἐπιδάμνου καλύβας ἐπήγγυντο, ἱλαδὸν τὰς δυνάμεις κατατιθέμενοι. ἐν ᾗ βασιλεὺς ποτε Ἡπειρώτης Πύρρος Ταραντίνοις ἐνωθεὶς Ῥωμαίοις ἐν Ἀπουλῆᾳ καρτερόν τὸν πόλεμον συνεστήσατο· καὶ ἀνδροκτασίας

3. τῶν γεγονότων om. P.

PG.

18. ἐρειπωθέντων A.

add. A.

4. περισωθέντων A, σωθέντων

21. Ταραντίνος C.

22. τὸν

perterrefaciebat, cum impavido esset animo et eatenus, opinor, vitam sibi superesse precaretur, ut, contra quos vellet, pugnare posset. itaque a consilio nihil eorum, quae acciderant, eum deterrebat; sed cum iis, qui supererant, (nonnulla enim pars erat divina potentia periculo crepta,) Glabinitzae substitit dies septem, ut se suosque, qui ex tempestate elapsi erant, quiete reficeret; praeterea ut et ii, quos Brundusii reliquerat et quos aliunde classe adventuros exspectabat, et qui paulo ante terrestri itinere Buthroto profecti erant equites armati ac pedites levisque armaturae milites, adventarent. quibus collectis terra marique omnibus, Illyricum agrum cum universa copiarum vi occupavit. una cum eo erat quoque, qui haec mihi narravit, Latinus, episcopi Barensis, ut aiebat, ad Robertum legatus, qui se apud Robertum per expeditionis illius tempus commoratum affirmavit. atque intra diruta moenia urbis, quae Epidamnus olim dicebatur, tabernacula collocarunt, copiis catervatim dispositis. in qua urbe qui regnavit quondam Pyrrhus Epirota, ubi societatem cum Tarentinis iniit, grave contra Romanos in Apulia bellum suscepit. cumque magna

ἐντεῦθεν πολλῆς γεγονίας, ὡς ἄρδην ἄπαντας ξίφους παρα-
 νάλωμα γεγονέναι, ἄοικος πάντη καταλέλειπται. ἐν ὑσιέροις
 δὲ χρόνοις, ὡς Ἑλληνές φησι καὶ αὐτὰ δὴ τὰ ἐν τῇ πόλει
 γλυπτὰ γράμματα μαρτυροῦσιν, ὑπ' Ἀμφίονος καὶ Ζήθου
 P. 100 ἀνοικοδομηθεῖσα εἰς ὃ νῦν ὁρᾶται σχῆμα, αὐτίκα καὶ τὴν 5
 κλῆσιν μεταμείψασα Δυρράχιον προσηγόρεται. τοσαῦτα μὲν
 οὖν παριστορεῖσθω καὶ περὶ ταύτης τῆς πόλεως· καὶ ἡμῖν
 τὰ τοῦ τρίτου λόγου ἐνταυθοῖ συμπεπεράνθω, τὰ δ' ἐφεξῆς
 ὁ μετὰ τοῦτον εὐθύς ἱστορήσειεν.

1. ἐντεῦθεν A, ἐκεῖθεν PG.	ἄπαντας ἄρδην A.	4. ἐπ' CG.
6. παραμείψασα G.	προσαγορεύεται G.	7. παριστορεῖ-
σθω C, περιῖστορεῖσθω PG, προσιστορεῖσθω A.
ἐνταῦθα G.	συμπεράνθω G.	8. τοῦ om. G.

caede facta, ad unum omnes periissent, urbs vasta plane mansit. poste-
 rioribus autem temporibus, ut Graeci narrant atque ipsae etiam litte-
 rae urbis monumentis insculptae testantur, ab Amphione et Zetho in
 eam, qua hodie visitur, restituta formam, mutato iam nomine, Dyr-
 rhachium appellata est. hactenus de hac urbe in transcurso, et finem
 hic faciamus libri tertii; reliqua sequens iam exponet.

ΑΛΕΞΙΑΣ Δ.

ALEXIADIS LIBER IV.

ARGUMENTUM.

Dyrrhachium a Roberto terra marique obsidetur. Georgius Palaeologus per litteras Alexium edocet de urbis periculo (1). is praeter Turcas in auxilium Venetos accessit, quorum classem, prope Dyrrhachium appulsam, Boëmundus adoritur damno suo (2). nihil intermissa per hiemem obsidione, Roberti exercitus insequente anno fame morboque graviter affligitur (3). imperator Cpoli in Robertum movet, Isaacio fratre ad tutelam urbis relicto. in itinere de rebus ad Dyrrhachium gestis certior fit (4). ubi advenit, Palaeologum in castra evocat. an acie decertandum sit, consultant (5). interim Robertus fert pacis conditiones. quibus repudiatis, ne sui mox proeliaturi spem in fuga ponant, naves demergi iubet (6). utrimque acies instruitur (7). Romani nobilissimi in proelio occumbunt; Alexius ipse vulneratus fugae se mandat (8). mirabiliter se ab insequentibus hostibus expedit (9). bidui itinere Achridem pervenit, ubi Dyrrhachii tuendi rationem inquit (10).

1. Ἡ μὲν οὖν ἠπειρος τὸν Ῥομπέρτον εἶχεν ἐν αὐτῇ αὐτῷ Ῥ. 102
λιζόμενον, ἐπὶ καὶ δεκάτην ἄγοντος τοῦ Ἰουνίου μηνὸς τῆς V. 83

ΑΛΕΞΙΑΔΟΣ βιβλίον δ' ΓΑ. 2. ἔχοντος Γ.

1. **I**n terra igitur continenti Robertus castra metatus est, die decimo septimo mensis Iunii indictione quarta, cum equestribus pe-

τετάρτης ἐπιμεμήσεως, μεθ' ἰππέων καὶ πεζῶν δυνάμεων ἀρ-
 θμὸν ὑπερβαινουσῶν, καὶ φοβερὸν ἰδεῖν ἀπὸ τε τοῦ σχήμα-
 τος ἀπὸ τε τῆς στρατηγικῆς καταστάσεως. ἤδη γὰρ ἀπαν-
 P. 103 ταχόθεν αὖθις συνήθροιστο στράτευμα. ἐν δὲ τῇ θαλάττῃ
 παντοῖον εἶδος πλοίων μεθ' ἑτέρων στρατιωτῶν, ἐμπειρίαν 5
 πολλὴν τοῦ διὰ θαλάττης πολέμου ἐχόντων, τὸ ναυτικὸν αὐ-
 τοῦ διεπλωῖζετο. περιστοιχισθέντες οὖν οἱ τοῦ Δυρραχίου
 ἐντὸς ἕξ ἑκατέρου μέρους, θαλάττης φημί καὶ ἡπίρου, καὶ
 ἀπειροπληθεῖς τὰς τοῦ Ῥομπέρτου ὄρωντες δυνάμεις καὶ πάν-
 τα λόγον ὑπερβαινούσας, μεγίστη δέει συνείχοντο. ὁ δὲ γε 10
 Παλαιολόγος Γεώργιος γενναῖος ὢν ἀνὴρ καὶ στρατηγικὴν
 B πᾶσαν ἐξησκημένος, μυρίους δὲ πολέμους ἀγωνισάμενος κατὰ
 τὴν ἔω καὶ νικητῆς ἀναδειχθεὶς, ἀκατάπληκτος ὢν τὴν πόλιν
 κατωχύρον, τὰς τε ἐπάλξεις κατασκευάζων κατὰ τὰς ὑπο-
 θημοσύνας τοῦ αὐτοκράτορος, καὶ λιθοβόλοις τὰ τεῖχη κατα- 15
 πνικνῶν μηχανήμασι, τοὺς τε ἀναπεπιτωκότας τῶν στρατιωτῶν
 ἀνακτώμενος, καὶ σκοποὺς δι' ὄλου καταστήσας τοῦ τείχους.
 καὶ αὐτὸς δὴ περιπολεῦον διὰ πάσης νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐπα-
 γρουπνεῖν τοὺς φυλάσσοντας παρεκελεύετο. τηρικαῦτα δὲ καὶ
 διὰ γραμμάτων τὴν τοῦ Ῥομπέρτου ἔφοδον ἐδήλου τῷ αὐτο- 20
 C κράτορι, καὶ ὅτι τὴν πόλιν πολιορκήσων τὸ Δυρράχιον παρε-
 γένητο. οἱ δὲ ἐντὸς ὄρωντες τὰς ἔξωθεν ἐλεπόλεις καὶ τὸν

2. an φοβερῶν? ἰδὼν G. 3. καὶ ἀπὸ τῆς G. ; γὰρ om. G.
 5. παντοίων G. 6. θαλάσσης CA. 7. διεπλωῖζετο C, διεπλω-
 ζετο PG. vid. annotat. περιστοιχισάντες C. 12. κατὰ :
 περὶ C. 13. ἀναδεχθεὶς G. 14. κατὰ : ἦν κατὰ A. 18. ἐνα-
 γρουπνεῖν G.

destribusque copiis innumeris, terribili specie propter habitum ordi-
 nandique rationem; iam enim undique exercitus rursus convenerat; a
 mari vero omnis generis navigia cum aliis militibus, qui multum
 maritimi belli usum habebant, navales eius copias vehebant. circum-
 venti igitur qui Dyrrhachium obtinebant, ex utraque parte, terra dico
 marique, et immensas Roberti omnemque numerum superantes co-
 pias conspicati, maximo terrore affecti sunt. at Palaeologus Georgius,
 vir fortis et totius rei militaris peritus, qui ex innumeris in Oriente
 commissis proeliis victor discesserat, intrepido animo urbem communie-
 bat, et propugnacula exstruens, prout imperator mandaverat, et bal-
 listas moenibus imponens; milites praeterea, siqui animum abiece-
 rant, erigebat, speculatoribusque per murorum circuitum dispositis,
 ipse ambiens noctu diuque vigilare custodes iubebat. eo etiam tem-
 pore imperatorem litteris de Roberti irruptione edocuit eumque
 urbis Dyrrhachii expugnandae consilio advenisse. oppidani autem,

κατασκευασθέντα ὑπερμεγέθη μόσυνα ὑπερανεστηκότα καὶ
 αὐτῶν τῶν τοῦ Δυρραχίου τειχῶν, βύρσαις τε πανταχόθεν
 περιπεφραγμένον, καὶ τὰ λιθοβόλα μηχανήματα κατὰ κορυ-
 φὴν τούτου ἰστάμενα, τὴν τε πᾶσαν περιβολὴν τῶν τειχῶν
 5 ἔξωθεν τοῦ στρατοπέδου περιζωθεῖσαν, καὶ τοὺς ἀπανταχό-
 θεν συρρέοντας συμμάχους πρὸς τὸν Ῥομπέρτον, καὶ τὰς πα-
 ρικειμένας πόλεις ἔξ ἐπιδρομῆς πορθουμένας, καὶ τὰς καλύ-
 βας ἐκεῖθεν καθεκάστην πολλαπλασιαζομένας, δέει συνείχον-
 το, διαγινώσκοντες ἤδη τὸν σκοπὸν τοῦ δουκὸς Ῥομπέρτου, D
 0 ὡς οὐκ ἐπὶ τῇ πόλει καὶ γῶρας δηώσασθαι καὶ λείαν πολ-
 λὴν ἐκ τούτων συγκομισάμενος αὐτὶς εἰς Ἀπουλιῖαν ἐπανα-
 στρέψαι, ὡς ἀπανταχοῦ διεκηρυκεύετο, τὸ Ἰλλυρικὸν πεδίων
 κατέλuben, ἀλλὰ τῆς ἀρχῆς τῆς Ῥωμαίων βασιλείας ἰμειρό-
 5 κῆσαι ἠπειέγετο. κελεύει τοίνυν ὁ Παλαιολόγος ἄνωθεν πυθέ- P. 104
 σθαι, ὅτου χάριν παραγέγονεν. ὁ δὲ φησιν “ὥστε τὸν τῆς V. 84
 βασιλείας ἔξωσθέντα Μιχαὴλ τὸν ἐμὸν κηδεστὴν εἰς τὴν ἰδίαν
 τιμὴν αὐτὶς ἀποκαταστῆσαι καὶ τὰς εἰς αὐτὸν γεγονυίας
 0 ὕβρεις ἐπέξελθεῖν καὶ τὸ ὄλον ἐκδικῆσαι αὐτόν.” οἱ δὲ φασι
 πρὸς αὐτόν, ὡς “εἰ τὸν Μιχαὴλ θεασάμενοι γνωρίσομεν,
 προσκυνήσομέν τε εὐθύς αὐτόν καὶ τὴν πόλιν παραδῶμεν.”
 ταῦτα ἀκούσας ὁ Ῥομπέρτος προστάσσει εὐθύς τὸν Μιχαὴλ

2. τοῦ om. CG. τε : δὲ G. πανταχοῦ CG. 5. ante τοῦ
 excidit διὰ. 7. καὶ τὰς καλύβας — πολλαπλασιαζομένας add.
 P in margine. 8. καθεκάστην om. CG. 10. τῷ : τὸ G. 12.
 διεκηρυκεύετο P. 17. ἔξωθέντα A. 18. τιμὴν om. A.

cum machinas extra urbem et ingentem exstructam turrem conspexis-
 sent, ipsis Dyrrhachii muris altiore, coriis undique circumdatam, et
 ballistas insuper impositas, et totum murorum ambitum castris cin-
 ctum, et confluentes undique ad Robertum socios, et oppida, quae
 adiacebant, in transcurso diruta, et tabernacula hinc quotidie mul-
 tiplicata: terrore affecti sunt. etenim perspexerunt iam, ducem Ro-
 bertum non eo consilio Illyricum occupasse, ut urbibus agrisque va-
 statis, praeda magna potitus, in Apuliam rediret, quemadmodum
 ubique perhibebat, sed imperium Romanorum appetentem, Dyrrha-
 chium ab ipso, quod aiunt, carcere oppugnatum contendere. iussit
 igitur Palaeologus de muris interrogari Robertum, cur advenisset?
 quibus respondit, in animo esse, Michaelem, regno pulsum, sibi af-
 finem, in dignitatem pristinam restituere et iniurias illatas animad-
 vertere omninoque eum ulcisci. ad haec illi, si Michaelem conspi-
 cati agnoscerent, continuo se adoraturos urbemque tradituros. quibus
 Robertus auditis, iussit statim Michaelem, splendida veste indutum,

λαμπρῶς ἀμφιασθέντι ὑποδειχθῆναι τοῖς τῆς πόλεως οἰκῆτορ-
 σιν. ἀπαγαγόντες δὲ τὸν τοιοῦτον μετὰ λαμπρᾶς προπομπῆς,
 Βπαντοίοις ὄργανοις μουσικοῖς καὶ κυμβάλοις κατακτυπούμενον
 ὑποδεικνύουσιν. ἅμα δὲ τῷ τοῦτον θεάσασθαι, ἄνωθεν μυ-
 ραῖαις ὕβρεσιν ἐπλυνον, μὴ ἐπιγινώσκειν αὐτὸν ὄλωσ δισχυ-
 5 ριζόμενοι. ὁ δὲ Ῥομπέρτος παρ' οὐδὲν ταῦτα θέμενος, τοῦ
 προκειμένου ἔργον εἶχετο. ἐν ὧσιν δὲ ταῦτα οἱ τε ἐντός, οἱ
 τε ἐκτός πρὸς ἀλλήλους ἔλεγον, ἄφνω τῆς πόλεως ἐκπηδή-
 σαντές τινες μετὰ τῶν Λατίνων συναίρουσι πόλεμον, καὶ με-
 ρικῶς αὐτοὺς καταβλάψαντες αὐθις εἰσῆλθον εἰς τὸ Δυρρά-
 χιον. περὶ δέ γε τοῦ συνεφεπομένου μοναχοῦ τῷ Ῥομπέρτῳ
 διαφόρου γνώμης ἦσαν οἱ πλείους. οἱ μὲν διεκῆρυντον τὸν
 10 Κοινοχόον λέγοντες εἶναι Μιχαὴλ βασιλέως τοῦ Λούκα, οἱ δὲ
 αὐτὸν ἐκεῖνον διεβεβαιοῦντο τὸν αὐτοκράτορα Μιχαὴλ τὸν
 τοῦ βαρβάρου συμπένθερον, δι' ὃν καὶ τὸν πολὺν ἀνείλετο
 πόλεμον, ὡς φασιν. ἔτιοι δὲ διενίσταντο ἀκριβῶς εἰδέναι,
 ὅτι σκῆψις ἦν τὸ ὄλον τοῦ Ῥομπέρτου. οὐ γὰρ αὐτόμολος
 εἰς αὐτὸν ἐκεῖνος ἐηλύθει, ἀλλ' ἐπεὶ ἀπὸ ἐσχάτης πενίας καὶ
 τύχης ἀφανοῦς διὰ δραστηριότητα φύσεως καὶ φρονήματος
 ὄγκον πασῶν τῶν κατὰ τὴν Λογγιβαρδίαν πόλεων καὶ χωρῶν
 καὶ αὐτῆς τῆς Ἀπουλητίας ἐγκρατῆς γεγωνῶς κύριον ἑαυτὸν
 κατέστησεν, ὡς ὁ λόγος ἄνωθεν φθάσας ἰστόρησε, μετ' οὐ

1. ἀμφιασθῆναι καὶ CG.	2. καὶ ἀπαγαγόντες τοῦτον A.	τὸν τοιοῦτον C et in margine P, τοῦτον PGA. vid. annotat.	πομπῆς A.	4. ὑποδείκνυσιν G.	μυραῖαις C.	5. ἐπέπλυνον CG.	7. ἐντός καὶ ἐκτός CA.	8. διεἔλεγον A.	11. τοῦ om. G.	18. ἐκεῖνον CG.	19. τῆς φύσεως G.	22. ὁ om. G.

urbis incolis ostendi; cumque is splendida pompa, musicorum omnis generis instrumentorum et cymbalorum cantu, in conspectum prodiret, illico de muris omnia in eum maledicta iaciunt, agnoscere se hominem prorsus negantes. Robertus nihili haec habens, operi proposito instabat. sed dum quique intus quique extra erant, ita inter se colloquuntur, clam egressi ex urbe nonnulli, manum cum Latinis conserunt, et postquam aliquantum damni intulere, Dyrrhachium recedunt. de eo autem, qui Robertum comitabatur, monacho inter se plerique dissentiebant. nam alii pincernam esse imperatoris Michaelis Ducae affirmabant, alii Michaellem ipsum barbari illius consocerum, propter quem etiam magnum suscepisset bellum; nonnulli perseverabant certo se scire, totum Roberti commentum esse. neque enim (ita aiebant) Michael ad Robertum transfugit; sed cum hic ex summa egestate et obscuritate fortunae audaci et arroganti animo omnibus Longibardiae urbibus agrisque atque ipsa Apulia potitus, regnum

πρὸ εἰς ἔφεσιν πλειόνων ἔλθῶν, ὅποια ταῖς ἀκορέστοις ἐγγί- D
 γνεσθαι εἶωθε ψυχαῖς, τῶν κατὰ τὸ Ἰλλυρικὸν διακειμένων
 πόλεων δεῖν ἔγνω ἀποπειρᾶσθαι καὶ οὕτως, εἰ εὐδοα αὐτῷ
 τὰ πράγματα γένοιτο, τοῖς ἔμπροσθεν ἐπεκτείνεσθαι. καὶ
 5 γὰρ πᾶς φιλοχρήματος, ἐπειδὴν ἀρχῆς δρᾶζοιτο, γαγγραίνης P. 105
 οὐδὲν διενήροχεν, ἥτις ἐπειδὴν σώματος ἐπιλάβοιτο, οὐδα-
 μῶς ἴσταται, μέχρις ἂν τὸ ὄλον διμπορευομένη λυμήνηται.

2. Ὁ δὲ αὐτοκράτωρ πάντα διὰ γραμμάτων τοῦ Πα-
 λαιολόγου ἀναδιδαχθεῖς, καὶ ὅτι κατὰ τὸν Ἰούνιον μῆνα δια-
 0 περάσας (ὡς ὁ λόγος φθάσας ἐδήλωσε,) καὶ τοσοῦτω κλύ-
 δωνι καὶ ναυαγίῳ κατασχεθεῖς καὶ οἷα θεομηρία περιπεσῶν,
 οὐχ ὑπεστάλη, ἀλλὰ τὸν Ἀνλώνα μετὰ τῶν σὺν αὐτῷ συνελ-
 θόντων ἐξ ἐφόδου κατέσχε, καὶ ὅπως αὐθις ἀπανταχόθεν
 ἀπειροπληθεῖς δυνάμεις ἐς αὐτὸν συρρέουσι νηφάσιν ἐοικυῖαι
 5 χειμερήσι, καὶ οἱ κουφότεροι τὸν ψευδώνυμον ἐπ' ἀληθείας B
 Μιχαὴλ εἶναι τὸν βασιλέα πιστεύοντες προσέρχονται τῷ Ῥομ- V. 85
 πέρτῳ, ἐδεδίει πρὸς τὸ τῆς ὑποθέσεως ἀποβλέπων μέγεθος.
 καὶ τὰς ὑπ' αὐτὸν δυνάμεις μηδὲ τὸ πολλοστὸν τῶν τοῦ Ῥομ-
 πέρτιου σωζούσας κατανοῶν, δεόν ἔκρινεν ἐκ τῆς ἐφίας τοῖς
 0 Τούρκους μετακαλέσασθαι, καὶ τηρικαῦτα περὶ τούτου δηλοῖ
 τῷ σουλτάνῳ. ἀλλὰ καὶ τοὺς Βενετικούς προσκαλεῖται δι'
 ὑποσχέσεων καὶ δώρων, (ἀφ' ὧν, ὡς φασι, καὶ τὸ βένετον

α. εἶωθε γίνεσθαι G, εἶωθε γίνεσθαι C. τὸ om. G. 6.
 κατὰ οὐδὲν C. 8. αὐτοκράτωρ : βασιλεὺς A. γραμμάτων:
 γραμῶν A. 9. ἀναδιδαχθεῖς : ἀναμαθῶν A. 16. τὸν βα-
 σιλέα εἶναι A. 19. τοὺς add. A. 21. σουλτάν G.

sibi comparasset, ut supra exposuimus; brevi post maiora appetens, id quod immodicis insitum esse solet ingeniis, Illyrici urbes tentandas duxit: quae si prospere sibi successissent, ulterius grassandum. quippe omnis avaritia, ubi initium cepit, a gangraena nihil differt, quae cum corporis partem attigerit, nullo modo consistit, donec totum perdidit.

2. Sed imperator cum Palaeologi litteris edoctus esset, mense illum Iunio (ut supra iam relatam est,) traiecisse et quamvis tempestate gravissima ac naufragio interceptum deique ira ad afflictum, tamen non absterritum esse, sed Aulonem cum iis, qui eomitabantur, statim cepisse, et innumeras undecunque ad eum copias nivium instar hibernarum confluere, et qui leviori animo essent, Pseudomichaelem illum re vera pro imperatore habentes, ad Robertum transire; sollicitatus est, difficultatem rei, quam sibi proposuit, secum reputans. cumque suas copias ne multesimam quidem partem Roberti copiarum aequare animadverteret, ex Oriente Turcas arcessendos duxit; idque sultauo significavit. idem pollicitationibus donisque Venetos,

χρῶμα ἐν ταῖς ἵππικαῖς ἀμίλλαις Ῥωμαίοις ἐξεύρηται,) τὰ
 μὲν ἐπαγγειλάμενος, τὰ δὲ καὶ προτείνων ἤδη, εἰ μόνον θε-
 C λήσαιεν τὸ ναυτικὸν ἀπίσης τῆς χώρας αὐτῶν ἐξοπλίσαι καὶ
 τάχιον εἰς τὸ Δυρράχιον καταλαβεῖν, ἐφ' ᾧ τοῦτο μὲν φυλά-
 ξαι, μετὰ δὲ τοῦ στόλου τοῦ Ῥομπέρτου καρτερόν συστήσα-
 5 σθαι πόλεμον. καὶ εἰ κατὰ τὰ διαμηνυθέντα αὐτοῖς ποιήσαιεν,
 εἴτε θεοῦ ἐπαρήγοντος τὴν νικῶσαν σχοῖεν, εἴτε (ὅποια συμ-
 βαίνειν εἶωθεν,) ἤττηθεῖεν, ἐκεῖνα αὐτὰ λήψονται κατὰ τὰ
 ὑπεσχημένα, ὥσπερ εἰ κατὰ κράτος ἐνίκησαν. ἀλλὰ καὶ ὅποσα
 τῶν θελημάτων αὐτῶν μὴ ἐπισφαλῆ τῇ τῶν Ῥωμαίων ἀρχῇ 10
 εἶεν, ἀποπληρωθήσονται διὰ χρυσοβούλλων λόγων ἐμπεδωθέν-
 τα. οἱ δὲ τοιῶτων ἀκούσαντες, πάντα ὅσαπερ ἤθελον αὐτῆς
 D διὰ πρέσβειων ἐξαιτησάμενοι, τὰς ὑποσχέσεις βεβαίως λαμ-
 βάνουσι. τηρικαῦτα τοίνυν στόλον εὐτρεπίσαντες διὰ παντοίου
 εἶδους πλοίων, τὸν πρὸς Δυρράχιον ἀπόπλουν ἐποιοῦντο σὺν 15
 εὐταξίᾳ πολλῇ. καὶ πολλοὺς κελεύθους διανηξάμενοι, κατέ-
 λαβον τὸ ἐπ' ὀνόματι τῆς ὑπεραμώμου θεοτόκου πάλαι ἀνοι-
 κοδομηθὲν τέμενος εἰς τόπον Παλλία καλούμενον ἀπέχοντα
 τῆς παρεμβολῆς τοῦ Ῥομπέρτου, ἔξωθεν τοῦ Δυρραχίου κει-
 μένης, ὡσεὶ σταδίους ὀκτωκαίδεκα. Θεασάμενοι δὲ τὸ ναυτι- 20
 P. 106 κὸν τοῦ Ῥομπέρτου ἐκεῖθεν τῆς πόλεως Δυρραχίου παντοίω

1. ἀμίλλαις om. A. Ῥωμαίων G. 4. εἰς om. G. 6. διαμηνυ-
 θέντα C, μνηυθέντα PG. 11. ἀποπληρωθήσεται C, ἀποπληρώ-
 σονται G, ἀποπληρωθήσονται A. 14. τοίνυν A et in margine P,
 γούν PG. 15. πλοίων πρὸς τὸ Δυρράχιον A. 16. πολ-
 λούς: lege πελάγους. vid. annotat. 17. ὑπεραμώμου: ὑπερα-
 γίας A. 20. σταδίους G. δὲ: καὶ G, om. A.

(unde veneto colori in certaminibus equestribus nomen a Romanis
 inditum fuisse dicitur) in auxilium vocat, partim promittens, alia
 etiam statim offerens, dummodo cum omnibus copiis maritimis celerri-
 me Dyrrhachium vellent petere, ut et urbem tuerentur, et cum classe
 Roberti proelio dimicarent. quod si fecissent, quemadmodum ipsis si-
 gnificatum esset, sive deo iuvante victoriam reportassent, sive, ut
 sunt casus rerum, superati essent, eadem illa, quae polliceretur,
 accepturos esse, acsi devicissent hostem. praeterea etiam, si quae
 cuperent, quae salva re Romana concedi possent, ea, bullis aureis
 firmata, praestitum iri. quibus illi auditis, quaecunque volebant,
 per legatos postulant, et ubi promissorum fidem acceperunt, classe ex
 omnis generis navibus ornata, Dyrrhachium solvunt satis bono or-
 dine; et pelagi alta permensi, appellant ad templum in nomine
 superimmaculatae dei matris olim exstructum in loco, qui Pallia vo-
 catur, a Roberti castris, extra Dyrrhachium positus, octodecim fer-
 me stadiorum spatio. sed cum Roberti classem e regione Dyrrhachii

εἶδει πολεμικῶν ὄργάνων περιπεφραγμένον, ἀπεδείλυσαν πρὸς τὸν πόλεμον. μεμαθηκῶς δὲ τὴν τούτων ἔλευσιν ὁ Ῥομπέρτος, πέμπει τὸν νιὸν αὐτοῦ Βαϊμοῦντον πρὸς αὐτοὺς μετὰ στόλου, μηνύων εὐφημῆσαι τὸν βασιλέα Μιχαὴλ καὶ αὐτὸν 5 τὸν Ῥομπέρτον. οἱ δὲ εἰς νέωτα τὴν εὐφημίαν ἀνήρτων. ἐσπέρας δὲ καταλαβούσης, ἐπεὶ οὐκ ἐνῆν αὐτοῖς ταῖς ἀκταῖς προσπελάσαι, νηνεμίας οὔσης, συναρτήσαντες τὰ μετίζονα τῶν πλοίων καλωδίους τε δεσμήσαντες καὶ τὸν λεγόμενον πελαγολιμένα συναπαρτίσαντες, πύργους τε ξυλίλους ἐν τοῖς 10 ἰσίοις αὐτῶν οἰκοδομήσαντες, διὰ καλωδίων ἀνήγαγον ἐν αὐ- Β τοῖς τὰ ἐκάστω αὐτῶν συνεφεπόμενα μικρὰ ἀκτία. ἐντὸς δὲ τῶν τοιούτων ἄνδρας ἐνόπλους εἰσαγαγόντες, ξύλα τε παχύτατα εἰς μέρη διατεμόντες, οὐκ εἰς πλεῖον πήχεως ἑνός, σιδηρέους ἤλους ὄξεις ἐμπήξαντες ἐν αὐτοῖς, τὴν τοῦ Φραγγικῶ 5 στόλου ἐξεδέχοντο ἔλευσιν. ἡμέρας δὲ ἤδη ἀγαζούσης, καταλαμβάνει ὁ Βαϊμοῦντος τὴν εὐφημίαν ἐξαιτούμενος. τῶν δὲ εἰς τὸν πώγωνα αὐτοῦ ἐφρυβρισάντων, τοῦτο ὁ Βαϊμοῦντος μὴ ἐνεγκῶν, αὐτὸς πρῶτος κατ' αὐτῶν ἐξορμήσας, τοῖς μεγί- V. 86 στοις τῶν αὐτῶν πλοίων προσεπέλασεν, εἶτα καὶ ὁ λοιπὸς C 10 στόλος. καρτεροῦ δὲ πολέμου συρραγέντος, ἐπεὶ ὁ Βαϊμοῦντος καρτερώτερον αὐτοῖς ἐπεμάχετο, ἐν τῶν εἰρημένων ξύλων

3. Βαϊμοῦντον GA hic et infra. 5. ἀνήρτων A. 6. ἐνῆν : ἦν A. 7. οὐκ οὔσης coni. Hoeschel. vid. annotat. συναρτίσαντες A. 10. ἰσίοις libri, correxit Wilken. Hist. Comn. p. 161. 12. τῶν τοιούτων : τούτων G. 13. πήχεος GA. 14. πήξαντες G. 16. αἰτούμενος A. 21. καρτερώτατον A. ἀπεμάχετο A.

conspexissent, omni instrumentorum bellicorum genere instructam, animum ad proelium demittebant. Robertus, cognito eorum adventu, Boëmundum filium cum classe mittit, qui eos et regi Michaeli et ipsi Roberto fausta acclamare iussit; quam rem in crastinum illi distulere. vesperscente autem coelo, cum littori applicare non liceret, maiora navigia, cessante vento, rudentibus inter se devinciunt maritimumque, qui dici solet, portum efficiunt; turres ligneas in malis ita exstruunt, ut quae singulas naves sequebantur scaphae, eas funibus sublime traherent; in quas armatos imponunt stipitesque crassissimos, in longitudinem fere cubiti dissectos, acutis infixis clavis ferreis. sic Francicae classis opperimuntur adventum, luce orta, Boëmundus accedit, et ut acclamarent poscit; at illi cum in os eum illuderent, id Boëmundus non ferens, ipse primus in eos invehitur, et maxima eorum navigia aggreditur: quem cetera classis sequitur. atroci exorta pugna, cum Boëmundus gravius instaret, illi, uno ex truncis, quos diximus, delecto, statim perforant navem, in qua Boëmundus

ἄνωθεν ῥίψαντες, εὐθύς διέτρησαν τὴν ναῦν, ἐν ᾗ ὁ Βαί-
 μουντος ἐτύγχανεν ὢν. ὡς δὲ ἀναρροιβδήσαντος τοῦ ὕδατος
 καταποντίζεσθαι ἔμελλεν, οἱ μὲν ἐξερχόμενοι τῆς νεώς, ἔξ
 οὔπερ ἔφηνγον, εἰς τοῦτ' αὐτὸ ἐνέπιπτον καὶ ἐβυθίζοντο, οἱ
 δὲ μετὰ τῶν Βενετῶν μαχόμενοι ἀνῆρέθησαν· ἐκεῖνος δὲ
 εἰς κίνδυνον ἤδη ἑλληκῶς, εἰς ἐν τῶν αὐτοῦ πλοίων εἰσπη-
 δήσας, εἴσεισιν. ἐπὶ πλέον δὲ θαρρήσαντες οἱ Βενετικοὶ καὶ
 Δτὴν κατ' αὐτῶν μάχην θαρραλεώτερον συνάψαντες καὶ τε-
 λείως κατατροπωσάμενοι τούτους, ἐδίωξαν ἄχρι τῆς τοῦ Ῥομ-
 πέρτου σινηῆς. ἅμα δὲ τῷ τῇ χέρσῃ πελάσαι, εἰσπηδήσαν-
 1 τες ἄλλον πόλεμον μετὰ τοῦ Ῥομπέρτου συνάπτουσι. τού-
 2 τους θεασάμενος ὁ Παλαιολόγος, ἔξελθὼν καὶ αὐτὸς ἀπὸ τοῦ
 κάστρου Δυρραχίου μαχόμενος ἦν μετ' αὐτῶν. καρτεροῦ
 3 γοῦν γεγονότος πολέμου καὶ μέχρι τῆς Ῥομπέρτου παρεμβο-
 4 λῆς φθάσαντος, ἐκεῖθεν ταύτης πολλοὶ ἐδιώχθησαν, πολλοὶ
 5 δὲ καὶ παρανάλωμα ξιφῶν γέγονασιν. οἱ δὲ Βενετικοὶ λείαν
 6 πολλὴν ἀφελόμενοι, εἰς τὰ ἴδια πλοῖα παλινοστήσαντες εἰσῆ-
 7 σαν, ὁ δὲ Παλαιολόγος εἰς τὸ κάστρον αὐθις εἴσεισιν. ἡμέ-
 8 ρας γοῦν τινὰς οἱ Βενετικοὶ διαναπανυσάμενοι, ἀποστέλλουσι
 9 πρὸς τὸν βασιλέα πρέσβεις διαμηνύοντες τὰ γεγονότα. ὁ δὲ
 10 φιλοφρονησάμενος αὐτούς, ὡς εἰκός, καὶ μυρίων εὐεργεσιῶν
 11 ἀξιώσας ἀπέλυσεν, ἀποστείλας μετ' αὐτῶν χρήματα ἰκανὰ
 12 πρὸς τε τὸν δοῦκα Βενετίας καὶ τοὺς ὑπ' αὐτὸν ἄρχοντας.

3. ἔμελλεν A, ἔμελλον PG. 4. οὔπερ CA, ἤπερ P, ἦπερ G.
 τοῦτο αὐτὸ A. 5. ἀνήρουντο A. 6. ἑλληκῶς G. 18.
 αὐθις A, εὐθύς PG. 22. στείλας A.

forte erat. quae, subeunte aqua, cum in eo esset, ut mergeretur, alii navem egressi, in id ipsum, quod fugiunt malum, ruunt et merguntur: alii cum Venetis pugnantes occiduntur. Boëmundus autem, qui in discrimen iam adductus esset, in aliud navigium insiliens se subduxit. Veneti alacriori animo cum hostibus contendunt, eosque plane in fugam versus persequuntur usque ad Roberti castra. ubi littori appropinquarunt, e navibus in terram descendunt et aliud proelii genus cum Roberto conserunt. quos conspicatus Palaeologus, eruptione et ipse ex Dyrrhachii arce facta, cum Venetis arma coniungit. cumque gravis dein exorta pugna ad Roberti usque castra processisset, in fugam hinc multi pelluntur, multi etiam trucidantur. Veneti, magna praeda potiti, ad naves suas redeunt; Palaeologus se in arcem rursus recipit. postquam aliquot dies quieti indulserunt, Veneti legatos ad imperatorem mittunt, qui ea, quae contigerant, nuntiarent. quos ille benevole, ut par erat, exceptos et innumeris beneficiis affectos dimittit, satis amplis ad Venetiae ducem quique sub eo erant magistratus, muneribus una missis.

3. Ὁ δὲ Ῥομπέρτος μαχιμώτατος ὢν, δεῖν ἔγνω μὴ ἀφίστασθαι τοῦ πολέμου, ἀλλὰ καρτερῶς μάχεσθαι. χειμῶνος δὲ ὄντος οὐκ ἦν αὐτῷ τὰ πλοῖα εἰς τὴν θάλασσαν καθελκύσαι· ἀπέῳγε δὲ καὶ τοὺς ἀπὸ Λογγιβαρδίας ἐρχομένους B καὶ τοὺς τὰ πρὸς χρεῖαν αὐτῷ ἐκεῖθεν κομιζοντας ὃ τε Ῥωμαϊκὸς καὶ ὁ τῶν Βενετῶν στόλος, τὸν ἀναμεταξὺ πορθμὸν ἐπιμελῶς τηροῦντες. ὥς δὲ τὸ ἔαρ ἤδη παρῆν καὶ ὁ θαλάττιος κλύδων ἐπέπαυτο, πρῶτον μὲν οἱ Βενετικοὶ λύσαντες τὰ προμνήσια κατὰ τοῦ Ῥομπέρτου ἐξώρμησαν· ἐχομένως δὲ οὐτούτοις ὁ Μαυρίξ μετὰ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ ἀπέπλευσε στόλου. καὶ συναίρεται πόλεμος ἐντεῦθεν βαρύντατος, καὶ οἱ τοῦ Ῥομπέρτου τὰ νῶτα διδόασιν. εἶτα δεῖν ἔγνω ὁ Ῥομπέρτος ἅπαντα τὸν αὐτοῦ στόλον ἐλκύσαι εἰς τὴν χέρσον. οἱ δὲ νησιῶται καὶ τὰ παρὰ θάλατταν τῆς ἡπείρου πολίχνια καὶ ὅποσοι ἄλλοι C 5 λοι φόρους παρεῖχον τῷ Ῥομπέρτῳ, τεταρρηκότες διὰ τὰ συμπεσόντα αὐτῷ, οὐχ ἐτοιμῶς τὰ ἐπιτεθέντα βάρη ἐδίδουν, τὴν αὐτοῦ κατὰ θάλατταν μαθόντες ἦτταν. δεῖν οὖν ἔγνω πλείονι περιεργίᾳ πολέμου χρῆσασθαι καὶ διὰ τε θαλάσσης καὶ ἡπείρου μάχεσθαι. ἐπεὶ δὲ οὐκ ἐνῆν τὰ κατὰ γνώμην οὐδὲ εἰς ἔργον προάγειν, δεδιὼς τὸ ναυάγιον, ἀνέμων μεγάλων τηρικαῦτα πνεόντων, ἐγκαρτερήσας ἐπὶ δυσὶ μῆσι πρὸς τὸν

3. οὐκ ἔ πλοῖα A. an ἐνῆν? 7. τὸ om. G. 10. μάβριξ A. μετὰ A, κατὰ PG. τοῦ om. A. 12. διδάσαι, καὶ περὶ τὸν γλυκὺν ποταμὸν ἠδύσαντο. ἐπεὶ δὲ καὶ οἱ ἐκ τοῦ θυβήχαλου ἀπέῳγον χοριαγωγίας χάριν A. 20. προάγειν C, ἄγειν PG. 21. μῆσι δυσὶ G.

3. Robertus, ut impiger militiae erat, bellum deponere non oportere arbitrabatur, verum fortiter pugnandum, sed cum hiems esset, naves in mare deducere non licuit; prohibuit etiam qui e Longibardia veniebant commeatumque apportabant, classis Romana et Veneta, freto inter utramque terram diligenter custodito. vere autem inito, cum mare ventis saevire desiisset, primum Veneti contra Robertum solvunt: quibus mox Maurix cum classe Romana se adiungit; proclioque commisso gravissimo, Roberti milites terga vertunt. tum Robertus classem omnem in continentem subducendam statuit. insulani autem et continentis oppida maritima et quotquot praeterea vectigales Roberto erant, animo propter ea, quae illi acciderant, erecto, aegre iam tributa pendebant, quippe qui cladem mari acceptam cognovissent. censuit igitur maiorem sibi ad bellum diligentiam adhibendam et terra marique pugnandum. sed cum quae animo agitabat, perficere non posset, validis eo tempore ventis flantibus, naufragium timens, duos fere menses in portu urbis Iericho se continebat atque ad bellum terra

λιμένα τῆς Ἱερικῶ ἠΰτρειζέτο, βουλόμενος ἀπό τε τῆς Θα-
 Δλάττης καὶ τῆς ἠπειροῦ μάχεσθαι, καὶ τὰ τῆς μάχης ἐξήρτηεν.
 V. 87 ὁ δὲ στόλος ὃ τε Βενέτικος καὶ ὁ Ῥωμαϊκός, ὡς ἐνόν, τὸν
 πορθμὸν ἐτήρει, καὶ ὀπηρῖνα μικρὸν ἢ θάλασσα τοῖς βουλο-
 μένοις πλεῖν νῶτα ὑπέιχε, τοὺς ἐκεῖθεν πρὸς τὸν Ῥομπέρτου
 ἐπιχειροῦντας διαπερῶν ἀπεῖργεν. ὡς δὲ οὐδ' ἀπὸ τῆς ἠπει-
 ρου ῥαδίως ἐνῆν τὰ πρὸς χρεῖαν κομιζέσθαι περὶ τὸν Γλυ-
 κὴν ποταμὸν ἀυλιζόμενοις αὐτοῖς, τῶν ἐκ τοῦ Δυρραχίου
 ἀπειρογόντων τοὺς χορταγωγίας χάριν ἢ συγκομιδῆς ἐτέρας
 P. 108 ἐξιόντας τῆς τοῦ Ῥομπέρτου ταφρείας, λιμώττειν ἐντεῦθεν
 τοῦτοις συνέβαιεν· ἀλλὰ καὶ τὸ ἤηδες τοῦ τόπου μεγάλως
 αὐτοὺς ἐλυμαίνετο. διὰ παραδρομῆς τοίνυν μηνῶν τριῶν,
 ὡς λέγεται, φθορὰ γέγονεν ἀνδρῶν εἰς χιλιάδας δέκα συμπο-
 σουμένων. ἢ δὲ νόσος αὕτη καὶ τὰς μετὰ τοῦ Ῥομπέρτου
 ἰππικὰς δυνάμεις καταλαβοῦσα, πολλοὺς διέφθειρεν. ἀπὸ
 μὲν γὰρ τῶν ἰππέων κόμητες καὶ λογάδες ἀλκιμώτατοι ἄν-
 δρες μέχρι τῶν πεντακοσίων νόσου καὶ λιμοῦ παρανάλωμα
 γεγόνασι, τῆς δὲ χθαμαλωτέρας τύχης ἰππεῖς ἀναριθμη-
 τοι. τῶν δὲ πλοίων αὐτοῦ εἰς τὸν Γλυκὴν ἐνορμισθέν-
 Βτων ποταμὸν, ὡς εἴρηται, τούτου ὀλιγωθέντος διὰ τὴν ἀν-
 20 δρίαν, ἤδη μετὰ τὸν χειμῶνα καὶ τὸ ἐπιγεγονὸς ἔαρ τοῦ

3. τε om. CG. 6. διαπερῶν ἀπεῖργεν δὲ P, διαπερῶν ἀπει-
 ρίως δὲ G, recte C. 7. περὶ : πρὸς CG. 9. συγκομιδῆς
 καὶ ἐτέρας χρεῖας ἐξιόντας A. 10. τοῦ om. A. ταφρείας A.
 12. τριῶν μηνῶν A. 13. ποσουμένων CAG. 15. πολ-
 λὰς A. 16. μὲν om. A. 19. τὸ δὲ πλοῖον αὐτῶν A. Γλυ-
 κὴν P. ἐνορμισθέντες A. 21. μετὰ τὸν — ὀπόσον ταῖς
 om. CG.

marique gerendum, quae opus erant, parabat. classis autem et Veneta
 et Romana, ut poterat, transitum custodiebat, et quando vel paulu-
 lum mare navigationis patiens erat, qui ex Longibardia ad Robertum
 traicere conabantur, prohibebat. verum nec terra, quae usui necessa-
 ria erant, comparare iis proclive erat, ad Glycyn fluvium considen-
 tibus. qui enim Dyrrhachium tenebant, arcebant omnes, qui frumen-
 tandi vel alius rei comportandae causa Roberti vallum egrediebantur.
 unde accidit, ut fame premerentur; deinde etiam insueta coeli tem-
 peries admodum eos affligebat. tribus igitur mensibus periisse dicunt
 ad decem millia hominum. morbi vis equitatum quoque Roberti in-
 vasit, multosque consumsit. nam ex equitibus comites et electi viri
 fortissimi ad quingentos lue et fame extincti sunt; humilioris for-
 tinae equites innumeri. navibus autem in Glycyn fluvium subductis,
 ut diximus, cum propter siccitatem hic paene exarissset, aestivis iam
 caloribus post hiemem et quod subierat ver urgentibus, ac ne tan-

θέρους θερμότερον ἐπιβάλλοντος, καὶ μηδ' ὀπόσον ταῖς χα-
 ράδραις εἴωθε καταρρεῖν ὕδωρ ἔχοντος, ἐν ἀμηχανίᾳ ἦν,
 μὴ δυνάμενος αὐθις αὐτὰ εἰς τὴν θάλασσαν ἐλκύσαι. ἀλλ'
 οἷα μηχανικώτατος ὢν καὶ βαθύνοος ἀνὴρ, πασσάλους ἑκα-
 5 τέρωθεν ἐκέλευε πῆγνυσθαι τοῦ ποταμοῦ, συνδεδέσθαι δὲ τού-
 τους διὰ λύγων πυκνῶν, εἶτα δένδρη παμμεγέθη κόπτον-
 τας ριζόθεν ὀπισθεν αὐτῶν καταστρωννύειν, ψάμμον ἐπι-
 πάττοντας ἄνωθεν, ὡς εἰς ἓνα τὸ ὕδωρ συλλείβεσθαι τό-
 0 πον, ὥσπερ εἰς διώρυγα μίαν τὴν ἐκ τῶν πασσάλων γεγο-
 νυῖαν συναθροιζόμενον. καὶ κατὰ μικρὸν ἀναλιμνάζον τὸ C
 ὕδωρ τὴν κρηπίδα πῦσαν ἐπλήρου τοῦ ποταμοῦ καὶ εἰς βά-
 θος ἀξιόλογον ἤρχετο, ἕως τὰς ναῖς ἀνεκούφισε καὶ τὰς τέως
 ἐρηρσιμένας νῆας τῇ γῆ ἀνέσχε τε καὶ ἀκρόπλους ἐπέησε.
 καὶ τὸ ἀπὸ τοῦδε εὐπλοΐας ἐπιδραξάμενα τὰ πλοῖα, εὐκόλως
 5 πρὸς τὴν θάλασσαν εἰλκυσθησαν.

4. Μεμαθηκῶς δὲ τὰ κατὰ τὸν Ῥομπέρτον ὁ αὐτοκρά-
 τωρ, παραχορῆμα διὰ γραφῆς τῷ Πακουριανῷ τὴν αὐτοῦ
 ἀκάθεκτον ὀρμὴν παρίστησι καὶ ὅπως τὸν Ἀυλῶνα κατέλαβε,
 μὴ πεφροντικῶς ὕλως τῶν συμπεσόντων αὐτῷ δεινῶν κατ' ἤπει-
 0 ρὸν τε καὶ θάλατταν, μήτε τῆς ἤτιης ἐκείνης, ἣν ἐκ πρώ-
 της, ὃ φασιν, ἀφετηρίας ἐπεπόνθει· καὶ ὡς χρὴ μὴ μέλ-
 λειν, ἀλλὰ θᾶττον τὰς δυνάμεις ἐπισυναγαγόντα ἐνωθῆναι

6. δένδρα A.	7. ὀπισθεν — τόπον om. CG.	9. post γε-
γονυῖαν add. G	ὡς εἰς ἓνα τὸ ὕδωρ συλλείβεσθαι τόπον. 13.
νῆας om. A.	14. εὐπλοῖας A.	16. τὸν add. CA.	18.
κατελάβετο G.	19. αὐτῷ add. CG.	20. τῆς om. G.	

tum quidem aquae haberet, quantum in torrentibus esse solet, in an-
 gustiis erat, quoniam naves in mare rursus deducere nequibat. verum
 ut erat consilii plenus et alta mente praeditus, palos in utraque flu-
 vii parte insigi densisque viminibus devinciri, dein ingentes arbores
 excisas radicitus pone sterni et arenam superfundi iussit, ut in unum
 aqua confluere locum, quasi in fossam unam, ex palis factam, cor-
 rivata. ac paulatim accrescens fluvius crepidinem omnem explevit, sat-
 iaeque magnam profunditatem nactus, naves levavit et hucusque in
 vado haerentia navigia tulit. quo factum est, ut classis mox facili ne-
 gotio in mare deduceretur.

4. His rebus imperator cognitis, statim per litteras Pacuriano
 nuntiat, Robertum, gravissima irruptione facta, Aulonem occupasse,
 neque quicquam mala, quibus terra marique afflictus esset, et
 quam primo, ut aiunt, limine cladem accepisset, omnino curare. qua-
 propter ne cunctaretur, sed copias coactas celerrime sibi adiun-
 geret. haec ad Pacurianum. ipse extemplo Cpoli proficiscitur, mense

οί. ταῦτα μὲν οὖν πρὸς τὸν Πακουριανόν. αὐτὸς δὲ πικρα-
 τικά ἔξεισι τῆς Κωνσταντίνου εἰς μῆνα Αὐγουστον τῆς τεταρ-
 P. 109 τῆς ἐπιμεμήσεως, τὸν Ἰσαάκιον εἰς τὴν μεγαλόπολιν καταλι-
 πῶν, ἐφ' ᾗ τὰ κατὰ τὴν πόλιν ἐδράζεσθαι, καὶ εἶπον τινὲς
 λόγοι ἀπάδοντες ἐξ ἐχθρῶν ἔξακούοιντο, ὅποια εἶωθεν, αὐ- 5
 τὸν διασκεδάζειν τε καὶ φρουρεῖν τὰ βασίλεια καὶ τὴν πό-
 V. 88 λιν, ἅμα καὶ τὸ τῶν γυναικῶν φιλοπενθὲς ἀνακτώμενον. τὸ
 δέ γε εἰς τὴν μητέρα ἦγον, οὐδεμιᾶς, ὡς οἶμαι, βοηθείας
 ἐδεῖτο, ῥωμαλαιοτάτης καθισταμένης ἐκείνης καὶ ἄλλως με-
 ταχειρίζεσθαι τὰ πράγματα δεξιωτάτης. τοιγαροῦν τὸ γράμμα 10
 ὁ Πακουριανὸς ἀνελίξας, τηρικαῦτα ὑποστράτηγον προχειρί-
 ζεται Νικόλαον τὸν Βρανᾶν, ἄνδρα γενναῖον καὶ πολλὴν ἐμ-
 B πειρίαν ἔχοντα περὶ τὰ πολεμικά· ὁ δὲ μετὰ τοῦ ὀπλιτικοῦ
 παντὸς καὶ τῶν τῆς μείζονος τύχης τῆς Ὀρεστιάδος σπουδαίως
 ἔξεισιν, ἐνωθῆναι τῷ βασιλεῖ ἐπειγόμενος. ἐφθασκῶς δὲ καὶ 15
 ὁ αὐτοκράτωρ εὐθύς εἰς πολέμον σχῆμα τὸ ὀπλιτικὸν ἄπαν
 κατέστησεν, ἡγεμόνας τῶν λογύδων ἐπιστήσας ἄνδρας γενναιο-
 τάτους, παρακελευσάμενος οὕτω τῆς ὀδοιπορίας ἔχουσιν, οὐ-
 περ ὁ τόπος αὐτοῖς τοῦτο δίδωσιν, ἵνα τὸ σχῆμα τῆς παρα-
 τάξεως διαγνόντες καὶ τὸν ἴδιον ἕκαστος γνωρίσας τόπον, ἐν 20
 τῷ καιρῷ τῆς μάχης ἀσύγχυτοι μένωσι, καὶ μὴ ῥαδίως με-
 ταφύροιντο καὶ ὡς ἔτυχεν. ἔξηρχε μὲν οὖν τοῦ τῶν ἔξκου-

1. παρανίκα CA, αὐτίκα PG. 3. τετάρτης ἐπιμεμήσεως, καὶ
 τὰ ταγματα συναθροίσας καὶ καταστήσας, πανστρατὶ κατὰ τοῦ
 ῥομπέρτου ἐξώρμησε A. 5. ἐπάδοντες CG. ἐπακούοιν-
 το G. 7. ἅμα δὲ καὶ G. 9. lege ῥωμαλεωτάτης. 18.
 παρακελευόμενος CG. 22. ἔξουβιῶν libri, correxit Ducang.
 Glöss. I. p. 404.

Augusto quartae indictionis, Isaacio in urbe relicto, qui rerum urbanarum curam gereret, et si qui sermones seditiosi, quemadmodum assolet, ex inimicis audirentur, eos opprimeret, palatiumque et urbem custodiret, simul etiam mulierum dolorem consolando levaret. quamquam matrem quod attinet, nullo eam arbitror solatio indiguisse, quippe quae et forti esset animo, et ceteroqui in expediendis rebus dexterima. interim Pacurianus, epistola lecta, Nicolaum Branam, virum fortem et multa rei bellicae experientia, legatum creat; ipse cum exercitu universo et nobiliorum flore Orestiae celeriter egressus, imperatori se adiungere festinat. iam et hic omnes statim copias belli more ordinaverat, cumque e delectorum numero homines praefecisset strenuissimos, iter eodem modo facere iussit, ubi locorum natura permetteret; ut aciei forma perspecta, suo quisque loco assefacti, in pugnae discrimine non confunderentur, neve facile ac

βίτων τάγματος Κωνσταντῖνος ὁ Ὠπος, τῶν Μακεδόνων ὁ C
 Ἀντίοχος, τῶν Θετταλῶν δὲ Ἀλέξανδρος ὁ Καβασίλας, ὁ δὲ
 γε Τατίκιος καὶ μέγας τῆ τότε πριμικήριος τῶν περὶ τὴν
 Ἀχριδῶ οἰκούντων Τούρκων ἡγεμόνευε, γενναιότατος ὢν καὶ
 5 ἄκατάπληκτος ἐν μάχαις, οὐκ ἐλευθέρας μὲν ὢν τύχης ἐκ
 προγόνων· καὶ γὰρ ὁ πατὴρ αὐτοῦ Σαρακηνὸς ὢν ἐκ προ-
 νομῆς περιῆλθε τῆ πρὸς πατρὸς ἐμῶ πάππῳ Ἰωάννῃ τῷ Κο-
 μνηνῶ. τῶν δὲ γε Μανιχαίων πρὸς τοῖς ὀκτακοσίοις εἰς δυσ-
 χιλίους ποσομένων ἡγεμόνες ἦσαν ὁ Ξαντᾶς καὶ ὁ Κου-
 10 λέων, τῆς αὐτῆς αἰρέσεως καὶ οὗτοι· ἄνδρες ἅπαντες οὗτοι
 μαχιμώτατοι καὶ αἵματος ἀπογεύσασθαι τῶν ἐχθρῶν καιροῦ
 καλοῦντος ἐτοιμώτατοι, καὶ πρὸς γε ἔτι καὶ ἰταμοὶ καὶ ἀναί- D
 σχυνοι· τῶν δὲ γε οἰκειτέρων αὐτῶ (βεστιαρίτας ἢ συν-
 ἡθεια καλεῖ,) καὶ τῶν Φραγγικῶν ταγμάτων ὁ Πανουκομί-
 15 τῆς καὶ Κωνσταντῖνος ὁ Οὐμπερτόπουλος, ἐκ γένους τὴν
 ἐπιωννυμίαν λαχὼν. οὕτως οὖν τὰ τάγματα καταστήσας, παν-
 στρατὶ κατὰ τοῦ Ῥομπέρτου ἐξώρμησε. συναντήσας δὲ τι-
 ἐκεῖθεν ἐξερχομένῳ, περὶ τῶν κατὰ τὸ Δυρράχιον πυθόμε-
 νος σφφέστερον ἐμεμαθήκει, ὅτι ὁ Ῥομπέρτος κινήσας πάντα P, 110

2. Θετταλῶν δὲ Ἀνδρόνικος ἢ Ἀλέξανδρος PG, Ἀνδρ. ἢ om. F, ἢ
 om. C. 3. τὴν FP, τῶν G. Ἀχριδῶ FC, Ἀχριδῶν PG.
 5. μὲν : δὲ? 7. περιῆλθε FP, περιελθὼν CG. 9. Ζάν-
 τας G. 11. ἀπογεύσασθαι FP, ἀπογεύεσθαι CG. 12. καὶ al-
 terum om. G, add. FP. 13. αὐτῶ C, αὐτῶν PG. 14. Φραγγ-
 κικῶν P. Πάνυ Κομητῆς G, Πανουκομητῆς P, Πανουκομί-
 τῆς F. 15. Οὐμπερτόπουλος PG, recte C. 16. λαβῶν PG,
 λαχὼν FC. 18. ἐρχομένῳ A. 19. μεμαθήκει A. κινήσας
 PG, κινήσας FA et in margine P.

temere loco moverentur. exenbitarum agmini praefectus erat Constantinus Opus, Macedonibus Antiochus, Thessalis Alexander Cabasilas; Taticius magnus tunc primicerius Turcos circum Achridonem habitantes ducebat, qui summa fortitudine erat et in proeliis animo intrepido; non ingenuae ille quidem a maioribus conditionis; pater enim eius Saracenus cum esset, inter praedandum captus, avo meo paterno Iohanni Comneno servivit. Manichaeis bis mille et octingentis praeerant Xantas et Culeo, eiusdem et ipsi haeresis; qui omnes homines sunt bellicosissimi et ad hostium caedem, ubi occasio est, faciendam paratissimi; ad hoc temerarii insolentesque. familiaribus denique imperatoris, (vestiaritae vocari solent,) et Francicis cohortibus praeerant Panucomites et Constantinus Ubertopulus, a genere cognomen nactus. sic constitutis Alexius ordinibus, cum universo exercitu in Robertum movet. ubi obviam factus est cuidam, qui inde veniebat, sciscitatus. quomodo Dyrrhachii res se haberent, distinctius cognovit: Robertum om-

τὰ πρὸς τειχομαχίαν ἐπιτήδεια ὄργανα τοῖς τείχεσι προσεπέ-
 λασεν. ὁ δὲ Παλαιολόγος Γεώργιος διὰ πάσης νυκτὸς καὶ
 ἡμέρας πρὸς τὰς ἔξωθεν ἐλεπόλεις καὶ τὰ μηχανήματα ἀν-
 τικαθιστάμενος καὶ ἀπαγορεύσας ἤδη καὶ τὰς πύλας ἀναπε-
 τάσας καὶ ἐξελθὼν μετ' αὐτὸν καρτερόν συνεστήσατο πόλε- 5
 μον. καὶ καιρίως ἐν διαφόροις τοῦ σώματος τόποις ἐπλήγη,
 καὶ μᾶλλον περὶ τὸν κρόταφον, βέλους διελθόντος. ὁ βιαζό-
 μενος ἐξελθεῖν καὶ μὴ δυνηθεῖς, μετακαλεσάμενός τινα τῶν
 ἐμπείρων, περιεῖλε τὰ ἄκρα, τὸν τε στύρακά φημι καὶ οὗ
 B τὸ βέλος περὶσσεύεται, τὸ δ' ἐπίλοιπον μέρος τῷ τόπῳ τῆς 10
 πληγῆς ἐναπέμεινε. δεσμήσας δὲ τὴν κεφαλὴν, ὡς ὁ καιρὸς
 ἐνεδίδου, αὐτὸς ἐς μέσους τοὺς ἐναντίους ἑαυτὸν ᾤθῆσας, μαχό-
 μενος μέχρι δεΐλης ἐσπέρας ἀκλόνητος ἵστατο. ταῦτα ἀκη-
 κοῶς ὁ βασιλεὺς καὶ διαγνοὺς ἀρωγῆς ταχειάς τοῦτον δεῖ-
 σθαι, ἐπέτεινε τὴν ὁδοιπορίαν. καταλαβὼν δὲ τὴν Θεσσαλο- 15
 νικὴν, διὰ πολλῶν ἐπὶ πλέον τὰ κατὰ τὸν Ῥομπέρτον ἐβε-
 V. 89 βαιοῦτο. καὶ γὰρ ἔτοιμος ὢν ὁ Ῥομπέρτος καὶ γενναίους
 μὲν παρετοιμάσας στρατιώτας, πολλὴν δὲ καὶ ὕλην κατὰ τὴν
 πεδιάδα συναθροίσας τοῦ Ἀνρραχίου, τὴν παρεμβολὴν κατέ-
 C θητο ὡσεὶ τόξου βολὴν τῶν τειχῶν τούτου ἀπέχουσαν· πολ- 20

2. Γεώργιος om. A. 3. τὰς : τὰ A. ἔξωθεν om. G. τὰ
 om. G. 4. ἤδη καὶ om. A. 5. αὐτὸν P, αὐτῶν CG. lege
 αὐτοῦ. συνέστησε C, ἐνεστήσατο G. 8. μεταπεμψάμενος A.
 11. δὲ : οὖν A. 12. ἐδίδου CG, alterum PA. καὶ αὐτὸς
 conl. Hoeschel. 15. ἐπέτεινε CA, ἐπιτείνει G, ἐπέτειγε P.
 16. τὰ κατὰ τὸν Ρομπ. ἐπὶ πλέον P, altero ordine AG. 18.
 μὲν CG, μὴν P.

nes, quibus ad oppugnandam urbem opus est, machinas moenibus
 admovisse; quibus cum Palaeologus dies noctesque obstitisset, despe-
 rantem iam aperuisse urbis portas, et egressum atrox cum eo com-
 misisse proelium. graviter eum variis corporis partibus sauciatum esse,
 praesertim circa tempora, telo transfixo; quod cum evellere frustra
 conatus esset, advocato medico, teli partem extremam, qua parte
 pennulae affligi solent, incidisse, reliqua sagitta in vulnere relicta;
 et obligato, prout tempus sivisset, capite, rursus in medios hostes ir-
 ruisse et usque ad vesperam invictum stetisse. his imperator auditis,
 maturo auxilio opus esse intelligens, iter acceleravit. cumque Thessa-
 lonicam pervenisset, per multos de iis, quae Robertus ageret, exploratiora
 etiam cognovit. is etenim expeditus, tum strenuis paratis copiis, tum
 multa in campo Dyrrhachiensi comportata materia, castra posue-
 rat non longius ab urbe, quam quo telum adici posset; sed magnam tam-
 en exercitus sui partem in montibus circa et vallibus clivisque collo-

λίας μέντοι τῶν ὑπ' αὐτὸν δυνάμεις καὶ περὶ τὰ ὄρη καὶ τα
 τέμνη καὶ τοὺς βουνοὺς κατέθετο. ἀλλὰ καὶ τὴν τοῦ Παλαιο-
 λόγου ἐπιμέλειαν ἐκ πολλῶν κατεμάνθανε. ἤδη γὰρ ὁ Παλαιο-
 λόγος ἐμπροῆσαι διανοούμενος τὸν ἐτοιμισθέντα παρὰ Ῥομ-
 5 πέρτου μόνον, καὶ τοῖς τείχεσιν ἐπιθείς νάφθαν καὶ πίσσαν
 καὶ ξηρῶν ξύλων σχίδακας καὶ λιθοβόλα ὄργανα, τὴν τοῦ
 πολέμου συμβολὴν ἐκαραδόκει. προσδόκιμον δὲ τὸν Ῥομ-
 πέρτον ἔχων ἐς νέωτα, ὃν προφθάσας ἠτοίμασεν ἐντὸς ξύλι-
 10 νον πύργον κατευθὺ τοῦ ἔξωθεν ἐρχομένου πύργου καταστή-
 σας, δι' ὅλης νυκτὸς δοκιμασίαν ἐπεποίητο τοῦ ἄνωθεν τοῦ- D
 του δοκοῦ, ὃν προβάλλεσθαι ἐμελλον κατὰ τῶν θυρέτρων τοῦ
 μόνον τοῦ ἔξωθεν ἐνηνεγμένου, εἰ ῥᾶστα τε κινῶτο καὶ
 ἀντιπρόσωπος ἀντιπίπτων ταῖς θύραις οὐκ εὐκόλως ἀνοίγνυ-
 15 σθαι ξυγχωρήσειεν. διαγνοὺς δὲ ὡς εὐπετῶς τὸ ξύλον ὠθεῖ-
 ται καὶ εὐστοχῆκει τοῦ πράγματος, ἀπεθάρρῳσεν ἤδη πρὸς τὸν
 ἐπιζόμενον πόλεμον. τῇ μετ' αὐτὴν δὲ σιδηροφορῆσαι κε-
 λεύσαντος τοῦ Ῥομπέρτου ἅπαντας καὶ ἐντὸς τοῦ πύργου πε-
 ζοὺς τε καὶ ἵππεῖς ὄπλοφόρους ὡσεὶ πεντακοσίους εἰσαγα- P. 111
 γόντος, ἐπεὶ τῇ τείχει τοῦτον προσπελάσαντες ἤδη τὴν ἄνω-
 20 θεν οὖσαν θύραν ἀναπειταννύειν ἠπείγοντο, ὡς γεφύρα ταύτη
 χρῆσόμενοι πρὸς τὴν τοῦ κάστρου εἰσέλουσιν, ὁ Παλαιολόγος

1. ὑπ' : ἐπ' G. καὶ περὶ τὰ τέμνη G. 6. πίδακας G. 7.
 συμπλοκὴν CG. 10. ἐξεπεποίητο G. 12. ἐνηνεγμένου P.
 15. ἠστοχῆκει C. 16. τῇ : τὴν A. 17. τοῦ ξυλίνου πύργου A.
 19. ἐπεὶ A, ἐπὶ PG. 20. ἀναπειταννύειν PG, recte CA. 21.
 χρῆσόμενοι CG. τὴν om. P. ἀντικάστρου C, ἀντικάρ-
 ρου G.

carat. nec vero non Palaeologi in defendendo industriam ex multis di-
 dicit. iam enim Palaeologus, exstructam a Roberto turrin ligneam in-
 censurus, naphtha et pice aridisque lignis una cum ballistis in moenibus
 impositis, hostium impetum expectabat. cum postero die Robertum
 aggressurum esse putaret, quam antea exstruxerat intus turrin li-
 gneam, recta extrinsecus venienti turri opposuit, et trabem suspensam
 superne, quam ianuae turris extrinsecus admotae obiecturi erant, per
 totam noctem periclitatus est, num et facillime moveretur, et portam
 occurrens impediret, quominus aperiri posset. ubi trabem commode
 moveri, nec rem male cessisse vidit, magna iam fiducia hostium impet-
 um expectabat. postridie eius diei Robertus omnes arma sumere, et
 armatos sere quingentos et pedites et equites turrin ingredi iussit ;
 qua moenibus admota, cum iam in eo essent, ut portam superne
 aperirent, qua velut ponte uterentur ad ingrediendam arcem, Pa-
 laeologus intus trabe illa longissima per machinas, quas antea para-

ἐντὸς τὸ παμμέγεθες ξύλον τηρικαῦτα ὠθήσας δι' ὧν φθάσας
 προκατασκεύασε μηχανῶν καὶ ἀνδρῶν πολλῶν καὶ γενναίων,
 ἀτρακτον τὴν τοῦ Ῥομπέρτου μηχανὴν ἐποίησε, τοῦ δοκοῦ
 τὸ παρόπαν μὴ συγχωροῦντος ἀνερχθῆναι τὴν θύραν. εἶτα
 Β βύλλων τοὺς ἄνωθεν τοῦ πύργου ἰσταμένους Κελτοὺς συνε- 5
 γῶς οὐκ ἀνίει· οἱ δὲ τὰς βολὰς μὴ φέροντες ἐκρύπτοντο.
 κελεύει τοίνυν ἐμπρησθῆναι τὸν πύργον. καὶ οὕτω πᾶν εἴ-
 ρητο ἔπος, καὶ εὐθύς ἔργον ἢ τοῦ πύργου πυρκαϊὰ ἐγένετο.
 καὶ οἱ μὲν ἄνωθεν ἐκρημνίζοντο, οἱ δὲ κάτωθεν ἀνοίξαντες
 τὴν περιπέζιον τοῦ πύργου θύραν ἔφευγον. τούτους δὲ φεύ- 1
 γοντας ὄρων ὁ Παλαιολόγος, τηρικαῦτα γενναίους ἄνδρας
 ὀλοφύρους ἐξάγει διὰ τῆς πυλίδος τοῦ κάστρου καὶ ἑτέρους
 μετὰ ἀξιῶν, ὡς ἂν δι' αὐτῶν ὁ ξύλινος πύργος ἀφανισθῇ.
 C καὶ οὐδὲ τούτου ἡστοχῆκει, ἀλλὰ τοῦ πύργου τὰ μὲν ἄνωθεν
 ἐμπρήσας, τὰ δὲ κάτωθεν διὰ τινων λαξεντηρίων ὀργάνων 1
 ποδοκοπήσας τελειῶς ἠφάνισεν.

5. Ἐπεὶ δὲ ὁ ταῦτα διηγησάμενος ἔλεγεν, ὡς ὁ Ῥομ-
 πέρτος αὐτῶν ἕτερον κατασκευάζειν μόσυνα ἠπέιγετο, παρό-
 μοιον τῷ προκατασκευασθέντι, καὶ ἐλεπόλεις κατὰ τοῦ Δυρ-
 ραχίου ἠτοίμαζε, διαγνοὺς ὁ βασιλεὺς ἀρωγῆς τοὺς ἐν τῷ 2
 Δυρραχίῳ ταχείας δεῖσθαι, καταστήσας τὰς ἰδίας δυνάμεις,
 V. 90 τῆς πρὸς τὸ Δυρράχιον ὁδοῦ εἶχετο. καταλαβὼν οὖν ἐκεῖσε

5. συνεχῶς om. A.

8. καὶ om. A.

ἔργον C, ἔργου P,

ἔριον G, om. A.

13. ξύλιμος om. C.

14. τοῦ μὲν πύρ-
 γου G.

15. κάτωθεν A, κάτω PG.

17. ὁ CG, ὡς P

18.

μόσυνον CG.

ἠπέιγετο P, ἐπεχείρει CG.

21. ταχείας C, τα-
 χύ PG.

22. ἐκείθεν C.

verat, hominesque multos eosque fortissimos mota, inutilem Roberti
 machinam reddidit. nam trabs, quominus porta aperiretur, plane
 impedivit. dein Gallos in summa turri stantes telis continuo petere
 non destitit; quod illi haud ferentes se occultarunt. tum incendi tur-
 rim iussit: et dicto citius turris in flammis abit. qui in superioribus
 tabulatis erant, praecipites se dant; qui in inferiore parte, ianua tur-
 ris infima reclusa, fugam capessunt. quos cum Palaeologus fugientes
 conspexisset, armatos viros fortes per portulam arcis eduxit, aliosque
 cum securibus, qui turrim excinderent. nec id male successit; sed
 turrim, superiore parte flammis absumtam, inferiore instrumentis la-
 picidinariis, funditus delevit.

5. Haec qui retulit, cum idem adderet, Robertum operam dare,
 ut alteram turrim exstrueret, prius conditae parem, aliasque machinas,
 quas Dyrrhachio admoveret, comparare, imperator celeri auxilio ob-
 sessis opus esse intellexit, instructisque copiis iter Dyrrhachium in-

καὶ τάφρον ποιήσας καὶ τὰ στρατεύματα καταθείς εἰς τὸν D
 λεγόμενον Χαροζάνην ποταμὸν, εὐθὺς διὰ τινων ἀποστείλας
 ἠρώτα τὸν Ῥομπέρτον, ὅτου χάριν πυρεγέμετο καὶ τίς αὐτῷ
 ὁ σκοπός; ἐκεῖθεν δὲ ἀπάρας ἔρχεται εἰς τὸ ἐπ' ὀνόματι τοῦ
 5 ἐν ἱεράρχαις μεγίστον Νικολάου ἰδρυμένον τέμενος, τέσσαρας
 σταδίους τοῦ Δυρραχίου ἀπέχον, καὶ τὴν τοῦ τόπου διεσκο-
 πεῖτο θέσιν, ὥστε τὸν ἐπικαιρότατον τόπον, ὅποι χρῆ τὰς
 φάλαγγας ἐν καιροῦ μάχης καταστήσασθαι, προκαταλαβεῖν.
 πεντεκαίδεκάτῃ δ' ἦν τηρκαῦτα τοῦ Ὀκτωβρίου μηνός. αὐ-
 10 χὴν δὲ ἦν ἀπὸ Δαλματίας διήκων πρὸς θάλασσαν, ἀποτελευτῶν
 εἰς ἀκρωτήριον τι ὑπερ οἶον χειρόνησός ἐστιν, ἐν ᾗ καὶ τὸ P. 112
 ἤδη ῥηθὲν ἠκοδόμηται τέμενος. ἡρέμα δὲ τὸ τοῦ αὐχένος
 πρὸς τὴν πεδιάδι πρὸς τὸ Δυρράχιον ἀπονενευ-
 κός, ἐξ εὐωνύμου μὲν τὴν θάλασσαν, δεξιόθεν δὲ ὄρος ὑψη-
 15 λὸν καὶ ὑπερκείμενον ἔχει. ἐκεῖσε γοῦν τὸ ὀπλιτικὸν ἄπαν
 συναγαγὼν καὶ τὸν χάρακα πηξάμενος, τηρκαῦτα καὶ τὸν
 Παλαιολόγον μετεκαλεῖτο Γεώργιον. ὁ δὲ πείραν σχῶν τῶν
 τοιούτων ἐκ μακροῦ, μὴ συμφέρον τοῦτο λογιζόμενος, ἀνέ-
 νευε τὴν ἐξέλευσιν, αὐτὸ τοῦτο πρὸς τὸν βασιλέα δηλώσας.
 20 ὥς δ' αὐθις ὁ βασιλεὺς ἐπιμελέστερον τοῦτον μετεκαλεῖτό, B
 φησιν “ἐμοὶ λίαν ὀλέθριον δοκεῖ πολιορκουμένου τοῦ κάστρου
 ἐξελθεῖν, καὶ εἰ μὴ τὸν δακτύλιον τῆς χειρὸς τῆς σῆς βασι-
 λείας θεύσομαι, οὐκ ἐξελεύσομαι.” ἀποσταλέντα δὲ τοῦτον

5. ἰδρυμένον om. C. 7. τόπον om. G. 9. δὲ G. 10.
 πρὸς C, εἰς PG. 11. οἶον om. CG. 13. συμβάλλων P. 16.
 καὶ alterum om. GA. 18. ante ἀνένευε add. τηρκαῦτα A.

gressus est. eo ubi pervenit, et ad fluvium Charzanem, vallo ducto, milites considerare iussit, per legatos statim Robertum interrogavit, cur advenisset et quid consilii haberet. movet inde ad aedem Nicolai, inter pontifices summi, quae a Dyrrhachio quatuor abest stadia, et naturam regionis explorat, ut aciei instruendae locum aptissimum ante caperet. agebatur tum quintus decimus mensis Octobris dies. iugum erat a Dalmatia ad mare usque pertinens, quod in promontorium desinebat, peninsulae fere forma; ubi etiam aedes, quam diximus, condita erat, cuius iugi declivitas leniter se demittens Dyrrhachium versus, mare a sinistra, a dextra montem excelsum et imminens habet. ibi exercitu contracto universo positisque castris, Palaeologum Georgium arcessivit. at is harum rerum ex longo usu peritissimus, parum e re id esse ratus, urbe egredi recusat, legato ad imperatorem misso. cum vero hic, missis iterum nuntiis, instaret, “mihī quidem, respondit, admodum perniciosum videtur, arce obsessa egredi, nec nisi anulum manus tuae regiae videro, hinc non exibo.” mi-

θεασάμενος, τηρικαῦτα φοιτᾷ πρὸς τὸν βασιλέα μετὰ πολεμικῶν νηῶν. ὁ δὲ βασιλεὺς τοῦτον ἰδὼν, τὰ κατὰ τὸν Ῥομπέρτον αὐτοῦ ἐπυνθάνετο. τούτου δὲ πάντα αὐτῷ διασαφήσαντος, ἠρώτα εἰ χρὴ τὸν μετ' αὐτοῦ ἀποθαρρῆσαι πόλεμον. ὁ δὲ πρὸς τοῦτον ἀνένευε τέως. ἀλλὰ καὶ τινες τῶν περὶ τὰ

5 Cπολεμικὰ πείρασαν ἐκ μακροῦ χρόνου ἐσχηκότων ἐπιμελῶς τοῦτον ἐκόλουν, συμβουλευόμενοι κυριεργῆσαι δι' ἀκροβολισμῶν σπεῦσαι στενοχωρῆσαι τὸν Ῥομπέρτον, μὴ συγχωρομένων τῶν ὑπ' αὐτὸν χορταγωγίας χάριν ἢ προνομῆς τῆς ἰδίας παρεμβολῆς ἐξιέναι, τοῦτο δὲ καὶ τῷ Βοδίνῳ καὶ τοῖς Δαλμάταις καὶ τοῖς λοιποῖς ἀρχηγοῖς τῶν παρακειμένων χωρῶν παρακελεύσασθαι ποιεῖν, διαβεβαιούμενοι, ὡς τοῦτον τὸν τρόπον ἠμιθίως ὁ Ῥομπέρτος ἤτιθηθήσεται. οἱ δὲ πλείονες τῶν νεωτέρων τοῦ στρατοῦ τὸν πόλεμον προὔτρεποντο, καὶ πάν-

Dτων μᾶλλον Κωνστάντιος ὁ Πορφυρογέννητος καὶ Νικηφόρος 15 ὁ Συναδηνὸς καὶ ὁ τῶν Βαράγγων ἡγεμὼν Ναμπίτης καὶ αὐτοὶ οἱ τοῦ προβεβασιλευκότος Ῥωμανοῦ τοῦ Διογένους νιεῖς, ὅ τε Λέων καὶ ὁ Νικηφόρος. ἅμα δὲ καὶ οἱ πρὸς τὸν Ῥομ-

P. 113 πέρτον ἀποσταλέντες ἐπανεληλυθότες, τὰ ἐκείνου πρὸς τὸν V. 91 βασιλέα ἀπειστομάτιζον· ὡς “ἐγὼ μὲν” φησιν “οὐδαμῶς 20 κατὰ τῆς σῆς βασιλείας ἐξελήλυθα, ἀλλ' ἐκδικήσων μᾶλλον

1. τηρικαῦτα om. A. 3. αὐτοῦ ἐπυνθ. G, αὐτῷ P, αὐτοῦ om. A.
 4. αὐτῶν P, αὐτοῦ CA, μετὰ τούτου G. 7. κυριεργῆσαι om. A.
 lege καὶ δι'. 8. συγχωρούμενον CG. 9. τῶν om. GA.
 αὐτῶν G. 15. scribendum videtur Κωνσταντίνος. vid. annotat.
 16. ἐμπίτης A. 17. Ῥωμαίων CG. 21. κατὰ τῆς σῆς βασιλείας οὐδαμῶς A. μᾶλλον om. A.

sit imperator annulum; quo conspecto, Palaeologus navibus bellicis advehitur. ubi eum imperator conspexit, de Roberto percontatus est. cognititis rebus omnibus, æquid acie decertandum cum eo censeret, quaesivit. dissuadebat tum ille quidem; nec is solum, verum etiam alii, rei bellicae peritiam diuturno usu nacti, vehementer dehortabantur. perstaret potius atque in id incumberet, ut levibus proeliis lacessendo Robertum in angustias cogeret, prohibitis militibus eius frumentandi vel pabulandi causa castris suis exire. idem ut facerent, Bodino et Dalmatis et reliquis adiacentium regionum praefectis imperare eum iubebant. ita fore, ut facili negotio Robertus superaretur. at iuniorum, qui in exercitu erant, plerique pugnam malebant, inprimis Constantinus Porphyrogenitus et Nicephorus Synadenus et Barangorum dux Nampites et ipsi Romani Diogenis quondam imperatoris filii, Leo et Nicephorus. eodem tempore reversi sunt legati ad Robertum missi, et eius ad imperatorem responsa retulere. “ego, inquit, nequaquam contra tuam maiestatem expeditionem hanc

τὴν γενομένην εἰς τὸν ἐμὸν συμπένθερον ἀδικίαν. εἰ δὲ σὺ τὴν μετ' ἐμοῦ θέλεις εἰρήνην, ἀσπάζομαι τοῦτο κἀγώ, μόνον εἰ καὶ αὐτὸς τὰ μετὰ τῶν ἐμῶν δηλωθέντα σοι πρέσβειον προθυμηθῆς ἀποπληρωῶσαι." ἐπεὶ δὲ ἀδύνατα παντάπασιν ἐπέζητει καὶ ἐπιβλαβῆ τῇ Ῥωμαίων ἀρχῇ, ὑπισχνούμενος ἅμα, εἰ τεύξεται τῶν παρ' αὐτοῦ ζητουμένων, καὶ αὐτὴν τὴν Λογγιβαρδίαν ὡς ἀπὸ τοῦ βασιλέως λογίσασθαι, καὶ βοηθεῖν ὀπηνίκα χρεῖα ἐστίν· τὰ δὲ σκῆψις ἦν, ἵνα δόξη δι' ὧν μὲν Β αἰτεῖται, αὐτὸς τὴν εἰρήνην θέλειν, ἀδύνατα δὲ λέγων καὶ μὴ τυγχάνων, τῆς μάχης ἀνθέξεται, εἶτα τὴν τῆς μάχης αἰτίαν τῷ βασιλεῖ Ῥωμαίων προστρίψειεν· διὰ τοῦτο οὐδὲ πρὸς συμβιβάσεις ἤθελον ἀπονεῦσαι. ἀτελέστατα γοῦν αἰτησάμενος καὶ μὴ τυχών, συγκαλεσάμενος πάντας τοὺς κόμητάς φησι πρὸς αὐτούς· "οἴδατε τὴν παρὰ τοῦ βασιλέως Νικηφόρου 5 τοῦ Βοτανειάτου γεγονυῖαν ἀδικίαν εἰς τὸν ἐμὸν συμπένθερον, καὶ τὴν ἀτιμίαν, ἣν ἡ ἐμὴ θυγάτηρ Ἑλένη ἐπεπόνθει τῆς βασιλείας σὺν αὐτῷ ἐξωσθεῖσα. τοῦτο δὲ μὴ φέροντες, εἰς ἐκδίκησιν τούτων κατὰ τοῦ Βοτανειάτου τῆς χώρας ἡμῶν ἐξε- C ληλύθειμεν· ἐκείνον δὲ τῆς ἀρχῆς πυραυλθέντος, νῦν πρὸς 6 βασιλέα ἔχομεν νέον καὶ στρατιώτην γεννυῖον, ὑπὲρ τὸν χρό-

3. ἐμοῦ: αὐτοῦ C. τοῦτο νῦν G, νῦν τοῦτο C, νῦν om. PA.
 4. δὲ om. P. παντάπασιν ἀδύνατα G. 9. αὐτὸς add. C et
 in margine P. 10. τὴν αἰτίαν τῆς μάχης G. 11. διὰ τοῦ-
 το — ἀπονεῦσαι om. C. 12. ἤθελον G. ἀτελέστατα A,
 ἀτέλεστα PG. 13. πάντας τοὺς κόμητας συγκαλεσάμενος PG,
 altero ordine A. 15. Βοτανειάτου τοῦ Νικηφόρου PG, recte A.
 17. ἐξωσθεῖσα AG, ἐξεωσθεῖσα C, ἐξεωσθείσα P. 19. πρὸς om. G.

suscepi, sed ulturus potius iniuriam, consocero meo illatam. quodsi tu pacem mecum cupis, amplector hoc et ipse, modo ea, quae per legatos meos significanda curavi, perficere tibi in animo sit." ceterum quae petiit, concedi nullo modo poterat, et perniciose imperio Romano erant, quamvis idem polliceretur, si, quae peteret, impetrasset, se et ipsam Longibardiam pro imperatoris beneficio habiturum, et auxilium laturum, quandoque opus foret. verum haec simulatio fuit, ut eo, quod peteret, ipse pacem malle videretur; repudiatis autem quas proposuisset conditionibus iniquis, ad arma progressus, causam atque invidiam belli in Romanorum imperatorem conferret. hanc igitur ob rem ad compositionem propensi non erant. itaque cum immane quantum postulasset nec impetrasset, convocatis omnibus comitibus, hanc orationem habuit: "scitis, quam ab imperatore Botaniate Nicephoro iniuriam passus sit consocer meus, quaque ignominia fuerit affecta filia mea Helena, regno cum eo expulsa. quae cum ferri non possent, ad ulciscenda ea adversus Botaniatem patria sumus egressi;

νον αὐτοῦ πείραν τῆς στρατιωτικῆς ἐπιστήμης ἐσχηκότα, καὶ οὐ γὰρ ὡς ἔτυχε τὸν μετ' αὐτοῦ ἀναδέξασθαι πόλεμον. ὅπου γὰρ πολυαρχία, ἐκεῖ καὶ σύγχυσις, τῆς διαφόρου γνώμης τῶν πολλῶν ταύτην εἰσαγούσης. λοιπὸν γὰρ ἑνὸς τινος ἡμῶν τοὺς λοιποὺς ἐπακούειν, κἀκεῖνον μὲν τὴν ἐξ ἀπάντων βουλὴν ἐπι-5 ζητεῖν καὶ μὴ τοῖς οἰκείοις λογισμοῖς ἀπεριμερίμως χρᾶσθαι καὶ ὡς ἔτυχέ, τοὺς δὲ γε λοιποὺς τὸ δοκοῦν αὐτοῖς μετ' εὐ-
 D θύτητος λέγειν πρὸς αὐτόν, ἐπομένους ἅμα τῇ τοῦ προκρι-
 θέντος βουλῇ. καὶ ἰδοὺ ἐγὼ εἷς ἐξ ἀπάντων ἑτοιμὸς ὢν ὑπέκλειν, ᾧ ἂν πάντες προκρίνητε." πάντες οὖν τὴν βουλὴν 10
 ταύτην ἐπαινέσαντες καὶ καλῶς λέγειν τὸν Ῥομπέρτον φάμε-
 νοι, τηρικαῦτα αὐτῷ τῶν πρωτείων παρακεχωρήκασιν ἅπαν-
 τες εἰς τοῦτο ὁμογνωμονήσαντες. ὁ δὲ ἀκκιζόμενος οἶον ἀνε-
 P. 114 βάλλετο τέως τὴν ἐγχείρησιν· οἱ δὲ μᾶλλον ἐπέκειντο τοῦτο
 αὐτὸν αἰτουῦντες. ὑπέξας οὖν τῇ φαινομένῳ ταῖς αὐτῶν πα-15
 ρικλήσεσι, κὰν τούτῳ ὠδίνων ἐκ μακροῦ, λόγους ἐκ λόγων
 περιέπλεκε, καὶ αἰτίας αἰτίαις συνείρων εὐφυνῶς, εἰς ὑπερ-
 ἱμείρετο, ἅκων ἐδόκει τοῖς μὴ εἰς νοῦν βάπτουσιν ἔρχεσθαι.
 λοιπὸν φησι πρὸς αὐτούς· "ἀκούσατε τῆς ἐμῆς βουλῆς, κό-
 μητες καὶ τὸ λοιπὸν τοῦ στρατοῦ. ἐπεὶ τὰς σφῶν πατρίδας 20
 καταλελοιπότες ἐνταυθοῖ παρεγενόμεθα, καὶ ἡ προκειμένη μί-

2. μετ' : κατ' A. 4. τινος ἡμῶν : τῶν ἐφ' ἡμῶν CG. τοὺς
 λοιποὺς om. P. 5. ὑπακούειν G. 7. ὡς ἔτυχε : ἀσυμβούλους
 CG. 10. πάντες : ταύτην οὖν τ. β. ἐπαινέσαντες CG. 13.
 ἀκκιζόμενος C. 15. αὐτόν : αὐτὸ CG. 16. τούτῳ : lege τοῦτο.
 vid. annotat. 18. βάλλουσιν G.

quoniam autem hic regno excidit, nunc cum imperatore nobis res est iuveni et milite forti, rerum bellicarum supra aetatem perito. contra quem non oportet temere bellum suscipere. ubi enim multi imperant, ibi etiam perturbatio est, quae ex diversis multorum sententiis oritur. proinde uni alicui nostrum parere ceteros oportet; qui tamen omnes in consilium adhibere, nec suam ipsius sententiam inconsiderate ac temere sequi debet: ceteros autem, quid sibi videatur, libere oportet dicere; sed ita tamen, ut sententiam eius, qui prae reliquis electus est, sequantur. en, ego unus ante omnes paratus sum obedire ei, quem vos omnes elegeritis." laudant omnes hoc consilium Roberti, et recte eum dixisse affirmantes, primas partes communi sententia ei cedunt. at is callide quasi fastidians, honorem sibi delatum tum recusabat, quare illi magis etiam instabant id rogare. quorum precibus cum victum se simulat, quamvis dudum eam rem cuperet, aliud ex alio intulit; et causas nectendo commode, quo nitebatur, eo invitus animum haud introsipientibus pervenire visus est. iamque haec ad eos locutus est: "audite consilium meum, comites militesque reliqui;

χη πρὸς ἀνδρικώτατον βασιλέα ἐστὶν καὶ ὕρτι μὲν τοὺς V. 92
 τῆς βασιλείας οὐακας ἀναδεξάμενον, πολλοὺς δὲ πολέμους ἐπὶ B
 τῶν πρὸ αὐτοῦ βεβασιλευκότων νεικηκότα καὶ μεγίστους ἀπο-
 στατίας δορυαλώτους αὐτοῖς προσενηνοχότα, ὀλοψύχως χρῆ
 τῆς μάχης ἀνθῆξασθαι. καὶ εἰ τὴν νικῶσαν ἡμῖν ἐπιψηφιεῖται
 θεός, οὐκέτι χρημάτων ἐν χρείμῃ ἐσόμεθα. χρῆ τοιγαροῦν τὰς
 μὲν σκευὰς ἀπάσας ἐμπρῆσαι, τὰς δὲ ὀλκάδας διατρήσαντας
 κατὰ τοῦ πελάγους ἀφεῖναι, καὶ οὕτω τὴν μετ' αὐτοῦ ἀναδέ-
 ξασθαι μάχην, ὡς τηρικαῦτα γεννηθέντας καὶ τεθνηξομένους.”
 ἐπὶ τούτοις κατένευσαν ἅπαντες.

6. Ἀλλὰ τοιαῦτα μὲν τὰ τοῦ Ῥομπέρτου διανοήματά
 τε καὶ βουλευμάτα· ἄλλα ταυτὰ τοῦ αὐτοκράτορος ποικιλώ-
 τερά τε καὶ ὀξύτερα. συνείχον δ' ὅμως οἱ δημαγωγοὶ ἄμφω C
 τὰ στρατεύματα, στρατηγίας καὶ δημαγωγίας πέρι βουλευόμε-
 νοι, ὅπως μετ' ἐπιστήμης δημαγωγῆσαιεν καὶ στρατεύσοιντο.
 καὶ ὁ μὲν αὐτοκράτωρ αἴφνης νυκτὸς ἕξ ἑκατέρου μέρους ἐπι-
 πεσεῖν τῇ τοῦ Ῥομπέρτου παρεμβολῇ σκεπτόμενος, τὸ μὲν
 ἔθνικὸν ἅπαν στρατεύμα ἀπὸ τοῦ ὀπισθεν μέρους ἐπέτρεψε
 προσβαλεῖν διὰ τῶν ἀλυκῶν διελθόντας, καὶ πλείονα τὴν ὁδοι-
 πορίαν ἀναδέξασθαι αὐτοὺς διὰ τὸ ἀνύποπτον οὐκ ἀπηνήγα-

1. βασιλέα C, βασιλέων PG. 5. ἀνθῆξασθαι CAG, ἀνθῆξασθαι P.
 6. ὁ θεός PG, θεός CA. 8. αὐτῷ P, αὐτοῦ CGA. 11. τὰ om.
 G. 12. τε om. G. ἀλλ' αὐτὰ G, ἄλλα δ' οὖν τὰ A, ἀλλὰ
 δ' αὐτὰ C. lege ἄλλα δ' αὐ τὰ. 14. πέρι om. G. 15. κα-
 ταστρατεύσοιντο G. 16. ἐπιπεσεῖν C, ἐπεισεσεῖν GPA. 18.
 ἅπαν om. C. ὀπισθε A. ἐπέτρεψε A, ἐπέτρεψεν PG.
 19. προσβάλλειν τῷ Ῥομπέρτῳ A. ἀλικῶν AG. διελ-
 θων G.

quandoquidem relicta patria huc pervenimus, et pugna adversus for-
 tissimum instat imperatorem, qui licet nuperrime imperii gubernacula
 nactus, ex multis tamen bellis sub prioribus imperatoribus victor dis-
 cessit et maximos seditionum auctores bello captos adduxit: toto
 nobis animo haec pugna est capessenda. quodsi victoriam deus nobis
 annuerit, non amplius pecuniam desiderabimus. oportet igitur vasa
 cuncta comburere, naves onerarias perforatas demergere, atque sic
 proelium cum Alexio inire, tanquam hic natos et morituros." his
 assensi sunt omnes.

6. Talia Robertus agitabat consilia; alia rursus imperator mo-
 liebatur magis callida acutioraque. continebant tamen ambo copias
 suas, dum secum de belli administrandi ratione deliberant, ut pru-
 denter munere suo fungerentur. atque imperator quidem ex utraque
 subito parte noctu impetum facere in Roberti castra statuit. itaque
 a tergo barbarorum copias univasas, ora maritima emensa, iussit in-

το· αὐτὸς δὲ ἀπὸ τῶν ἔμπροσθεν, ὀπηρῶς γνῶνίη ἐφθακότας
 τοὺς ἀποσταλέντας, ἠβούλετο προσβαλεῖν τῷ Ῥομπέρτῳ. ὃς
 κενὰς τὰς σκηνὰς καταλιπὼν καὶ νυκτὸς διὰ τῆς γεφύρας διελη-
 θλυθῶς, (ὄγδοή δ' ἦν πρὸς τῇ δεκάτῃ τοῦ παριππεύοντος μη-
 νὸς Ὀκτωβρίου ἐπινημήσεως πέμπτης,) τὸ παρὰ τὴν θάλατ-
 ταν ἐπ' ὀνόματι τοῦ μάρτυρος Θεοδώρου πύλαι ἀνοικοδομη-
 θέν τέμενος κατέλαβε μετὰ παντὸς τοῦ στρατεύματος. καὶ
 δι' ὅλης νυκτὸς τὸ θεῖον ἐξευμενιζόμενοι, τῶν ἀγράντων καὶ
 θεῶν μυστηρίων μετελάμβανον. εἶτα τὰς ἰδίας καταστήσας
 φάλαγγας, τὴν μέσσην εἶχε τοῦ συντάγματος χώραν, τὸ δέ γε
 P. 115 πρὸς θάλατταν κέρως τῷ Ἀμικέτῃ ἐπέτρεψε κόμητι, (κόμης
 δὲ οὗτος τῶν ἐπιφανῶν, γενναῖος καὶ χεῖρα καὶ γνώμην,)
 θάτερον δὲ τῷ νιῷ αὐτοῦ Βαῖμούντῳ, τὴν ἐπίκλησιν Σανί-
 σκῳ. τούτων ὁ αὐτοκράτωρ αἰσθόμενος, δεινὸς ὢν τὸ συνοῖ-
 σον ἐν ὀξείᾳ εὐρηκέναι ῥοπῇ, μεταρμοσάμενος ἑαυτὸν πρὸς
 τὸ συμπεσόν, αὐτοῦ πῶν κατὰ τὸ πρᾶν ἐπὶ τὴν θάλασσαν
 τὰς παρατάξεις κατέστησε. καὶ διελὼν τὰ στρατεύματα, τοὺς
 μὲν ἐπὶ τὰς σκηνὰς τοῦ Ῥομπέρτου ἀπερχομένους βαρβάρους
 τῆς ὁρμῆς οὐκ ἀνέκοψε, τοὺς δὲ ἐπὶ τῶν ὤμων τὰ ἑτερόκοπα
 B φέροντας ἕψθη παρακατασχὼν μετὰ τοῦ σφῶν ἀρχηγοῦ τοῦ
 Ναμπίτου, ἀποβάντας τῶν ἵππων, ἔμπροσθεν ἐκ μικροῦ δια-

1. πεφθακότας A.	3. ἐληλυθῶς CG, διεληλυθῶς AP.	4.
παριππεύοντος om. G.	5. Ὀκτωβρίου μηνὸς G.	7. μετὰ :
κατὰ P.	10. εἴλετο PG, εἴχετο CA, εἶχε P in margine.	11.
Ἀμικέτῃ C constanter, Ἀμικέτῃ PA.	κόμητι om. C.	12.
καὶ γενναῖος G.	16. θάλατταν G, παρὰ θαλάττης C.	17.
διελθῶν C.		

vadere, nec, quo certius insidiae laterent, itineris ambage eos uti noluit. ipse a fronte, simulatque eos, quos miserat, advenisse animadvertisset, adoriri Robertum volebat. qui quidem, tabernaculis vacuis relictis, pontem nocte transgressus, (erat decimus octavus mensis Octobris dies indictione quinta,) in templum ad mare Theodoro martyri olim exstructum se contulit cum universo exercitu; ubi per totam noctem precibus placato numine, immaculata divinaque mysteria percipere. instructis dein copiis, medium aciei locum ipse tenuit; cornu, quod ad mare spectabat, Amicetae commisit, viro inter comites illustri, et manu et consilio prompto; alterum Boëmundo filio, cognomine Sanisco, his imperator animadversis, qua erat animi alacritate ad ea, quae factu opus essent, temporis momento perspicenda, consilio pro re mutato, in iugi declivitate praeter maris oram aciem constituit. divisisque copiis, barbaros ad Roberti castra invadenda profectos revocare noluit; qui autem in humeris gladios ancipites gestant, eos una cum duce Nampita retinuit et, relictis

στήματος προπορεύεσθαι στοιχηδὸν ἐπέτρεψε· τοῦτο δὲ γένος ἀσπιδοφόρον ζύμπαντες. τὸ δὲ λοιπὸν τοῦ στρατεύματος εἰς φύλαγγας διελών, αὐτὸς μὲν τὸ μεσαίτατον εἶχε τῆς παρατάξεως, δεξιόθεν δὲ καὶ ἐξ εὐωνύμου φαλαγγάρχου τὸν καίσαρα Νικηφόρον τὸν Μελισσηνὸν ἐπέστησε καὶ τὸν καλούμενον Πακουριανὸν καὶ μέγαν δομέστικον. τὸ δὲ μεσαίτατον αὐτοῦ τε καὶ τῶν πεζῆ βαδιζόντων βαρβάρων ἱκανοὺς εἶχε στρατιώτας τῆς τοξείας εἰδήμονας, οὓς κατὰ τοῦ Ῥομπέρτου προεκπέμπειν ἠβούλετο, ἐπιτρέψας τῷ Ναμπίτῃ, ὄπηνίκα βού- C
λοιτο πρὸς τοὺς Κελτοὺς ἐξιππάσασθαι καὶ αὐθις ὑποστρέφειν, χώραν αὐτοῖς ἐξ ἐφόδου δίδοναι ἐφ' ἑκάτερα σχιζομένους, εἴτα αὐθις συνεχίζεσθαι καὶ συνησπικότητας πορεύεσθαι. οὕτω γοῦν τὸ ἅπαν διατυπώσας στράτευμα, αὐτὸς μὲν κατὰ V. 93
μέτωπον ἔειτο τῶν Κελτικῶν στρατευμάτων, τὴν ἡῖονα παραθέων· οἱ δὲ ἀποσταλέντες βάρβαροι τὰς ἀλυκὰς διεληλυθότες, ἐπεὶ καὶ οἱ ἐντὸς τοῦ Δυρραχίου τὰς πύλας ἀνεπέτασαν, τοῦτο αὐτοῖς τοῦ αὐτοκράτορος ἐπισκήψαντος, ἐν ταύτῃ ταῖς Κελτικαῖς σκηναῖς προσέβαλλον. κατ' ἀλλήλων δὲ τῶν δημια- D
γωγῶν ἐρχομένων, ἀποσπάδας ἀποστέλλων ὁ Ῥομπέρτος ἰππασίας ἐκέλευε ποιεῖσθαι, εἴ ποιν ἐκεῖθεν ὑποσῦραί τινας δυνηθεῖεν τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στρατεύματος. ἀλλ' οὐδ' ὁ βασιλεὺς πρὸς τοῦτο ἀνεπεπτώκει· ἔπεμπε δὲ μᾶλλον καὶ συχνοὺς τοὺς ἀν-

2. ἀσπιδοφόρων G.	ἔμπαντες CG.	τοῦ δὲ στρατεύματος
τὸ λοιπὸν GA.	7. τὸν P.	9. ἀμπίτη G.
14. ἔειτο G.	Κελτῶν G.	ἡῖονα A.
Hoeschel.	15. ἀλικὰς G., ἀκτίας A.	18. προσέβαλλον C,
προσέβαλον PG.	22. τοὺς add. G.	

equis, modico ante aciem intervallo, ordine procedere iussit. tota haec gens clypeis armata est. reliquo exercitu in phalanges distributo, mediam aciem ipse tenebat, a dextra et sinistra praefecit legionibus caesarem Nicephorum Melissenum et Pacurianum quem vocabant magnum domesticum. medium inter se et qui pedites incedebant barbaros locum milites satis multi occupaverunt, iaculandi periti, quos in Robertum praemittere volebat. mandaverat itaque Nampitae, ut sicubi in Gallos equis prorumpere vellent et rursus se recipere, transitum ipsis statim darent, utroque regressi; mox rursus coirent et confertim progredierentur. sic instructo exercitu, ipse in frontem aciei Francicae signa infert, oram transvolans. barbari ad circumueundum missi, ubi maritimum emensi sunt tractum, atque etiam Dyrrhachii praesidia iussu imperatoris aperuerunt portas, simul in castra Gallorum impetum fecere. dum vero acies utriusque ducis obviam procedit, Robertus turmas equitum misit, qui exercitum Romanum lacesserent, si quos inde elicere forte possent. nec

τικαταστησαμένους αὐτοῖς πελταστιάς. ἀκροβολισμοῖς οὖν μετρίοις ἀμφοτέρων κατ' ἀλλήλων χρησαμένων, ἐπεὶ καὶ ὁ Ῥομπέρτος ἡρέμα τούτοις εἶπετο καὶ τὸ μετιύχιμον ἤδη ἀπεστενοῦτο διάστημα, τῆς φάλαγγος τοῦ Ἀμικέτου προεκδραμόντες πεζοὶ καὶ ἵππεῖς περὶ τὸ ἄκρον τῆς παρατάξεως τῆς τοῦ Ναμπίτου

P. 116 προσέβαλλον. γενναιότερον δ' αὐτῶν ἀντικαταστάντων, παλίνροσοι γεγόνασιν, ἐπεὶ οὐ πάντες λογάδες ἦσαν, καὶ τῇ θαλάσῃ ἑαυτοὺς ἐπιρρίψαντες ἄχρι τοῦ τραχήλου, ταῖς νηυσὶ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ καὶ Βενετικοῦ στόλου πελάζοντες, ἐκεῖθεν ἤτοιυτο τὴν σωτηρίαν, καὶ παρ' ἐκείνων οὐ προσεδέχοντο. ἡ δέ γε Γαῖτα, ὡς λόγος τίς φησιν, ἡ τοῦ Ῥομπέρτου σύνευνος αὐτῷ συστρατευομένη, Παλλὰς ἄλλη κὰν μὴ Ἀθήνη, θεασαμένη τοὺς φεύγοντας, δριμύ τούτοις ἐνατενίσασα, κατ' αὐτῶν μεγίστην ἀφιεῖσα φωνὴν, μονοῦ τὸ Ὀμηρικὸν ἔπος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ λέγειν ἐφίκει “μέχρι πόσον φεύξεσθε; στήτε, B ἀνέρες ἔστε.” ὡς δὲ εἶτι φεύγοντας τούτους ἑώρα, δόρον μακρὸν ἐναγκαλισαμένη, ὄλους ἔντηρας ἐνδοῦσα κατὰ τῶν φευγόντων ἵεται. τοῦτο θεασάμενοι καὶ ἑαυτῶν γεγονότες, αὐθις πρὸς μάχην ἑαυτοὺς ἀνεκαλέσαντο. ἐπεὶ δὲ οἱ πελεκοφόροι καὶ αὐτὸς ὁ τούτων ἀρχηγὸς ὁ Ναμπίτης δι' ἀπειρίαν καὶ

1. ἀκροβολισμοὺς μετρίους C.	6. ἀποκαταστάντων A.	7.		
τῇ add. A.	8. τοῦ om. A.	13. τούτοις A, τούτους PG.		
ἐνατενίζουσα CG, ἐνητέμισε A.	14. ἀφείσα P, ἀφιεῖσα CAG.			
ἔπος om. GA.	16. ἐστὲ libri, correxi.	τούτους φεύγοντας		
A.	18. ἵεται G.	19. αὐτοὺς G.	ἐπειδὴ C.	πελε-
κυφόροι G, πελεκοφόροι PA.	20. αὐτὸς om. A.	ξυπει-		ρίαν CG.

imperator quidem supinus erat, quin potius magno numero, qui oppositi erant, peltastas misit. his aliquantum inter se velitantibus, cum etiam Robertus sensim suos sequeretur, et spatium inter utramque aciem angustius iam fieret, prosilientes ex Amicetae phalange pedites atque equites extremum Nampitae agmen invadunt; sed ubi fortius hi resisterent, terga verterunt. quippe non omnes milites erant egregii. atque in mare se praecipitantes collo tenus, ad naves Romanae Venetaeque classis confugiebant, quae tamen eos non recipiunt. ibi tum Gaïta, Roberti uxor, in bellum coniugem secuta, Pallas altera, licet non Minerva, conspicata fugientes, torvo vultu, maxima voce eos increpuit et sua lingua tantum non Homericum illud dicere videbatur “quo usque fugietis? state, viri estote.” quos ubi fugam non omittere vidit, longa arrepta hasta, citato cursu fugientes persequitur. ea re illi animadversa, sui compotes facti, rursus ad pugnam se revocabant. cum autem bipenniferi et ipse eorum dux, Nampites, propter imprudentiam et pugnandi ardorem citius progressi, longe

θερμότητα ὄξύτερον βεβαδικότες, ἰκανὸν τῆς Ῥωμαϊκῆς παρα-
 τάξεως ἀπέστησαν, σπεύδοντες συμβαλεῖν ἐν ἴσῳ θυμῷ τοῖς
 Κελτοῖς, (καὶ γὰρ οὐχ ἦττον ἐκείνων περὶ τὰς μάχας καὶ
 οὗτοι ἐκθυμότεροί εἰσιν καὶ τῶν Κελτῶν ἐν τούτῃ τῷ μέρει
 5 μὴ ἀποδέοντες,) κεκοπιακότας τούτους ἤδη καὶ ἀσθμαίνοντας
 ὁ Ῥομπέρτος θρασυάμενος, καὶ τοῦτο ἀπὸ τε τῆς ὄξειας κινή-
 σεως, τοῦ τε διαστήματος βεβαιωθεὶς καὶ τοῦ ἄχθους τῶν C
 ὄπλων, τινὰς τῶν τούτου πεζῶν ἐπέσκηψε κατ' αὐτῶν εἰσπη-
 δῆσαι. οἱ δὲ προκεκμηκότες ἤδη, μαλακώτεροι τῶν Κελτῶν
 10 ἐφραίνοντο. πίπτει γοῦν τὸ τηρικαῦτα τὸ βάρβαρον ἄπαν, καὶ
 ὁπόσοι τούτων ἐσώθησαν, περὶ τὸ τέμενος τοῦ ἀρχιστρατή-
 γου Μιχαὴλ προσπεφηνότες, οἱ μὲν καὶ ὁπόσους ἐξεχώρει
 τὸ τέμενος ἐντός, εἰσήεσαν, οἱ δὲ ἄνωθεν τοῦ τεμένους ἀνελ-
 θόντες εἰσῆεσαν, τὴν σωτηρίαν, ὡς ᾤοντο, ἐκείθεν πρα-
 15 γματευσάμενοι. οἱ δὲ Λατῖνοι πῦρ κατ' αὐτῶν ἀφέντες, σὺν
 τῷ τεμένει πάντας κατέκασσαν. τὸ δέ γε λοιπὸν τῆς Ῥω-
 μαϊκῆς φάλαγγος καρτερῶς πρὸς αὐτοὺς ἀπεμάχοντο. ὁ δὲ D
 Ῥομπέρτος καθάπερ τις πτερωτὸς ἰππότης σὺν ταῖς λοιπαῖς
 δυνάμεσι ἔλθ' κατὰ τῆς Ῥωμαϊκῆς φάλαγγος καὶ ὠθεῖται ταύ-
 20 την καὶ εἰς μέρη πολλὰ διασπᾷ. ἐντεῦθεν οἱ μὲν τῶν ἀντι-
 κειμένων ἐν αὐτῷ τῷ πολέμῳ μαχόμενοι πίπτουσιν, οἱ δὲ
 φυγῇ τὴν ἑαυτῶν ἐπραγματεύσαντο σωτηρίαν. ὁ δέ γε βα-
 σιλεὺς Ἀλέξιος καθάπερ τις πύργος ἀκλόνητος ἔμενε, καὶ V. 94

7. συμβαλεῖν P, alterum CAG. 4. τῷ : τὸ P. 8. τούτου
 add. AG. 10. τὸ prius add. A. 13. ἀνωτέρω A. 14.
 εἰσῆήεσαν PG, recte A. πραγματευσόμενοι PA, alterum CG.
 19. κατὰ τῆς Ῥωμαϊκῆς ἔλθ', omisso φάλαγγος PG, recte A. 22.
 γε add. A.

a Romanorum acie abessent, congregari properantes cum Gallis pari virtute,
 (non enim minus illi in proelio fortes sunt, nec Gallis ab ea parte
 quidquam concedunt,) Robertus, qui eos defatigatos iam et anhelan-
 tes conspiceret, eiusque rei et celeritas gradus et longitudo spatii et
 armorum pondus fidem facerent, peditum manum invadere eos ius-
 sit. atque illi iam defessi, a Gallis superantur. tum omnes caedun-
 tur barbari, et si qui proelio elapsi erant, ii fuga templum Michae-
 lis archistrategi petebant. quorum alii, quantum quidem aedes capere
 potuit, intrant, pars templi tectum ascendunt, ibi tutos se fore rati.
 verum Latini, igne immisso, ipsos cum templo concremarunt univer-
 sos. interea reliqua Romanae aciei pars fortiter cum hoste pugnabant.
 sed Robertus, velut alatus quidam eques, cum reliquis copiis impetu
 in aciem Romanorum facto, urgebat eos dissipavitque. ibi adversario-
 rum alii in ipso proelio occumbunt, alii fuga salutem petunt. im-
 perator autem Alexius, veluti turris, immotus stabat, licet multos

πολλοὺς τῶν μετ' αὐτοῦ ἀποβεβλήκει ἀνδρῶν καὶ γένοι καὶ
 πείρα στρατιωτικῆ διαφερόντων. πεπτώκει γὰρ τὸ τηρικαῦτα
 ὁ Κωνσταντῖος υἱὸς μὲν τοῦ προβεβασιλευκότος Κωνσταντί-
 P. 117 νου τοῦ Δούκα, οὐκ ἰδιωτεύοντος αὐτοῦ ἔτι ἀποτεχθεὶς, ἀλλ'
 ἐν πορφύρα καὶ γεννηθεὶς καὶ τραφεὶς καὶ ταινίας τῷ τότε
 καιρῷ βασιλικῆς παρὰ τοῦ πατρὸς ἀξιοθεὶς· καὶ ὁ Νικηφό-
 ρος μὲν τὴν κλῆσιν, Συναδηνὸς δὲ τὴν ἐπίκλησιν καλούμε-
 νος, ἀνὴρ γενναῖος καὶ ὠραιότατος καὶ σφραδάζων πάντων
 ὑπεροτερῆσαι κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην μαχόμενος· μεθ' οὗ
 ὁ ἤδη ῥηθεὶς Κωνσταντῖος περὶ κήδους ἐπὶ τῇ ἰδίᾳ ἀδελφῇ
 1 πολλὰς ὠμίλει· καὶ μὴν καὶ ὁ τοῦ Παλαιολόγου πατὴρ
 Νικηφόρος καὶ ἕτεροι τῶν ἐπιφανῶν· πλήττεται γὰρ καὶ ὁ
 Ζαχαρίας καιρίαν κατὰ τοῦ στέρονου καὶ τὴν ψυχὴν ἅμα τῇ
 πληγῇ ἐπαφίησι, καὶ ὁ Ἀσπιέτης καὶ πολλοὶ τῶν λογάδων.
 Βτῆς δὲ μάχης μὴ διαλυομένης, ἐπεὶ τὸν βασιλέα ἐώρων ἔτι
 1 ἀντικαθιστάμενον, ἀποκριθέντες τινὲς τῶν Λατίνων τρεῖς, ἀφ'
 ὧν εἷς ὁ ἤδη ῥηθεὶς Ἀμικέτης ἦν, ὁ δὲ ἕτερος Πέτρος ὁ τοῦ
 Ἀλίφα, ὡς αὐτὸς ἐκεῖνος ἔλεγεν, ὁ δὲ τρίτος κατ' οὐδὲν τού-
 των ἐλάττων, ὅλους ὄντηρας ἐνδόντες τοῖς ἵπποις, δόρατα
 μακρὰ ἐναγκαλισάμενοι, κατ' αὐτοῦ ἵενται. καὶ ὁ μὲν Ἀμι- 2

2. πεπτώκει A, πέπιτωκε P, πεπτώκασι G. τὸ add. A. 3. ὁ
 om. A. Κωνσταντῖνος hic et mox Wilken. Hist. Comn. p. 175.
 ὁ υἱὸς τοῦ προβασιλ. κωνσταντ. τοῦ δούκα, ὁ ἐν πορφύρα γεννη-
 θεὶς A. 6. ὁ om. CG. 8. καὶ ὠραιότατος om. CG. 11. ὁ
 τοῦ παλαιολόγου υἱὸς νικόλαος καὶ ὁ ἐμπότης καὶ πολλοὶ τῶν λο-
 γάδων A. 13. Ζαχίας G. 14. Ασπιέτης C, Ασπέτης P,
 Ασπιώτης G. 17. εἷς om. G. ἕτερος add. A. ὁ ante
 τοῦ add. A. 20. ἵενται G.

suorum perderet, tum genere, tum usu rei militaris insignes. ceci-
 dit enim tum Constantinus, Constantini Ducae olim augusti filius,
 non privato quidem patre genitus, sed in purpura natus nutritus-
 que et imperatoria tunc temporis a patre taenia ornatus. cecidit
 Nicephorus quoque, Synadenus cognomine, vir generosus et forma
 praestans, qui omnes illo die anteire fortitudine gestiverat: cum eo
 Constantinus, cuius modo mentionem feci, de nuptiis cum sorore saepe
 egerat. ipse etiam Palaeologi pater, Nicephorus, alique ex illustribus
 occubuerunt. quippe Zacharias letali circa pectus ictu percussus, si-
 mul vulnus accepit, animam efflavit, itemque Aspientes et multi
 viri egregii. nondum autem proelio finito, cum imperatorem ad-
 huc locum obtinentem cernerent, tres Latinorum, quorum unus Ami-
 cetes erat, de quo iam diximus, alter Petrus Aliphae filius, ut ipse
 affirmavit, tertius alius quidam, illis nequaquam inferior, admissis
 equis, longis armati hastis, in eum irruere. atque Amicetes quidem
 feriendo aberravit, declinante paululum equo; alterius hastam impe-

κέτης διημαρτήκει τοῦ βασιλέως, μικρὸν παρεκκλίναντος τοῦ ἵππου· τοῦ δ' ἄλλου τὸ δόρυ διὰ τοῦ ξίφους ὁ βασιλεὺς ἀπωσάμενος καὶ τονώσας τὴν χεῖρα, παίει τοῦτον κατὰ τὴν κλεῖδα καὶ τὴν χεῖρα τοῦ λοιποῦ ἀποτέμνει σώματος. ὁ δὲ γερ- C
 5 τρίτος πλήττει τοῦτον εὐθύς κατὰ τὸ μέτωπον, ὁ δὲ φρε-
 νήρης τε ὦν καὶ ἐδραῖος τὸν νοῦν, μηδὲν ὅλως συγχυθεῖς,
 γοργότητι γνώμης ἐν ἀσκέπτῳ χρόνῳ τὸ δέον συνείς, ὑπτιον
 ἅμα τῇ πληγῇ ἑαυτὸν ὡς ἐπ' οὐρὰν τοῦ ἵππου ἔθετο. καὶ
 εὐθύς τὸν χροῶτα τοῦ σώματος μικρὸν παραξέσασα ἢ τοῦ ξί-
 10 φους ἀκμῆ, περὶ τὴν ἀκωκὴν παραποδιοθεῖσα τῆς κόρουθος
 καὶ τὸν συνέχοντα ταύτην ὑπὸ τὴν γέννυ ἱμάτια διασπάσασα,
 ὥσε ταύτην εἰς γῆν. τηρικαῦτα δὲ ὁ μὲν Κελτὸς ἐκεῖνος πα-
 ραθέει, ὃν ᾤετο κατακρημνίσαι τοῦ ἵππου, ὁ δ' εὐθύς ὀρθω-
 15 θείς, ἐπὶ τῆς ἐφεστρίδος ἐδραῖος ἐκάθητο, μηδὲν τῶν ὅπλων
 ἀποβαλὼν. ἀλλὰ καὶ γυμνὸν τὸ ξίφος κατέχων τῇ δεξιᾷ, D
 τῷ δὲ λύθρῳ τοῦ ἰδίου πεφοινυγμένος αἵματος, καὶ τὴν κε-
 φαλήν ἀπερικάλυπτον ἔχων καὶ τὴν πυρσὴν καὶ ἤλιώσαν κό-
 μην περιπλανωμένην ταῖς ὕψει καὶ διοχλοῦσαν αὐτόν· ὁ γὰρ
 ἵππος ταραττόμενος καὶ ἀποπτύων τοὺς χαλινούς καὶ φριμάσ-
 20 σων, ἀτακτιότερον ἐμπίπτειν τῷ προσώπῳ τοὺς βοστρύχους πα-
 ρεσχεύαζεν· ἀλλὰ καὶ ὡς ἑαυτὸν ἀνακαλεσάμενος, ὡς ἐνῆν, τοῖς

2. τοῦ prius : τῶν P. 5. εὐθύς om. A. 6. συσχεθεῖς γορ-
 γότητι A. 10. ἀκωκὴν P, ἀκωκὴν AG. παραποδιοθεῖσα A. 11.
 συνέχοντα A. γέννυ : ὀσφυῖν A. ἐκσπάσας A. 12. ὥσε :
 ἀμῆκε A. ἐς G, ἐπὶ τὴν γῆν A. 13. δὲ A. εὐθύς :
 αὐθις G. 15. καὶ om. G. κατέχει A. 18. περιπλανημέ-
 νην G. διοχλοῦσαν P.

rator gladio repulit, et vehementem intorquens ictum, carpum percussit manumque a reliquo abscidit corpore; tertius imperatorem recta in fronte ferit. verum ille, quo erat praesenti ac firmo animo, nihil omnino confusus, ingenii dexteritate celerrime, quid opus esset, perspexit. itaque ubi venientem sensit ictum, supinum se in equi caudam reiecit; quo factum est, ut cute dumtaxat corporis leviter perstricta, cuspidis mucro ad summam offensus galeam, lorum, quo sub mento ea adstringitur, ruperit ipsamque in terram deiecerit. tum Gallus, excussisse se imperatorem equo ratus, praetervehitur; ille statim erectus, in sella firmiter insedit, nullis amissis armis. immo strictum manu tenens gladium, sanguine suo cruentatus, nudo capite, coma flava splendidaque oculis circumfusa, non sine molestia: nam equus esseratus et freni impatiens exultando effecit, ut incomposite crines in frontem desluerent: tamen vel sic, ubi se, quantum poterat, revocavit ad seipsum, hostibus se obiecit. verum ubi etiam Turcas

ἐναντίοις ἀντικαθίστατο. ἐπεὶ δὲ καὶ τοὺς Τούρκους φεύγον-
 τας ἰώρα καὶ αὐτὸν τὸν Βοδῖνον ἀπολέμητον ὑποχωροῦντα·
 ὦπλιστο γὰρ καὶ οὗτος καὶ εἰς πολέμον τύπον τὸ αὐτοῦ δια-
 τυπώσας στράτευμα, κατὰ ταυτηνὴ τὴν ἡμέραν ἴστατο, ὡς
 P. 118 ἐπαρήξων τάχα τῷ αὐτοκράτορι κατὰ τὰς πρὸς αὐτὸν γεγε- 5
 νημένας συνθήκας· ἐκαραδόκει δέ, ὡς ἔοικεν, ἵνα, εἰ μὲν τὴν
 ῥοπὴν τῆς νίκης τῷ αὐτοκράτορι δοθῆσαν γνοίῃ, ἐπιτεθείῃ
 καὶ αὐτὸς τοῖς Κελτοῖς, εἰ δὲ τοῦναντίον, ἀτρεμήσῃ τε καὶ
 ὀπισθοπούς γένηται· ταῦτα διαλογιζόμενος, ὡς ἔξ ὧν ἐπε-
 V. 95 πράχει δῆλον, καὶ τὴν νικῶσαν ἀπάρτι τοὺς Κελτοὺς ἐγνω- 10
 κῶς ἔχοντας, ἄγευστος πολέμον τὸ παράπαν, οἴκαδε ἐπανα-
 δεδραμήκει· ὁ δὲ αὐτοκράτωρ ταῦτα θεασάμενος καὶ μη-
 Βδένα τὸν αὐτῷ ἐπαμύνοντα βλέπων, τὰ μετὰφρασα καὶ αὐτὸς
 τηρικαῦτα δίδωσι τοῖς ἐναντίοις. καὶ οὕτως ἐδίωκον οἱ Λα-
 τῖνοι τὸ Ῥωμαϊκὸν στράτευμα.

7. Ὁ δὲ Ῥομπέρτος καταλαβὼν τὸ τέμενος τοῦ ἁγίου
 Νικολαίου, ὅπου καὶ ἡ βασιλικὴ σκηνὴ καὶ ἅπανα ἡ σκευὴ
 τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στρατεύματος, ὁπόσους εὐσθενεῖς εἶχε, τὸν
 βασιλέα διώκειν ἐκπέπομφεν, αὐτοῦ που αὐτὸς ἐγκαρτεροῦν,
 φανταζόμενος τὴν τοῦ αὐτοκράτορος κατάσχεσιν. τοιοῦτοι γὰρ 20
 λογισμοὶ τούτου τὸ ὑπέρογκον ἐξέκαιον φρόνημα. οἱ δὲ εὐ-
 ψύχως μάλ᾽ αὐτὸν ἐδίωκον μέχρι τόπου τινὸς παρὰ τῶν

1. ἀντικαθιστῆ A.

3. τόπον CG.

5. τὰς om. G.

11.

τοῦ πολέμου G.

τὸ om. G.

12. καὶ ὡς μηδένα PA, ὡς

om. CG.

13. ἀπαμύνων G.

19. αὐτοὺς ἐγκαρτεροῦντας A.

22. παρὰ τῶν ἐγγχωρίων: ἐγγχωρίως A.

fugientes vidit et ipsum Bodinum, pugna haud tentata, recedentem, (erat enim hic quoque in armis, et proelii more agmine suorum instructo, ita se gesserat hoc die, tanquam auxilium imperatori iam iamque ex pacto laturus; sed morabatur aperte, ut, si victoriam ad imperatorem se inclinare cerneret, Gallos et ipse aggredederetur; sin minus, pugnando abstineret seque reciperet: qui cum talia, ut re ipsa apparuit, animo agitare, simulac victoriam in Gallorum manibus esse intellexit, proelii omnino expers, domum se proripuit,) ubi igitur haec imperator vidit, seque destitutum plane ab omnibus cognovit, tergum et ipse tandem hostibus dedit. sicque Latini exercitum Romanum persequebantur.

7. Postquam Robertus S. Nicolai templum occupavit, ubi praetorium omniaque Romani exercitus suppellectilia erant, valentissimos quos habebat milites ad insequendum imperatorem misit, dum ipse ibidem permanet, fore ut imperator caperetur, sperans. quales cogitationes spiritus eius atque arrogantiam alebant. illi strenuissime

ἐγχωρίων καλουμένου Κακῆ Πλευρά. ἣ δὲ τοῦτον Θέσις πο- C
 ταμὸς ῥέων κάτωθεν ὁ Χαυζάνης καλούμενος, ἔνθεν δὲ ὑπερ-
 κειμένη πέτρα ὑψηλή. ἀναμεταξὺ δὲ τούτων φθάνουσι αὐ-
 τὸν οἱ διώκοντες· οἱ καὶ παύουσι αὐτὸν κατὰ τὴν ἀριστερὰν
 5 πλευρὰν διὰ τῶν δοράτων, (ἐννέα δὲ ἦσαν ξύμπαντες,) καὶ
 ἐπὶ τὰ θάτερα κλίνουσι. τάχα δ' ἂν καὶ ἐπεπτώκει, εἰ μὴ τὸ
 ξίφος, ὃ τῇ δεξιᾷ κατεῖχε χεῖρὶ, ἔφθασεν ἐναπερειοθῆναι τῇ
 γῆ. ναὶ μὴν καὶ ἡ τοῦ μύωπος ἀκμὴ τοῦ ἀριστεροῦ ποδὸς
 ἐνῶκουσα τὸ ἄκρον τῆς ἐφειστρίδος, ὃ ὑπόστρωμα λέγουσιν,
 10 ἀκλινέστερον τὸν ἵππότην ἐποίει. καὶ αὐτὸς δὲ τῇ λαῖᾳ τῆς
 χαίτης δραξάμενος τοῦ ἵππου, ἀνείχεν ἑαυτὸν. βοηθεῖται δ'
 μέντοι ἐκ θείας τινὸς δυνάμεως, σωτηρίαν παρ' ἐχθρῶν αὐ-
 τῷ κομιζούσης παραδόξως. ἀναφύει γὰρ δεξιόθεν ἄλλους
 Κελτοὺς τὰ δόρατα πρὸς ἐκεῖνον ὀρθώσαντας· οἱ καὶ τὰ
 15 ἄκρα τῶν δοράτων κατὰ τὴν δεξιὰν πλευρὰν ἐμβalόντες, ὄρ-
 θωσάν τε ἀθρόον τὸν στρατιώτην καὶ εἰς τὸ μέσον κατέστη-
 σαν. καὶ ἦν ἰδεῖν θαῦμα παράδοξον. οἱ μὲν γὰρ ἐξ εὐωνύμων P. 119
 ἀνατρέπουν ἠπειγόντο, οἱ δὲ ἐκ τῶν δεξιῶν τὰ δόρατα τῇ
 πλευρῇ πῆξαντες, ὥσπερ τοῖς πρώην ἐναντιούμενοι καὶ ἀντε-

1. κακῆ C. 2. ἔνθεν δὲ : ἐνδοθεν A. 5. δ' G. ἦσαν
 om. C. 6. τὰ add. A. 7. κατέσχε A. 9. λέγουσιν A,
 λέγουσι PG. 10. ἀκλινέστερον CA, κλινέστερον PG. 11.
 δραξάμενος τοῦ ἵππου AG, τοῦ ἴ. δραξάμενος P. 12. μέντοι :
 μὲν CG. παρ' : ἐξ CG. 13. κομιζούσης αὐτῷ G. ἀνε-
 φύει G, ἀναφύει A, ἀναφύει P. γὰρ : μὲν A. 15. ἐμβα-
 λόντες G. 16. ἀθρόως C. 19. τοῖς πρώην : αὐτοῖς πάλ-
 λιν A. ἀνιερείδοντες — δόρατα : ἀντιβάλλοντες δεξιόθεν τὰ
 δόρατα A.

imperatorem persequerentur usque ad locum, quem incolae Cace-
 pleura vocant. cuius loci hic situs est: fuit infra qui Charzanes
 appellatur amnis; hinc alta imminet rupes. inter utrumque imperato-
 rem deprehendunt hostes insectantes; qui quidem laevum eius latus
 hastis percutiunt, (novem omnino erant,) et in dextram partem eum
 inclinant. deiecissentque fortasse equo, nisi ensis, quem dextra tene-
 bat, solo innisus eum sustinisset etiam calcaris laevi aculeus, extre-
 mo strato, quod substramen dicitur, implicitus, firmius equo inhae-
 rentem reddidit. atque adeo ipse, laeva manu equi correpta iuba, sese
 sustinebat. quanquam servatus est ope quadam divina, quae salutem
 ei ab hostibus praeter spem attulit. immisit enim a dextra alios Gal-
 los, qui cum imperatorem hastis peterent easque dextro eius lateri
 applicarent, erigebat repente illum et in medio strato collocabant.
 ac spectaculum erat miraculi plenum. nam a laeva alteri delicere ni-
 tebantur, alteri, dextro lateri hastis infixis, dum illis quasi adversantur

ρεΐδοντες δόρασι δόρατα, ἐπ' ὀρθοῦ σχήματος τὸν βασιλέα
 ἐποίησαν. ἑδράσαντος δὲ ἑαυτὸν γενναϊότερον καὶ σσοφίγξαν-
 τος περιβάδην τὸν ἵππον ὁμοῦ καὶ τὴν ἑφεστρίδα, τηρικαῦτα
 γίνεται τι τῆς γενναϊότητος ἐκείνου τεκμήριον. ὁ γὰρ ἵππος
 ἄλλως μὲν καὶ θερμώτατος ὢν καὶ ὑγροσκελής, ἄλλως δὲ καὶ 5
 Β ἀθλητικώτατος καὶ πολεμικός, (ἔφθη γὰρ ὕπου τοῦτον ἀνα-
 λαβέσθαι τοῦ Βρυεννίου μετὰ τῆς ἐρυθροβαφοῦς ἑφεστρίδος,
 ὅποτε τοῦτον εἶλεν ἐν τῇ καιρῷ τῆς μάχης, βασιλεύοντος ἐπι
 Νικηφόρου τοῦ Βοτανειάτου,) τὸ δὲ ὅλον εἰπεῖν, ὑπὸ θείας
 προνοίας ἐμπνευσθεῖς, πάλ्लεται τε εὐθὺς καὶ διαέριος γίνε- 10
 ται καὶ ἐπ' ἄκρον τῆς εἰρημένης πέτρας ἐφίσταται, ὥσπερ
 ὑπόπτερος κουφισθεὶς καί, τοῦτο δὴ τὸ τοῦ μύθου, Πεγάσου
 πτερὰ λαβὼν. Σγουρίτζην τουτοῖ τὸν ἵππον ὁ Βρυένιος
 C ὠνόμαζεν. τὰ δὲ τῶν βαρβάρων δόρατα, ὥσπερ κενεμβατή-
 σαντα τὰ μὲν καὶ τῶν χειρῶν τούτων ἐξέπεσον, τὰ δὲ δια- 15
 πεπαρμένα τοῖς μέρεσι τοῦ ἐσθήματος τοῦ βασιλέως ἐναπο-
 μείναντα, μετεωρισθέντα τῇ ἵππῳ συνηκολούθησαν. ὁ δὲ
 V. 96 εὐθὺς ἀποκόπτει τὰ ἐπαγόμενα δόρατα. καὶ οὔτε τεθορύβη-
 ται τὴν ψυχὴν ἐν τοσοῦτοις δεινοῖς καταστάς, οὔτε συνεθο-
 λώθη τοὺς λογισμούς, ἀλλὰ ταχὺ τοῦ συνοίσοντος γίνεται καὶ 20
 τὸ παράδοξον ἐκ μέσου αὐτῶν ποιεῖται. οἱ δὲ γε Κελτοὶ

2. ἑδράσαντες G. ἑαυτὸν : αὐτοῦ A. 4. τι om. CAG. 5. καὶ
 tertium add. AG. 9. τοῦ Βοταν. Νικηφορου G, τοῦ Βοτανιάντου
 omisso Νικηφόρου A. 10. ὑπάλλεται AG. lege ὑμάλλεται.
 12. τὸ : τὰ G. τοῦ μύθου A, τῶν μύθων PG. 13. τὸν
 ἵππον ὠνόμαζον A, ὠνόμαζεν ὁ Βρυένιος G. 15. καὶ om.
 A. 16. μέλεσι τοῦ βασιλέως AG. 19. τοιοῦτοις G. 21.
 αὐτῶν AG, ἑαυτὸν P.

et hastis hastas obiciunt, imperatorem erectum constituebant. qui
 ubi in sede se certius firmavit et equum pariter ac stratum femini-
 bus constrinxit, fortitudinis documentum ab illo editum est. etenim
 equus, cum ceteroquin et perfervidus esset firmisque cruribus, et plane
 aptus ad belli certamina, (acceperat eum a Bryennio quondam cum
 purpureo ephippio, cum is in proelio captus esset, Nicephoro Bota-
 niate etiam tum imperatore,) divina denique providentia inflammatus,
 subsilit repente in altum et in summa rupe, cuius modo meminimus,
 insistit, velut volucris sublatus atque, ut in fabula est, Pegasi alas
 nactus: Sguritzem hunc equum Bryennius nominaverat. barbarorum
 hastae, partim in vanum coniectae, horum manibus excidebant, aliae
 infixae vestimentis imperatoris inhaerentesque, sublime una cum equo
 ferebantur; quas ille statim excussit. ac licet in tanto discrimine ver-
 saretur, tamen nec perturbatus animo erat, nec consilii inops, sed
 statim, quod facio opus erat, aggressus, miraculum e medio amolitur.

κεχρηότες εἰστήκεσαν, τὸ γεγονὸς ἐκπληττόμενοι· καὶ γὰρ ἦν ἐκπλήξεως ἄξιον· θεασάμενοι δὲ τοῦτον ἐφ' ἑτέραν τραπέντα, καὶ αὐθις ἐδίωκον. ὁ δὲ ἐπὶ πολὺ νῶτα τοῖς μεταδιώκουσι στρατιώταις διδούς, στρέψας τὸν χαλινὸν καὶ συνατήσας ἐνὶ τῶν διωκόντων, διελαύνει τὸ δόρυ τοῖς στέροισι. ὁ δὲ τηρικαῦτα εἰς γῆν ὑπτίος ἔκειτο. ὁ δὲ βασιλεὺς αὐθις τὰς ἡμίας στρέψας, εἶχετο τῆς προτέρας ὁδοῦ. συναντᾷ τοίνυν ἀπὸ τῶν ἔμπροσθεν διωκόντων τὰς Ῥωμαϊκὰς δυνάμεις Κελτοῖς οὐκ ὀλίγοις· οἱ δὲ πόρρωθεν τοῦτον θεασάμενοι, 5 συνησπικότες ἔστησαν, τοὺς τε ἵππους ἀναψῦξαι βουλόμενοι, ἅμα δὲ καὶ ζωορῆσαι τοῦτον ἐθέλοντες κάντεῦθεν ὥσπερ τι λάφυρον τῷ Ῥομπέρτῳ κομίσει. ὁ δὲ ἅμα μὲν τοὺς ὀπισθεν φεύγων διώκοντας καὶ τοὺς ἔμπροσθεν θεασάμενος, ἀπεγνώκει τὰς σωζούσας ἐλπίδας. συλλεξάμενος δὲ ἑαυτὸν, ἐπεὶ 10 τῶν ἄλλων μέσον τινὰ ἐθεάσατο, ἀπὸ τε τοῦ σώματος καὶ τῆς τῶν ὄπλων ἀποπαλλομένης αἴγλης τὸν Ῥομπέρτον εἶναι νομίσας, καταστήσας τὸν ἵππον, κατ' αὐτοῦ φέρεται· κάκεινος δ' ἐκείθεν, πρὸς αὐτὸν τὸ δόρυ εὐθύνας. καὶ μέντοι γε καὶ συνελάσαντες ἄμφω κατὰ τὸ μεταίχιμιον, κατ' ἀλλήλων ἴενται. πρότερος δὲ ὁ αὐτοκράτωρ διυθύνας τὴν χεῖρα, παίει τοῦτον διὰ τοῦ σώματος· τὸ δὲ αὐτόθεν διὰ τῶν μαζῶν εἰς

1. εἰστήκεσαν A, εἰστήκησαν PG. 3. τὸ πολὺ A. 4. τοὺς χαλινούς AG. 6. αὐθις: εὐθύς G. 11. κάντεῦθεν: καὶ A. 13. διώκοντας φεύγων A. 14. ἐπεὶ A, ἐπὶ PG. 17. φέρεται: φαίνεται A. 18. τὸ δόρυ om. A. γε om. A. 19. μεταίχιμιον AG, μεσαίχιμιον P. ἴενται P, recte AG. 20. πρότερος A, πρότερον PG.

Galli hiantes stabant, re haud immerito perculti; mox altrorsum fugientem conspicati, rursus insequuntur. verum ille, postquam diu insequentibus militibus terga dedit, versis habenis, uni instantium occurrit, et pectus hasta transfixit. is statim supinus humi procubuit. at imperator, converso rursus equo, eodem quo antea itinere perrexit. nec paucis obviam fit Gallia, qui Romanas copias ulterius persecuti erant; qui ut procul eum conspexere, confertim subsistunt, ut et equis paullulum quietis darent, et vivum Alexium caperent, captumque veluti spoliū ad Robertum adducerent. ibi tum imperator, qui et persequentes a tergo hostes fugeret, et obviam a fronte factos cerberet, de salute desperavit. sed animo collecto, cum in hostium globo quempiam animadvertisset, quem et proceritate corporis et armorum fulgore Robertum esse suspicabatur, recta eum equo petit. idem alter facit, hastam in Alexium torquens. ita in medio concurrunt ambo seque invicem aggreduuntur. prior imperator, directa manu, percutit eum hasta, quae illico per pectus in dorsum traicitur.

τὰ μετὰφρενα διεκβάλλεται. καὶ τὸν μὲν βάρβαρον αὐτίκα
 εἶχεν ἢ γῆ· εὐθὺς δὲ τοῦτον ἀφῆκε καὶ ἡ ψυχὴ, τῆς τρω-
 σεως καιρίας γεγεννημένης. καὶ τοῦ λοιποῦ ὁ βασιλεὺς, δια-
 σχισθείσης τῆς φάλαγγος, διὰ μέσων αὐτῶν ἐξιππάσματο,
 ἄδειαν ἑαυτῷ ἐφευράμενος τὴν σφαγὴν τοῦ βαρβάρου τούτου. 5
 οἱ δ' εὐθὺς τὸν τρωθέντα εἰς γῆν ἐρριμμένον θεασάμενοι,
 περιχυθέντες τῷ κειμένῳ, περὶ αὐτὸν διεπονοῦντο. καὶ οἱ
 ὀπίσθεν δὲ τὸν βασιλέα διώκοντες τούτους θεασάμενοι, ἀπο-
 βάντες τῶν ἵππων καὶ γνωρίσαντες τὸν ἄνδρα, ἐκόπτοντο ὀλο-
 λύζοντες. ἀλλ' ὁ Ῥομπέρτος μὲν οὐκ ἦν, ἕτερος δὲ τῶν 10
 ἐπιφανῶν καὶ ὁ τούτου δευτέρος. τούτων δὲ ἀσχολουμένων,
 ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὰ πρόσω τὴν πορείαν ἐπεποίητο.

C 8. Ἄλλ' ἔγωγε μεταξὺ τῶν λόγων ἐπελαθόμεν τὸ μὲν
 διὰ τὴν φρίσιν τῆς ἱστορίας, τὸ δὲ καὶ διὰ τὴν τῶν πρα-
 γμάτων ὑπερβολὴν, ὅτι πατρὸς κατορθώματα γράφοιμι. μηδὲ 15
 γὰρ βουλομένη τὴν ἱστορίαν ὑποπτον θεῖναι, πολλάκις πυρα-
 τρέχω τὰ τοῦ πατρὸς, μήτε αὐξάνουσα, μήτε πλάτος περι-
 τιθεῖσα. εἶθε γὰρ ἐλευθέρα ἦν τοῦ πάθους τούτου τοῦ πα-
 τρικοῦ καὶ ἀπόλυτος, ἵνα καθάπερ ὕλης ἀμφιλαφοῦς δραξα-
 μένη, τὴν σοβάδα γλωσσῶσαν ἐνεδειξάμεν, ὁπόσῃν ἔχει περὶ τὰ 20

2. εἶχε γῆ A, εἶχεν γῆ P, εἶχε ἢ γῆ G. δὲ A, γὰρ PG.
 ἀφῆκεν ἢ G, ἀφῆκεν καὶ ἢ P, recte A. 3. ὁ βασιλεὺς τοῦ
 λοιποῦ G. 5. ἑαυτῷ A, αὐτῷ PG. τούτου om. A. 6.
 δὲ G. 7. διαχυθέντες A. τῆ add. A. διεπονοῦντο :
 κατεθρηνοῦντο A. ἀλλὰ καὶ A. 8. δὲ add. C. 12. πε-
 ποίητο A. 14. καὶ om. CG. 16. μετατρέχω CG. 17.
 πλάτος : πάλιν CG. περιτιθεῖσα C, περιτεθεῖσα PG.

statim humi barbarus prostratus, animam efflat, gravi accepto vul-
 nere. mox divisa imperator phalange, per medios ferebatur hostes,
 opportunitatem ex barbari istius nece nactus. nam illi ut vulneratum
 et humi stratum conspexere commilitonem, accurrebant et in iacente
 occupati erant. nec qui a tergo imperatorem persequerentur, cum
 hos vidissent, non descenderunt equis agnitumque planxerunt ulu-
 lantes. quanquam Robertus non erat, verum nobilium unus et a
 Roberto secundus. sic igitur istis occupatis, imperator iter porro
 perrexit.

8. Verum ego, dum haec narro, oblita sum et propter historiae
 naturam et propter facinora inaudita, patris me res gestas describere.
 etenim ne historiae fidem suspectam reddam, saepe transcurro, quae
 de patre narranda sunt, nec exaggerans ea, nec copiose tractans.
 quod utinam vacua essem ab hoc erga parentem affectu et soluta!
 certe in amplissimo veluti campo libere excurrens, quantum oratio
 mea in tractandis rebus praeclare gestis usum habeat, probassem. nunc

καλὰ τὴν οἰκείωσιν. ἐπηλυγάζει δέ μου τὸ πρόθυμον ἢ φυ- D
 σική στοργή, μὴ πως δόξαιμι τοῖς πολλοῖς ὑπὸ προθυμίας V. 97
 τοῦ λέγειν περὶ τῶν κατ' ἑμαυτὴν, τερατολογίας παρέχειν
 ὑπόληψιν. καὶ γὰρ ἂν πολλαγοῦ τῶν κατορθωμάτων τῶν
 5 πατρικῶν μεμνημένη, καὶ τὴν ψυχὴν αὐτὴν ἀπεστάλαξα, ξυγ-
 γραφουσά τε καὶ διηγουμένη, ἐν ὁπόσοις κακοῖς περιπέτωκε, P. 121
 καὶ οὐδ' ἄνευ μονοψίας καὶ θρήνου τὸν τόπον παρήλθον.
 ἀλλ' ἵνα μὴ ὄητορεία κομψή τις ἢ κατὰ τὸ μέρος ἐκεῖνο τῆς
 ἱστορίας, ὡσπερ τις ἀπαθῆς ἀδάμας καὶ λίθος, παριτρέχω
 10 τὰς τοῦ πατρὸς μου ξυμφορὰς. ἄπερ ἔδει καμὲ καθάπερ
 ἐκεῖνον τὸν Ὀμηρικὸν νεανίσκον εἰς ὕρκον προφέρειν (οὐδὲ
 γὰρ εἶμι χεῖρων ἐκεῖνου τοῦ λέγοντος “οὐ μὰ Ζῆν', Ἀγέλαε,
 καὶ ἄλγεα πατρὸς ἐμεῖο”) πρὸς τὸ εἶναι καὶ λέγεσθαι φιλο-
 πάτωρ. ἀλλὰ τὸ μὲν πάθος τὸ πατρικὸν ἐμοὶ μόνῃ καταλε-
 15 λείφθω καὶ θανυμάζειν καὶ ὀλοφύρεσθαι, τὰ δὲ τῆς ἱστορίας B
 ἐχέσθω. μετὰ ταῦτα οἱ μὲν Κελτοὶ τῆς πρὸς τὸν Ῥομπέρ-
 τον ὁδοῦ φερούσης εἶχοντο. ὁ δὲ κενὸς τούτους θευσάμε-
 νος, πυθόμενός τε τὰ τούτοις συμπεσόντα, πάντας μὲν μεγά-
 λως κατηγιάτο, ἕνα δὲ τούτων ἔκκριτον καὶ μιστιζεῖν ἠπει-
 20 σσει, ἄνανδρόν τε ἀποκαλῶν καὶ ἀπειροκόλεμον· καὶ ὅτι μὴ
 καὶ αὐτὸς ἐπὶ τῆς πέτρας μετὰ τοῦ ἵππου ἀνέθορε, καὶ τὸν

1. ἐπηλυγάζει C, ἐπιλυγάζει PG.

λαξα PG.

ροῖς PG.

om. C.

17. θεασάμενός τε καὶ τὰ συμπεσόντα A.

πέτραν A.

5. ἀπεστάλαξα C, ἐπεστά-

6. πόσοις CG.

8. ἵνα ἢ τορεία G.

17. θεασάμενός τε καὶ τὰ συμπεσόντα A.

πέτραν A.

κακοῖς C et in margine P, και-

ἐκεῖνο om. G.

10. μου

19.

21. τὴν

coercet hanc animi propensionem naturalis amor, ne forte multitudini videar, domesticas res celebrandi cupiditate fabulosae narrationis praebere suspicionem. ac si frequenter ea, quae pater meus bene gessit, commemorarem, lacrimis confecta essem in describendis tantis malis, quibus ille circumventus est; nec vero etiam sine lamentis luctuque locum praetermissem. verum ne oratorius quidam fucus illam historiae partem adulteret, veluti adamas durus aut silex, patris mei casus transcurro; quos quidem etiam me, ut Homericum illum iuvenem, ad iusiurandum (nec enim deterior sum illo, qui ait “non per Iovem, Agelae, et per patris mei mala”) adhibere oportebat, quo patris amans et essem et dicerer. sed casus paterni mihi soli relinquuntur et admirandi et deplorandi; in sequentibus autem historiam enarrare pergam. postea Galli ad Robertum rediere. qui ubi vacuos eos conspexit, et quae ipsis acciderant audivit, cum omnes vehementer obiurgavit, tum unum inter ceteros insignem etiam flagris se caesurum esse minabatur, ignavum rei que bellicae imperitum eundem dicens. atque

βασιλέα Ἀλέξιον ἢ κρούσας ἀνεῖλεν ἢ δραξάμενος ζῶντα ἤγα-
 γε, τὰ πάνδεινα πάσχειν ᾔετο. ἦν γὰρ ὁ Ῥομπέρτος οὗτος
 Στάλλα μὲν εὐψυχότατός τε καὶ φιλοκινδυνότατος, πικρίας δὲ
 ὄλος ἄνθρωπος, καὶ ἐν ῥισὶν ἐπικαθήμενον ἔχων τὸν χόλον
 καὶ τὴν καρδίαν μεστήν θυμοῦ καὶ ὀργῆς ἔμπλεων, καὶ οὕτως
 ἔχων περὶ τοὺς πολεμίους, ὡς ἢ τὸν ἀντικαθιστάμενον δια-
 πειῖραι τῷ δόρατι, ἢ ἑαυτὸν διαχρήσασθαι, παρὰ τὸν Μοι-
 ραῖόν, φησι, κλωστῆρα ἀπαλλατιόμενος. ὁ μέντοι στρατιώ-
 τῆς ἐκεῖνος, ὃν ὑπ' αἰτίαν ὁ Ῥομπέρτος ἤγε, τό τε ἀνεπίβα-
 τον καὶ ὄξυ τῆς πέτρας μάλα σαφῶς διηγεῖτο, καὶ ὅτι εἰς τὸ
 μειτεωρότατον ὁ τόπος ἐπῆρτο, καὶ ὡς ἡ πέτρα ὄξευα ἦν καὶ
 ἀκροσφαλῆς, καὶ ὡς οὐδένα οὐ πεζόν, οὐχ ἰππότην ἐπιβῆναι
 ταύτης δυνατὸν ἄνευ θείας τινὸς μηχανῆς, μὴ ὅτι γέ τινα πο-
 Δεμούμενον καὶ μαχόμενον, ἀλλ' οὐδ' ἄνευ πολέμου τινὸς εἶναι
 δυνατὸν ἀποπειραῖσθαι τῆς πέτρας. “εἰ δέ μοι” φησι “καὶ
 διαπιστοίης, ἐπιχειρήσας ἢ αὐτὸς σὺ ἢ τις ἄλλος τῶν ἰππο-
 τῶν ὁ θαρραλεώτατος, τῶν ἀμηχάνων αἰσθήσεται. εἰ δ' οὖν,
 ἀλλ' εἴ τις ἀναφανεῖται τῆς πέτρας περιγεγόμενος, μὴ ὅτι γε
 ἄπτερος, ἀλλὰ καὶ ὑπόπτερος ὢν, ἔτοιμος αὐτὸς πᾶν ὁ τι
 δεινὸν ὑποστῆναι καὶ ἀνανδρίαν κατακριθῆναι.” ταῦτα εἰ-
 P. 122 πὼν μετὰ θαύματος καὶ ἐκπλήξεως ὁ βάρβαρος τὸν ἐπίχολον
 Ῥομπέρτον κατέστειλέ τε καὶ εἰς θαῦμα ἐκίνησεν ἀφόμενον

1. ἀνήγαγε CG. 4. ἐν C, ἐπὶ PG. 9. αἰτίαςιν CG. 12.
 ἀκροσφαλῆς G, ἀκροφαλῆς P. 12. οὐχ : χχ G. 15. μοί :
 μή A. καὶ om. AG. 16. ἢ αὐτὸς : καὶ αὐτὸς G. ἄλ-
 λος τις A. 19. ὁ τι : εἴτι C. 20. δεινὸν : δυνατὸν CG.
 ἀνανδρίαν C, ἀνανδρίας PG. 22. τε om. G.

is, quod non et ipse in saxum cum equo insilisset, nec imperatorem
 Alexium sive ictu trucidasset, sive vivum adduxisset captum, gravis-
 sima quaeque passurus sibi videbatur. erat quippe Robertus cum fortis-
 simus et maxime temerarius, tum praecipue ad saevitiam proclivis,
 et naribus quasi insidentem iram habebat animumque iracundiae ac
 stomachi plenum, atque ita se in hostes gerebat, ut aut adversarium
 iusta transfigeret, aut ipse sibi mortem conscisceret, Parcarum, ut
 aiunt, filo vel contra fatum rupto. sed miles ille, in quem culpam
 Robertus conferebat, quam praerupta atque praeceps rupes illa esset,
 clare exponebat; altissime locum exsurgere, rupem summa proclivi-
 tate esse, neque quenquam, nec peditem nec equitem, sine divina
 quadam machina ascendere in eam posse, et tantum abesse, ut pu-
 gnanti et lacessito id contingat, ut ne extra quidem proelium rupes
 superari queat. “quod si mihi, inquit, fidem non habes, vel tu ipse
 vel alius quidam equitum audacissimus cum expertus fuerit, id nullo
 modo fieri posse senties; sin quis erit, qui in verticem rupis enita-

τοῦ ὀργίζεσθαι. ὁ δὲ βασιλεὺς τοὺς ἐλιγμοὺς τῶν παρακει-
 μένων ὄρων καὶ πᾶσαν τὴν δύσβατον ἀτραπὸν ἐν δυοῖ νυχθη-
 μέροις διεξελθὼν, καταλαμβάνει τὴν Ἀχρίδα. ἐν δὲ τῇ
 μεταξὺ τὸν Χαριζάνην διελθὼν καὶ μικρὸν περὶ τὴν καλουμέ-
 5 νην Βαβαγορὰν ἐγκατοστήσας, (τέμπορ δ' αὐτῇ δύσβατόν
 ἔστι,) μὴθ' ὑπὸ τῆς ἡττης, μὴθ' ὑπὸ τῶν ἄλλων τοῦ μόθου
 κακῶν τὸν νοῦν συγχυθεὶς, μὴθ' ὑπὸ τῆς κατὰ τὸ μέτωπον
 τοῦ τραύματος ὀδύνης ὑποχαλάσας, κὰν τὰ ἐντὸς ὑπὸ τῆς Β
 λύπης τῶν ἐν τῇ μάχῃ πεπιωκότων καὶ μᾶλλον τῶν γενναίως V. 98
 10 ἀγωνισαμένων ἀνδρῶν ἐξεφλέγετο. ἀλλ' ὅμως ὅλος τῆς πό-
 λεως ἦν Δυρραχίου καὶ ταύτης ἐμέμνητο, ἀχθόμενος ὅτι
 ἄτερ ἡγεμόνος καταλέλειπτο, τοῦ Παλαιολόγου διὰ τὴν ὄξειαν
 συμβολὴν τοῦ πολέμου μὴ δυνηθέντος ἐπαναστρέψαι. καί,
 ὡς ἐνόν, τοὺς κατ' αὐτὴν ἠσφαλίσατο καὶ τὴν τῆς ἀκροπό-
 15 λεως φρουρὰν τοῖς ἐκκρίτοις Βενετίκοις τῶν ἐκεῖσε ἀποίκων
 ἀνέθετο, τὴν δὲ γε ἐπίλοιπον πᾶσαν πόλιν τῇ ἐξ Ἀθρῶν
 ὀρωμένῃ Κομισκόρτῃ, τὰ συνοίσοντα διὰ γραμμάτων ὑπο-
 θέμενος.

5. Βαβαγορὰν G. lege αὐτῇ. 6. τῶν add. G. τοῦ μό-
 θου om. CG. 9. τῆ om. G. 11. καὶ ὅτι A. 13. ἐπι-
 ναστρέψαι μὴ δυνηθέντος A. 14. ἐξὸν CG. τῆς om. CG.
 16. Ἀθρῶν G. 17. κομισκόρτῃ G.

tur, non modo alarum experts, sed etiam alatus, non recuso, quin supplicium quantumvis acerbum patiar ignaviaeque condemner." quae cum mirabundus rei que novitate stupens barbarus dixisset, Roberti iram placavit et in admirationem vertit. at imperator adiacentium montium flexus difficillimo duorum dierum totidemque noctium itinere emensus, Achridem pervenit. in quo itinere cum Charzanem fluvium traiecisset et paullulum in valle in via, quae Babagora dicitur, commoraretur, nec clade ceterisque proelii incommodis perturbatus, nec dolore accepti in fronte vulneris afflictus, quamvis intimo luctu suorum, qui in pugna ceciderant, eorum praesertim, qui strenue dimicaverant, premeretur, tamen totum in Dyrhachio urbe animus occupat sollicitusque erat, quod praeside careret. etenim Palaeologo propter pugnam amissam eo reverti non licuerat. itaque, quantum poterat, incolas confirmavit, atque arcis custodiam Venetorum qui ibi erant colonorum primoribus mandavit, reliquam urbem Comiscortae ex Albanis oriundo tradidit, et quae facienda viderentur, per litteras significavit.

ΑΛΕΞΙΑΣ Ε.

ALEXIADIS LIBER V.

ARGUMENTUM.

Dyrrhachium Roberto se dedit. Alexius Deaboli suos colligit. ad militem parandum, in summa aerarii inopia, pecuniam sibi, quacunque ratione possit, procurari iubet (1). Isaacius sebastocrator, convocata synodo, obtinet, ut vasa sacra, quorum nullus esset usus, in publicum conferantur. inde vehemens Leonis Chalcedonensis episcopi erga imperatorem odium et insolentia (2). Robertus, ubi Henricum, ab Alexio arcessitum, Longibardiam invasurum cognovit, Boëmundo relicto, in Italiam redit. una cum papa in Henricum movet, qui tamen, audita Alexii clade, domum se recipit (3). interim Boëmundus, in Illyrico bellum urgens, Iohannina occupat. Romanos proelio bis fundit (4). Alexius, Cpolim reversus, Turcarum auxilia advocat. Boëmundus Larissam obsidet, Leone Cephalata fortiter propugnante. imperator auxilio venit (5). structis insidiis, ipse castra Gallorum expugnat (6). sed altero die Michaelis Ducae imprudentia minus prospere res cedit. comites Galli, ab Alexio tentati, Boëmundum Aulonem recedere cogunt (7). imperator Cpolim revertitur. ecclesia erroribus Iohannis Itali turbata. eius hominis ortus, studia, mores (8). anathemati Alexii iussu subiectus, mox ad frugem bonam redit (9).

P. 125 1. Ὁ μέντοι Ῥομπέρτος ἀμεριμνήσας παντάπασι, τὴν
V. 101 λείαν πῦσαν καὶ τὴν βασιλικὴν σκηνὴν ἀφελόμενος, τροπαιο-

ΑΛΕΞΙΑΔΟΣ βιβλίον ε' AG.

1. **R**obertus animo plane securo, praeda omni et imperatorio tabernaculo potitus, victoria reportata exsultans planitiem repetiit,

φόρος καὶ γαυριῶν τὴν πεδιάδα κατέλαβεν, εἰς ἣν πρότερον
 ἠύλιζετο, τὸ Δυρράχιον πολιορκῶν. καὶ μικρὸν διαναπανού-
 μενος ἐβουλεύετο, εἰ χρὴ αὐτῷ ἀποπειρᾶσθαι τῶν τούτου
 τειχῶν, ἢ τὴν μὲν πολιορκίαν εἰς τὸ ἐπιὸν ἔαρ παραφυλά-
 5 ξασθαι, τὸ παρὸν δὲ τὴν Γλαβινίτζαν καταλαβεῖν καὶ τὰ Ἰω-
 αννίνα, κάκεισε παραχειμάσαι, καταθέμενον τὸ ὀπλιτικὸν
 ἄπαν εἰς τὰ ὑπερκείμενα τέμνη τῆς πεδιάδος Δυρραχίου. οἱ
 δ' ἐντὸς Δυρραχίου, καθάπερ ὁ λόγος ἐδήλωσεν, ἐπεὶ οἱ Β
 πλείους ἀπὸ Μέλφης καὶ Βενετίας ἦσαν ἄποικοι, τὰ ξυμπε-
 10 σόντα τῇ αὐτοκράτορι μεμαθηκότες, καὶ τὴν τοσαύτην ἀνδρο-
 κτασίαν καὶ τὴν τῶν τηλικούτων ἀνδρῶν σφαγὴν, καὶ τοὺς
 στόλους ὑποκεχωρηκότας, καὶ ὅτι ὁ Ῥομπέρτος εἰς τὸ ἐπιὸν
 ἔαρ τὴν πολιορκίαν ταμιεύεται, διεσκοπεῖτο ἕκαστος, ὃ τι
 πράττειν χρὴ καὶ σῶζεσθαι καὶ μὴ αὐτῷ ἐς τοσοῦτους ἐμπε-
 15 πτωκέναι κινδύνους. συλλεξάμενοι οὖν ἑαυτούς, τὸ ἀπόρη-
 τον ἕκαστος εἰς τὸ ἐμφανὲς ἄγουσι, καὶ περὶ τῶν ὄλων γνω-
 σιμαχήσαντες, ὡσπερ ἐν ἀπόροις πόρον εὐρηκέναι ᾗθήσαν
 πεισθῆναί τε τῇ Ῥομπέρτῳ καὶ παραδοῦναι οἱ τὴν πόλιν. C
 ἐρεθισθέντες δὲ καὶ παρὰ τοῦ τῶν ἐποίκων Μέλφης καὶ ταῖς
 20 τούτου πεισθέντες ὑποθημοσύναις, τὰς εἰσόδους ἀναπετάσαν-
 τες, πάροδον τῇ Ῥομπέρτῳ δεδώκασιν. ἐγκρατῆς δὲ τούτου
 γενόμενος, τὰς δυνάμεις μετεκαλεῖτο, φιλοκρινῶν ἅμα, εἴ που

2. ἠύλιζετο πρότερον A. 3. ἐβούλετο G. εἰ C, ἢ PG. vid.
 annotat. 4. μὲν om CG. 8. δὲ A. ἐδήλωσε G. 17.
 εὐρηκέναι G. 18. τε om. C. 19. παρὰ τοῦ PG, correxi.
 ἐποίκων C, ἀποίκων PG. 22. φυλοκρινῶν C. lego φυλο-
 κρινῶν.

in qua antea castra posuerat, cum Dyrrhachium obsideret. atque
 paululum illic commoratus, deliberavit, utrum tentanda rursus moe-
 nia huius urbis essent, an in ver proximum oppugnatione dilata, in
 praesenti Glabinitzam et Iohannina occupare ibique hiemare praesta-
 ret, exercitu universo in vallibus collocato, quae supra Dyrrhachii
 planitiem iacent. verum qui Dyrrhachium obtinebant, cum plerique
 Melphenses et Veneti essent coloni, ut supra narravimus, postquam
 imperatoris cladem insignem et tantorum hominum caedem acceperunt,
 et classem utramque decessisse, Robertumque in ver proximum obsidio-
 nem parare, eorum quisque, quid faciendum esset, ut incolumes forent,
 neve in tanta rursus pericula inciderent, dispiciebant. concione convo-
 cata, suam quisque mentem aperiunt ac de summa rei consilia agitant;
 tandem difficultatis expediendae eam sibi viam reperisse visi sunt, ut
 Roberto morem gererent urbemque dederent. cumque etiam a Mel-
 phensium accolarum quodam instigati essent, consiliis eius obsecuti,
 portis patefactis, aditum Roberto dederunt. urbe is occupata, copias

τέτρωται τις καιρίαν ἢ ἐπὶ χρωῖτα παραξέσαντος τυχόν τοῦ
ξίφους, καὶ διερευνώμενος ὁποῖοί τε καὶ ὅποσοι πολέμου πα-
ρανόλωμα γεγόνασιν ἐν ταῖς προηγησαμέναις μάχαις, σκοπῶν
D ἄμα, ἐπεὶ χειμῶν ἤδη παρῆν κατὰ τὸδε καιροῦ, διὰ τοῦτου
καὶ μισθοφορικὸν ἕτερον ἐπισυνάξαι καὶ ξενικὰς ἐπισυλλέξαι 5

P. 126 δυνάμεις, καὶ ἦρος ἐπιφανέντος, τηρικαῦτα πανστρατὶ κατὰ
τοῦ βασιλέως χωρῆσαι. ἀλλ' οὐκ αὐτὸς μὲν ὁ Ῥομπέρτος,
καίτοι νικητὴν ἑαυτὸν καὶ τροπαιοῦχον ἀνευφημῶν, τοιαῦτα
ἐλογίζετο, ὃ δ' ἤτηθεὶς βασιλεὺς καὶ τραυματίας γεγονώς,
διὰ τὴν ἀνύποιστον ἐκείνην ἤτταν καὶ τοσοῦτους καὶ τοιού- 10
τους ἀποβεβληκῶς μορμολυχθεὶς οἷον συνέσταλται· ἀλλὰ μη-
δὲν σμικροπρεπὲς περὶ ἑαυτοῦ λογισάμενος, μηδὲ χαλάσας
ὄλως τὸν λογισμόν, σπεύδων ἦν ὄλη γνώμη τὴν ἤτταν ἦρος
φανέντος ἀνακαλέσασθαι. ἦσαν γὰρ ἄμφω πάντα προιδεῖν
καὶ συνιδεῖν ἱκανοί, καὶ πολεμικῶν τεχνασμάτων οὐδενὸς 15

B ἄδαεῖς, ἀλλὰ πάσαις μὲν τειχομαχίαις, πάσαις δὲ λοχήσεσι,
V. 102 καὶ ταῖς ἐκ παρατάξεως ἀγωνίαις ἐθάδες, τὰς δὲ διὰ χειρὸς
πράξεις δραστικοὶ καὶ γενναῖοι, καὶ ἐχθροὶ πάντων τῶν ὑπ'
οὐρανὸν ἡγεμόνων γνώμη καὶ ἀνδρεία κατάλληλοι. εἶχε δὲ τι τοῦ
Ῥομπέρτου πλέον ὁ βασιλεὺς Ἀλέξιος, ὅτι νεάζων τὴν ἡλικίαν 20
ἔτι, κατ' οὐδὲν ἐλάττων τοῦ ἤδη ἀκμάζοντος ἦν καὶ τὴν γῆν

1. παραξέσαντος P. 2. πόσοι G. 3. γεγονός C, ἐγεγόνασ-
σι G. καὶ σκοπῶν CG. 4. διὰ τοῦτου om. G. 8. νικη-
τὴν καὶ τροπαιοῦχον ἑαυτῶν G. 12. περὶ om. PG, add. F, αὐ-
τοῦ G. 14. ἀνακαλέσασθαι ἦρος φανέντος G. 15. τεχνη-
σμάτων G. 17. ἐθάδες FG et in margine P, αὐθάδεις PG.
21. κατ' : καὶ G.

eo evocavit perquisivitque, num quis forte vulneratus esset graviter, an cutem leviter gladio perstringente; simul percontatus est, quot qualisque in pugnis superioribus periissent; cogitavit idem, cum hiems tum iam adesset, per id tempus exercitum mercenarium alterum cogere et peregrinos milites conducere, vere autem ineunte cum omni copiarum vi imperatorem aggredi. neque tamen solus Robertus, qui victoriam tropaeaque retulerat, talia in animo habebat, victus autem imperator et vulneratus, intolerabili ista clade, tot tantisque viris amissis, quasi formidine perterrefactus, animo cecidit. immo nihil se indignum cogitans, nec omnino deliberandi curam remittens, tota mente nitebatur victoriam vere proximo revocare. nam uterque quidvis prospicere et perspicere facile poterant, nec bellicae artis ullius rudes erant, sed in omni genere oppugnationis struendarumque insidiarum atque in proelii aperto Marte committendis exercitati, manu prompti et fortes, et adversarii prae omnibus ubique ducibus consilio et fortitudine pares. quanquam eo excelluit Alexius, quod iuvenis adhuc aetate erat, nec tamen ulla re alteri cedebat,

μικροῦ σαλεύειν ὄλας τε φάλαγγας ἐκ μόνου ἐμβοήματος ἀν-
 χοῦντος συνταράττειν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἑτέροις συντηρηείσθω-
 σαν τόποις· μελήσει γὰρ πάντως τοῖς ἐγκωμιάζειν ἐθέλου-
 σιν. ὁ δὲ γε βασιλεὺς Ἀλέξιος, ἐν Ἀχρίδι μικρὸν ἑαυτὸν
 5 ἀνακτησάμενος καὶ τὸ σῶμα διαναπαύσας, καταλαμβάνει τὴν
 Δεάβολιν. καὶ τοὺς μὲν τοῦ πολέμου διασωθέντας τῆς ἐκ
 τοῦ μόχθου κυκοπαθείας, ὡς ἐνόν, ἐπανελάμβανε, τοὺς δὲ γε
 ἐπιλοίπους ἀπανταχόθεν ἀποστείλας διεκηρύκενε τὴν Θεσσα-
 λονίκην καταλαβεῖν. ἐπεὶ δὲ πείραν τοῦ Ῥομπέρτου καὶ τῆς
 10 ἰόλμης τοῦ τηλικούτου ἔσχε στρατεύματος, καὶ πολλὴν ἀφέ-
 λειαν καὶ ἀνανδρίαν τῶν ὑπ' αὐτὸν κατεψηφίσατο, (οὐ γὰρ C
 ἂν προσθεῖην στρατιωτῶν, ὅτι καὶ οἱ τέως παρόντες ἀγύμνα-
 στοί τε τὸ παράπαν ἦσαν καὶ πάσης στρατιωτικῆς ἐμπειρίας
 ἀδαεῖς,) διὰ τοῦτο γοῦν ἐδεῖτο συμμάχων· τὸ δὲ ἄτερ χρη-
 5 μάτων οὐκ ἔνῃν· τὰ δὲ οὐ παρῆν, τῶν βασιλικῶν ταμειῶν
 ἐπὶ μηδενὶ δέοντι κενωθέντων ὑπὸ τοῦ προβεβασιλευκότος Νι- P. 127
 κηφόρου τοῦ Βοτανειάτου τοσοῦτον, ὡς μηδὲ τῶν ταμειῶν
 κεκλειῖσθαι τὰς θύρας, ἀλλὰ ἀνέτως πατεῖσθαι παντὶ τῷ βου-
 λομένῳ δι' αὐτῶν ὀδεύειν· προπέποτο γάρ. ἔνθεν τοι καὶ
 10 ἐν ἀμηχανίᾳ τὸ πᾶν συνίστατο, ἀσθενείας τε καὶ πενίας ὁμοῦ
 συμπιεζούσης τὴν ὑπὸ τοὺς Ῥωμαίους. τότε δὲ τότε τί τὸν

7. lege μόθου. τοὺς ἐπιλοίπους δὲ A. 13. καὶ πάσης: καὶ
 om. C, ἐν πᾶσι καὶ G. 14. τὸ δὲ A, τότε PG. 15. ταμειῶν
 AG. 16. ὑπὸ τῶν προβεβασιλευκότων τοῦ τε βοτανειάτου καὶ
 μιχαὴλ τοῦ δούκα A. 17. τοσοῦτον add. C. ταμειῶν G.
 19. ἐντεῦθεν καὶ ἀμηχανία A. 20. ἀσθενείας AG, ἀσθενίας P.
 τε add. A. 21. τοὺς add. A.

qui in ipso flore erat, et terram tantum non concutere totasque pha-
 langas solo clamore perturbare se posse iactabat. verum de his alius
 erit dicendi locus: neque enim ista negligere oportet, qui laudationem
 scribere volunt. sed Alexius imperator, postquam Achride paullum
 quieti se dedit corpusque recreavit, Deabolim se contulit. ibi qui e
 clade incolumes pervenerant, ex belli laboribus et fatigatione, quantum
 poterat, refecit; reliquos undecunque, missis legatis, Thessalonicam
 convenire iussit. sed cum Robertum eiusque exercitus audaciam ex-
 pertus esset, ob magnam autem tenuitatem atque ignaviam parum
 fiduciae poneret in suis, (militibus non addiderim, cum etiam qui tum
 aderant, inexercitati omnino essent et rei militaris prorsus imperiti,
) hanc igitur ob causam sociis indigebat; at socii sine pecunia
 parari non poterant; pecunia autem non aderat, cum aerarium regi-
 um sine ullo usu esset ab eo, qui antea imperaverat, Nicephoro
 Botaniate, exhaustum, ita ut ne clausae quidem essent aerarii fores,
 sed cuivis paterent, qui intrare vellet: quippe direptum erat. quo
 factum est, ut magnis in angustiis res publica esset, infirmitate si-

νέον βασιλέα καὶ ἄρτι τῶν τῆς βασιλείας οὐράκιον ἐπιβεβηκότα
 ἐχρῆν διαπράξασθαι; πάντως ἢ ἐξαπορούμενον τὸ πᾶν κατα-
 λιπόντα ἐκοτῆσαι τῆς ἀρχῆς, ὡς μὴ ἀναίτιον ἔντα αἰτιωτό
 Β. τισ ἀντὸν ὡς ἀπειροπόλεμον καὶ ἀνεπιστήμονα ἀρχηγόν, ἢ
 5 ἐξ ἀνάγκης, ὡς ἐνόν, καὶ συμμάχους μετακαλέσασθαι καὶ τὰ
 τούτοις δοθησόμενα χρήματα ὄθεν δήποτε συναγαγεῖν, καὶ
 τοὺς ἀπανταχῆ διασπαρέντας τοῦ στρατεύματος διὰ δωρεῶν
 ἀνακαλεῖσθαι, ἵνα ἐντεῦθεν μείζους ἐλπίδας κτησάμενοι, αὐ-
 τοὶ μετ' αὐτοῦ ἐγκαρτερήσειεν, καὶ οἱ ἀπόντες πρὸς τὸ ἐπαν-
 10 ἔρχεσθαι προθυμότεροι γένοιτο, καὶ οὕτως γενναϊότερον πρὸς
 τὰ Κελτικὰ πλήθη ἀντικαταστήναι δυνήσαιντο. ἀνάξιον μὲν
 οὖν καὶ ἀσύμφωνον τῆς αὐτοῦ περὶ τὰ στρατιωτικὰ ἐπιστή-
 15 μης ὁμοῦ καὶ τόλμης μηδὲν πεπραχέναι βουλόμενος, πρὸς
 C δύο ταῦτα ἀπέβλεψε, συμμάχους τε ἀπανταχόθεν μεταπέμ-
 ψασθαι, ἐλπίσι πολλῶν δωρεῶν εὐμηχάνως τούτους ὑποσυν-
 20 ρόμενος, τὴν δέ γε μητέρα καὶ τὸν ἀδελφὸν αἰτήσασθαι χρῆ-
 V. 103 ματά οἱ ξυμπορισασμένους ὄθεν δήποτε ἐκπέμψαι.

2. Οἱ δὲ πόρον πορισμοῦ μὴ ἐφευρηκότες ἕτερον, πρό-
 25 τερον μὲν ἅπαντα τὰ αὐτῶν συναγαγόντες χρήματα, ὅποσα ἐν
 χρυσῷ καὶ ἀργύρῳ, τῇ βασιλικῇ χωνεῖα παρηυπεπόμφουσι.

1. τῶν Diesterwegius, τὸν libri.	2. ἢ CG, καὶ P.	κατα-
λειπόντα PG, καταλιπόντα C.	3. ἀνάξιον CG, ἐνάντιον P.	αιτιάιο G.
6. δοθησόμενα : ἐπαρχέσοντα P in margine.	7. τοὺς C, τούτους PG.	8. αὐτοὶ δὲ C, οἱ τε
conī. Diesterwegius.	11. δυνήσεται CG.	12. τῆς αὐτοῦ
om. G.	14. καὶ συμμάχους A.	15. ἀποσυρόμενος A.
16. δέ γε : δὲ A.	18. ἐφευρίσκοντες P, alterum CAG.	

mul et egestate imperium Romanum urgentibus. in tali tempore quid
 imperatori iuveni quique modo ad imperii gubernacula accesserat, faci-
 endum erat? omnino aut desperata rei publicae salute, imperio ab-
 dicandum, ne quis eum, cum culpaē expers esset, culparet tanquam
 ducem imperitum atque rudem; aut in summa necessitate, quan-
 tum posset, et socii cogendi et quam ipsis solveret pecunia unde-
 cunq̄ue conquirenda, et dispersae ubique exercitus reliquiae donis
 revocandae, quo ad maiorem spem erecti, et qui secum essent, per-
 durarent, et qui aberant, ad redeundum propensiores fierent, at-
 que ita fortius Gallorum copiis resisti posset. iam cum nihil, quod a
 militari sua experientia simul et virtute abhorreret seque indignum
 esset, facere vellet, ad haec potissimum duo animum attendit, pri-
 mum ut socios undique cogeret, multorum munerum spe facile allici-
 endos; dein a matre fratreque petiit, ut pecunias undecunq̄ue confec-
 tas sibi mitterent.

2. Illi, quod pecuniae parandae viam alteram non inveniebant,
 primum omnes res suas, quaecunq̄ue auro argenteove essent, ad mo-

πρώτη δὲ πάντων ἡ βασιλὶς καὶ μήτηρ ἐμὴ ὅποσα ἐν τῇ μη-
 τρώου καὶ πατρώου κλήρου ἐννηπῆρχον αὐτῇ, κατεβάλλετο,
 καὶ τοὺς ἄλλους ἐντεῦθεν πρὸς τοῦτο ἐρεθίσαι οἰομένη· ἐδε-
 δίδει γὰρ ὑπὲρ τοῦ αὐτοκράτορος, ἐν στενῷ κομιδῇ τὰ κατ' αὐ-
 τὸν ὀρώσα· εἶτα δὲ καὶ ἐξ ἑτέρων, ὅποσοι εὐνοϊκώτερον πρὸς
 τοὺς βασιλεῖς τούτους διέκειντο, αὐθαιρέτως προτεθνηκῶτον
 καταβάλλεσθαι, ὅποσον ἕκαστος εἶχε προθέσεως, χρυσοῦ καὶ
 ἡργυρίου πορισάμενοι, ἐξέπεμψαν τὸ μὲν τι τοῖς συμμάχοις, P. 128
 τὸ δὲ τι πρὸς τὸν αὐτοκράτορα. ἀλλὰ πρὸς τὴν ἐπικειμένην
 οὐχρεῖαν μηδαμῶς ἐξαρκούντων, τῶν μὲν χάριτας αἰτούντων,
 ὡς συναγωνισαμένων δῆθεν, τῶν δὲ, ὅποσον μισθοφορικόν,
 δασιλέστερον τὸν μισθὸν ἐξαιτουμένων, ἐνέκειτο αὐθις καὶ
 ἕτερα ἀνακαλούμενος διὰ τὸ ἀπεγνωκέναι τὴν Ῥωμαίων εὐ-
 νοίαν. οἱ δὲ ἐν ἀμηχανίᾳ γεγονότες καὶ πολλοὺς λογισμοὺς
 ἀνελίζαντες ἰδίᾳ τε καὶ κοινῇ, ἐπεὶ καὶ τὸν Ῥομπέρτον αὐθις
 ὄπλιζόμενον μεμαθήκεσαν, μὴ ἔχοντες ὅ τι καὶ δράσαιεν, εἰς
 τοὺς πάλαι κειμένους νόμους καὶ τοὺς κανόνας περὶ τῆς τῶν B
 ἱερῶν ἐκποιήσεως ἀπέβλεψαν. καὶ μετὰ τῶν ἄλλων εἰρηκότες
 καὶ τοῦτο, ὅτι περ' ἐπ' ἀναρρῦσει αἰχμαλώτων τὰ τῶν ἀγίων
 τοῦ θεοῦ ἐκκλησιῶν ἱερά ἐξέσθιν ἐκποιεῖσθαι, (ἰώρων δὲ ὅτι

1. δὲ CG, ὅτι P. τε : τοῦ G. μητρώου καὶ πατρώου P,
 πατρ. καὶ μητρώου CG. 2. κατεβάλλετο G. 5. ἐνορώσα CG.
 7. καταβάλλεσθαι C. ὅποσον CAG, ὅπως P. an ὅπως?
 προθέσεως om. G, εἶχε προθέμενος ἕκαστος A. 8. συμμά-
 χους P, συμμάχοις CAG. 10. fortasse τούτων post ἐξαρκούν-
 των excidit. 11. ὅποσον μισθοφορικῶν G. 15. καὶ alte-
 rum: δὲ G. 19. καὶ τοῦτο add. AG. περ om. CG. 20.
 τοῦ θεοῦ om. A.

netam regiam miserunt, ac prima quidem inter omnes imperatrix,
 mater mea, quidquid ex materna et paterna hereditate supererat,
 suppeditavit, etiam ceteros, ut idem facerent, eo incitari rata: siqui-
 dem sollicita erat de imperatore, quem maximis difficultatibus cir-
 cumventum nosset. dein etiam ex ceteris, quicumque amicus erga
 imperatores affecti, sponte suppeditare cupiebant, pro suo quisque
 studio aurum argentumque partim sociis, partim imperatori confere-
 bant ac mittebant. sed cum ad praesentem usum nequaquam pecunia
 sufficeret, (nam alii praemia expectabant, ut socii scilicet belli;
 mercenariorum autem quantum militum erat, augeri flagitabat mer-
 cedem,) iterum institit pecuniam poscere, de Romanorum benevolen-
 tia desperans. quare illi in angustias adducti, multis deliberationi-
 bus privatam publicaque habitis, ubi etiam Robertum rursus bellum
 parare audierunt, quid agerent nescii, ad veteres leges canonesque de
 suppellectile sacra alienanda animum adverterunt; cumque praeter cae-
 tera invenissent, ad redimendos captivos sanctarum dei ecclesiarum

καὶ τῶν Χριστιανῶν, ὅσοι περὶ τὴν Ἀσίαν ὑπὸ τὴν βαρβα-
 ρικὴν ἐτέλουν χεῖρα, καὶ ὅπόσοι τὴν σφαγὴν ἐξέφυγον, ἐμι-
 αίνοντο διὰ τὴν τῶν ἀπίστων συναναστροφὴν,) ὀλίγ' ἄττα
 τῶν πάλαι ἡρηγνότεων ἱερῶν καὶ καταλελυμένων, ὡς εἰς μη-
 δεμίαν χρεῖαν συντελοῦντα, ἀλλ' ἀφορμὴ μόνον ἱεροσυλίας 5
 καὶ ἀσεβείας ἅμα τοῖς πολλοῖς παρεχόμενα, ὡς ὕλην χαρά-
 C γματος εἰς μισθὸν τοῖς στρατιώταις καὶ συμμάχοις τὰ τοι-
 αῦτα χρηματίζειν ἐσκέψαντο. τούτου γοῦν συνδόξαντος, ἀνέρ-
 χεται ὁ σεβαστοκράτωρ Ἰσαάκιος εἰς τὸ τοῦ Θεοῦ μέγα τέμε-
 νος τὴν σύνοδον ἐκκλησιάσας καὶ τὸ τῆς ἐκκλησίας ἅπαν πλή- 10
 ρωμα. Θεασάμενοι δὲ τοῦτον οἱ τῆς ἱερᾶς συνόδου ἐπ' ἐκ-
 κλησίας τῷ πατριάρχῃ συνεδριάζοντες, ἔκθαμβοι γεγονότες
 ἡρώτων, ὅτου χάριν παρεγένετο. ὁ δὲ “λέξων ἤκω τι πρὸς
 ὑμᾶς χρήσιμον τῇ βιαιᾷ τῶν πραγμάτων παρεμπτόσει καὶ
 D σωστικὸν τοῦ στρατοῦ.” ἅμα δὲ καὶ τοὺς περὶ τῶν μὴ χρη- 11
 σιμευόντων ἱερῶν κανόνας ἀπεστομάτιζε, καὶ πολλὰ περὶ τού-
 των δημηγορήσας, “ἀναγκάζομαι” φησιν “ἀναγκάζειν, οὗς
 P. 129 οὐ βούλομαι ἀναγκάζειν.” καὶ γενναίους προτιθέμενος λογι-
 V. 104 σμούς, ἐδόκει τάχα πείθειν τοὺς πλείονας. ὁ δὲ γε Μετα-
 ξᾶς ἀντέτεινεν, ἀνθυποφορὰς τινὰς εὐλόγους εἰσαγαγών, ἀπο- 20
 σκόπτων ἅμα καὶ πρὸς αὐτὸν τὸν Ἰσαάκιον. ἀλλ' ὅμως τὰ

4. ἱερῶν ἡρηγνότεων καταλελυμένων G. 6. ἅμα om. CG. ὡς:
 ὡπερ G. χαραγμάτων CG. 8. γοῦν CA, οὖν PG. 11.
 τῆς ἱερᾶς συνόδου om. A. 12. τῷ συνεδριάζοντες πατριάρχῃ
 P, συνεδριάζοντα πατριάρχῃ C, omisso τῷ, sed spatio relicto,
 recte AG. 14. ὑμᾶς A, ἡμᾶς PG. 17. ἀναγκάζειν om. G.
 20. ἀντέτεινεν A. ἀντυποφορὰς P.

licitum esse vasa sacra alienare, (nec vero latebat, Christianos, quot-
 quot per Asiam in barbarorum servitute degerent, et quotcunque ne-
 cem effugissent, pollui infidelium consuetudine,) pauca quaedam e
 vasis sacris dudum otiosis, quippe quae nullum omnino usum haberent,
 sed sacrilegii tantum et impietatis simul occasionem multitudini praebe-
 rent, in monetam danda censebant, quo et milites et socii mercede
 acciperent. id ubi visum est, Isaacius sebastocrator in magnum dei
 templum se confert, in synodum omnibus ecclesiae sacerdotibus con-
 vocatis, quem cum conspexissent, qui in sacra synodo patriarchae
 assidebant, admiratione affecti, quam ob rem venisset, interroga-
 runt. Isaacius “dicturus, inquit, veni vobis aliquid, quod in misera
 hac rei publicae conditione utile erit exercitumque servabit.” simul
 canones de supervacanea ecclesiarum suppellectile commemorat, et
 postquam multa de ea re dixit, “cogor, inquit, cogere, quos cogere
 nolo.” atque additis generosis sententiis, plerisque videbatur facile rem
 persuadere. at Metaxas obstitit, haud ineptis contra prolatis ratio-

δεδομένα ἐκράτει. τοῦτο ὕλη μεγίστης κατηγορίας τοῖς βασιλευσιν ἐγένετο, (οὐκ ὀκνῶ γὰρ καὶ τὸν Ἰσαάκιον ἀπόρρυρον βασιλέα κατονομάζειν,) οὐ τότε μόνον, ἀλλὰ καὶ μέχρι 5
 καιροῦ διορκέσασα. καὶ γὰρ ἀρχιερεὺς τις τηρικαῦτα Χαλκηδόνος Λέων προεκάθητο, οὐ τῶν πάνυ σοφῶν καὶ λογίων, B
 ἀρετῆς δὲ ἐπιμελελημένος, τὸ δὲ ἦθος αὐτῷ σκληρὸν καὶ ἀπόκροτον· οὗτος οὖν τῶν ἐν τοῖς Χαλκοπρατείοις πύλων ἀφαιρουμένων τοῦ ἐπικειμένου ἀνταῖς ἀργυρίου καὶ χρυσοῦ, εἰς τὸ μέσον εἰσδὺς ἐπαρρησιάζετο, μηδ' ὄλως ἢ οἰκονομίας ἢ τῶν 10
 περὶ τῶν ἱερῶν κειμένων νόμων ἐπαισθανόμενος. ὕβριστικώτερον δὲ καὶ οἶον εἰπεῖν ἀτακτότερον τῆς τηρικαῦτα κρατοῦντι προσεφέρετο, ὁσάκις εἰς τὴν βασιλεύουσαν ἐπανήει, τῇ ἀνεξικακία ἐκείνου καὶ τῇ φιλανθρωπίᾳ καταχρώμενος. καὶ ὀηνηκὰ μὲν τὰ πρῶτα κατὰ τοῦ Ῥομπέρτου ὁ αὐτοκράτωρ τῆς βασιλίδος C
 5 πόλεως ἐξῆει, Ἰσαακίου τοῦ σεβαστοκράτορος καὶ αὐταδέλφου αὐτοῦ μετὰ τῆς κοινῆς γνώμης καὶ τῶν νόμων ἅμα καὶ τοῦ δικαίου ὅθεν δήποτε συμποριζόμενον χρήματα, εἰς θυμὸν ἐκίνει τὸν ῥηθέντα ἀδελφὸν τοῦ βασιλέως, ἀναισχυντότερον αὐτῷ προσφερόμενος. ὡς δὲ καὶ ὁ βασιλεὺς πολλάκις μὲν 10
 ὀητηθεὶς καὶ μυριάκις αὐθις κατατολήσας τῶν Κελτῶν, Θεοῦ

1. τοῦτο δὲ μεγίστης G. 3. καὶ om. G. 6. δὲ prius om. G.
 τὸ δὲ: τόδε P. 7. τοῖς om. G. ἀφαιρουμένους P, ἀφαιρουμένος CG, recte A. 9. τῶν om. AG. 10. κειμένων A, κειμηλίων PG. 14. πρώτου G. 16. τῆς om. A. γνώμης καὶ — χρήματα A, γνώμης ὅθεν δήποτε συμποριζ. χρήματα μετὰ τῶν γ. ἅμα καὶ τοῦ δικαίου PG. 17. ποριζόμενων A. 18. ἀναισχυντότερον A, ἀναισχυντώτερον PG.

nibus, ipsi etiam Isaacio illudens. vel sic tamen sententia eius vicit. ea causa erat maximi in imperatores criminis, (nam non dubito etiam Isaacium sine purpura imperatorem dicere,) non tum solum, verum etiam diu permanens. etenim ecclesiae tum temporis Chalcedonensi praefuit Leo, non ille quidem admodum eruditus, ceterum virtutis studiosus, moribus duris atque austeris. is igitur, cum a valvis Chalcopteriorum aedis auri argentique ornamenta avellerentur, in medium proruens, audacter intercessit, nec necessitatis, nec legum de sacra suppellectile latarum rationem ullam habens. quin etiam insolentius et, prope dixerim, effrenatius in imperatorem se gessit, quoties in urbem regiam rediret, patientia illius et humanitate abusus. atque imperatore primum adversus Robertum urbe egresso, cum Isaacius Sebastocrator eius frater omnium consensu ac secundum leges aequumque pecuniam undique conficeret, huius ille iram concitavit, impudentius in eum invectus. cum autem imperator aliquot a Gallis acceptas clades sexcentis de illis reportatis victorijs ultus, deo iuvante,

νεύσει νικηφόρος στεφανίτης επανεληλύθει, ἐπεὶ καὶ αὐτῆς ἄλλο νέρος ἐχθρῶν, τοὺς Σκύθας φημί, κατ' αὐτοῦ ἔξορμῶν ἤδη μεμαθήκει, καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἡ συλλογὴ τῶν χρημάτων, καὶ τοῦ βασιλέως ἐν τῇ μεγαλόπολει ἐνδημοῦντος, ἐφ' ὁμοίαις αἰτίαις ἐσπουδάζετο, ἢ ἀρχιερεὺς ἐκεῖνος ἀναιδέστερον προσέ-⁵ πεσε τῷ αὐτοκράτορι. καὶ συζητήσεως ἐντεῦθεν πολλῆς περὶ τῶν ἱερῶν γενομένης, λατρευτικῶς, οὐ σχετικῶς δὲ προσκυνεῖσθαι τὰς ἀγίας εἰκόνας παρ' ἡμῶν ἐδογματίζεν, ἐν τισι μὲν εὐλόγως ἅμα καὶ ἀρχιερατικῶς ἐνιστάμενος, ἐν τισι δὲ καὶ οὐκ ὀρθῶς δογματίζων, οὐκ οἶδα εἴτε δι' ἔριν καὶ τὴν πρὸς τ

P. 130 τὸν βασιλέα ἀπέχθειαν τοῦτο πεπονθῶς, εἴτε δι' ἄγνοιαν. ἔξακριβοῦν γὰρ ἀσφαλῶς τὸν λόγον οὐκ εἶχεν, ὅτι λογικῆς μαθήσεως ἀμέτοχος ὑπῆρχε παντάπασιν. ὡς δ' ἐπὶ πλεόν πρὸς τοὺς βασιλεῖς ἐθρασύνετο, χαιρεκάκοις ἀνδράσι πειθόμενος, ὅποιοι πολλοὶ τότε ὑπῆρχον τοῦ πολιτεύματος, εἰς ¹⁵ τοῦτο παρανυττόμενος, καὶ πρὸς ὕβρεις καὶ βλασφημίας ἀκαίρους ἐτράπετο, καὶ ταῦτα παρακαλοῦντος αὐτὸν τοῦ βασιλέως μεταβαλεῖν τὴν περὶ τῶν εἰκόνων γνώμην, ἔτι δὲ καὶ τῆς πρὸς αὐτὸν ἀποσχέσθαι ἀπεχθείας, ὑπισχνουμένου ἅμα καὶ τὰ ἱερὰ ταῖς ἀγίαις ἐκκλησίαις λαμπρότερα ἀποδοῦναι ²⁰ καὶ πᾶν ὃ τι δεοὶ ποιεῖν πρὸς διόρθωσιν, καὶ ἤδη καὶ διορ-

1. νικηφόρος καὶ στεφανίτης PG, καὶ om. FA.	2. ἔξορμῶν P.
3. ἐμεμαθήκει G.	καὶ prius om. A.
4. καὶ om. A.	5.
προσέπεσε: προσέκειτο A.	6. πολλῆς ἐνθεῦτεν A.
7. γινόμενης C.	8. τὰς om. A.
9. καὶ κωνοικῶς ἅμα PA, ἅμα καὶ ἀρχιερατικῶς FC et in margine P.	προϊστάμενος A.
10. οἶδ' G.	18. δὲ: γὰρ CG.
19. ἀπέχεσθαι CG.	21. πρὸς om. G.
διορθωμένου PG,	διορθουμένου C.

victor et triumphans rediisset, ubi aliam rursus hostium nubem, Scythas dico, iam in se proficisci cognovit, ideoque festinanter pecuniae, ipso imperatore in urbe commorante, similibus de causis conquirebantur, episcopus iste impudentius imperatorem laccessivit. cumque multa hac occasione de sacris disputarentur, absoluto a nobis, non relativo cultu sacras imagines adorari contendit. ac licet in nonnullis probabiliter et pro dignitate muneris causam egerit, tamen in aliis parum recte sensit: quod nescio utrum contentionis aestui et in imperatorem odio, an ignorantiae tribuendum sit; nam subtiliter clareque sententiam enuntiare non poterat, quippe litterarum doctrinaeque omnino rudis. ubi is malitiosis hominibus obsecutus, quales multum rei publicae procurationem habebant, in laccessendis imperatoribus audacia etiam processit, atque contumeliis et maledictis intempestivis usus est, licet imperator, ut illam de imaginibus sententiam mutaret et in gratiam secum rediret, hortaretur simulque ea, quae o sanctis ecclesiis demississet, splendidiora restitutorum et quidquid oport-

θουμένον παρὰ τῶν ἔλλογιμωτέρων τότε τῆς συνόδου, οὓς οἱ Β
 τῷ τοῦ Χαλκηδόνος μέρει προσκείμενοι κόλακας ἐκάλουν, κα- V. 105
 θαιρέσει κατεδικάζετο. ὡς δὲ μηδὲν ὑποπήσσωσιν οὐδόλως
 ἡρέμει, ἀλλὰ καὶ αὐθις συνετάραττε τὴν ἐκκλησίαν, οὐκ
 5 ἀγενῆ φρατρίαν συνεπαγόμενος, ὡς ἄτεγκτος ἦν πάντη καὶ
 ἀδιόρθωτος, μετὰ πολλῶν ἐνιαυτῶν παρέλευσιν πάντες ὁμοῦ
 τοῦ ἀνδρὸς κατεψηφίσαντο· κἀντεῦθεν ὑπερορίαν καταδικά-
 ζεται. καὶ δέχεται τοῦτον ἢ περὶ τὸν Πόντον Σωζόπολις,
 παντοίας προνοίας καὶ θεραπείας βασιλικῆς ἀξιούμενον, κἀν
 οὐδαμῶς χρᾶσθαι ταύταις ἠβούλετο ὕστερον δι' ἣν πρὸς τὸν C
 αὐτοκράτορα ἔτρεφε μῆνιν, ὡς εἴκεν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ᾧ-
 δὲ πη περιγεγράφθω.

3. Ὁ δέ γε αὐτοκράτωρ τοὺς νεήλιδας (συνέρρειον γὰρ
 ἱκανοὶ περισωθέντα τοῦτον μεμαθηκότες,) ἐπιμελῶς ἐξεπαί-
 5 δευεν, ὅπως ἰππεύειν χορῆ καὶ τοξεύειν εὐστοχώτατα, ὀπλι-
 τεύειν τε καὶ ἐνεδρεύειν ἐπικαιρότατα. ἐπεπόμφει δὲ αὐθις
 πρὸς τὸν ῥῆγα Ἀλαμανίας πρέσβεις, ὧν προεξήρχεν ὁ Μη-
 θύμνης καλούμενος, καὶ διὰ γραφῆς ἐπὶ πλεόν ἐρεθίζει,
 μὴ μέλλειν ἔτι, ἀλλὰ τὰς αὐτοῦ ἀναλαβόμενον δυνάμεις,
 οὐτάχιον τὴν Λογγιβαρδίαν καταλαβεῖν κατὰ τὰς συγκειμένας
 συνθήκας, ἐφ' ᾧ ἀπασχολῆσαι τὸν Ῥομπέρτον, ἴν' οὕτως

2. τῷ G, τὸ P. 3. δλωσ A. 5. φατρίαν A. ἄτεγ-
 κτος A, ἄτακτος PG. 7. κατεδικάζετο A. 9. βασιλικῆς
 om. CG. κἀν G, καὶ P. 10. ταύτης χρῆσθαι G. vid. an-
 notat. 15. καὶ τοξεύειν om. G. 16. ἐκπεπόμφει A. 17.
 ἀλαμανίας A, Ἀλαμανείας PG. προεξήρχον P. 20. μετὰ
 τῶν συγκειμένων συνθηκῶν CG.

teret ad damnum resarciendum facturum promitteret, iamque a nobilissi-
 mis eorum, qui synodo tum intererant, culpa liberatus esset: quos,
 qui Chalcedonensis partibus favebant, assentatores dicebant: munus
 ei abrogatum est. cum vero nequaquam animum submitteret, neque
 omnino quiesceret, sed rursus ecclesiam turbaret, haud exigua sibi adiun-
 cta factione, quippe qui pervicax esset nec emendandus; multis annis
 praeteritis, omnium calculis damnatus, in exilium pulsus est. excepit
 eum Sozopolis ad Pontum, ubi providerat imperator, ut officiose co-
 leretur; quanquam nullo modo hac liberalitate uti voluit propter
 eam, ut videtur, quam in imperatorem susceperat inimicitiam. sed de
 his hactenus.

3. Imperator autem milites, qui recens advenerant, (confluxerant
 enim satis magno numero, ut salvum eum esse audierant,) sedulo
 docuit equum regere et iaculari certissime et pugnare in armis et in-
 sidias tempore struere. misit etiam denuo ad Alemaniae regem lega-
 tos, quorum princeps Methymnes qui dicebatur fuit, et per litteras
 eum hortatur, diutius ne cunctaretur, sed collectis copiis, celerrime

Δάδειας τυχῶν στρατεύματα αὐθις καὶ ξενικὰς δυνάμεις συλ-
 λέξεται καὶ οὕτω τοῦτον τοῦ Ἰλλυρικοῦ ἀπελάσῃ, πολ-
 P. 13: λὰς τῆ Ἀλαμανίας ῥηγὶ ὁμολογήσας τὰς χάριτας, εἰ οὕτω
 ποιήσῃ, καὶ τὸ ὑποσχεθὲν αὐτῇ διὰ τῶν παρ' αὐτοῦ στα-
 λέντων πρέσβεων κῆδος ἐκπληρῶσαι διαβεβαιούμενος. ταῦτα 5
 οἰκονομήσας, τὸν Πακουριανὸν μέγαν δομέστικον αὐτοῦ που
 καταλιπὼν, αὐτὸς πρὸς τὴν βασιλεύουσαν ἐπανέρχεται, ἐφ'
 ᾧ καὶ ξενικὰς ἀπανταχόθεν συλλέξασθαι δυνάμεις καὶ ἄλλ'
 ἅττα οἰκονομῆσαι τῷ καιρῷ καὶ τοῖς ἔμπροσθεν πραγμάσι
 ξυμβαλλόμενα. οἱ δὲ Μανιχαῖοι, ὃ τε Ξαντὰς καὶ ὁ Κου- 10
 λέων, μετὰ τῶν ὑπ' αὐτοὺς ὡς εἰς δύο πρὸς τῇ ἡμισείᾳ χι-
 λιάδας ποσομένων, ἀσυντάκτως οἴκαδε ἐπανέρχονται. καὶ
 πολλάκις μετακαλούμενοι παρὰ τοῦ αυτοκράτορος, ὑπισχνούντο
 B μὲν ἐληλυθέναι, ὑπερετίθειτο δὲ τὴν ἔλευσιν. ὁ δὲ ἐπέκειτο,
 καὶ δωρεὰς αὐτοῖς καὶ τιμὰς διὰ γραφῶν ὑπισχνούμενος, καὶ 15
 οὐδ' οὕτω πρὸς αὐτὸν ἐληλύθησαν. οὕτως οὖν τοῦ βασιλέως
 κατὰ τοῦ Ῥομπέρτου ἐτοιμαζομένου, ἤκέτις τῷ Ῥομπέρτῳ
 ἀπαγγέλλων τὴν τοῦ ῥηγὸς Ἀλαμανίας εἰς Λογγιβαρδίαν ὅσον
 ἤδη ἄφριξιν. ὁ δὲ ἐν ἀμυχανίᾳ γενόμενος, διεσκοπεῖτο, τί ἂν
 χρὴ ποιεῖν. πολλὰ τοίνυν γνωσιμαχῆσας, ἐπεὶ τὸν μὲν Ῥο- 20
 γέρην ἐν τῷ πρὸς τὸ Ἰλλυρικὸν διαπερᾶν διάδοχον τῆς αὐτοῦ
 ἀρχῆς καταλέλοιπε, τῷ δὲ γε Βαϊμούντῳ νεωτέρῳ ὄντι οὕτω

1. δυνάμεις om. G. 3. Ἀλαμάνων C, Ἀλαμάνῳ G. 8.
 ξενικοῦ G. 13. ὑπισχνούνται C. 16. οὐδ' om. G. fortasse ἄλλ'
 οὐδ' οὕτω. lege ἐληλύθεισαν. 18. Ἀλαμάνου C. 22.
 κατέλειπε C.

Longibardiam ex pacto invaderet, quo Robertum abstraheret, ipse
 autem facultatem nactus, legiones et auxilia rursus cogeret illum-
 que Illyrico pelleret. in eo si rex Alemaniae ipsi operam commodas-
 set, maximam se gratiam relaturum et promissam per legatos affini-
 tatem iuncturum esse affirmavit. his ita dispositis, Pacuriano magno
 domestico ibi relicto, ipse Cpolim revertitur, ut et auxiliares undecun-
 que copias cogeret, et alia quaedam pro tempore ordinaret. Mani-
 chaei autem, Xantas et Culeo, cum iis, quos ducebant, numero ad duo
 millia et quingentos, temere domum revertuntur; saepiusque ab impe-
 ratore invitati, redituros se promiserunt, sed distulerunt reditum.
 instabat ille et dona honoresque pollicebatur: at ne sic quidem re-
 versi sunt. dum ita imperator adversus Robertum se parat, venit nun-
 tius ad Robertum, qui Alemaniae regem iam in eo esse nuntiavit, ut
 Longibardiam invaderet. qua re ille in angustias adductus, dispicie-
 bat, quid faciendum esset. postquam diu deliberavit, quoniam Roge-
 rio filio, cum in Illyricum traiceret, Longibardiae imperium commi-

χώραν τινὰ ἀπενείματο, συναγαγὼν τοὺς κόμητας ἅπαντας καὶ C
 τοὺς ἐκκρίτους τοῦ ὀπλιτικοῦ παντός, μετακαλεσάμενος τὸν υἱὸν
 αὐτοῦ Βαϊμοῦντον τὸν Σανίσκον, δημηγόρος προὐκάθητο καὶ
 φησιν· “οἶδατε, κόμητες, ὅτι τὸν φίλτατόν μου υἱὸν Ρο-
 5 γέρον καὶ πρωτότοκον τῶν υἱῶν κύριον τῆς ἐμῆς ἐν τῷ πρὸς
 τὸ Ἰλλυρικὸν μέλλειν διαπερᾶν κατέστησα χώρας. οὐ γὰρ
 ἐχορῆν ἐκεῖθεν ὑποχωροῦντα καὶ τοιοῦτον ἀναδεχόμενον ἔργον
 τὴν ἰδίαν χώραν ἄτερ ἡγεμόνος καταλιπεῖν εἰς προνομήν ἐτοι-
 μον παντὶ τῷ βουλομένῳ ἐκκεῖσθαι. ἐπεὶ δὲ ὁ ῥῆξ Ἀλαμανίας V. 106’
 10 πολιορκήσων ταύτην ἤδη καταλαμβάνει, χρῆ καὶ ἡμᾶς, ὡς ἐνόν, D
 ταίτης ἀντιποιήσασθαι. οὐδὲ γὰρ δεῖ ἑτέρων ἐπιλαμβανομένους
 τῶν ἰδίων κατερραθυμηκένοι. λοιπὸν ἐγὼ μὲν ἄπειμι, ἐφ’ ᾧ τῆς
 οἰκείας χώρας ἀντιποιήσασθαι, τὴν πρὸς τὸν Ἀλαμανίας ἀνα-
 δησάμενος μάχην. τοιτῶι δὲ μου τῷ υἱῷ τῷ νεωτέρῳ ἐπαφήμι
 15 τό τε Δυρράχιον καὶ τὸν Αὐλῶνα καὶ τὰς λοιπὰς πόλεις καὶ
 νησους, ὅσας φθάσας αὐτὸς τῷ μῶι δόρατι κατέσχον. παρεγ-
 γυῶμαι δὲ καὶ ὑμῖν καὶ ἀξιῶ ὡς ἐμὲ τοῦτον λογιζέσθαι καὶ
 ὄλη χειρὶ καὶ γνώμῃ ὑπὲρ αὐτοῦ μάχεσθαι. καὶ σοὶ δὲ τῷ φιλ-
 τῶι μοι ἐπισκήπτω υἱῷ” ἀποστρέψας τὸν λόγον πρὸς τὸν Βαϊ- P. 132
 20 μοῦντον “διὰ τιμῆς πάσης τοὺς κόμητας ἄγειν καὶ συμβούλοις

1. ἀπενείματο C, απενήματο P, ἀγενήματο G. 2. ὀπλιτικοῦ P.
 3. νεανίσκον CG, σανίσκον PF. 9. ἀλαμανίας F, Αλαμανεί-
 ας PG, ἀλαμ’ C. 10. ὑμᾶς C. 13. Ἀλαμάνον G. vid.
 annotat. ἀναδησάμενος F, ἀναδυσάμενος PG. τοιτῶι CG,
 τουτωνι P. μου G, μοι P. 17. τῷ μῶι P, τοῦ μῶι G, correxi.
 καὶ prius add. F. 18. χειρὶ PG, ψυχῇ F et in margine P.

serat, Boëmundo autem, filio natu minori, nullam dum ditionem assi-
 gnauerat, comitibus omnibus et lectis ex toto exercitu militibus convo-
 catis accessitque Boëmundo filio, Sanisco cognomine, hanc orationem
 pro tribunali habuit. “scitis, comites, Rogerium, carissimum filium
 meum natu maximum, cum in Illyricum traicturus essem, dominum
 a me constitutum esse ditionis meae; non enim inde decedentem et
 tantum agredientem opus propriam ditionem sine praeside relin-
 quere decebat, ut praedam cuivis paratam. quoniam vero Alemaniae
 rex infesto animo hanc iam invadit, nostrum utique est, quantum
 possumus, eam defendere. nec enim, aliena qui occupant, propria
 negligere oportet. proinde ego hinc abeo, ut domesticam terram pro-
 tegam, bello cum Alemaniae rege suscipiendo. huic autem filio meo
 natu minori trado Dyrrhachium et Aulonem ceterasque urbes et insulas,
 quotquot bello cepi. quem ut mei loco habeatis et toto corpore ani-
 moque pro eo pugnetis, moneo iubeoque. tibi autem. fili carissime,”
 orationem ad Boëmundum vertit, “commendo, ut omni honore co-
 mites prosequaris, eorumque consilio in omnibus utaris, nec ut do-

ἐν ἅπασι χρᾶσθαι, καὶ μὴ οἶον ἐνανθεντεῖν, ἀλλὰ πάντων αὐτοῖς κοινωνεῖν. σὺ δὲ ἀλλ' ὄρα μὴ καταμελήσεις τὸν κατὰ τοῦ βασιλέως Ῥωμαίων ἀναπράξασθαι πόλεμον, ἀλλ' ἐν ὕψῳ μεγάλην ἦτιαν ἠτιήθη καὶ μικροῦ μαχαίρας ἔργον ἐγεγόνει, καὶ τὸ πολὺ τῶν αὐτοῦ στρατευμάτων τῷ πολέμῳ ἀνήλωτο, 5 (καὶ γὰρ" φησι "καὶ ἐγγὺς ἦλθε τοῦ ζωγρηθῆναι καὶ ἐκ μέσων τῶν χειρῶν ἡμῶν τραυματίας ἦχετο,) μὴ ἀνήσεις ὅλως, Β μὴ πως ἀνέσεως τυχόν, συλλέξῃ τὸ τε πνεῦμα καὶ γενναϊότερον ἢ τὸ πρότερον ἀντικατασταίῃ σοι. οὐ γὰρ τῶν τυχόντων ὁ ἀνὴρ, ἀλλ' ἐκ νηπίου ἐν πολέμοις καὶ μάχαις ἐντρα- 10 φεῖς, πᾶσάν τε τὴν ἔω καὶ τὴν ἐσπέραν ἐληλυθώς, ἐπόσους ἀποστάτας τοῖς πρώην αὐτοκράτορσι δορυθηράτους ἐποίησε, καὶ αὐτὸς πάντως ἐκ πολλῶν ἀκούεις. εἰ γοῦν ὅλως ἀναπέσης καὶ μὴ κατ' αὐτοῦ χωρήσης πάση γνώμῃ, ὅποσα μὲν αὐτὸς ἔργα πολλὰ καμῶν ἤνυσσα, φροῦδα ποιήσεις, αὐτὸς δὲ τοὺς 15 καρπὸν τῆς ἰδίας θρασύτητας πάντως δρέψῃ. κἀγὼ μὲν ἦδη ἵππειμι, ἀγωνισόμενος τὸν ὄψῃ τῆς ἡμεδαπῆς ἀπελάσαι χώ- C ρας καὶ οὕτω τὸν φίλτατόν μοι Ῥογέρον ἐπὶ τῆς δοθείσης αὐτῷ ἐξουσίας ἐδράσασθαι." οὕτω μὲν οὖν ζυνταξάμενος αὐτῷ, εἰσεληλυθὼς εἰς μονῆρας, τὴν περὶ αὐτὴν τῆς Λογγιβαρδίας κα- 20 τέλαβε· καὶ ὀξέως εἰς τὸ Σαλερηνὸν ἐκεῖθεν παραγίνεται, ὅπερ παλαιὰ ποτε εἰς κατοικίαν τῶν τῆς δουκικῆς ἀξίας ἀντι- ποιουμένων ἀφώριστο. κεῖθι γοῦν ἐγκαταστήσας, ἰκανὰς συν-

1. ἐν om. C. χρᾶσθαι F, χρήσασθαι PG. 2. καταμελήσης C.
 8. συλλέξαι C. an συλλέξαιτό τε? 10. ἐν om. C. 11. ma-
 lim διεληλυθώς. 12. πρόσω G. 21. Σαλερηνὸν: σαυρινὸν G.

minum te geras, sed omnium eos participes facias. vide, ne in bello cum Romanorum imperatore patrandō segniter agas; sed cum gravi affectus sit clade, qua ipse paene periit, maxima copiarum parte absumpta, (nam ut caperetur, inquit, prope fuit, vixque e manibus nostris vulneratus evasit,) noli remittere, ne is forte otium nactus, respiret et generosius quam antea obsistat. non enim unus e multis est ille; sed a puero bellis proclisique innutritus, quam multos per Orientem atque Occidentem seditio auctores imperatoribus prioribus captos adduxerit, ipse a multis certe audivisti. itaque si quid remittis, nec omnium virium contentione eum aggrederis, quae ego multo labore profeci, perdes, et desidiae tuae fructus ipse capies. atque ego iam abeo, ut Alemaniae regem a finibus nostris propulsem, et ditionem Rogerio filio carissimo datam tuear." postquam tali modo valedixit, conscensa navim, in oram adversam Longibardiae pervenit; inde celeriter Salernum contendit, in qua urbe antiquitus sedes erat eorum,

ειλόχει δυνάμεις καὶ μισθοφορικὸν ἔξ ἀλλοδαπῶν ὅτι πλεῖστον. ὁ δὲ ῥήξ Ἀλαμανίως κατὰ τὰς πρὸς τὸν αὐτοκράτορα ὑποσχέσεις καταλαιβάνειν ἤδη τὴν Λογγιβαρδίαν ἠπείγετο. τοῦτο μεμαθηκῶς ὁ Ῥομπέρτος ἔσπευδε τὴν Ῥώμην καταλα-
 5 βεῖν, ἐνωθησόμενός τε τῇ πάπα καὶ τὸν Ἀλαμανίως ἀπειρ-
 ζων τοῦ προκειμένου σκοποῦ. ἐπειδὴ οὐδ' ὁ πάπυς πρὸς
 τοῦτο ἀνένευεν, ἄμφω κατὰ τοῦ Ἀλαμανίως ἐξώρμησαν. ὁ
 μέντοι ῥήξ πολιορκεῖν τὴν Λογγιβαρδίαν ἐπειγόμενος, ἐπεὶ
 τὰ κατὰ τὸν αὐτοκράτορα ἐμεμαθήκει καὶ ὅτι μεγάλην ἦσαν
 0 ἠτήθησιν, τῶν μὲν τοῦ στρατεύματος ξιφῶν παρανάλωμα γε-
 γονότων, τῶν δὲ ἑκασταχοῦ διασπαρέντων, αὐτὸς εἰς πολ-
 λούς καταστάς κινδύνους ἐν τῇ γενναίως μάχεσθαι, καιρίως
 ἐν διαφόροις τοῦ σώματος πληγῆς μέρεσι, τόλμη καὶ γεν- P. 133
 ναϊότητι γνώμης παραδόξως ἐρρύσθη, στρέψας τὰς ἡμίας, V. 107
 5 πρὸς τὴν ἐνεγκαμένην ἀνεχώρει, τοῦτο νίκην λογισάμενος τὸ
 μὴ κινδύνους ἑαυτὸν ὑποβαλεῖν ἐπὶ μηδενὶ δέοντι. οὗτος μὲν
 οὖν εἶχετο τῆς πρὸς τὰ οἴκοι φερύσης· ὁ δὲ Ῥομπέρτος
 φθάσας εἰς τὴν τοῦ ῥηγῶς παρεμβολήν, αὐτὸς μὲν προσωτέ-
 ρω διώκειν οὐκ ἤθελεν, ἀπόμοιραν δὲ ἱκανὴν τῶν αὐτοῦ τα-
 10 γματῶν διελών, διώκειν τὸν Ἀλαμανίως προὔτρέψατο. αὐ-
 τὸς δὲ τὴν λείαν πᾶσαν ἀναλαβόμενος, μετὰ τοῦ πάπα πρὸς
 Ῥώμην ἀπένευσεν. καὶ τοῦτον ἐπὶ τοῦ ἰδίου θρόνου ἐδρά- B

3. ὑποσχέσεις : συνθήκας A.	6. ἐπεὶ δὲ CG.	7. Ἀλαμάνου G.
8. ἐπεὶ καὶ τὰ A.	9. μεμάθηκε A.	10. lege ξίφους.
15. ἀνεχώρει A, ἐχώρει PG.	16. ὑπολαβεῖν G.	
17. οὐδενὶ G.	20. Ἀλαμάνον CG.	προὔτρέ-
πετο CG, ἐπετρέψατο A.
22. ἐδράσας CA et in margine P, καθίσας PG.		

qui ducalem dignitatem obtinebant. ibi commoratus, satis magnum coegit exercitum et mercenarias copias quam plurimas. interim Alemaniae rex secundum ea, quae imperatori pollicitus erat, invadere iam Longibardiam festinabat; quo comperto, Robertus Romam contendit, ut exercitu cum papa coniuncto, Alemaniae regem a proposito arceret. ubi etiam papa assensit, ambo in Alemaniae regem movent. at rex, qui adoriri Longibardiam properabat, postquam imperatorem proelio superatum audivit et, copiis eius partim occisis, partim fuga dispersis, ipsum in summo discrimine, dum fortiter pugnaret, variis corporis partibus graviter vulneratum, audacia et fortitudine animi incredibiliter servatum esse; rursus in patriam se contulit, id pro victoria habens, quod pericula non subiisset nihil profuturus. hic igitur domum petiit; Robertus autem, ubi castra regis occupavit, ipse fugientem persequi amplius noluit; ceterum partem militum idoneam delegit, qui Alemaniae regem persequerentur. ipse praeda omni po-

σας, εὐφημίας αὐθις παρ' ἐκείνου τυγχάνει. κάπειτα πρὸς τὸ Σαλερηνὸν ἐπανέρχεται, τῆς ἐκ τῶν πολλῶν μόθων κακοπαθείας ἑαυτὸν ἀνακτησόμενος.

4. Μετ' οὐ πολὺ δὲ καταλαμβάνει τοῦτον ὁ Βαΐμουντος, τὴν ἀγγελίαν τῆς ἐπισυμβάσης αὐτῷ ἤτις ἐπὶ τοῦ προσώπου φέρων. ὅπως δὲ ξυνέπεσε τὰ τῆς τύχης αὐτοῦ, ὁ λογος ἤδη δηλώσει. καὶ γὰρ τῶν ἐκείνου μεμνημένος παραγγελμάτων, καὶ ἄλλως δὲ Ἀρηΐφιλος ὢν ἀνὴρ καὶ φιλοκινδυνότατος, ἀπρὶξ τῆς κατὰ τοῦ βασιλέως μάχης εἶχετο. καὶ τὰς ἰδίας δυνάμεις ἀναλαβόμενος, συνεφεπομένους ἔχων καὶ ἰσχύοισι ἐλλογιμώτεροι καὶ λογάδες Ῥωμαίων στρατιῶται καὶ ἠγεμόνες τῶν παρὰ τοῦ Ῥομπέροτου κατασχεθεῖσων χωρῶν καὶ πόλεων, (ἀπεγνωσθέντες γὰρ καθάπαξ τοῦ αὐτοκράτορος, ὅλοι τῆς τοῦ Βαΐμούντου γεγόνασι γνώμης,) καταλαμβάνει διὰ τῆς Βαγενητίας τὰ Ἰωάννινα, καὶ τάφρον κατὰ τοὺς ἔξωθεν διακειμένους ἀμπελῶνας ποιήσας πρότερον, ἅμα δὲ καὶ τὸ ὀπλιτικὸν ἅπαν ἐν ἐπικαίροις τόποις καταθέμενος, αὐτὸς ἐντὸς τὰς σκηνὰς ἐπήξατο. τὰ δὲ τεῖχη περιαθρήσας καὶ τὴν τοῦ κάστρου ἀκρόπολιν ἐπισφαλῆ διαγνοῦς, οὐ μόνον αὐτὴν ἀνορθοῦν, ὡς ἐνόν, ἠπέειπε, ἀλλὰ καὶ ἑτέραν ἐν ἄλλῳ μέρει

2. σαλερινὸν G. πολλῶν om. CG. μόθων C, μόχθων PA, μύθων G. 9. τῆς add. FA. 14. γέγοναν C. 15. Βαγενητίας PF, βαγενειτίας A, βεγενειτίας G et in margine "forte Γλαβινίτζης". 16. διακειμένους om. CG. 17. ὀπλιτικὸν P. 18. ἐπέξατο P. τὰδε P, τὰ δὲ G.

titus, una cum papa Romam versus iter direxit; quem cum in sede confirmasset, ipse vicissim ab eo rex renuntiatur. dein Salernum se contulit, ut ex multis belli laboribus se reficeret.

4. Paulo post Boëmundus ad eum pervenit, acceptae cladis nuntium in vultu ferens. quem quomodo fortuna affligerit, deinceps narabimus. nam cum is patris praecepta probe teneret et alioquin vir esset fortis atque ad pericula promptissimus, pugnae cum imperatore conserendae occasionem captavit. itaque cum copiis suis, comitantibus etiam, quotquot Romanorum milites lecti ducesque ex captis a Roberto regionibus urbibusque transfugerant, (cum enim de imperatoris rebus omnino desperarent, toto animo obnoxii Boëmundo erant,) per Bagenetiam Iohannina profectus est. ubi cum vallum in vineis extra urbem sitis primum iecisset, exercitumque universum idoneis disposuisset stationibus, ipse intus castra posuit. muros autem postquam exploravit, et arcem parum firmam intellexit, non modo illam restituere, quantum posset, studuit, sed et alteram in alia moenium parte, ubi magis commodum videbatur, turrin firmissimam extruxit:

τῶν τειχῶν, οὐ μᾶλλον αὐτῷ συνοῖσον δέδοκτο, ἐρμυνοτάτην
 ἀνηκοδόμει, ληϊζόμενος ἅμα καὶ τὰς παρακειμένας πόλεις D
 καὶ χώρας. ταῦτα μεμαθηκῶς ὁ αὐτοκράτωρ, εὐθύς μηδὲν
 μελλήσας ὅλως τὰς δυνάμεις ἀπάσας συναγαγών, τῆς Κων-
 5 σταντινουπόλεως σπεύσας ἐξεῖσι κατὰ μῆνα Μαΐιον. τοιγαροῦν
 τὰ Ἰωάννινα καταλαβών, ἐπεὶ ὁ τοῦ πολέμου καὶ τῆς μάχης
 καιρὸς ἤδη παρῆν, τὰ οἰκεῖα στρατεύματα μηδὲ τὸ πολλο-
 στὸν τοῦ Βαϊμούντου δυνάμεων ὄντα κατανοῶν, καὶ ἄλλως
 δὲ ἀπὸ τῆς τοῦ Ῥομπέρτου προηγησαμένης μάχης γινώσκων
 10 τὴν πρώτην κατὰ τῶν ἐναντίων ἰππασίαν τῶν Κελτῶν ἀνύποι-
 στον, δεόν ἐκρίνε πρῶτον μὲν διὰ πελταστῶν μετρητῶν τινῶν
 καὶ ἐκκρίτων ἀκροβολισμοὺς ποιήσασθαι, ἵνα ἐντεῦθεν ἐνδει- P. 134
 ξίν τινα καὶ τῆς τῷ Βαϊμούντῳ ἐνυπαρχούσης στρατηγικῆς
 ἐπιστήμης σχοίη, καὶ γένοιτό οἱ διὰ τῶν μερικῶν προσβολῶν
 15 τὴν τοῦ ὅλου γνῶσιν ἐσχηκέναι κἀντεῦθεν ζῦν ἐπιστήμη βε-
 βαιότερον πρὸς τὸν Κελτὸν ἀντιπαρατάξασθαι. οὕτω γοῦν
 τὰ στρατεύματα κατ' ἀλλήλων ἐσφάδαζεν. ὁ δὲ βασιλεὺς
 τὴν ἀνύποιστον τῶν Λατίνων δεδιὼς πρώτην προσβολήν, και-
 νόν τι ποιεῖ. ἀμάξας κουφοτέρας κατασκευάσας καὶ τῶν συν-
 20 ἠθῶν ἤτιους, ἐφ' ἐκάστη τούτων κοντοὺς ἐνέπηξε τέσσαρας
 καὶ πεζοὺς ὄπλοφόρους ἐπέστησεν, ὥστε ὀηνήκῃ οἱ Λατῖνοι

1. ἐρμυνοτάτην P, recte CG.

2. παρακειμένας A, περικειμέ-

νας PG.

4. κωνσταντινου A.

5. κατὰ add. CA.

τοιγαρο-

ροῦν : καὶ A.

7. παρῆν : ἦν G.

11. πελταστῶν egregie

Diesterwegius, πολλοστῶν PG, ἀποστολῶν P in margine. vid. an-

notat. 14. γένητό C.

προβολῶν CG.

19. παρασκευά-

σας A.

20. ἐκάστην A.

simul finitimas urbes regionesque vastavit. his imperator auditis, sine
 ulla mora copiis collectis omnibus, Cpoli prope egreditur, mense
 Maio. ubi Iohannina pervenit, pugnandi opportunitate oblata, cum
 suum exercitum ne minimam quidem Boëmundi copiarum partem
 explere perspiceret, et vero etiam ex proelio cum Roberto ante
 commisso cognosset, equitatus Gallici primum in hostes impetum sus-
 tineri non posse, primum quidem, missis peltastis paucis iisque
 lectis, in hostes velitandum videbatur, quo et Boëmundi artem bel-
 licam experiretur, et ex parvulis proeliis cognito totius rei statu,
 prudentius securusque Gallo resistere liceret. ita copiis utrimque pu-
 gnare gestientibus, imperator, qui primum illum haud sustinen-
 dum impetum Latinorum metueret, novum quid commentus est.
 currus paravit leviores et solitis minores, quorum unicuique contos
 infixit quatuor his pedites loricatedos imposuit, ut, cum Latini habe-
 nis immissis in Romanorum aciem irruerent, currus a militibus sub-

V. 108 ὄλους ῥυτῆρας χαλάσαντες κατὰ τῆς Ῥωμαϊκῆς ὁμηήσουσι
 Βφάλαγγος, τὰς ἀμάξας ἀθεῖσθαι πρόσω διὰ τῶν ὑφισταμέ-
 νων ὀπλοφόρων πεζῶν, ἴν' οὕτω τὸ συνεχὲς διακόπτηται τοῦ
 συνασπισμοῦ τῶν Λατίνων. καὶ ἐπεὶ καιρὸς πολέμου παρῆν,
 τοῦ ἡλίου ἤδη τοῦ ὀρίζοντος λαμπρῶς ὑπερκύψαντος, ὁ αὐ- 5
 τοκράτωρ τὰς φάλαγγας εἰς πολέμου τύπον καταστήσας, αὐ-
 τὸς τὸ μεσαίτατον εἶχεν. ὁ γοῦν Βαϊμοῦντος οὐκ ἀνέτοιμος,
 τῆς μάχης συγκροτουμένης, πρὸς τὴν μηχανὴν ἐφάνη τοῦ
 αὐτοκράτορος. ἀλλ' ὥσπερ προγνοὺς τὸ βεβουλευμένον, με-
 θαρμόζεται πρὸς τὸ ξυμπεσόν, καὶ τὰς ἰδίας δυνάμεις διχῆ 10
 διελὼν καὶ τὰς ἀμάξας παρεκκλίνας, κατὰ τῆς Ῥωμαϊκῆς
 Ἐκατέρωθεν ἴεται παρατάξεως. καὶ φάλαγγες μὲν φάλαγγιν
 τηρικαῦτα ἐμίγνυντο καὶ ἀνέρες ἀνδράσι κατὰ στόμα ἐμάχον-
 το. οὕτω δὲ πολλῶν ἑκατέρωθεν ἐν τῇ μάχεσθαι πεσόντων,
 τὴν μὲν νικῶσαν εἶχεν ὁ Βαϊμοῦντος, ὁ δὲ γε αὐτοκράτωρ 15
 καθάπερ τις πύργος ἀκλόνητος ἵστατο, ἐξ ἑκατέρου μέρους
 βαλλόμενος, καὶ ὅπου μὲν ἰππαζόμενος κατὰ τῶν ἐπιόντων
 Κελτῶν καὶ συμπλεκόμενος ἐνίοις, πλήττων καὶ κτείνων καὶ
 πληττόμενος, ὅπου δὲ καὶ τοὺς φεύγοντας συχνοῖς ἐμβοήμα-
 σιν ἀνακτώμενος. ὡς δ' εἰς μέρη πολλὰ τὰς φάλαγγας δια- 20
 σπασθείσας ἐώρα, δεῖν ἐλογίσαιτο καὶ αὐτὸς ἐαυτῷ τὸ ἀσφα-
 λὲς περιποιήσασθαι, οὐ σώσων ἑαυτόν, οἷθ' ὑπὸ δειλίας
 Δ συγχυθεῖς, ὡς τάχα ἂν τις εἴποι, ἀλλ' εἴ που τὸν κίνδυνον
 διεκφυγὼν καὶ συλλεξάμενος ἑαυτόν, αὐθις γενναιότερον τοῖς

3. διακόπη G. 7. τὸ om. G. 8. τὴν CG, τὸν P. 9.
 βουλευόμενον A. 10. διχῆ A, δίχα PG. 12. ἴεται A et in
 margine P, ἵσταται PG. lege φάλαγγι. 15. γε om. G. 22.
 οὐθ' C, οὐδ' PG.

sistentibus porro acti Latinorum aciem rumperent. cumque pugnan-
 di tempus adesset, sole iam orto, imperator aciem instruxit, quam
 mediam tenuit ipse. Boëmundus autem non imparatus, cum congregeren-
 tur, ad machinam videbatur imperatoris, sed tanquam praecognito eius
 consilio, aciei ordinem, prout res posebat, mutavit et, copiis in
 duas partes divisus evitatisque curribus, utroque a latere Romanos
 aggressus est. iam miscentur cohortes cohortibus, viri cum viris adversa
 fronte pugnant. postquam multi utrimque ceciderunt, Boëmundus qui-
 dem victoriam nanciscitur; imperator vero imperterritus ad turris in-
 star stare, licet ab utraque parte impugnaretur, modo in adver-
 sos vectus Gallos, vulnerare eos trucidareque, vicissim et ipse vulne-
 rari, modo fugientes suas crebris clamoribus revocare. sed ut copias
 ubique disiectas vidit, tandem et ipse sibi praecavendum censuit, non
 quo se servaret, nec, quod facile quis suspicetur, confusus metu, sed

μαχομένοις Κελτοῖς ἀντικατασταίη. ὑποφεύγων δὲ τοὺς ἐχθροὺς μετ' ὀλίγων πάντων τινῶν καὶ τῶν Κελτῶν τισὶν ἐντυγῶν, ἀθῆς ἐκεῖνος ὁ ἀκαταπτόητος στρατηγὸς ἐδείκνυτο. ἀναρρώσας γὰρ τοὺς σὺν αὐτῷ καὶ σφοδρῶς τὴν κατ' αὐτῶν ἰππυσίαν ὡς 5 σήμερον τεθνηξόμενος ποιήσας ἢ κατὰ κράτος ἤττησων, κτείνει μὲν αὐτὸς παίσας ἕνα τῶν Κελτῶν, καὶ ὁπόσοι δὲ σὺν αὐτῷ Ἄρεως ἦσαν ὑπασπισταὶ πολλοὺς τρώσαντες ἐξεδίωξαν. καὶ οὕτως ἀμετρήτους καὶ μεγίστους διεκφυγῶν κινδύ- P. 135 νους, ἀθῆς σώζεται διὰ τῶν Στρογγῶν διελθὼν εἰς Ἀχρίδαις. κακέϊθ' ἐγκατεργήσας καὶ ἱκανοὺς τῶν πεφραγῶν ἀνακαλεσάμενος, αὐτοῦ που μετὰ τοῦ μεγάλου δομestίκου πάντας καταλιπὼν, καταλαμβάνει τὸν Βαρδάρη, οὗ ῥησιωτῆς χάριν βασιλικὰς γὰρ ῥηθυμίας καὶ ἀναπαύλας οὐδαμῶς ἐαντιῇ ἀπεμέτρει. καὶ ἀθῆς συναγαγὼν τὰ στρατεύματα καὶ 15 μισθοφορικὸν συλλεξάμενος, κατὰ τοῦ Βαϊμόντου χωρεῖ, ἕτερόν τι σκοπήσας, δι' οὗ καταγωνίσαιτο τοὺς Κελτοὺς. τριβόλους γὰρ σιδηροὺς κατασκευάσας, ἐπεὶ τὴν μάχην ἐς νέωτα προσεδόκα, ἐσπέρας ταῦτα ἐν τῇ μεταιχμίῃ τῆς πεδιάδος κατέστρωσεν, οὐπερ σφοδροτέραν ἐστοχάζετο τοὺς Κελτοὺς τὴν B 10 ἰππυσίαν ποιήσασθαι, μηχανώμενος τάχα τὴν πρώτην καὶ ἀνύποιστον τῶν Λατίνων ὁρμὴν διὰ τούτων ἀποθραῦσαι, περιπαρόντων τῶν τριβόλων τοῖς τῶν ἰππων ποσί, καὶ τοὺς μὲν

7. ἄρεος C. 9. Στρογγῶν PG, στρογγῶν A. 10. κακέϊθεν A, κακέϊσε CG. ἱκανοὺς CA et in margine P, πολλοὺς PG. 11. τοῦ om. A. 14. καὶ prius: ἐλλ' αὐθῆς add. AG. 15. τοῦ om. A. 17. σιδηροῦς G, σιδηρᾶς PA. 18. ταύτης F, τούτους P, ταύτας A et in margine P, ταῦτα C. μεσαιχμίῃ C. κατέστρωσεν C.

cum periculum effugisset seque recollegisset, fortius Gallis pugnantis sese obiecturus. cum paucis admodum suorum dum fugit, Gallis aliquot obviam factus, imperterritum denuo ducem se probavit. nam postquam suos confirmavit, vehementi impetu facto, velut moriturus hodie aut splendide superatus, trucidat ipse Gallorum unum, et quotquot ex comitibus erant Martis commilitones, multis vulneratis, in fugam hostes vertunt. sic innumeris maximisque periculis defunctus, rursus incolumis imperator per Strugas pervenit Achridas. ibi commoratus, cum multos eorum, qui fugerant, revocasset, omnes sub magno domestico reliquit; ipse ad Bardarem perrexit, non quietis causa: regio enim otio atque inertiae nequaquam se dabat: sed rursus coactis legionibus mercenariisque copiis, contra Boëmundum proficiscitur, alio excogitato dolo, quo Gallos devinceret. muricibus enim ferreis paratis, cum in proximum diem pugnam expectaret, vespere eos spatio quod interiacebat campi sparsit, ubi vehementiorem coniciebat Gallos equites impressionem facturos, ut primus vix sustinendus

κατὰ μέτωπον ἰσταμένους τῶν Ῥωμαίων, ὅποσοι δόρατι ἔφερον, μεμετρημένας τὰς ἵππασίας ποιεῖσθαι καὶ ὅποσον μὴ τοῖς τριβόλοις περιπαρεῖν, ἀλλ' ἐφ' ἑκάτερα σχιζομένους ὑποστρέφειν, τοὺς δὲ πελταστὰς πόρρωθεν κατὰ τῶν Κελτῶν σφοδρούς ἐπέμπειν τοὺς οἰστούς, τὸ δὲ γε δεξιὸν καὶ εὐώ-
 5
 νυμον κέρας ἐξ ἑκατέρου μέρους ἀσχέτῳ ὕμῃ τοῖς Κελτοῖς ἐπεισπεσεῖν. τοιαῦτα μὲν τὰ τοῦμοῦ πατρὸς διανοήμα-
 V. 109 τα. τὸν δὲ Βαῖμουλλον ταῦτα οὐ διέλαθε. συνέβαινε γάρ
 Cτι τοιοῦτον. ὅπερ γὰρ ὁ βασιλεὺς ἐσπέρας κατ' ἐκείνον
 ἐβουλεύσατο, πρωΐας ὁ Κελτὸς μεμάθηκε. καὶ πρὸς τὸ ἀκου-
 σθὲν εὐφρῶς μεθαρμοσάμενος, τὴν μάχην ἀνεδέχετο καὶ
 οὐκέτι, ὡς ἔθος αὐτῷ, τὴν ὄρμην τῆς μάχης ἐποίει, ἀλλὰ
 προαρπάσας τὴν τοῦ αὐτοκράτορος βουλήν, αὐτὸς ἐξ ἑκα-
 10 τέρου μέρους τὸν μόθον μᾶλλον ἀνερρίπισε, τὴν κατὰ μέ-
 τωπον φάλαγγα ἀτρεμεῖν τέως παρακελευσάμενος. τῆς γοῦν
 15 μάχης ἀγχεμάχου γεγονυίας, οἱ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στρατεύματος
 τὰ νῶτα τοῖς Λατίνοις δεδώκασι, μὴδ' ἀντωπῆσαι τούτοις
 τοῦ λοιποῦ ἰσχύοντες, προκατεπτοημένοι ὄντες διὰ τὴν προη-
 Dγησαμένην ἦταν. καὶ σύγχυσις τηρικαῦτα τῆς Ῥωμαϊκῆς
 παρατάξεως ἦν, κἂν ὁ βασιλεὺς ἀκλόνητος μένων, γενναίως
 καὶ χειρὶ καὶ γνώμῃ ἀντικαθίστατο, πολλοὺς μὲν τρώσας,
 20 ἔστι δ' οὐ καὶ τρωθεῖς. καὶ ἐπεὶ τὸ ἅπαν ἐκρεῦσαν ἦδη
 στρατεύματα ἐθεάσατο καὶ ἑαυτὸν μετ' ὀλίγων καταλειφθέντα,

1. Ῥωμαϊκῶν G.	4. κατὰ add. C.	5. οἰστούς G.	8.
συνέβη A.	9. γὰρ om. A.	10. ξιμάνθανε A.	12. οὐκέθ' A.
ἐποιεῖτο G.	14. ἀνερρίπισε PG,	ἀνερίπισε A,	recte C.
μετώπου G.	18. προηγουμένην A.	19. καὶ σύγχυσις :	
σύγχυσις οὖν A.	20. κἂν : καὶ A.	23. καταλειφθέντα CG,	
καταληφθέντα P.			

Latinorum impetus frangeretur, equorum pedibus murice transfixis. idem quotquot a fronte stabant Romani hastis armati, modice et quantum non in tribulos inciderent, iussit progredi, dein acie utroqueversus divisa, recedere, peltastas autem eminus crebra in Gallos tela mittere, dum a dextro sinistroque cornu vehementissimus in Gallos impetus fieret. hoc erat patris mei stratagema, quod tamen Boëmundum non latebat. accidit enim, ut quod imperator vespere excogitaverat, id mane ad Gallum perferretur. itaque mutato is pro iis, quae audierat, consilio, pugnam suscipit, nec iam, ut consueverat, impetu adoritur; sed imperatoris consilium occupans, ipse ab utroque latere pugnam ciebat, turma a fronte interim immotam stare iussa. ubi cominus pugnatum est, Romani terga vertunt, nec intueri Latinos amplius possunt, nupera clade iam perterriti. tum Romana turbatur acies, licet imperator intrepidus staret, et manu animoque for-

δέον ἐλογίσατο, μὴ ἀλόγως ἀνθιστάμενος κινδυνεύσαι. ἐπὶν γὰρ τις πολλὰ μογήσας μὴ πρὸς ἰσχύος ἔχη τοῖς ἐχθροῖς ἀν- P. 136
 τικαθίστασθαι, μάταιος ἂν εἴη εἰς προὔπιτον κίνδυνον ἑαυτὸν
 συνωθῶν. τοῦ γοῦν δεξιῦ καὶ εὐωνύμου κέρως τῆς Ῥωμαϊ-
 5 κῆς φάλαγγος φυγαδεῖα χρησαμένων, ὁ βασιλεὺς ἔτι ἐγκαρ-
 τερῶν μετὰ τῆς τοῦ Βαϊμόντου φάλαγγος γενναίως ἀπεμά-
 χητο, τὸν ὅλον αὐτὸς ἀναδεξάμενος πόλεμον. τὸ δὲ ἀναντίρ-
 ρητον συνεῖς τοῦ κινδύνου, δέον ἔκρινεν ἑαυτὸν περισῶσαι,
 ὡς αὐθις δύνασθαι μάχεσθαι πρὸς τὸν καταγωνισάμενον, καὶ
 10 ἀντίπαλος ἔσεσθαι καρτερώτατος, καὶ μὴ τὸ πᾶν τῆς νίκης
 ἄρασθαι τὸν Βαϊμόντον. τοιοῦτος γὰρ ἦν ἠττώμενος καὶ ν- B
 κῶν, φεύγων καὶ αὐθις διώκων, καὶ μηδέποτε ὑποπήσσων,
 μήτε μὴν ἀνελπιστίας βρόχοις ἀλισκόμενος. ἦν γὰρ καὶ εἰς θεὸν
 μεγίστην ἔχων πίστιν, καὶ τοῦτον μὲν ἐς μέσον διὰ παντὸς
 15 περιφέρων, ὄρκον δὲ παντάπασιν ἀπεχόμενος. ἀπειρηκὼς
 οὖν, ὡς ἄνωθεν εἴρηται, ὀπισθόρμητος καὶ αὐτὸς γέγονε,
 διωκόμενος παρὰ τοῦ Βαϊμόντου καὶ ἐκκρίτων κομήτων. ἐν
 τούτοις δὲ φησι πρὸς τὸν Γουλήν (οὗτος δὲ πατὴρ αὐτοῦ
 θεράπων) καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ “μέχρι πόσου φευξόμεθα;” καὶ
 20 στρέψας τὸν χαλινὸν καὶ τοῦ κουλεοῦ τὸ ξίφος ἔξαγαγὼν,
 παίει τὸν πρώτως αὐτῷ συναντήσαντα κατὰ τῆς ὄψεως. τοῦτο

2. ἔχη C, ἔχει PG. 3. εἴη : ἦ C. 4. ἐπωνύμου G. 6.
 ἐνιμάχητο G. 11. ἦν om. G. 15. δὲ CG, δὴ P. 18.
 θεράπων αὐτοῦ G. 19. post θεράπων add. ἦν A. πόσον G.
 20. χαλινὸν P. κουλεοῦ PG, κουλεοῦ CA.

titer contenderet, multis vulnera inferens, interdum et ipse vulneratus. tandem cum totum dilapsum iam exercitum cerneret seque cum paucis desertum, temere resistendo periclitari diutius noluit. nam ubi quis, multis exanclatis laboribus, per vires non potest adversariis resistere, temerarius esset, si in periculum certum se proiiceret. dextro igitur et sinistro aciei Romanae cornibus in fugam versis, imperator adhuc perstitit ac Boëmundi copias fortiter propulsavit, dum unus totum impetum sustinet. sed praesenti periculo perspecto, se servare statuit, ut denuo victorem aggressus, gravissime cum eo contendere posset, nec victoriam perfectam Boëmundus reportaret. tali erat animo, victus sive victor, fugiens sive vicissim persequabatur; neque unquam animum abiciebat, nec vero etiam desperationis laqueis constringebatur. erat quippe maxima in deum fide, eunisque palam omni tempore in ore ferebat, quanquam iureiurando abstinebat omnino. cum igitur desperatis, ut modo dixi, rebus, ipse retro cederet, insequente Boëmundo cum lectissimis comitum, Gulen (paternus hic famulus erat) ceterosque, qui cum eo erant, allocutus, “quonam, in-

οἱ Κελτοὶ θευσάμενοι καὶ διαγρόντες αὐτὸν τῆς ἰδίας ἀπεγνωκό-
 C τα σωτηρίας, ἐπειδὴ τοὺς τοιαύτης γνώμης γεγονότας ἄνδρας
 ἀκαταμαχήτους πάλαι ἐγίνωσκον, ὑποσταλέντες τοῦ διώκειν
 ἐπαύσαντο. καὶ οὕτω τῶν διωκόντων ἀπαλλαγείς, ὑπέξῃει
 τοῦ κινδύνου. οὐδὲ φεύγων δὲ ὅλως ἀνεπεπτώκει, ἀλλὰ τῶν 5
 φεγγόντων τοὺς μὲν ἀνεκαλεῖτο, τοὺς δὲ καὶ ἐπέσκωπτε, κἂν
 οἱ πολλοὶ τὸν ἀγνοοῦντα ὑπεκρίνοντο. οὕτω γοῦν τοῦ κινδύ-
 νου σωθεῖς, εἰσέρχεται εἰς τὴν βασιλεύουσαν, ἐφ' ᾗ συναγα-
 γεῖν αὐθις στρατεύματα καὶ κατὰ τοῦ Βαϊμούντου χωρῆσαι.

5. Ἐπεὶ δὲ τοῦ Ῥομπέρτου πρὸς Λογγιβαρδίαν παλινο- 10
 στήσαντος τὴν μετὰ τοῦ αὐτοκράτορος μάχην ὁ Βαϊμούντος
 ἀνεδέξατο, ταῖς ἐκείνου ὑποθημοσύναις χρώμενος καὶ διὰ
 D παντὸς μάχας καὶ πολέμους ἀναρριπίζων, τὸν μὲν Πέτρον
 τοῦ Ἀλίφα μετὰ τοῦ Πουντέση εἰς πολιορκίαν ἐν διαφόροις
 τόποις ἐξέπεμψεν. ἔνθεν τοι καὶ τοὺς μὲν δύο Πολόβους 15
 εὐθύς ὁ Πέτρος τοῦ Ἀλίφα κατέσχε, τὰ δὲ Σκόπια ὁ προρ-
 ρηθεῖς Πουντέσης· αὐτὸς δὲ μηνυθεῖς παρὰ τῶν Ἀχριδιω-
 τῶν, ταχὺ τὰς Ἀχρίδας καταλαμβάνει. καὶ πρὸς μικρὸν ἐγ-
 V. 110 καρτερήσας, τοῦ Ἀριέβη φρουροῦντος τὸ κάστρον, ἄπρακτος
 ἀπῆλθεν εἰς τὸν Ὀστροβόν. κἀκεῖθεν κενὸς ἀποπεμφθεῖς, 20
 διῆλθε διὰ τοῦ Σωσκοῦ, καὶ διὰ τῶν Σερβίων ἀπῆλθεν εἰς
 Βέρροϊαν. καὶ προσβαλὼν ἐν πολλοῖς καὶ πολλάνκις τόποις καὶ

1. σωτηρίας ἀπεγνωκότα G. 8. εἰς om. A. 9. τοῦ om. A.
 14. σποντέση G. 15. μὲν δύο: μηδὲν G. Πολόβους: πο-
 λέμους CG. 20. τὸν om. CG. 21. σωσκοῦ G, Σοσκοῦ P.

quit, usque fugiemus?" et converso equo gladioque stricto, in facie vulnerat, qui primus ex insequentibus se obtulit. id ubi Galli animadverterunt et desperatam ab illo salutem perspexere, cum dudum cognitum haberent, qui tali animo essent, vinci non posse, metu finem persequendi fecerunt. ita liberatus ab insequentibus, periculo evasit. nec tamen in fuga animo conciderat, sed fugientes alios revocabat, alios increpabat; quanquam plerique ignoracionem simulabant. hac igitur ratione cum periculo elapsus esset, in urbem regiam rediit, ut novis paratis copiis, in Boëmundum moveret.

5. Boëmundus autem cum post Roberti in Longibardiam reditum bellum cum imperatore suscepisset, et praeceptis obsecutus patris, sine intermissione pugnans et proelia ceteret, Petrum Aliphae una cum Puntese varias urbes oppugnatum dimisit. ac Polobos quidem duos statim Petrus Aliphae cepit; Scopia Puntezes, quem dixi. ipse ultro arcessitus ab Achridiotis, celeriter Achridas occupavit; ubi postquam brevem moram fecit, Ariebe arcem defendente, infecta re Ostrobum abiit. inde repulsus pariter, per Soscum et Servia Berrhoeam profe-

μὴ ἀνύσας, διὰ τῶν Βοδινῶν καταλαμβάνει τὰ Μόγλενα καὶ P. 13; ἀνεγείρει καστέλλιόν τι πρὸ χρόνου ἐρειπωθέν. εἶτα καταλι-
 πῶν ἐκεῖ μεθ' ἱκανῶν κόμητά τινα Σαρακηνὸν ἐξ ἑπιωννίαις
 καλούμενον, εἰς τὸν Βαρδάρην κατέλαβεν εἰς τὰς καλουμένας
 5 Ἀσπρας Ἐκκλησίας. καὶ τριμηναῖον χρόνον διατριβόντος
 ἐκεῖ, ἐν τῇ μεταξὺ ἔκκριτοι τρεῖς τῶν κομητῶν, ὃ τε Πουν-
 τέσης, ὃ Ῥικάλδος καὶ Γελιέλμος τις καλούμενος, συνωμοσίαν
 πεποηκότες αὐτομολῆσαι πρὸς τὸν βασιλέα ἐφωράθησαν. καὶ
 ὃ μὲν Πουντέσης τοῦτο προγνούς, ἀποδράσας προσῆλθε τῇ αὐ-
 10 τοκράτορι, οἱ δὲ λοιποὶ δύο κατεσχέθησαν καὶ ἀπελύθησαν
 κατὰ τὸν νόμον τῶν Κελτῶν εἰς πόλεμον. καὶ ἤτηθεῖς κατε-
 βλήθη ὁ Γελιέλμος, ὃν καὶ κατασχὼν ἐτύφλωσεν ὁ Βαϊ-
 μοῦντιος, τὸν δὲ γε ἕτερον Ῥικάλδον ἀπέστειλε πρὸς τὸν πα-
 τέρα αὐτοῦ Ῥομπέρτον εἰς Λογγιβαρδίαν, ὅφ' οὐ ἀφαιρεῖται
 15 καὶ οὗτος τοὺς ὀφθαλμούς. ὃ δὲ Βαϊμοῦντιος ἀπάρας ἀπὸ
 τῶν Ἀσπρων Ἐκκλησιῶν, ἀπῆλθεν εἰς Καστορίαν. τοῦτο μα-
 θὼν ὁ μέγας δομéstικος, καταλαμβάνει τὰ Μόγλενα, καὶ κα-
 τισχὼν τὸν Σαρακηνὸν κτείνει, παραντίκα ἐρειπώσας τελείως
 τὸ καστέλλιον. ὃ δὲ γε Βαϊμοῦντιος ἐξελθὼν τῆς Καστορίας,
 20 ἔρχεται εἰς τὴν Λάρισσαν, κεῖθι παραχειμάσαι βουλόμενος.
 καταλαβὼν δὲ τὴν μεγαλόπολιν ὁ αὐτοκράτωρ, καθάπερ εἶρη-

1. Βοδινῶν Ducangius in annotat. 2. καστέλιον C hic et infra.
 3. μετ' P. 4. καλούμενον εἰς τὸν Βαρδάρην, κατέλαβεν libri.
 interpunctionem mutavi. 6. τρεῖς : τινες CG. 7. ὃ τε G.
 Ῥικάλδος CG utrobique, Ῥεβόλδος P. an Ῥενάλδος? vid. annotat.
 Γελιέλμος CG hic et infra. 12. ὁ Βαϊμοῦντιος add. G. 13.
 ἐστειλε G. 20. ἐκεῖθι CG.

ctus est. ac multis saepe tentatis locis, postquam nihil profecit, per
 Bodena pervenit Moglena ibique castellum olim dirutum restituit. dein,
 relicto ibi cum satis magna militum manu comite, Saraceno cognomi-
 nato, ad Bardaren se in locum contulit, qui Asprae Ecclesiae vocatur.
 dum tres ibi menses commoratur, detecta est coniuratio trium insi-
 gnum comitum, Puntesis, Renaldi et Guilelmi cuiusdam, qui ad im-
 peratorem transfugere decreverant. ac Punteses quidem id odo-
 ratu, fuga ad imperatorem se subduxit; reliqui duo capti, more
 Gallorum certamine se purgare iussi sunt. victus Guilelmus pro con-
 victo habitus est; quem Boëmundus luce privavit. alterum Renaldum
 ad Robertum patrem in Longibardiam misit, a quo itidem excaecatus
 est. Boëmundus Aspris Ecclesiis profectus est Castoriam: quo cognito,
 magnus domesticus Moglena contendit, iisque potitus Saracenum occidit
 ac statim castellum funditus destruit. Boëmundus autem Castoria egres-
 sus, Larissam venit, ubi hiemare in animo habuit. imperator, post-
 quam in urbem regiam, ut diximus, pervenit, quo erat impigro nec

Cται, εὐθὺς ἔργου εἶχετο, ὅποιος ἐκεῖνος θερμορῆγός καὶ μη-
 δέποτε ῥαστώνης μετελληχώς, δυνάμεις τε ἤτεῖτο τὸν σουλ-
 τάνον μετὰ ἡγεμόνων πείραν ἐκ μακροῦ ἐσχηκότων. ὁ δὲ
 τηρικαῦτα πέμπει πρὸς αὐτὸν χιλιάδας ἑπτὰ μετὰ ἡγεμό-
 νων λίαν ἐμπείρων, καὶ αὐτὸν δὲ τὸν Καμίρην, χρόνῳ καὶ 5
 πείρα τῶν ἄλλων ὑπερέχοντα. ἐν ὅσῳ δὲ ταῦτα ὁ βασι-
 λεὺς ὠκονόμει καὶ ἡτοιμάζετο, ὁ Βαῖμοῦντος μέρος τι
 τοῦ ἰδίου στρατεύματος ἀποδιερόμενος, Κελτούς καταφρά-
 κτους ὄλους ἀποστείλας, ἕξ ἐπιδρομῆς κατέσχε τὴν Πελαγο-
 νίαν, τὰ Τρίκαλα καὶ τὴν Καστορίαν. αὐτὸς δὲ ὁ Βαῖ- 10
 μοῦντος μετὰ ξύμπαντος τοῦ στρατεύματος καταλαβὼν τὰ
 D Τρίκαλα, ἀποσπάδα τοῦ ὅλου στρατεύματος ἀποστείλας γεν-
 ναίους ὄλους, ἕξ ἐφόδου κατέσχε τὸν Τζίβισκον. καθ' οὕτω
 καταλαβὼν τὴν Λάρισσαν κατ' αὐτὴν τὴν τοῦ μεγαλομάρτυ-
 ρος Γεωργίου μνήμην σὺν ὄλαις δυνάμεισι καὶ περιζώσας τὰ 15
 τεῖχην, ἐπολιόρκει αὐτήν. ὁ δὲ ταυτηνὴ τὴν πόλιν φυλάττων
 πατρῷον τοῦ αὐτοκράτορος θεράποντος υἱός, Λέων ὁ Κεφα-
 λᾶς, γενναίως πρὸς τὰς τοῦ Βαῖμούντου ἀντικαθίστατο μη-
 χανὰς ἐπὶ ὄλοις μηνὶν ἕξ. δηλοῖ δὲ τὴν τοῦ βαρβάρου ἔφο-
 δον διὰ γραφῶν τηρικαῦτα τῷ αὐτοκράτορι. ὁ δὲ οὐ παρα- 20
 χρῆμα, καίτοι σφαδάζων, τῆς πρὸς τὸν Βαῖμοῦντον φερού-

2. σουλιάν A. 4. πρὸς αὐτὸν om. G. μετὰ ἀρχηγῶν ἐμπείρων
 A. 5. λίαν om. CG. δὲ add. CG. lege δὴ. καμύτην A, κα-
 μίρην G. 8. στρατεύματος τοῦ ἰδίου A. 10. ὁ Βαῖμοῦντος
 om. A. 11. παντός G. 12. ἀποσπαῖ δὴ τοῦ G. ἀποστείλας
 add. C. 13. καὶ ἕξ ἐφόδου PG, καὶ om. C. τζώβισκον A.
 εἰθ' GA, καθ' P, correxi. 14. τὴν alterum om. G. 16. ταύ-
 την A. 19. ἐπὶ CA, ἐπ' PG. 21. τοῦ Βαῖμούντου G.

quieti unquam indulgente animo, illico opus aggressus, a sultano
 copias petiit cum ducibus, rei militaris longo usu peritis. misit ille
 septem millia Turcarum, quibus cum alii duces praeerant peritissi-
 mi, tum Camyres ipse, qui aetate et usu ceteros superabat. haec
 cum imperator parat, Boëmundus, missa copiarum parte, quae Gallis
 loricatis tantum constabat, statim Pelagoniam cepit et Tricala et Ca-
 storiam. Boëmundus ipse toto exercitu Tricalis moratus, dimissa manu
 lectissimorum ex universo numero militum, illico Tzibiscum occupa-
 vit. inde Larissam, ipsa Georgii magni martyris memoria, copiis omni-
 bus accessit et obsidione urbem clausit eam qui defendebat, Leo
 Cephalas, paterno imperatoris ministro natus, fortiter Boëmundi ma-
 chinis totos sex menses obstetit. imperatorem idem per litteras de
 barbari adventu certiosem fecit. is licet pugnandi cupiditate arderet,
 tamen non extemplo in Boëmundum movet; sed plures undique
 milites mercenarios eogens, iter distulit; dein bene instructis omnibus,

σης ἦπτετο, ἀλλὰ πλεῖον μισθοφορικὸν ἐπισυνάγων ἀπαντα-
 χόθεν, ἀνεβύλλετο τὴν ἐξέλευσιν. εἶτα καρτερώς ὀπλίσας P. 138
 ἄπαντας, ἐξείσι τῆς Κωνσταντίνου. καὶ τοῖς μέρεσι τῆς
 Αἰορίσσης ἐγγίσας καὶ διελθὼν διὰ τοῦ βουνοῦ τῶν Κελλίων
 5 καὶ τὴν δημοσίαν λεωφόρον δεξιόθεν καταλιπὼν καὶ τὸν βου-
 νὸν τὸν οὕτως ἐγγχωρίως καλούμενον Κίσαβον, κατήλθεν
 εἰς Ἐζεβάν· χωρίον δὲ τοῦτο Βλαχικὸν τῆς Ἀνδρωνείας ἐγ-
 γιστα διακείμενον. ἐκεῖθεν δὲ καταλαβὼν δὲ ἑτέραν αὐθις
 κωμόπολιν Πλαβίτζαν συνήθως καλουμένην, ἀγχοῦ ποῦ τοῦ
 10 οὕτωςί πως καλουμένου ποταμοῦ ῥέοντος διακειμένην, τὴν
 σκηρὴν κατέθετο, ἀποχωρῶντα τάφρον διορύξας. καὶ ἐγεροθεὶς
 ἐκεῖθεν ὁ βασιλεὺς ἀπῆλθεν ἄχοι τῶν κηπουρείων τοῦ Δελ- V. 111
 φινᾶ, κἀκεῖθεν εἰς τὰ Τρίκαλα. γράμμα δὲ τις τηρικαῦτα
 ἦχε κομίζων τοῦ Κεφαλαῦ Λέοντος, περὶ οὗ φθάσας ὁ λόγος B
 15 ἐδήλωσε, παρορησιαστικώτερον γράφοντος· “ἴσθι, ὦ βασιλεῦ,
 ὅτι μέχοι τοῦ νῦν σπουδὴν πολλὴν εἰσηνηνοχῶς, διετήρησα
 τὸ κάστρον ἀνάλωτον. ἦδη δὲ τῶν ἐφειμένων Χριστιανοῖς
 τροφίμων στεροῦμενοι, καὶ τῶν μὴ προσηκόντων ἠψάμεθα.
 ἀλλὰ καὶ ταῦτα ἡμῖν ἀπέλιπον. εἰ γοῦν βοηθῆσαι ἡμῖν θέ-
 20 λων σπεύσεις καὶ τοὺς πολιορκοῦντας ἐκδιώξαι δυνηθεῖς,

1. πλεῖον CA, πλείστον P, om. G. συναγαγὼν C, συναγὼν G.
 6. Κίσαβον C. 7. Ἐζεβάν CAG, Ἐξεβάν P. Βλαχικὸν om. A.
 Ἀνδρωνείας AG, Ἀνδρονίας P. 8. δὲ alterum om. CG. lege
 καὶ ἑτέραν. 10. ῥέοντος corruptum. an ποταμὸς eximie vocatur
 Salabrias sive Peneus? διακειμένην om. CG. 11. ἐλοχρῶ-
 σαν CG. διορύξας C, διορύξας PG. 12. κηπουρείων: σκή-
 πτρον CG, κηπου . . . ἀδελφινᾶ A. 13. γράμματι A. 14.
 τοῦτω τοῦ A. περὶ οὗ — ἐδήλωσε add. CG et in margine P.
 15. ἴσθι AG, ἴσθ P. 16. προσενηνοχῶς AG, συνενηνοχῶς C.
 17. ἐφειμένων C, ἐφαιμένων G, ἐφωμένων P, ἀμφειμένων A.
 19. ταῦθ' A. ἐπέλιπον CA, ἀπέλιπον PG.

Cpōli egreditur. postquam Larissae finibus appropinquavit et Celliorum montem superavit, via publica et monte, quem indigenae Cissabum vocant, ad dextram relictis, descendit Ezeban; oppidum id Vlachicum est, proxime Androniam situm. hinc cum in alium rursus pagum profectus esset, quem Plabitzam vulgo appellant, ad amnem * * * nomine adiacentem, castra ibi posuit et quanta opus erat fossa munivit. unde movens, ad hortos Delphinae se contulit, indeque Tricala. quo loco litteras ei quidam reddidit Leonis Cephalae, cuius supra mentio facta est, liberius in hunc modum scriptas: “scias, imperator, hucusque me, magna adhibita cura, incolumem arcem servasse. iam cibus, quibus vesci Christianis licet, deficientibus, etiam quibus nefas est, usi sumus. verum ne hi quidem suppetunt. quapropter si auxiliaturus nobis brevi venies et obsidione liberare nos

τῆς θεῆς χάρις καὶ δόξα. εἰ δ' οὖν, τοῦμὸν ἤδη πεπλήρωκυ·
καὶ τὸ ἐντεῦθεν ἀνάγκη δουλεύοντες, (καὶ τί γὰρ δεῖ πρὸς
φύσιν καὶ τὴν ἐκ ταύτης τυραννίδα ποιεῖν;) γνώμην ἔχομεν
τὸ φρούριον παραδοῦναι τοῖς ἐπικειμένοις ἐχθροῖς καὶ φανε-
ρῶς ἀποπνίγουσιν. ἀλλ' εἰ ταῦτα δυστυχεῖσαι συμβαίῃ, ἐπά- 5
C ρατος μὲν γενοίμην ἐγώ, τολμηρῶς δὲ καὶ κατὰ τῆς σῆς βα-
σιλείας τοῦτο παρρησιάζομαι· εἰ μὴ τάχιον σπεύσεις τοῦ κιν-
δύνου ἡμᾶς ἐξελεῖσθαι, μὴ πρὸς τοσοῦτον βάρους πόλεμον τε
καὶ λιμοῦ ἀντισχεῖν ἐπὶ πλέον δεδυνημένους, σὺ δ' ὁ ἡμέτε-
ρος βασιλεύς, εἶγε δυνάμενος βοηθεῖν οὐκ ἐπέσπενσας τὴν 10
βοήθειαν, οὐκ ἂν φθάνοις ἔγκλημα προδοσίας ἀποφυγάνων.”
ὁ δὲ αὐτοκράτωρ δεῖν ἔγνω διὰ τινος τρόπου ἑτέρου αὐτοῦς
καταγωνίσασθαι. λογισμοὶ δὲ τοῦτον συνεῖχον καὶ μέριμναι.
καὶ δῆτα σκοπῶν, ὅπως χρηὶ λόχους ἐνδιαστήσασθαι, δι' ὅλης
τῆς ἡμέρας διεπονεῖτο, ἄρωγόν τὸν θεὸν ἐπικαλούμενος. με- 15
τακαλεσάμενος οὖν τηρικαῦτα τῶν γερόντων τινὰ Λαρισσαίων,
D ἐπυνθάνετο περὶ τῆς τοῦ τόπου θέσεως. καὶ ἀνατείνας τοὺς
ὀφθαλμούς, ἅμα καὶ τῆ δακτύλῳ ἑπίσημαίων, ἐπιμελῶς
ἀνηρώτα, ὅποι φάραγγές εἰσι διερωγυῖται τοῖς τόποις, ἢ
λόχμαι τινὲς βαθεῖαι πρὸς αὐτὰς συνεχίζονται. ταῦτα δὲ 20
τοῦ Λαρισσαίου ἐπυνθάνετο, βουλόμενος λόχον ἐπιστῆσαι καὶ

1. καὶ δόξα add. A. 2. γὰρ πρὸς — τυραννίδα δεῖ ποιεῖν G.
4. ἐγκειμένοις A. 6. καὶ om. A. 7. σπεύσεις C, σπεύσης PG.
8. βάρους om. G. 10. ἔσπενσας AG. 12. αὐτοῦς om. A.
14. ἐνδιαστήσασθαι C, ἐνστήσασθαι PA, ἐνδιαστήμενος G. 15.
τῆς add. A. ἄρωγόν τ. θ. ἐπικαλούμενος, διεπονεῖτο AG.
16. τινὰ τῶν γερόντων G. 17. ἀνατείνας P. 19. ὄπη A.
20. συσχίζονται C. 21. βουλόμενος om. G.

poteris, deo sit gratia et gloria: sin minus, ego quidem, quod me-
um erat, praestiti; et necessitati obsecuti, (quid enim oportet ad-
versus naturam eiusque imperium niti?) arcem hostibus dedere decre-
vimus, qui nos premunt et manifesto suffocant. haec calamitas si no-
bis acciderit, ego quidem devovebor; sed libere etiam maiestati tuae
hoc dico: nisi properas periculo nos eximere, qui tanta et belli et
famis incommoda diutius sustinere non possimus, tu, imperator no-
ster, siquidem auxilium cum ferre potuisses, non celeriter tuleris, pro-
ditionis crimen effugere vix poteris.” at imperator hostes alio quo-
dam modo debellandos censuit; itaque cura atque sollicitudine tene-
batur; et quo modo insidiae struendae essent, per totum dispiciebat
diem, dei auxilium implorans. arcessitum autem senem Larissaeum
interrogavit de situ loci, oculisque intentis, digito simul demonstrans,
percontatus est, ubi fauces essent vel frutices densi. haec ex Laris-

δι' ἀπάτης τοὺς Λατίνους καταγωνίσασθαι· τὸν γὰρ φανε-
 ρὸν καὶ κατὰ μέτωπον φθάσας ἀπηγόρευε πόλεμον, πολλάκις
 συμβαλὼν καὶ ἠττηθεὶς καὶ πείθων τῆς συμβολῆς τοῦ Φραγ-
 γικοῦ πολέμου λαβῶν. ἐπεὶ δὲ ἥλιος κατέδυ, αὐτὸς τε δι'
 5 ὕλης κεκοπιακῶς τῆς ἡμέρας ὁ βασιλεὺς εἰς ὕπνον ἐτρέπεται,
 ὄνειρος ἐφίσταται τούτῳ. ἐδόκει γὰρ ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ τεμέ-
 νους τοῦ μεγαλομάρτυρος Δημητρίου ἐστάναι καὶ φωνῆς P. 139
 ἀκοῦσαι “μὴ λυποῦ, μηδὲ στένε, αὔριον νικᾷς.” τὴν δὲ φω-
 νὴν βάλλειν αὐτοῦ τὴν ἀκοὴν ᾤετο ἐκ μιᾶς τῶν ἐν τῷ τεμένει
 10 ἀπηωρημένων εἰκόνων, ἐν ᾗ ὁ μεγαλομάρτυς Δημήτριος κα-
 τεγέγραπτο. δινπνισθεὶς δὲ καὶ περιχαρῆς γεγωνῶς ἐκ τῆς
 τοῦ ὄνειρου ταύτης ὁμοφῆς, ἐθεοκλύτει τε τῷ μάρτυρι καὶ
 προσνπισηγεῖτο, εἰ γένοιτό οἱ νίκην κατὰ τῶν ἐχθρῶν ἄρα-
 σθαι, αὐτόθι τε παραγενέσθαι καὶ πρὸ σταδίων ἰκανῶν τῆς
 15 πόλεως Θεσσαλονίκης οὐκ ἔφιππον, ἀλλὰ πεζῇ καὶ βύδην
 ἐρχόμενον εἰς τὴν αὐτοῦ εἰσελεύσεσθαι προσκύνησιν. καὶ δὴ
 μετακαλεσόμενος τοὺς στρατηγούς τε καὶ ἡγεμόνας καὶ συγ- B
 γενεῖς ἅπαντας, βουλῆς ἤρχετο, τὴν ἐκάστου γνώμην ἀναζη-
 τῶν· εἶτα τὸ σκοπηθὲν ἀπήγγειλε. τὸ δὲ ἦν παραδοῦναι τὰ
 20 τάγματα ἅπαντα τοῖς συγγενέσιν αὐτοῦ· προεξάρχοντα δὲ τὸν

1. διὰ G.	6. ὄνηρος P.	γὰρ add. A.	8. ἀκούσας P.
λύπους G.	10. μεγαλομάρτυρ A.	κατεγέγραπτο G.	12.
τοῦ add. A.	ἐθεοκλύτει C,	ἐθεοκλήτει PAG.	13. προσ-
ποσηγεῖτο P.
εἰσελεύσεσθαι A,	14. αὐτόθι CAG,	αὐτός P.	τε om. G.
19. δοῦναι CG.	17. καὶ συγγενεῖς om. A.		

saepe quaesivit, quoniam insidias struere et dolo Latinos debellare volebat. dudum enim in aperto Marte parum spei ponebat, cum saepe congressus succubuisset et Francorum impetum expertus esset. sole occaso, cum imperator contentione totius diei fatigatus, somno se dedisset, somnium ei se obtulit. visus enim sibi est intra templum Demetrii magni martyris stare et hanc audire vocem: “ne angare, neve gemas, cras vinces.” emitti autem ea vox videbatur ex una in aede suspensarum imaginum, qua Demetrius magnus martyr pictus erat. somno experrectus et summo gaudio affectus ob divinam hanc vocem, supplicavit martyri vovitque, si contingeret sibi victoriam de hostibus reportare, eo se profecturum et stadiis sat multis ante, quam Thessalonicam pervenisset, equo relicto, pedibus et gradu presso ad eius venerationem ingressurum. dein convocatis ducibus praefectisque et propinquis omnibus, consilium instituit, et postquam sententias interrogavit, quid sibi visum esset protulit. nimirum manipulos omnes propinquis suis tradendos censuit. summum autem imperium

Μελισσηνὸν Νικηφόρον ἐφίστησιν καὶ τὸν Κουρτίκιον Βασι-
λειον, τὸν καὶ Ἰωαννάκην καλούμενον· ἀνὴρ δὲ οὗτος τῶν
ἐπιφανῶν, περιβόητος ἐπ' ἀνδρεία καὶ στρατιωτικῇ ἐπιστήμῃ,
ἐξ Ἀδριανουπόλεως ὀρμώμενος. οὐ τὰ τάγματα δὲ μόνον
αὐτοῖς παραδίδωσιν, ἀλλὰ καὶ τὰ τῆς βασιλείας παράσημα 5
ἅπαντα. ἐπέσκηπτε δὲ ποιήσασθαι τὴν παράταξιν καθ' ὃ
C σχῆμα ἐν τοῖς προηγησαμένοις πολέμοις αὐτὸς παρετάττετο,
V. 112 παραγγείλας αὐτοῖς δι' ἀκροβολισμῶν πρότερον ἀπόπειραν τῶν
ἐμπροσθεν τῶν Λατίνων ἐρχομένων ποιήσασθαι, εἶτα τὸν
ἐννάλιον ἀλαλάζαντας, πανστρατὶ κατ' αὐτῶν χωρῆσαι· ἐπὶ 10
δὲ ὁ συνασπισμὸς γένηται καὶ εἰς χεῖρας κατ' ἀλλήλων ἔλ-
θωσι, νῶτα παρασχεῖν τοῖς Λατίνοις καὶ φεῖγειν ἀκρουῶς
ὡς πρὸς τὸ Λυκοστόμιον ὑποκρίνεσθαι. ἐν ᾧ δὲ ὁ βασιλεὺς
ταῦτα παρεκελεύετο, χρεμετισμὸς ἅπαντων τῶν ἵππων τοῦ
στρατοπέδου αἴφνης ἐξηκούσθη. καὶ θάμβος ἐπὶ τούτῳ κα- 15

1. κουρτίκην AG. 2. καὶ τὸν A. Ἰωαννάκην C. οὗτος
τῶν ἐπ' ἀνδρεία βεβοημένων· τὸν ἀδελφὸν ἀδριανὸν εἰς βασι-
λέα μετασχηματίσας. ᾧ στρατεύμα δούς, ἐναντίον τοῦ στρα-
τεύματος ῥομπέρτου στήγει διακελεύεται. εἰ δ' ἐκεῖνος ὀρμήσει
μαχέσασθαι, σιρέναι τὰ νῶτα καὶ αὐτίκα φεῖγειν. ταῦτα μὲν
οὖν τῷ ἐσχηματισμένῳ βασιλεῖ ἐνετείλατο. ἐκεῖνος δὲ μετὰ τῆς
λοιπῆς στρατιᾶς δι' ὁδῶν ἀδήλων περιοδεύσας, καὶ τῷ τῶν φερά-
γων ἐμβολῶν χάρακι τὰς τε σκηνὰς αὐτῶν καὶ τοὺς (leg. τὰ) ἐν
αὐταῖς ἐλήθαστο καὶ φόνον πολὺν ἐποίησαστο. τοῦ βαϊμούνδου
δὲ κατὰ τοῦ ἐσχηματισμένου βασιλέως ὀρμήσαντος, κῆκεῖνος καὶ
ἡ σὺν αὐτῷ στρατιὰ τὰ χαλινὰ χαλάσαντες ἐφυγον. ὁ δὲ βάρ-
βαρος ἐγαυρία μᾶλλον καὶ ἐπῆρτο ὡς ἀπροσμέχχτος. ἐν τούτῳ
δ' ἀγγέλλεται αὐτῷ τοῦ χάρακος ἡ ἐκπόρθησις καὶ ἡ φθορὰ τῶν
ἐκεῖ· καὶ εὐθὺς παρεῖτο ἀκούσας δὲ τὰ παρὰ τοῦ
βρουεννίου μηνυθέντα A, quae ad verbum descripsit Zonaras III,
p. 236. 4. Ἀδριανουπόλεως C, Ἀδριανουπόλεως P, ἀδρια-
νοπόλεως G. correxi. ὀρμώμενος P. 7. προσεταιττετο G.
9. ἐρχομένων add. C. 10. ἐννάλιον C et in margine PG, εὐά-
λιον P. 13. ὑποκρίνασθαι G. 14. χρεματισμὸς P, χρεμε-
τισμὸς CG.

Melisseno Nicephoro detulit et Curticio Basilio, qui et Iohannaces vocabatur; erat hic e numero illustrium, fortitudine et militari peritia celeberrimus, Adrianopoli oriundus. nec vero copias tantum illis tradidit, sed insignia quoque imperatoria universa, praecipitque, aciem ita instruerent, quemadmodum in prioribus proeliis ipse fecisset; velitando prius Latinos antecedentes tentarent, dein clamore sublato, omnibus copiis in eos moverent; certamine autem utrimque conserto, terga repente Latinis darent ac fugam effusam Lycostomium versus simularent. quae dum imperator praecipit, hinnitus repente

τέσχεν ἅπαντας· ἀγαθὸς δὲ ὁμῶς οἰωνὸς αὐτῷ τε τῷ βασι-
 λεῖ παραντίκα καὶ πᾶσι τοῖς περιεργότεροις ἐδόκει. ἀλλὰ
 ταῦτα μὲν οὕτως πως ἐπισκήψας αὐτοῖς καὶ καταλιπὼν δε- D
 ξιώθειν τοῦ κάστρου Λαρίσσης, περιμείνας τὴν τοῦ ἡλίου δύ-
 5 σιν, γεννάδας τινὰς ἄνδρας ἐπεσθαί οἱ ἐπιτάξας, τὴν τοῦ
 Λιβοτανίνου κλεισοῦραν διεληλυθῶς καὶ τὸν Ῥεβένικον περι-
 κόψας καὶ διὰ τῆς καλουμένης Ἀλλαγῆς πρὸς τὸ εὐώνυμον
 τῆς Λαρίσσης μέρος καταλαβὼν, καὶ περιαθρήσας τὴν ἅπα-
 σαν τοῦ τόπου θέσιν, γθαμαλωτέρων τόπων κατανοήσας, ἐκεῖθι
 10 μετὰ τῶν συνεφεπομένων αὐτῷ λοχῶν ἦν. οἱ δὲ ἡγεμόνες
 τῶν Ῥωμαϊκῶν ταγμάτων, ὀπηνίκα ὁ βασιλεὺς προλοχῆσιν,
 ὡς εἴρηται, ἐπειγόμενος τὴν τοῦ Λιβοτανίνου κλεισοῦραν
 διέρχεσθαι ἔμελλε, τηρικαῦτα ἀποσπάδα τινὰ τῶν Ῥωμαϊκῶν
 ἀποδιελόμενος ταγμάτων κατὰ τῶν Κελτῶν ἐξέπεμψαν, ἐφ'
 15 ᾧ πρὸς ἑαυτοὺς ἐλκύσαι, ὡς μὴ ἐκεχειρίαν ἔχοιεν φρωῶσαι
 τὸν αὐτοκράτορα, ὅπη πορεύεται. οἱ καὶ πρὸς τὴν πεδιάδα κα-
 τεληθόντες, προσέβαλον τοῖς Κελτοῖς, καὶ ἐφ' ἱκανὸν μαχεσά-
 μενοι διέστησαν, τῆς νυκτὸς ἀπάρτι μὴ παραχωροῦσης τὴν
 μάχην. καταλαβὼν δὲ τὸν σκοπηθέντα τόπον ὁ βασιλεὺς, P. 140
 20 ἅπαντας ἀποβῆναι τῶν ἵππων ἐκέλευσε καὶ ἐπὶ γόνυ κλιθέν-
 τας τοὺς χαλινοὺς χερσὶ κατέχειν. καὶ αὐτὸς δὲ χυμαιοδρῶ

2. παραντίκα CG, τηρικαῦτα P. 4. τοῦ alterum om. G. 6.
 an περικάμψας? 8. Λαρίσσης P in margine, κλεισοῦρας
 PG. 12. Λιβοτανίνου C, Λειβοτανίνου PG. 13. τινὰ add. CG.
 14. lege ἀποδιελόμενοι. ἐξέπεμψεν G. 15. αὐτοὺς G.
 ἐλκύσας P. φωράσαι CG, φωράσθαι P, correxi. 16. ὀπη
 C, ὀποι PG. πορεύεται G. κατεληθέντας G. 20. ἐκέ-
 λευσε C, ἐκέλευε PG.

omnium, qui in exercitu erant equi, auditus est; quae res cum omnes admiratione cepisset, tamen imperatori et intelligentioribus quibusque bonum statim visum est omen. postquam haec mandavit, et ad dextram arcis Larissae eos reliquit, solis occasu, generosis quibusdam viris sequi se iussis, per Libotani angustias perrexit, et Revenicum circumvectus, per Allagen quem dicunt locum ad sinistram se contulit Larissae latus. atque explorato totius regionis situ, cum depressiorem invenisset locum, ibi cum iis, qui ipsum comitabantur, subsedit. Romanarum autem copiarum duces, cum imperator insidias, ut diximus, collocaturus, in eo esset, ut Libotani angustias transiret, exercitus partem adversus Gallos miserunt, ut, quo imperator proficisceretur, impedirentur observare. hi igitur in planitiem progressi, Gallos adoriuntur, et postquam satis pugnarunt, destiterunt, intercedente tum nocte. imperator ubi in locum, quo tendebat, pervenit, descendere de equis omnes iussit, et genibus nixos, habenas manibus tenere.

περιτυχῶν, ὡσαύτως κατακλιθεῖς, τὸν χαλινὸν ἐν χειρὶ κατέχων, ἐπὶ πρόσωπον τὸ ἐπίλοιπον τῆς νυκτὸς ἔκειτο.

6. Ἀνίσχοντος δὲ τοῦ ἡλίου, ἐπεὶ τὰ τῶν Ῥωμαίων τάγματα κατὰ φάλαγγας ἰστάμενα ὁ Βαϊμοῦντος ἐθεάσατο, τὰς τε βασιλικὰς σημαίας καὶ τὰ ἀργυρόηλα δόρατα, τοὺς 5 ἵππους μετὰ τῶν βασιλικῶν ἐρυθρῶν ἐφεστρίδων, ὡς ἐνόν, καὶ αὐτὸς τὴν ἰδίαν καὶ αὐτῶν κατεστήσατο φάλαγγα, διχῆ B διελὼν τὰς δυνάμεις, καὶ τῶν μὲν αὐτὸς κατάρχων, τῶν δὲ φαλαγγάρχην τὸν Βρυννιον καταστήσας. Λατίνος δὲ οὗτος τῶν ἐπιφανῶν, ὃν καὶ κοροσταῦλον ὠνόμασαν. οὕτω γοῦν 10 τὰς ἰδίας καταστήσας δυνάμεις, τὸ σύνηδες καὶ πάλιν ποιεῖ καὶ κατὰ μέτωπον τῆς παρατάξεως, ὅπη τὰ βασιλικά ἐώρα παράσημα, ἐκεῖ τὸν αὐτοκράτορα νομίσας εἶναι, ὡς πρησιήρο τοῖς φαινομένοις ἐμπίπτει. οἱ δὲ μικρὸν ἀντισχόντες, τὰ τῶ- 15 τα τούτῳ διδόασιν. ὁ δὲ τούτους διώκων ἔπισθεν ἤλαυνεν ἀκρατῶς, ὡς ὁ λόγος φθάσας ἐδήλωσεν. ὁ μὲντοι βασιλεὺς τὰ ἴδια τάγματα ἐπὶ πολὺ φεύγοντα ὄρων καὶ τὸν Βαϊμοῦν- C στον ὄπισθεν τῶν Ῥωμαϊκῶν ταγματῶν ἀκρατῶς διώκοντα, στοχασάμενος ἰκανὸν ἤδη διάστημα τῆς ἰδίας ἀποστήναι τὸν Βαϊμοῦντον παρεμβολῆς, ἐπὶ τὸν ἵππον ἀναβάς, τὸ αὐτὸ δὲ 20 καὶ τοῖς μετ' αὐτοῦ παρακελευσόμενος, καταλαμβάνει τὴν τοῦ Βαϊμούντον παρεμβολήν. καὶ εἶσω ταύτης γενόμενος, πολλοὺς μὲν τῶν παρενρεθέντων Λατίνων ἀναιρεῖ καὶ τὰ λά-

5. malim καὶ τοὺς. 7. φάλαγγαν PG, recte C. 12. κατὰ τὸ μέτωπον G. 15. διδόασιν G. 19. τὸν Βαϊμούντον om. CG. 21. καταλαμβάνει C, παραλαμβάνει PG.

atque etiam ipse trixagini herbae, quam forte invenerat, similiter innisus, habenas tenens manibus, in faciem per reliquam noctem procubuit.

6. Sole oriente, cum Romanorum copias in acie collocatas Boëmundus conspexisset et imperatoria insignia hastasque argenteis distinctas clavis atque equos purpureis ephippiis instratos, et ipse, ut poterat, aciem instruxit, in duas partes copiis divisus, quarum alteram ipse duxit, alteri Bryennium praefecit: Latinus hic erat ex illustribus, quem etiam constabulum vocabant. sic igitur constitutis Boëmundus copiis, quod consueverat, rursus fecit et in frontem aciei, ubi imperatoria insignia conspexit, imperatorem ibi esse ratus, ut fulgur in fallacias invehitur. Romani, postquam paullulum obstiterunt, terga vertunt; quos ille insequitur summa, quam supra diximus, vehementia. at imperator ubi copias suas procul fugientes vidit et Boëmundum vehementissime insequentem, iam satis longe a castris suis Boëmundum abesse ratus, equo conscenso iussisque suis idem

φυρα ἐκεῖθεν ἀναιρεῖται· εἶτα περιαθρεῖ τοὺς διώκοντας καὶ
 φεύγοντας. καὶ ἐπεὶ ἀτεχνῶς ἑώρα τὴν φυγὴν ποιουμένους,
 καὶ τὸν Βαῖμοῦντον ὄπισθεν διώκοντα καὶ ἐκείνου ὄπισθεν τὸν
 Βρυνέννιον, μετακαλεσάμενος τὸν καλούμενον Πυρρὸν Γεώρ-
 5 γιον ἐπὶ τοξείᾳ ὑμνούμενον καὶ ἑτέρους ἄνδρας γενναίους, χω-
 ρίσας ἱκανοὺς πελταστάς, ὄπισθεν τοῦ Βρυνεννίου ὀξέως ἐλαύ- D
 ρειν ἐπέσκηψεν, φθύσαντας δὲ μὴ ἀγγέμαχον τὴν μάχην ποιῆ-
 σαι, ἀλλὰ πόρρωθεν κατὰ τῶν ἵππων μάλα συχνὰ πέμπειν
 τὰ βέλη. ἐπικαταλαβόντες οὖν τοὺς Κελτοὺς, τοὺς ἵππους
 10 πνκνοῖς οἴστοις ἔβαλλον, ὡς ἐν ἀμηχανίᾳ τοὺς ἵππότητας καθί- V. 113
 στασθαι. καὶ γὰρ Κελτὸς ἀνὴρ πᾶς, ἐποχούμενος μὲν, ἀνί-
 ποιιστος τὴν ὁρμὴν καὶ τὴν θέαν ἐστίν, ἐπὰν δ' ἀποβιήη τοῦ
 ἵππου, τὸ μὲν τι τῷ μεγέθει τῆς ἀσπίδος, τὸ δὲ τι καὶ διὰ
 τὰ τῶν πεδίλων προάλματα καὶ δρόμον ἀνεπιτήδειον, εὐχει-
 15 ρότατός τε τηνικαῦτα γίνεται καὶ ἄλλοιὸς παντάπασιν ἢ πρό-
 τερον, ὀκλαζούσης οἶον καὶ τῆς ψυχικῆς αὐτῷ προθυμίας. καὶ P. 141
 τοῦτο, οἶμαι, γινώσκων ὁ βασιλεύς, μὴ τοὺς ἵππότητας, ἀλλὰ
 τοὺς ἵππους ἀναιρεῖν ἐπέταττε. τῶν δὲ ἵππων τῶν Κελτῶν
 πιπτόντων, περιεδινοῦντο οἱ τοῦ Βρυνεννίου. καὶ ἀπὸ τῆς
 20 τούτων πολλῆς συστροφῆς κονίσσαλος μακρὸς καὶ πνκνὸς ἴστατο
 μέχρι νεφῶν κορυφούμενος, ὡς παραβύλλεσθαι τοῦτον κατ' ἐκεῖ-

6. ἐλαύνειν ὀξέως G. 12. τὴν prius: εἰς CG. 13. τῷ μέντοι
 P, τὸ μέντοι G, τὸ μὲν τι C. 14. εὐχειρωτάτος G. vid. an-
 notat. 15. ἦ: καὶ CG. 19. περιωδινοῦντο C. 20. κο-
 νίσσαλος C.

facere, Boëmundi castra invadit, ac multis, qui illic reperti sunt, Lati-
 nis necatis, praeda omni potitur. dein eos, qui persequiebantur quique
 fugiebant, respicit. cumque suos fugam plane simulare, Boëmundum
 autem a tergo insequi et post hunc Bryennium videret, accessivit
 quem vocabant Georgium Pyrrhum, iaculandi arte celebrem, et alios
 fortes viros, eosque cum idonea, quam ipsis attribuit, peltastarum manu
 Bryennium celeriter persequi iussit, hac tamen cautione, ut, cum prope
 accessissent, non cominus pugnandi copiam facerent, sed eminus tela
 in equos creberrime mitterent. assecuti igitur Gallos, equos ingenti
 telorum vi petunt, ut in magnam equites incurrerent difficultatem.
 nam Gallus miles omnis, dum equo vehitur, et impetu et adspectu
 terribilis est; sin descenderit ex equo, tum magnitudine clypei, tum
 propter rostratos calceos cursumque impeditum, facillime superari
 potest et alius omnino atque antea est, deficiente quasi ipsius animi
 alacritate. id, arbitror, perspectum imperator habens, non equites,
 sed equos interfici iussit. equis autem Gallorum cadentibus, turba-
 bantur, qui cum Bryennio erant, magnaue eorum conglobatione den-
 sus excitatur pulvis ad nubes usque, ita ut caligo tum oriretur instar

νο καιροῦ τῷ κατὰ τὴν Αἴγυπτον γεγονότι πάσαι σκότει ψηλαφη-
 τῆ. τὰς τε γὰρ τούτων ὄψεις ἀπεύφλου ἢ πυκνότης τῆς κόνεως
 καὶ ἄγνοιαν ἐμπαρεῖχεν, ὁπόθεν καὶ παρὰ τίνων οἱ ὄιστοὶ
 πέμπονται. τρεῖς δὲ Λατίνους ἀποστείλας ὁ Βρυέννιος ἐδή-
 λωσε τῷ Βαϊμόντῳ τὸ πᾶν. οἱ καὶ κατέλαβον αὐτὸν εἰς τι 5
 Βνησίδιον ποταμοῦ τοῦ οὕτω καλουμένου Σαλαβρία μετὰ τινων
 ἰστάμενον ὀλίγων Κελτῶν καὶ σταφυλὰς ἐσθίοντα, ἅμα δὲ καὶ
 ὑπέροκομπόν τι καυχώμενον, ὅπερ καὶ μέχρι τοῦ νῦν παρηδεῖ-
 ται καὶ περιφέρεται. τοῦτο γὰρ πολλάκις ἔλεγε βαρβαρίζων
 τὸ Λυκοστόμιον, ὅτι “τὸν Ἀλέξιον εἰς λύκον στόμα ἐνέβα- 10
 λον.” τοιοῦτον γὰρ ἡ ὑφεροψία σφάλλουσα τοὺς πολλοὺς καὶ
 πρὸς τὰ ὑπ’ ὄψιν καὶ ἐν ποσὶ κείμενα. ἀκούσας δὲ τὰ παρὰ
 τοῦ Βρυεννίου μηνυθέντα καὶ ἐπιγνοὺς τὸν δόλον καὶ τὴν δι’
 ἀπάτης νίκην τοῦ αὐτοκράτορος, ἤχθετο μὲν, ὡς εἰκός, κα-
 τέπιπτε δὲ οὐδαμῶς, ὁποῶς ἐκεῖνος. ἀποκριθέντες οὖν τινὲς 15
 Κιτῶν ὑπ’ αὐτὸν κατάφρακτοι Κελτοὶ ἀνῆλθον εἰς ἀκρωρείαν
 τινα κατέναντι τῆς Λυρίσσης διακειμένην. τούτους τὸ ὀπλι-
 τικὸν θεασάμενοι, ζῆν πολλῇ προθυμίᾳ ἐβίαζον προσβαλεῖν
 αὐτοῖς· ὁ δὲ αὐτοκράτωρ ἀπέργε τούτους τοῦ ἐγχειρήματος.
 ἐκ διαφόρων δὲ πολλοὶ καὶ διάφοροι ζυμμιγέντες ταγματῶν 20
 ἀνελθόντες προσέβαλλον τοῖς Κελτοῖς· οἱ δὲ παραχρῆμα κατ’
 αὐτῶν ὠρμηκότες, ἀναιροῦσιν ἄχρι τῶν πεντακοσίων. εἶτα

2. τὰς τε : τότε G. 6. νησίδιον PG, recte C. σαλαβρία CG.
 8. παρέδεται G. 10. ἔβαλον G. 16. αὐτὸν C, αὐτῷ PG.
 vid. annotat. 18. σὺν A. προσβαλεῖν FP, ζυμβαλεῖν CAG.
 19. ἀπῆγε CAG. 20. ἐκ διαφόρων δὲ πολλῶν συμμιγέντες
 ταγματῶν A. 21. προσέβαλλον A, προσέβαλον PG.

tenebrarum illarum palpabilium, quibus Aegyptus olim afflicta est; nam prospectum adimebat vis pulveris nec explorandi potestatem dabat, unde et a quibus sagittae mitterentur. tribus autem Latinis missis, Bryennius rem omnem Boemundo nuntiavit. hi invenerunt illum cum paucis suorum in parva insula fluvii, cui nomen Salabrias, uvas comedentem, simulque insolentius aliquid iactantem, quod etiamnum in ore vulgi est. nam saepius repetebat, barbaro ore Lycostomium efferens, Alexium in lupi fauces a se coniectum esse. adeo superbia plurimos fallit etiam in iis, quae sub oculis et ante pedes sunt. sed cum nuntium Bryennii accepisset, et dolum imperatoris cognovisset victoriamque fraude partam, commotus est quidem, ut par erat, nequaquam tamen, qua erat fortitudine, concidit animo. electi igitur loricati aliquot Galli tumulum conscendunt e regione Larissae situm. quos simulac exercitus Romanus conspexit, magna poscunt alacritate cum ipsis congregari. id cum imperator fieri vetuisset, tamen varii ex variis cohortibus magno numero permixti, in collem evadunt Gallos-

τοῦ βασιλέως στοχασαμένου τὸν τόπον, δι' οὗ ὁ Βαϊμοῦντος
ἔμελλε διελθεῖν, καὶ ἀποστείλαντος γενναίους στρατιώτας
μετὰ καὶ Τούρκων καὶ τοῦ Μιγιδηνοῦ προεξάρχοντος, ἅμα τῷ
πλησίον γενέσθαι, εὐθὺς ὁ Βαϊμοῦντος ὁρμήσας κατ' αὐτῶν,
ἤϊτησε τούτους μέχρι τοῦ ποταμοῦ διώξας. D

7. Τῇ δὲ μετ' αὐτὴν, ἀνυαζούσης ἤδη τῆς ἡμέρας, πα-
ραδραμὼν τὸν ἤδη ρηθέντα ποταμὸν μετὰ τῶν συνεφεπομένων
αὐτῷ κομητῶν καὶ αὐτοῦ δὴ τοῦ Βουεννίου, ἐπεὶ ἐλώδη τό-
πον ἐν τοῖς τῆς Λαρίσσης μέρεσιν ἐθεάσατο, ἀναμεταξὺ δύο
βουνῶν πεδιάδα ἀλωάδη εὐρῶν ἀποτελελυτῶσαν εἰς στενωπὸν
ὄξιν, (κλεισοῦραν τοῦτο καλοῦσιν,) τὴν λεγομένην Δεμενίκου
παλάτιον, διὰ τούτου εἰσελθὼν, ἐκεῖ τὸν χάρακα ἐπήξατο.
τῇ δὲ μετ' αὐτὴν κατὰ τὸ περίορθρον καταλαμβάνει αὐτὸν
ὁ φαλαγγάρχης Μιχαὴλ ὁ Δούκας, ὁ πρὸς μητρὸς ἐμὸς θεῖος,
μετὰ τοῦ ὀπλιτικοῦ παντός, ἀνὴρ ἐπὶ φρονήσει διαβεβοημέ-
νος, ὥρα δὲ καὶ μεγέθει σώματος διαφέρων οὐ τῶν τότε P. 142
καιροῦ, ἀλλὰ καὶ τῶν πρότε γεγενημένων, (θάμβος γὰρ εἶ-
χεν ἅπαντας τοὺς ἑρῶντας τὸν ἄνδρα,) συνιδεῖν δὲ τὸ μέλλον
καὶ φρωῦσαι τὸ ἐνεστὸς καὶ καταπρῆξασθαι δεινότητός τε καὶ V. 114

1. τὸν τόπον A, τοῦ τόπου PG. 3. καὶ prius add. CA. μιγιδηνοῦ A.
6. τῇ : τὴν A. μετ' αὐτὴν κλεισοῦραν εἰσελθὼν, ἐπὶ ἐλώδη
τόπον τινὰ, ἐν τοῖς μέρεσι τῆς λαρίσσης καὶ διακείμενον, καὶ
δομενίκου παλάτιον καλούμενον, ἐκεῖ τὸν χάρακα ἐπήξατο A.
9. τῆς om. G. 11. ὄξιν add. CG et in margine P. τοῦτον
CG. τὴν λεγομένην : καὶ γενομένην G. Δεμενίκου C,
Δομενίκου PAG. 13. αὐτὸν : τὸν τόπον A. 14. μητρὸς :
πατρὸς CG. 15. ἀνὴρ τις C. 17. καιροῦ om. A. 19. καὶ
primum om. G. καὶ alterum om. C.

que adoriuntur: in quos impetu illi statim facto, ad quingentos cae-
dunt. dein cum imperator in locum, ubi Boëmundum transiturum
esse coniciebat, milites sortes una cum Turcis, Migideno duce, mi-
sisset, eos Boëmundus, ut prope fuerunt, aggressus vicit atque ad flu-
vium usque persecutus est.

7. Postridie eius diei, sole orto, Boëmundus fluvium, cuius
mentionem iam fecimus, una cum comitibus et ipso Bryennio trans-
gressus, cum palustrem regionem prope Larissam anuadvertisset, in-
venissetque inter montes duos locum saltuosum in angustias, quas
clusuras vocant, desinentem, Demenici palatium dictum, eum ingressus
est ibique castra posuit. postero die sub diluculum cum universo exercitu
accessit phalangis dux Michael Ducas, avunculus meus, vir prudenti-
ae laude celeberrimus, forma et magnitudine corporis non aequalibus
modo, sed omnibus omnino, qui unquam fuere, praestans: admiratio
cepit omnes, qui adspiciebant hominem: idem de futuris callidissime
coniciebat et praesentia indagabat conficiebatque unus omnium dex-

ἀπαράμιλλος. τούτῳ ὁ αὐτοκράτωρ ἐπέσκηψεν μὴ πάντας ἐν-
 τὸς τοῦ στομίου τῆς κλεισούρας εἰσελθεῖν, ἀλλὰ τὰς μὲν δυ-
 νάμεις ἔξωθεν ἴστασθαι ἰλαδόν, ὀλίγους δὲ διελεῖν Τούρκων
 καὶ Σαυροματῶν τῆς τοξείας εἰδήμονας καὶ τούτοις παραχω-
 ρῆσαι τῆς εἰσόδου, ἐπισκῆψαι δὲ τούτοις, μηδενὶ ἑτέρῳ ξίφει 5
 πλὴν οἰστοῖς χρῆσασθαι. εἰσελθόντων δὲ καὶ ἰππασίας ποι-
 Βουμένων κατὰ τῶν Λατίνων, οἱ ἔξωθεν ἰστάμενοι πρὸς ἀλ-
 λήλους σφαδάζοντες ἤριζον, ὁποῖος ἂν τὸ στόμιον εἰσελθοί.
 ὁ γὰρ Βαϊμούντος πλήρης ὢν στρατηγικῆς ἐπιστήμης, τοὺς ὑπ'
 αὐτὸν ἐκέλευε συνησυχίας ἴστασθαι, καὶ ταῖς ἀσπίσιν ἐαν- 11
 τοὺς περιφράττοντας ἀτρεμεῖν. ὁ δέ γε πρωτοστράτωρ θεα-
 σάμενος τοὺς ὑπ' αὐτὸν κατὰ μικρὸν ἐκρέοντας καὶ εἰσερχο-
 μένους διὰ τοῦ στομίου, εἰσῆλθε καὶ αὐτός. ὁ δὲ Βαϊμούν-
 τος τούτους θεασάμενος, ὥσπερ λέων ἐχάρη μεγάλῳ ἐπὶ σώ-
 ματι κύρσας, εἶπεν ἂν τις Ὀμηρικῶς, ὡς καὶ οὗτος ἰδὼν ἐν 16
 αὐτοῖς ὀφθαλμοῖσι τούτους καὶ τὸν πρωτοστράτορα Μιχαήλ,
 C ἀσχέτῳ ῥύμη πανσυδὶ κατ' αὐτῶν ἴεται · οἱ δὲ παραχορῆμα
 νῶτα τούτοις διδύασιν. Οὐζᾶς δὲ τὴν κλῆσιν φερώνυμον ἐκ τοῦ
 γένους λαχών, ἐπ' ἀνδρεία διαβεβοημένος, εἰδὼς ἡδ' ἐπὶ δεξιὰ
 ἡδ' ἐπ' ἀριστερὰ νωμῆσαι βῶν ἀζαλέην, καθ' Ὀμηρον, ἐν 20

1. ἐπέσκηψεν ὁ αὐτοκράτωρ G. 2. τῆς κλεισούρας στομίου G,
 altero ordine PA. 3. ἔξω A. διελῶν C, διελθεῖν A. 4.
 καὶ alterum om. CG. 5. τούτοις: σφίσι A. 9. στρατηγικῆς FC
 et in margine P, βασιλικῆς PAG. 12. αὐτὸν: αὐτοῦς A. 13.
 ὁ δὲ: καὶ ὁ A. 14. τούτους: τοῦτον A. ὥστε conl. Hoe-
 schel. 16. ὀφθαλμοῖσι CAG, ὀφθαλμοῖς P. 18. τοῦ-
 τοις add. A. 19. λαβῶν G. 20. καθ' Ὀμηρον om. A.

terrimae. huic igitur praeceperat imperator, ut non omnes in angusti-
 arum fauces introduceret, sed copias extra consistere iuberet turma-
 matim dispositas. paucos tantum e Turcis Sarmatisque selectos, qui
 iaculandi arte excellerent, intrare pateretur, nec tamen ullo alio ar-
 morum genere quam telis eos uti sineret. verum cum hi ingressi in
 Latinos equis inveharentur, qui foris stabant, pugnandi cupiditate
 flagrantes, certabant in fauces introire. nam Boëmundus, rei milita-
 ris admodum peritus, suos confertim stare, scutisque tectos subsistere
 iussit. at protostrator cum suos paulatim dilabi et fauces ingredi cer-
 neret, ingressus est et ipse. quos Boëmundus conspicatus, sicut leo
 gaudet, qui magnam in praedam inciderit, (ita Homerice dixeris),
 sic et hic, ubi suis ipse oculis protostratorem Michaellem cum suis in-
 gressum vidit, vehementissimum in eos copiis omnibus impetum fa-
 cit; illi terga statim vertunt. Uzas autem, nomen a gente nactus,
 virtutis laude insignis, ac peritus, ut Homerus ait, clypeum et dex-
 trorsum et sinistrorsum movere, is, igitur, cum ex angustiis egre-

τῷ τοῦ στομίον ἐξέρχεται δεξιὰ παρεκκλίνας, γοργῶς ἐπι-
 στραφεῖς, παίει τὸν ἀντὶ ὑπαντιάσαντα Λατῖνον· ὁ δ' εὐ-
 θὺς κίμβραχος κατὰ γῆς ἔκειτο. ὁ δὲ Βαϊμούντος ἐδίωκε τού-
 τους μέχρι τοῦ ποταμοῦ Σαλαβρία. ἐν δὲ τῷ φεύγειν ὁ ἤδη
 5 ἤθηδεις Οὐζᾶς παίει τὸν τὴν σημαίαν τοῦ Βαϊμούντου κατέ-
 χοντα διὰ τοῦ δόρατος, καὶ τὴν σημαίαν τῶν χειρῶν αὐτοῦ
 ἀφαρπάσας, μικρὸν περιδιεῖ καὶ κλίνει πρὸς τὸ πρηνές. οἱ D
 γοῦν Λατῖνοι τὴν σημαίαν ἐξ ὀρθίου σχήματος κατακλιθεῖ-
 σαν ἑωρακότες, ἐν συγχύσει γεγόνασι καὶ ἐφ' ἑτέραν ἐτρά-
 10 ποντο ἀτραπὸν, δι' ἧς καὶ τὰ Τρίκαλα καταλαμβάνου-
 σιν ἤδη προκατασχεθέντα παρά τινων τῶν τοῦ Βαϊμου-
 ντου πρὸς τὸ Λυκοστόμιον φευγόντων. κάκεισε τέως ἀνλίζον-
 ται εἰσω τούτων γεγονότες· ἐκεῖθεν δὲ καταλαμβάνουσι τὴν P. 143
 Καστορίαν. ὁ δὲ βασιλεὺς ὑποστρέψας ἀπὸ Λαρίσσης καὶ
 15 τὴν Θεσσαλονικὴν καταλαβὼν, ὁποῖος ἐκεῖνος περὶ τὰ τοιαῦ-
 τα, ταχὺ μάλα πρὸς τοὺς σὺν τῷ Βαϊμούντῳ κόμητας ἀπο-
 στείλας, πολλὰς ὑποσχέσεις ἐπεποίητο, εἰ τὸν Βαϊμούντον
 τοὺς μισθοὺς ἀπαιτήσουσιν, οὕσπερ αὐτοῖς καὶ ὑπέσχετο·
 τοῦ δὲ μὴ ἔχοντος ἀποδοῦναι, παραλείπουσι τοῦτον κατελθεῖν
 20 εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἀναζητῆσαι ταῦτα ἀπὸ τοῦ ἰδίου πι-
 τρὸς Ῥομπέρτου, καὶ αὐτὸν ἐκεῖνον διαπερᾶσαι τοὺς αὐτῶν
 μισθοὺς ἐξαιτησόμενον. καὶ εἰ τοῦτο ἀνύσαιεν, πάντας τιμῆς
 καὶ εὐεργεσιῶν μυρίων ἐπαπολαῦσαι. καὶ ὅσοι μὲν τοῦτῳ B

1. καὶ γοργῶς A. 2. ὑπαντιάσαντα PA, ὑπαντήσαντα CG.
 4. σαλαβρία CG. 8. ἐξ ὀρθίου σχήματος om. A. 11. παρά
 τινων τῶν παρά τοῦ Βαϊμούντου πρὸς τὸ Λυκοστόμιον φευγόν-
 των conl. Wilken. Hist. Comm. p. 200. 12. ἀνλίζονται C, ἠλλί-
 ζοντο PG. 16. σὺν: ἐν G. 18. ὡσπερ CAG. 23. μυρίων
 εὐεργεσιῶν A. τοῦτῳ A, τούτων PG. vid. annotat.

diens ad dextram declinaret, celeriter conversus, Latinum occurren-
 tem percutit; atque is statim praeceps humi corruit. Boëmundo au-
 tem Romanos persequente usque ad Salabriam flumen, idem, cuius
 meminimus, Uzaz signiferum Boëmundi hasta percussit, signumque de
 manibus extortum aliquantum vibravit inclinavitque terram versus.
 Latini, cum signum inclinatum cernerent, trepidantes alteram capes-
 sunt viam ac Tricala perveniunt, quae urbs a nonnullis Boëmundi
 militibus Lycostomium versus fugientibus iam occupata erat. illic ali-
 quamdiu commorati, Castoriam occupant. Imperator Larissa reversus
 cum Thessalonicam pervenisset, ut solebat in eiusmodi rebus, celeriter
 per legatos Boëmundi comitibus maximas pollicitationes fecit, si a Boë-
 mundo stipendia exigenter promissa; et cum solvendo non esset, eum
 inducerent, ut ad mare proficisceretur et pecuniam a Roberto patre
 requireret, vel adeo ipse traiceret, quo mercedem pararet. quod si

ἐπὶ μισθῷ δουλεῦσαι θελήσουσι, προσλαμβάνεσθαι τούτους
καὶ ἀποχωρῶντα τὸν μισθὸν ἀποδοῦναι κατὰ τὰ θελήματα αὐτῶν,
τούς δ' αὖ εἰς τὰς οἰκίας αὐτῶν βουλομένους ἀπελθεῖν ἀκινδύ-
τως διαβιβάσαι διὰ τῆς Οὐγγρίας. ὑπεῖξαντες οὖν τῷ τοῦ
βασιλέως προστάγματι οἱ κόμητες, τούς τῶν παραδραμόντων 5
τεσσάρων ἐνιαυτῶν μισθοὺς ἀσυμπαθῶς ἀπήτουν. ὁ δὲ μὴ
ἔχων ἀποδοῦναι, ἀνεβάλλετο τέως. ὡς δὲ ἐνέκειντο εὐλογα
V. 115 αἰτοῦντες, μὴ ἔχων ὃ τι καὶ δράσειε, τὸν μὲν Βρυέννιον
αὐτοῦ πον φυλάσσειν τὴν Καστορίαν κατέλιπε, καὶ τὸν τοὺς
Πολόβους φυλάσσοντα Πέτρον τοῦ Ἀλίφα· αὐτὸς δὲ τὸν 10
Αὐλῶνα κατέλαβε. τοῦτο δὲ μεμαθηκῶς ὁ βασιλεὺς νικητῆς
εἰς τὴν βασιλεύουσαν τῶν πόλεων ἐπαναζεύγνυσι.
C 8. Καταλαβὼν δὲ ταύτην καὶ ἐν συγχύσει τὰ κατὰ τὴν
ἐκκλησίαν εὐρών, οὐδὲ πρὸς βραχύν τινα χρόνον ἀνέσεως
ἔτυχεν. ἀλλ' ὁποῖος ἐκεῖνος ἀποστολικὸς μαθητῆς ὢν, ἐπεὶ 15
κυμαينوμένην τοῖς τοῦ Ἰταλοῦ δόγμασι τὴν ἐκκλησίαν εὔρε,
καὶ κατὰ τοῦ Βρυεννίου ἐβουλεύετο, (Κελτὸς δὲ οὗτος τὴν
Καστορίαν κατασχών, ὡς εἴρηται,) ἀλλ' οὐδ' οὕτως ἡμέλει
τοῦ δόγματος. ἐπὶ τούτοις γὰρ καὶ τὰ κατὰ τὸν Ἰταλὸν [περὶ
τῆς αἰρέσεως τοῦ Ἰταλικοῦ] ἐβλάστησαν μεγάλως τὴν ἐκκλη- 20
D σίαν συνταράττοντα. οὗτος δὲ ὁ Ἰταλὸς (δεῖ γὰρ τὰ κατ'

3. ἀκινδύνους C. 6. ἀσυμπαθῶς om. A. 8. δράσειε A, δράσειεν
PG. 9. κατέλιπε G. καὶ τὸν πέτρον τοῦ ἀλίφα τοὺς πολόβους
φυλάξαντα A. 11. νικητῆς om. A. 12. ἐπαναζεύγνυτο A.
15. εἰύγχανεν A. μαθητῆς add. A. 16. Ἰταλικοῦ CG. 17.
κατὰ C, καὶ P, καὶ κατὰ G. 19. τὰ περὶ τῆς αἰρέσεως τοῦ Ἰτα-
λικοῦ κατὰ τὸν Ἰταλὸν ἐβλάστησαν G. ego indicem capitis, qui in
textum irrepsit, uncis inclusi. 21. ταραττοντα CG. ὁ om. AG.

effecissent, omnes honorem atque innumera beneficia capturos, et
quicumque suis sub signis merere vellent, eos se in commilitium ascit-
urum esse et tantam mercedem soluturum, quantam cuperent. qui
vero redire domum mallent, tutum illis iter per Hungariam se datu-
rum. eam conditionem comites secuti, stipendia quadriennii praeter-
iti sine ulla indulgentia flagitarunt. hic cum a pecunia laboraret,
differebat diem; sed instantibus illis iusta petere, cum non haberet,
quo se verteret, Bryennium reliquit ad Castoriam defendendam; Po-
loborum custodiam Petro Aliphae tradidit; ipse Aulonem petiit. quod
ubi imperator comperit, victor in urbium reginam reversus est.

8. Ibi cum perturbatam ecclesiam invenisset, ne paullum quidem
requievit; sed ut erat disciplinae apostolicae addictus, ubi vexatam
Itali dogmatis ecclesiam vidit, licet proficisci in Bryennium cogitaret,
(Gallum istum Castoriam tenere narravimus,) tamen ne sic quidem do-
ctrinam evangelicam neglexit. eo enim tempore Itali haeresis succe-

αὐτὸν ἐξ ἀρχῆς αὐτῆς διηγῆσασθαι,) ὠρμητο μὲν ἐξ Ἰταλίας καὶ ἐν τῇ Σικελίᾳ ἐφ' ἱκανὸν διέτριψε· νῆσος δὲ αὕτη ἀγχοῦ τῆς Ἰταλίας διακειμένη. οἱ γὰρ Σικελοὶ ἀποστάντες τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς καὶ εἰς πόλεμον κατ' αὐτῶν καὶ μάχας ἀπονενευκότες, τοὺς Ἰταλοὺς εἰς συμμαχίαν προῦκαλέσαντο, μεθ' ὧν καὶ ὁ τοῦ Ἰταλοῦ πατὴρ ἦν, ἔχων καὶ τὸν παῖδα μεθ' ἑαυτοῦ, κὰν μὴ στρατεύσιμον εἶχε τὴν ἡλικίαν, συνεφερόμενον τούτῳ καὶ συμπαρασκαίροντα καὶ τὰ πολεμικά, οἷα τὰ τῶν Ἰταλῶν, παιδευόμενον. τὰ μὲν οὖν πρῶτα τῆς ἡλικίας οὕτως εἶχε τῷ Ἰταλῷ, καὶ ἡ πρώτη τοιαύτη τούτῳ καταβολὴ τῆς παιδείσεως. ἐπεὶ δὲ ὁ κλεινὸς ἐκεῖνος Γεώργιος ὁ Μα- P. 144
νάκης, τοῦ Μονομάχου τὰ σκῆπτρα τῆς Ῥωμαίων διέποντος, τυραννήσας τὴν Σικελίαν κατέσχε, μόλις ἐκεῖθεν ὁ τοῦ Ἰταλοῦ πατὴρ καὶ τὸν παῖδα ἐπιφερόμενος πέφευγε. καὶ εἰς Λογγοβαρδίαν φρυγίδες ἄμφω κατήχθησαν ἔτι ὑπὸ Ῥωμαίους τελοῦσαν. ἐκεῖθεν δὲ οὗτος ὁ Ἰταλός, οὐκ οἶδ' ὅπως, τὴν Κωνσταντινούπολιν κατέλαβεν, ἀπάσης παιδείας καὶ τέχνης λογικῆς οὐκ ἐνδεῶς ἔχουσαν. καὶ γὰρ ἀπὸ τῆς αὐτοκρατορίας Βασιλείου τοῦ πορφυρογεννήτου μέχρι αὐτῆς τῆς τοῦ Μονομάχου βασιλείας ὁ λόγος, εἰ καὶ τοῖς πλείοσιν ἐρραθύμ- B
μητο, ἀλλ' οὖν γε πάλιν οὐ καταδεδυκώς, ἀνέλαμψε καὶ ἀνέ- B
θορε καὶ διὰ σπουδῆς τοῖς φιλολόγοις ἐγένετο ἐπὶ τῶν χρόνων Ἀλεξίου τοῦ αὐτοκράτορος, τὰ πρὸ τούτου χλιδῶντων

1. αὐτῆς add. CA. 3. τῆς τῶν Ῥωμαίων G. 7. στρατεύειν CG.
8. καὶ alterum om. G. 11. Γεώργιος ἐκεῖνος PG, altero ordine F.
17. Κωνσταντίνου Λ.

vit, quae magnopere ecclesiam agitavit. hic autem Italus (nam ab initio repetendum est) Italia oriundus, aliquamdiu in Sicilia commoratus est, quae est insula prope Italiam. etenim Siculi cum a Romanis defecissent et bellum in eos pararent, Italos auxilio arcessiverunt; inter quos etiam Itali pater erat, filiolum secum ducens, qui licet nondum militari aetate esset, tamen sequebatur patrem titubanti pede et militiam, ut Itolorum mos est, discebat. talis igitur pueritia Itali erat, et tale initium ac fundamentum eruditionis eius. cum vero celebris ille Georgius Maniaces, Monomacho Romanorum imperatore, tyrannidem in Sicilia occupasset, aegre illinc Itali pater una cum filio aufugit; et in Longibardiam profugi ambo rediere, Romanis etiam tum subiectam. hinc Italus iste, nescio quo modo, Cpolin venit, cuiusvis eruditionis bonarumque artium nequaquam tum expertem. nam inde a Basilii Porphyrogeniti principatu usque ad ipsum Monomachi imperium litterarum studia, etsi fere iacebant, tamen non plane erant extincta, donec imperatoris Alexii temporibus excitata, efflorescere coeperunt ac summa diligentia a philologis tractari. nam antehac delicati plerique erant nugas-

τῶν πλειόνων καὶ παιζόντων ἀνθρώπων καὶ ὀρτυγίαις καὶ ἄλλοις αἰσχίοσι παιγνίοις ἐνασχολουμένων διὰ τὴν γλιδὴν, λόγον δὲ καὶ παιδευσιν ἅπασαν τεχνικὴν ἐν παρέργῳ τιθεμένων. οὕτως οὖν τοὺς ἐνταῦθα ἔχοντας ὁ Ἴταλὸς εὐρηκῶς, καὶ ἀνδράσιν ὁμιλήσας σχολαστικοῖς καὶ ἀμειλίχοις καὶ τὸ ἦθος ἀγροίοις, (ἦσαν γὰρ τότε καὶ τινες περὶ τὴν βασιλεύουσαν τοιοῦτοι,) παιδείας τοίνυν λογικῆς ἔξ ἐκείνων μετασχών, καὶ Μιχαὴλ ἐκείνῳ τῷ Φελλῷ ἐν ὑστέρω προσωμίλησεν, ὅς οὐ πάνυ τοι παρὰ διδασκάλοις σοφοῖς ἐφοίτησε, διὰ φύσεως C δὲ δεξιότητα καὶ νοὸς ὀξύτητα, τυχὼν μέντοι καὶ Θεοῦ ἀρωγοῦ πρὸς τούτοις διὰ τὴν θερμοτάτην ἱκεσίαν τῆς μητρὸς αὐτοῦ ἐπαγωγῆς συχνῶς τῷ ἐν τῷ ναῷ τοῦ Κύρου τῆς Θεοτόκου σεμνῷ εἰκονίσματι καὶ θερμοῖς τοῖς δάκρυοις ὑπὲρ τοῦ παιδὸς ἐκκαλουμένης, εἰς ἄκρον σοφίας ἀπάσης ἐλλητικῶς V. 116 καὶ τὰ Ἑλλήνων καὶ τὰ Χαλδαίων ἀκριβοσάμενος, γέγονε τοῖς 15 τότε χρόνοις περιβόητος ἐν σοφίᾳ. τούτῳ γοῦν ὁ Ἴταλὸς προσομιλήσας ἐν ἀπαιδευτῷ ἦθει καὶ βαρβαρικῷ οὐκ ἠδύνατο D φιλοσοφίας εἰς βάθος ἐλθεῖν, διδασκάλων ὅλως μηδ' ἐν τῷ μανθάνειν ἀνεχόμενος, θράσους ὢν μεστὸς καὶ ἀπονοίας βαρ-

1. πλειόνων ἀνθρώπων καὶ παιζόντων A, πλειόνων καὶ παιζόντων ἀνθρώπων PG. καὶ ante ὀρτυγίαις om. AG. ὀρτυγοθήραις G, ὀρτυγίαις A, ὀρτυγίαις P. correxi. vid. annotat. 2. ἀσχολουμένων C. 3. τεχνικὴν: λογικὴν A. 6. τινες τοιοῦτοι περὶ τὴν βασιλεύουσαν A. 9. οὐ πάνυ: καὶ πάνυ A. τοι: lege τι. 10. ὀξύτητα: εὐθύτητα A. μέν τι A. 11. διὰ τὴν θερμοτάτην — αὐτοῦ AG, διὰ τὴν τῆς μητρὸς θερμοτάτην ἱκεσίαν αὐτοῦ P et omisso αὐτοῦ C. 12. ἐν τῷ A, αὐτῷ PG. 13. σεμνῷ C, σεπτῷ PAG. 15. τὰ alterum om. A. 16. τότε: τε G. ἐν σοφίᾳ om. G. 18. διδασκόντων CG.

que agebant ac coturnicum certaminibus et aliis turpioribus ludicris tempus terebant per mollitiem, litteras et omnem honestarum artium cultum vilipendentes. ita comparatos cum Italus homines hinc invenisset, et doctoribus umbraticis durisque atque agrestibus usus esset, (nam erant tum temporis tales in urbe nonnulli,) cum is igitur litteris eruditus ab his esset, etiam Michaellem illum Psellum postea adiit, qui etsi praeceptorum doctorum scholas minime frequentaverat, tamen naturali ingenii dexteritate et acumine, ad haec etiam dei auxilium nactus ob matris preces ardentissimas, crebris vigiliis ad sanctam deiparae in Cyri templo imaginem non sine lacrimis fervidis pro filii salute fusas, summum omnis sapientiae fastigium assecutus erat, et cum Graecorum simul et Chaldaeorum litteras apprime calleret, magna tum temporis doctrinae laude florebat. huic igitur Italus operam dedit, sed quoniam rudi et barbaro ingenio erat, in adytum philosophiae penetrare non potuit, praecipue quod praeceptores, qua erat arro-

βαρικῆς, πάντων τε καθυπερτερεῖν καὶ πρὸ τοῦ μαθεῖν οἰόμενος, καὶ πρὸς αὐτὸν τὸν Ψελλὸν ἐκ πρώτης ἀφειτηρίας ἀντετάξατο. ἐμβαθύννας δὲ τῇ διαλεκτικῇ, μεθήμερινούς θορύβους ἐν πανδήμοις συνελύσεσιν ἐποιεῖτο, σοφιστικὰς συνεί-
 5 ρων ἐρεσχελίαις, καὶ πᾶν εἴ τι τοιοῦτον προτιθεῖς, καὶ αὐθις P. 145
 ἐπέχων λόγον τοιουτότροπον. τοῦτον προσηταιρίσατο καὶ ὁ
 τηρικαῦτα βασιλεύων Μιχαὴλ ὁ Δούκας καὶ οἱ τοῦτον ἀδελ-
 φοί· καὶ δευτέρου μὲν λόγον τοῦτον πρὸς τὸν Ψελλὸν ἐτί-
 10 θεντο, ὅμως δὲ περιείχοντό τε αὐτοῦ καὶ ἐν λογικαῖς συνε-
 χρῶντο ἀμίλλαις· ἦσαν γὰρ φιλολογώτατοι οἱ Δούκαι, καὶ
 οἱ τοῦ αὐτοκράτορος ἀδελφοὶ καὶ αὐτὸς δὴ ὁ βασιλεὺς Μι-
 χαήλ. ὁ δὲ Ἴταλὸς θερμὸν αἰεὶ καὶ μανικὸν πρὸς τὸν Ψελλὸν
 ἔβλεπε, κὰν ἐκεῖνος ὡς αἰετὸς τῶν τοῦ Ἴταλοῦ ἐρεσχελιῶν
 15 ὑπερίπτατο, διεγείρετο καὶ ἐπρίετο, ἐνεπίμπρατο ἢ ἐλνπεῖτο.
 τί τὸ μετὰ ταῦτα; ἐσφάδαζε τὰ τῶν Λατίνων τε καὶ Ἰταλῶν B
 κατὰ Ῥωμαίων, καὶ ἡ τῆς Λογγιβαρδίας ὅλης ὁμοῦ καὶ Ἰτα-
 λίας ἐμελετᾶτο κατάσχεσις. καὶ ὁ βασιλεὺς ἐκεῖνος τὸν Ἴταλὸν
 ὡς οἰκεῖον δῆθεν καὶ ἄνδρα ἀγαθὸν καὶ τὰ τῶν Ἰταλῶν ἐπι-
 20 στάμενον εἰς Ἐπίδαμνον ἀπέστειλε. καὶ ἵνα συντέμω τὸν λόγον,
 ὡς κάκει ἐφωρῶτο τὰ ἡμέτερα προδιδούς, καὶ ἀπεστέλλετο ὁ

1. ὑπερτερεῖν G. μαθεῖν A, μανθάνειν PG. 3. καθη-
 μερινούς A. 4. συνελύσεσι πεποίητο A. 6. λόγον τοιοῦ-
 τον. τοῦτον τρόπον προσηταιρίσατο P, recte CAG. 8. τοῦ-
 τον om. GA. 9. περιείχοντό τε A, περιείχον τότε PG. 11.
 δῆ: δὲ G. 15. τε add. CA. 16. ὅλος A. 17. ὁ om.
 A. ἐκεῖνον A. 18. καὶ prius om. A. τῶν A, τὸν P,
 κατὰ τῶν G. 19. συντέμω G, συντέμω PA. 20. τὰ κα-
 ταπροδιδούς ἡμέτερα P, τὰ ἡμέτερα προδιδούς CAG.

gantia et barbara stoliditate, ne in discendo quidem ferre posset, cunq̄ue omnibus se, etiam antequam didicisset, antecellere opinaretur, ipsi quoque Psello a primo limine se opponere coepit. dialecticae autem penitus immersus, quotidianos tumultus in conventibus publicis concitabat, cum sophisticas cavillationes sereret ac nihil non ex dialectico genere proponeret et rursus eadem ratione probaret. hunc in familiaritatem receperunt imperator tunc temporis Michael Ducas eiusque fratres, et licet secundo post Psellum loco haberent, tamen amore eum amplectebantur, et in doctis certaminibus eo utebantur. erant enim litterarum studiosissimi Ducae, et imperatoris fratres et Michael ipse. Italus vero ardenti semper et furioso vultu Psellum intuebatur, et si quando ille ut aquila perplexis Itali captiunculis superevolaret, irritabatur et fremebat, urebatur vel dolebat. quid postea? exardescerebat Latinorum atque Itolorum in Romanos bellum; et Longibardiae totius simul atque Italiae occupatio agitabatur. eo tempore imperator Italum, scilicet ut familiaritate sibi coniunctum et

μέλλων αὐτὸν μετακινεῖν ἐκεῖθεν, τούτου αἰσθόμενος φηγὰς εἰς Ῥώμην ᾗχето. εἶθ' ὁποῖος ἐκεῖνος μεταμεληθεὶς, πρὸς τὸν βασιλέα παρακλήσει χρησάμενος, κατὰ τὴν κέλευσιν ἐκείνου τὴν Κωνσταντινούπολιν κατέλαβε, τὴν μονὴν τὴν οὕτω καλομένην Πηγὴν ἐνδιαίτημα λαβὼν καὶ τὴν ἐκκλησίαν τῶν 5 ἁγίων τεσσαράκοντα. ἔνθα καὶ τοῦ Ψελλοῦ μεταχωρήσαντος Βυζαντιόθεν μετὰ τὴν ἀπόκασιν, αὐτὸς φιλοσοφίας ἀπάσης προέστη διδάσκαλος, ὕπατος τῶν φιλοσόφων χρηματίσας, καὶ τὰς τε Ἀριστοτελικὰς βίβλους καὶ τὰς Πλατωνικὰς ἐξηγεῖσθαι ἐσπούδαζεν. καὶ ἦν μὲν τῷ δόξαι πολυμαθέστατος, δεινὸς 10 δὲ μᾶλλον εἶπερ τις ἄλλος διερευνησασθαι τῶν ἄλλων τὴν δεινοτάτην περιπατητικὴν, καὶ ταύτης πλέον τὴν διαλεκτικὴν. πρὸς δὲ τὰς ἄλλας τέχνας τῶν λόγων οὐ πάνυ τι εὐφυῶς εἶχεν, ἀλλὰ περὶ τε τὴν γραμματικὴν ἐχώλευε τέχνην καὶ 15 τοῦ ῥητορικοῦ νέκταρος οὐκ ἐγεύσατο· οὐδὲ ἐκεῖθεν ὁ λόγος 15 τούτῳ ἐφήρμοστο καὶ εἰς κάλλος ἀπέξεστο. ἔνθεν τοι καὶ τοῦ χαρακτῆρος εἶχε στρυφνῶς καὶ τὸ πᾶν ἐμπεριβόλως. καὶ V. 117 συνενεῦκει ὁ λόγος αὐτῷ τὰς σφραῖς, καὶ διόλου ἀπέπνει δρι- P. 146 μύτητος. διαλεκτικῶν δὲ ἐφόδων ἐμεμéstωτο τούτῳ τὸ σύγ-

1. ἐκεῖθεν μετακινεῖν A, μετακινήσαι CG. 2. ὁποῖος ἐκεῖνος om. A. 3. τὴν add. A. 4. τὴν Κωνσταντινίου A, idque habet Ducang. Constant. Christ. IV. p. 184. 10. τὸ δόξαι G, τῷ om. A. φιλομαθέστατος A. 11. εἶπερ: ἤπερ A. τῶν ἄλλων: lege τῶν ἀνθρώπων. vid. annotat. διερευνησασθαι τῶν ἄλλων om. G, διερευνησασθαι om. C, ἐν τῷ διερευνησασθαι τὴν δεινοτάτην A. 13. ἄλλας om. A. πάνυ τι CG, πάντι P. 15. οὐδ' A. 16. τούτῳ CAG, τούτου P. 17. an ἀνεμπεριβόλως? vid. annotat. 18. δόλου P, διόλου CAG. 19. τούτου AG.

probum hominem, qui Italice bene sciret, Epidamnum misit. sed (ut rem breviter exponam,) cum res nostras prodere argueretur, mittereturque iam, qui inde eum pelleret, prospiciens id Romam fugit. dein, ut erat ille, ad poenitentiam versus, supplices imperatori litteras misit; cuius iussu Cpolin rediit secessitque in monasterium, Pege dictum, et ecclesiam Quadraginta Martyrum. ibi, Psello post tonsionem Byzantio egresso, ipse philosophiam universam docebat, principis philosophorum dignitatem nactus, Aristotelisque et Platonis libris interpretandis operam navabat. ac plurimarum quidem habebatur litterarum cognitione praeditus; re vera tamen peritus modo erat, si quis alius mortalium, philosophia Peripatetica longe gravissima, praecipue dialectica. ad reliquas litterarum disciplinas nullo modo aptus erat: in grammatica claudicabat, rhetoricum nectar non gustaverat. itaque nec oratio eius concinna ac polita erat; et character austerus et horridus omnino. contraxerat doctrina supercilia, ac totus redolebat asperitatem. dialecticis autem rationibus plenae eius scriptiones erant, et oratio redundabat epicherematis, sed in disputando

γραμμα, καὶ ἡ γλῶττα τῶν ἐπιχειρημάτων ἐπεφόρητο τῷ δια-
 λεγομένῳ ἐν ταῖς ὁμιλίαις μᾶλλον ἢ ταῖς γραφαῖς. οὕτως
 εἶχεν ἰσχυρῶς πρὸς τὰς διαλέξεις καὶ τοσοῦτον ἄφρυκτος ἦν,
 ὡς τὸν ἀποκρινόμενον αὐτομάτως συναχθῆναι πρὸς τὴν σιγὴν
 5 καὶ εἰς ἀμηχανίαν ἐλθεῖν. ἐκατέρωθεν γὰρ τῆς ἐρωτήσεως
 βόθρον ὤρυττε, καὶ εἰς φρέαρ ἀποριῶν ἐνέβαλλε τὸν προσδια-
 λεγόμενον. οὕτως ἐμπείρως ἔχων τῆς διαλεκτικῆς ὁ ἀνὴρ, καὶ
 ταῖς ἐπαλλήλαις ἐπερωτήσεσι κατέπνιγε τοὺς διαλεγόμενους,
 συγγέων αὐτῶν καὶ συνταράττων τὸν νοῦν. καὶ οὐκ ἦν τὸν
 10 ἅπαξ αὐτῷ συντυχόντα τοὺς λαβυρίθους τούτους διελθεῖν. Β
 ἀμουσώτατος δὲ ἄλλως ἦν, καὶ θυμὸς αὐτοῦ κατεκράτει· καὶ
 ἦν τινὰ πον προσεκτιήσατο ἀρετὴν ἀπὸ τοῦ λόγου, κατέλυε
 καὶ ἠφάνιζεν ὁ θυμὸς. διελέγετο γὰρ καὶ ἔπεσι καὶ χειρὶν
 ὁ ἀνὴρ, καὶ τὸν προσδιαλεγόμενον οὐκ ἠφίει πρὸς ἀπορίαν ὄλως
 15 ἐλθεῖν, οὐδὲ αὐταρκες ἦν αὐτῷ τὸ ἐπιρράψαι τοῦ ἀντικει-
 μένου τὸ στόμα καὶ σιγὴν αὐτῷ καταψηφιᾶσθαι, ἀλλ' εὐθύς
 ἡ χεὶρ κατὰ τε τοῦ πῶγωνος καὶ τῶν τριχῶν προσεφῆλλετο,
 καὶ ὕβρις εὐθύς ξυνεπόδιζεν ὕβριν· καὶ ἀκάθεκτος ἦν ὁ ἄν-
 θρωπος καὶ τὰς χεῖρας ὁμοῦ καὶ τὴν γλῶτταν. τοῦτο δὲ C

3. ἄφρυκτος C. 4. αὐτομάτως: αὐτοκράτορα A. συναχθῆ-
 ναι A, συνενεχθῆναι PG. 6. ἐνέβαλε A. πρὸς τὸν διαλε-
 γόμενον A. 7. ἔχων A, εἶχε PG. 8. τοὺς διαλεγόμενους
 κατέπνιγε A. 9. ταράττων A. καὶ alterum om. A. 10. λαβι-
 ρύνθους P. τούτους om. A. 12. ἦν τινὰ CG. πον om.
 CAG. 13. ἠφάνιζετο A. 14. διαλεγόμενον A. ἀφίει A.
 15. οὐδ' A. αὐτοῦ G. ἐπιρράψαι τὸ τοῦ ἀντικειμένου
 στόμα G. 16. καταψηφιᾶσθαι G. an καταψηφίσασθαι? lege
 αὐτοῦ 17. τῶν om. P, add. CAG. 18. ξυνεπόδιζεν CA,
 ξυνεπόδιζεν P. ὁ ἀνὴρ A.

tamen magis quam in scribendo. adeo autem valebat disputando nec
 superari poterat, ut qui responderet, ultro ad silentium atque ad angu-
 stias redigeretur. nam interrogationes faciebat gemina utrimque fovea,
 et in puteum difficultatum iniiciebat, quocum disputabat. tanta pe-
 rilia dialecticae cum esset, etiam continuis interrogationibus prae-
 focabat adversarios, conturbans eorum atque percellens animum; nec
 erat, qui semel cum eo congressus, labyrinthis se hisce expedire posset.
 coterum litteris admodum rudis erat, et irae perquam impotens; et
 si quam doctrinae laudem assecutus erat, eam iracundia obterebat
 obruebatque. disputabat enim tam lingua quam manu; et adver-
 sarium in angustias omnino venire non sinebat, nec sufficebat ei oppres-
 sisse os adversario, silereque ipsum coegisse; sed manus in barbam statim
 et capillum involabat, et contumelia statim excipiebat contumeliam:
 manu iuxta ac lingua homo indomitus erat. hoc unum habebat non
 alienum a philosopho, quod, ubi percusserat adversarium, iracundiam

μόνον οὐκ ἀφιλόσοφον εἶχεν, ὅτι μετὰ τὴν πληγὴν κατελίμ-
 πανεν τοῦτον ὁ θυμὸς, καὶ τὸ δάκρυον κατελάμβανε, καὶ εἰς
 λαμπρὸν μετάμελον ἤρχετο. εἰ δέ τῳ φίλον καὶ περὶ τῆς ὄψεως
 αὐτοῦ μαθεῖν, μεγάλη μὲν αὐτοῦ ἡ κεφαλὴ, τὸ μέτωπον προ-
 πετεστάτον, πρόσωπον ἐμφανές, καὶ ὁ μυκτῆρ ἐλεύθερόν τε 5
 καὶ ἄνετον ἀπέπνει τὸν ἀέρα, καὶ περιφερῆς ὁ πώγων, τὰ
 στέρνα εὐρῆς καὶ εὐπαγῆς τὰ μέλη τοῦ σώματος, τὴν δὲ τῆς
 ἡλικίας ἀναδρομὴν τῶν εὐμηκεστέρων ἦτιων, τὴν δὲ φωνὴν
 τοιοῦτος, οἷος ἂν ἀπὸ τῶν Λατίνων ἐληλυθὼς νεανίας εἰς τὴν
 D ἤμεδαπὴν γῆν, τὰ Ἑλλήνων μὲν ἐκμάθοι, οὐ πάνυ δὲ καθα- 10
 ριεύοιτο τὴν φωνήν· ἀλλ' ἔστιν οὗ καὶ κολοβώτερα ἐκφέρειν
 τὰς συλλαβὰς. ἀλλ' οὔτε τὸ τοῦ στόματος οὐκ εὐαγές, οὔτε
 τὸ εἰς ἄκρον ἄφωνον ἐλάνθανε τοὺς πολλοὺς, τοῖς δὲ ῥητο-
 ρικωτέροις ἀγροικίζων κατελαμβάνετο. ἔνθεν τοι καὶ τὰ συγ-
 γράμματα τούτου συνέσφιγκτο μὲν ἀπανταχόθεν τοῖς διαλε- 15
 κτικοῖς τόποις, ἀσυνταξίας δὲ κακίαν καὶ σολοικισμὸν σπορά-
 δην διεσπορῆσθαι παντάπασιν οὐκ ἐξέφευγεν.

P. 147

9. Οὗτος τοίνυν προκαθήμενος φιλοσοφίας ἀπάσης, καὶ
 συρρεούσης εἰς αὐτὸν τῆς νεότητος, (καὶ γὰρ τὰ τε Πρόκλον
 καὶ Πλάτωνος καὶ τὰ φιλοσόφων ἀμφοῖν Πορφυρίου τε καὶ 20

1. οὐκ om. C, ὡς AG. κατελίμπανεν AG, καταλίμπανεν P.
 2. τοῦτον: αὐτὸν AG. εἰς μετάληψιν ἤρχετο A. 5. malim
 τὸ πρόσωπον. 6. ἐπέπνει C. 8. εὐμηκεσιτάτων CG. 9.
 τοιοῦτος ἦν A. 10. ὅς τὰ A. μάθοι A. καθαριεύοιτο
 τί τὴν P, τί om. AG, καθαριεύει C. 11. κολοβωτέρας P, κολο-
 βώτερος G, κολοβώτερα A. ἐκφέρει A, ἐκφέρει C. 12.
 οὐκ om. AG. 13. ἄκρου G. 14. ἀγροικίζειν G. 15. συν-
 έσφιγκτο P. διαλεκτικῆς A. 16. δὲ καὶ κακίαν PG, καὶ
 om. A. 17. ἐξέφυγον G. 20. τὰ om. A.

milleret, obortisque lacrimis poenitentiam profiteretur manifestam. quodsi quis etiam figuram hominis nosse cupit: magnum ipsi caput, frons admodum prominens, facies aperta erat; nasus libere spiritum emittebat. barba rotunda, pectus latum, membra corporis firma, statura procerioribus minor. pronuntiatio talis erat, qualis expectari poterat ab eo, qui adolescens e Latinis huc pervenerat: graeca quidem perfecte tenebat, sed non ab omni parte emendata utebatur pronuntiatione; quin nonnunquam obscurius efferebat syllabas, quae plane vitiosa pronuntiandi ratio ut multitudinem haud latebat, ita artis dicendi peritiores eum ut rustice loquentem reprehendebant. itaque scripta eius constricta quidem undique erant locis dialecticis, ceterum pravae compositionis vitia ac soloecismi passim offende-
 bant.

9. Hic igitur cum universae philosophiae praepositus esset atque ad eum iuventus conflueret, (namque Proclum et Platonem et phi-

Ἰαμβλίχον ἀνεκάλυπτε τούτοις δόγματα, καὶ μάλιστα τὰς
 Ἀριστοτέλους τέχναις καὶ τὴν ὡς ὄργανον παρεχομένην χρείαν
 ὑφηγεῖτο τοῖς ἐθέλουσι πραγματεῖαν, καὶ ταύτη μᾶλλον ἐνη-
 βρύνετο καὶ ἐνησχόλητο,) οὐ πάνυ τι τοὺς μανθάνοντας ὠφελῆ-
 5σαι ἐνίσχυσε, τὸν θυμὸν καὶ τὴν ἄλλην τοῦ ἤθους ἀκαταστασίαν
 κωλύειν ἔχων. καὶ ὅρα μοι τοὺς τούτου μαθητάς, τὸν Σολο-
 μῶντα Ἰωάννην καὶ τινὰς Ἰασίτας καὶ Σερβλίαις καὶ ἄλλους τάχα V. 118
 περὶ τὴν μάθησιν ἐσπουδακότας· ὧν τοὺς πλείους θαμὰ φοι- B
 τῶντας πρὸς τὰ βασιλεῖα καὶ αὐτὴ ἐθεασάμην ὕστερον, τε-
 10χνικὸν μηδὲν τι κατὰ ἀκρίβειαν εἰδύτας, σχηματιζομένους δὲ
 τὸν διαλεκτικὸν κινήσειν ἀτάκτοις καὶ μορίων παραφόροις
 τισὶ μεταφοραῖς, ὑγιᾶς δὲ οὐδὲν ἐπισταμένους, προβυλλομέ-
 νους τὰς ιδέαις, ἤδη δὲ καὶ τὰς μετεμψυχώσεις συνεσκιασμέ-
 νως πως καὶ ἄλλ' ἄττα ὁμοιότροπα καὶ παραπλησίως τούτοις
 15ἀλλόκοτα. καὶ τίς γὰρ λόγου μετέχων οὐ παρῆν, τοῦ ἱεροῦ
 ζεύγους τοσοῦτον περὶ τὴν τῶν θεῶν λόγων ἐξερεύνησιν διὰ
 πάσης νυκτὸς καὶ ἡμέρας διαπονουμένων; τοὺς ἐμούςς φημι
 τοκέαις καὶ βασιλεῖς. ἀλλά τι μικρὸν παραδιηγῆσομαι· δί- C
 δωσι γάρ μοι τοῦτο νόμος ῥητορικός. μέμνημαι τῆς μητρὸς
 20καὶ βασιλίδος πολλάκις, ἀρίστον προκειμένου, βιβλὸν ἐν χε-
 ροῖν φερούσης καὶ τοὺς λόγους διερευνημένης τῶν δογματι-

3. θέλουσι G. ἐνηρύνετο A.
 PG. 5. ἐνίσχυσε CAG, ἐξίσχυσε P.
 μα PG. σολομῶντα, Ἰωάννην G.
 13. ἤδη δὲ om. CG. lege εἰ δὲ.
 PG. correxi. 18. δίδοσι P.

4. πάνυ τι CA, πάνυ τοι
 6. κωλύειν CA, κώλυ-
 10. τι μηδὲν G. 12. δ' G.
 14. ἀλλάττα A, ἄλλ' ἄττα

Iosophorum amborum Porphyrii et Iamblichi placita exponebat, ma-
 xime vero Aristotelis tum ceteras artes explicabat cupientibus, tum
 eum librum, qui quasi organi usum praebeat: quo se potissimum iactabat,
 ut cuius interpretationi plus operae impenderat,) tamen nihil prodesse
 discipulis potuit per iracundiam et morum importunitatem. vide mihi
 eius discipulos, Salomonem Iohannem et Iasitam quendam et Serbliam
 aliosque doctrinae, si forte, studiosos. horum plerosque aulam frequen-
 tantes regiam ipsa postea vidi: nullo elegantiori studio imbuti, dia-
 lecticum agebant motibus ineptis et membrorum quadam vecordi iac-
 tatione; sani vero nihil sentiebant: ideas proferebant, ad hoc me-
 tempsychosiu subobscura, et alia quaedam eiusdem generis delira-
 menta. nam quis doctorum hominum aulam non adiit, cum sacrum
 illud par tantopere in litteris divinis perscrutandis dies noctesque
 elaboraret? parentes meos dico imperatores. atque hic breviter
 digrediar; permittit enim lex oratoria. memini matrem meam impe-
 ratricem saepe, prandio iam apposito, librum adhuc manibus tenuisse
 et cum aliorum patrum sanctorum, qui de dogmatis scripserunt, tum

σιῶν ἀγίων πατέρων, μάλιστα δὲ τοῦ φιλοσόφου Μαξίμου
καὶ μάρτυρος. ἐσπουδάκει γὰρ οὐ τοσοῦτον περὶ τὰς φυσικὰς
συζητήσεις, ὅπουσον περὶ τὰ δόγματα, τὴν ὄντως σοφίαν
καρποῦσθαι βουλομένη. καὶ μοι πολλάκις θαυμάζειν ἐπήει,
D καὶ θαυμάζουσα ἔφην ποτὲ πρὸς αὐτὴν “ πῶς αὐτόθεν πρὸς 5
τοσοῦτον ὕψος ἀπέβλεψας; ἔγωγε τρέμω, καὶ οὐδ’ ἄκροις
ὡσὶν ἀποτολμῶ τούτων ἐπαίειν. τὸ γὰρ πάννυ θεωρητικόν τε
καὶ νοερὸν τοῦ ἀνδρός, ὡς φασιν, ἱλιγγον παρέχεται τοῖς
ἀναγινώσκουσιν.” ἡ δὲ μειδιάσασα ἔφην “ ἐπαινετὴν οἶδα τὴν
P. 148 δειλίαν ταύτην· καὶ οὐδ’ αὐτὴ ἀτρέμας ταῖς βίβλοις ταύ- 10
ταις πρόσειμι. ἀλλ’ ὁμως ἀποσπᾶσθαι τούτων οὐ δύναμαι.
σὺ δέ μοι μικρὸν ἀνάμεινον, καὶ ταῖς ἄλλαις ἐγκυπασα βί-
βλοις πρότερον, καὶ τῆς τούτων ἀπογεύσει ἡδύτητος.” ἔτρωσέ
μου τὴν καρδίαν ἡ τῶν ῥηθέντων μνήμη, καὶ ὡσπερ εἰς πέ-
λαγος ἄλλων διηγημάτων ἐμπέπιτωκα. ἀλλὰ με θεομὸς ἱστο- 15
ρίας ἀπείργει· ἔνθεν τοι καὶ πρὸς τὰ κατὰ τὸν Ἰταλὸν ἀνα-
τρεχέτω ὁ λόγος. ἐν τούτοις οὖν τοῖς ἄνωθεν ῥηθεῖσιν αὐ-
τοῦ μαθηταῖς ἀκμάζων ὁ Ἰταλός, πᾶσι καταφρονητικῶς προσ-
B εφέρετο, τοὺς πολλοὺς τῶν ἀνοήτων πρὸς ἀνταρσίας ἀνακι- 20
νῶν καὶ τυράννων ἐκ τῶν οἰκείων μαθητῶν οὐκ ὀλίγους ἀπο-
καθιστάς· καὶ εἶχον πολλοὺς προσφέρειν, εἰ μὴ ὁ χρόνος με
τὴν μνήμην ἀφείλετο. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἦσαν πρὸ τοῦ ἀνα-

6. ἀπέβλεψας G, ἐπίβλεψας P. 15. ἄλλων C, ἄλλο PG. 18.
Ἰταλικὸς G. 19. ἀνταρσίας A, εὐταρσίας PG. 20. μαθη-
τῶν A, μαθημάτων PG. 22. μνήμην: λύπην A.

praesertim Maximi philosophi atque martyris, opera pertractasse. delectabatur enim non tam quaestionum naturalium, quam dogmatum perscrutatione, veram sapientiam percipere cupiens. ac saepe hanc admirata, aliquando “quid, inquebam, sponte animum ad tantam sublimitatem adiecisti? equidem tremo, ac ne summis quidem auribus ista percipere audeo. nam contemplativa illa et subtilis plane hominis oratio vertiginem, ut aiunt, affert legentibus.” ad haec arridens illa “laudabilem, inquit, metum istum scio; neque ipsa sine tremore ad libros hos accedo. tamen avelli ab iis nequeo. tu vero exspecta paullisper: ubi ceteros prius libros cognoris, etiam horum suavitatem percipies.” percussit mihi cor horum memoria dictorum, et quasi in aliarum rerum narrandarum pelagus incidi. sed cohibet lex historiae; quapropter ad Italum oratio redeat. is igitur cum inter illos, quos dixi, discipulos regnans, omnes per contemptum tractaret, plerosque male sanorum ad rebellionem concitavit, tyrannosque ex ipsius discipulis non paucos reddidit; quorum quidem multos adferre possem, nisi memoriam tempus delevisset. sed haec acciderunt, prius-

χθῆναι τὸν ἐμὸν πατέρα εἰς τὴν τῆς βασιλείας περιωπὴν·
 ἐπεὶ δὲ τὰ ὠδὶ παιδείας εὗρεν ἀπάσης ἐνδεῶς ἔχοντα καὶ τέ-
 χνης λογικῆς, τοῦ λόγου πόρρω που ἀπελαθέντος, αὐτός, εἴ
 5 που σπινθῆρές τινες ἦσαν τούτου ὑπὸ σποδιᾷ κρυπτόμενοι,
 ἀναγωννύειν ἠπεύγετο, καὶ τοὺς ὅσοι περὶ τὰ μαθήματα ἐπι-
 ρεπῶς εἶχον, (ἦσαν γάρ τινες καὶ οὗτοι βραχεῖς καὶ μέχρι C
 τῶν Ἀριστοτελικῶν ἐστηκότες προθύρων,) τούτους πρὸς μά-
 θησιν ὀτρύνων οὐκ ἐνεδίδου, προηγείσθαι δὲ τὴν τῶν θείων
 βιβλῶν μελέτην τῆς Ἑλληνικῆς παιδείας ἐπέτρεπε. τὸν δὲ Ἰσα-
 10 λὸν εὗρηκώς θορύβων τὰ πάντα μεστὰ ποιούμενον καὶ πολλοὺς
 ἔξαπατῶντα, τῷ σεβαστοκράτορι Ἰσαακίῳ τὴν τούτου δοκιμα-
 σίαν ἀνέθετο· ἀνὴρ δὲ οὗτος φιλολογώτατος καὶ μεγαλεπη-
 βολώτατος. καὶ ὅς οὕτως ἔχοντα τὸν ἄνδρα εὗρηκώς, δη-
 μοσίᾳ ἤλεγξε παραστήσας εἰς μέσον, εἴθ' οὕτω τῇ ἐκκλησίᾳ V. 119
 5 παρέπεμψε κατὰ κέλευσιν τοῦ ἀδελφοῦ καὶ βασιλέως. ἐπεὶ
 δὲ τὴν ἑαυτοῦ ἀπαιδευσίαν κρύπτειν οὐχ οἶός τε ἦν, κάκεισε D
 ἔκφυλα τῆς ἐκκλησίας δόγματα ἐξηρεῦξάτο καὶ εἰς μέσους
 τοὺς τῆς ἐκκλησίας λογάδας κωμωδῶν οὐκ ἐπαύετο καὶ ἄλλ'
 ἄττα ποιῶν ἤθους ἀπαιδεύτου καὶ βαρβαρικοῦ, προέδρου
 10 οἴοντος τῆς ἐκκλησίας τηρικαῦτα Εὐστρατίου τοῦ Γαριδᾶ· ὅς

4. τινες om. A. κρυπτόμενος G. 5. περὶ: πρὸς? 6. ante
 μέχρι add. alterum οὔτοι P, om. AG. 7. ἐστῶτες G. 9. παι-
 δεύσεως A. δὲ: τε G. 10. τὰ add. A. 14. οὕτως A.
 15. κατὰ om. G. 18. ἄλλὰ τα P, ἀλλάττα G. correxi. 19.
 βαρβαρικοῦ· ὁ τότε ἀρχιερατεύων εὐστράτιος ὁ γαρυδᾶς περὶ τὰς
 οἰκοδομὰς τῆς μεγάλης ἐκκλησίας τούτου παρακατέσχεν, ἵνα A.
 20. Γαριδᾶ G, Γαρυδᾶ PG hic et infra.

quam pater meus rerum potitus esset; qui cum in hac urbe huma-
 nitatem omnem doctrinaeque cultum iacere cerneret, litteris procul
 exsulantibus, ipse, si quae eruditionis scintillae sub cinere laterent,
 eas excitare studebat, et quicumque ad litteras tractandas propensio-
 res erant, (erant autem pauci iique non ultra vestibulum philosophiae
 Aristotelicae proventi,) eos ad studia impellere non destitit; sed sacro-
 rum tamen librorum studium graecis litteris anteponerent, praecepit.
 Italum autem ubi omnia miscere multosque decipere intellexit, ho-
 minis explorandi curam commisit Isaacio sebastocratori; erat quippe
 hic litterarum amantissimus et in rebus gravissimis exercitatus. cum
 is illum talem esse cognosset, palam redarguit eum consessu publico,
 ac sic demum ecclesiastico tribunali tradidit iussu fratris imperatoris.
 sed imperitiam suam cum occultare non posset, ibi quoque dogmata effu-
 dit canoni contraria et coram ipsis ecclesiae antistitibus ludificari
 et alia quaedam facere non desiit, quae inculti et barbari ingenii essent,
 Eustratio Garida ecclesiae tum temporis praeside. qui quidem in aedifi-

τοῦτον παρακατέσχε περὶ τὰς οἰκοδομὰς τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, ἵνα τάχα πρὸς τὸ κρεῖττον μεταποιήσῃ. ἀλλὰ μικροῦ θῆτον ἂν αὐτὸς τῆς ἐκείνου μετέσχε κακίας, ἢ μετέδωκε κρεῖττονος P. 149 γνώσεως, κατὰ τὸ φήμερον· ὁ γὰρ Ἴταλὸς τὸν Γαριδᾶν ὅλον ἑαυτοῦ ἐποιήσατο. τί τὸ ἐντεῦθεν; ὁ δῆμος ἅπας τῆς Κων-5 σταντίνου πρὸς τὴν ἐκκλησίαν συγκεκίνητο, τὸν Ἴταλὸν ἀναζητοῦντες. καὶ τάχα ἂν ἀφ' ὕψους εἰς μέσον τῆς ἐκκλησίας ἔσφιπτο, εἰ μὴ λαθῶν ἐκείνος εἰς τὸν ὄροφον τουτουῦ τοῦ θείου τεμένους ἀνελθῶν, ἔν τινι φωλεῷ ἑαυτὸν συνεκάλυψεν. ὡς δὲ τὰ παρ' ἐκείνου κακῶς δογματισθέντα πολλοῖς τῶν περὶ 10 τὰ ἀνάκτορα ἐθρολλεῖτο, καὶ μεγαστᾶνες οὐκ ὀλίγοι διεφθάρησαν ὑπὸ τῶν φθοροποιῶν τούτου δογμάτων, καὶ μεγάλως ἢ τοῦ βασιλέως ψυχὴ διὰ τοῦτο ἐδάκνυτο, εἰς ἕνδεκά τινα κεφάλαια τὰ δογματισθέντα κακῶς παρὰ τοῦ Ἴταλοῦ συνεκφαλαιώσαντο καὶ τῷ βασιλεῖ ἔξαπέστειλαν. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ 15 αὐτὰ ταῦτα τὰ κεφάλαια τὸν Ἴταλὸν ἀναθεματίσαι ἐπ' ἄμβωνος ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ ἐκέλευσεν ἀνακεκαλυμμένη τῇ κεφαλῇ, τοῦ πλήθους ἅπαντος ἀκροωμένου καὶ ἐπιλέγοντος αὐτοῖς τὸ ἀνάθεμα. ὡς οὖν ἐγένετο ταῦτα, καὶ ὁ Ἴταλὸς ἀκάθεκτος ἦν καὶ πάλιν ἐν πολλοῖς τὰ τοιαῦτα ἔλεγεν ἀναφαν- 20

2. μεταποιήσῃ CA, μεταποιήσαι PG. 4. τὸ φ. G, τὸν P. ὁ γὰρ : καὶ ὁ C et in margine P. 5. ἑαυτὸν G. τῆς Κων-
 σταντίνου om. A. 6. κενήντο A. 7. τάχ' ἂν A. ὕψους
 κύμβαχος ἔσφιπτο A. 8. τουτουῦ om. AG. 10. τῶν add.
 CA. 11. μεγαστᾶνες om. A. 12. ὑπὸ : ἀπὸ C. τούτου
 A, τούτων PG. 13. ἐδάκνυτο CA, ἐδήκνυτο P, ἐδείκνυτο G.
 14. κακῶς τῷ Ἴταλῷ G. 15. ταῦτα om. A. 18. παντός G.
 ἐπιλέγοντος A, λέγοντος PG. 19. τοῦτο A.

ciis magnae aedis eum detinuit, ut ad frugem, si posset, corrigeret. verumenimvero non multum abfuit, quin ipse celerius opinionum eius pravitate inficeretur, quam illum in viam reduceret, ut aiunt. nam totum sibi conciliavit Italus Garidam. quid inde? populus universus Cpolititanus ad aedem concurrat, Italum deposcens; ac fortasse ex summo is in mediam aedem deiectus esset, nisi clam tecto sacrae aedis ascenso, in latebra quadam se abscondidisset. at quae falsa iste tradiderat, cum aulicorum sermonibus agitarentur, ac nobiles haud pauci perniciosus istis dogmatis corrumpentur, imperatorisque animus magnopere hac re morderetur, in undecim capita pravae istae Itali opiniones redactae et ad imperatorem delatae sunt; quae ipsa capita imperator Italum in aede magna ex ambone, nudo capite, anathemati subiicere iussit, populo universo exaudiente et anathema repetente. quo facto, cum Italus sibi nequaquam temperaret, eademque rursus palam multis traderet et, licet admonitus ab impera-

δόν, καὶ παραινόμενος παρὰ τοῦ βασιλέως, ἄτακτόν τε καὶ C
 βαρβαρικὸν ἀπεπήδα, ἀνεθεματίσθη καὶ αὐτός, κἄν ἐσύτε-
 ρον, αὐθις ἐκείνου μεταμεληθέντος, μετριώτερος καὶ ὁ τούτου
 γέγονεν ἀναθεματισμός. καὶ τὰ μὲν δόγματα ἀπεντεῦθεν ἀνα-
 5 θεματίζεται, τὸ δὲ ἐκείνου ὄνομα πλαγίως πως καὶ ὑποκε-
 κρυμμένως καὶ οὐδὲ τοῖς πολλοῖς γνωρίμως ὑπάγεται τῷ ἐκ-
 κλησιαστικῷ ἀναθέματι. καὶ γὰρ οὗτος ἐν ὑστέροις καιροῖς
 μετεβέβλητο περὶ τὸ δόγμα, καὶ ἐφ' οἷς ποτὲ ἐπεπλάνητο,
 μεταμεμέλητο. ἤρνεῖτο δὲ καὶ τὰς μετεμψυχώσεις καὶ τὸ
 10 ὑβριζεῖν τὰς σεπτὰς εἰκόνας τῶν ἁγίων, καὶ τὸν περὶ τῶν
 ἰδεῶν λόγον μεθερμηνεύειν πως πρὸς τὸ ὀρθόδοξον ἔσπευδε, D
 καὶ δῆλος ἦν καὶ αὐτὸς καταγινώσκων ἑαυτοῦ ἐφ' οἷς πρώην
 τοῦ εὐθέως μετετέτραπτο.

1. τε AG, τὶ P.	2. ἀναθεματίσθη PG, recte CA.	7. οὐ-
τος om. A.	ἐν ὑστέρω A.	8. περὶ: πρὸς AG.
τῶν ἁγίων σεπτὰς εἰκόνας A.	11. πως om. A.	10. τὰς
τραπιο CG.		13. μετέ-

tore, immodeste ac barbare descisceret, anathemati et ipse subiectus est. quanquam postea, poenitentiam iterum eo profitente, anathematismus ipse aliquanto levatus est. ac dogmata quidem exinde notantur anathemate; nomen vero eius oblique dumtaxat et obscure nec plerisque ad intelligendum aperte ecclesiastico anathemate damnatur. et enim tempore subsequente mutavit is sententiam, et errorum, in quibus olim versatus erat, eum poenituit. negavit etiam animas post mortem in alia corpora migrare, et venerabiles sanctorum imagines coli nefas esse; quaeque de ideis tradiderat, ad doctrinae orthodoxae regulam correxit; ut manifestum esset, ipsum sua se sententia damnare, quod a recto olim aberrasset.

ΑΛΕΞΙΑΣ Σ.

ALEXIADIS LIBER VI.

ARGUMENTUM.

Alexius Castoria potitur, expulso Bryennio (1). Manichaei dolo circumventi (2). imperator in urbem rediit, concione advocata, de spoliatis ecclesiis se purgat (3). coniuratio detecta. Traulus Manichaeus, Alexio infensus, aufugit et Beliatobam occupat (4). Roberti in Illyricum reditus. arcessiti ab Alexio Veneti varia fortuna dimicant cum Latinis (5). mortuo Roberto, Normanni in Apuliam revertuntur (6). Sethi astrologi vaticinium de obitu Roberti. digressio de genethliologia (7). sub idem tempus nascitur Anna Comnena, cuius in acclamationibus una cum Constantino, Michaelis filio, mentio fit, donec mater filium, summa omnium laetitia, parit (8). Solymas Antiochia potitur, a Tutuse mox oppressus. magnus sultanus, qui a Tutuse sibi metueret, Alexii affinitatem ambit. is, Siansi legati perfidia usus, Sinopen aliaque oppida recuperat (9). Apelchasesem, Nicaeae satrapa, Bithyniam incursat. identidem a Romanis victus, ad imperatoris amicitiam se applicat (10). Nicaeam Prosucho, sultani duce, oppugnante, Apelchasemo Alexius auxiliatur urbemque obsidione solvit (11). denuo sultanus contra Apelchasemum mittit Puzanum ducem, eidemque ad Alexium litteras de affinitate iungenda tradit. Apelchasesem strangulatur. Alexius, quamvis conditionem oblatam aversans, officiose sultano rescribit; quem tamen interea Tutuses, duodecim subornatis Chasiis, interficit. patris necem Pargyaruchus ulciscitur. dum Alexius Nicaeam recipere tentat, Clitziasthlan sultani dignitatem nactus, consiliis eius occurrit (12). Elchanem maritimam ad Apolloniadem oram depraedantem Alexius ad deditionem subigit (13). oritur bellum Scythicum. Pacurianus et Branas a Scythis caesi. in eorum locum Alexius submittit Taticium, qui cautius rem aggreditur (14).

1. Τοῦ μέντοι Βρυεννίου κατέχοντος τὴν Καστορίαν, P. 152
καθάπερ ἄνωθεν εἶρηται, τοῦτον ἐκεῖθεν ἐξελύσαι καὶ τὴν V. 122
Καστορίαν κατασχεῖν ὁ αὐτοκράτωρ σπουδάζων, τὸ ὀπλιτικὸν
αὐθις ἀνεκαλεῖτο. καὶ ὄπλοις ἅπαντας περιφράζας πρὸς τει-
5 χομαχίαν καὶ τὰς κατὰ τοὺς ἔξωθεν πολέμους συμπλοκάς,
τῆς πρὸς τὸ κάστρον φερούσης εἶχετο. ἔστι δὲ ἡ θέσις τοῦ
τόπου τοιαύτη. λίμνη τις ἐστὶν ἡ τῆς Καστορίας, ἐν ἣ ἰσχυρὸς
ἀπὸ τῆς χέρσου εἰσέρχεται καὶ περὶ τὸ ἄκρον εὐρύνεται,
εἰς πετρώδεις βουνούς ἀποτελεντων. περὶ δὲ τὸν τρά-
10 χηλον καὶ πύργοι καὶ μεσοπύργια ὠκοδόμηται κάστρου δίκη,
διόπερ καὶ Καστορία ὀνομάζεται. ἐκεῖ καταλαβὼν ὁ βασι- B
λεὺς τὸν Βρυέννιον, δέον ἔκρινε τῶν πύργων καὶ τῶν μεσο-
πυργίων πρῶτος δι' ἐλεπόλεων ἀποπειραῖσθαι. ἐπεὶ δὲ ἄλλως
οὐκ ἐνῆν, εἰ μὴ ὡς ἔκ τινος ὀρμητηρίου, τοὺς στρατιώτας τοῖς
15 τείχεσι προσπελάζειν, χάρακα μέντοι πρῶτως ἐπήξατο, εἴτα
πύργους ξυλίνοους κατασκευάσας καὶ σιδήρω τὰ τούτων συν-
δῆσας περισφίγματα, ἐκ τούτων ὡς ἔκ τινος φρουρίου τοὺς
κατὰ τῶν Κελτῶν συνίστατο πολέμους. τὰς γοῦν ἐλεπόλεις
καὶ τὰ πετροβόλα μηχανήματα ἔξωθεν καταστήσας, διὰ πά-

1. Περὶ τοῦ πολέμου τῆς Καστορίας P in margine. 2. ὡς εἶρη-
ται A. τὴν Καστορίαν C et in margine P, ταύτην PGA. 3.
ὁ add. GA. ἐσπούδαζε G, ἐσπούδαξε τὸ ὀπλιτικὸν ἅπαν συλ-
λέξας καὶ πρὸς ταύτην φερούσης εἶχετο A. 9. δὲ om. A. 11.
διόπερ A, ὅπερ PG. ἐκεῖ γοῦν καταλαβὼν ὁ βασιλεὺς, καὶ
τὰς ἐλεπόλεις καὶ τὰ πετροβόλα μηχανήματα καταστήσας A.
12. τὸν Βρυέννιον delendum. 13. lege πρῶτον. 14. ὡς
om. G. 15. πρῶτος G. 16. παρασκευάσας G.

1. Bryennio Castoriam obtinente, ut supra exposuimus, cum
inde pellere eum arcemque recipere imperator festinaret, exercitum
rursus coegit, et postquam armis, quibus et ad oppugnandum et in
acie opus est, omnes instruxit, eo iter ingressus est. eius loci situs
est talis. lacus est, qui Castoriae dicitur; in eum promontorium ex-
currit, in summo latius sese explicans et in scopulosos desinens cli-
vos. in hac peninsula turres et moenia exstructa sunt in castris spe-
ciem, unde etiam Castoriae nomen est. ibi postquam imperator ad-
venit, turres murosque primum machinis tentanda censuit; sed cum
fieri non posset, ut milites ad moenia accederent, nisi ex statione
quadam, vallum primum duxit, dein turres exstruxit ligneas commis-
surasque ferreis ligavit clavis; e quibus velut ex castello ad pugnas
cum Gallis committendas prodibat. itaque cum turres atque ballistas
castro admovisset, dies noctesque instat murosque quatit; sed for-

Cσης νυκτὸς καὶ ἡμέρας μαχόμενος καὶ κατασεύσας τὸν τοῦ
 τεύχους περίβολον, ἐπεὶ κρατερώτερον οἱ ἐντὸς ἀνθίσταντο,
 (οὐκ ἐνεδίδουν, οὐδὲ τοῦ τεύχους καταρραγέντος,) ὡς δὲ
 οὐκ ἐνῆν αὐτῷ ἔτι τῶν κατὰ σκοπὸν τυχεῖν, βουλὴν βου-
 λεύεται γενναίαν ἅμα καὶ συνετήν, ἐν ἑξ ἑκατέρου ἕκ τε 5
 τῆς ἡπείρου καὶ τῆς λίμνης, διὰ πλοίων εἰσαγωγῶν γεν-
 ναίους τινάς, ἐν ταυτῷ τὸν πόλεμον ποιήσεται. πλοίων δὲ
 P. 153 μὴ ἐνότων, ἐν ἀμάξαις ἐπιφορτίσας ἀκάτια τινὰ μικρὰ διὰ
 τοῦ μολισκοῦ ἐν αὐτῇ εἰσῆγαγεν. ὄρων δὲ τοὺς μὲν ἀνιόν-
 τας τῶν Λατίνων ἕξ ἐνὸς μέρους ταχέως, τοὺς δὲ ἕξ ἑκατέ- 10
 ρου κατιόντας πλείονα χρόνον τρίβοντας ἐν τῷ κατιναί, τὸν
 Παλαιολόγον Γεώργιον μετὰ ἀλκίμων ἀνδρῶν ἐν αὐτοῖς εἰσε-
 λάσας, εἰς τοὺς περὶ τοὺς βουνοὺς πρόποδας προσορμίσει
 προσέταξε, παραγγείλας, ὀπηρῖκα τὸ δοθὲν αὐτῷ σημεῖον θεά-
 σοιτο, τηρῖκαῦτα τὴν ἀκρολοφίαν καταλαβόντα ἕξ ὀπισθίων 15
 αὐτῶν καὶ διὰ τῆς ἀοικήτου καὶ ῥαδιωτέρας εἰσελθεῖν· καὶ
 B ὀπηρῖκα τὸν αὐτοκράτορα θεάσεται ἀπὸ τῆς χέρσου τὸν μετὰ
 τῶν Λατίνων πόλεμον ἀναδεξάμενον, καὶ αὐτὸν σπεῦσαι ὡς δύ-
 ναμις, ἵνα μὴ ὡσαύτως πρὸς ἑκάτερα μάχεσθαι δυνάμενοι,
 ἀλλ' ἕξ ἐνὸς μέρους τοῦ τόπου τῆς μάχης χαλάσαντος, ἀλώσιμοι 20
 τηρῖκαῦτα ἕκ ταυτοῦ μέρους γένωνται. ὁ μὲν οὖν Παλαιολόγος
 Γεώργιος ταῖς ἀκταῖς τοῦ ἤδη ῥηθέντος βουνοῦ προσορμίσας,

7. ἐνταῦθα G. 9. ἐν αὐτῇ: εἰς τὴν λίμνην A. 10. ἑκατέρου:
 lege ἐτέρου. 12. αὐτῷ G. fortasse εἰσελάσαντα. 13. τοὺς
 prius add. CG. προσορμῆσαι P, προσορμίσει CG. 16. αὐ-
 τῶν CG, αὐτόν P. 20. χαλάσαντος F, χαλάσαντες PG. 22.
 προσορμίσας CG, προσορμήσας P.

tius, qui intus erant, obstiterunt et ne diruta quidem muri parte
 remiserunt. ubi igitur propositum assequi non poterat, consilium
 iniit generosum simul et prudens, ut ab utraque parte, a conti-
 nenti atque a lacu, navigiis manu militum fortium traiecta, eod-
 em tempore aggredereetur. deficientibus autem navigiis, scaphu-
 las curribus advectas per portum exiguum in lacum deduci iussit.
 cumque Latinorum eos, qui colles ascendebant, ex una parte
 celeriter viam conficere, qui vero ex altera parte descendebant, plus
 temporis descendendo consumere animadvertisset, Palaeologum Geor-
 gium cum fortium militum manu, scaphulis conscensis, ad collium
 radices appellere iussit, ac simul praecepit, ut, si datum sibi signum
 conspexisset, collem statim ascenderet pone hostes et expedita plana-
 que via ingrederetur; cumque imperatorem a continenti pugnam
 cum Latinis suscepisse vidisset, et ipse, quam posset, celerrime ad-
 oriretur. sic enim haud dubie fore, ut, cum perinde utrisque resi-
 stere non possent, ea parte, qua remissior vis hostium esset, supe-

ὀπλισάμενος εἰστίκει, σκοπὸν ἄνωθεν ἐπιστήσας τὸν τὸ δο-
 θέν αὐτῷ παρὰ τοῦ βασιλέως ἐπιτηροῦντα ἰδεῖν σύνθημα, καὶ
 παρήγγειλεν ὡς, ὀπηνίκα τοῦτο θεάσοιτο, αὐτῷ αὐτῷ τοῦτο
 ἐπισημῆνασθαι. ἀγαζούσης δὲ τῆς ἡμέρας ἤδη τὸ ἐνυάλιον
 5 ἀλαλάξαντες οἱ τοῦ αὐτοκράτορος πόλεμον μετὰ τῶν Λατίνων C
 ἀπὸ τῆς χέρσου συναίρειν ἠπειγόνο. ὁ δὲ σκοπὸς τὸ δοθὲν
 σημεῖον θεασάμενος, δι' ἐτέρου σημείου δηλοῖ τῷ Παλαιο-
 λόγῳ. ὁ δ' εὐθὺς μετὰ τῶν σὺν αὐτῷ τὴν ἀκρολοφίαν θῶτ- V. 123
 τον καταλαβῶν, συνησπικῶς ἴστατο. τὴν γοῦν ἐκτὸς πολιορ-
 10 κίαν ὁ Βρυνένιος ὄρων καὶ τὸν Παλαιολόγον κατ' αὐτῶν βρύ-
 χοντα, οὐδ' οὕτως ἐνεδίδου, ἀλλὰ τοὺς κόμητας ἐκέλευε γεν-
 ναιότερον ἀντικαθίστασθαι. οἱ δὲ ἀναισχυντότερον αὐτῷ προσ-
 φερόμενοι ἔλεγον “ὄρας, ὡς κακὸν ἐπὶ κακῷ ἐστήρικται·
 15 ἔξεστι σὺν ἐκάστῳ ἡμῶν τοῦ λοιποῦ τὴν ἑαυτοῦ σωτηρίαν
 πραγματεύεσθαι, καὶ τοὺς μὲν τῷ βασιλεῖ προσελθεῖν, τοὺς
 δὲ ἐπὶ τὴν οἰκείαν πατριδα ἐπαναζεύξαι.” καὶ παρηχορήμα D
 ἔργον ἀψάμενοι, ἔξαιτοῦνται τὸν αὐτοκράτορα μίαν, μὲν ση-
 μαίαν πρὸς τὸ τοῦ μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τέμενος στήναι,
 (ἔφθασε γὰρ ἐπ' ὀνόματι τούτου τοῦ μάρτυρος ἐκεῖσε ἀνοι-
 20 κοδομηθῆναι ὁ ναὸς οὕτοσί,) τὴν δὲ ὡς πρὸς τὸν Αὐλῶνα,

1. ἐπιστήσας τούτῳ ἕνα τοῖς τὸ δοθὲν PG, ἐπιστήσας τὸ δοθὲν C, recte F. 2. post βασιλέως add. σημεῖον P, om. CF. 3. αὐτῷ τοῦ τὸ P. 7. σημείου FC, σημείου PG. 10. καὶ τὸν Παλαιολόγον — βρύχοντα om. CG. an αὐτοῦ? βρύχοντος F. 14. οὖν FA, γοῦν PG. ἡμῶν A. 17. ἔργον PG, ἔργου FA. 18. πρὸς τὸ — τέμενος A, πρὸς τῷ — τεμένει PG. 20. τὴν δὲ : ἐτέραν δὲ πρὸς τὴν εἰς τὸν αὐλῶνα ἀπάγουσαν A.

rarentur. Palaeologus igitur Georgius postquam sub collem, quem iam commemoravi, appulit, armatus substitit et speculatorem in edito loco posuit, qui signum ab imperatore datum observaret et, simul atque conspexisset, id sibi rursus significaret. luce iam orta, qui cum imperatore erant, classico canente, pugnam a continenti conserere cum Latinis festinant. speculator, ut datum signum conspexit, per alterum signum Palaeologo id nuntiat. qui statim iugo celerrime cum suis superato, ibi confertim constitit. at Bryennius, quamvis et extrinsecus impetum imminetentem et Palaeologum freudentem in se intra cerneret, tamen ne sic quidem animo cecidit, sed comites iussit eo fortius resistere. at hi inverecundius se gerentes, “vides, inquit, ut malum malo accedat. oportet igitur unumquemque nostrum in posterum salutem suam consulere, et vel ad imperatorem transgredi vel in patriam redire.” ac statim rem aggressi, petunt ab imperatore, ut signum militare alterum versus templum magni martyris Georgii, (erat enim huic templum ibi conditum,) alterum Aulonem versus statuere-

ἔν' ὁπόσοι μὲν ἡμῶν τῇ σῇ βασιλείᾳ θητεῦσαι βούλοιντο, τῇ πρὸς τὸ τέμενος τοῦ μάρτυρος ἀπονευενικία προσέλθωσιν, P. 154 ὁπόσοι δὲ πρὸς τὴν ἰδίαν πατρίδα ἐπαναζεῦξαι, τῇ πρὸς τὸν Αὐλῶνα ἀφορώσῃ προσχωρήσωσι." ταῦτ' εἰπόντες παρα-
 χρηῖμα προσῆλθον τῷ βασιλεῖ. ὁ δὲ Βρονέννιος γενναῖος ἂν 5
 ἀνὴρ προσεληλυθέναι μὲν τῷ βασιλεῖ οὐδαμῶς ἠβούλετο, ἐπώ-
 μνυτο δὲ μηδέποτε κατ' αὐτοῦ ὄπλα κινῆσαι, εἰ μόνον δοίη
 τοὺς τοῦτον μέχρι τῶν ὁρίων τῆς τῶν Ῥωμαίων βασιλείας
 ἀκινδύνως διασώσοντας, καὶ οὕτω πρὸς τὴν ἰδίαν ἀπολῦσαι
 χώραν. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ μάλα ταχέως ἐπλήρου τὸ αἰτηθέν 10
 αὐτὸς δὲ τῆς πρὸς τὸ Βυζάντιον εἶχετο νικητῆς ἐπιφανέ-
 στατος.

2. Μικρὸν δὲ ἐνταῦθα τὴν τοῦ λόγου διήγησιν διακό-
 ψασα, ὅπως καὶ τοὺς Παυλικιανούς κατηγωνίσαιτο, διηγήσο-
 Βμαι. οὐκ ἔφερε μηδὲ τούτους τοὺς ἀποστάτας καταγωνίσα- 15
 σθαι πρὸ τοῦ τὰ βασιλεία καταλαβεῖν, ἀλλ' ὥσπερ ἀπὸ τινος
 νίκης ἑτέραν νίκην προτανευόμενος, καὶ τὴν πληθὺν τῶν Μα-
 νιχαίων τὸν κύκλον συμπληροῦσαν τῶν ἑαυτοῦ κατορθωμάτων
 ἐποίει. οὐδὲ γὰρ ἐνῆν τῷ λαμπρῷ τροπαίῳ τῶν ἐσπερίων
 πολεμίων οἷον σπῖλον ἐνεῖναι τοὺς ἐκ Παυλικιανῶν ὀρμημέ- 20
 νους ἐκείνους. διὰ πολέμου δὲ καὶ μάχης οὐκ ἤθελεν, ἵνα

1. ἡμῶν om. A. 3. ἰδίαν: οικίαν A. 4. ἀφορώσει P. 6.
 μὲν om. CG. τῷ βασιλεῖ add. A. οὐδαμῶς: οὐκ A. ἠβού-
 λετο A, ἔβούλετο PG. ἐπώμνυτο PA, ἐπώμνυτο CG. 7.
 κατ' αὐτοῦ μηδέποτε G. 8. τοῦτον: αὐτὸν A. 9. διασώ-
 σοντας G. 11. ἐπιφανέστατος om. A. 13. τοῦ λόγου om.
 G. 14. καὶ add. F.

tur, ut "quicumque nostrum sub tua maiestate merere velint, ad signum martyris aedem versus positum se conferant; qui autem in patriam suam redire cupiant, ad signum, quod Aulonem versus spectat, accedant." quibus dictis, statim ad imperatorem transeunt; Bryennius autem, quo erat animo generoso, idem facere nequaquam voluit; iuravit tamen nunquam se in imperatorem arma capturum esse, modo se, usque ad imperii Romani fines tuto deductum, domum redire sinneret. imperator celerrime concessit, quod postulavit; ipse iter Byzantium ingressus est, splendida victoria reportata.

2. Digrediar hic paullulum, ut quomodo Paulicianos quoque debellaverit, enarrem. nam puduit eum, desertores istos non devicisse, priusquam in regiam rediret; sed quasi victoriam ex victoria serens, etiam Manichaeorum multitudine deleta, praeclare factorum orbem implevit. neque enim par erat, illustrem de occiduis hostibus reportatam victoriam quasi macula afficere istos ex Paulicianis profe-

μη ἐν τῇ συμβολῇ τοῦ πολέμου πολλοὶ ἐξ ἑκατέρων ἀναιρε-
θήσονται, πάλαι τούτους γινώσκων ἐκθυμοτάτους ἄνδρας καὶ
δριμύ κατὰ τῶν ἐχθρῶν πνέοντας. ἔσπευδεν οὖν διὰ τοῦτο
5 τοὺς πρωταιτίους μὲν τιμωρήσασθαι, τοὺς δὲ γε λοιποὺς τῷ
τοῦ στρατοπέδου συγκαταλέξει σώματι. ἔνθεν τοι καὶ διὰ C
τρόπου τούτου μετῆει. γινώσκων δὲ τὸ φιλοκίνδυνον τῶν
ἀνδρῶν ἐκείνων καὶ περὶ τοὺς πολέμους καὶ τὰς μάχας ἀκά-
δεκτον, ἐδεδίει μὴ ἀπογόντες χεῖρόν τι μελετήσαιεν· ἡρέ-
μουν γὰρ τέως τὴν σφῶν οἰκοῦντες πατρίδα, καὶ οὐπω πρὸς
10 λεηλασίας ἄλλας καὶ προνομίαις ἐξετράποντο· μετεπέμπετο
οὖν διὰ γραμμάτων τούτους ἐν τῷ πρὸς τὸ Βυζάντιον ἐπα-
νέρχεσθαι συγκαῖς ὑποσχέσεσιν. οἱ δὲ τὴν κατὰ τῶν Κελτῶν
νίκην αὐτοῦ μεμαθηκότες ἐδεδίεσαν, εἰ τάχα καὶ τὰ γράμμα-
τα χρησταῖς αὐτοὺς ἐλπίζιν ὑπέσαινον· ὅμως καὶ μὴ βου- D
15 λόμενοι τῆς πρὸς αὐτὸν εἶχοντο. ἐκεῖνος δὲ τὴν Μοσυνοῦ-
πολιν καταλαβὼν, αὐτοῦ που προσέμενεν, ὑποκρινόμενος δι'
ἄλλ' ἅττα ἐγκαριερεῖν, τὸ δὲ γε ὄλον τὴν αὐτῶν ἀναμμένων
ἄφριξιν. καταλαβόντων δὲ, ἐσχηματίζετο ἀναθεωρῆσαι τού-
τους βούλεσθαι καὶ ἐκάστου τὴν ὀνομασίαν ἐγγράψασθαι. ἐν-
20 θεν τοι καὶ φοβερὸς προὔκἀθητο, καὶ οὐ φῦρδην, ἀλλὰ κατὰ V 124
δεκάδας τοὺς λογάδας τῶν Μανιχαίων ποιεῖσθαι ἐκέλευσε,

3. ἐχθρῶν: ἀντιπάλων A. 6. τούτους C. δὲ: malim γὰρ.
15. Μοσυνοῦπολιν P, Μοσυνόπολιν AG. 16. αὐτοῦ που A et
in margine P, αὐτόθι PG. 17. ἀλλήττα A, ἀλλ' ἅττα PG. correxi.
18. καταλαβόντων C, καταλαβόντας PG, καταλαβόντας δὲ τού-
τους A. 19. ἀναγράψασθαι CG. 20. καί C et in mar-
gine P, καὶ PGL. 21. τοὺς λογάδας om. C. ἐκέλευε A.
post ἐκέλευσε excidisse videtur τὴν πείροδον aut quid tale.

ctos, aperto autem Marte aggredi eos noluit, ne, pugna commissa, nulli utrarumque partium exstinguerentur; dudum enim summa eos fortitudine esse norat et ferociam in hostes spirare. quapropter id operam dedit, ut auctores sceleris ulcisceretur, reliquos exercitui adiungeret. hac igitur ratione poenas persecutus est, cum ad pericula eos promptos indomitique in proeliis impetus esse sciret, veritus est, ne desperatis rebas ad peiora delaberentur. nam quieti tum temporis terram incolebant patriam, et ad praedationes et latrocinia nondum se converterant. itaque per litteras, Byzantium rediens, accessivit eos magnis pollicitationibus. isti, cognita eius de Gallis victoria, quam verebantur, ne forte falsa sibi spe litterae subblandirentur, tamen vel invitī iter ad eum ingressi sunt. Alexius Mosynopoli substitit, fictis morandi causis, re vera adventum eorum opperiens. qui cum adessent, lustrare eos se velle simulat ac singulorum nomina perscribere. itaque terribili considens specie, non promiscue, sed de-

τὴν τῶν κοινῶν θέαν ἐς νέωτα ὑποσχόμενος· καὶ θ' οὕτως
 P. 155 εἶσω τῶν πυλῶν ἀπογραφόμενους εἰσέρχεσθαι. ἤτοιμασμένοι
 δὲ ὄντες οἱ τούτους δεσμεῖν ὀφείλοντες, τοὺς ἵππους καὶ τὰ
 ὄπλα ἀναλαμβάνόμενοι, τούτους ἐν τοῖς ἀποτεταγμένοις φρου-
 ρίοις ἐνέκλειον. οἱ δὲ γε ἐφεξῆς ἐρχόμενοι, παντελῆ τῶν πρατ- 5
 τομένων ἄγνοιαν ἔχοντες, εἰσῆσαν ἀγνοοῦντες τὸ ὑποβησόμε-
 νον ἐκάστω. τούτους μὲν οὖν οὕτω κατέσχε, καὶ τὰς αὐτῶν
 περιουσίας δημεύσει καθυποβαλὼν, διενείματο τοῖς συγκεκο-
 πιακῶσι τούτῳ ἐν ταῖς συμπεσοῦσαις μάχαις καὶ τοῖς κινδύ-
 νοις γενναίοις ἐκείνοις στρατιώταις. ἀπελθὼν δὲ ὁ τὴν οἰκο- 10
 νομίαν ταύτην ἀναδεξάμενος, καὶ τὰς αὐτῶν γυναῖκας τῶν οἰ-
 κιωῶν ἀπελάσας κατὰ τὴν ἀκρόπολιν ἐμφρούρους εἶχεν. τοὺς
 δὲ γε κατασχεθέντας τῶν Μανιχαίων συμπαθείας κατὰ μι-
 κρὸν ὁ αὐτοκράτωρ ἠξίωσεν· ὅποσοι δὲ καὶ τοῦ θείου βα-
 πτίσματος τυχεῖν προείλοντο, οὐδὲ τούτου ἀπετύγχανον. διὰ 15
 παντοίας δὲ περιελθὼν αὐτοὺς μεθόδου καὶ διαγνοὺς τοὺς
 πρωταιτίους τῆς τοιαύτης ἀπονοίας, ἐν νήσοις περιορίσας
 C καθεῖρξε· τοῖς δὲ γε λοιποῖς ἄδειαν δεδωκὼς ὅπη βουλευτὸν
 αὐτοῖς ἀπιέναι, ἀπέλυσεν. οἱ δὲ τὴν ἐνεγκαμένην τῶν ἄλλων
 προτιμησάμενοι, αὐτίκα πρὸς αὐτὴν ἐπανέτρεχον, ὡς ἐνὸν τὰ 20
 κατ' αὐτοὺς οἰκονομήσαντες.

4. ἀναλαμβάνεσθαι A. 6. τῷ ἐκάστω ὑποβησόμενον A. 7.
 οὖν om. A. 8. τῇ δημεύσει A. συγκεκοπακῶσι P. 10.
 ἀπελθὼν δὲ : πέμψας δὲ εἰς φιλίππου πόλιν καὶ τὰς αὐτῶν A.
 13. lege μετὰ μικρὸν. 17. πρωταιτίους A, αἰτίους PG. 18.
 ὅπη CA, ὅποι PG.

curiatim primores Manichaeorum praetervehi iussit, universos se crastino die lustraturum pollicitus; ac deinde hoc modo urbem, postquam in tabulas relati essent, introire. iam qui ad vinciendo eos parati erant, equis armisque ablati, in suam quemque custodiam deducunt. deinceps qui sequebantur, cum quae fierent plane nescirent, ingrediebantur ignari, quid cuique immineret. hos igitur sic cepit, bonaque eorum publicata generosis istis militibus distribuit, qui proeliorum atque periculorum socii sibi fuerant. cui negotium illud mandatum erat, Philippopolin profectus, etiam uxores eorum, domibus expulsas, in arce carceribus inclusit. captis autem Manichaeis brevi post imperator crimen condonavit; qui sacri baptismi participes fieri cupiebant, iis ne hoc quidem denegavit. omnibus autem artibus adhibitis, ubi auctores pravi illius consilii exploravit, in insulis deportatos detinuit; reliquis potestatem dedit, quo vellent, eundi. hi in patriam, qua nihil carius ducebant, statim reversi, quantum licuit, res suas ordinabant.

3. Ἐκεῖνος δὲ πρὸς τὴν βασιλίδι τῶν πόλεων ἐπάνεισιν. οὐκ ἔλαθε δὲ τοῦτον τὰ κατ' αὐτοῦ ἐν τριόδοις τε καὶ γωνίαις ὑποψιθυριζόμενα. ἀλλὰ ἀκούων ἐπιτρώσκετο τὴν ψυχὴν, ὅτι μὴ τοσοῦτον εἰργασμένος, πολλαπλασίω τὰ στόματα τῶν 5 συκοφαντούντων εἶχεν ἐνυτῶ περιχαίροντα. ἐκεῖνος γὰρ χρείας κατεπειγούσης καὶ κοσμικοῦ κλύδωνος ἕξ ἀπορίας τῶν βασιλικῶν ταμειῶν, πρὸς τοῦτο ἀπέβλεψε καὶ ὡς δάνειον ἐλογίζετο, ἀλλ' οὐχ ὡς ἄρπαγμα ἢ τυραννικῆς χειρὸς ἐπιβουλήν, ὡς οἱ διαλοιδροούμενοι λέξειαν. ἀλλὰ καὶ γνώμης οὕτως εἶ- 10 χεν, ὡς μετὰ τὸ κατορθῶσαι τοὺς ἐπικειμένους πολέμους ἀποδώσων ταῖς ἐκκλησίαις τὸν ἀφηρημένον κόσμον αὐτῶν. D καὶ οὐκ ἔφερον ἐπαναζεύζας τῇ βασιλίδι τῶν πόλεων, ὑπόθεσιν γίνεσθαι τοῖς ἐθέλουσι διασύρειν τὰ ἐκείνου. ἔνθεν τοι καὶ ἐκκλησίαν κηρύττει καὶ συνέδριον μέγιστον εἰς τὰ ἐν Βλα- 15 χέρναις ἀνάκτορα, ἑαυτὸν ἐθέλων πρῶτον ὑπόδικον καταστήσασθαι, καὶ οὕτω τὰ ὑπὲρ ἑαυτοῦ ἀπολογήσασθαι. παρῆν δὲ ἤδη καὶ ἡ σύγκλητος ἅπασα καὶ τὸ στρατιωτικὸν καὶ ὅσον τοῦ ἱερατικοῦ καταλόγου, καραδοκοῦντες τὸ τί ἂν βούλοιο ἢ p. 156 τῶν ἀπάντων συνέλευσις. τὸ δὲ ἦν ἄρα ἄλλο οὐδὲν ἢ ἡ τῶν 20 κατὰ τοῦ βασιλέως θρυλλουμένων ἀνάκρισις. παρῆσαν οὖν

1. ἐκεῖνος δὲ: ὁ δὲ γε βασιλεὺς A. τὴν τῶν πόλεων βασιλίδι A. ἐπάνεισιν A, ἐπάνεισι PG. 3. ὑποψιθυριζόμενα: desidero perī tῆς τῶν ἱερῶν ἐκποιήσεως vel similem criminis mentionem, quo sequens πρὸς τοῦτο ἀπέβλεψε referendum sit. ἀλλ' ἀκούων A. 7. ταμειῶν G. 9. οἱ om. G. 12. ἐπαναζεύζας C, ὑπαναζεύζας PG. 13. διασύρειν PG, διασύρειν C. 14. καὶ primum om. G. 16. αὐτοῦ G. 17. ὅσοι A. 18. ἱεροῦ AG. βούλοιο: γένοιτο A. 19. ἄρα om. G.

3. Imperator in urbem reversus, ubi cognovit, quae in trivii et angipörtis de alienata sacra supellectile in se susurrabantur, moleste ferebat, quod cum non tantam admisisset culpam, multo plures se allatrarent calumniatores. etenim urgente is necessitate ac rerum secularium propter exhaustum aerarium vexatione, ad id animum adverterat, mutuatus potius, quam latrocinatus vel tyranni more grassatus, ut maledici criminabantur. quin etiam statutum habebat, simulac bella, quae urgebant, prospere finivisset, ecclesiis ornamenta ablata restituere. itaque in urbem redux, cum calumniandi copiam praecisam cuperet, maximam concionem in Blachernarum palatium convocavit, coram qua primum reum se sisteret, deinde causam pro se diceret. convenerat iam senatus universus et principes exercitus et totus ordo sacerdotum, expectantes, quid omnium conventus sibi vellet. habebatur autem non aliam ob causam, nisi ut eorum, quae in imperatorem iactabantur, quaestio institueretur. aderant igitur sacrorum monaste-

τηνικαῦτα οἱ τῶν ἱερῶν φροντιστηρίων κηδεμόνες, καὶ τὰ βιβλία ἐς μέσον τηνικαῦτα προὔτίθετο, (βρέβια ταῦτα ἢ συν- ἡθεια οἷδε καλεῖν,) ἐν οἷς ἀναγεγράφαι τὰ ἐν ἐκάστη τε- μένει κειμήλια. καὶ τῷ μὲν φαινομένῳ κριτῆς ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τοῦ βασιλικοῦ καθῆστο θρόνου, τῇ δὲ ἀληθείᾳ αὐτὸς ἐξέτα- 5
 V. 125 σθησόμενος. ἐξητάζετο τοίνυν τὰ πάσαι παρὰ πολλῶν ἀνα- Βτεθέντα τοῖς εὐαγέσιν οἴκοις, καὶ παρὰ τούτων ἐσύτερον ἢ καὶ αὐτοῦ τοῦ αὐτοκράτορος ἀφαιρεθέντα. καὶ ἐπεὶ μηδὲν ἕτερον ἀφαιρεθὲν κατεφαινέτο, ἀλλ' ἢ μόνον ὁ τῇ σοφῇ τῆς βασιλίδος ἐκείνης Ζωῆς ἐκ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου ἐπικείμενος 10 κόσμος καὶ ὀλίγα τινὰ ἄλλα σκευὴ μὴ τοσοῦτον εἰς ἱερὰν λει- τουργίαν χρηματίζοντα, ἑαυτὸν εἰς τοῦμφανὲς ὁ αὐτοκράτωρ ὑπόδικον καθίστησιν, κριτὴν δὲ τὸν βουλόμενον ὄντιναοῦν. καὶ μετὰ μικρὸν μεταβαλὼν τῇ γλώττῃ λέγει· “ἐγώ” φησι “τὴν βασιλείαν πανταχόθεν κυκλουμένην βαρβάρους εὐράμε- 15
 Cνος καὶ μηδὲν τι πρὸς τοὺς ἐπικειμένους ἐχθροὺς ἀξιώμαχον ἔχουσαν, ἵστε ὁπόσοις κινδύνοις περιπέπτωκα, μικροῦ καὶ βαρβαρικοῦ ξίφους ἔργον γεγωνός. καὶ γὰρ πολλαπλασίους ἦσαν οἱ ἐκατέρωθεν ἡμᾶς τοξεύοντες. τὰς γὰρ τῶν Περσῶν ἐπελεύσεις καὶ τὰς τῶν Σκυθῶν ἐκδρομὰς οὐκ ἀγνοεῖτε, καὶ 20
 τῶν ἐκ Λογγιβαρδίας ὄξνουμένων δοράτων οὐκ ἐπιλέλησθε.

2. προὔτιθεντο PG, προὔτιθετο C, idque Reiskius tacite cor-
 rexit ad Constant. p. 752. 4. τῷ μὲν φαινομένῳ PA, τὸ μὲν
 φαινόμενον CG. 5. τῇ δ' A. 6. ἀνατεθέντα CA, ἀνατι-
 θέντα PG. 7. τούτων: lege τῶν. 9. ἕτερον om. A. ἀλλ'
 ἢ μόνον ὁ CA, ἀλλ' ἢ ὁ G, κατεφαινέτο ὁ μόνον τῇ P. σοφῷ
 A, σωφῷ PG. 14. λέγει add. A. 15. κυκλουμένην πανταχό-
 θεν A. 16. μηδένα πρὸς τοὺς ἐπικ. ἐχθ. ἀξιώμαχον ὄντα, ἵστε A.
 18. πολλαπλασίους γὰρ ἦσαν A. 21. ἐπελήσθητε CG.

riorum curatores, et in medium proferebantur libri, (brevia vulgo vocari solent,) in quibus aedis cuiusque supellex perscripta erat. imperator regio sedebat in solio, specie quidem indicis, re vera ipse reus. inibat ratio eorum, quae templis olim a multis donata, postea ablata erant cum ab aliis, tum ab ipso imperatore. cumque nihil aliud sublatum esse appareret, nisi tumulto Zoes illius augustae impositum ornamentum auri argentique et pauca quaedam alia vasa, non ita ad sacri ministerii usum necessaria, reum se palam profitetur imperator, iudicemque facit, quisquis vellet. brevi post mutata oratione, “ego, inquit, cum imperium undique invenissem barbaris circumdatum et omni adversus imminentes hostes auxilio destitutum, scitis, quot pericula subierim, barbarorum tantum non ipse ferro absumptus. etenim multo plures erant, qui ab utraque parte nos aggredierentur. Persarum incursiones et Scytharum impetus haud ignoratis; nec Longibardorum infesta in nos

τὰ δὲ χρήματα συναπῆρε τοῖς ὅπλοις, καὶ ὁ κύκλος τῆς ἡγε-
 μονίας εἰς τὸ ἀμερὲς συνένευε κέντρον. ὅπως δὲ τὸ τε ὀπλι-
 τικὸν ἅπαν ἠϋξῆται γυμναζόμενον καὶ ἀπανταχόθεν συλλεγόμε-
 νον καὶ συγκροτούμενον, οἴδατε· καὶ ταῦτα πάντα ὅτι πολλῶν
 5 εἶδεῖτο χρημάτων, ἵστε πάντες, καὶ ὅτι τὰ ἀφαιρεθέντα εἰς δέον
 ἀνήλωτο, κατὰ τὸν Περικλέα ἐκεῖνον, καὶ ὑπὲρ τῆς ὑμῶν
 τιμῆς δεδαπάνηται. εἰ δὲ τοῖς μεμψιμοίροις ὡς τοῖς κανόσι
 προσκεκρουκότες κατεφάνημεν, θυμαστόν οὐδέν. ἀκούομεν
 γάρ, ὅτι καὶ ὁ ἐν βασιλεῦσι προφήτης Δαβὶδ εἰς τὴν αὐτὴν
 10 ἀνάγκην ἐληλυθώς, τῶν ἱερῶν ἐγεύσατο ἄρτων μετὰ τῶν
 στρατευμάτων αὐτοῦ, καὶ ταῦτα μὴ ἐνδεχομένου, τῆς ἐξιδια-
 ζομένης τοῖς ἱερεῦσι τροφῆς ἰδιώτην ἄψασθαι. καὶ ἄλλως δὲ
 καταμαθεῖν ἐστὶ τοὺς ἱεροὺς κανόνας ἐν ἑτέροις ἐνδιδύνας
 τὰ ἱερὰ πιπρῶσκεσθαι ὑπὲρ ἀναρρῦσεως αἰχμαλώτων. εἰ δὲ P. 157
 15 αἰχμαλωτιζομένης οἰκουμένης καὶ δορυαλώτων ἤδη τῶν πό-
 λεων καὶ αὐτῆς τῆς Κωνσταντίνου γενέσθαι κινδυνευουσῶν,
 ὀλίγων τινῶν καὶ οὐδὲ πάνυ τῆς τῶν ἱερῶν μετεχόντων ἀξίας
 ἐν βίᾳ τσοάντῃ ἀψάμενοι, εἰς τὴν ἐλευθερίαν τούτων κατε-
 χρησάμεθα, οὐδεμίαν ἄρα κατηγορίαν εὐλογον τοῖς φιλοσκόμ-
 20 μοσι καταλιμπάνομεν." ταῦτ' εἰπὼν καὶ μεταστρέψας τὸν
 λόγον, ἔροχον οἷον ἑαυτὸν ποιεῖται καὶ καταδικάζει αὐτὸς

2. συνένευε CA, συνένευε PG. ante ὀπλητικὸν P add. ὁ, om.
 CG. 5. τὰ add. CAG. 6. ἀνήλωται G. καὶ ὑπὲρ: ἀπο A.
 9. ὁ om. G. 11. ἐνδεχομένως A. 12. τοῖς add. G. 15
 ap τῆς οἰκουμένης? 18. συγεχρησάμεθα P, κατεχρησάμεθα
 CAG. 21. οἷον: πάλιν A.

arma obliti estis. cum armis deerant pecuniae, orbisque imperii quasi ad
 centrum individuum redigebatur. quantum mox creverit tota res mi-
 litaris, copiis exercitatis et novis undecunque contractis, recordamini.
 nec quenquam vestrum latet, talia a nobis sine magna pecunia non
 potuisse praestari, quaeque ablata fuerunt, utiliter, secundum Periclem
 illum, atque in vestrum honorem impensa esse. quodsi nonnullis ad
 vituperandum proclivioribus canones offendisse visi sumus, mirum non
 est. accepimus enim, ipsum prophetam inter reges Davidem, eadem
 necessitate circumventum, sacros panes gustasse una cum commilito-
 nibus suis, licet nefas esset cibo sacerdotibus proprio vesci. atque
 praeterea etiam intelligere licet, sacros canones aliis locis permittere
 suppellectilem sacram venumdari ad redimendos captivos. itaque si,
 quo imperium Romanum urbesque nostras et ipsam Cpolin a praesenti
 servitutis periculo liberaremus, paucis quibusdam, iisque nullo
 plane sacrorum vasorum cultu habitis, in tanto rerum discrimine usi
 sumus, nullam profecto iustam accusandi causam malignis relinqui-

ἐαυτὸν. εἶτ' αὖθις τὰ βρέβια ἀνελίττειν προστάττει τοῖς ἔχουσι, Βίνα καταφανῆ γένηται τὰ ἀφηρημένα. καὶ παραχορῆμα τῷ μὲν σεκρέτιω τοῦ Ἀντιφωνητοῦ χρυσοῦ ποσότητι ἱκανὴν ἐλογίσαιτο κατ' ἕτος εἰσχομιζομένου τοῖς τοῦ δημοσίου φροντισταῖς, ὃ καὶ μέχρι τοῦ νῦν ἀπαρασάλευτον διαμεμενῆκει· ἐκεῖσε 5 γὰρ ἡ τῆς δηλωθείσης βασιλίδος σορὸς ἐναπέκειτο· τοῖς δὲ Χαλκοπρατείοις ἐτησίαν εἴσοδον χρυσοῦ ἀρκοῦντος τοῖς τῇ θεῖῳ τεμένει τῆς θεομήτορος συνήθως τοὺς ὕμνους ἐπιτελοῦσιν ἐκ τῶν βασιλικῶν ταμειῶν προτανεύεσθαι παρεκελεύσαιο. 10

4. Ἐν τούτοις ἐπιβουλή ἀνεφάνη κατὰ τοῦ αὐτοκράτορος, μελειτωμένη παρά τε τῶν τῆς συγκλήτου λογάδων καὶ τῶν τοῦ στρατοῦ κορυφαίων· καὶ διεμηνύθη τηρικαῦτα τῷ C αὐτοκράτορι. καὶ οἱ κατήγοροι παρέστησαν καὶ τοὺς συνίστο- V. 126 ρας τῆς τοιαύτης βουλῆς ἐξήλεγχον. ἐκδήλου δὲ τῆς μελέτης 15 ἤδη γεγονυίας καὶ τῆς ἀπὸ τῶν νόμων ποινῆς κατ' αὐτῶν βαρείας ἐπερχομένης, ὃ αὐτοκράτωρ ποινὴν μὲν αὐτοῖς οὐδαμῶς ἐπενεγκεῖν προτεθύμητο, δήμευσιν δὲ μόνον καὶ περιορισμὸν κατὰ τῶν πρωταιτίων ἀπεφῆνατο, καὶ μέχρι τούτου τὴν τῆς τοιαύτης ἐπιβουλῆς ἐπεξέλευσιν ἔστησεν. ἀλλὰ γὰρ 20 ὁ λόγος ἀνατρεχέτω αὖθις ὅθεν ἀπερρῆν. ὀπηνίκα ὁ αὐτο-

1. εἶτ' αὖθις: καὶ προστάττει ἀνελίττειν τὰ βρέβια A, 4. εἰσχομιζομένην A. τοῦ om. A. 5. ὃ: ἡ A. ἀσάλευτον A. 6. σορὸς CA, σωρὸς PG. 9. ταμειῶν G. 11. βουλή A. ἐφάνη G. 13. καὶ om. A. 16. ἤδη om. A. 17. οὐδαμῶς ἐπενεγκεῖν αὐτοῖς P, altero ordine AG. 21. αὖθις add. CAG et in margine P.

nus." haec locutus, mutata oratione, quasi reum se profiteretur seque ipse condemnat. brevia rursus replicari iubet, ut quae ablata essent, patefieret. ac statim secreto Antiphonetae auri summam satis magnam quotannis a vectigalium curatoribus pendendam constituit; quod et hucusque constanter servatur. ibi enim imperatricis, cuius mentionem fecimus, tumultus erat. Chalcoprateis vero tantum auri, quantum iis, qui in hac sacra deiparae aede hymnos canere solebant, videbatur sufficere, singulis annis ex aerario pendi iussit.

4. Eodem tempore exorta coniuratio in imperatorem est, conflata ab senatus principibus et exercitus ducibus nobilioribus, cuius rei ubi indicium ad imperatorem allatum est, accusatores producti conscios sceleris convincerent. patefacto iam eorum consilio, cum poena legibus praescripta esset gravissima, imperator hanc quidem iis infligi noluit, bonorum tantum publicatione et exilio coniurationis auctores multavit, et hactenus scelus ultus est. sed redeat rursus oratio, unde digressa

κράτωρ εἰς τὴν τοῦ δομestικαίου ἀξίαν παρὰ Νικηφόρου τοῦ
 Βοτανειάτου ἀνηγάγη, Τραυλὸν τινα Μανιχαῖον προσλαβόν- D
 μενος μετὰ τῶν γνησίων αὐτοῦ θεραπεύοντων συγκατέλεξε, καὶ
 τοῦ θεοῦ βαπτίσματος ἀξιώσας, μᾶ τῶν τῆς βασιλίδος Θε-
 5 ραπεινίδων συνέζευξεν. οὗτος οὖν τέσσαρας ἀδελφὰς ἔχων,
 ὡς ταύτας ἐμφροῦρους μετὰ τῶν λοιπῶν τότε συναπαχθεῖσας
 ἐθεάσατο τά τε προσόντα ἀφαιρεθεῖσας ἅπαντα, ἤχθετο καὶ
 φέρειν οὐκ εἶχεν, ἀλλὰ διεσκοπεῖτο, ὅπως ἑαυτὸν τῆς τοῦ
 αὐτοκράτορος χειρὸς ἀπαλλάξειεν. ἐν γνώσει δὲ τούτων ἡ
 10 αὐτοῦ ὁμενέτις ἤδη γεγονυῖα καὶ ἀποδιδράσκοντα τοῦτον
 ὁρῶσα, δηλοῖ τῇ τηρικαῦτα τὴν οἰκονομίαν τῶν Μανιχαίων P. 158
 ἐμπειστημένῳ. οὐ διέλαθε τοῦτο τὸν Τραυλόν, καὶ τηρι-
 καῦτα ὁπόσοις φθάσας τὸ ἀπόρητον ἀνεκάλυψε, πρὸς ἑαυ-
 τὸν ἐσπέρας μετυπέμπεται. καὶ ὅσοι δὲ ἐκ συγγενείας ἦσαν
 15 αὐτῷ προσήκοντες, ἐς αὐτὸν συνεληλυθότες καταλαμβάνουσι
 τὴν Βελιάτοβαν· πολίχνιον δὲ τοῦτο διακείμενον κατὰ τὴν
 ἄκρολοφίαν τοῦ κατὰ ταυτηνὴ τὴν Βελιάτοβαν τέμπους. ἄοι-
 κον δὲ τοῦτο ἐφευρηκότες, ὥσπερ ἴδιόν τι λάχος λογισάμενοι,
 ἐν αὐτῷ τὰς οἰκίσεις ἐποιοῦντο. εἶτα τὰς καθ' ἑκάστην ἐκεῖ-
 20 θεν ἐκδρομὰς ποιοῦμενοι καὶ μέχρι τῆς σφετέρας φθάνοντες
 πόλεως Φιλίππου, λείαν πολλὴν ἀναλαμβάνόμενοι ἐπανέστρε- B
 φον. ὁ δὲ Τραυλὸς τούτοις μὴ ἀρκούμενος, σπονδὰς μετὰ

1. δομestικου G, δομestικαίου FP. 7. ἀφαιρεθέντα G, alte-
 rum FP. 13. φθάσας F, φθάσαι P, om. G. ἀνεκάλυψε
 G. ἑαυτὸν F, αὐτὸν PG. 21. ἀγαλαβόμενοι CG.

est. Imperator enim, cum in magni domestici dignitatem a Nicephoro Botaniate evectus esset, Traulum quendam Manichaeum in familia-
 rium ministrorum numerum adsciverat, eique sacro baptisate dignato
 unam ex imperatoris famulabus in matrimonium dederat. huic quatuor
 erant sorores; quas cum in custodiam illo tempore una cum ceteris
 abductas cerneret bonisque omnibus spoliatas, indignabatur nec ferre
 poterat. itaque dispiciebat occasionem e manibus imperatoris elabendi.
 quod ubi coniux eius cognovit aufugientemque maritum animadvertit,
 rem nuntiavit ei, cui tum Manichaeorum administratio commissa
 erat. sensit Traulus consilium proditum, et quibuscum rem antea
 communicaverat, vespere ad se accessivit; ac congregatis, qui consan-
 guinitate sibi iuncti erant, Beliatobam occupat; oppidulum id est in
 summo monte positum, qui valli ad Beliatobam adiacet. quod cum
 vacuum invenissent, in eo tanquam sibi proprio domicilia colloca-
 runt. inde quotidianis excursionibus, interdum usque ad suam ipso-
 rum urbem Philippopolin, factis, multa onusti praeda revertebantur.
 nec his contentus Traulus foedus cum Scythis Istrum accolentibus

τῶν τὸ Παρίστριον νεμομένων Σκυθῶν ἐποιεῖτο, τοὺς περὶ τὴν Γλαβινίτζαν καὶ Δρίστραν ἡγεμόνας καὶ τὰ ταύταις παρακείμενα ὑποποιούμενος, μνηστευσάμενος ἅμα ἑαυτῶ καὶ τῶν λογάδων Σκυθῶν ἐνὸς θυγατέρα, σπεύδων ὅλη χειρὶ λυπῆσαι τὸν αὐτοκράτορα διὰ τῆς τῶν Σκυθῶν ἐπελευσίσεως. ταῦτα δὲ 5 ὁ βασιλεὺς καθ' ἑκάστην μανθάνων, τὸ μέλλον προμηθευσάμενος, ἔσπευδεν ὑποποιεῖσθαι τοῦτον διὰ γραμμάτων καὶ ὑποσχέσεων, ὑφορώμενος τὸ ἐξ αὐτοῦ τεχθῆσόμενον κακόν. ἀλλὰ καὶ χρυσοβούλλον λόγον ἀπαθείας καὶ πάσης ἐλευθερίας ἐκ- C θήμενος, ἐκπέμποφε πρὸς αὐτόν. ἀλλ' ὁ καρκῖνος ὄρθῶ βα- 10 δίζειν οὐκ ἐμάνθανεν· ὁ αὐτὸς δὲ ἦν ὁ χθὲς καὶ πρότεριτα, τοὺς τε Σκύθας ὑποποιούμενος καὶ πλείονας ἐκ τῶν σφετέρων μεταπεμπόμενος χωρῶν καὶ ληϊζόμενος τὰ παρακείμενα ἅπαντα.

5. Εἶτα ὁ μὲν αὐτοκράτωρ ὁδοῦ πάρεργον καὶ τὰ κατὰ 15 τοὺς Μανιχαίους ποιησάμενος, ὑποσπόνδους αὐθις εἶχεν. ὁ δὲ γε Βαίμουντος κατὰ τὸν Αὐλῶνα χρονοτριβῶν ἦν· ἐπαγαγέσθω γὰρ πρὸς αὐτὸν αὐθις ὁ λόγος· καὶ τὰ κατὰ τὸν Βρυέννιον μεμαθηκῶς καὶ τοὺς ἄλλους κόμητας, ὧν οἱ μὲν V. 127 θητεῦσαι τῷ αὐτοκράτορι προεἶλοντο, ἄλλοι δὲ ἄλλοσε διε- 20 ὀσπύρησαν, τὴν ἐνεγκαμένην ἀναζητήσας διαπερῆ εἰς Λογγιβαρδίαν καὶ καταλαμβάνει τὸν ἴδιον πατέρα τὸν Ῥομπέρτον

1. τὸ add. G. 2. Δύστραν G, alterum FP. 9. χρυσοβούλου G. 10. ὄρθῶς G. 11. ἐκ τῶν G, αὐτῶν P. 12. γε om. G. 13. εἰς λογγιβαρδίαν διαπερῆ A. 14. τὸν Ῥομπέρτον add. A, Ῥομπέρτον C, om. PG.

init, ducibus, qui Glabinitzam et Dristram finitimasque regiones obtinebant, sibi conciliatis et illustris inter Scythas viri filia in matrimonium ducta; id sedulo agens, ut imperatorem Scytharum irruptione vexaret. de quibus imperator quotidie certior factus, cum futurorum curam haberet, litteris et pollicitationibus illum reconciliare studebat, malum inde proventurum suspectans. quin etiam bullam auream, qua impunitas et plena libertas sancita erat, ad eum misit. verum cancer recta ingredi non didicit: idem erat homo, qui heri ac nudiustertius, Scythas sibi conciliabat pluresque semper accesserat ex finibus eorum ac vicinas omnes regiones populabatur.

5. Postquam imperator obiter Manichaeos quoque ad frugem compulsi, rursus in fidem eos recepit. at Boëmundus (nam redeat ad eum oratio) Aulone commorabatur, cumque certior factus esset de Bryennio ceterisque comitibus, quorum quidem alii sub imperatore stipendia mereri maluerant, alii alio dispersi erant: patriam repetiit, et in Longibardiam traiectus, Robertum patrem Salerni convenit, ut supra iam narravi-

εἰς τὸ Σαλατηνόν, ὡς ὁ λόγος φθάσας ἐδήλωσε, καὶ πολλὰ
 κατὰ τοῦ βασιλέως εἰπών, ἠρέθιζε κατ' αὐτοῦ. ὃν θεασάμε-
 νος ὁ Ῥομπέρτος τὴν δεινὴν ἐκείνην ἀγγελίαν ἐπὶ τοῦ προσώ-
 που φέροντα, καὶ τὰς πολλὰς ἐκείνας ἄς ἐπ' αὐτῷ εἶχεν ἐλ-
 5 πίδας ὀστράκου δίκην εἰς τὸνναντίον μεταπεσούσας, αὐὸς ἐφ'
 ἱκανὸν εἰστήκει ὥσπερ ὑπὸ κεραυνοῦ βληθεὶς. περὶ πάντων
 δὲ πυθόμενος καὶ μαθὼν τὰ παρ' ἐλπίδας αὐτῷ συμπεσόντα,
 ἀθυμία κατεσχέθη. ἀγεννὲς μὲν οὖν οὐδ' οὕτω τι ἐλογίσατο,
 οὐδὲ τῆς αὐτοῦ ἀνδρείας καὶ τόλμης ἀνάξιον. μᾶλλον μὲν P. 159
 10 οὖν καὶ πρὸς μάχας ἐπιπλέον ἠρέθιστο, καὶ φροντίδες τοῦτον
 καὶ μέριμναι αὐτῆς τῶν προτέρων μείζους συνεῖχον. ἦν γὰρ
 ὁ ἀνὴρ ἰσχυρὸς προστάτης τῶν οἰκείων βουλευμάτων τε καὶ
 προλήψεων, καὶ μηδαμῶς ἐθέλων ἀνεῖναι ἐφ' οἷς καθάπαξ
 διεβουλευσατο, καὶ τὸ ὄλον εἰπεῖν ἀκατάπληκτος καὶ πάντα
 15 αὐτῷ ἀλώσιμα ἐκ μόνης προσβολῆς οἰόμενος γίνεσθαι. εὐθύς
 οὖν τὸ φρονοῦν αὐτῷ τῆς ψυχῆς συναγωγὴν καὶ τῆς πολλῆς
 ἀθυμίας ἑαυτὸν ἀνακτησάμενος, ἀποστείλας ἀπανταχόθεν διε-
 κηρύκευε τὴν εἰς τὸ Ἰλλυρικὸν αὐτῆς κατὰ τοῦ βασιλέως δια-
 20 περαίωσιν, μετακαλούμενος ἕπαντας. καὶ αὐτίκα πανταχό- B
 θεν πληθὸς συνεῖλεκτο στρατιωτῶν, ἰππέων τε καὶ πεζῶν,
 πάντων ἐξωπλισμένων λαμπρῶς καὶ πρὸς μάχην ἀποβλεπόν-

1. Σαληρινόν G. 2. ὅς καὶ θεασάμενος τοῦτον, τὴν δεινὴν A.
 3. ἐκείνην om. A. 4. ἐκείνας ἐλπίδας ἄς ἐπ' αὐτῷ εἶχεν A.
 6. εἰστήκει A. ἀπὸ G. 7. ἐλπίδα A. 8. οὖν om. G.
 9. αὐτοῦ G, ἑαυτοῦ P. μὲν om. G. 10. ἐπιπλέον C,
 πλέον PG. 11. ἀπανταχόθεν A, πανταχόθεν PG. διεκη-
 ρύκευε A, διεκηρύκευεν PG.

nus, multisque in imperatorem dictis, animum patris adversus illum
 irritavit. quem ubi Robertus ipso vultu infaustum illum nuntium pro-
 dentem vidit et magnam, quam in eo posuerat, spem testulae instar
 in contrarium versam, obstupuit aliquamdiu, quasi fulmine ictus.
 seiscitatus autem de omnibus, et quae praeter spem accidissent edo-
 ctus, animum deiecit. quanquam ne tum quidem ignavam ac geueroso
 audacique animo indignam cogitationem suscepit. imo magis etiam ad
 bellum incensus, gravioribus, quam antea, curis ac sollicitudinibus
 agitabatur. erat enim constans et tenax propositi, nec ab iis, quae
 semel statuerat, facile declinabat, imperterriti denique vir pectoris,
 et nihil non expugnabile primo statim impetu sibi ratus. simul igitur
 animum collegit atque ex magna perturbatione se recepit, statim di-
 missis quoquoersum, qui iterum in Illyricum contra imperatorem
 traicturum se esse nuntiarent, omnes convocavit. ac protenus in-
 gens undique militum conveniebat numerus, tam equitum quam pedi-
 tum, qui splendide omnes armati erant et pugnandi cupiditate fla-

των. τὸ πλῆθος εἶπεν ἄν Ὅμηρος “ἦ ὅτε ἔθνεα εἰσι μελισσάων ἀδινάων.” καὶ συνέρρειον ἕκ τε τῶν παρακειμένων πόλεων καὶ ἐξ ἀλλοδαπῶν δὲ οὐχ ἦττον. κἀντεῦθεν ὠπλίζετο καρτερῶς, ἐφ’ ᾗ τὴν τοῦ υἱοῦ ἀνακαλέσασθαι ἤτταν. ἱκανὰ δὲ συλλεξάμενος στρατεύματα, εἶτα τοὺς αὐτοῦ μετακαλεσάμενος 5 νιεῖς, τὸν τε Ῥογέρον καὶ τὸν Γίδον καλούμενον, ὃν καὶ ὁ C βασιλεὺς Ἀλέξιος θέλων τοῦ πατρὸς ἀποστήσαι, ἀποστείλας λάθρα περὶ κήδους αὐτῷ ἐδήλωσεν, ὑποσχόμενος καὶ τιμὴν διαφέρουσαν καὶ χρημάτων δόσιν δαμιλῆ· ὁ δὲ τούτων ἀκούσας συνέθετο, τὸν δὲ λόγον τέως εἶχεν ἀπόρρητον. τούτοις 10 οὖν τὸ ἰππικὸν ἅπαν παραδούς, ἀπέστειλε παραγγείλας σπουδάσαι κατασχεῖν τὸν Ἀυλῶνα. οἳ καὶ διαπεράσαντες, ἐξ ἐπιδρομῆς τοῦτον εἶλον. καὶ μετρητοὺς τινὰς εἰς φυλακὴν αὐτοῦ καταλιπόντες, μετὰ τῶν λοιπῶν καταλαβόντες τὸ Βοθρεντόν, ἐξ ἐφόδου καὶ τοῦτο κατέσχον. ὁ δὲ γε Ῥομπέρτος τὸ 15 D νηυτικὸν αὐτοῦ ἅπαν ἀναλαβόμενος καὶ τὴν ὡς πρὸς τὸ Βοθρεντόν παραλίαν παραπλέων, κατέλαβε τὸ Βρεντησίον, ἐφ’ ᾗ πρὸς τὸ Ἰλλυρικὸν διαπερᾶσαι. τὸν δ’ ἀπὸ τῆς Ὑδροῦντος πορθμὸν ἤττον διάστημα ἔχειν μεμαθηκώς, ἐκεῖθεν διέπερασεν εἰς τὸν Ἀυλῶνα. καὶ οὕτω διὰ τῆς ἀναμεταξὺ τοῦ 20 Ἀυλῶνος καὶ τοῦ Βοθρεντοῦ παραλίας μετὰ τοῦ στόλου αὐτοῦ παντὸς διελθὼν, ἠνώσθη μετὰ τῶν νιῶν αὐτοῦ. ὡς δὲ

6. Γίδον P, Γῆδον G, γῆδον A. hic et infra correxi. vid. p. 388 A, 389 C, 390 B, 392 A. καὶ alterum add. A. 12. καὶ : δὲ C.
 14. καταλιπόντες εἰς τὸ βοθρωτὸν παραγενόμενοι, ἐξ ἐφόδου A.
 15. τοῦτο A, τοῦτον PG. 16. ὡς πρὸς C et in margine P, ἐς PG.
 18. Ἰδροῦντος C. 19. ἔχειν διάστημα G. 22. παντὸς : περὶ G.

grabant. multitudinem Homerus tantam diceret, “quanta apum feruntur examina frequentium.” nec magis ex vicinis quam ex longinquis confluebant oppidis. iamque acriter se paravit ad ulciscendam filii cladem. exercitu satis magno collecto, filios arcessivit Rogerium et qui dicebatur Gidus, cui etiam imperator Alexius, ut a patre abstraheret, legatis clam missis, affinitatem obtulerat, et honorem insignem et pergrandem pecuniae summam pollicitus. quibus ille auditis annuerat, sed consilium tum celabat. hos igitur equitatu universo praefecit, dimisitque cum mandatis, ut Aulonem quam celerime occuparent. quod illi, trajecto mari, statim fecerunt. exiguo illic praesidio relicto, cum ceteris copiis Buthrotum proficiscuntur, quod et ipsum facile expugnant. interim Robertus cum classe universa, oram Buthroto oppositam legens, Brundisium pervenit, in Illyricum traiecturus. sed cum Hydrunte breviora traiectum esse didicisset, inde solvit. dein litus Aulonem inter atque Buthrotum prae-

ἡ Κορυφὴ προκατασχεθεῖσα παρ' αὐτοῦ ἀνδρὶς ἀπεστάτησε, τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ εἰς τὸν Βοθρεντὸν καταλιπὼν, αὐτὸς μετὰ τοῦ ναυτικοῦ παντὸς ἀπέπλευσε πρὸς τὴν Κορυφά. ἀλλ' ὁ P. 160 μὲν Ῥομπέρτος τοιαῦτα· ἄπερ μεμαθηκῶς ὁ αὐτοκράτωρ, 5 οὐδαμῶς ἀνεπετώκει, ἀλλὰ τοὺς Βενετικούς διὰ γραμμύτων V. 128 ἐξώτρυνε, παρασκευάσας αὐδρὶς τὸν μετὰ τοῦ Ῥομπέρτου ἀναδήσασθαι πόλεμον, στόλον ἱκανὸν ἐξοπλίσαντας, καὶ τὰς δαπάνας πολλαπλασίους λήψεσθαι ὑποσχόμενος. αὐτὸς δὲ διήρεις καὶ τριήρεις καὶ παντοῖον εἶδος ληστρικῶν νηῶν κατασκευάσας κατὰ τοῦ Ῥομπέρτου ἐξέπεμψεν, ὀπλίτας εἰσγαγῶν τῆς διὰ θαλάττης μάχης εἰδήμονας. τὴν δὲ κατ' αὐτοῦ τῶν στόλων ἔφοδον μεμαθηκῶς ὁ Ῥομπέρτος, τὴν μάχην προ-αρπάζων ὁποῖος ἐκεῖνος, λύσας τὰ πρυμνήσια μετὰ τοῦ ναυ- B τικοῦ αὐτοῦ παντὸς τὸν λιμένα Κασσώπης κατέλαβεν. οἱ δὲ 5 γε Βενετικοὶ καταλαβόντες τὸν λιμένα Πασσάρων καὶ μικρὸν κάκειθι τὴν τοῦ Ῥομπέρτου ἔφοδον μεμαθηκότες, θᾶπτον καὶ αὐτοὶ καταλαμβάνουσι τὸν λιμένα Κασσώπης. καὶ συμβολῆς καρτεροῦς γενομένης καὶ τῆς μάχης ἀγχεμάχου, ἤτῃται ὁ Ῥομπέρτος. ὁποῖος δ' ἐκεῖνος φιλοπόλεμος καὶ ἐκθύμως ἔχων ὀπρὸς μάχας, οὐδὲ μετὰ τὴν ἤτιαν ἐκείνην τὸ παρᾶπαν ἐνε- δίδου, ἀλλ' αὐδρὶς ἠτοιμάζετο πρὸς ἑτέραν μάχην καὶ συμ-

3. προσapéπλευσε A. ἀλλ' ὁ μὲν: ταῦτ' οὖν ὁ αὐτοκράτωρ μεμαθηκῶς A. 5. ἀναπεπιτώκει AG. 6. παρῶτρυνε AG, ἐξώτρυνε FP. 7. ἐξοπλίσαντας PG, recte C. 8. λήψασθαι G. 9. διήρεις τε G. νηῶν add. CG et in margine P. 11. εἰς θάλασσαν A. 15. Πασσάρων AG hic et infra, Πασσάρων P.

tervectus universa classe, cum filiis se coniungit. quoniam vero Corypho prius occupata defecerat, filiis Buthroti relictis, ipse classe insulam petiit. haec Robertus. quae postquam imperator rescivit, nequaquam oscitabatur, sed bellum adversus Robertum renovans, Venetos litteris acciit, si classem satis magnam armassent, pecunias largissimas pollicens. ipse biremes et triremes et varii generis piraticas naves instructas adversus Robertum misit, militibus impositis pugnae maritimae peritis. ubi adventum classium Robertus cognovit, quo erat animo, aggredi occupans, solvit et cum universa classe portum Cassopes in-sedit. Veneti tenebant Passarorum portum, ubi comperto Roberti adventu, celeriter et ipsi in Cassopes portum invehuntur. proelio atroci commisso et manu conserta cominus, Robertus fugatur. verum ut pugnandi cupidus erat et bello strenuus, ne victus quidem animum demisit, sed rursus ad alteram eamque graviorem pugnam se comparavit. quo cognito, utriusque classis duces, recenti victoria freti,

βολὴν πολέμου μείζονος. ὅπερ οἱ ἡγεμόνες ἀμφοτέρων τῶν στό-
 C λων μεμαθηκότες καὶ τῆς προηγησαμένης νίκης θαρρήσαντες,
 μετὰ τὴν τρίτην πάλιν ἡμέραν προσβαλόντες αὐτῷ λαμπρὰν τὴν
 κατ' αὐτοῦ νίκην ἤρατο. εἶθ' οὕτως ἐπανερχοῦνται πάλιν εἰς τὸν
 λιμένα Πασσαύρων. εἴτε ὅποια ἐν τοῖς τοιούτοις ὡς τὰ πολλὰ
 φιλεῖ γενέσθαι, ἐπαρθέντες ἐπὶ ταῖς προγεγενημέναις νίκαις,
 εἴτε τοὺς ἠττηθέντας ἀπελπίσαντες, ἀναπεπτώκασιν ὡς ἦδη
 τὸ πᾶν ἡνυκότες, καὶ καταφρονητικῶς πρὸς τὸν Ῥομπέρτον
 διετίθεντο. εἶτα διελόντες τὰ ταχύδρομα τῶν πλοίων, ἀπέ-
 στείλαν εἰς Βενετίαν διηγησομένους τὰ ξυμπεσόντα καὶ ὅπως
 κατὰ κράτος τὸν Ῥομπέρτον ἠττησαν. ὁ δὲ Ῥομπέρτος ταῦτα
 D μεμαθηκῶς ἀπὸ τινος Βενετικού Κονταρίνου Πέτρου καλου-
 μένου ἄρτι προσπεφευγὸς αὐτῷ, ἐπὶ πλέον ἀθύρει καὶ οὐκ-
 ἔτι ἀνεκτῶς εἶχεν· λογισμοῖς δὲ κρείττοσιν ἀναρρώσας ἐαυ-
 τόν, αὐθις κατὰ τῶν Βενετικῶν ἵεται. οἱ δὲ Βενετικοὶ τῷ
 ἀπροόπτῳ καταπλαγέντες τῆς αὐτοῦ ἐλεύσεως, εὐθύς δεσμή-
 σαντες τὰ μείζω τούτων πλοῖα καλωδίους παρὰ τὸν λιμένα
 τῆς Κορυφῆ καὶ συναπαρτίσαντες τὸν λεγόμενον πελαγολι-
 μένα, τὰ μικρὰ τούτων σκάφη εἰς μέσον ἤλασαν· σιδηρο-
 φορήσαντες δὲ ἅπαντες ἐκαραδόκουν τὴν τούτων ἔλευσιν. ὁ
 δὲ καταλαβὼν συμμίγνυται τούτοις πρὸς πόλεμον. ὁ δὲ πό-
 λεμος δεινὸς ἦν καὶ τῶν πρώην ἰσχυρότερος, ἐκθύμως μι-

3. τὴν utrobique om. A. πάλιν add. A. προσβάλλοντες A.
 post αὐτῷ add. PGA οἱ Βενετικοί, om. C. 4. αὐτῶν G.
 5. εἴτε δὲ οἱ ὅποιοι G. 15. οἱ δὲ Βενετικοί: οὗ καὶ A. 17.
 περὶ A. 19. μικρὰ A. σκάφη om. C.

tertio die rursus aggređiuntur victoriamque splendidam reportant. dein in Passarorum portum revertuntur. sed sive elati, ut plerumque fieri solet, victoriis reportatis, sive hostes iam debellatos rati, secure degebant, tanquam tota confecta re, et Robertum contemnebant. celeres etiam naves omnes mittunt Venetias nuntiatum, quae evenissent et quantam de Roberto adepti essent victoriam. quae ubi Robertus comperit ex Veneto quodam, Petro Contarino nomine, nuper ad ipsum transfuga, animum etiam magis despondit, nec ferre amplius potuit. mox tamen prudentioribus rationibus erectus, rursus Venetos aggređitur. Veneti, improviso eius adventu obstupesci, maioribus statim navigiis ante portum urbis Corypho inter se alligatis et facto maris portu quem vocant, parvas naves in medium cogunt, armatique omnes illorum adventum opperiantur. ille, ut advenit, pugnam conserit. pugna autem atrox erat et prioribus acrior, cum fortius, quam antea, pugnaretur. proelio igitur commisso gravi, et nemine ex utra-

χοιμένων ἢ πρότερον. καρτερῶς οὖν μάχης ἀναμεταξὺ γεγο- P. 161
 νυίας καὶ μηδενὸς τῶν μερῶν νότα διδόντος, ἀλλὰ μᾶλλον
 κατὰ πρόσωπον ἐρχομένων, ἐπεὶ οἱ Βενέτικοι τὰ προσόντα
 τούτοις φθάσαντες προκατηγαλώκεσαν, καὶ οὐδὲν ἄλλο πλὴν
 5 τῶν ὀπλιτῶν ταῖς ναυσὶ παρῆν, αὐταὶ δὲ τῇ κορυφότητι ἐπε-
 πόλαζον οἷον τοῖς ὕδασι ἀνεχόμεναι, ὡς μὴδ' ἄχρι δευτέ-
 ρου ζωστῆρος τοῦ ὕδατος φθάνοντος, πανσυδὶ ἐπὶ τὴν ἐτέ-
 ραν πλευρὰν τὴν ὡς πρὸς τοὺς πολεμίους συρρεύσαντες, τη-
 νικαῦτα ἐβυθίσθησαν. ἦσαν δὲ ὡσεὶ χιλιάδες τρισκαίδεκα.
 10 αἱ δὲ ἄλλαι τῶν νηῶν σὺν αὐτοῖς πλωτῆρσι κατεσχέθησαν. Β
 ὁ δὲ Ῥομπέρτος μετὰ τὴν λαμπρὰν ἐκείνην νίκην ἀπηνώως
 διατεθείς, πολλοῖς τῶν κατασχεθέντων ὠμοτάτως ἐχρήσαιο,
 τῶν μὲν τὰς ὄψεις πηρώσας, τοὺς δὲ ῥινοτομήσας, τινῶν V. 129
 δὲ καὶ χεῖρας ἢ πόδας ἢ καὶ ἀμφοτέρω ἀφελόμενος, περὶ
 15 δὲ γε τῶν λοιπῶν ἀποστείλας πρὸς τοὺς ὁμοχώρους αὐτῶν
 διεφήμισεν, ἵν' ὁ βουλούμενος πρίασθαι τὸν ἴδιον τιμῆς, ἀφό-
 βως παραγίνοιτο. ἅμα δὲ καὶ τὰ περὶ εἰρήνης αὐτοὺς ἠρώ-
 τα· οἱ δὲ μηνύουσι πρὸς αὐτόν “ἴσθι, δούξ Ῥομπέρτε,
 ὡς εἰ καὶ τὰς σφῶν ἡμῶν γυναῖκας καὶ τὰ τέκνα ἀποσφα-
 20 τόμενα θεασαίμεθα, οὐκ ἂν τὰς πρὸς τὸν αὐτοκράτορα Ἀλέ-
 ξιον συνθήκας ἀπαρησόμεθα, οὔτε μὴν τοῦ ἐπαρῆγειν αὐτῷ C
 καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ ἐκθύμως μάχεσθαι ὅλως ἐνδώσομεν.” και-

1. ἀναμεταξὺ om. A. 3. κατὰ πρόσωπον G. 4. προκα-
 τηγαλώκεσαν ΔG. 5. ναυσὶ A, ταῖς ναυσὶν παρῆν P, παρῆν
 ταῖς ναυσὶν G. 10. δ' A. 14. ἢ πόδας : καὶ πόδας ΔG.
 16. διεφῆμισεν PG, ἐφῆμισεν A, διεφῆμισεν C, probante Lo-
 beckio ad Phrynich. p. 598. τιμῆς om. A. 19. εἰ om. A.
 20. εἰ θεασόμεθα A. Ἀλέξιον om. A. 22. ἐδώσομεν P.

que parte terga vertente, sed a fronte potius irruentibus, cum Vene-
 neti comineatum antea consumpsissent, neque quidquam praeter mi-
 lites navibus inesset, hae autem propter levitatem innalarent quasi
 undis sublatae, ne secundum quidem cingulum aqua contingente:
 accidit, ut cuncti in illud latus, quod hostes spectabat, confluentes,
 immergerentur. erant autem ad tredecim millia. reliquae naves cum
 ipsis vectoribus captae sunt. Robertus post illustrem hanc victoriam
 in crudelitatem erumpens, multos eorum, quos ceperat, saevissime
 tractavit. alios privavit oculis, aliis nares abscidit, nonnullis manus
 aut pedes aut utraque simul. de ceteris misit popularibus eorum nun-
 tiatum, qui suos redimere vellent, iis secure se adire licere. simul de
 pace eosdem interrogat. at illi hoc responsum dant. “scito, dux Roberte,
 etiamsi uxores et liberos nostros trucidari a te cerneremus, foedus
 cum imperatore Alexio non renuntiarem, neque adiuvere eum et

ροῦ δ' ὀλίγου παρέρρηκτός, δρόμιονάς τε καὶ τριήρεις εὐτρε-
πίσαντες οἱ Βενέτικοι καὶ ἄλλ' ἄττα τῶν μικρῶν καὶ ταχυ-
δρόμων νηῶν, μετὰ πλείονος δυνάμεως κατὰ τοῦ Ῥομπέρτου
ἔρχονται. καὶ δὴ καταλαβόντες αὐτὸν περὶ Βοθρεντὸν ἀνλι-
ζόμενον, τὸν μετ' αὐτοῦ συνάπτουσι πόλεμον καὶ κατὰ κρά-
τος νικῶσι, πολλοὺς μὲν ὑποκτείναντες, πλείονας δὲ καὶ βυ-
θίσαντες· μικροῦ δὲ δεῖν καὶ αὐτὸν τὸν γνήσιον υἱὸν αὐτοῦ
Γίδον καὶ τὴν ὁμευνέτιν κατέσχον Γαῖταν. καὶ νίκην κατ'
αὐτοῦ λαμπρὰν ἀράμενοι, δηλοῦσι πάντα τῷ βασιλεῖ. ὃς διὰ
D πολλῶν τούτους ἁμειψάμενος δωρεῶν καὶ τιμῆς, καὶ αὐτὸν
τὸν δοῦκα Βενετίας τῷ τῶν πρωτοσεβαστιῶν ἀξιῶματι μετὰ
τῆς ἀναλόγου ἰσχύος ἐτίμησεν, ὑπέρτιμον δὲ καὶ τὸν πατριάρ-
χην σφῶν ἠξίωσε μετὰ τῆς ἀναλόγου ἰσχύος, ἀλλὰ καὶ πίσυσις
ταῖς ἐν Βενετία ἐκκλησίαις χρυσίου ποσότητα ἱκανὴν ἐτησίως
διανείμεσθαι ἀπὸ τῶν βασιλικῶν ταμείων ἐκέλευσε. τῇ μέν-
τοι ἐπ' ὀνόματι τοῦ εὐαγγελιστοῦ ἀποστόλου Μάρκον ἐκκλη-
σία ὑποφόρους ἅπαντας τοὺς ἐκ Μέλφης ἐν Κωνσταντινου-
πόλει ἐργαστήρια κατέχοντας πεποίηκε καὶ τὰ ἀπὸ τῆς πα-
λαιᾶς Ἑβραϊκῆς σκάλας μέχρι τῆς καλουμένης Βίγλας διή-

1. τριήρης P. 2. ἄλλῃα A, ἄλλ' ἄττα PG, correxi. 4. δὴ
om. A. περὶ τὸ Βοθρωτὸν A, παρὰ τὸν Βωτρεντὸν G, παρὰ
τὸ Βρεντισθὸν C. 5. κατακράτος A. 6. κτείναντες A. 7.
αὐτοῦ υἱὸν A. 8. Γίδον P, γῆδον AG. Γαῖταν om. A.
11. δοῦκα A, Δοῦκαν PG. 12. ἀναλόγου om. A. ἐτίμησεν
om. C. ὑπέρτιμον — μετὰ τῆς ἀλόγου ἰσχύος add. A. ἀνα-
λόγου em. Ducangius in annotat. 14. χρυσίων ἱκανὴν ποσό-
τητα A. 15. διανείμεσθαι: δίδοσθαι A. lege διανείμασθαι.
16. ταμείων A. 17. πάντας A. 18. κατέχοντας A, ἔχοντας PG.
19. σκάλας A hic et infra.

fortiter pro eo pugnare desineremus." paulo post Veneti paratis dro-
monibus et triremibus nonnullisque aliis parvis ac velocibus navibus,
cum maioribus viribus in Robertum movent. cumque in eum circa
Buthrotum stationem habentem incidissent, gravi proelio vincunt, mul-
tis caesis, pluribus demersis. nec multum absuit, quin ipsum filium
eius germanum Gidum et Gaitam uxorem caperent. qua victoria re-
portata splendida, imperatori rem omnem nuntiant. is multis mune-
ribus honoribusque eos affecit, ipsum ducem Venetorum protosebasti
dignitate ornavit, salario iusto addito, et hypertini titulum patriar-
chae eorum concessit cum stipendio congruo. quin etiam omnibus
apud Venetos ecclesiis auri quantitatem satis magnam quotannis ex
aerario regio numerari iussit; ecclesiae autem in honorem evangeli-
stae apostoli Marci exstructae tum vectigales fecit Melphenses omnes,
qui Cpoli officinas haberent, tum donavit officinas, quae a veteri

κοντα ἐργαστήρια καὶ τὰς ἐντὸς τοῦ διαστήματος τούτου ἐμ-
περιεχομένας σκάλας ἐδωρήσαιο καὶ ἐτέρων πολλῶν ὑκινή-
των δωρεὰς ἔν τε τῇ βασιλευσούσῃ καὶ τῇ πόλει Δυρραχίον
καὶ ὅποι ποτ' ἂν ἐκεῖνοι ἠτήσαιντο. τὸ δὲ δὴ μεῖζον, τὴν P. 162

ἔμπορίαν αὐτῶν ἀζήμιον ἐποίησεν ἐν πάσαις ταῖς ὑπὸ τὴν
ἔξουσίαν Ῥωμαίων χώραις, ὥστε ἀνέτως ἐμπορεύεσθαι καὶ
κατὰ τὸ αὐτοῖς βουλευτόν, μήτε μὴν ὑπὲρ κομμερκίον ἢ ἐτέ-
ρας τινὸς εἰσπράξεως τῷ δημοσίῳ εἰσκομιζομένης παρέχειν
ἄχρι καὶ ὀβολοῦ ἑνός, ἀλλ' ἔξω πάσης εἶναι Ῥωμαϊκῆς
10 ἔξουσίας.

6. Ὁ δὲ γε Ῥομπέρτος (ἐπαυαγέσθω γὰρ αὐθις ὁ λόγος
ὄθεν ἐξέπεσε καὶ καθ' εἰρμόν ἐχέσθω τῆς διηγήσεως,) οὐδὲ
μετὰ ταύτην τὴν ἤτταν αὐθις ἠρέμει. ἀλλ' ἐπεὶ προφθάσας
τινὰ τῶν πλοίων αὐτοῦ μετὰ τοῦ ἰδίου υἱοῦ κατὰ τῆς Κε-
15 φαληνίας ἀπέστειλε σπεύδων τὴν ἐν αὐτῇ πόλιν κατασχεῖν, B
τὰ μὲν ἐνόητα αὐτῷ πλοῖα τῇ Βονιτίτζῃ προσώρμισε μετὰ τῆς
παρεμβολῆς πάσης, αὐτὸς δὲ εἰς μονήρῃ γαλέαν εἰσελθὼν
τὴν Κεφαληνίαν κατέλαβε. καὶ πρὶν ἢ ταῖς λοιπαῖς δυνά-
μεσι καὶ τῷ υἱῷ αὐτοῦ ἐνωθῆναι, ἐγκυρτερῶν ἔτι περὶ τὸν
10 Ἀθήρα, (ἀκρωτήριόν τι τοῦτο τῆς Κεφαληνίας,) λάβρον κατέ-
χεται πυρετῷ. μὴ φέρων δὲ τὴν τοῦ πυρετοῦ φλόγωσιν, ὑδωρ
ψυχρὸν αἰτεῖ. τῶν δὲ περὶ αὐτὸν ἀπανταχοῦ σκεδυσθέντων

5. αὐτοῖς A. ἐποιήσατο A. 7. κομμερκίου C, κουμμερκίου
PGA. 13. αὐθις om. A. 16. βονιτίτζα G. προσώρμιση
G. 17. δὲ om. G. 20. ἀθήρα FP hic et infra, ἀέρα CG.
λάβρον FP, λυύρον AG. 22. αὐτῶν PG, αὐτὸν FCA.

Hebraica scala usque ad Biglam quae dicitur pertinerent, item sca-
las omnes, quae intra hoc spatium continerentur; addidit quoque
alias multas res immobiles Cpoli Dyrrhachiique et ubicunque illi
expeterent. postremo, quod maximum erat, mercaturam illorum omni
vectigali immunem fecit in cunctis Romani imperii terris, ut libero
mercatorum possent facere, ac commercii aliisque tributis aerario pen-
dendi nomine ne obolum quidem darent, sed omni plane exempti
essent Romanorum potestate.

6. At Robertus (nam redeat oratio, unde digressa est et ordi-
nem sequatur narrationis,) ne post hanc quidem cladem quievit. sed
cum iam antea navigia nonnulla, praefecto filio, in Cephaleniam mi-
sisset, ut urbem, quae ibi est, caperet, naves, quas ad manum ha-
buit, ad Boditzam appulit cum exercitu toto; ipse, monere galea
conscensa, Cephaleniam tenuit. sed priusquam ceteris copiis filioque
suo se coniungeret, commoratus adhuc ad Atherem, quod est pro-
montorium Cephaleniae, acri correptus est febris. cumque ardorem

εἰς τὴν τοῦ ὕδατος ζήτησιν, τῶν ἐγγχωρίων τις πρὸς αὐτοὺς
 φησιν “ὄρατε ταυτηνὴ τὴν νῆσον τὴν Ἰθάκην. ἐν αὐτῇ πόλις
 C. μεγάλη πρῶην ἠνοδόμητο Ἱερουσαλήμ καλουμένη, καὶ τῷ
 χρόνῳ ἠρείπεται· ἐν αὐτῇ πηγὴ ἦν πότιμον ἑσσαιεὶ καὶ ψυ-
 V. 130 χρόν ὕδωρ ἀναδιδούσα.” τούτων ὁ Ῥομπέρτος ἀκούσας, δέει 5
 πολλῶν τηρικαῦτα συνεσχέθη. συμβαλὼν οὖν τὸν Ἀθήρα καὶ
 τὴν πόλιν Ἱερουσαλήμ, τὸν ἐφιστάμενον αὐτῷ θάνατον τηρι-
 καῦτα ἐπεγίνωσκε. καὶ γὰρ πρὸ πολλοῦ τινὲς αὐτῷ ἔμαν-
 τεύοντο, ὅποια εἰώθασιν οἱ κόλικες τοῖς μεγιστᾶσιν εἰσηγεῖ-
 σθαι, ὅτι “μέχρι καὶ αὐτοῦ τοῦ Ἀθήρος ἅπαντα μέλλεις ὑπο- 1
 τάξαι· ἐκεῖθεν δὲ εἰς Ἱερουσαλήμ ἀπερχόμενος, τῷ χρεῶν
 λειτουργήσεις.” εἴτε δὲ ὁ πυρετιὸς τοῦτον ἀνάλωσεν, εἴτε
 D. πλευριτὶς ἦν ἢ νόσος, ἀκριβῶς λέγειν οὐκ ἔχω. τέως δι’ ἕξ
 ἡμερῶν τελευτᾷ. καταλαμβάνει δὲ τοῦτον τὰ ἔσχατα πνέοντα
 ἢ γυνὴ αὐτοῦ Γαῖτα καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ κλαίοντα ἐπ’ αὐτῷ. 1
 ἀπαγγέλλεται γοῦν τὸ συμβάν τῷ νιῷ αὐτοῦ, ὄνπερ ἔτι ζῶν
 διάδοχον τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ ἐποίει. ὅς τοῦτο μαθὼν, λύπη μὲν
 ἀφορητῶ τηρικαῦτα συνείχετο, κρείττοσι δὲ λογισμοῖς ἑαυ-
 τὸν ἀνακτησάμενος καὶ συναγαγὼν τὸ φρονοῦν αὐτῷ τῆς ψυ-
 χῆς, μετακαλεσάμενος ἅπαντας, πρῶτον μὲν ἀπαγγέλλει τὸ 2
 συμβάν, ἀπαράκλητα κλαίων ἐπὶ τῇ τοῦ πατρὸς τελευτῇ, ὁρ-

2. ταύτην A. πόλις μεγάλη πρῶην FA, πρῶην πόλις μεγάλη
 PG. 3. ἠνοδόμητο F, ἀνοχοδόμητο PA, ἐνοχοδόμητο G.
 Ἱερουσαλήμ: ἰλήμ F. καὶ G, καὶ PA. 4. πότιμον ὕδωρ
 ἑσσαιεὶ καὶ ψυχρὸν AG. 5. τοῦτο A. 7. τηρικαῦτα add. A.
 8. ἐπέγνωκε A. αὐτῷ om. A. 10. καὶ αὐτοῦ τοῦ Ἀθήρος
 A, τοῦ Ἀθήρος καὶ αὐτοῦ F, τοῦ Ἀθήρος αὐτοῦ PG. 18. ἑαυ-
 τὸν τε G. 20. πρῶτα CG. ἐπαγγέλλει G.

non ferret, frigidam petit. dispersis quoque versus, qui circa eum erant, ut aquam quaerent, indigenarum unus “videte, inquit, insulam hanc Ithacam. in ea urbs olim magna exstructa erat Hierusalem appellata; quamquam vetustate iam collapsa est. in ea fons erat, idoneam semper ad bibendum frigidamque aquam emittens.” his Robertus auditis, magno concussus metu est. nempe Atherem et Hierusalem urbem componens, instare sibi mortem intellexit. etenim dudum vaticinati quidam ipsi erant, qualia solent adulatōres principibus narrare, usque ad Atherem cuncta eum subiecturum esse, hinc Hierusalem proficiscentem, naturae debitum redditurum. febrisne eum consumserit, an pleuritis morbus, parum compertum habeo. mortuus est sexto die; animam agentem Gaïta uxor reperit filiumque eius lamentantem. nuntiatur igitur, quod acciderat, filio, quem adhuc vivus successorem ipse principatus designaverat. is, nuntio accepto, gravissimo dolore affectus est; sed prudentioribus cogitationibus confirmato animo, postquam omnes convocavit, pri-

κίξει δὲ ἅπαντας εἰς ἑαυτόν. καὶ ἀναλαβόμενος τούτους εἰς Ἀπουλίαν διαπερῶν. ἐν τῷ διαπερῶν δὲ μεγίστῳ κλύδωνι, P. 163
 πᾶν ὥρα θέρους ἦν, περιπέπτωκεν, ὥστε τὰ μὲν τῶν πλοίων
 βυθισθῆναι, τινὰ δὲ τῇ ψάμμῳ προσαρράξαντα συνθραυ-
 5 σθῆναι. τὸ δὲ τὸν νεκρὸν κομίζον πλοῖον ἡμίθραυστον γέγονε·
 μόλις δὲ τὸ τοῦτον συνέχον κιβώτιον οἱ ἄμφ' αὐτὸν ἀναλα-
 βόμενοι εἰς τὸ Βενούσιον διεσώσαντο. καὶ εἰς τὴν ἐπ' ὀνό-
 ματι τῆς ἁγίας Τριάδος πάλαι ἀνοικοδομηθεῖσαν μονήν, οὗ
 καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ προειτάφησαν, καὶ αὐτὸς ἐνσωριάζεται.
 10 τελευτῶν δὲ ὁ Ῥομπέρτος εἰκοστῷ ἕκτῳ χρόνῳ τῆς δουρικῆς B
 αὐτοῦ ἀρχῆς, τὸν ἅπαντα χρόνον βιώσας ἔτη ἑβδομήκοντα.
 μεμαθηκῶς δὲ ὁ βασιλεὺς τὸν τοῦ Ῥομπέρτου αἰφνίδιον θά-
 νατον, ἀνέσφαλε μὲν ἄχθος τοιοῦτον ἀπωμισάμενος· ἐπιτί-
 θεται δὲ παραχορῆμα τοῖς τὸ Δυρράχιον ἔτι κατέχουσιν, εἰς
 15 διχόνοιαν τούτους διὰ γραμματίων καὶ παντοίας μεθόδου εἰσ-
 ἄξει σκεψάμενος, καὶ οὕτως ῥῆστα τὴν πόλιν Δυρραχίου
 ἐλπίζων λήψεσθαι. ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐν τῇ πόλει παρατυχόν-
 τας Βενετικούς παρασκευάζει διὰ γραμματίων συμβουλευῶσαι
 τοῖς τε Ἀμαλφίνοῖς καὶ Βενετικοῖς καὶ ὅσοι ἔποικοι εἰς Ἐπί- C
 20 δαμνον ἔτυχον, ὑπέβηαι τῷ αὐτοῦ θελήματι καὶ παραδοῦναι
 οἱ τὸ Δυρράχιον. ἀλλὰ καὶ αὐτὸς δι' ὑποσχέσεων καὶ δω-

2. lege Ἀπουλίαν.

4. δὲ om. G.

συναρράξαντα G. lege

προσαρράξαντα.

5. πλοῖον om. G.

6. τὸ om. G.

9.

lege ἐνσωριάζεται.

10. πέμπτῳ C et in margine P, ἕκτῳ PG.

12. αἰφνίδιον: ἐκείνου A.

13. ἀνέσφηλε CG.

15. τούτους:

τὸν τοῦς P.

19. Ἀμαλφίνοῖς CG.

mum rem aperit, insolabiliter patris obitum deslens; dein sacramento adactos in Apuliam traiecit. quo in traiectu, licet aestatis tempus esset, magnae incidit tempestate, ita ut navigiorum alia mergerentur, alia illisa vadis frangerentur. navi, qua mortuus vehebatur, paene contracta, comites arcam, quae cadaver continebat, vix salvam Venusium portabant. ac sepultus est in monasterio S. Trinitati olim exstructo, ubi etiam fratres eius antea depositi erant. obiit anno vicesimo sexto ducatus sui, aetatis septuagesimo. postquam imperator de repentina Roberti morte certior factus est, respiravit, tanto levatus onere, ac statim eos, qui Dyrrhachium adhuc obtinebant, aggressus est, id agens, ut dissensionis semina litteris variisque artibus inter eos spargeret: sic facillime Dyrrhachium urbem capturum sperabat. etiam eos, qui forte Cpoli erant Veneti, adduxit, ut Amalphenis, Venetis et quicumque coloni erant Epidamni, per litteras suaderent, ut voluntati suae obsequerentur Dyrrhachiumque sibi proderent. quod quo lubentius facerent, ne ipse quidem munera dare pollicerique desiit. cumque

ρεῶν οὐκ ἐνεδίδου ὄλωσ, ὥστε τὴν πόλιν Δυρράχιον παραδοῦναι αὐτῷ. καταπειθεῖς οὖν γεγονότες, (τοιούτων γὰρ τὸ Λατίνων ἕπαν γένος ἐρασιχρήματόν τε καὶ ὀβολοῦ ἐνὸς πιπράσκειν εἰωθὸς καὶ αὐτὰ δὴ τὰ φίλτατα,) μεγάλα ἐλπίσαντες καὶ συνωμοσίαν τηρικαῦτα ποιησάμενοι, ἀναιροῦσι μὲν 5 τὸν πρῶτος αὐτοὺς ἀναπέσαντα τὸ κάστρον τῷ Ῥομπέρτῳ προδοῦναι καὶ τοὺς συνωμότας αὐτοῦ· ἐκεῖνοι δὲ προσελθόντες παραδιδόασιν τὸ κάστρον τῷ βασιλεῖ, πάσης ἐλευθερίας ἔξ αὐτοῦ παραπολαύσαντες.

7. Τὴν δὲ τοῦ Ῥομπέρτου τελευταίαν μαθηματικὸς τις 1 Σηθ καλούμενος μεγάλα ἐπ' ἀστρολογία αὐχῶν, μετὰ τὴν εἰς τὸ Ἰλλυρικὸν αὐτοῦ διαπεραιώσιν προειρηκεὶ διὰ χρησμοῦ, ὃν ἐν χάριτι ἐκθέμενος καὶ σφραγίσας, τισὶ τῶν V. 131 τοῦ βασιλέως οἰκειοτάτων ἐνεχείρισε, παραγγείλας κατέχειν αὐτὸν μέχρι τινός. εἶτα τοῦ Ῥομπέρτου τετελευτηκότος, ἔξ ἐπιταγῆς αὐτοῦ λύουσι τὸν χάριτην. εἶχε δὲ ὁ χρησμός οὕτως· “μέγας ἐχθρὸς ἔξ ἐσπέρας πολλὰ κυκίσας ἄφρω πεσεῖται.” ἐθαύμασαν μὲν οὖν πάντες τὴν τοῦ ἀνδρὸς ἐπιστήμην· ἦν γὰρ ἐπὶ ταύτῃ τῇ σοφίᾳ εἰς ἄκρον ἐληλακώς. P. 164 καὶ ἵνα τι βραχὺ παραδράμωμεν, τοῦ λόγου τῆς ἱστορίας 2

1. Δυρράχιον G.	2. καταπειθεῖς GA, καταπαθεῖς P.	3.
λατίνων A, Λατινικὸν PG.	5. τηρικαῦτα add. CA.	7.
συνωμότους G.	ἐκεῖνοι — παραπολαύσαντες om. G.	9. ἔξ
αὐτοῦ παραπολαύσαντες A, παρ' αὐτοῦ ἀπολαύσαντες PG.	10.	μαθηματικὸς A, μεμαθηκώς PG.
13. ἐκθέμενος A.	τῶν	
οἰκειοτάτων τοῦ βασιλέως G.	14. ἐνεχείρισε A, ἐνεχείρησε PG.	
15. τετελευτήσαντος A.	18. μὲν οὖν A, δὲ PG.	20. παρα-
δράμωμεν, τοῦ λόγου τῆς ἱστορίας A, παραδράμωμεν τοῦ λόγου, τῆς ἱστορίας PG.		

eo adducti essent, (est enim Latinorum gens universa pecuniae aman- tissima et asse uno carissima quaeque solet vendere,) magna allecti spe, coniuratione facta, e medio tollunt tum qui arcis Roberto tradendae primus auctor fuerat, tum qui cum eo coniuraverant. dein imperatorem adeunt, deditaque arce, omnis generis immunitatem nacti sunt.

7. Roberti mortem mathematicus quidam, nomine Seth, qui astrologiae scientia multum gloriabatur, post eius in Illyricum traiectum praedixerat, vaticiniumque charta consignatum et sigillo munitum familiarissimis quibusdam imperatoris tradiderat, rogans, ut scriptum aliquamdiu servarent. dein mortuo Roberto, iussu illius charta est resignata vaticiniumque sic se habebat: “magnus hostis ex occasu multum tumultuatus repente cadet.” admirati sunt omnes viri peritiam; ac sane is ad summam perfectionem huius divinandi scientiae

μικρὸν ἀποστάντες, οὕτως ἔχει τὰ κατὰ τοὺς χρησμοὺς. νεώτερον μὲν τὸ ἐφεύρημα, καὶ οὐκ οἶδε τὴν ἐπιστήμην ταύτην ὁ πάλαι χρόνος. οὔτε γὰρ ἐπ' Εὐδόξου τοῦ ἀστρονομικωτάτου ἢ τῶν χρησμῶν μέθοδος ἦν, οὔτε ὁ Πλάτων τὴν 5 σύνεσιν ταύτην ἤδει, ἀλλ' οὐδὲ Μανέθων ὁ ἀποτελεσματικὸς περὶ ταύτης ἠκρίβωκεν. ἀλλὰ λείψις ἦν ἐκείνοις ὠροσκόπου, ἐν οἷς προῦμαντεύοντο, καὶ πῆξις τῶν κέντρων καὶ τοῦ ὄλου διαθέματος ἐπιτήρησις καὶ ὅποσα ἄλλα ὁ τὴν μέθοδον ταύτην εὗρηκὼς τοῖς ἐσύστερον παρέδωκεν, ἅπερ ζυνετὰ τοῖς περὶ Β 10 τὰ τοιαῦτα ματαιάζουσιν. ἡμεῖς δὲ ἐκεῖθεν ποτε ὀλίγον τι τῆς ἐπιστήμης ταύτης ἠψάμεθα, οὐχ ἵνα τι τοιοῦτον διαπραξάμεθα, (μὴ γένοιτο,) ἀλλ' ἵνα τῆς ματαιολογίας ταύτης ἀκριβέστερον καταγνόντες, καὶ τῶν περὶ αὐτὴν ἠσχολημένων καταγινώσκωμεν. ταῦτα δὲ γράφω οὐκ ἐπιδείξεως ἕνεκα, 15 ἀλλ' ἵνα ἐνδειξάμεθ' ὅτι ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος τούτου πολλοὶ τῶν ἐπιστημῶν εἰς ἐπίδοσιν ἐληλύθεισαν, τιμῶντος τοὺς φιλοσόφους καὶ φιλοσοφίαν αὐτὴν, εἰ καὶ πρὸς τὸ μάθημα τοῦτο τῆς ἀστρολογίας δυσχεραίνων πως κατεφαίνεται, οἶμαι, διότι τοὺς πολλοὺς τῶν ἀκεραιότερων ἀφίστασθαι ἀνέπειθε C 20 τῶν ἄνωθεν ἐλπίδων καὶ κεχηνέναι τοῖς ἀστρασιν. αὕτη

2. ἐφεύρημα G. ταύτην τὴν ἐπιστήμην A. 6. ὠροσκόπου A, ὠροσκοπίας PG. 8. διαστήματος AG, διαθέματος P.
 9. περὶ ταῦτα A. 11. διαπραξώμεθα A. 12. ματαιολογίας AG, ματαιολόγου P. 13. ἠσχολημένων AG, ἐσχολημένων P.
 14. καταγινώσκωμεν A. 16. ἐληλύθησαν P, alterum AG. 19. τῶν ἀκεραιότερων om. AG.

pervenerat. quae ars, ut paulisper a narrationis cursu deflectamus, ita se habet. recentioris inventum est aetatis, neque veteres hanc scientiam noverant. nec enim temporibus Eudoxi, astronomorum summi, erat ista divinandi ars, nec Platoni haec disciplina nota fuit; imo ne Manetho quidem apotelesmaticus perfectam eius rei scientiam habuit. veteres enim non solebant, cum vaticinarentur, geniturae rationem habere et cardines figere et totam constellationem observare et si quae alia inventor disciplinae huius posteris tradidit; quae quidem nota iis sunt, qui tales nugas agunt, attigimus et nos olim aliquantisper hanc artem, non ut divinarem, (avertat id deus,) sed ut vanitate huius scientiae melius perspecta, eorum qui ei dediti sunt stultitiam coarguere possemus. neque vero ostentationis causa haec scribo, sed ut ostendam, artium plerasque floruisse, Alexio imperatore, qui litterarum studiosos et litteras ipsas colebat. quanquam hanc astrologiae disciplinam haud obscuro odio prosequeretur, eam puto ob causam, quod multitudinem impulit, ut spem in deo integriorem abiiceret astrisque inhiaret. ea causa erat, cur inimico in

αἰτία γέγονε πόλεμον ἔχειν τὸν αὐτοκράτορα πρὸς τὸ μάθημα τῆς ἀστρολογίας. οὐ μὴν διὰ τοῦτο ἀνχμὸς τις ἦν ἀστρολόγων τὸ τηρικᾶδε, ἀλλὰ καὶ ὁ εἰρημένος Σῆθ κατ' ἐκεῖνο καιροῦ ἐξήνθησε, καὶ ὁ Αἰγύπτιος ἐκεῖνος Ἀλεξάνδρου ἐπολιτὴς ἦν τὰ τῆς ἀστρολογίας ἐμφαινῶν ὄργια. ὅς καὶ παρὰ 5 πολλῶν ἐρωτώμενος ἀκριβέστατα προεμαντεύετο. ἐν ἐνίοις δὲ οὐδὲ ἀστρολάβου δεόμενος, ἀλλὰ διὰ τινος ψηφηφορίας

D τὰς προρησεις ἐπεποίητο. ἦν δ' ἄρα καὶ τοῦτο μαντικὸν μὲν οὐδαμῶς, ἀλλὰ τέχνη τις Ἀλεξανδρέως λογική. ὁρῶν δὲ ὁ αὐτοκράτωρ τὴν νεότητα συρρέουσιν ἐπ' αὐτὸν καὶ ὡσπερ 10 τινὰ προφήτην τὸν ἄνδρα λογιζομένην, δις καὶ αὐτὸς τοῦτον ἐπρωτήκει, καὶ τσαντάκις καὶ ὁ Ἀλεξάνδρου εὐστοχίκει τῆς ἐπερωτήσεως. δειλιάσας δὲ ἵνα μὴ πολλῶν βλάβη γένηται, καὶ πρὸς τὴν ματαιότητα τῆς ἀστρολογίας ἀποκλίνωσιν ἅπαντες, κατὰ τὴν Παιδεστον τοῦτω τὰς διατριβὰς ἀφώρισε, 15

P. 165 τῆς πόλεως ἀπελάσας, πολλὴν τὴν περὶ αὐτὸν προμήθειαν ἐνδειξάμενος, ὥστε δαυμιλῶς αὐτῷ τὰ πρὸς χρῆσιν ἐκ τῶν βασιλικῶν ταμειῶν ἐπιχορηγεῖσθαι. ναὶ μὴν καὶ ὁ διαλεκτικώτατος Ἐλευθέριος, Αἰγύπτιος καὶ οὗτος ἀνὴρ, τὰ τῆς ἐπιστήμης ταύτης πρεσβεύων, εἰς ἄκρον ἤλαυνεν εὐφύϊας, μηδενὶ 20 μηδαμῶς τῶν πρωτείων παραχωρῶν. ἐν ὑστέροις δὲ καὶ ὁ

V. 132 καλούμενος Κατανάγκης Ἀθήνηθεν εἰς τὴν μεγαλόπολιν κα-

4. ἐξήνθει A. 8. μαντικὸν A, μαγικὸν PG. 9. Ἀλεξανδρέων CAG. 10. νεώτητα P. 11. λογιζομένην A, λογιζόμενοι PG. 12. ἐπερωτήκει P, ἐπρωτήκει G, ἐπρωτήσε A. καὶ alterum om. AG. ἡστοχίκει A. 14. τὴν om. A. 16. αὐτοῦ CG. ἐπιδειξάμενος G. 18. καὶ μὴν A. 19. αὐτὸς A. 22. κατανᾶς A. καταλαβῶν : παρελθῶν A.

astrologiam animo esset. neque tamen propterea inopia tum temporis erat astrologorum; sed et Seth ille, cuius modo meminimus, eo tempore floruit, et Aegyptius ille Alexandrinus multus fuit in pandendis astrologiae mysteriis. qui etiam a multis interrogatus, accuratissime futura praedixit; interdum ne astrolabio quidem usus, ex calculorum quodam iactu vaticinabatur. erat autem ne ista quidem divinatio, sed ars quaedam Alexandrini. ad quem cum imperator iuventutem confluere cerneret et quasi prophetae honore eum habere, bis et ipse consuluit hominem, et toties recte Alexandrinus consulenti respondit. veritus tamen imperator, ne multis inde damnum existeret et ad hanc astrologiae vanitatem omnes inclinarent, Raedestum in exilium eum misit, ceterum diligenter prospexit, ut quae ad victum pertinerent, largiter ex aerario regio darentur. etiam Fleutherius, in dialectica versatissimus, patria itidem Aegyptius, istam artem tenebat et ad tantam in eo genere excellentiam

ταλαβῶν, τὰ πρωτεῖα τῶν πρὸ αὐτοῦ φιλονεικῶν φέρειν, ἐπερωτηθεῖς παρά τινων περὶ τοῦ αὐτοκράτορος, πότε τεθνήξοιτο, καὶ τὸν θάνατον αὐτοῦ προκαταγγείλας, ὡς ᾔετο, ἐπεύσθη τοῦ στοχασμοῦ. συνέβη δὲ τρηκαῦτα τὸν θῆρα λέοντα ἐν τοῖς βασιλείοις διαιτώμενον ἐπὶ τέσσαρσιν ἡμέραις πυρέξαντα τὴν ψυχὴν ἐξεμεύξασθαι· εἰς ὃ τοῖς πολλοῖς ἔδοξεν ἢ τοῦ Κατανάγκη πρόρρησις τελευτῆσαι. καιροῦ δὲ παρερρηκῆτος ἱκανοῦ, αὐθις τὸν τοῦ αὐτοκράτορος θάνατον προῦμαντεύσατο καὶ διεπεύσθη· ἐτεθνήκει δ' ὅμως ἡ βασιλις Ἄννα καὶ μήτηρ αὐτοῦ κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην, ἣν ὁ Κατανάγκης προεῖπεν. ὁ δὲ βασιλεύς, ἐπεὶ ποσάκις περὶ αὐτοῦ προμαντευσάμενος, τσαντάκις διήμαρτε, τῆς πόλεως τοῦτον μεταστῆσαι οὐκ ἤθελεν αὐτέλεγκτον γένόμενον, ἅμα δὲ καὶ ἵνα μὴ δι' ἐμπάθειαν δόξη τοῦτον ἐκεῖθεν ἀπελαύνειν.

15 ἀλλ' ἡμεῖς γε ἐντεῦθεν πάλιν ὄθεν ἐξεληλύθειμεν ἀναστρέψωμεν, ἵνα μὴ δοκοῖμεν μετεωρολέσχοι τινὲς καὶ ἐξ ἀστρολογίας ὀνόμασι τὸ σῶμα τῆς ἱστορίας καταζοφοῦντες. ὁ δὲ γε Ῥομπέρτος, ὡς λόγος ἐκράτει καὶ τινες ἔλεγον, ἠγεμῶν ἐξαίρετος γέγονεν, ἀγγίνους, εὐπρεπῆς τὴν ὄψιν, ἀστεῖος ἐν λό-

1. ἐρωτηθεῖς G. 2. τινος A. 4. τὸν λέοντα A. 5. ἡμέραις A, ἡμέρας PG. 7. κατανᾶ A, Κατανάγγου PG, Κατανάγκη C. 9. προῦμαντεύετο A. ὁμῶς G. 11. κατανᾶς A, κατανάγγης PG. correxi. ποσάκις A, πολλάκις PG. 13. ἀντελέγητον P, recte CAG. 14. καὶ om. A. ἐκεῖθεν om. A. 15. ἐντεῦθεν om. A. ἐξεληλύθειμεν P, ἐξεληλύθειμεν G, ἐξεληλύθειμεν A. ἀναστρέψωμεν P. 16. μετεωρολέσχοι G. 17. κατατοφοῦντες P, recte CG.

pervenerat, ut nemini omnino palmam concederet. postea Catananges quidam nomine, Athenis Cpolin profectus, qui omnibus ante se genethliacis praestare studebat, cum interrogatus a quibusdam, quandam imperator moriturus esset, obitum eius praedixisset, ut sibi videbatur, a vero aberravit. contigit autem, ut eo tempore leo, qui in palatio aiebatur, postquam quatuor dies febre laboravit, animam efflaret: quo Catanangae vaticinium spectare plerisque visum est. tempore satis magno praeterito, iterum imperatoris mortem praedixit; nec minus falsus est. obiit tamen Anna augusta, illius mater, eo die, quem Catananges praedixerat. imperator autem, cum quoties ille de se vaticinaretur, toties falsus esset, urbe eum pellere noluit, quoniam semet ipse convincebat, simul ne ira eum hinc eicere videretur. sed nos iam redeamus, unde profecti sumus, ne de coelestibus rebus nugari videamur et quaesitis ex astrologia nominibus historiae corpori caliginem offundere. Robertus igitur, ut fama erat et nonnulli dicebant, dux belli eximius fuit; sollers, decora facie, ur-

ροις, ὅξυς μὲν εἰπεῖν, φωνὴ δ' αὐτοῦ μεγάλη, εὐπρόσιτος,
 D εὐμεγέθης τὸ σῶμα, σύμμετρον τὴν κόμην ἔχων αἰεὶ τῇ κε-
 φαλῇ, βαθυπώγων, σπεύδων αἰεὶ τὰ ἔθῃ τοῦ οἰκείου γένους
 τηρεῖν, τὸ τοῦ προσώπου ἄνθος καὶ τοῦ ὄλου σώματος μέ-
 χροι τέλους σώζων, καὶ τούτοις ἐπιγαννύμενος, δι' ἅπερ ἄξιον 5
 τυραννίδος τὸ εἶδος αὐτοῦ ἐνομιζέτο, πάντας τοὺς ὑπ' αὐτὸν
 τιμῆς ἀξίων καὶ πλείονος μᾶλλον τοὺς εὐνοϊκωτέρως πρὸς αὐ-
 τὸν διατιθεμένους. φειδωλότατος δὲ ἦν καὶ φιλοχρυσώτατος,
 P. 166 ἐμπορικώτατος καὶ φιλοκτηανώτατος, καὶ ἐπὶ τούτοις φιλοδο-
 ξότατος· ὅφ' ὧν πάντων ἠττώμενος, πολλὴν τὴν μέμψιν 10
 πάντων ἐπεσπάσατο. κακίζουσι δὲ τινες τὸν αὐτοκράτορα ὡς
 μικροψυχῆσαντα καὶ τὸν μετ' αὐτοῦ πόλεμον τότε προαρπά-
 σαντα. εἰ μὴ γὰρ πρὸ τοῦ προσήκοντος καιροῦ τοῦτον ἀνε-
 ζήτησεν, ὡς φασιν, ἄλλως ἂν ῥαδίως κατίσχυσεν αὐτοῦ βαλ-
 λομένου ἄπανταχόθεν παρὰ τε τῶν καλουμένων Ἀρβανιτῶν 15
 παρὰ τε τῶν ἀπὸ Δαλματίας παρὰ τοῦ Βοδίνου πεμπομένων.
 ἀλλὰ τοιαῦτα μὲν οἱ μωμοσκόποι ἔξω βελῶν ἰστάμενοι καὶ
 κατὰ τῶν ἀγωνιζομένων πικροὺς οἰστοὺς διὰ γλώττης πέμπον-
 B τες. τὸ γὰρ τοῦ Ῥομπέρτου ἀνδρεῖον καὶ περὶ τὰ πολεμικὰ
 περιδέξιον καὶ τὸ τοῦ φρονήματος ἐδραῖον πάντες ἴσασι· καὶ 20
 γὰρ οὐ τῶν ῥαδίως, ἀλλὰ καὶ τῶν λίαν δυσκόλως καταγωνι-

2. εὐμεγεθέστατος CG, εὐμεγέθης FP. 3. αἰεὶ : lege ἀμφι.
 ἦθη G. 5. διόπερ G. 8. ante δὲ add. P τε, om. G. lege
 φιλοχρυσώτατος. 11. ἐσπάσατο CG. 14. κατίσχυσεν P,
 recte G. 15. ὀρβανιτῶν G. 21. τῶν ῥ. G, τοῦ P.

banus in sermone, citata voce, sed plena eadem ac magna, aditu
 facillimo, procera corporis forma, capillo aequaliter circum caput pro-
 misso, barba longa, religiosus in servandis patriae moribus; faciei
 atque totius corporis decor ad finem usque idem, ipse iis corporis
 virtutibus gestiens, propter quas dignus imperio habebatur; omnibus
 quidem subditis honorem tribuens, praecipue autem, quorum propensam
 erga se voluntatem perspexerat. idem parcissimus erat et avari-
 rissimus ac quaestus faciendi congerendarumque opum quam maxime
 studiosus; ad haec etiam gloriae avidissimus. quibus cupiditatibus
 omnibus cum serviret, in magnam omnium reprehensionem incurrit.
 vituperant autem quidam imperatorem ut hominem exigui consilii,
 quod aggredi eum praefestinarit. nisi enim ante opportunum
 tempus adortus esset, facile aiunt superiorem eum discessurum fuisse,
 prementibus undique et Albanitis qui vocantur et Dalmatis a Bodino
 missis. at talia censores, qui extra teli iactum stant et in pugnantes
 acerbissima obrectationum tela mittunt. nam Roberti virtutem et in
 rebus bellicis dexteritatem et animi constantiam omnes norunt. nec

ζομένων ἦν ὁ ἀνὴρ, ἐν ταῖς ἡτταῖς μᾶλλον θαρραλεώτερος φαινόμενος:

8. Ὁ δὲ βασιλεὺς μετὰ τῶν αὐτομολησάντων πρὸς αὐτὸν τοῦ κόμητος Βρυεννίου Λατίνων, τροπαιοφόρος νικητῆς 5 πρὸς τὴν μεγαλόπολιν ἐπαναζεύγνυσιν, ὡς ἄνωθεν εἴρηται, πρώτην ἄγοντος τοῦ Δεκεμβρίου μηνός, ἐβδόμης ἐπινεμήσεως, τὴν βασιλίδα κατὰ τὸ ἀφωρισμένον πάλαι ταῖς τικτούσαις τῶν V. 133 βασιλίδων οἴκημα ἐπὶ ταῖς ἀδῖσιν εὐρηκῶς· πορφύραν δὲ C τοῦτο οἱ ἀνέκαθεν ὀνομάζουσιν, ἔξ οὗ καὶ τὸ τῶν πορφυρο- 10 γεννήτων ὄνομα εἰς τὴν οἰκουμένην διέδραμεν. κατὰ δὲ τὸ περιορθρον (σάββατον δὲ ἦν) τίκτεται τοῦτοις παιδίον θῆλυ ἐμφερές, ὡς ἔλεγον, κατὰ πάντα τῷ πατρί· ἐγὼ δὲ ἦν ἄρα τοῦτο. καὶ ὡς γε τῆς βασιλίδος καὶ μητέρος ἐν τισι καιροῖς διηγουμένης ἤκουον, ὅτι πρὸ τρίτης ἡμέρας τῆς τοῦ βασιλείως 15 εἰς τὰ ἀνάκτορα εἰσελεύσεως, (ἐπανήει γὰρ ἤδη ἀπὸ τῆς τοῦ Ῥομπέρτου μάχης καὶ τῶν πολλῶν ἐκείνων πολέμων καὶ κόπων,) ταῖς ἀδῖσι συνεχομένη, σταυροῦ τύπον τῆ γαστρὶ ἐνσημήνασα ἔφη “μεῖνον ἔτι παιδίον τὴν τοῦ πατρὸς ἄφιξιν.” πολλὰ δὲ αὐτὴν, ὡς ἔλεγεν, ἢ πρωτοβεστιαρία καὶ μήτηρ D 20 αὐτῆς καταμεμψαμένη ἔφη μετ’ ὀργῆς “εἰ δὲ μετὰ μῆνα ἐλεύσεται, οἶδας; καὶ πῶς αὐτὴ τσαύταις ὀδύναῖς ἐγκαρτε-

3. πρὸς αὐτὸν Λατίνων, καὶ τοῦ κόμητος Βρυεννίου, τροπαιοφόρος PAG, alterum FC. 5. πρὸς τὴν μεγαλόπολιν F et in margine P, εἰς τὴν βασιλεύουσαν PAG. ἐπανέζευξε A. 8. δὲ om. FA. 9. οἱ ἀνέκαθεν PG, οἱ om. A. 12. κατὰ om. G. δὲ ἄρα ἦν AG. 13. τὴν βασιλίδα καὶ μητέρα ε. τ. z. διηγουμένην FA. 19. αὐτὴν om. A. 21. ὀδύναῖς PG, ὀδύναῖς CA. ἐγκαρτερήσεις AG.

facile, sed summa difficultate superandus erat, qui post acceptas clades etiam audacior exsurgeret.

8. Imperator una cum Latinis Bryennii comitis, qui in suas partes transierant, victor in urbem reversus, ut supra narratum est, calendis Decembribus indictionis septimae, imperatricem in ea aedium parte, quae olim augustarum puerperiis dicata est, parturientem invenit. eam autem porphyram veteres appellarunt, unde porphyrogenitorum nomen per universum orbem manavit. diluculum sabbati erat, cum ipsis nasceretur puella, prorsus, ut dicebant, patri similis. haec ego fui. ut imperatricem matrem meam narrantem quondam audivi, triduo ante imperatoris in palatium adventum, (iam enim revertebat ex bello cum Roberto gesto et multis istis pugnis sudoribusque.) cum illa partus dolores sentiret, cruce ventrem consignans, “mane, inquit, puer, et exspecta patris reditum.” sed multum pro-

ρήσαις;” ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἢ ἐκείνης μήτηρ· τὸ δὲ γε τῆς βασι-
 λίδος ἐπίταγμα πέρας εἰλήφει, ὅπερ κὰν τῇ γαστρὶ τὴν εἰς
 τὸ μέλλον πρὸς τοὺς γευναμένους εὐνοϊαν ἀριδῆλως ὑπεσημαί-
 P. 167 νετο. καὶ γὰρ μετὰ ταῦτα εἰς ἡλικίαν ἐπιδεδωκῦα καὶ ἀπο-
 λαβοῦσα τὸ φρονοῦν καθαρῶς, φιλομήτωρ κατὰ ταυτὸν ἐγε- 5
 γόνειν καὶ φιλοπάτωρ. καὶ μάρτυρες τοῦ τοιοῦτου ἤθους
 εἰσί μοι πολλοὶ μὲν τῶν ἀνθρώπων, ἤδη δὲ καὶ πάντες, ὁπό-
 σοι τὰμὰ γινώσκουσι, προσεπιμαρτυροῦντων αὐτοῖς καὶ τῶν
 πολλῶν μου ὑπὲρ τῶν γονέων ἄλλων καὶ καμμάτων καὶ τῶν
 κινδύνων ἐκείνων, εἰς οὓς ἑμαυτὴν διὰ τὸ πρὸς ἐκείνους φίλ- 1
 τρον ἐνέβαλον, ἀφειδήσασα μὲν καὶ τιμῆς καὶ χρημάτων καὶ
 αὐτῆς τῆς ζωῆς· οὕτω γὰρ με τὸ πρὸς αὐτοὺς φίλτρον ἐξέ-
 καεν, ὡς καὶ αὐτὴν τὴν ψυχὴν δι’ αὐτοὺς προσέσθαι πολλά-
 B. νις. ἀλλὰ μήπω περὶ τούτων. ἀνατρεχέτω δ’ αὐθις ὁ λόγος
 πρὸς τὰ ἐξ αὐτῆς μοι ξυμπεσόντα γενέσεως. πάντων γὰρ 1
 τῶν συνήθων ἐπὶ τοῖς νεογνοῖς τῶν βασιλέων παισὶ δασιλέ-
 στερον τελεσθέντων, ὡς λέγεται, εὐφημιῶν δηλαδὴ καὶ δω-
 ρεῶν καὶ φιλοτιμημάτων παρεχομένων τοῖς λογάσι τῆς συγ-
 κλήτου καὶ τοῦ στρατοῦ, πλεόν ἤπερ ποτὲ ἔχαιρον, ἐσκίρτων,
 ἐπαιάνιζον ἅπαντες, καὶ μᾶλλον οἱ τῇ βασιλίδι καθ’ αἷμα 2
 προσήκοντες οὐκ εἶχον ὑφ’ ἡδονῆς ὅ τι καὶ γένοιτο. μετρη-

2. ἐπίταγμα om. A. εἰλήφειν A. κὰν: ἐν G. 7. ἤδη:
 fortasse ἐτι. 11. μὲν καὶ ζωῆς καὶ τιμῆς καὶ χρημάτων G. 17.
 τελεσθέντα C. 19. ἤπερ F, εἶπερ PG. 21. ὅ, τι CG, οὐ
 τι P.

tovestiaria, eius mater, obiurgavit, ut narrabat, filiam, et cum sto-
 macho “at, inquit, scisne, num post mensem venturus sit? et quo-
 modo par eris tantis sustinendis doloribus?” haec mater eius. sed
 quod imperatrix iusserat, factum est: qua re vel in utero obsequium
 erga parentes meum in posterum satis aperte significabatur. nam ubi
 adolevi et sapere incepī, matris perinde patrisque amantissima facta
 sum. cuius rei testes mihi sunt multi mortalium, praecipue omnes,
 qui res meas norunt, accedentibus in testimonium multis, quos pa-
 rentum causa subii, laboribus sudoribusque et periculis illis, in quae
 propter illorum amorē me immisi, neque honori, nec pecuniae,
 nec ipsi vitae parcens: adeo parentum amor me inflammabat, ut etiam
 in vitae discrimen eorum causa saepe me inferrem. sed nondum de
 his agendi tempus est: redeat oratio ad ea, quae primo, postquam
 nata sum, tempore mihi acciderunt. omnibus enim, quae solennia
 sunt in natalitiis imperatoriae prolis, impensius praestitis, acclama-
 tionibus videlicet et donis muneribusque, senatus et exercitus prin-
 cipibus dari solitis, magis quam unquam gestiebant ovabantque

τῶν δέ τινων παρελθουσῶν ἡμερῶν, στέφους καὶ ἀξιούσιν οἱ γονεῖς καὶ βασιλικῶν διαδήματος. ἐπεὶ δέ, Κωνσταντίνου τοῦ υἱοῦ τοῦ προβεβασιλευκότος Μιχαὴλ τοῦ Δούκα, περὶ οὗ πολλάκις ὁ λόγος ἐμνήσθη, συμβασιλεύοντος ἔτι τῷ αὐτοκρά-
 5 τορι καὶ ἐμῷ πατρὶ κὰν ταῖς δωρεαῖς δι' ἐρυθρῶν συννηπο-
 γράφοντος τούτῳ κὰν ταῖς προπομπαῖς μετὰ τιάρως αὐτῷ συν-
 εφεπομένου κὰν ταῖς εὐφημίαις δευτέρου εὐφημουμένου,
 καὶ γὰρ εὐφημεῖσθαι ἔμελλον, Κωνσταντῖνον καὶ Ἄνναν ἐν
 ταύτῳ ἐξεφώνουν ἐν τοῖς τῆς εὐφημίας καιροῖς οἱ τῆς εὐφη-
 10 μίας προεξάρχοντες. καὶ τοῦτο δὴ μέχρι καιρῶν ἰκανῶν ἐτε-
 λεῖτο, ὡς γέ μοι τῶν συγγενῶν καὶ ἐμῶν γεννητόρων ἐν ὑστέ-
 ροις πολλάκις διηγουμένων ἀκήκοα. προμάντευμα δὲ ἴσως
 τοῦτο τῶν ἐμοὶ ξυμπεσόντων ἦν εἴτε εὐτυχημάτων, εἴτε τοῦμ-
 παλιν δυστυχημάτων. ἐπεὶ δὲ τοῖς βασιλεῦσι καὶ δευτέρου D
 15 ἐτέχθη Θῆλυ, ἀναφέρον μὲν κατὰ τὴν ὄψιν εἰς τοὺς προγό- V. 134
 νους, ἐμφαῖνον δὲ ἅμα καὶ τὴν ἐσύστερον ἐπιλάμπουσαν αὐτῷ
 ἀρετὴν τε καὶ φρόνησιν, ἐπεπόθουν καὶ ἄρρεν τεκεῖν καὶ δι'
 εὐχῆς αὐτοῖς τοῦτ' ἦν. ἐπινεμήσεως οὖν ἐνδεκάτης τρεχού-
 σης, τίκεται τούτοις καὶ ἄρρεν. εὐθύς οὖν οἱ μὲν γονεῖς
 20 ἐγεγῆθησαν, καὶ πένθους οὐκέτι ἶχνος αὐτοῖς ἐπιλέλειπτο, τῆς

4. συμβουλευόντος G. 6. συνεπομένου FA. 7. δευτέραν C.
 8. Κωνσταντίνου καὶ Ἄννης C. 11. ὡσπερ CG. 13. τοῦμ-
 παλιν om. AG. 15. εἰς uncis inclusit Hoeschel. vid. annotat.
 16. ὁ ἔμα A. 17. τεκεῖν: ἰδεῖν A. 18. τοῦτο αὐτοῖς ἦν A.

omnes, maxime qui sanguine imperatrici iuncti erant, qui prae laetitiam quid agerent nesciebant. diebus non ita multis interiectis, corona etiam me et regio diademate parentes ornant. Constantinus autem, filius Michaelis Ducae, antea imperatoris, cuius saepe mentionem fecimus, cum regni etiam tum consortium obtineret, et una cum imperatore patre meo donationibus rubramento subscriberet, et in pompis solennibus tiara indutus incederet, postremo in acclamationibus secundo loco nominaretur, quoniam etiam mei in acclamationibus mentio facienda erat, Constantinum et Annam simul pronuntiabant, qui acclamationes praeibant; id quod satis longo tempore observatum esse, e consanguineis postea parentibusque meis saepe audivi. erat autem fortasse hoc augurium eorum, quae mihi eventura erant aut prospera aut adversa. sed cum etiam altera imperatoribus filia esset nata, vultu referens parentes, apparentibus simul virtutis atque prudentiae vestigiis, quae postea in ea eluxere, desiderium eos incessit etiam virilis stirpis procreandae, idque in votis erat. iam indictione undecima etiam puer ipsis natus est. ingenti de ea re gaudio parentes affecti sunt, neque tristitiae ullum vestigium

σφῶν ἐπιθυμίας εἰς ἔργον προαχθείσης. τὸ δὲ ὑπήκοον ἔσαν
 P. 168 ἐσκήρτων, τοὺς κρατοῦντας οὕτω χαίροντας ὄρων, συνέχαιρον
 ἀλλήλοις, ἐγεγῆθσαν. καὶ ἦν ἰδεῖν τὰ βασιλεῖα χαρμονῆς
 ἀνάπλεω, καὶ πένθος οὐδαμοῦ, οὐδὲ ἐτέρας οἰασθηποτοῦν
 ἐννοίας, τῶν μὲν ἐκ μέσης θαλάμης καρδίας χαϊρόντων ὀπό- 5
 σοι εὖνοι, τῶν δὲ συσχηματιζομένων χαίρειν. ἔστι μὲν γὰρ
 τὸ ὑπήκοον ὡς ἐπίπαν δύνουσι τοῖς κρατοῦσιν, σχηματιζόμε-
 νον δὲ τὰ πολλὰ καὶ διὰ κολακείας ἐπισπώμενον τοὺς ὑπερέ-
 χοντας. ὁμοῦ δ' οὖν κοινὴν ἦν ἰδεῖν τότε τὴν χαρμονὴν συν-
 ηδομένων ἀπάντων. τὸ δὲ παιδίον μέλαν ἦν τὴν χροιάν, 1
 μέτωπον τούτῳ εὐρύν, παρειὰ ὑπόξηροι, ῥίς οὔτε σιμή, οὔτε
 B κάμπτουσα πρὸς τὸ γρυπόν, ἀλλὰ μέση πως ἀμφοῖν· ὀφθαλ-
 μοὶ μελάντεροι καὶ τὸ ὑποκαθήμενον ἦθος ὀξύ, ὅσον ἐκ βρε-
 φυλλίου σώματος εἰκάσαι, ἐμφαίνοντες. ἐθέλοντες τοιγαροῦν
 τουτὶ τὸ παιδίον εἰς τὴν αὐτοκράτορος περιωπὴν ἀναβιβάσαι 1
 καὶ κληρὸν οἶον αὐτῷ τὴν βασιλείαν Ῥωμαίων καταλιπεῖν,
 εἰς τὴν τοῦ Θεοῦ μεγάλην ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ βαπτίσματος
 καὶ τοῦ στέφους αὐτὸ ἀξιοῦσιν. τοιαῦτα τοίνυν τὰ τοῖς πορ-
 φυρογεννήτοις ἡμῶν ἐξ αὐτῶν βαλβίδων τῆς ἡμῶν γενέσεως
 ξυμβάντα· τὰ δὲ γε ἐσύστερον ξυμπεσόντα κατὰ τὸν προσή- 2
 κοντα ῥηθήσεται τόπον.

1. προαχθείσης P. 2. οὕτω CF et in margine P, αὐτοῦ PG.
 3. καὶ om. P, add. ACG. 11. οὔτε σιμή add. CAG. 13.
 ante ὀξύ add. καὶ PAG, om. C. ὅσον : οἶον G. βρε-
 φυλλίου G. 19. γενέσεως C, γεννήσεως PG.

ipsis reliquum erat, quoniam optata eorum evaserant. populus autem
 omnis exsultabat, principesque tanto voluptate affectos cernens, ea-
 dem laetitia perfundebatur atque gestiebat. aulam gaudii plenam
 cerneret, nec usquam moeror aut alia ulla cogitatio erat, aliis ex
 intimo animo laetantibus, quotquot benevoli erant, aliis fingentibus
 laetitiam. nam sunt fere qui parent infesto in dominos animo, sed
 simulatione plerumque et assentando demereri student principes. ni-
 hilominus tamen communem tum cerneret laetitiam, similiter affectis
 omnibus. ceterum puerulus fusco erat colore, lata fronte, aridulis ge-
 nis; nasus neque simus erat, neque aduncus, sed forma inter utrum-
 que media, oculi nigri ingeniumque alacre, quantum ex infantis cor-
 pore coniciere licet, prodentes. hunc filiolium cum ad imperatoris di-
 gnitatem extollere eique velut hereditatem Romanorum imperium re-
 linquere cuperent, in magna dei ecclesia eum sacro baptisate ini-
 tiandum et coronandum curant. haec igitur porphyrogenitis nobis ab
 ipsis ortus primordiis contigerunt; quae postea acciderunt, suo quid-
 que narrabuntur loco.

9. Ὁ μέντοι αὐτοκράτωρ Ἀλέξιος τῶν παραλίω τῆς Βιθυνίας καὶ αὐτῆς Βοσπόρου καὶ τῶν ἀνωτέρω χωρῶν τοὺς Τούρκους ἀπελάσας, μετὰ τοῦ Σολυμᾶ εἰς εἰρηνικὰς ἐξελή- C
 λύθει σπονδὰς, καθὼς ὁ λόγος ἀνωτέρω φθάσας ἐδήλωσε, καὶ οὕτω πρὸς τὸ Ἰλλυρικὸν τὰς ἡνίας στρέψας, τὸν τε Ῥομ-
 πέρτον καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ Βαϊμοῦντιον πολλὰ μογήσας κατὰ
 κράτος ἤτησε, καὶ μεγίστης συμφορᾶς τὰ κατὰ τὴν ἐσπέ-
 ραν ἐρρύσατο. κάκειθεν ἐπανελθὼν, αὐτῆς τοὺς ὑπὸ τὸν
 Ἀπελχασῆμ Τούρκους οὐ τὴν ἔω ἀπλῶς κατιτρέχοντας εὐ-
 5 ορεν, ἀλλὰ μέχρις αὐτῆς Προποντιδος καὶ τῶν παραλίω
 ταύτης χωρίων κατεληλυθότας. ὅπως μὲν οὖν ὁ Ἀμῆρ Σολυ-
 μᾶς τῆς Νικαίας ἐξελθὼν, τουτονὶ τὸν Ἀπελχασῆμ φρουρὸν
 αὐτῇ κατατέλειπεν, ὁ δὲ Πουζάνος παρὰ τοῦ Περσῶν σουλ-
 τῶν πρὸς τὴν Ἀσίαν ἐξεπέμφθη καὶ παρὰ τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ D
 5 σουλτῶν Τουτοίση ἠτηθεὶς ἀνηρέθη, καὶ τὸν Τουτούση
 μετὰ τὸ τὸν Πουζάνον ἠτηῆσαι οἱ ἀνεπιδαεῖς αὐτοῦ ἀπέπι-
 ξαν, ἀρκτέον ἤδη διηγείσθαι. ἀνὴρ τις ἐξ Ἀρμενίας ὀρμώ-
 μενος Φιλάρητος τὴν ἐπωνυμίαν, περιβλεπτός ἐπ' ἀνδρεία καὶ
 φρονήσει, εἰς τὴν τοῦ δομωστικατοῦ ἀξίαν παρὰ τοῦ προβε-
 0 βασιλευκότος Ῥωμανοῦ τοῦ Διογένους ἀνενεχθεὶς, καὶ τὰ
 συμβάντα τῷ Διογένει θεασάμενος καὶ τὴν τῶν ὀμμάτων αὐ-
 τοῦ στέρησιν βεβαιωθεὶς, διαφερόντως τοῦτον ποθῶν, οὐκ P. 169

1. Ἀλέξιος om. A. 3. Σολυμᾶν G. ἐξελήλύθει C, ἐληλύθει
 PG. 10. προποντιδος αὐτῆς A. 11. ταύτης AG. 16. τὸ
 om. G. 17. ἀρκτέον P. 18. Φιλάρητος G. 21. ξυμ-
 βάντα G.

9. Imperator Alexius, Turcis ex Bithyniae et ipsius Bospori oris superioribusque regionibus pulsis, cum Solymano pacem fecerat, ut supra narravimus, tum versis in Illyricum habentibus, Robertum filiumque eius Boëmundum multa perpessus plane devicerat et occidentem calamitate maxima liberaverat. inde reversus, rursus Turcas, qui Apelchaseo parebant, non Orientem modo invadentes invenit, sed ad ipsam usque Propontidem et maritimas circa regiones progressos. iam vero quomodo Amer Solymas Nicaea proficiscens hunc Apelchaseum praesidio urbis praefecerit, Puzanus autem, a Persarum sultano in Asiam missus, a sultani fratre Tutuse victus occisusque sit, Tutusen rursus post superatum Puzanum consobrini eius strangulaverint, narrare incipiam. vir ex Armenia oriundus, Philaretus nomine, fortitudine ac prudentia insignis, ad domesticatus dignitatem ab imperatore Romano Diogene evectus, cum quae acciderant Diogeni vidisset, et luce eum privatum esse certo comperisset, quoniam egregie eum diligebat, ferendum

ἔφερον. ἀλλ' ἀποστασίαν μελετήσας, τὴν τῆς Ἀντιοχοῦ ἐξου-
 V. 135 σίαν ἑαυτῷ περιεποίησατο. καθ' ἐκάστην δὲ τῶν Τούρκων
 ληΐζομένων τὰ περίξ, ἐπεὶ μὴ ἄνεσις τούτῳ ἐδίδοτο, ἐσκέ-
 ψατο προσελθεῖν τοῖς Τούρκοις καὶ περιτμηθῆναι, ὡς ἔθος
 αὐτοῖς. ὁ δὲ υἱὸς αὐτοῦ ἐνέκειτο σφόδρα τοῦτον τῆς παρα-
 λόγου ἀνακόπτων ὁρμῆς, ἀλλ' οὐκ εἰσηκούσθη τὰ λόγονα συμ-
 βουλευόντων. περίλυπος τοίνυν γενόμενος, δι' ἡμερῶν ὀκτώ κατα-
 λαμβάνει τὴν Νίκαιαν, καὶ προσελθὼν τῷ Ἀμῆρ Σολυμᾷ διε-
 B γείρει τοῦτον εἰς πολιορκίαν τῆς Ἀντιόχειας, τὴν τοῦ σουλτα-
 νικίου τηρικαῦτα περιβεβλημένον ἀξίαν, καὶ πρὸς τὸν πόλεμον
 τὸν κατὰ τοῦ πατρὸς παροξύνει. πείθεται τούτοις ὁ Σολυ-
 μᾶς, ἐν δὲ τῷ πρὸς Ἀντιόχειαν μέλλειν ἀπέρχεσθαι τὸν
 Ἀπελχασῆμ κατέλιπε φύλακα τῆς Νικαίας ὑπερέχοντα πάν-
 των τῶν ἡγεμόνων, ἡγεμόνα τοῦτον κατονομάσας. ἐκεῖνος δὲ
 συνεφεπόμενον ἔχων καὶ τὸν τοῦ Φιλαρέτου υἱόν, διὰ δω-
 δεκα νυκτῶν (διὰ τὸ ἀνύποπτον τὰς γὰρ ἡμέρας ἡρέμει) κα-
 ταλαμβάνει τὴν Ἀντιόχειαν, καὶ ἐξ ἐφόδου ταύτην κατέσχεν.
 ἐν τούτοις δὲ καὶ ὁ Χαρατικῆς λαθραίως συλᾷ τὴν Σινώπην,
 C χρυσίον ἱκανὸν καὶ χρήματα τῶν βασιλικῶν ταμείων κείθι
 ἐναποκείμενα μεμαθηκώς. ὁ δὲ Τουτούσης τοῦ μεγάλου σουλ-
 τῶν ἀδελφός, τῶν Ἱεροσολύμων καὶ τῆς Μεσοποταμίας ἀπάσης

4. περισημηθῆναι P. 7. καταλαμβάνει P in margine, κατέλαβεν PG.
 9. σουλτανικίου : σουλτάν καὶ οὐ G. 11. παροτρύνει C, παρω-
 τρύνει G. 12. τὸν μὲν G. 13. φύλακα om. G. 16. διὰ τὸ
 ἀνύποπτον (τὰς γὰρ ἡμέρας ἡρέμει) P, γὰρ om. G, add. F. lege
 γὰρ τὰς. 18. Σινώπην PG, Σινώπην CF et in margine P.
 19. χρήματι τῶν C, χρημάτων PG.

illud non existimavit. sed defectionem molitus, Antiochiae urbis impe-
 rium sibi comparavit. Turcis autem omnem circa regionem quotidie
 vexantibus, cum quiete frui omnino non liceret, transfugere ad Tur-
 cas et circumcidendum, ut mos ipsis est, praebere se in animo erat.
 filius eius magnopere institit ab insano consilio patrem revocare; sed
 auditus non est, meliora suadens. magno igitur moerore afflictus,
 octo diebus Nicaeam pervenit, Ameremque Solymam, sultanici digni-
 tatem eo tempore adeptum, adiit, ad Antiochiam obsidendam atque
 ad bellum patri inferendum concitans. obsequitur Solymas, et cum
 Antiochiam profecturus esset, Apelchasemo custodiam Nicaeae commi-
 sit, qui omnium ducum praestantissimus esset, ducis nomen eidem
 tribuens. ipse, Philareti filio comite, post duodecim noctium iter (nam
 ut improviso adveniret, diebus quiescebat,) Antiochiam pervenit ur-
 bemque statim cepit. eo tempore Charatices Sinopem clam occupavit,
 ubi auri vim satis magnam et regii aerarii pecunias depositas esse

καὶ τοῦ Χάλεπ καὶ μέχρις αὐτοῦ τοῦ Βαγδά ἔξουσιάζων καὶ
 τῆς Ἀντιοχείας ἀντιποιοῦμενος, ἐπεὶ τὸν Ἀμῆρ Σολυμᾶν ἀφη-
 νιάζοντα ἔβλεπε καὶ τὴν τῆς Ἀντιοχείας ἀρχὴν ἑαυτῷ ἤδη
 περιποιοῦμενον, σὺν ὄλαις δυνάμεσιν ἐν μεταίχμῳ τοῦ Χάλεπ
 5 καὶ τῆς Ἀντιοχείας καταλαμβάνει. συνητηκότος δὲ αὐτῷ
 τοῦ Ἀμῆρ Σολυμᾶ, πόλεμος εὐθὺς ἀναρρήγνυται μέγας, καὶ
 ἀγχεμάχου τῆς μάχης γεγονυίας, νῶτα οἱ τοῦ Σολυμᾶ ὑπο-
 σχόντες προτροπιάδην ἔφευγον. πολλὰ δὲ τούτους θαρσύνων
 ὁ Σολυμᾶς, ἐπεὶ τῆς φηγῆς ἀποσχέσθαι οὐκ ἔπειθεν, ὑπὲρ
 10 κεφαλῆς τὸν κίνδυνον ἐφιστάμενον ὄρων, παρεκκλίνας ἐν ἀκιν-
 δύνῳ τάχα ἐδόκει καθεστάναι, καὶ κατὰ γῆς τὴν ἀσπίδα τε-
 θεικῶς, ἐπ' αὐτῇ προσουδίσας ἐκάθητο. ἀλλ' οὐ διέλαθε
 τοὺς ὁμοφύλους. προσεληλυθότες γὰρ αὐτῷ τινὲς τῶν σατρα-
 πῶν ἔλεγον τὸν θεῖον αὐτοῦ Τουτούσην μεταπέμπεσθαι αὐτόν.
 15 ὁ δὲ ἀνένευεν ὑφορώμενος τὸν ἐξ αὐτοῦ κίνδυνον. ἐγκειμέ- P. 170
 νων δὲ τῶν σατραπῶν, ἐπεὶ οὐ πρὸς ἰσχύος αὐτῷ ἀντικαθί-
 στασθαι ἦν, οἷα μόνῳ ὄντι, τοῦ κουλεοῦ τὸ ξίφος σπυσάμε-
 νος, κατὰ τῶν ἰδίων ὥσε σπλάγγνον διαμπερὲς τὸ ξίφος ἐλά-
 σασ, καὶ κακὸς κακῶς ἀπώλετο. παραχρῆμα γοῦν οἱ σωθέν-
 10 τες τῶν τοῦ Ἀμῆρ Σολυμᾶ δυνάμεων προσχωροῦσι τῷ Του-
 τούση. ὁ δὲ μέγας σουλτᾶν ταῦτα μεμαθηκῶς καὶ δεδιῶς
 τὸν Τουτούσην ἰσχυροποιούμενον ἤδη, ἀπέστειλε πρὸς τὸν

6. πόλεμος — Σολυμᾶ om. CG.
 τόν add. PG ἀνέπειθον, om. C.

14. ἔλεγον om. G. post αὐ-
 17. κουλεοῦ FC, κολεοῦ PG.

didicerat. sed Tutuses, magni sultani frater, qui Hierosolymis et Mesopotamiae toti et Chalepo atque adeo ad Bagdam usque imperitabat et Antiochia potiri expetebat, ubi Amerem Solyman defecisse et Antiochiae imperium sibi iam comparasse cerneret, copiis omnibus profectus, Chalepum inter atque Antiochiam consedit. occurrente Amere Solyma, proelium statim exortum est magnum: in quo postquam ad manus ventum est, Solymae copiae terga dantes effuse fugiebant. magnopere cohortatus Solymas, cum e fuga revocare eos non posset, quantum sibi periculum impenderet, perspicicens, declinavit et ubi in tuto constitisse sibi visus est, clipeo humi appposito, subsedit. neque tamen latuit populares. accedentes enim ad eum satrapae nonnulli, a patruo ipsius Tutuse se missos dicebant, qui eum accirent; at ille renuit, periculum ex eo metuens. instantibus autem satrapis, ubi vi resistere non poterat, quippe qui solus esset, eductum e vagina gladium in sua intravit viscera, transfossoque corpore malus male periit. statim igitur quae reliquae erant Ameris Solymae copiae, ad Tutusem transeunt. his magnus sultanus auditis, cum Tutusem potentioiorem iam factum metueret, Siausio ad imperatorem mis-

αὐτοκράτορα τὸν Σιαοὺς, μηνύσας αὐτῷ περὶ κήδους καὶ ὑποσχόμενος, ἐὰν τοῦτο γένηται, ἀναστειλῆαι μὲν τοὺς Τοῦρκους τῶν τῆς παραλίας μερῶν καὶ παραδοῦναι οἱ τὰ κάστρα καὶ ὀλοπύχως βοηθεῖν. τοῦτον θεασάμενος ὁ βασιλεὺς καὶ τὰς Β τοῦ σουλτᾶν γραφὰς ὑπαναγνοὺς, περὶ μὲν τοῦ κήδους οὐδένα λόγον ἐπεποίητο, τὸν δὲ Σιαοὺς ρουννεχῆ ἄνδρα θεασάμενος, ἐπυνθάνετο, πόθεν τε ὄρηται καὶ τίνας οἱ τοῦτου γονεῖς. V. 136 τοῦ δὲ μητρόθεν μὲν ἐξ Ἰβήρων εἶναι λέγοντος, τὸν δὲ τοῦτου πατέρα Τοῦρκον ἀνομολογοῦντος, πολλὴν ὁ αὐτοκράτωρ πραγματεῖαν ἐπεποίητο, ὥστε τοῦ θείου βαπτίσματος τοῦτον τυχεῖν. συνέθετο πρὸς τοῦτο ὁ Σιαοὺς καὶ πίστις ἐδεδώκει τῷ αὐτοκράτορι, ὥστε μὴ παλινσοτῆσαι, τοῦ θείου φωτίσματος τυχῶν. καὶ ἐπεὶ ἐντεταλμένον ἦν αὐτῷ δι' ἐγγράφου προστάξεως σουλτανικῆς, ἵν' εἴπερ ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸ τελέσαι τὸ μετ' αὐτοῦ κήδος προθυμηθεῖη, ἅπαντας τοὺς τῆς παραλίας πόλεις κατασχόντας σατράπας ἀπελάσαι ἐκεῖθεν, τὸ περὶ τούτων διαλαμβάνον σουλτανικὸν γράμμα ὑποδεικνὺς αὐτοῖς, ταύτῃ τῇ γραφῇ συγχρησασθαι ὁ βασιλεὺς τῷ Σιαοὺς ὑπέθετο, καὶ ἐπὶ τούτους ἐκεῖθεν ἀπελάσειε, τὰς σουλτανικὰς ὑποδεικνύων γραφὰς, αὐθις πρὸς τὴν βασιλεύουσαν ἐπαναστρέψαι. ὁ δὲ μᾶλα προθύμως τὴν Σινώπην πρότερον καταλαβῶν καὶ τὰς σουλτανικὰς ἐπιστολὰς ὑποδείξας τῷ Χα-

1. Σιαοὺς F et in margine P, Οὐσίαν PG hic et infra, Οὐσιᾶς C.
 4. τοῦτο G. 11. ἐδεδόκει P. 12. φωτίσματος F, βαπτίσματος PG. 16. κατασχόντας F, παρασχόντας PG.

so, affinitatem eius ambit, pollicens, si voti compos fieret, abducturum se Turcas ex cunctis orae maritimae regionibus et castella ibi sita traditurum omnique studio auxiliaturum esse. quem ubi conspexit imperator et sultani litteras legit, affinitatis quidem nullam habuit rationem; ceterum Siausum, prudentia eius perspecta, interrogavit, cuius esset et quibus parentibus ortus. eo respondente, matrem sibi ex Iberis fuisse, patrem tamen Turcam, imperator omnem curam adhibuit, ut sacro is baptismo se initiandum praeberet. annuit Siaus fidemque imperatori dedit, se domum non rediturum, ubi divini particeps baptismatis factus foret; cumque ipsi mandatum esset scriptis a sultano litteris, ut si imperator ad affinitatem iungendam paratus esset, omnes qui urbes maritimas tenerent satrapas inde pelleret, exhibitis sultani litteris, quibus id praescriptum esset, imperator persuasit Siaus, isto diplomate uteretur et, expulsis hoc modo satrapis, in urbem rediret. itaque libentissime Sinopem primum prolectus, Charaticem, sultani litteris ostensis, inde eiecit, ne ano qui-

ρατικῆ, ἐκεῖθεν αὐτὸν ἀπήλασεν, μηδ' ἄχρις ἐνὸς ὀβολοῦ τῶν βασιλικῶν ὑποκρατήσαντα χρημάτων. γίνεται δέ τι τοιοῦτον. ἐν τῷ τῆς Σινώπης ἐξέρχουσαι αὐτὸν κατεάξας τὸ ἐπ' ὀνόματι τῆς ὑπεραμώμου δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου τέμενος, D
 5 δαίμονί τινι καθάπερ ἄλαστορι ἐκ θείας προνοίας παραδοθεὶς, ἔκειτο ἀφριζῶν· καὶ οὕτως ἐκεῖθεν δαιμονιῶν ἐξελήλυθει. καὶ τὴν μέντοι κυρίαν τῆς Σινώπης ὁ Σιαοὺς Κωνσταντίνῳ τῷ Δαλασσηνῷ ἀνέθετο, ἐπ' αὐτῷ παρὰ τοῦ βασιλέως ἀποσταλέντι, καὶ οὕτω τὰς ἄλλας πόλεις περιῶν καὶ
 10 τὰς σουλτανικὰς τοῖς σατράπαις ὑποδεικνύων γραφάς, ἐκεῖθεν ἐξήλανε, παραδιδούς πρὸς τοὺς τοῦ αὐτοκράτορος σατράπας. ταῦτα οὖν ὁ Σιαοὺς διαπραξάμενος, ὑποστρέφει πρὸς αὐτόν, κἀντεῦθεν τοῦ θείου βαπτίσματος τετυχηκῶς P. 171
 καὶ πολλῶν δωρεῶν ἐπαπολαύσας δούξ Ἀγχιάλου προχει-
 15 ρίζεται.

10. Τῆς σφαγῆς δὲ τοῦ Ἀμῆρ Σολυμᾶ κατὰ τὴν Ἀσίαν ἅπασαν διαδραμούσης, ὅποσοι τῶν σατραπῶν πόλεις καὶ πόλινια ἔτυχον φυλάσσοντες, ἕκαστος ὅπερ ἔτυχε φυλάσσων κἄστρον κατέσχε καὶ ἰδιοποίησάτο. καὶ γὰρ ὑπὲρ πρὸς
 20 τὸν Ἀπελχουσμὴ τὴν Νίκαιαν παρεδίδου φρουρεῖν ἐν τῷ πρὸς τὴν Ἀντιόχειαν αὐτὸν ἀπιέναι, διαφόροις σατράπαις τὰ τε κατὰ τὴν παραλίαν καὶ τὴν Καππυδοκίαν καὶ τὴν ἅπασαν Ἀσίαν, ὡς εἴρηται, ἀνέθετο, ὥστε ἕκαστον τὸ ἴδιον λάχος

1. ὀβολοῦ add. C.	2. lege ἐπικρατήσαντα.	8. Δαμασσηνῷ G.
αὐτῷ C, αὐτὸ PG.	11. τοὺς τοῦ om. G.	12. ὑποστρέφει C, ὑποστρέφη PG.

dem obolo ex regia pecunia potitum. accidit enim tale quippiam. Sinope egrediens, cum immaculatae dominae nostrae deiparae templum violasset, daemone velut ultori per divinam providentiam traditus, iacebat spumam agens; atque ita furore agitated, urbe exiit. praefecturam autem Sinopes Constantino Dalasseno Sias tradidit, qui ab imperatore ad id ipsum missus erat. dein reliquas urbes circueiens, sultani scripto satrapis monstrato, eos eiecit imperatorisque satrapis urbes commisit. haec postquam Sias perfecit, ad imperatorem reversus, sacrum baptismum accepit, multisque muneribus ornatus, etiam Anchiali dux creatus est.

10. Caede Ameris Solymae per totam Asiam vulgata, quicumque satraparum urbibus et oppidis praefecti erant, suam quisque arcem delinebant sibi vindicabant. etenim cum Apelchaseino, Antiochiam profecturus, Nicaeae custodiam committeret, compluribus satrapis oram maritimam et Cappadociam omnemque Asiam, ut narravimus, tradidit, ut quem quisque locum sortitus esset, eum tueretur, quoad ipse inde rediret. Apelchasein, archisatrapa tum temporis Nicaeae,

Βηρουρεῖν, τὴν αὐτοῦ ἐκεῖθεν ἐπανέλευσιν ἀπεκδεχόμενον. ὁ δὲ Ἀπελχασῆμ ἀρχισατραπῆς τῷ τότε τῆς Νικαίας ὄν, ταύτην κατασχών, ἐν ἧ καὶ τὸ σουλτανίκιον ἦν, καὶ τῷ ἰδίῳ ἀδελφῷ Πουλχάσῃ τῶν κατὰ τὴν Καππαδοκίαν παραχωρήσας, ἐν ἀμεριμνίᾳ τε ἦν, τὴν τοῦ σουλτανικίου ἀξίαν περι-5 ζώσασθαι οἰόμενος καὶ ἤδη ἐν χερσὶ νομίζων κατέχειν, (δεινὸς γὰρ ἦν ὁ ἀνὴρ καὶ φιλοκίνδυνος,) καὶ ἀρκεῖσθαι τοῖς ἐνοῦσιν οὐκ ἤθελεν, ἀλλὰ προνομεῖς ἀποστέλλων, τὴν Βιθυνῶν ἐλπίζετο ἄπασαν καὶ μέχρις αὐτῆς Προποντιδος. τῇ γοῦν προτέρα μεθόδῳ χρησάμενος ὁ αὐτοκράτωρ, τοὺς μὲν προνο-10 μεῖς ἀνέστελλε, τὸν δὲ Ἀπελχασῆμ πρὸς εἰρηνικὰς σπονδὰς Ὀσσηνῆσαν. βυσσοδομεύοντα δὲ τοῦτον διαγινώσκων αἰεὶ κατ' αὐτοῦ καὶ τὰς σπονδὰς ἀναβαλλόμενον, δεῖν ἐλογίσατο κατ' αὐτοῦ ἀξιόμαχον ἐκπέμψαι παράταξιν. τὸν Τατικίον δέ, περι V. 137 οὔ ἐν πολλοῖς ὁ λόγος ἐμέμνητο, μετὰ δυνάμεως ἀποχωρώσης 15 πέπομφε κατὰ τῆς Νικαίας, ἐντειλάμενος αὐτῷ μετὰ νουνεχειῖς τοῖς ἐχθροῖς ἀντικαταστῆναι, εἴ γε τέως ἐντυχεῖν ἔξωθῆν τισι γένοιτο. ἀπελθόντος δὲ τοῦ Τατικίου καὶ ἀγχοῦ τῶν τειχῶν σχῆμα παρατάξεως διατυπώσαντος διὰ τὸ μηδένα τῶν Τούρκων τηρικαῦτα παρεῖναι, ἀναπειάσαντες οἱ Τούρκοι εἰς 20 D διακοσίους ποσούμενοι ἀθρόως κατ' αὐτοῦ ἐξιλπίσαντο. οἱ δὲ Κελτοὶ (ἦσαν γὰρ ἱκανοὶ) τούτους θεασάμενοι, κατὰ πρόσ-

2. ταύτην om. G. 5. τε: τέως C. 8. ἀλλὰ
 προνομεῖς C, ἀλλ' εἰς προνομίαις PG. Βιθυνίαν G. 14.
 παράταξιν: στρατεύματα P in margine. 17. εἶγε τέως ἔξωθῆν
 τισι ἐντύχοιεν C et in margine P. 20. post ἀναπειάσαντες
 exidisse videtur τὰς πύλας.

cum hanc urbem obtineret, ubi etiam sultanicum erat, et fratri suo Pulchrasae Cappadociam concessisset, securus erat, sultanicii dignitatem assecuturus se sperans atque in manibus iam tenere ratus: alacer enim erat atque ad pericula promptus: neque se finibus rerum suarum continebat, sed missis, qui praedam agerent, Bithyniam universam depopulabatur usque ad ipsam Propontidem. iisdem igitur, quam antea, artibus imperator usus, et praedatores repressit, et Apelchasmus ad pacem ineundam adegit. sed cum clandestina adversus se consilia eum semper agitare intelligeret et foedus procrastinare, validum contra eum exercitum mittendum censuit. itaque Taticium, cuius saepe narratio mentionem fecit, cum copiarum vi idonea Nicaeam misit praecipitque, ut caute atque prudenter hostes aggrediretur, si quando contingeret, ut extra urbem aliquibus occurreret. Taticius, cum eo advenisset et aciem muris, nemine Turcarum tum obstante, admovisset, Turcae, numero ad ducentos, portis erumpunt et agmine in eum invehuntur. quos conspicati Galli,

ωπον σφοδρᾷ τῇ ὄνμῃ δόρατα μακρὰ ἐναγκαλισάμενοι κατ' αὐτῶν ἴενται, καὶ ἱκανοὺς τρώσαντες εἴσω τοῦ κάστρου τοὺς λοιποὺς συνήλασαν. ὁ δὲ γε Τατίκιος ἴστατο αὐθις ἐπὶ ταυτοῦ σχήματος τῆς παρατάξεως μέχρις ἡλίου δυσμῶν. ἐπεὶ 5 δὲ μηδεὶς ἔξω πυλῶν τῶν Τούρκων ἐωρᾶτο, ἀναποδίσας κατὰ τὴν Βασιλείαν τὸν χάρακα ἐπήξατο, δύο πρὸς τοῖς δέκα σταδίοις τῆς Νικαίας ἀπέχουσαν. νυκτὸς δὲ τις προσεληλυθὼς αὐτῷ ἀγρότης τὸν Προσοῦχ διενίστατο μετὰ πενήκοντα χιλιῶν ἐπικαταλαμβάνειν παρὰ τοῦ νεωσιῖ γεγονότος σουλ- P. 172
 10 τῶν τοῦ Παργιαροῦχ ἀποσταλέντα. ταῦτα ὁ Τατίκιος καὶ δι' ἑτέρων βεβαιωθείς, ἐπεὶ πρὸς τοσαῦτα πλήθη δυνάμεις τὰς ἀντικαθισταμένας οὐκ εἶχεν, ἀναλύων τὰ δόξαντα πρότερον, ἀγαπητὸν ἐλογίζετο, εἰ τὸ ὀπλιτικὸν ἅπαν σῶον διατηρήσειεν, καὶ μὴ πολλοστὸς πρὸς ὑπερπληθεῖς καὶ ἰσχυρωτέ-
 15 ρους μαχόμενος τὸ πᾶν ἀπολέσειεν. ἔνθεν τοι καὶ τὴν βασιλεύουσαν κατὰ νοῦν εἶχε καὶ πρὸς ταύτην ἑώρα, διὰ τῆς Νικομήδους βουλόμενος ἐπαναστρέψαι. ὁ δὲ Ἀπελχασῆμ ἄνωθεν τοῦ τείχους θεασάμενος αὐτὸν πρὸς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἀπονενευκότε καὶ ἤδη καὶ πορευόμενον, ἔξεληλυθὼς
 20 παρείπετο, ἵνα ἐπὶ ἐν ἐπικαίρῳ τόπῳ τοῦτον στρατοπεδεύσαντα θεάσῃται, προσβαλῆ. καταλαμβάνοντα δὲ τοῦτον τὴν Πρένетиον ἐφθακῶς, ξυμμίγνυσί τε αὐτῷ καὶ ἐκθύμως τὴν

3. γε om. G. 10. Παργιαροῦχ C et in margine P, Παραγιαροῦχ PG. 12. τὰς add. C. 13. ὀπλιτικὸν G. 14. ἰσχυρότερα G, ἰσχυρώτερα C. lege ἰσχυροτέρους. 16. ante διὰ add. G καὶ. 19. καὶ alterum om. G.

(erant enim sat multi,) recta in eos vehementi impetu, longis armati hastis, feruntur, multisque vulneratis, reliquos in arcem repellunt. quo facto, Taticius eodem rursus ordine stetit usque ad solis occasum; cumque nemo Turcarum extra portas conspiceretur, regressus ad Basileam castra posuit, quae duodecim stadia ab Nicaea abest. nocte autem rusticus eum adiit, qui Prosuchum cum quinquaginta millium exercitu appropinquare affirmavit, ab eo qui nuper factus esset sultano Pargiarucho missum. de quibus cum Taticius etiam ab aliis certior factus esset, quoniam tantae hominum multitudini copias suas impares erant, abiecto priori consilio, satius existimavit, exercitum totum incolumem servare, nec copiis multissimis adversus longe plures validioresque pugnantes, summam rei perdere. itaque ad urbem regiam animo converso, per Nicomediam revertere statuit. sed Apelchaseum cum de muro eum Cpolim versus iter iam ingredientem cerneret, eductis copiis secutus est, ut si suo eum loco castra metatum conspiceret, aggredederetur. Preneti assequitur Taticium, pu-

μάχην ἀναρρήγνυσιν. ὁ δὲ Τατίκιος θᾶττον τὰς δυνάμεις εἰς πολέμον τύπον καταστησάμενος, τοῖς Κελτιοῖς τὴν πρώτην κατὰ τῶν βαρβάρων ἵππασίαν καὶ τὴν τοῦ πολέμου συμβολὴν ἐπέτρεψεν. οἱ δὲ δόρατα μακρὰ ἐναγκαλισάμενοι, χαλάσαντες ὕλας ἤνίας, ὡς πῦρ κατὰ βαρβάρων ἴενται, καὶ διακόψαντες τὰς φάλαγγας τρέπουσι κατὰ κράτος. καὶ οὕτω πρὸς τὴν βασιλεύουσαν διὰ τῆς Βιθυνῶν ὁ Τατίκιος ἐπανέρχεται. ὁ μὲντοι Ἀπελχασῆμ οὐδαμῶς ἡρεμεῖν ἤθελεν. ἐπιθυμητικῶς γὰρ εἶχε τὰ σκῆπτρα τῆς Ῥωμαίων ἀναδήσασθαι ἀρχῆς· εἰ δὲ μὴ τοῦτο, ἀλλὰ γε τῶν περὶ τὴν θάλατταν πάντων καὶ αὐτῶν δὴ τῶν νήσων τὴν ἐξουσίαν ἐσχηκέναι. τοιαῦτα οὖν λογιζόμενος, πρότερον μὲν ληστρικὰς νῆας κατασκευάζειν διενόεῖτο, τὴν Κίον καταλαβὼν· πόλις δὲ αὕτη Βιθυνῶν παρὰ θάλατταν διακειμένη· καὶ πρόέβαινεν, ὡς ᾔετο, κατὰ σκοπὸν αὐτῆ, ἀπαρτιζομένων τῶν νηῶν. οὐδὲ τοῦτο τὸν αὐτοκράτορα διέλαθεν. καὶ παραχορῆμα τὰς παρατυχούσας διήρεις τε καὶ τριήρεις καὶ τὰ λοιπὰ τῶν ναυτικῶν ἐξοπλίσας, Μανουὴλ τὸν Βουτουμίτην δοῦκα προβαλλόμενος, κατὰ τοῦ Ἀπελχασῆμ ἀπέστειλεν, ἐπισκήψας σπεῦσαι τὰς ἡμιτελεῖς τοῦ Ἀπελχασῆμ νῆας ἐμπροῆσαι, ἐν ὁποῖα καταστάσει ταύτας εὕρησει. ἀλλὰ καὶ τὸν Τατίκιον μετὰ ἀποχρώσεως δυνάμεως ἡπειρόθεν κατ' αὐτοῦ ἐκπέμπει. ἀμφοτέρων οὖν τῆς πόλεως ἐξεληλυθότων, ἐπεὶ τὸν Βουτουμίτην ὁ Ἀπελχασῆμ διαπόντιον μετὰ σφοδρᾶς τῆς

7. τῆς C, τῶν PG.

11. ἐσχηκέναι τὴν ἐξουσίαν G.

14.

lege τὰ κατὰ σκοπὸν ut supra 270, 4.

23. Βουτουμίτην P, alterum CG.

gnamque fortiter committit. at Taticius, exercitu celeriter in aciem constituto, Gallos primum in barbaros impetum atque impressionem facere iussit; qui hastis correptis longis, effusissimis habenis, velut ignis barbaros invadunt et, disiecta eorum acie, in fugam effusam vertunt. sicque in urbem regiam per Bithyniam Taticius reversus est. verum Apelchase[m] quiescere omnino noluit. appetebat enim imperii Romani scepra, sin minus, totam certe oram maritimam ipsasque adeo insulas. talia igitur affectans, primum piraticas naves exstruere decrevit, occupata Cio, quae urbs Bithynorum est maritima; consiliumque bene ipsi procedere videbatur, cum naves iam exstruerentur. neque id imperatorem latebat; qui armatis statim, quas ad manum habuit biremes et triremes ceteraque navigia, Manuelem Butumitem classi praepositum contra Apelchase[m] misit mandavitque, ut festinaret semiperfectas Apelchase[m] naves incendere, quocumque in statu eas reperiret. etiam Taticium terra cum copiarum vi satis magna adversus eum misit. utroque urbe egresso, ubi Butumitem mari magna celeritate iam adventantem Apelchase[m] conspexit hostesque

ἤδη καταλαμβάνοντα ἐθεάσατο, ἐμεμαθήκει δὲ καὶ τῶν
 ἐξ ἡπείρου ἐπικαταλαμβάνόντων, καὶ τὸν τόπον, ἐν ᾧ ἔτυχε,
 μὴ συμβαλλόμενον αὐτῷ λογίζεται διὰ τὸ τραχὺ καὶ στενὸν P. 173
 καὶ τοῖς τοξόταις πάντη ἀκατάλληλον, ὡς μὴ ἀποχρῶντα
 5 τούτοις πρὸς τὰς κατὰ τῶν Ῥωμαίων ἰππασίας, ἀπάραις ἐκεί-
 θεν εἰς ἐπικαίρον τόπον ἐβουλεύσατο τὰς δυνάμεις καταθεῖ-
 ναι. καταλαμβάνει τοίνυν τόπον, παρὰ μὲν τῶν Ἀλυκᾶς ὀνο-
 μαζόμενον, παρὰ δὲ τῶν Κυπάρισσιον. ἐφθακῶς δὲ ὁ Βου-
 τουμίτης διαπόντιος, θᾶπτον ἢ λόγος τὰς τοῦ Ἀπελχασήμ
 10 νῆας ἐνέπρησεν. τῇ δὲ μετ' αὐτὴν ἐξ ἡπείρου ἐληλυθῶς καὶ
 ὁ Τατίκιος, ἐν ἐπικαίροις τὸ στράτευμα κατέθετο τόποις καὶ
 ἀπὸ πρωΐας μέχρι ἑσπέρας οὐκ ἐνεδίδου πῆ μὲν ἀκροβολιζό-
 μενος, πῆ δὲ μάχας συνάπτων μετὰ τοῦ Ἀπελχασήμ ἐπὶ B
 ὄλαις πεντεκαίδεκα ἡμέραις. τοῦ δὲ Ἀπελχασήμ μὴδ' ὄλως
 15 ἐνδιδόντος, ἀλλ' ἰσχυρῶς ἀντικαθισταμένου, ἐκκακίσαντες
 οἱ Λατῖνοι, κἄν μὴ τὴν ἐκ τοῦ τόπου εἶχον βοήθειαν, ὄχλον
 ὅμως τὸν Τατίκιον, ἴν' οὔτοι καὶ μόνοι τὴν μετὰ τῶν Τουρ-
 κων ἀναδέξωνται μάχην. ὁ δέ, κἄν μὴ κατὰ γνώμην τὸ
 πρᾶγμα ἐδόκει αὐτῷ, ἀλλὰ καθ' ἐκάστην ὁρῶν δυνάμεις
 20 Τουρκικῆς προσχωρούσας τῷ Ἀπελχασήμ, ὑπέϊξε τῇ βουλῇ
 τῶν Λατίνων. καὶ περὶ ἀνατολᾶς ἡλίου τὰς φάλαγγας κατα-
 στήσας, τὸν μετὰ τοῦ Ἀπελχασήμ συνῆψε πόλεμον. πολλοὶ

2. καταλαμβάνοντων PG. 3. λογίζοιτο C. 7. τοίνυν : τοῦ-
 τον G. 10. τῇ FP, τὴν CG. μετ' CG, κατ' P. 13.
 μετὰ FC, κατὰ PG. ἐπὶ G, ἐπ' P. 20. προσχωρούσας τῷ
 Ἀπελχασήμ Τουρκικᾶς G. 22. μετὰ CG, κατὰ P. συνῆψε F,
 ἀνῆψε PG.

etiam terra appropriquare comperit, cum locum, in quo erat, ini-
 quum duceret, quod is asper, angustus sagittariisque nequaquam com-
 modus ad arceandum Romanorum equitatum esset: castris motis, cop-
 ias loco idoneo collocare statuit. itaque locum petiit, ab aliis Haly-
 cas, ab aliis Cyparissium dictum. at Butumites mari advectus, cele-
 rius quam dici potest naves Apelchasemi combussit; postridie terra
 etiam Taticius advenit, et exercitu idoneo loco disposito, a prima
 luce ad vesperam non intermisit modo velitari, modo cominus cum
 Apelchasemo pugnam conserere, per totos quindecim dies. Apelcha-
 semo autem nequaquam cedente, sed fortiter resistente, Latini mor-
 rae pertaesi, quamvis loci opportunitate parum adiuventur, tamen
 vel solis sibi ut cum Turcis congregi liceret, instabant. quae res etsi
 Taticio non satis probanda videbatur, tamen quoniam quotidie cop-
 ias Turcicas Apelchasemo accedere videbat, Latinis obsecutus, acie
 sub ortum solis instructa, pugnam cum Apelchasemo capessivit. multi

Ὁ μὲν τῶν Τούρκων τηρικαῦτα κτείνονται, πλείστοι δὲ καὶ ἀλί-
σκονται, οἱ δὲ πλείους τὰ νῶτα διδύασι, μηδὲ τῶν οἰκείων
σκευῶν φροντίδα ποιησάμενοι. καὶ αὐτὸς ὁ Ἀπελχασήμ κα-
τενθὺ Νικαίας ἐλάσας μόλις διασώζεται. λείαν οὖν πολλήν
ἐντεῦθεν ἀναλαβόμενοι οἱ ὑπὸ τὸν Τατίκιον, πρὸς τὴν οἰκείαν 5
παλινοστοῦσι παρεμβολήν. ταῦτα μεμαθηκῶς ὁ αὐτοκράτωρ,
ὁποῖος ἐκεῖνος δεινὸς θηροῦσαι ψυχὴν ἀνθρώπου καὶ λιθίνην
μαλάξαι φύσιν, γραφὴν τηρικαῦτα ἐκτίθεται πρὸς τὸν Ἀπελ-
χασήμ, συμβουλεύων ἀποσχέσθαι μὲν τῶν τοιούτων κενῶν
ἐπιχειρημάτων καὶ μὴ εἰς ἀέρα παίειν, ἀλλὰ προσεληλυθῆναι 10

Δτε αὐτῷ καὶ πολλῶν καμάτων ἐαυτὸν ἀπαλλάξαι, δωρημέ-
των τε δαψιλῶν ἐπαπολαῦσαι καὶ τιμῆς. ὁ δὲ Ἀπελχασήμ,
ἐπεὶ καὶ τὸν Προσοῦχ ἐμάνθανε πολιορκοῦντα τὰ κατεχόμενα
ὑπὸ τινων σατραπῶν κάστρα, ἤδη δὲ καὶ τῇ Νικαίᾳ προσπε-
λάζειν ἐφ' ᾧ πολιορκῆσαι ταύτην, τὴν ἀνάγκην φιλοτιμίαν, 15
ὁ φασι, ποιησάμενος, ἅμα δὲ καὶ τῆς τοῦ βασιλέως γνώμης
καταστοχασάμενος καὶ τεθαρορηκῶς, τὴν μετ' αὐτοῦ εἰρήνην
ασπάζεται. τῶν δὲ ἀναμεταξὺ εἰρηνικῶν σπονδῶν τελεσθει-

P. 174 σῶν, μελετήσας καὶ ἕτερόν τι συνοῖσον ὁ αὐτοκράτωρ, ἐπεὶ
οὐκ ἐνῆν ἄλλως ἀνυσθῆναι τὸ σκοπούμενον, μετακαλεῖται τοῦ- 20
τον εἰς τὴν βασιλεῦνονσαν, ἐφ' ᾧ καὶ χρήματα λαβεῖν καὶ
τροφυῆς ἄλλης ἐπαπολαῦσαι καὶ οὕτως οἰκαδε ἐπαναστρέψαι.

1. πλείστοι: lege πολλοὶ.

2. μηδὲ: μετὰ G.

4. μόλις G.

7. δεινός add. CG et in margine P.

10. ἐς G.

16. καὶ om.

G. 18. ἀσπάσασθαι G.

19. post ἐπεὶ add. PG καὶ, om. C.

22. ἄλλης τροφυῆς G.

tunc caesi Turcarum, multi capti, plurimi terga verterunt, nulla ne vasorum quidem suppellectilisque cura habita; ipse Apelchasem Nicaeam recta contendens, vix evasit. Taticii autem milites, multa potiti praeda, in castra redeunt. his imperator auditis, pro ea qua pollebat peritia hominum quantumvis pervicacium animos flectendi, litteras ad Apelchasemum dedit, quibus suasit, ut inanibus istis conatibus desisteret, neve aeren diutius verberaret, sed ad se potius veniret, ut et multis supersederet laboribus, et larga munera honoresque adipisceretur. Apelchasem cum etiam Prosuchum didicisset arces a satrapis quibusdam occupatas obsidere, iamque obsessum adventare Nicaeam, necessitate, ut aiunt, in virtutem versa, quoniam idem mentem imperatoris perspiceret, animo fidenti pacem amplectitur. confecta inter utrumque pace, imperator etiam alterum commodum spectans, cum aliter perfici non possent, quae intenderat, in urbem regiam eum invitat, ut et dona acciperet et iucunditati se daret, sicque domum reverteretur. obsequitur Apelchasem, et Cpolin pro-

πείθεται ὁ Ἀπελχασήμ. καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν βασιλεύουσαν,
 παντοίως ἀξιοῦται φιλοφροσύνης. ὡς δὲ τὴν Νικομήδους
 (πόλις δὲ αὕτη μητρόπολις Βιθυνίας) κατεῖχον οἱ τῆς Νικαίας
 ἐξάρχοντες Τούρκοι, ἐκεῖθεν ὁ βασιλεὺς ἐλύσαι τούτους βου-
 5 λόμενος, ἕτερον παρὰ θάλατταν οἰκοδομῆσαι πολίχνην δεῖν
 ἔκρινεν, ἐν ᾧ τὰ τῆς ἀγάπης ἤδραστο. τοιγαροῦν ἐν φορ- V. 139
 ταγωγαῖς ναυσὶν ἅπαντα τὰ πρὸς χρῆσιν χρειώδη σὺν αὐτοῖς
 οἰκοδόμοις ἐμβαλὼν ἐξαπέστειλε, τὴν τούτου οἰκοδομὴν ἐν Β
 σταθίῳ τῷ τοῦ στόλου δρογγαρίῳ ἀναθέμενος καὶ τὸ ἀπὸρ-
 10 ρητον ἐκκαλύψας, ἐπισκήψας, εἴ τινες τῶν Τούρκων διέρ-
 χοινο, παντοίως φιλοφρονεῖσθαι καὶ εἰς κόρον δίδόντα ἐπι-
 λαύειν τῶν δωρεῶν, προστιθέναι δὲ τὸ μετ' εἰδήσεως τοῦ
 Ἀπελχασήμ τοῦτο οἰκοδομεῖν, εἶτα ἅπαν πλοῖον ἀπεῖρξαι
 τῶν τῆς Βιθυνίας παραλίῳν μερῶν, ὡς μὴ δῆλον αὐτῇ γενέ-
 15 σθαι τὸ γινόμενον. τῇ δὲ Ἀπελχασήμ καθ' ἐκάστην χρή-
 ματα δίδους, οὐκ ἐνεδίδου εἰς βαλανεῖά τε προτρεπόμενος
 καὶ ἱππηλασίας καὶ κυνηγέσια, πρὸς δὲ καὶ τὰς κατὰ τὰς
 λεωφόρους ἰσταμένας στήλας ἀναθεωρεῖν· ἀλλὰ καὶ ἱππικὸν C
 ἀγῶνα δι' αὐτὸν ἐνοστήσασθαι τοῖς διφρηλάταις ἐκέλευσε κατὰ
 20 τὸ πάλαι τῷ μεγάλῳ Κωνσταντίνῳ οἰκοδομηθὲν θέατρον, καὶ
 καθ' ἐκάστην ἐν τούτῳ παραγίνεσθαι καὶ τὰς τῶν ἵππων δο-

6. an δέδραστο? 10 ἐκκαλύψας C, ἐγκαλύψας PG. 11.
 ἐς P, εἰς G cum Tyrtaeo 2, 10, unde locutionem sumisit. δι-
 δόντα Diesterwegius, δίδοντας PG. ἐπιπολαύειν C, ἀπολαύ-
 ειν G. lege ἐπιελαύνειν. 12. δωρεῶν: χρειωδῶν C et in mar-
 gine P. 13. οἰκοδομῆσαι G.

sectus, benignissime habitus est. cum autem Nicomediam (urbs ea
 primaria est Bithyniae,) Turcae, qui Nicaeae imperitabant, tenerent,
 inde pellere eos imperator in animo habens, alteram ad mare arcem
 exstruendam interea censuit, dum solennia, quibus illum colebat,
 celebrarentur. itaque rebus omnibus ad usum necessariis una cum
 ipsis structoribus in naves onerarias impositis dimisit eas, postquam
 Eustathio, classis drungario, cui aedificandi curam commiserat con-
 siliiumque communicaverat, praecepit, ut si forte Turcae praeteri-
 rent, omni eos humanitate prosequeretur et donis ad satietatem im-
 pleret, praeterea significaret, haud inscio Apelchasemo arcem exstrui,
 denique omne navigium Bithyniae ora arceret, ne quae fierent iste re-
 sciret. interim Apelchasemum non destitit quotidianis demereri nu-
 meribus, ad balnea, ad ludos equestres, ad venationes invitare, praet-
 ertea ad lustrandas columnas in plateis positas adhortari. quin etiam
 certamen equestre eius gratia aurigas apparare iussit in theatro, quod
 magnus olim struxit Constantinus, atque ut eo quotidie iret equos-

κιμασίαις ὄραϊν ἠρέθιζεν, ἰν' ἐντεῦθεν τριβομένου τοῦ καιροῦ, ἐκεχειρία τοῖς οἰκοδόμοις δίδοται. ὡς δὲ τὸ πολίχνιον ἤδη τετέλεσται καὶ πέρας τὸ σκοπούμενον ἔσχηκε, πλείοσι δωρεαῖς τοῦτον ἀμειψάμενος, τῷ σεβαστοῦ τε ἀξιώματι τιμήσας καὶ ἐπὶ πλέον τὰς συνθήκας ἐμπεδώσας, διὰ τιμῆς ἐξέ-⁵πεμψεν αὐτὸν διαπόντιον. ἀγγελθείσης δὲ αὐτῷ τῆς τοῦ κά-
 D στρου οἰκοδομῆς, καὶ ἐπὶ τῇ τούτου ἀνεγέρσει κατετέρωτο
 τὴν ψυχὴν, ἀλλ' οὖν τὸν ἀγνοοῦντα ὑποκριθεὶς, τὸ παράπαν
 ἐσίγησεν. τοιοῦτόν τι καὶ περὶ Ἀλκιβιάδου ἱστορηται. οὕτω
 γὰρ κακέινος Λακεδαιμονίους ἐξηπατῆκει, μὴ συγχωροῦντας ¹⁰
 P. 175 ἀνοικοδομησαὶ Ἀθῆνας καθαιρεθείσας ὑπὸ Περσῶν. παραγ-
 γείλας γὰρ ἀνοικοδομεῖν Ἀθηναίους, ἐκεῖνος ἀπήχετο πρε-
 σβεύσων εἰς Λακεδαίμονα. εἶτα τῆς πρεσβείας τὸν χρόνον
 τρίβοντος καὶ διδόντος τὸ ἐνδόσιμον τοῖς οἰκοδομοῦσιν, μετὰ
 τὴν ἑξαπύτην ὅλην ἤκουσαν Λακεδαιμόνιοι τὴν οἰκοδομὴν ¹⁵
 Ἀθηνῶν. καὶ μέμνηται τῆς καλῆς ἀπάτης ταυτησί καὶ ὁ
 Παιανιεὺς ἐνιαχοῦ τῶν λόγων αὐτοῦ. τοιοῦτον ἄρα καὶ τοῦ-
 μοῦ πατρὸς τὸ ἐπινόημα ἦν, μᾶλλον δὲ καὶ Ἀλκιβιάδους
 στρατηγικώτερον. ἵπποδρομίαις γὰρ καὶ τρυφαῖς ἄλλαις τὸν
 βάρβαρον τοῦτον ὑποσαίνων καὶ εἰς ἡμέραν ἐξ ἡμέρας παρα-²⁰

1. ἠρέθιζεν CG, ἠρέθισεν P. 3. ἔσχηκε G, ἔσχηκεν P. 4.
 σεβαστοῦ Ducangius Gloss. II. p. 1342, σεβασιοτάτῳ PG. 7.
 ante κατετέρωτο add. PG τὸ παράπαν, om. F. κατετέρωτο FP,
 ἐτέρωτο CG. 10. κακέινους P. 12. ἐκεῖνος F, ἐκεῖθεν PG.
 πρεσβεύσων F, πρεσβέων PG. 14. τρίβοντα G. 17. ἐνια-
 χοῦ τῶν: G in margine "f. ἐν ἰα^{τῳ} τῶν." vid. annotat. 20.
 ἡμέραν C, ἡμέρας PG.

que probari spectaret, incitavit. id fecit eo consilio, ut dum tempus hic tali modo tereret, istis spatium ad aedificandum daretur. exstructa autem arce, ubi propositum ad finem pervenit, maioribus etiam donatum muneribus et augusti dignitate affectum, foedere confirmato, honorificentissime itinere maritimo dimisit. cumque is de arce exstructa certior factus esset, quanquam animum eius id pungebat, tamen silentio rem scire se dissimulavit. tale quid etiam de Alcibiade narratur. sic enim et ille Lacedaemonios fefellit, qui Athenas refici non permetterent a Persis deletas. postquam praecepit, ut Athenienses urbem renovarent, ipse legatus Lacedaemonem profectus est; ubi cum legionis tempus traxisset eiusque aedificandi otium dedisset, perfecta demum fraude, Lacedaemonii Athenas restitutas esse audierunt. cuius quidem fraudis egregiae meminit etiam Paeonius alicubi in orationibus suis. tale etiam patris mei consilium, vel potius Alcibiade etiam prudentius. nam spectaculis aliisque voluptatibus barba-

πεμπόμενος, ἔφθασεν ἀπαρτίσας τὸ φρούριον. καὶ τηρναυ-
τα τοῦ σύμπαντος τελεσθέντος ἔργου, τὸν ἄνδρα τῆς βασιλί- B
δος ἀπέλυσε πόλεως.

11. Ὁ δὲ Προσοῦχ δεινὸς μετὰ δυνάμεως, ὡς ἠλπίζετο,
5 καταλαβὼν, ἐπολιόρκει τὴν Νίκαιαν, καθὼς ὁ τῷ Τατικίῳ νυ-
κτὸς προσεληλυθὼς τότε ἔλεγε. καὶ ἐπὶ μῆσι τρισὶ πολιορκῶν
ταύτην οὐκ ἐνεδίδου. ἐν στενῷ δὲ κομιδῇ τὰ κατ' αὐτοὺς οἱ
ἐντὸς καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Ἀπελχασῆμ ἐωρακότες καὶ μὴ ἐπι-
πλέον ἀντέχειν πρὸς τὸν Προσοῦχ δυνάμενοι, διαπεμψάμε-
10 μοι πρὸς τὸν βασιλέα ἤτοῦντο τῆς ἐξ αὐτοῦ βοηθείας τυχεῖν,
κρεῖττον λέγοντες ἡγεῖσθαι δούλους αὐτοῦ ὀνομάζεσθαι ἢ τῷ
Προσοῦχ δοῦναι χεῖρας. ὁ δὲ παραχρῆμα τοὺς τῶν παρα- V. 140
τυχόντων ἐκκρίτους διελὼν, σημαίας τε καὶ σκῆπτρα ἄργυ- C
ρῶπλα ἐπιδιδούς, εἰς ἄρωγὴν τούτους ἐκπέμπει. οὐ γὰρ ἄν-
15 τικρὺς βοηθῶν τῷ Ἀπελχασῆμ στρατιὰν ἔπεμπεν, ἀλλὰ τὰ
τῆς βοηθείας ἐντεῦθεν κατὰ τὸν νοῦν τοῦ αὐτοκράτορος εἰς
κατάλυσιν τοῦ Ἀπελχασῆμ περιῖστατο. δύο γὰρ πρὸς ἀλλή-
λους μαχομένων ἐχθρῶν τῆς τῶν Ῥωμαίων ἡγεμονίας, ἔδει
τῷ ἀσθενεσιτέρῳ συνθέσθαι, οὐχ ἵνα ἐπικρατέστερος γένηται,
20 ἀλλ' ἵνα τὸν μὲν ἀποκρούσῃται, ἀφ' οὗ δὲ τὴν πόλιν ἐξέλη-
ται καὶ τὴν τέως μὴ οὔσαν ὑπὸ τὸν κύκλον αὐτοῦ ἰδίαν
ποιήσῃται, καὶ κατὰ μικρὸν ἐκ ταύτης ἐτέραν καὶ μάλα ἄλ- D

2. ἔργον F. δεινῆς conl. Diesterwegius. 8. lege δὴ. 14.
17. lege παρῖστατο. 18. ἡγεμονίας τῆς τῶν Ῥωμαίων G. 19.
οὐχ G, οὐκ P.

rum demerens et de die in diem detinens, arcem extruxit; atque per-
perfecto demum opere, ex urbe eum dimisit.

11. Ceterum Prosuch, postquam cum ingenti copiarum vi, ut
expectabatur, advenit, Nicaeam obsidione cinxit, prout Taticio nun-
tiaverat, qui noctu eum paulo ante adierat. tres menses in obsidione
urbis perseveravit. in summas autem angustias ubi qui intus erant et ipse
etiam Apelchase se compulsos esse animadverterunt, neque resistere
diutius Prosucho potuerunt, legatis ad imperatorem missis, auxilium
petierunt, satius se putare dicentes servos illius nominari, quam
Prosucho manus dare. is statim ex copiis, quae forte aderant, prae-
stantissimos elegit, eosque cum vexillis argentoque clavatis sceptris
suppetias misit. neque tamen aperte auxiliaturus Apelchase exerci-
tum misit, sed ex imperatoris mente auxilium in perniciem Apelcha-
semi erat. duorum enim imperii Romani hostium inter se certan-
tium succurrendum erat imbecilliori, non quo validior fieret, sed ut
alterum depelleret, alteri urbem eriperet eamque extra imperii or-
bem tum positam recuperaret, et paulatim inde aliis atque aliis po-

λην ἐλόμενος τὴν τῶν Ῥωμαίων ἀρχὴν πλατυτέραν ποιήση-
 ται εἰς στενὸν κομιδῇ καταστᾶσαν, καὶ μᾶλλον ἐξήτου τὸ τῶν
 Τούρκων δόρυ ἐπικρατέστερον γέγονεν. ἦν μὲν γὰρ ὅτε οἱ
 ὄροι τῆς τῶν Ῥωμαίων ἡγεμονίας αἱ ἀμφοτέραι στήλαι ἦσαν
 ἀνατολὴν καὶ δύσιν περιορίζουσαι, ἐξ ἐσπέρας μὲν αἱ τοῦ 5
 P. 176 Ἡρακλέως ὀνομαζόμεναι, ἐξ ἑω δὲ αἱ ἀγγοῦ που ἰστάμεναι
 τοῦ Ἰνδικοῦ πέρατος αἱ τοῦ Διονύσου. κατὰ γὰρ πλάτος οὐκ
 ἔστιν εἰπεῖν ὅσον ἦν τῆς τῶν Ῥωμαίων βασιλείας τὸ κράτος,
 Αἴγυπτος καὶ Μερὸν καὶ Τρωγλοδυτικὴ πᾶσα καὶ τὰ ἐγγύ-
 θεν τῆς διακεκαυμένης καὶ τὰ ἐξ ἑτέρου μέρους ἢ πολυθρύλ- 10
 λητος Θούλη καὶ ὅσα ἔθνη βόσκει τὸ κλίμα τὸ Βόρειον, οἷς
 κατὰ κορυφὴν ὁ Βόρειος ἴσταται πόλος. ἀλλ' ἐπ' ἐκεῖνό γε
 τοῦ καιροῦ ἐκ μὲν ἀνατολῆς ὁ γείτων Βόσπορος ὄριον τῶν
 Ῥωμαϊκῶν σκήπτρων, ἐκ δὲ τῆς ἐσπέρας ἢ Ἀδριανοῦ κα-
 θίστατο πόλις. ἀλλ' ὁ γε βασιλεὺς Ἀλέξιος ὡσπερ παίων 15
 χερσὶ τοὺς ἐκατέρωθεν ἐπιτιθεμένους βαρβάρους καὶ καθά-
 B περ ἀπὸ κέντρον τῆς Βυζαντίδος περιορχούμενος, ἠδρύνετο
 τὸν κύκλον τῆς βασιλείας, καὶ ἐκ μὲν ἐσπέρας τὸν Ἀδριαν-
 τος πόντον ἔθετο ὄριον, ἐκ δὲ τῆς ἀνατολῆς Εὐφράτην καὶ
 Τίγρητα. καὶ εἰς τὴν προτέραν εὐδαιμονίαν τὴν βασιλείαν 20
 ἀνενεώσατο ἄν, εἰ μὴ γε οἱ ἐπάλληλοι ἀγῶνες καὶ οἱ πικροὶ
 πόνοι καὶ κίνδυνοὶ (ἦν γὰρ καὶ ἀμφοτέροις ὁ αὐτοκράτωρ με-

3. μὲν om. G. 4. τῆς om. G. 6. lege Ἡρακλέους. 9.
 ἐγγύθεν C, ἐγγὺς P in margine, ἐκεῖθεν PG. 14. ἢ G, καὶ
 P. 21. ἄν om. C. 22. ἀμφοτέροις G.

titus, imperii Romani fines dilataret; qui quidem admodum contra-
 cti erant, praesertim ex quo Turcarum res validiores factae sunt. nam
 fuit, cum termini imperii Romani columnae illae erant, quae orien-
 tem et occidentem finiunt, alterae in occidentem, quae Herculis di-
 cuntur, in orientem alterae, quas ad Indorum fines Bacchus posuit.
 latitudo enim quanta fuerit imperii Romani, dici non potest: quippe
 Aegyptus, Meroe, Troglodytica universa et quae zonam torridam ad-
 iacent regiones ab australi parte, ab altera autem Thule celeberrima
 et quotquot gentes boreales terras incolunt, quorum capitibus axis
 borealis imminet, Romanorum imperio parebant. at his temporibus
 ab oriente Bosphorus vicinus, ab occidente Adrianopolis regnum Ro-
 manorum terminabant. imperator autem Alexius, veluti manibus prop-
 pellens barbaros ab utraque parte instantes atque Byzantio quasi ex
 centro circumiens, imperii orbem dilatavit: ab occidente Adriaticum
 mare, ab oriente Euphratem atque Tigridem terminos constituit. at-
 que in pristinam sane felicitatem imperium restituisset, nisi bella

γαλοκίνδυνός τε καὶ πυκνοκίνδυνος) τοῦτον ἀπέστησαν τοῦ ὀρμήματος. ἀλλ' ὅπερ ἔξ ἀρχῆς ἔλεγον, ὅτι στρατιὰν ἀποστέλλων τῷ τῆς Νικαίας τυράνῳ Ἀπελχασίμῳ, γνώμης εἶχεν οὐχ ἵν' ἐκεῖνον ἐξέλῃται τοῦ κινδύνου, ἀλλ' ὅπως ἂν ἐαυτῷ C

5 τὴν νίκην περιποιησῆται· οὐ μὴν ἢ τύχη πρὸς τούτῳ συνέπνευσεν. ἔσχε γὰρ οὕτω τὰ κατ' αὐτούς. οἱ γὰρ ἀποσταλέντες τὸ τοῦ κυρίου Γεωργίου ὀνομαζόμενον κατέλαβον πολίχμιον. οἱ δὲ Τοῦρκοι παραχοῆμα τὰς πύλας αὐτοῖς ἀνεπέτασαν. οἱ δὲ ἄνωθεν τῆς ἀνατολικῆς πόρτης περὶ τὰ κρηδε-

10 μνα τοῦ τείχους ἀνελθόντες, τὰς σημαίας καὶ τὰ σκῆπτρα ἰλαδὸν κατέστησαν ἀλλαλάζοντες ἅμα καὶ τὸ ἐννάλιον συνεχῶς ἐνηχοῦντες. ὑφ' ὧν οἱ μὲν ἔξωθεν ἐκδειματωθέντες διὰ νυκτὸς ἐκεῖθεν ὤχοντο, αὐτὸν ἐληλυθέναι τὸν αὐτοκράτορα νομίσαντες· αἱ δὲ Ῥωμαϊκαὶ δυνάμεις αὐθις πρὸς τὴν βα-

15 σιλεύουσαν ὑπέστρεψαν. οὐ γὰρ ἦσαν ἀξιόμαχον πλήθος πρὸς Δ ἔφοδον Περσικὴν ἐλπίζομένην ἐκ τοῦ βύθους τῆς Τουρκικῆς V. 141 ἔξουσίας αὐθις ἐλεύσεσθαι.

12. Τὴν δὲ τοῦ Σιαοῦς ὑποστροφὴν ὁ σουλιτῶν ἀπεκδεχόμενος, ἐπεὶ ἑώρα τοῦτον ἐμβραδύνοντα, ἐμεμαθήκει δὲ τὰ 20 κατ' αὐτόν, ὡς τὸν Χαρατικὴν μετὰ τρόπον τῆς Σινώπης ὑπήλασεν, ὡς τετυχῆκει τοῦ θεοῦ βαπτίσματος καὶ κατὰ τὴν

3. lege γνώμην. 4. ἐάν G. 5. lege τοῦτο. συνένευσεν CG. 7. τῷ PG, correxi. 11. lege ἀλλαλάζοντες. 13. ὤχοντο ἐκεῖθεν G. 16. ἐλπίζομένων G. Τουρκικῆς: δουρικῆς CG. 17. ἐλεύσασθαι P, ἐλεύσεσθαι CG. 21. τοῦ θεοῦ βαπτίσματος ὡς τετυχῆκει P, ὡς τε τύχοι τοῦ θεοῦ βαπτίσματος C, ὡστε τύχη τοῦ θ. β. G.

continua et frequentes labores periculaque (nam utrimque imperatori et crebra et magna subeunda erant pericula) a proposito eum deduxissent. sed, ut initio dixi, exercitum Nicaeae tyranno Apelchaseo non eo consilio misit, ut illum periculo eriperet, sed ut sibi victoriam pararet. neque tamen fortuna coeptis eius adspiravit. ita res se habuit. qui auxilio missi erant, ubi ad oppidulum pervenerunt, a domino Georgio vocatum, Turcae portas extemplo ipsis aperuerunt. hi supra portam orientalem in pinnaς murorum ascenderunt, signisque ac sceptris congestis, clamorem sustulerunt continuum. qua re perterriti, qui urbem obsidebant, noctu discesserunt, ipsum imperatorem advenisse rati. Romanae autem copiae in urbem reverterunt, cum se non pares esse sentirent excipiendis Persis, quos ex intimis imperii Turcici regionibus rursus adventuros sperabant.

12. Interim sultanus, diu expectato Siausii reditu, ubi morari eum vidit comperitque, illum dolo Charaticen Sinope eiecisse, sacramque baptismum suscepisse, et in occidentem ab imperatore mis-

P. 177 ἐσπέραν παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος ἀπεστάλη, τὴν δουρικὴν ἐξου-
σίαν Ἀγγιᾶλον περιζωσάμενος, ἠνιάτο καὶ ἤσχαλλεν. δεῖν οὖν
ἐλογίσατο τὸν Πουζάνον αὐτὸς μετὰ δυνάμεων κατὰ τοῦ Ἀπελ-
χασῆμ ἀποστεῖλαι, ἅμα δὲ καὶ πρὸς τὸν αὐτοκράτορα γρα-
φὴν περὶ τοῦ αὐτοῦ κήδους διαλαμβάνουσαν αὐτῷ ἐγχειρί- 5
σαι. εἶχε δὲ τὰ γράμματα οὕτως. “ἤκηκόειν, ὦ βασιλεῦ,
τὰ κατὰ σὲ καὶ ὅπως τὴν τῆς βασιλείας ἀναδησάμενος ἀρ-
χὴν, ἐκ προοιμίον πολλοῖς ἀγῶσιν ἐμπέπτωκας, καὶ ὡς ἄρτι
τὰ κατὰ τοὺς Λατίνους κατευνάσαντος, οἱ Σκύθαι κατὰ σοῦ
Β ἐτοιμάζονται, καὶ αὐτὸς ὁ Ἀμῆρ Ἀπελχασῆμ τὰς μετὰ σοῦ 10
τοῦ Σολυμᾶ σπονδὰς καταλύσας, μέχρις αὐτῆς Δαμάλειος τὴν
Ἀσίαν ληΐζεται. εἰ γοῦν βοίλει καὶ τὸν Ἀπελχασῆμ τῶν
αὐτόθι μερῶν ἀπελαθῆναι καὶ τὴν Ἀσίαν καὶ αὐτὴν δὴ τὴν
Ἀντιοχείαν ὑπὸ τὴν σὴν γενέσθαι χεῖρα, ἀπόστειλόν μοι τὴν
σὴν θυγατέρα εἰς νύμφην ἐμὴν τῷ πρωτοτόκῳ τῶν ἐμῶν υἱῶν. 15
καὶ τοῦ λοιποῦ οὐδὲν σοι σκῶλον ἔσεται, ἀλλὰ πάντα ῥαδίως
ἔξέσται σοι ἀνύειν, ἐμοῦ σοι ἐπαρήγοντος, οὐ κατὰ τὴν ἐφάν
μόνον, ἀλλὰ μέχρις Ἰλλυρικῶν καὶ τῆς ἐσπέρας ἀπάσης, διὰ
δυνάμεων ἀποστελλομένων σοι παρ’ ἡμῶν.” ἀλλὰ ταῦτα μὲν
τὰ κατὰ τῶν Περσῶν σουλτᾶν. ὁ δὲ Πουζάνος μέχρι Νι- 20
C καίας καταλαβὼν καὶ ἀπόπειραν ταύτης οὐχ ἄπαξ, ἀλλὰ καὶ
πολλάκις ποιησάμενος καὶ διαμαρτῶν τοῦ σκοποῦ, τοῦ Ἀπελ-

10. ὁ αὐτὸς ὁ PG, recte C. σοῦ om. CG.
PG, recte C. 17. ἀνύειν ἔξέσται σοι G.

15. πρωτοτόκῳ

sum esse, in ducis Anchiali dignitatem evectum, indignabatur atque aegre ferebat. itaque Puzanum rursus cum exercitu adversus Apelchase-
semum mittendum, simulque litteras ad imperatorem eidem traden-
das statuit, in quibus de affinitate cum eo coniungenda agebatur.
scriptae autem erant in hunc modum. “audivi, imperator, de rebus
tuis, ut accepto Romanorum imperio, statim ab initio in multa cer-
tamina incideris, utque sopito Latino tumultu, Scythae contra te bel-
lum parent, et ipse Amer Apelchaseum foedere, quod cum Solyma
tibi erat, soluto, usque ad ipsam Damalim Asiam vastet. si ergo vis
et Apelchaseum ex istis partibus expelli, et Asiam ipsamque Antio-
chiam imperio tuo restitui, mitte tuam ad me filiam, sponsam filio
meo natu maximo mihique nūrum futuram. quod si feceris, nullum
tibi in posterum impedimentum obstat, sed omnia facile perficies,
me adiuvante, non per orientem solum, sed usque ad Illyricum et
occidentem universum, auxilio usus copiarum, quas tibi mittemus.”
haec igitur Persarum sultanus. Puzanus autem, admotis Nicaeae co-
piis urbeque iterum atque saepius frustra tentata, cum Apelchaseum

χασῆμ γενναίως ἀνταγωνιζομένον, ἔξαιτησαμένον καὶ ἀπὸ
 τοῦ βασιλέως βοήθειαν καὶ λαβόντος, πρὸς τὴν τῶν λοιπῶν
 πόλεων τε καὶ πολιχνίων κατὰσχασιν ὤρησεν, ἐκεῖθεν ὑπο-
 χωρήσας, τὴν σκηνὴν κατὰ τὸν Λάμπην πηξάμενος· ποτα-
 5 μὸς οὗτος περὶ Λοπάδιον. μετὰ δὲ τὴν τούτου ὑποχώρησιν
 ἐνδεκατέσσαρσιν ἡμίονοις χρυσίον ἐπισάξας ὁ Ἀπελχασῆμ
 ὅποσον φέρειν ἠδύνατο, ἀπέρχεται πρὸς τῶν Περσῶν σουλ-
 τῶν, δῶρον αὐτῷ κομίζων ἐφ' ᾧ μὴ παραλυθῆναι τῆς ἀρχῆς.
 καταλαμβάνει δὲ τοῦτον περὶ τὸ Σπαχᾶ ἀνελιζόμενον. ὡς δὲ D
 10 οὐδὲ θεάσασθαι τοῦτον ὁ σουλτῶν ἤξιον, μεσίταις ἐχρήτο.
 ὁ δὲ ὀχλούμενος ὑπ' αὐτῶν ἔφη “ἐπεὶ καθάπαξ τὴν ἔξουσίαν
 τῷ Ἀμῆρ Πουζάνῳ ἀνεθέμην, οὐκέτι ταύτην ἐξ αὐτοῦ ἀφαι-
 ρεθῆσεσθαι βούλομαι. ἐπιδότω τοίνυν τὰ χρήματα, ἀπελθὼν
 πρὸς αὐτόν, καὶ πᾶν ὃ βούλεται εἰπάτω. καὶ τὸ δόξαν αὐ-
 15 τῷ καὶ ἐμὸν ἔσεται θέλημα.” ἐφ' ἱκανὸν οὖν ἐγκατεργήσας
 ἐκεῖσε καὶ πολλὰ μογήσας καὶ μηδὲν ἠνυκῶς, ἀπύρας ἐκεῖ-
 θεν, ὡς πρὸς τὸν Πουζάνον ἀπερχόμενος, συναντῶ τοῖς ἐξ ἐκεί-
 νου κατ' αὐτοῦ ἀποσταλεῖσι διακοσίοις ἐκκρίτοις ἀνδράσι καὶ P. 178
 σατρῦταις. οὐδὲ γὰρ ἦ ἐκείνου τῆς Νικαίης ἐξέλενσις τοῦ-
 20 τον διέλαθεν. οἱ καὶ κατασχόντες αὐτόν καὶ βρόχον ἐκ νευ-
 ρῶς ἐπικλώσαντες τῷ τραχήλῳ τούτου περιβαλόντες ἀπέτρι-

2. καὶ λαβόντος: καταλαβόντος G. 6. ἐπισάξας C, ἐπεισάξας
 PG. 8. ὦπερ G. 9. σπαχᾶ P in margine, πάσχα PG. 12.
 ἀν ἐθέμην P, ἀν om. CG, correxī. ἀφαιρήσεσθαι C. 17. ὡς:
 δὲ C, om. G. 18. ἀποσταλεῖσι κατ' αὐτοῦ G. ἀνδράσι καὶ
 om. C. 19. τούτους G. 20. καὶ alterum om. G.

fortiter resisteret atque auxilia ab Alexio et peteret et acciperet, ad
 ceteras urbes oppidaque expugnanda animum advertit; indeque pro-
 fectus, castra ad Lampen posuit, qui fluvius est circa Lopadium. is
 ubi discessit, tredecim Apelchase mulis tantum auri imposuit, quan-
 tum ferre poterant, atque ad Persarum sultanum profectus est, do-
 num allaturus, ne praefectura sibi abrogaretur. assequitur eum ad
 Spacha commorantem; sed cum ne in conspectum quidem ab sultano
 admitteretur, internunciis utebatur; quibus vehementer instantibus,
 ille “quoniam semel, inquit, Ameri Puzano provinciam istam detuli,
 ipsi eam eripi nolo. det ergo Apelchase aurum atque ad Puzanum
 se conferat, quocum, ut volet, de rebus suis agat. quidquid illi visum
 fuerit, etiam mihi placebit.” diu igitur ibi commoratus, cum multum
 sollicitando nihil profecisset, ad Puzanum iter ingressus, ducentis ob-
 vius fit viris lectis atque satrapis, qui a Puzano adversus eum missi
 erant. neque enim hunc latuerat, Apelchase Nicaea profec-
 tum esse. isti captum laqueo ex nervo torto strangularunt. quan-

ξαν. τὸ δὲ ὅλον οὐ τοῦ Πουζάνου ἦν κατ' ἐμὸν λόγον, ἀλλὰ
 τοῦ σουλτᾶν ἐκείνου τοιαῦτ' οἰκονομήσαντος κατὰ τοῦ Ἀπελ-
 V. 142 γασήμῃ δηλώσαντος. ἀλλὰ ταῦτα μὲν κατὰ τὸν Ἀπελγασήμῃ.
 ὁ δὲ βασιλεὺς τὰς τοῦ σουλτᾶν ὑπαναγνούς γραφάς, οὐδ' εἰς
 νοῦν τὸ δηλούμενον βαλεῖν ἤθελε. καὶ πῶς γάρ; τὸ γὰρ 5
 Β βασιλικὸν θυγάτριον, ὅπερ τὸ γράμμα ἐξήτει κατεγγνηθῆναι
 τῷ πρωτοτόκῳ αὐτοῦ υἱῷ, ἦν ἄρα δυστυχές, ὡς εἴκειν, εἰ
 ἀνεληλύθει εἰς Περσίδα, βασιλείας μετεσχηκὸς ἀπάσης κακο-
 δαιμονοεστέρως πενίας. ἀλλ' οὔτε θεὸς τοῦτο ἐπέτρεπεν, οὔτε
 ὁ βασιλεὺς εἶχε γνώμης οὕτω ταῦτα προβῆναι, οὐδ' ἂν εἰς 10
 στενὸν κατηντήκει αὐτῷ τὰ πράγματα. εὐθύς γὰρ καὶ κατὰ
 πρώτην ἀκοήν τοῦ γράμματός τῆς τοῦ βαρβάρου κατεγέλασεν
 ὀρεξέως, ὑποφθεγξάμενος, ὅτι "ὁ δαίμων τοῦτο εἰς νοῦν αὐτῷ
 ἀνεβίβασεν." περὶ τοῦ μὲν κήδους οὕτως ἔσχεν ὁ αὐτοκρά-
 C τωρ· ἐλπίσι δὲ κεναῖς τὸν τοῦ σουλτᾶν λογισμὸν ἀπαιωρεῖν 15
 δεῖν λογισάμενος, καταπεμψάμενος τὸν Κουρτίκιον μεθ' ἐτέ-
 ρων τριῶν, ἀποστέλλει τούτους πρόσβεις καὶ γράμματα, δι'
 ὧν τὴν εἰρήνην ἐνέφαινεν ἀσπάξασθαι καὶ πρὸς τὰ μηνυθέντα
 κατανεύειν, ἀπαιτῶν ἅμα καὶ αὐτὸς ἄλλ' ἄττα τοῦ χρόνου
 πυράτισιν εἰσάγοντα. οὕπω οἱ ἐκ τοῦ Βυζαντίου πεμφθέν- 20
 τες πρόσβεις τὸν Χορασὰν κατέλαβον, καὶ τὴν τοῦ σουλτᾶν

1. Πουζάνη G. 3. lege τὸ κατὰ. 5 λαβεῖν C. 6. ἐξήτει
 conii. Iac. Gronovius. 7. πρωτοτόκῳ PG, recte C. αὐτοῦ G,
 αὐτῷ P. 9. ἐπέτρεπεν G. 10. lege γνώμην. 13. αὐτῷ
 G, αὐτοῦ P. 16. lege μεταπεμψάμενος. 19. ἄλλα τὰ PG,
 ἀλλά τε τὰ C. correxi. 21. Χορασὰν G, Χοροσὰν P.

quam eius rei auctor ex mea quidem sententia non Puzanus erat, sed
 sultanus ipse, qui insidias Apelchaseimo strui iusserat. hactenus de
 Apelchaseimo. imperator, lectis sultani litteris, ne advertere quidem
 animum ad ea, quae significata sibi erant, voluit. quomodo enim?
 regia filiola, quam illius natu maximo filio desponderi epistola postu-
 labat, sane erat infelicissima, ut apparet, si in Persidem profecta, regni
 facta esset consors quavis egestate tristioris. sed neque divina id lex
 sinebat, neque imperator haec ita perficienda censebat, vel si in sum-
 mas angustias res suae redigerentur. risit igitur statim, cum primum
 litteras legeret, barbari spem, quam a daemone ei suggestam esse
 dicebat. sed de affinitate licet ita imperator sentiret, tamen inani spe
 sultani animum suspendi oportere ratus, Curticium cum tribus aliis
 arcessivit eosque legatos ad eum misit cum litteris, quibus pacis con-
 ditionem libentissime se accipere postulataque concedere significabat;
 expetens simul et ipse alia quaedam, quibus tempus duceretur. sed
 priusquam Byzantio missi legati Chorasorum pervenissent, audita

ἀναίρεσιν μεμαθηκότες ὑπέστρεψαν. καὶ γὰρ ὁ ἀντάδελφος αὐτοῦ Τουτούσης μετὰ τὸ ἀνελεῖν τὸν Ἀμὴρ Σολυμαῦν καὶ τὸν ἴδιον γαμβρὸν ἐξ Ἀραβίας κατ' αὐτοῦ στρατεύσαντα τυφωθείς, καὶ τὸν σουλτᾶν μεμαθηκῶς εἰς εἰρημικὰς σπονδὰς μετὰ τοῦ D
5 αὐτοκράτορος ἤδη ἐπείγεσθαι, πρὸς τὸν τᾶδελφοῦ φόνον ἀπέβλεψε. δυοκαίδεκα τοίνυν Χασίους οὕτω τῇ Περσίδι διαλέκτῳ καλουμένους φόνιον πνέοντας μετακαλεσάμενος, ὡς πρέσβεις τάχα πρὸς τὸν σουλτᾶν ἐξέπεμψε, καὶ τὸν τρόπον αὐτοῖς ὑποθέμενος ἅμα τῆς τοῦ ἀδελφοῦ σφαγῆς, “ἄπιτε” φά-
10 μενος “καὶ πρῶτα μὲν διακηρυκεύσατε, ὡς ἀπόρρητά τινα μέλλειν τῷ σουλτᾶν ἀπαγγεῖλαι, ἐπὶ δὲ παραχωρηθῆτε τῆς εἰσόδου, ὡς τάχα πρὸς οὓς αὐτῷ ὠμιληκέναι βούλεσθε, πλησιάσαντες παραχρῆμα τὸν ἐμὸν διαμελήσατε ἀδελφόν.” οἱ δὲ πρέσβεις ἢ μᾶλλον φονεῖς, καθάπερ εἰς δεῖπνον ἢ εὖω- P. 179
15 χίαν πεμπόμενοι, προθυμότερα πρὸς τὴν τοῦ σουλτᾶν σφαγὴν ἀπήεσαν. μεθύοντα τοῦτον καταλαβόντες, ἐπεὶ πᾶσα ἐκεχειρία τούτοις ἐδίδото, τῶν ἐμπειπιστευμένων τὴν τοῦ σουλτᾶν φυλακὴν πόρρωθεν ἐστηκότων, αὐτοὶ πλησιάσαντες, τὰ ξίφη τῆς μάλης σπασάμενοι διαμελιζοῦσι παραχρῆμα τὸν
20 ἄθλιον. τοιοῦτον γὰρ τὸ τῶν Χασίων ἐστὶν αἵμασι χαῖρον, καὶ τρυφὴν αὐτὸ τοῦτο λογιζόμενοι, εἰ μόνον διὰ σπλάγγων ἀνθρώπων τὸ ξίφος ἐλάσειαν. τοῦ λοιποῦ δέ, κἄν τινες αὐτοὺς ἴσως ἐπ' αὐτῷ τούτῳ ἐπιθέμενοι καταχορδεύσειαν, κα- B

2. τὸν prius om. G. 3. Ἀραβίας C. 7. an φόνον? 13. lege διαμελήσατε. 14. φονεῖς G, φωνεῖς P. 22. ἐλάσειεν G. τοῦ λοιποῦ — καταχορδεύσειαν om. CG.

sultani caede, reverterunt. nam frater eius Tutuses, postquam et Amereim Solymam et generum ex Arabia adversus se profectum occidit, insolentia inflatus, cum sultanum de pace cum imperatore agere comperisset, ad fratris necem animum advertit. duodecim igitur Chasios, ut Persarum lingua dicuntur, caedem spirantes accessit et legatorum nomine ad sultanum statim misit, simul fraudis rationem indicans, “ite, inquit, atque primum prae vobis ferte arcana quaedam sultano vos nuntiuros esse: admissi, quasi ad aurem loqui velitis, accedite et statim fratrem meum trucidate.” legati igitur vel potius sicarii, ut ad convivium seu epulas missi, alacres ad sultanum caedem properarunt. ebrium cum eum invenirent, quoniam omni libertate utebantur, iis, quibus custodia sultani credita erat, procul stantibus, accedebant ad eum gladiisque, quos sub ala gestabant, eductis, infelicem illico interficiunt. talis enim est ista Chasiorum gens, quae sanguine delectetur et voluptuosissimum ducat gladium in homi-

θάπερ τι κῆδος τὸν τοιοῦτον λογιζονται θάνατον, ὥσπερ τινὰ
 πάτριον κλῆρον τὰ φονικά ταῦτα ἔργα ἄλλος πρὸς ἄλλον δια-
 δεχόμενοι τε καὶ παραπέμποντες. ἐκείνων μὲν οὖν ὑπέστρε-
 ψεν οὐδείς πρὸς τὸν Τουτούσην, ἀντίλυτρον οἶον τὰς ἰδίας
 V. 143 ὑποσχόντων σφαγᾶς· ὁ μὲντοι Πουζάνος ταῦτα μεμαθηκώς, 5
 σὺν ὅλαις δυνάμεσι πρὸς τὸν Χορασὺν ἐπανέστρεψεν. ἐπὶ
 δὲ τῷ Χορασὺν προσεπέλασε, δέχεται τοῦτον ὁ τοῦ ἀναιρε-
 θέντος ἀδελφὸς Τουτούσης. καὶ εὐθύς ἀγχεμάχου τῆς μάχης
 γενομένης, ἐπεὶ καρτερώς ἄμφω τὰ στρατεύματα ἐμάχοντο
 C καὶ θάτερον θαιέρω τῆς νίκης οὐδαμῶς παρεχώρει, πίπτει 1
 καὶ ὁ Πουζάνος καιρίαν πληγὴν γενναίως ἀγωνιζόμενος καὶ
 ὅλας σνιταράτιων τὰς φύλαγγας· ἕκαστος δὲ τῶν αὐτοῦ
 φηγῆ τὴν σωτηρίαν ἐπραγματεύσατο, ἄλλος ἄλλοσε σκεδα-
 σθέντες. ὁ δὲ Τουτούσης νικητὴς πρὸς τὸν Χορασὺν ἐпанέ-
 στρεψεν, ὡς ἤδη τὴν τοῦ σουλτανικίου ἀξίαν περιζωσάμενος, 1
 καὶ ταῦτα τὸν κίνδυνον ὑπὲρ κεφαλῆς ἔχων. καὶ γὰρ συνην-
 τηκῶς αὐτῷ ὁ τοῦ ἀναιρεθέντος Ταπάρη σουλτᾶν υἱός, ὁ
 Παργγαροῦχ, ὥστε λέων ἐχάρη μεγάλῃ ἐπὶ σώματι κύρσας
 κατὰ τὴν ποίησιν. καὶ συμβαλὼν ὅλη χειρὶ καὶ γνώμῃ, εἰς
 D πολλὰ τὰς Τουτούση δυνάμεις διέσπασε, καὶ τρέψας ἀνὰ 20
 κρητός ἐδίωκεν. ἀναιρεῖται δὲ καὶ αὐτὸς ὁ τὰ Νανάτον φυ-

1. κῆδος G. θάνατον λογιζονται G. 3. οὖν om. G. 4.
 οὐδείς πρὸς Τουτούσην ὑπέστρεψεν G. 6. Χοροσὰν PG utro-
 bique. correxi. 18. Παργγαροῦχ C, Παργγαροῦχ P in mar-
 gine, Σπαργγαροῦχ PG. correxi. 19. ὡς G.

num visceribus figere. ceterum, si forte eo ipso momento alii aggressi
 eos discerpunt, summo honori talem mortem habent, velut pater-
 nam hereditatem cruentum istud artificium alius ab alio accipientes
 atque rursus tradentes. illorum quidem nemo ad Tutusen reversus est,
 cum mercedem quasi sceleris contrucidati darent. Puzanus, ut haec
 audiit, in Chorasenum cum copiis omnibus movit; appropinquans
 excepit occisi sultani frater Tutuses. pugna statim cominus commissa,
 postquam strenue uterque exercitus pugnavit, et neuter neutri victoriam
 concessit, Puzanus etiam lethali vulnere percussus cecidit, fortiter pu-
 gnans et universos conturbans ordines, milites eius fuga salutem pe-
 tierunt, alii alio dispersi. Tutuses autem victor in Chorasenum rediit, iam
 sultanicii dignitatem adeptum se ratus. sed periculum capiti eius impen-
 debat. etenim occisi Taparae sultani filius, Pargiaruch, obviam ei fa-
 ctus, velut leo gavisus est, qui magnum in corpus inciderit, ut
 poeta ait, atque omnium virium contentione eum aggressus, Tutusis
 copias disiecit, disiectasque summa vi persecutus est. cecidit et ipse
 Tutuses, ad Novati instar inflatus. Apelchaseo cum pecuniis ad

σῶν Τουτούτης. τοῦ δὲ Ἀπελχασήμ μετὰ χρημάτων τότε
 πρὸς τὸν τοῦ Χορασάν σουλτῶν ἐξεληλυθότος, ὡς ὁ λόγος
 φθάσας ἰστόρησεν, ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Πουλχάσης τὴν Νί-
 5 καιαν καταλαβὼν κατέσχεν. αἰσθόμενος δὲ τούτου ὁ αὐτο-
 κράτωρ, διψιλῆς τὰς δωρεὰς ὑπισχνεῖτο, εἰ ταύτης αὐτῷ
 παρακεχωρηκῶς ἐκεῖθεν ἐκσταίη. ὁ δὲ Πουλχάσης ἤθελε μὲν,
 ἀλλ' ἀνεβάλλετο αὐθις, ἀποβλέπων πρὸς τὸν Ἀπελχασήμ, καὶ
 λόγους ἐκ λόγων πρὸς τὸν αὐτοκράτορα διεπέμπετο, ἀπαιω-
 ρῶν οἷον αὐτόν, τῇ δ' ἀληθείᾳ τὴν τοῦ ἀδελφοῦ ἀπεκδεχό- P. 180
 10 μενος ἐπανέλευσιν. ἐν τῇ μετὰξὺν δὲ γίνεται τι τοιοῦτον. ὁ
 παρὰ τῶν Χασίων ἀναιρεθεὶς τοῦ Χορασάν σουλτῶν ἔφθασε
 κατασχεῖν τοὺς τοῦ μεγάλου Σολυμᾶ δύο υἱεῖς. οὗτοι δὲ
 μετὰ τὴν ἐκείνου σφαγὴν ἀποδράσαντες τοῦ Χορασάν, ὀξέως
 τὴν Νίκαιαν κατέλαβον. τούτους οἱ ἐντὸς Νικαίας θεασά-
 15 μενοι, δημοκρατοῦντες οἷον περιχαρῶς ἐδέξαντο. καὶ ὁ Πουλ-
 χάσης καθάπερ τινὰ πατρῶον κληρὸν τὴν Νίκαιαν προθύμως
 αὐτοῖς παριδίῳσι. προχειρίζεται δὲ σουλτῶν ὁ πρωτογενῆς
 τῶν δύο, Κλιτζίσθλάν τὴν κλησιν. ἐκεῖνος δὲ τὰς γυναῖκας
 καὶ τὰ παιδία τῶν τηρικαῦτα ἐν Νικαίᾳ παρόντων μεταπει-
 20 ψάμενος, ἐν αὐτῇ καθίδρυσεν, ἀποκαταστήσας τὴν πόλιν B
 ταύτην σουλτάνων, ὡς ἂν τις εἴποι, κατοικητήριον. οὕτω δὲ
 τὰ κατὰ τὴν Νίκαιαν οἰκονομήσας, τὸν μὲν Πουλχάσην τῆς

5. εἰ CF, ἢ G, καὶ P. 8. τὸν add. CG. 9. ἀπεκδεχόμε-
 ρον P, recte CG. 10. φλευσιν G. 12. μεγάλου: lege Ἀμύρ.
 υἱοὺς CG. 13. ἀποδράσαντες C. 18. Κλιτζίσθλάν CG. 19.
 παιδία: τέκνα P in margine.

Chorasani sultanum profecto, ut supra narravimus, frater eius Pulchases Nicaeam occupavit. de qua re imperator certior factus, largissima ei dona pollicitus est, si urbe sibi tradita decederet. Pulchases conditionem non aspernabatur quidem, sed Apelchasesum respiciens cunctabatur, et alias atque alias morae causas adversus imperatorem praetendebat, suspendens quasi eum, re vera fratris reditum operiens. interim tale quid contigit. trucidatus a Chasiis Chorasani sultanus Ameris Solymae filios duos ceperat. hi post illius necem ex Chorasano aufugientes, Nicaeam celeriter se conferebant; quos conspicati, qui Nicaeae erant, tumultuantes ingenti gaudio exceperunt; atque Pulchases ut paternam hereditatem Nicaeam sine mora iis tradidit. eorum natu maior, Clitziasthlan nomine, sultanus creatus, uxores et liberos eorum, qui tum Nicaeae degebant, arcessivit eamque urbem incolere iussit, in qua urbe sultanorum, ut dixerit aliquis, domicilium rursus collocavit. ita Nicaeae rebus constitutis, Pulchases praefectura movet, et archisatrapae Muchumeti princi-

ἀρχῆς μεδίστησι, τῷ δὲ ἀρχισατράπῃ Μουχούμετ τὴν ἡγεμονίαν τῶν ἐν Νικαίᾳ ὄντων σατραπῶν ἀναθέμενος καὶ αὐτοῦ που καταλιπὼν, κατὰ τῆς Μελιτηνῆς ἔξιεισι.

13. Ἀλλὰ τοιαῦτα μὲν τὰ περὶ τῶν σουλτάνων. ὁ δὲ Ἐλχάνης ἀρχισατράπης μετὰ τῶν ὑπ' αὐτὸν καταλαβὼν τὴν Ἀπολλωνιάδα καὶ Κύζικον, (πόλεις δὲ αὗται καὶ ἄμφω παράλιοι) τὰ παρὰ θάλατταν ἐληΐζετο ἅπαντα. τοῦτο μεμαθηκῶς ὁ αὐτοκράτωρ, ἀπὸ τῶν παρατυχόντων ἀκατίων (οὐδέπω γὰρ στόλος ἠντρέπιστο) ἱκανὰ παρασκευασάμενος, καὶ ἐλεπόλεις ἐν αὐτοῖς μετὰ στρατιωτῶν γενναίων εἰσυγαγὼν, τὸν C Εὐφορβηρὸν Ἀλέξανδρον, ἄνδρα τῶν ἐπιφανῶν μὲν κατὰ γένος καὶ κατὰ ἀνδρείαν περίφημον, τὴν ἡγεμονίαν τούτων αὐτῷ ἀναθέμενος, κατὰ τοῦ Ἐλχάνη ἔξέπεμψε. καταλαβὼν δὲ Ἀπολλωνιάδα, παραχρῆμα ἐπολιόρκει. δι' ἔξ δὲ ἡμερῶν, μὴδ' ἐν νυξὶ τῆς τειχομαχίας ὄλως ἀριστάμενος, κατέσχε τὸν ἔξω-15 V. 144 θεν τοῦ κάστρου κύκλον, ὄνπερ ἔξωπυλον ἢ συνήθεια νῦν καλεῖν εἴωθεν. ὁ δὲ Ἐλχάνης καρτερῶς ἀντεποιεῖτο τῆς ἀκροπόλεως, δυνάμεις ἐλπίζων ἔξωθεν ἐλθεῖν. καὶ δὴ στρατιὰν βαρβαρικὴν ἀξιόμαχον ἐπικαταλαμβάνουσαν εἰς ἀρωγὴν τοῦ D Ἐλχάνη ὡς ἐθεάσατο ὁ Ἀλέξανδρος, τοὺς δ' ὑπ' αὐτὸν μὴδὲ 20 τὸ πολλοστὸν τῆς ἐπικαταλαμβανούσης δυνάμεως σώζοντας, βέλτιον ἔγνω, κὰν μὴ νικῶη, ἀλλὰ γε τοὺς ὑπ' αὐτὸν ἀσινεῖς διατηροῆσαι. ἐν στενωπῷ δὲ κομιδῇ τὰ κατ' αὐτὸν ἐληλακότα

1. Μουχοῦμετ C, Μοχούμετ PG. 5. Ἐλλεχάνης G. 7. παράλιοι G. 11. μὲν om. G. 15. νυκτι CG. 16. ἔξωπυλον G. ἔξωπυλον con. Possinus. vid. annotat.

patu tradito satraparum, qui Nicaeae erant, ipse hunc ibi relinquens, adversus Melitenem profectus est.

13. Elchanes autem archisatrapa, occupatis Apolloniade et Cyzico, quae urbes mari adiacent, maritimam oram universam infestam habebat. quo imperator audito, navigiorum, quae ad manus erant, (nam classis nondum erat parata,) satis multa expedivit, et machinis militibusque fortibus impositis, Euphorbeno Alexandro, qui et genere et virtute clarus erat, imperium eorum tradidit, atque adversus Elchanem eum misit. is ubi Apolloniadem pervenit, urbem statim adortus, post oppugnationem sex dierum, ne noctu quidem plane omisam, exteriorem arcis circuitum occupavit, quod promurale hodie vocari solet. Elchanes autem fortiter obstitit, auxilia mox adventura sperans. cumque revera barbarorum exercitum satis magnum subsidio Elchani venire Alexander animadverteret, suos autem ne multesimam quidem advenientium copiarum partem esse; satius duxit, quamvis

συννορῶν καὶ ὅτι σωτηρίας τρόπος οὐχ ὑπολέλειπται, ὡς
 πρὸς τὴν θάλασσαν ἀπονευέκει. καὶ διὰ τοῦ ποταμοῦ εἰς-
 ελθὼν ἐν ταῖς ἰδίαις ναυσὶ πρὸς αὐτὴν διεπλωίζετο. στο-
 χασάμενος δὲ ὁ Ἐλχάνης τὸν τοῦ Ἀλεξάνδρου σκοπόν, προ- P. 181
 5 καταλαβὼν τὸ τῆς λίμνης κατέσχε στομίον καὶ τὴν τοῦ ποτα-
 μοῦ γέφυραν, ἐν ἧ καὶ τέμενος πάλαι παρὰ τῆς ἁγίας ἠκο-
 δόμητο Ἐλένης ἐπ' ὀνόματι τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου, ἐξ
 ὧν τὴν ἐπωνυμίαν ἡ γέφυρα μέχρι καὶ νῦν ἐκτίησατο. τῷ
 γοῦν ἤδη ῥηθέντι στομίῳ καὶ αὐτῇ δὴ τῇ γεφύρᾳ ἄνδρας πο-
 10 λεμικωτάτους ἐπιστήσας ἐφ' ἐκάτερα, παρήγγειλε τὴν τῶν
 πλοίων δίοδον ἐνεδρεύειν. ὡς δὲ ἅπαντες ἐν τοῖς ἤδη ῥηθεῖσιν
 ἀγραριοῖς εἰσελθόντες διὰ τοῦ στομίου τῆς λίμνης, ταῖς πάγαις
 τοῦ Ἐλχάνη ἐμπεπτώκασι, θεασάμενοι τὸ καταλαβὸν αὐτοὺς B
 δεινὸν καὶ μὴ ἔχοντες ὅ τι καὶ δράσειεν, τῇ χέρσῳ τὰς νῆας
 15 ἐφορμίσαντες κἀκεῖθεν ἀλλόμενοι, περὶ τὴν ἡπειρον ἐξελήλυ-
 θεσαν. καταλαβόντων δὲ αὐτοὺς τῶν Τούρκων, μέγας ἀναρ-
 ρήγνυται πόλεμος. καὶ πολλοὶ μὲν τῶν λογάδων ἀλίσκονται,
 πολλοὶ δὲ καὶ ταῖς δίναις τοῦ ποταμοῦ ἐμπεπτωκότες παρε-
 σύρησαν. ταῦτα μεμαθηκὼς ὁ βασιλεὺς καὶ μὴ φέρων τὴν
 20 ἦτταν, ἀξιόμαχον δύναμιν μετὰ τοῦ Ὠπου διὰ τῆς ἡπείρου
 κατ' αὐτῶν ἐξέπεμψεν. ὅς καὶ τὴν Κύζικον καταλαβὼν, ἐξ
 ἐπιδρομῆς ταύτην κατέσχε. διελὼν δὲ καὶ τῶν ἰδίων ταγματά-

3. διεπλωίζετο C, διεπλοίζετο PG. 4. δὲ add. C. τῶν —
 σκοπῶν C. 5. τῷ ποταμῷ C. 12. ἀγραριοῖς P, ἀγραριοῖς
 G correxitque Ducangius Glossar. I. p. 17. 14. lege δράσειαν.
 15. fortasse ἀλόμενοι.

victoria non reportata, suos incolumes servari. sed res suas in summas angustias adductas esse cernens, neque ullam salutis viam superesse, ad mare tendere statuit, et navigia ingressus, secundo fluvio eo traiecit. odoratus Elchanes Alexandri consilium, praeoccupavit lacus ostium et fluminis pontem, in quo etiam templum dudum a sancta Helena in honorem magni Constantini exstructum erat, unde appellationem pons iste hodieque habet. ad istud igitur ostium et in hoc ponte milites fortissimos ab utraque parte dispositos navigiorum transitum exspectare iussit. iam cum omnes naviculis illis, quas dixi, per lacus ostium vecti, in insidias ab Elchane structas inciderent, imminens periculi metu nescii quid agerent, navibus ad littus ap- pulsus, in terram egrediuntur. quos ubi Turcae assecuti sunt, gravis committitur pugna. multi nobilium hominum capti, multi etiam fluvii vorticibus hausti sunt. quibus cognitis, imperator cladem inultam non ferens, Opum cum idoneis copiis terrestri itinere adversus eos misit. qui postquam Cyzicum pervenit, statim urbem cepit. electos autem e co-

των ἀνδρας τειχεσιπλήτας καὶ φιλοκινδύνους ὡσεὶ τριακοσί-
 ους κατὰ τοῦ Ποιμανηνοῦ ἕξαπέστειλεν. οἱ καὶ ἐξ ἐφόδου
 C τοῦτο κατέσχον, καὶ τοὺς μὲν τῶν ἐντὸς τούτου αὐτοῦ πον
 κτείνουσι, τοὺς δὲ καὶ ζωοργίαν πρὸς τὸν Ὀπον πεπόμφασιν.
 ὁ δὲ θᾶπτον τούτους πρὸς τὸν βασιλέα ἐκπέπομφεν· αὐτὸς 5
 δὲ ἐκεῖθεν ἀπάρας, τὴν Ἀπολλωνιάδα καταλαμβάνει, καὶ πο-
 λιορκῶν ταύτην οὐκ ἐνεδίδου. ὁ δὲ Ἐλχάνης ἀποχρῶσαν
 ἀπάρτι πρὸς αὐτὸν μὴ ἔχων δύναμιν, τὴν μὲν πόλιν ἐθελον-
 τῆς παραδίδωσιν, αὐτὸς δὲ μετὰ τῶν καθ' αἷμα προσηκόν-
 των αὐτομολεῖ πρὸς τὸν βασιλέα καὶ μυριῶν μὲν ἐπαπολαύει 10
 δωρεῶν, τυγχάνει δὲ καὶ τοῦ μεγίστου, τοῦ ἀγίου φημὶ φω-
 D τίσματος. ὁπόσοι δὲ συνέψεσθαι τῇ Ὀπῃ οὐκ ἤθελον, ὅ τε
 Σκαλιάριος καὶ ὁ ἐν ὑστέροις ὑπερπερίλαμπρος τιμηθεὶς * * *,
 (ἀρχισατράπαι δὲ καὶ οὗτοι τῶν ἐπιφανῶν,) μαθόντες τὰς εἰς
 τὸν Ἐλχάνην φιλοφροσύνας καὶ δαφιλεῖς δωρεάς τοῦ αὐτοκρά- 15
 τορος, προσεληλυθότες καὶ αὐτοί, τῶν ἡμερομένων ἐπιτυγχάνου-
 σιν. ἦν γὰρ ὁ βασιλεὺς οὗτος ἀντικρὺς ἱερατικώτατος, καὶ τὴν
 ἀρετὴν καὶ τὸν λόγον, ὡς εἰπεῖν, εὐσεβείας ἀπάσης ἀρχιερέως.
 διδασκαλικώτατός τε γὰρ ἦν τοῦ ἡμετέρου δόγματος καὶ ἀπο-
 στολικὸς τὴν προαίρεσιν καὶ τὸν λόγον, καὶ εἶσω τῆς ἡμετέ- 20
 V. 145 ρας πίστεως ποιῆσαι βουλόμενος οὐ μόνον τοὺς νομάδας του-
 P. 182 τουσὶ Σκύθας, ἀλλὰ καὶ τὴν Περσίδα πᾶσαν καὶ ὁπόσοι τὴν

2. Ποιμανηνοῦ G. 4. καὶ om. G. 8. μὴ ἔχων πρὸς αὐ-
 τὸν G. 11. βεπτίσματος CG. 13. σκαλιάρης CG. τιμηθεὶς:
 lacunam indicavi. 14. καὶ add. C. μεμαθηκότες P in
 margine. 16. ἡμερομένων C et in margine P, ὁμοίων PG.

piis suis viros fere trecentos, munitionibus accedere paratos atque ad pericula promptos, adversus Poemanenum misit; qua arce illico occupata, qui intus erant partim trucidantur, partim capti ad Opum mittuntur; hic ad imperatorem celeriter eos misit. ipse inde profectus, Apolloniadem pervenit eamque urbem obsidione clausam tentare non destitit. Elchanes, deficientibus tum quidem copiis, oppidum ultro tradidit atque una cum consanguineis ad imperatorem transiit. a quo cum alia innumera, tum quod maximum est, sanctam evangelii lucem consequitur. qui Opum sequi noluerant, Scaliarius et qui postea hyperperilampi i. e. clarissimi titulo ornatus est * * *, (archisatrapae hi quoque erant ex illustribus) cum audissent, quanta humanitate ac munificentia ab imperatore exceptus Elchanes esset, accesserunt et ipsi et quae vellent consecuti sunt. quippe erat imperator religiosissimus, atque virtute et cognitione, ut ita dicam, omnis pietatis sacerdos summus. paratissimus idem ad praecipendum dogma nostrum, atque apostolicus et voluntate et oratione, fidei nostrae con-

Αἴγυπτον καὶ Λιβύην νέμονται βάρβαροι καὶ ταῖς τοῦ Μωά-
μεθ τελεταῖς ὀργιάζουσιν.

14. Ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων ἄλις. βουλομένη δὲ δεινο-
τέραν καὶ μείζονα τῆς προλαβούσης κατὰ τῆς τῶν Ῥωμαίων
5 ἀρχῆς ἔροdon διηγῆσασθαι, εἰς ἀρχὴν αὐθις καθιστῶ τὸν
λόγον· ἄλλα γὰρ ἐπ' ἄλλοις διεκνυμάνθησαν. γένος τι Σκυ-
θικὸν παρὰ τῶν Σαυροματῶν καθ' ἐκάστην σκυλευόμενοι,
ἀπάραντες τῶν οἴκοι κατῆλθον πρὸς τὸν Δάνουβιν. ὡς δὲ
πρὸς ἀνάγκης ἦν αὐτοῖς μετὰ τῶν κατὰ τὸν Δάνουβιν οἰκούν-
10 των σπεισασθαι, τούτου συνδόξαντος πᾶσιν, εἰς ὀμιλίαν ἤλ-
θον μετὰ τῶν ἐκκρίτων, τοῦ τε Τατοῦ καὶ Χαλῆ ὀνομαζο- B
μένου καὶ τοῦ Σεσθλάβου καὶ τοῦ Σατζᾶ, (χρὴ γὰρ καὶ τῆς
ἐπωνυμίας μεμνησθαι τῶν κατ' αὐτοὺς ἀρίστων ἀνδρῶν, εἰ
καὶ τὸ σῶμα τῆς ἱστορίας τούτοις καταμιαίνεται,) τοῦ μὲν
15 τὴν Δρίστραν κατέχοντος, τῶν δὲ τὴν Βιτζίαν καὶ τᾶλλα.
σπεισάμενοι γοῦν μετ' αὐτῶν, ἀδεῶς τοῦ λοιποῦ διαπερῶντες
τὸν Δάνουβιν, ἐληΐζοντο τὴν παρακειμένην χώραν, ὡς καὶ
πολίχνιά τινα κατασχεῖν. κἀντεῦθεν ἐκεχειρίαν τινὰ σχόντες,
ἀροτριῶντες ἔσπειρον κέγχρους τε καὶ πυρούς. ὁ δὲ Τραν-
20 λός ἐκεῖνος Μανιχαῖος μετὰ τῶν συνεφεπομένων αὐτῷ καὶ οἱ
τὸ κατὰ τὴν ἀκρολοφίαν τῆς Βελιατόβης πολίχνιον κατασχόν-
τες ὁμόφρονες, περὶ ὧν ὁ λόγος φθάσας ἐδίδαξε πλατύτερον, C

6. γὰρ τε A. 7. ἐσκυλευμένοι A, σκυλεόμενοι G. 8. οἱ-
κων A. 9. τὸν om. G. 11. ὀνομαζομένων G. 12. Σε-
σθολάβου G. Σατζῶ CG. 19. ἔσπειρον P, ἔσπερον C,
recte G. 21. βαλιαιτόβης G. 22. ἐδίδαξε: ἐδήλωσε A.

ciliare cupiebat non nomades tantum istos Scythas, sed etiam Persidem universam et quotquot Aegyptum Libyamque incolunt barbari, Moamethis sacris initiati.

14. Sed de his satis. graviorem autem et maiorem superiore in imperium Romanum impetum cum enarratura sim, ab initio rursus repetenda res est: nam alii ex aliis ciebantur fluctus. gens quaedam Scythica, a Sauromatis quotidie vexata, relictiis sedibus, ad Danubium descendit. cumque necesse ipsis esset cum iis, qui Danubium accolunt, pacisci, consentientibus omnibus, conveniunt principes, Tatum et Chalem et Sesthlabum et Satzam, (nam oportet nominatim laudare viros inter barbaros nobilissimos, licet historiae elegantiam vocabula deformant,) quorum ille Dristrae praeerat, reliqui Bitzinae ceterisque oppidis. cum his igitur ubi pacti sunt, secure Danubio trajecto, finitimas regiones depopulabantur oppidaque nonnulla occupabant. sed Traulus iste Manichaeus cum iis, qui cum secuti erant, et qui oppidum, in Beliatobes colle positum, tenebant ipsi obnoxii, de

τὰ κατὰ τοὺς Σκύθας μεμαθηγότες, ὃ πάλαι ὠδινον, εἰς φῶς ἐξήγαγον. καὶ κατασχόντες τὰς τραχείας ὁδοὺς καὶ στενωπούς, μετεκαλοῦντο τοὺς Σκύθας. κἀντεῦθεν τὴν ἅπασαν Ῥωμαίων ἐληΐζοντο χώραν. γένος γὰρ οἱ Μανιχαῖοι φύσει μαχιμώτατον καὶ αἵμασιν ἀνθρώπων λαφύσσειν καταπερεῖ 5 κύνες αἰεὶ ἰμειρόμενον. ταῦτα ὁ βασιλεὺς Ἀλέξιος μεμαθηκῶς, παρακελεύεται τῷ δομεστικῷ τῆς ἐσπέρας Πακουριανῷ, γινώσκων αὐτὸν ἰκανώτατον οἰκονομῆσαι στράτευμα καὶ κατὰ φάλαγγα στήναι καὶ παρόταξιν διαμηχανήσασθαι ποικιλώτατον, σὺν αὐτῷ τῷ Βρανᾷ (ἀνὴρ δὲ καὶ οὗτος μαχιμώματος) 10 τὰς δυνάμεις ἀναλαβόμενον κατ' αὐτῶν ἀπελθεῖν. καταλαβὼν δὲ τοὺς Σκύθας διελθόντας τοὺς στενωπούς καὶ τῆς Βελιατόβης ἔνθεν τὸν χάρακα πηξάμενους, πλῆθος ἀναρίθμητον τούτους θεασάμενος, πρὸς τὸν μετ' αὐτῶν εὐθύς ἀπενάρκησε πόλεμον, βέλτιον νομιζὼν τὰς ἰδίας τὸ παρὸν ἀμαχητὶ διασωσάει 15 δυνάμεις, ἢ τὸν μετὰ τῶν Σκυθῶν ἀναδυσάμενον πόλεμον καὶ ἡττηθέντα πολλοὺς ἀπολωλέκεναι. ἀλλὰ τῷ Βρανᾷ φιλοκιν-
P. 183 δυνοτάτῳ τε καὶ θρασεῖ ὄντι ταῦτα οὐκ ἤρρεσκεν. ὁ δὲ γε δομεστικός, ἵνα μὴ δειλίας ὑποψία τις κατ' αὐτοῦ ἀναβαλ-

2. καὶ στενωπούς ὁδοὺς A. 3. μετεκαλοῦντο C. μετεγάλουν A, κατεκαλοῦντο PG. 5. καταπερεῖ C, καθάπερ οἱ PG, ὡπερ οἱ A. 8. ἰκανώτατα G. 9. lege στήσαι. καὶ παρόταξιν διαμηχανήσασθαι om. G. παρόταξιν C, πράγματα P. ποικιλώτατα CG. 11. ἀναλαβομένους A, ἀναλαβόμενον PG. 12. δὲ ὁ δομεστικός A. σκύθας ἔνθεν τῶν στενωπῶν βελιατόβης τὸν χάρακα A. 13. ἔνθα C. 16. lege ἀναδυσάμενον. vid. annotat. 17. ἀπολωλέγει G. 18. τε om. G. 19. δομεστικός πακουριάνος A.

quibus supra pluribus egimus, ubi de Sytharum rebus audiere, quod dudum parturierant, enixi sunt. occupatis enim viis asperis et angustis, Scythas arcesserunt, Romanorumque dehinc ditionem universam infestam habebant. siquidem Manichaei natura bellicosissimi ac sanguinis, veluti canes, cupidissimi. haec ubi imperator Alexius accepit, domesticum occidentis Pacurianum, quem exercitus ducendi disponendique et aciei instruendae quam maxime peritum cognorat, una cum Brana, qui et ipse fortissimus erat, coactis copiis, adversus eos proficisci iussit. is cum ad Scythas pervenisset, qui superatis angustiis citra Beliatobam castra posuerant, eosque innumeros esse cerneret, proelio statim abstinuit, satius ducens copias suas, in praesenti pugna non commissa, servari, quam proelio inito acceptaque clade multos perire. sed Branae, qui ad pericula promptissimus atque audax erat, haec non placebant. domesticus, ne pugnam differendo ignaviae suspicionem subiret, Branae importunitati

λομένου τὸν πόλεμον δοθῆ, ἐνεδίδου ταῖς ὄρμαῖς τοῦ Βρανᾶ, καὶ θωρήξασθαι τε ἅπασι κελεύσας καὶ πόλεμον σχῆμα δια-
 τυπώσας, κατὰ τῶν Σκυθῶν ἐχώρησε, τὸ μεσαίτατον αὐ-
 τὸς διέπων τῆς φάλαγγος. ἐπεὶ δὲ οὐδὲ τὸ πολλοστὸν τοῦ
 5 πλήθους τῶν ἀντιτεταγμένων τὸ Ῥωμαϊκὸν ἔσωζε στρα-
 τευμα, ἐκ μόνης ὕψεως περιδεεῖς ἐγεγόνεισαν ἅπαντες. προσ-
 βαλόντες δ' ὅμως τοῖς Σκύθαις, ἀναιροῦνται μὲν πολλοὶ
 ἐν τῷ μάχεσθαι, πίπτει δὲ καιρίαν πληγεῖς ὁ Βρανᾶς. ὁ δὲ
 γε δομέστικος ἐκθύμως μαχόμενος καὶ σφοδρὰς τὰς κατὰ τῶν V. 146
 10 ἐναντίων ἰππασίας ποιούμενος, φηγῶ προσκεκρουκῶς ἀφῆρη- B
 ται παραχοῖμα τὴν ψυχὴν. τὸ δὲ ἐπίλοιπον τοῦ στρατοῦ
 ἄλλος ἄλλαχοῦ διεσπάρησαν. ταῦτ' οὖν μεμαθηκῶς ὁ αὐτο-
 κράτωρ, ἐπένθει μὲν τοὺς πεπτωκότας ἅπαντας ἰδίᾳ τε καὶ
 καθ' ἕκαστον καὶ ὁμοῦ· ἐπὶ δὲ τῷ τοῦ δομεστικού θανάτῳ
 15 καὶ μᾶλλον στεναῖζων, κρουνοὺς ἠφίει δακρῶων. ἐφίλει γὰρ
 ἐξόχως τὸν ἄνδρα καὶ πρὸ τῆς ἀναρρήσεως. οὐ μέντοι διὰ
 ταῦτα ἀναπέπτωκεν, ἀλλὰ μεταπεμψάμενος τὸν Τατίκιον
 μετὰ χρημάτων ἱκανῶν ἐκπέμπει πρὸς Ἀδριανούπολιν, ἐφ' ᾧ
 τοῖς μὲν στρατιώταις τοὺς ἐπειεῖους διδόναι μισθοὺς, συλλέ-
 20 γειν δὲ καὶ ἅπανταχόθεν δυνάμεις, ἵνα στρατεύμα ἀξιόμαχον
 αὐτῆς συστήσῃται. τὸν δὲ Οὐμπερτόπουλον εἰς Κύζικον φρον- C

3. αὐτὸς om. A. 8. δὲ καὶ καιρίαν? 9. δομέστικος: πα-
 κουριάνος A. 13. τε add. A. 14. ὁμοῦ: κοινῇ A. 15.
 καὶ om. C. μᾶλλον P in margine, μάλα PCAG. 17. ἀνα-
 πεπτώκει A. Τατίκιον C constanter, Τατίκιον PGA. 20.
 ἀπανταχόθεν A, ἀπανταχόσε PG. 21. αὐτῆς om. A. κατα-
 στήσῃται. παρεκελεύσατο δὲ καὶ τὸν τοὺς κελτοὺς ἄγοντα, μετὰ
 μόνων τῶν κελτῶν εἰς τὸν ταιτίκιον ἐφθακέναι A.

cedens, postquam arma capere omnes iussit atque in aciem colloca-
 vit, Scythas aggressus est, mediam ipse obtinens aciem. sed quoniam
 ne multesimam quidem hostium partem Romanus exercitus aequabat,
 solo aspectu perculti sunt omnes. tamen congressi cum Scythis, multi
 in pugna occisi sunt; ipse Branas mortifero vulnere ictus cecidit;
 domesticus autem strenue pugnans et saepius in hostes invectus, ad
 fagum offensus, animam extemplo efflavit; reliquus exercitus alii alio
 dispersi sunt. quo nuntio accepto, imperator qui in proelio occubuerant,
 et singulos lugebat et universos simul; domestici autem mortem magis
 etiam deplorans, lacrimarum vim effudit; quippe quem praecipue
 diligeret, etiam ante imperium acceptum. neque tamen propterea
 animo concidit, sed Tatitium arcessitum cum pecunia multa Adria-
 nopolim misit, qui et annua militibus stipendia solveret, et coactis
 undecunq̄ue copiis, exercitum satis magnum rursus pararet. Uberto-

ρὰν ἀξιόμαχον καταλιπόντα, μετὰ μόνων τῶν Κελτῶν εἰς τὸν
 Τατίκιον γοργῶς ἐφθάρκεναι παρεκελεύσατο. οὗτος δὲ τοὺς
 Λατίνους καὶ τὸν Οὐμπερτόπουλον θεασάμενος καὶ τεθαρ-
 ρηκῶς, ἐπεὶ καὶ ἱκανὸν προεφθάκει συλλέξασθαι στράτευμα,
 κατευθὺ Σκυθῶν ἐχώρησε παραχορῆμα. καταλαβὼν δὲ τὰ περὶ 5
 τὴν Φιλιππούπολιν, παρὰ τῷ χεῖλει τοῦ κατὰ τὸν Βλίονον
 ῥέοντος ποταμοῦ χάρακα πῆγνυται. ἐπὶ δὲ τοὺς Σκύθας ἐκ
 προνομῆς ἐπανερχομένους ἐθεάσατο λείαν πολλὴν καὶ δορυα-
 D λώτους συνεπαγομένους, μήπω σχεδὸν τὰς κατασκευὰς εἴσω τοῦ
 χάρακος καταθέμενος, ἱκανοὺς τοῦ στρατοῦ ἀποτεμώμενος κατ' 10
 αὐτῶν ἐκπέμπει. αὐτὸς δὲ ὄπλισάμενος καὶ πάντας θωρήξασθαι
 κελεύσας, τὰς φάλαγγας καταστησάμενος, τοῖς προπεμφθεῖσι
 παρείπετο στρατιώταις. θεασάμενος δὲ τοὺς Σκύθας μετὰ
 τῶν λαφύρων καὶ τῶν δορυαλώτων τῷ ἐπιλοίπῳ στρατεύματι
 τῶν Σκυθῶν ἐνωθέντας κατὰ τὸν σπιροῦν ὄχθον, διχῆ τὸ 15
 στράτευμα διελὼν καὶ τὸ ἐννάλιον ἑκατέρωθεν ἤχῃσαι κελεύ-
 P. 184 σας, σὺν ἀλαλαγμῷ καὶ βοῇ πολλῇ προσβάλλει τοῖς βαρβά-
 ροις. καὶ καρτερᾶς τῆς μάχης γενομένης, πίπτουσι τῶν Σκυ-
 θῶν οἱ πλείονες, πολλοὶ δὲ καὶ διασπαρέντες ἐσώθησαν. ὁ δὲ
 τὴν λείαν πᾶσαν ἀναλαβόμενος, νικητῆς τὴν Φιλιππούπολιν 20
 καταλαμβάνει. κείθι δὲ τὸ ὄπλιτικὸν ἅπαν καταθέμενος, ἐσκό-

1. μόνων AG, μόνον P. 3. καὶ alterum om. A. 6. τὰ χεῖλη
 CG. Βλίονον CA, βλίονον G, Σαλίονον P. 9. κατασκευὰς A,
 σκευὰς PG. 10. τοῦ στρατοῦ add. A. 11. δὲ: τε A. 14.
 τῶν alterum add. A. 15. σπιροῦν PG, πιθῶν C, πυρὸν A et
 in margine P. lege Εὔρου. 21. ὄπλιτικὸν P.

pulum autem, relicto Cyzici praesidio idoneo, cum solis Gallis ad
 Taticium celeriter pergere iussit. hic cum Latinos atque Ubertopulum
 videret, confirmato animo, (nam idoneum ante exercitum conscripserat,) statim adversus Scythas profectus est. Philippopolin ubi per-
 venit, in ripa fluvii ad Blisnum fluentis castra metatus est; cumque
 Scythas a pabulatione redeuntes cum praeda multa atque captivis
 videret, licet nondum vasa intra vallum deposuisset, iustam in eos
 militum partem immisit. ipse, armis captis omnibusque se comparare
 iussis, aciem instruxit et praemissos milites secutus est. ubi Scythas
 cum praeda et captivis sese reliquo Scytharum exercitu in Euri ripa
 consistentium adiunxisse vidit, bifariam exercitu diviso, classicum
 utrimque cani iussit, et magno cum clamore barbaros invadit. pugna
 conserta acri, Scytharum plurimi occubuere, multi dispersi fuga
 servati sunt. Taticius praeda omni potitus, victor Philippopolin
 perrexit. ibi cum exercitum omnem collocasset, circumspiciebat, unde

πει ὄθεν χρῆ καὶ ὅπως τοῖς βαρβάροις αὐτίς προσβαλεῖν.
 ἀπειροπληθεῖς δὲ τὰς αὐτῶν γινώσκων δυνάμεις, σκοποὺς
 ἀπανταχόσε ἐξέπεμπεν, ἵν' ἐκεῖθεν ἔχη τὰ κατὰ τοὺς Σκυθάς
 συγγάνεις ἐκμανθάνειν. ἐπαναδεδραμηκότες δὲ οἱ σκοποὶ πλη-
 5 θος βαρβάρων ἔλεγον πολὺ περὶ τὴν Βελιάτοβαν ἐνδιατρίβειν
 καὶ τὰ πέριξ ληΐζεσθαι. καὶ ὁ Τατίκιος προσδόκιμον τὴν τῶν B
 Σκυθῶν ἐπέλευσιν ἔχων καὶ πρὸς τοσοῦτου; μὴ ἀποχρώσας
 ἔχων δυνάμεις, τὸ παρόπαν ἀλύων τοῖς λογισμοῖς, ἐν ἀμη-
 χανίᾳ καθειστήκει. ἀλλ' ὅμως καὶ τὸ σιδήριον ἔθηγε καὶ
 10 πρὸς μάχας ἐθάρρυνε τὸ στράτευμα. καταλαβῶν δέ τις τὴν
 τῶν βαρβάρων κατ' αὐτοῦ ἔλευσιν διεμήνυε καὶ φθάνειν ἤδη
 δισχυροῖζετο. ὁ δὲ εὐθύς ἐν τοῖς ὅπλοις ἦν. καὶ ἅπαν τὸ
 στράτευμα ἐξοπλίσας, τὸν Εὐρὸν παραχρῆμα διαπεράσας, τὰς
 φύλαγγας ἰλαδὸν καταστήσας, εἰσθήκει πολέμον σχῆμα δια- C
 15 τυπώσας· αὐτὸς δὲ τὸ μέσον εἶχε τῆς παρατάξεως. καὶ οἱ
 βάρβαροι Σκυθικῶς παραταξιμένοι καὶ τὰς αὐτῶν δυνάμεις
 πρὸς μάχην καταστησάμενοι, ἐθήκεσαν μὲν πόλεμον ἀναζητεῖν καὶ V. 147
 τοὺς ἀντιπάλους ἐρεθίζειν οἶον πρὸς μάχην. ἐδεδίσαν δὲ
 ὅμως καὶ ἄμφω τὰ στρατεύματα καὶ τὴν συμπλοκὴν ἀνεβάλ-
 20 λοντο, τὸ μὲν Ῥωμαϊκὸν τὸ ὑπερπληθὲς τῶν Σκυθῶν ὑπο-
 πιτῆσον, τὸ δὲ Σκυθικὸν τεθωρακισμένους ἅπαντας ὀρῶν, τὰς

3. ἀπανταχόθεν ἐξαπέστειλεν A. ἐκεῖθεν om. A. ἔχη AG,
 ἔχοι P. 4. ἐκμανθάνειν A, μανθάνειν PG. 5. πολὺ om. G.
 6. προσδοκῆσιμον CG. 7. ἔλευσιν A. 8. δυνάμεις τὸ πᾶν,
 ἀναλύων P, recte CG. 11. ἤδη δεινῶς ἰσχυροῖζετο PG, alte-
 rum A. 13. παραχρῆμα om. A. 16. αὐτὸν P. 17.
 καιαυσισησάμενοι: ὀπλίσαντες A. ἐθήκεισαν A. μὲν
 om. A.

et qua ratione barbaros iterum aggredi posset. verum cum innumeras
 eorum copias esse intelligeret, exploratores dimisit, qui de Scy-
 tharum rebus crebro certiorē se facerent. reversi speculatores, ma-
 gnā barbarorum multitudinē circa Beliatobam versari finitimamque
 regionem diripere nuntiarunt. Taticius, qui adventum Scytharum ex-
 spectaret, nec tanto numero pares haberet copias, plane consilii in-
 ops, in angustiis erat. tamen ferrum exacuit atque ad pugnam milites
 cohortatus est. interim advenit, qui barbaros adventare nuntiavit iam-
 que prope adesse confirmavit. Taticius statim in armis erat, et exer-
 citu omni arma capere iusso, Euroque illico trajecto, cohortes tur-
 matim disposuit, ipse mediā aciem tenuit. barbari, qui suo more
 aciem instruxerant copiasque suas proelio paraverant, videbantur qui-
 dem pugnae occasionem quaerere et adversarios provocare. sed uter-
 que exercitus timore congressum differebat; Romani enim innumeram

τε σημαίας καὶ τὸ λαμπρὸν τῶν ἀμφίων καὶ τὴν ἐκεῖθεν ἀπο-
παλλομένην αἴγλην πρὸς τὴν ἀστροῦαν βολὴν ἀντιστίλβουσιν.
D μόνοι δὲ ἀπάντων οἱ τολμηταὶ Λατῖνοι καὶ θρασεῖς τὴν μά-
χην προαρχαζέειν ἤθελον, θήγοντες ὀδόντας ὁμοῦ καὶ σιδή-
ρια. ἀνέστειλλε δὲ αὐτοὺς ὁ Τατίκιος. ἀνὴρ γὰρ οὗτος εὐ- 5
σταθῆς καὶ τοῦ μέλλοντος ῥᾶστα καταστοχάσασθαι δυνατός.
ἰσταμένων οὖν ἀμφοτέρων τῶν στρατευμάτων καὶ οἷον ἐτέρου
τὴν ἐξ ἐτέρου κίνησιν ἀπεκδεχομένου, καὶ μηδ' οὐτινοσοῦν
τῶν στρατιωτῶν κατὰ τὸ μεσαίχιμον ἐξ οὐδετέρου τῶν στρα-
τευμάτων ἰπάσασθαι κατατολμῶντος, ἐπεὶ ἐν δυσμαῖς ἤδη ὁ 10
ἥλιος, ἕκαστος τῶν στρατηγῶν ἐπὶ τὴν ἰδίαν παρεμβολὴν ἐπά-
νεισι. τοῦτο ἐπὶ δυσὶν ἡμέραις ἐγένετο. καὶ πρὸς μάχην
P. 185 εὐτρεπιζομένων τῶν δημαγωγῶν καὶ πολέμου σχῆμα καθ'
ἐκάστην διατυπούντων, ἐπεὶ μηδεὶς τὴν πρὸς ἕτερον ἀπεθάρ-
ρησε μάχην, κατὰ τὸ τῆς τρίτης περιούθρον ἀναχωροῦσιν οἱ 15
Σκύθαι. αἰσθόμενος δὲ ὁ Τατίκιος τούτου, παραχοῆμα κα-
τόπιν αὐτῶν ἤλαυνεν. ἀλλὰ πεζός, φασιν, παρὰ Λύδιον
ἄρμα. προφθάσαντες γὰρ οἱ Σκύθαι διήλθον τὴν Σιδηρὰν.
B τέμπη δ' οὕτως εἰσὶ κατονομαζόμενα· κἀκεῖσε δὲ τούτους
μὴ καταλαβῶν, ἀναλαβόμενος τὰς ὄλας δυνάμεις πρὸς Ἄδρια- 20
νούπολιν ἐπαναζεύγνυσι. καὶ τοὺς μὲν Κελτοὺς αὐτοῦ πον

2. ἀποστίλβουσιν A. 3. μόνοι ἀπάντων δὲ P, altero ordi-
ne AG. 5. δ' A. 7. τῶν στρατευμάτων om. CG. 8.
ἐξ om. G. 9. μηδ' οὐτινοσοῦν A et in margine P, μηδέ τιος
οὖν PG. 11. ἥλιος ἦν P, ἦν om. AG. 12. τούτου ἐπὶ δ.
ἡ. γεγονότος A. 13. εὐτρεπισμένων A. 17. πεζὸς CG.
18. σιδηρὰν, καὶ τούτους μὴ καταλαβῶν A.

Scytharum multitudinem metuebant, Scythae percellabantur, cum omnes loriceis viderent instructos et signa et vestes splendidas et re-
lucentem inde nitorem, siderum radios referentem. soli omnium Latini
audaces atque temerarii pugnam occupare poscebant, dentes simul
atque gladios exacuentes. Taticius autem eos cohibuit. erat enim
animo prudenti et sagax in suspicandis rebus futuris. postquam uter-
que exercitus, dum alter alterius impetum exspectat, sed ne ullus
quidem ex militibus neutra ex parte in medium equitare audet, ad solis
occasum constitit, dux uterque in castra revertit. idem duobus factum
est diebus. verum licet ad pugnam duces se pararent et aciem utro-
que die instruerent, quoniam neuter pugnam capessivit, tertii diei
diluculo Scythae retro cedunt; quo animadverso, Taticius statim eos
sequitur; sed pedes, ut aiunt, ad Lydium currum. nam occupantes
Scythas Sideram (vallis id nomen est) cum assecutus non esset,

καταλιπὼν, τῶν δὲ στρατιωτῶν οἴκοι πορευθῆναι ἕκαστον κελύσας, μετὰ τινος μερίδος τῆς στρατιᾶς αὐτὸς ἐπ' ἀνάξου γνυσι πρὸς τὴν βασιλεύουσαν.

universas copias Hadrianopolin reduxit, Gallisque ibi relictis, militibus autem in suam quoque patriam dimissis, cum parte aliqua exercitus ipse in urbem revertitur.

ΑΛΕΞΙΑΣ Ζ.

ALEXIADIS LIBER VII.

ARGUMENTUM.

Scythae sive Patzinacae, duce Tzelguo, Chariopolim incurantes, a Romanis vincuntur (1). tamen in fines Romanos irrumpere pergunt. imperator contra eos movet. Scytharum legationem decipit, solis deliquio ingeniose usus (2). proelio prope Dristram oppidum commisso, Romani funduntur, ipseque Alexius vix evadit (3). Patlaeologus mirabiliter servatus (4). Scythae a Comanis, orto dissidio de praeda, in Ozolimnae palude aliquamdiu obsidentur (5). post Comanorum discessum Sythae, etsi cum imperatore pacem pepigerant, ad Cypsella usque movent. mox foedere renovato, Taurocomum recedunt (6). unde ineunte vere Chariopolim usque progrediuntur. archontopuli trecenti a Scythis caesi summo Alexii dolore. Taticius hostes ulciscitur (7). per idem tempus Tzachas, Smyrnae emirus, praeter Clazomenas, Phocaeam et Mitylenen, etiam Chio insula positur. quae insula a Constantino Dalasseno obsessa, tandem ad deditionem compellitur (8). Scythae ad Haden, Neantzis maxime proditione, imperatori gravissimam inferunt cladem (9). paulo post Alexius, licet febris correptus, eos ad Rusium in fugam vertit (10). castra Romana Tzurulum translata. Scythae ibi imperatorem obsident. is, ubi sagacissimo invento hostes depulit, Cpolin revertitur (11).

P. 188

1. Ἐαρος δὲ ἐπιφανέντος διελθῶν ὁ Τζελγοῦ τὰ ὑπερ-
V. 150 κείμενα τοῦ Δανούβεως τέμπη, (ἡγεμῶν δὲ οὗτος ὑπερέχων

ΑΛΕΞΙΑΔΟΣ βιβλίον ἕβδομον GA.

1. δ' A.

διελθῶν :

αὐθις, ὁ τζελιοῦ (σκούθης δὲ οὗτος) ἡγεμῶν τοῦ σκυθ. στρατεύ-
ματος, τὰ ὑπερκ. τοῦ δανούβεως πέμπει διελθεῖν σύμμικτον Δ.

1. Ineunte vere Tzelgu, angustias Danubio superiacentes transgressus, (dux hic erat supremus Scythicae militiae,) exercitu octo-

τοῦ Σκυθικοῦ στρατεύματος,) σύμμικτον ἐπαγόμενος στρα-
 τευμα ὡσεὶ χιλιάδας ὀγδοήκοντα ἔκ τε Σαυροματῶν καὶ Σκυ-
 θῶν, καὶ ἀπὸ τοῦ Λακικοῦ στρατεύματος οὐκ ὀλίγους, ὧν ὁ
 οὕτω καλούμενος Σολομῶν δημαγωγὸς ἦν, τὰς κατὰ τὴν Χα-
 5 ριούπολιν παρακειμένας πόλεις ἐλχίζετο. καὶ εἰς αὐτὴν δὲ φθά-
 σας τὴν Χαριούπολιν καὶ λείαν πολλὴν ἀναλαβόμενος, κατέ-
 λαβε τόπον τινά, σκοτεινὸν καλούμενον. μεμαθηκὼς τοῦτο
 ὁ Μαυροκατακαλῶν Νικόλαος καὶ ὁ Βεμπειζιώτης, τὴν ἐπω- B
 νυμίαν ἀπὸ τῆς ἐνεγκαμένης λαχῶν, μετὰ τῶν ὑπ' αὐτοὺς δυ-
 10 νάμεων καταλαμβάνουσι τὸ Πάμφυλον. ὄρωντες δὲ τοὺς περὶ
 τὰς κωμοπόλεις τῶν παρακειμένων χωρῶν πρὸς τὰς πόλεις
 καὶ τὰ φρούρια συνελαννομένους διὰ πτοίαν πολλήν, ἀπύραν-
 τες τοῦ οὕτως καλουμένου Παμφύλου τόπου, καταλαμβάνου-
 15 σι τὸ τοῦ Κούλη πολίχνιον, τὸ ἅπαν συνεπαγόμενοι στρα-
 τευμα. ὀπισθεν δὲ τούτων ἐρχόμενοι καὶ τὸν οὕτως καλού-
 μενον σκοπὸν τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στρατεύματος (λέξις δὲ αὕτη C
 συνήθης τοῖς στρατιώταις) εὐρόντες οἱ Σκύθαι, παρείποντο
 ἰγνηλατοῦντες οἷον τὸ Ῥωμαϊκὸν στρατεύμα. ἀγαζοῦσης δὲ P. 189
 ἤδη τῆς ἡμέρας τὰς ἰδίαις ὁ Τζελοῦ καθιστᾷ δυνάμεις καὶ
 20 τὸν κατὰ τοῦ Μαυροκατακαλῶν ἐβουλεύετο πόλεμον. ἐκεῖνος
 δὲ κατὰ τὸν ὑπερκείμενον τῆς πεδιάδος ἀγχένα ἀνήλθε μετὰ

2. ὡσεὶ — στρατεύματος om. CG, ὡσεὶ — ὀγδοήκοντα om. A.
 3. οὐχ P. 4. τὴν om. A. 5. παρακειμένας om. A, κειμέ-
 6. κατέλαβε περὶ τὴ
 7. χωρίον καλούμενον σκοτεινόν A. 7. τοῦτο μεμαθηκὼς A. 8.
 Βεμπειζιώτης G. τὴν — λαχῶν om. A. 9. δυνάμεων om. A.
 14. τὸ τουκούλη A. 16. κόπον C. 20. ἐβουλεύσατο CG.

ginta fere millium, ex Sauromatis Scythisque conflato, nec exiguo
 Dacorum numero, quorum Solomo qui dicebatur dux erat, urbes Cha-
 riopoli vicinas devastabat; atque ipsa etiam Chariopoli occupata prae-
 daeque multa abducta, in loco consedit, qui Scotinum dicitur. quibus
 cognitis, Nicolaus Maurocatalo et Bebetziota, nomen a patria sor-
 titus, cum copiis, quibus praeerant, Pamphylo profecti sunt. cum-
 que eos, qui vicis adiacentium regionum incolebant, in urbes viden-
 rent castellaque summa trepidatione festinantes, Pamphylo quod di-
 citur relicto, oppidulum Cule petunt copiis omnibus. Scythae, scopum
 qui dicitur exercitus Romani (vocabulum hoc usitatum est militibus)
 odorati, pone sequuntur, vestigiis quasi exercitus Romani insistentes.
 die iam illucescente, copias Tzelgu in aciem collocavit, et pugnam
 cum Maurocatalone committere in animo habuit. sed hic cum lectis
 nonnullis centurionibus iugum, quod supra planitiem iacebat, ascen-
 dit, barbarorum copias speculaturus; conspectaque Scytharum multi-

τινων λογάδων, κατασκοπήσων τὰς βαρβαρικὰς δυνάμεις. ὄρων δὲ τὸ πλῆθος τῶν Σκυθῶν, ἐσφάδαζε μὲν τὴν συμπλοκὴν τοῦ πολέμου, ἀνεβάλλετο δέ, τὴν Ῥωμαϊκὴν στρατιὰν κατανοῶν μηδὲ τὸ πολλοστὸν σώζουσαν τῆς τῶν βαρβάρων δυνάμεως. ἐπανελθὼν δὲ μετὰ τῶν λογάδων τοῦ ὀπλιτικοῦ παντὸς καὶ αὐτοῦ τοῦ Ἰωαννιάκη διεσκοπεῖτο, εἰ χρὴ προσβαλεῖν τοῖς Σκίθαις. τῶν δὲ πρὸς τοῦτο ἐποτρυνόντων, ἐπεὶ καὶ αὐτὸς μᾶλλον πρὸς τοῦτο κατάρροπος ἦν, τριχῇ διελὼν τὰς δυνάμεις καὶ τὸ ἐννάλιον ἠχῆσαι κελεύσας, ξυμμίγνυται τοῖς βαρβάροις. πολλοὶ μὲν οὖν τηνικαῦτα τρωθέντες πίπτουσι, κτείνονται δὲ οὐχ ἥττους. ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ Τζελγὸς γενναίως μαχόμενος καὶ ὄλας συνταράσσων φάλαγγας, καιρίαν πληγὴν ἀφήρηται τὴν ψυχὴν. οἱ πλείους δὲ ἐν τῷ φεύγειν πίπτοντες εἰς τὸν ἀναμεταξὺ τοῦ ὀκαλουμένου Σκοτεινοῦ καὶ τοῦ Κούλη ὄρακα, ἀπεπνίγοντο ὑπὸ ἀλλήλων συμπατούμενοι. λαμπρὰν τοίνυν τὴν κατὰ τῶν Σκυθῶν νίκην ἀράμενοι οἱ τοῦ βασιλέως, εἰσῆλθον εἰς τὴν μεγαλόπολιν. δωρεὰς δὲ καὶ τιμὰς ἀπὸ τοῦ βασιλέως δεξάμενοι κατὰ τὸ ἀνάλογον, ὑπέστρεψαν μετὰ τοῦ τηνικαῦτα προχειρισθέντος μεγάλου δομestίκου τῆς δύσεως Ἀδριανοῦ τοῦ Κομνηνοῦ καὶ ἀνταδέλφου τοῦ αὐτοκράτορος.

2. Οὕτω δὲ τῶν κατὰ Μακεδονίαν καὶ Φιλιππούπολιν

1. κατασκοπήσων C, σκοπήσων PG. 4. τὸ om. G. 6. Ἰωαννακίου C, Ἰωαννικίου G. 9. τὰς δυνάμεις: τὸ στρατεύμα A. ἐνηχῆσαι G. 11. ἀλλὰ add. A. 16. τὴν om. A. 17. οἱ τοῦ βασιλέως om. C. 18. δὲ om. G. 20. τοῦ add. A. 22. οὗτοι con. Diesterwegius.

tudine, flagrabat quidem dimicandi cupiditate, sed cunctabatur tamen, cum Romanum exercitum ne minimo quidem barbarorum numero parem esse videret. reversus cum centurionibus totius exercitus et ipso Iohanniace deliberavit, ane aggredi Scythas conducirer. quibus proelium suadentibus, cum et ipse ad hoc potius propensus esset, copiis in tres partes divisus, bellicum cani iussit et barbaros adortus est. multi eo tempore vulnerati sunt, nec pauciores caesi; quin ipse Tzelgu, postquam fortiter pugnans totas conturbavit phalanges, lethali vulnere accepto, animam efflavit; plerique fugientes in rivum Scotino qui dicitur et Cule medium prolapsi, suffocantur, a se invicem conculcati. splendida igitur de Scythis victoria reportata, Romani urbem repetierunt. ubi cum munera atque honores pro merito ab imperatore accepissent, cum magno domestico occidentis nuper creato, Adriano Comneno, imperatoris fratre, redierunt.

2. Illi hoc modo ex Macedonia atque Philippopoli vicinis regionibus

μερῶν ἀπελαθέντες, παρὰ τὸν Ἴστρον αὖθις ἐπαναστρέψαν-
 τες ἠνέλιζοντο καὶ ὡσπερ ἰδίαν τὴν ἡμεδαπὴν ἀνέτως πάντη πα-
 ροικοῦντες ἐλήϊζοντο. ταῦτα ὁ βασιλεὺς ἀκούσας, οὐκ ἤνέ- V. 151
 σκετο τῶν Ῥωμαϊκῶν ὀρίων εἶσω τοὺς Σκύθας παροικεῖν, ἅμα D
 5 δὲ καὶ δεδιώς, μὴ διὰ τῶν στενωπῶν διελθόντες, αὖθις χεί-
 ρονα τῶν προτέρων ἀπερογύσωνται. ἔνθεν τοι παρεσκευα-
 σμένος καὶ καλῶς ἐξοπλίσας τὸ στράτευμα, καταλαμβάνει τὴν
 Ἀδριανούπολιν καὶ ἐκεῖθεν πρὸς τὸν Λαρδέαν ἄπεισιν ἐν με-
 ταιχμίῳ τῆς Δαμπόλεως καὶ Γολόης διακεείμενον. κάκειῖσε
 10 προχειρισάμενος ἡγεμόνα Γεώργιον τὸν Εὐφορβηνὸν κατὰ τῆς
 Δρίστρας διαπόντιον ἐξέπεμψεν. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ ἐπὶ τεσ-
 σαράκοντα ἡμέραις αὐτοῦ που ἐγκαρτερῶν, τὰς ἀπανταχόθεν
 δυνάμεις μετεπέμπετο. ἰκανὸν δὲ συνειλοχῶς στράτευμα ἐβου-
 λεύετο, εἰ χρὴ τὰς κλεισοῦρας διεληλυθότα, τὴν μετὰ τῶν
 15 Σκυθῶν ἀναδέξασθαι μάχην, “οὐ χρὴ” λέγων “ἐχειριάν P. 190
 ὄλως τοῖς Σκύθαις δίδουσαι,” εἰκότως τοῦτο περὶ τούτων
 τῶν βαρβάρων σκοπήσας. οὐδὲ γὰρ ἀπό τινος καιροῦ τῶν τεσ-
 σάρων καταρξάμεναι αἱ τῶν Σκυθῶν προνομαὶ εἰς τὸν ἐφε-
 ξῆς κατέληγον, θέρους τυχὸν εἰς τὸν καιρὸν τῆς ὀπώρας, ἢ
 20 καὶ χειμῶνος ἐν φθινοπώρῳ πανσάμεναι. οὐδὲ κύκλος εἰς

1. περὶ P in margine. 2. καὶ — ἐλήϊζοντο add. CAG et in
 margine P. 3. ἀκούων AG. ἠνέλιγετο A. 6. τοι καὶ G.
 8. κάκειθεν A. 9. Δαμπόλεως P in margine, Διαμπύας PG.
 lege Δαμπόλεως. 10. Φορβηνὸν CG. 11. Δρίστρας G. 12.
 καρτερῶν CG. 13. ἐβουλεύσατο G. 14. διεληλυθότας AG.
 16. τούτων τῶν C, τῶν om. P, τῶν βαρβάρων τούτων G. 17.
 καιροῦ ἀρξάμεναι G. 20. φθινοπώρου G. πανσόμεναι G.
 εἰς om. G.

bus propulsi, ad Istrum reversi conederunt et tanquam suam Roma-
 norum ditionem finitimam summa licentia incursabant. quod cum au-
 disset imperator, intra Romani imperii fines non perferebat Scythas
 habitare; simul etiam verebatur, ne angustias montium denuo
 transgressi, peiora etiam quam antea perpetrarent. itaque exercitu
 instructo beneque armato, Adrianopolin profectus est; unde Lardeam
 movit, locum inter Diampolin et Goloen situm. ibi Gregorium Euphor-
 benum ducem creatum Dristram mari tendere iussit; imperator ipse
 quadraginta dies illic commorans, omnes undecunque copias contra-
 xit. idoneo autem collecto exercitu, deliberabat expediretne, angu-
 stiis superatis, pugnam cum Scythiis committi, otium omnino iis
 dandum non esse censens. nec iniuria. neque enim uno ex quatuor
 anni temporibus coeptae Scytharum incursiones sequenti desinebant,
 ut vel a vere usque ad aestatem vel etiam ab hieme ad autumnum
 durarent; neque unius anni orbis hanc calamitatem circumscribebat, sed

ἐπιάνσιος τουτὶ τὸ κακὸν περιέγραψεν, ἀλλ' ἐφ' ἱκανοῖς ἔτεσι τὰ Ῥωμαίων ἐκυμαίνετο, καὶ ἐκ πολλῶν ὀλίγων τινῶν αὐτοῖ ἐπεμνήσθημεν. οὐδὲ διπλοῖς ἐμερίσθησαν λογισμοῖς, καὶ ὁ αὐτοκράτωρ πολλάκις διὰ παντοίων τούτους ἐφείλετο· ἀλλ' οὐδέ τις λαθῶν πρὸς τὸν βασιλέα ἀπηντομύλησεν, ἔτι ἀμε-
 Β τάθετον τέως τὴν γνώμην ἔχοντες. ὁ μὲν οὖν Νικηφόρος ὁ Βρονένιος καὶ ὁ Μαυροκατακαλὼν Γρηγόριος, ὃν τιμῆς τεσσαράκοντα χιλιάδων ὁ βασιλεὺς παρὰ τῶν Σκυθῶν ἐυλωκότα ἐπρίατο, οὐδαμῶς τὸν μετὰ τῶν Σκυθῶν κατὰ τὸ Παρίστριον συνεχώρουσιν πόλεμον. ὁ δὲ γε Παλαιολόγος Γεώργιος καὶ Νικόλαος ὁ Μαυροκατακαλὼν καὶ ὅπισσοι ἄλλοι νέοι καὶ ἀκμάζοντες τῷ τοῦ βασιλέως προσκείμενοι θελήματι, ἐπέτρεπον τὰ τέμνη τοῦ Αἴμου διελθεῖν καὶ κατὰ τὸ Παρίστριον τὴν μετὰ τῶν Σκυθῶν ἀναδέξασθαι μάχην. σὺν οἷς καὶ οἱ δύο υἱεῖς Διογένους τοῦ αὐτοκράτορος, Νικηφόρος τε καὶ
 C Λέων, οἱ μετὰ τὸ ἀνενεχθῆναι αὐτὸν εἰς τὴν τῆς βασιλείας περιωπὴν ἐν τῇ πορφύρᾳ ἐξ αὐτοῦ ἐτέχθησαν, κἀντεῦθεν πορφυρογέννητοι προσηγορεύθησαν. ἡ δὲ πορφύρα οἰκημά τί ἐστιν κατὰ τὰ ἀνάκτορα ἐξ αὐτῆς τῆς βύσσεως μέχρη τῆς ὀρόφου κινήσεως διὰ τετραγώνου συμπληροῦμενον
 σχήματος, ἐκεῖθεν δὲ εἰς πυραμίδα ἀποτελεσιῶν, ἀφορῶν μὲν ὡς πρὸς θάλατταν πρὸς τὸν λιμένα, οὔπερ οἱ πέτρινοι.

4. ἀφείλετο G.

5. ἀπηντομύλησεν PG, recte C.

7. Βουρέ-

σιος P. 11. κατακαλὼν A.

καὶ alterum om. A.

14.

σὺν τούτοις A.

17. κἀντεῦθεν — προσηγορεύθησαν add. C.

per annos multos Romanorum res perturbabatur, quanquam e multis pauca tantum memoravimus. neque in diversas trahi poterant partes, licet imperator saepe vario modo eos tentaret, sed ne clam quidem ad eum quisquam transiit, cum firmo adhuc et constanti animo essent. Nicephorus igitur Bryennius et Gregorius Maurocatalo, quem imperator a Scythis captum quadraginta millium pretio redemerat, ad Istrum cum Scythis acie decertari neutiquam probabant; Palaeologus autem Georgius et Nicolaus Maurocatalo, et si qui alii iuventute florebant, imperatori obnoxii Haemi valles transire atque ad Istrum pugnam cum Scythis committere suadebant. quibus accedebant etiam Diogenis imperatoris duo filii, Nicephorus atque Leo, qui patre imperium iam adepti, in purpura nati, porphyrogeniti appellabantur. purpura autem aedificium est in regii aedibus, ab ipsa basi usque ad tecti initium quadrata exstructum forma, hinc in pyramidem desinens, mare versus ad portum spectans, in quo lapidei sunt boves leonesque. marmore autem et solum constratum est et parietes induci sunt: non vulgaris quidem generis, nec quale ex pretiosiore marmore

βόες καὶ οἱ λέοντες, διὰ μαρμάρων δὲ τό τε ἔδαφος κατέ-
 στρωτο καὶ οἱ τοῖχοι περιεστέλλοντο, οὐ τῶν τυχόντων, οὐδ' αὖ
 τῶν ἄλλων ὅποσοι εὐποριστότεροι τῶν τιμιωτέρων λίθων εἰ-
 σίν, ἀλλ' ἐξ ὧν ἀπὸ Ῥώμης οἱ ἀνέκαθεν βασιλεῖς ἐπεσύραν-
 5 το. ἔστι δὲ οὗτος ὁ λίθος, τὸ ὄλον εἶπεῖν, πορφύρους δι' D
 ὄλον καὶ οἶον στίγματα τινὰ ψαμμοειδῆ λευκὰ αὐτῷ περιτρέ-
 χουσιν. ἐκ τουτωνὶ τῶν λίθων, οἶμαι, πορφύραν τὸ οἶκημα
 οἱ ἀνέκαθεν ὠνόμασαν. ἀλλ' ὕπερ ἔλεγον, ὡς οὖν ἡ σάλπιγξ
 μέγα ἠχῆσασα ἕπαντας τὴν πρὸς τὸν Αἴμον ὁδὸν οἴονει κατὰ
 10 τῶν Σχυθῶν προὔτρεπετο, ὁ Βρυέννιος πολλὰ κωλύων τὸν
 αὐτοκράτορα τοῦ ἐγχειρήματος, ὡς οὐκ ἔπειθεν, ἐπιφωνήμα- P. 191
 τικῶς φησὶν “ἴσθι, ὦ βασιλεῦ, εἰ τὸν Αἴμον διέλθητε, τοὺς
 δρομικωτέρους τῶν ἵππων δοκιμάσεις.” ἐρωτήσαντος δέ τις, V. 152
 τί ὁ λόγος οὕτοσι βούλεται, “ἐν τῷ φεύγειν” φησὶν “ἕπαν-
 15 τας.” οὗτος γὰρ ὁ ἀνὴρ, εἰ καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς δι' ἀποστα-
 σίαν ἐξεκέκοπτο, ἀλλὰ τό γε εἰς στρατηγικωτάτην βουλήν καὶ
 παράταξιν δεινότητος τῶν πολλῶν καὶ ποικιλώτατος ἐγνωρί-
 ζετο. ὅπως δὲ τῶν ὁμμάτων ὁ προμνημονευθεὶς Βρυέννιος
 ἀπεστέρητο δι' ἀποστασίαν ἢ ἐπανάστασιν κατὰ τοῦ αὐτοκρά-
 20 τορος Βοτανειάτου, καὶ ὅτι παρὰ τοῦ Κομνηνοῦ Ἀλεξίου
 τότε μεγάλου δομεστίκων τυγχάνοντος τῶν δυτικῶν τε καὶ
 ἀνατολικῶν στρατευμάτων κατασχεθεῖς, τῷ Βορίλλῳ παρε- B

4. ἐπεσύροτο C. 5. τὸ ὄλον C et in margine P, ἕλωσ PG.
 6. τινὰ στίγματα G. 7. τὸ οἶκημα πορφύραν G. 9. ἕπαν-
 τας A, ἕπασι PG. vid. annotat. 12. φησιν CA, ἔφη PG. 15.
 ὁ om. G. 16. στρατιωτικωτάτην A. 18. προμνημονευθεὶς
 P. 20. Βοτανειάτου om. G. 22. lege Βορίλλῳ ut supra.

facilius parari potest; sed ex eorum est lapidum numero, quos Roma ve-
 teres imperatores deportarunt. est is lapis purpureus fere totus, nisi quod
 puncta quaedam candida ad arenae instar inspersa sunt. ab huius
 igitur marmoris colore purpuram, arbitror, aedificium maiores vocarunt.
 sed redeo ad rem. cum igitur tubae cantus iter ad Haemum utpote
 adversus Scythas omnibus indiceret, Bryennius, ut imperatorem ab
 incepto revocaret, multam dedit operam; cumque non persuaderet,
 ad extremum “scito, inquit, imperator, Haemum si transieritis,
 equorum qui velociores sint, experiere.” quae verba, quid sibi vel-
 lent, percitantī cuidam, “fugientibus nimirum omnibus” respondit.
 erat hic vir, licet ob defectionem luce privatus, rerum bellicarum et
 exercitus in aciem collocandi peritissimus atque prudentissimus. quo
 autem casu excaecatus sit, cuius mentionem modo fecimus, Bryennius
 ob defectionem vel potius rebellionem adversus imperatorem Botania-
 tem, utque a Comneno Alexio magno tunc temporis occidentalium

δόθη τὰς ὄψεις ἀβλαβεῖς ἔχων, τοὺς ἐθέλοντας λεπτομερέ-
 στερον μαθεῖν παραπέμπομεν εἰς τὸν μέγιστον Καῖσαρα. ὁ
 γὰρ Καῖσαρ οὗτος τοῦ μὲν Ἀλεξίου ἤδη τὰ Ῥωμαίων διέπον-
 τος σκῆπτρα γαμβρὸς ἐγεγόνει, τοῦ δὲ Βρυεννίου ἐκείνου ἀπό-
 γονος. ἀλλ' ἐνταυθοῖ γενομένη, συγγέομαι τὴν ψυχὴν καὶ 5
 πένθους ἐμπίπλαμαι. σοφὸς μὲν γὰρ τὴν γνώμην ἦν οὗτος
 ὁ ἀνὴρ καὶ τὸν λόγον σοφώτατος. πάντα γὰρ καὶ ῥώμη καὶ
 τάχος καὶ κάλλος σώματος καὶ ἀπλῶς ἐς ταῦτόν συνελθόντα
 ὅσα ψυχῆς καὶ σώματος ἀγαθὰ, τὸν ἄνδρα ἐκεῖνον ἐκόσμησεν.
 Ἐνα γὰρ αὐτὸν ἐν τοῖς ἀπασιν ἐξοχώτατον καὶ ἡ φύσις ἀνε- 10
 βλάστησε καὶ ὁ θεὸς ἐδημιούργησε. καὶ οἷον τὸν Ἀχιλλεῖα
 ὑμνησεν Ὅμηρος ἐν τοῖς ἀρχαιοῖς, τοιοῦτον ἂν τις εἶπε τὸν
 ἐμὸν Καῖσαρα ἐν τοῖς ὑπὸ τὸν ἥλιον ἀπασιν ἀναπεφνηότα.
 οὗτος τοίνυν ὁ Καῖσαρ καὶ τὰ στρατιωτικὰ γεγονὼς ἄριστος,
 οὐκ ἀμελετήτως ἔσχε πρὸς λόγους. ἀλλὰ πᾶσαν βίβλον ἀνα- 15
 πτυξάμενος καὶ εἰς πᾶσαν ἐπιστήμην ἐγκεκυφῶς, πολλὴν σο-
 φίαν ἐκεῖθεν ἠρύσατο, ὅση τε ἡμετέρα καὶ ὅση ποτὲ οὐχ
 D ἡμετέρα. ὕστερον δὲ καὶ πρὸς συγγραφὰς ἐξέδωκεν ἑαυτὸν,
 καὶ δὴ καὶ σύγγραμμα ἐξ ἐπιταγῆς τῆς ἐμῆς δεσπότιδος καὶ
 μητρὸς, τῆς βασιλίδος φημι Εἰρήνης, ἐσχεδιάσεν ἄξιον λόγου 20
 καὶ ἀναγνώσεως, ἱστορίαν συντεταχῶς τῶν πρὸ τοῦ ἀναδή-
 σασθαι τὰς τῆς βασιλείας ἡγίας πράξεων τοῦμοῦ πατρὸς, ἐν

4. τοῦδε PG. correxi. 5. συγγέομαι P in margine, συνέχομαι
 PG. τὴν γνώμην G. καὶ πένθους C, τοῦ καὶ πάθους PG.
 6. ἐμπίπλαμαι C, ἐμπίμπλαμαι PG. 8. ταῦτό C. 17. ὅση-
 δήποτε? 20. τῆς om. G.

atque orientalium copiarum domestico captus, Borilo traditus sit inte-
 gris etiam tum oculis, id qui accuratius cognoscere cupiunt, ad sum-
 mum remittimus Caesarem. nam Caesar hic et Alexii Romanorum sce-
 ptra iam adepti gener erat, et Bryennii illius nepos. verum haec
 memorans confundor animo luctuque afficior. praestans enim consilio
 is erat et eloquentia praestantissimus; robur, agilitas, forma, po-
 stremo quaecunque sunt animi corporisque bona, ea coniuncta uni-
 versa hominem ornabant; unum enim illum in omnibus rebus prae-
 stantissimum et natura edidit et deus finxit; et qualem Achillem Ho-
 merus antiquitus celebravit, talem dixerit quispiam Caesarem meum
 inter omnes, qui sub sole sunt, extitisse. hic igitur Caesar cum rei
 militaris peritissimus esset, litterarum non erat expers; sed omnes
 libros evolverat, omnibusque artibus imbutus, magnam sibi pruden-
 tiam comparaverat et nostrarum rerum et externarum; postea etiam
 ad historias scribendas animum appulit opusque iussu dominae
 ac matris meae, imperatricis Irenes, exaravit laude et lectione di-

ἢ τὰ κατὰ τὸν Βρυέννιον ἀκριβέστερον ἐπεξέρχεται, καὶ
 ὁμοῦ τὰς τε τοῦ προγόνου συμφορὰς ὡς ἀληθῶς ἀφηγγήσατο, P. 192
 καὶ τὰς τοῦ πενθεροῦ ἀριστείας συνέγραψε, καὶ οὐκ ἂν ἐψεύ-
 σατο, καίπερ ἀμφοῖν ὡς τοῦ μὲν ἀγχιστεύς, τοῦ δὲ καθ'
 5 αἷμα προσήκων. καὶ μεμνήμεθα τούτων κὰν τοῖς προτέροις
 λόγοις τῆσδε ἱστορίας. ἐπεὶ δὲ τὸν Εὐφορβηνὸν Γεώργιον
 μεθ' ἱκανῆς στρατιᾶς καὶ στόλου διὰ τοῦ Ἰστρου ἐρχόμενον
 κατ' αὐτῶν οἱ Σκυθαὶ ἐθεάσαντο, (ὁ δὲ ποταμὸς οὗτος ῥεῖ
 μὲν ἄνωθεν ἀπὸ τῶν δυτικῶν μερῶν, ἐκδίδεται δὲ διὰ τῶν
 10 καταρρακτῶν καὶ μετὰ ταῦτα διὰ πέντε τινῶν στομάτων εἰς
 τὸν Πόντον τὸν Εὐξείνιον, μέγας τε καὶ πολὺς διὰ πολ-
 λῆς πεδιάδος ἐρχόμενος καὶ ναυσίπορος ὢν, ὡς καὶ τῶν Β
 πλοίων τὰ μέγιστα τε καὶ φορτηγώτατα τούτῳ τῷ πο-
 ταμῷ ἐπινήχασθαι· οὐ μίαν δὲ προσηγορίαν λαμβάνει, ἀλλὰ
 15 τὰ ἀνωτέρω μὲν καὶ πρὸς τὰς πηγὰς Δάνουβις ὄνομα τούτῳ,
 τὰ κάτω δὲ καὶ πρὸς τὰς ἐκβολὰς Ἰστρος ὁ ποταμὸς μετονο-
 μάζεται,) ἐπεὶ δὲ τοίνυν διὰ τούτου τοῦ ποταμοῦ τὸν Εὐφορ-
 βηνὸν Γεώργιον ἢ τῶν Σκυθῶν μερὶς ἐθεάσατο, ἔξ ἠπειροῦ V. 153
 δὲ καὶ τὸν αὐτοκράτορα μετὰ στρατεύματος πλείστου αὐτοῦς

4. καίπερ: καὶ περὶ C. ὡς: lege ὢν. τῷ δὲ G. 5. με-
 μνήμεθα P in margine, μέμνηται PG. 6. τῆς G. Φορ-
 βηνόν G hic et infra. 9. ὄρων A et in margine P. δὲ
 add. G. 10. καὶ om. A. 11. post Εὐξείνιον add. A ῥεῖ.
 12. καὶ prius om. A. καὶ: τὰ G. 15. ἀνώτατα A, ἀνώτερα G.
 ταῖς πηγαῖς G. τούτῳ ὄνομα AG. 16. ταῖς ἐκβολαῖς G.
 ὁ ποταμὸς om. A. post ποταμὸς add. G ὁ γὰρ (leg. παρ')
 ἔβρατοῖς φουσῶν (leg. φισῶν ex Gen. 2, 10. coll. Leon. Diac. VIII.
 p. 129.), παρὰ δὲ Ἰνδοῖς γάγγης, παρὰ αἰθιοπῶν Ἰνδὸς, παρ'
 Ἑλλήσι δὲ Δανούβιος. vid. Letronn. in A. de Humbold. Geograph.
 histor. orbis novi II. p. 83. μετονομάζεται A, ἐπονομάζεται
 PG. 17. ἐπειδὴ A, δὲ om. G. 19. δὲ καὶ τὸν αὐτοκρά-
 τορα A, δὲ μετὰ στρατεύματος πλείστου τὸν αὐτοκράτορα PG.

gnum, quo rerum a patre meo ante sumptas imperii habenas gestarum
 historiam contexuit. in quo libro Bryennii res accuratius enarrat simul-
 que et avi calamitates verissime tradit, et soceri praeclara facinora
 refert, neque quidquam mentitur, licet utrique, affinitate alteri, al-
 teri sanguine iunctus. horum mentio etiam in prioribus huius histo-
 riae libris facta est. ubi igitur Euphorbenum Georgium cum exercitu
 satis magno et classe per Istrum proficiscentem contra se Scythae vi-
 derunt, (fluvius hic ex occidentalibus regionibus decurrit, atque per
 cataractas et dein per quinque ostia in Pontum Euxinum effunditur,
 summa aquae copia, per vastas planities fluens tamque navigando
 aptus, ut vel maxima et valde onusta navigia ferat. nec tamen unum
 ei est nomen, sed superior et fonti propior pars Danubius, inferior
 et ostiis propinqua Ister, mutato nomine, appellatur,) per hunc igi-

ἤδη καταλαμβάνοντα μεμαθήκεσαν, ὡς ἀμήχανον τὴν μεθ' ἑκατέρων μάχην εὐρίσκοντες, τρόπον ἐπεζήτουν, δι' οὗ γένοιτ' ἂν αὐτοῖς τὸ ὄξυ τοῦ κινδύνου διεκφυγεῖν. πέμπουσι τοίνυν πρέσβεις ἑκατὸν πρὸς τοῖς πενήκοντα Σκύθας, ἐπερωτῶντας τύχα τὰ περὶ εἰρήνης, ἅμα δὲ καὶ ἀπειλήν τινα με-5
 C ταξὺ τῶν λόγων παρενείροντας, ἔστι δ' οὗ καὶ ὑπισχνου-
 μένους, εἰ ταῖς τούτων νεύσεσι καὶ αἰτήσεσι κατανεῦ-
 σαι θελήσειε, μεθ' ἑππέων χιλιάδων τριάκοντα συμμαχεῖν
 τῷ αὐτοκράτορι, ὀπηνίκα βούλοιο. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ τὴν
 ἀπάτην διαγνοὺς τῶν Σκυθῶν καὶ ὅτι τὸν ὑπόγυιον κίνδυ-10
 νον φεύγοντες τοιαῦτα διαπρεσβεύονται, καὶ εἰ ἀδείας ὄλωσ
 τύχοιεν, τὸν ὑποκρυπτόμενον τῆς αὐτῶν κακίας σπινθῆρα εἰς
 πυρσὸν ἀνάψουσι μέγαν, τὴν πρεσβείαν οὐκ ἐδέχετο. τούτων
 δὲ τῶν λόγων συνειρομένων, Νικόλαός τις τῶν ὑπογραμματευ-
 D όντων, τῷ αὐτοκράτορι προσελθὼν πρὸς τὸ οὖς καὶ ὑποψιδυ-15
 ρίσας φησί “κατὰ ταυτηνὶ τὴν ἡμέραν, βασιλεῦ, ἔκλειψιν
 τοῦ ἡλιακοῦ φωτὸς προσδόκα γενήσεσθαι.” τοῦ δὲ διαπιστοῦν-
 τος, ἐκεῖνος ἐπώμνυτο μὴ διαψεύσασθαι. ὁποῖος δὲ ὁ αὐτο-
 κράτωρ γοργὸς περὶ τὰς ἐνθυμήσεις, φησί τοῖς Σκύθαις
 ἐπιστραφεῖς, “θεῖϑ τὴν κρίσιν ἀνατίθημι· καὶ εἰ μὲν τι ση-20
 μεῖον ἔξ οὐρανοῦ κατὰ ταυτηνὶ τὴν ἡμέραν ἔκδηλον γένηται,

1. ξεμαθήκεσαν G.	3. διαφυγεῖν G.	6. ὑπισχνουμέ-
νου G.
10. γνοὺς G.	11. διαφεύγοντες A.	12. τῆς
αὐτῶν κακίας om. AG.
14. σπειρομένων G.	16. ἡμέραν A, ὄραν PG.	17. προσδόκει A.
20. τι om. A.	21. ταύτην G.	ἡμέραν AG, ὄραν P.

tur fluvium ubi adventantem Euphorbenum Georgium Scytharum pars vidit, terrestri autem itinere etiam imperatorem exercitum maximum contra se iam ducere audiverunt, cum utrique impares se intelligerent, circumspiciebant, qua ratione subito periculo evaderent. itaque mittunt legatos centum et quinquaginta Scythas, qui pacem peterent, simul minas quasdam orationi intexerent: sin postulatis atque optatis responderet, triginta millia equitum imperatori se, quando vellet, auxilio missuros pollicerentur. imperator autem cum fraudem Scytharum perspiceret, eosque imminentis periculi evitandi causa de pace agere, et facultate data, mox occultam odii favillam in magnam flammam excitaturos esse, legationem non admisit. de qua re dum disceptant, Nicolaus, scribarum unus, ad imperatorem accessit inque aurem insusurrans, “hoc, inquit, die solem defecturum esse exspecta;” quo fidem denegante, iureiurando se non mentiri confirmavit. tum imperator, qua erat ingenii dexteritate, ad Scythas conversus, “deum, inquit, iudicem facio: ac si quidem signum coelo hoc

εἴσεσθε πάντως, ὡς ἐγὼ μὲν ὑποπτον οὖσαν τὴν ὑμῶν πρε- P. 193
σβείαν εὐλόγως οὐ δέχομαι, ὅτι οὐκ ἐπ' ἀληθείας οἱ φαλαγ-
γάροχαι ὑμῶν τὰ περὶ εἰρήνης διαπεσβεύονται· εἰ δ' οὐ,

διαμαρτιῶν αὐτὸς τοῦ στοχασμοῦ ἐλεγχθήσομαι." δύο οὖν
5 οὐπω παρῆλθον ὥραι, καὶ τὸ ἡλιακὸν φῶς ἐπιλέλοιπεν, ὡς
ἀφεγγῆ τὸν ὄλον δίσκον γενέσθαι, ὑποδραμούσης αὐτῷ τῆς
σελήνης. καὶ οἱ μὲν Σκύθαι τηρικαῦτα ἔκθαμβοι γεγόνασιν,
ὃ δέ γε αὐτοκράτωρ παραδίδωσιν αὐτοὺς Λέοντι τῷ Νικερίτῃ

(ἐκτομίας δὲ οὗτος καὶ τοῖς στρατιωτικοῖς νηπιόθεν ἐνδιατρί-
10 ψας καὶ ἀναφανεῖς δοκιμώτατος), ἐπισκήψας μεθ' ἱκανῶν B
διασῶσαι τούτους μέχρι τῆς βασιλίδος τῶν πόλεων. ὃ δὲ
μάλα προθύμως τῆς πρὸς τὴν Κωνσταντίνου ἤψατο. οἱ δὲ
βάρβαροι διὰ παντὸς τῆς ἑαυτῶν φροντίζοντες ἐλευθερίας,
ἐπὰν τὴν μικρὰν Νίκαιαν ἔφθασαν, νυκτὸς ἀναιροῦσι τοὺς
15 φύλακας, ἀμελῶς περὶ τὴν αὐτῶν διατεθέντας φυλακὴν. καὶ
διὰ τινων σχολιωτέρων ἀτραπιῶν ἐπαναστρέφουσι πρὸς τοὺς
πέμπσαντας. ὃ δὲ Νικερίτης μόγις μετὰ τριῶν σωθεῖς, κα-
ταλαμβάνει τὸν αὐτοκράτορα εἰς Γολόην.

3. Ταῦτα μεμαθηκῶς ὁ βασιλεὺς καὶ πτοηθεῖς, μὴ οἱ

2. ἀληθείας G. 3. τῆς εἰρήνης G. lege εἰ δ' οὖν ut supra
220, 17. 4. εὐρεθήσομαι A. οὖν add. A. 6. αὐτῷ A,
αὐτῶν PG. 8. γε om. AG. παραδίδωσιν A, δίδωσιν PG.
αὐτοὺς τῷ ἐκ Λέοντι τῷ νικερίτῃ, καὶ ὃς τῆς A. excidit
ἐκτομίας. 10. ἀναφανεῖς P in margine, ἀφανῆς PG, ἀφα-
νεῖς C. 12. πρὸς A, περὶ PG. idem vitium apud Phrantz. I.
p. 112, 15. τὴν βασιλεύουσαν A. 13. ἑαυτὸν P. ἐλευ-
θερίας: σωτηρίας A. 14. μικρὰν Νίκαιαν: νικίτζαν A. 17.
μετὰ τῶν ἐπιλοίπων A. 19. μεμαθηκῶς δὲ τοῦτο A.

ipso die apparet, intelligetis sane, suspectam me legationem vestram merito non admisisse, quod non vere atque ex animo duces vestri de pace agunt; sin minus, non recuso, quin temere conceptae de vobis suspicionis arguar." nondum effluerant horae duae, cum sol ita defecit, ut totus eius orbis absconderetur luna subeunte. obstupuerunt tum Scythae, imperator autem Leoni Niceritae (eunuchus hic erat a puero innutritus castris et virtutis spectatae,) eos cum praesidio idoneo in urbem deducendos tradidit. hic alacri animo Cpolin iter ingressus est; verum barbari in occasionem recuperandae libertatis intenti, ubi Nicaeam parvam pervenerunt, custodibus, qui negligentius vigiliis agebant, noctu obtruncatis, per obliquas semitas ad eos redeunt, a quibus missi erant. Nicerita cum tribus aegre servatus, Goloen ad imperatorem pervenit.

3. His auditis imperator, veritus ne legati, universis Scythis instigatis, se adorirentur, non somnio egebat, quo ut Atrei quondam

Ἐπρέσβεις ἅπαν τὸ Σκυθικὸν στράτευμα κατ' αὐτοῦ ἐρεθίσαντες ἐπεισπέσωσιν αὐτῷ, οὐκ ὀνείρου δεηθεῖς πρὸς μάχην αὐτὸν ἐποτρύνοντος, καθάπερ ποτὲ τὸν Ἀτρώως Ἀγαμέμνονα, ἀλλ' ἀναζέσας πρὸς μάχην καὶ τὴν Σιθηρὰν μετὰ τῶν ταγματῶν διελθὼν, τὸν χάρακα περὶ τὴν Βιτζίναν ἐπήξατο. 5 ποταμὸς δὲ οὗτος ἀπὸ τῶν παρακειμένων ὀρεῶν ῥέων. πολλοὶ δὲ τηρικαῦτα χορταγωγίας χάριν τοῦ χάρακος ἐξελθόντες καὶ πορρωτέρω γενόμενοι ἀνηρέθησαν, πολλοὶ δὲ καὶ κατεσχέθησαν. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ κατὰ τὸ περίορθρον ταχὺ καταλαμβάνει τὴν Πλίσκοβαν, κάκειθεν εἰς ἀκρολοφίαν τιὰ τὴν τοῦ 10

D Συμεῶνος καλουμένην ἄνεισιν, ἣ καὶ Βουλευτήριον τῶν Σκυ-
V. 154 θῶν ἐγχωρίως ὠνομάζετο. τὰ αὐτὰ δὲ πάλιν τῆς τῶν χρειωδῶν συγκομιδῆς χάριν τοῖς τῆς παρεμβολῆς μακρὰν γενομένοις συνέβαινε. τῇ δὲ μετ' αὐτὴν παρὰ τινα ποταμὸν ἔρχεται ἀγχοῦ τῆς Δρίστρας ῥέοντα καὶ ὡσεὶ σταδίους εἴκοσι πρὸς τοῖς τέσ- 15 σαρσιν ἀπέχοντα, κάκεισε τὰς σκευὰς καταθέμενος, τὸν χάρακα πῆγνυται. ἐπεισεπρόντες δὲ ἀθρόοι οἱ Σκύθαι τῇ τοῦ βασιλέως σκηπῆ ἐξ ἑτέρου, ἀνεῖλον μὲν τῶν ψιλῶν τοῦ στρατοῦ ἱκανοὺς, κατέσχον δὲ καὶ τινὰς τῶν ἐκθυμότερος ἀγωνισαμένων Μανιχαίων. καὶ θόρυβος ἐπὶ τούτοις τοῦ στρατεύ- 20 ματος ἦρτο πολὺς καὶ σύγχυσις, ὡς καὶ τὴν βασιλικὴν κα-

1. ἅπαν τὸ σκυθικὸν A, τὸ ἅπαν Σκυθικὸν στράτευμα PG.	4.
ἄλλ' om. G.	7. χάριν: ἕνεκα A.
ῥέτησαν P.	11. Συμεῶν CG.
αὐτῶν C.	18. ἐξ ἑτέρου om. A.
	19. καὶ ζωὸς οὐκ ὀλίγους τῶν μανιχαίων A.
20. καὶ θροῦς ἐπὶ τούτῳ A.	ἔκθυμότερος G, ἐκθυμότερων P.

filius Agamemnon, ad pugnam concitaretur, sed pugnandi cupiditate flagrans, Sideram cum legionibus transgressus, castra ad Bitzinam collocavit: fluvius hic est ex adiacentibus fluens montibus. tum multi pabulandi gratia castris egressi longiusque profecti, trucidati sunt a Scythis, multi etiam capti. imperator autem primo diluculo Pliscobam celeriter occupat, indeque in iugum, Symeonis dictum, ascendit, quod etiam Buleuterium Scytharum ab indigenis nuncupatur. eadem hic iis, qui pabulandi causa longius progressi erant, acciderunt. postridie ventum ad flumen est, quod prope Dristram fluit, stadia fere viginti quatuor distans. dum ibi, positis sarcinis, imperator castra munit, irruentes subito Scythae ab altera parte in imperatoris tentorium, magnam stragem edidere levis armaturae militum, quosdam etiam animosius repugnantes ceperunt Manichaeos. multus inde ortus tumultus est atque perturbatio, ut ipsum imperatoris tabernaculum corrueret, equis temere currentibus: quod iis, qui non

ταπεσεῖν σκηὴν ἐξ αἰτίας τῶν ὑτάκτως θεόντων ἵππων. ὅπερ
 τοῖς μὴ ἔνως πρὸς τὸν αὐτοκράτορα διακειμένοις κακὸς οἶω- P. 194
 νὸς ἔδοξεν. ἀλλ' ὁ μὲν βασιλεὺς τοὺς ἐπεισεπόντας βαρβά-
 ρους διὰ τινος στρατιᾶς ἐξελάσας πόρρω που τῆς σκηῆς,
 5 ὅπως μὴ θορυβοῦεν, εὐθὺς ἐποχηθεὶς ἐκεῖθεν, καὶ κατασιεί-
 λας τὸν θόρυβον, σὺν αὐταῖς δυνάμεσι μετ' εὐταξίας τὴν
 πορείαν ποιησάμενος, καταλαμβάνει τὴν Δρίστραν, (πόλις δὲ
 αὕτη τῶν περὶ τὸν Ἰστρον διακειμένων περιφανής,) πολιορ-
 κήσεων ταύτην δι' ἐλεπόλεων. καὶ δῆτα τοῦ ἔργου ἀψάμενος
 10 καὶ πανταχόθεν ταύτην πολιορκῶν καὶ καταρράξας μίαν τῶν
 ταύτης πλευρῶν, εἰσῆει μετὰ παντὸς τοῦ στρατεύματος. αἱ
 δὲ δύο ἀκροπόλεις τῆς ῥηθείσης πόλεως ἔτι παρὰ τῶν συγγε- B
 νῶν κατείχοντο τοῦ καλουμένου Τατοῦ, ἐκείνου προφθάσαν-
 τος ἀπελθεῖν ἐφ' ᾧ ἐπενδύσασθαι Κομάνους καὶ ἐπαναστρέ-
 15 ψαι εἰς ἀρωγὴν τῶν Σκυθῶν. ὃς ἐν τῷ ἐκεῖθεν ὑποχωρεῖν
 συντασσόμενος τοῖς ἰδίοις ἔφη, ὡς “ἐγὼ μὲν ἄκριβῶς οἶδα
 τὸν βασιλέα τουτὶ τὸ κάστρον πολιορκῆσαι μέλλοντα. ἐπὶ
 οὖν αὐτοὶ τοῦτον θεάσησθε τὴν πεδιάδα ταύτην καταλαβόντα,

1. αἰτίας om. A. ἵππων AG, ἱππέων P. 4. lege ἐξελά-
 σας πόρρω που τῆς σκηῆς καὶ κατασιείλας τὸν θόρυβον, ὅπως
 μὴ θορυβοῦεν αὐτοῖς, ἐποχηθεὶς ἐκεῖθεν σὺν αὐταῖς δυνάμεσι,
 μετ' εὐταξίας κ. τ. λ. 6. τὴν πορείαν ποιησάμενος om. G.
 9. ἀψάμενος, μίαν τῶν πλευρῶν αὐτῆς καταρράξας εἰσῆει A.
 10. καταρράξας G. lege καταρράξας. 12. ῥηθείσης: τοιαύτης A.
 πόλεως ἐφυλάττοντο ὑπὸ τῶν ἰδίων τοῦ τῶν Σκυθῶν ἀρχηγοῦ,
 τοῦ λεγομένου Τατοῦ, ὑποχωρήσαντος τῆς Δρίστρας, ἐφ' ᾧ ἐπεν-
 δύσασθαι Κομάνους καὶ πρὸς συμμαχίαν ἐτέρους Σκυθῶν ἀπελ-
 θόντος συγκαλέσασθαι καὶ ἐπαναστρέψαι εἰς ἀρωγὴν τῶν Σκυ-
 θῶν G et in margine P, quibuscum consentit A, omissis tamen
 ἐφ' ᾧ — Κομάνους et καὶ ἐπαναστρέψαι — Σκυθῶν. 13.
 ἐκείνου: ἐκεῖθεν coni. Diesterwegius.

amico in imperatorem animo erant, infaustum omen videbatur. at
 imperator, postquam invectos Scythas exercitus sui parte procul a
 tentorio propulit tumultumque sedavit, ne sui iterum perturbaren-
 tur, motis inde castris, bono ordine Dristram pervenit, (urbs ea est
 inter oppida ad Istrum sita admodum celebris,) machinis eam oppu-
 gnaturus. rem igitur aggressus, urbe undique circumdata, per ruinam
 unius lateris cum universo exercitu ingreditur. duas autem urbis ar-
 ces tenebant adhuc consanguinei Tati qui dicebatur; ipse paulo ante eo
 consilio inde profectus erat, ut Comanos in auxilium Scytharum arces-
 seret. qui cum discederet, valedicens suis, “non dubito, inquit, quin
 imperator oppugnaturus hoc castrum sit. itaque cum planitiem istam
 ab eo obsessam videritis, vos quidem festinate imminens praeoccu-

σπεύσατε ὑμεῖς προκαταλαβεῖν εἰς τὸν ὑπερκεῖμενον αὐχένα ἐπικαιρότατον ὄντα τῶν ἄλλων, κάκεισε τὸν χάρακα πῆξασθε, C ὡς μὴ ἔκεχειρίαν ἔχειν τὸν αὐτοκράτορα πολιορκεῖν τὸ φρουρίον, ἀλλὰ καὶ ὀπισθεν ὁμῶς ἔχειν τὸν νοῦν, τὴν ἐξ ὑμῶν ὑφορώμενον βλάβην. ὑμεῖς δὲ πανημέριοι καὶ παννύχιοι κατ' 5 αὐτοῦ πέμποντες ἀμοιβαδῖς στρατιώτας μὴ ἐνδιδόατε." ὁ δὲ αὐτοκράτωρ στοχασάμενος τοῦ δέοντος, καταλιπὼν τὴν τῶν ἀκροπόλεων πολιορκίαν, (ἐπεὶ δυσχερὴς ἦν καὶ καιροῦ δεομένη,) κάκειθεν ἐξελθὼν, περὶ τινα ῥύακα ἀγχοῦ τοῦ Ἰστροῦ διακειμένον τὸν χάρακα ἐπῆξαστο, βουλευόμενος εἰ χρὴ προσ- 10 βαλεῖν τοῖς Σκύθαις. ὁ μὲν οὖν Παλαιολόγος καὶ ὁ Μανροκατακαλὼν Γρηγόριος τὸν μετὰ τῶν Πατζινάκων ἀνεβάλλοντο πόλεμον, ὀπλισμένους δὲ συνεβούλευον τὴν μεγάλην D Περισθλάβαν καταλαβεῖν. "οἱ γὰρ Σκύθαι οὕτω πορευομένους ἡμᾶς καθωπλισμένους μετ' εὐκοσμίας θεώμενοι, οὐδαμῶς 15 τὸν καθ' ἡμῶν ἀποθαρρήσουσι πόλεμον" ἔλεγον. "εἰ δὲ καὶ οἱ ἰππεῖς ἄτερ τῶν ἀμαξῶν τοῦ πολέμου κατατολμήσειαν, εὖ ἴσθι, ὡς ἠτήθησονται, καὶ ἡμεῖς τοῦ λοιποῦ ὀχύρωμα ἐρμυνότατον τὴν μεγάλην ἔξομεν Περισθλάβαν." πόλις δὲ αὕτη περιφανὴς περὶ τὸν Ἰστρον διακειμένη, ποτὲ μὲν οὐτ' ὄνομα 20 τοῦτο ἔχουσα τὸ βαρβαρικόν, ἀλλ' Ἑλληνίζουσα περὶ τὴν προσ-

4. ὁμῶς PG. correxi. 6. ἀμοιβαδῖς G, ἀμειβαδὼν P. 8. ἐπεὶ — δεομένη add. A. 9. κάκειθεν ἐξελθὼν om. A. 11. ἀλλ' ὁ μὲν παλαιολόγος A. 12. μετ' αὐτῶν ἀνεβάλλοντο A. 14. οὕτω om. A. 15. καὶ ὀπλισμένους A. 18. ὡς om. C. 19. Περισθλάβαν A. apud Nicet. p. 486, 19 vocatur Πρισθλάβα. 21. τὸ om. G. ἀπὸ τῆς προσηγορίας G.

pare iugum inter cetera opportunissimum ibique castra collocare; ne otiose vacare oppugnationi imperator queat, sed ea simul, quae a tergo sunt, respectet metu impendentis a vobis periculi. vos autem nec diem nec noctem praetermittite, quin milites per vices adversus eum succedere iubeadis." imperator cum quid facto opus esset videret, arcium oppugnatione utpote difficili et longinqua omissa, hinc digressus, ad rivum, qui ab Istro non multum aberat, castrametatus est, ecquid aggredi Scythas expediret, consultans. Palaeologus et Maurocatalo Gregorius pugnam cum Patzinacis putabant differendam; armato instructoque exercitu Peristhlabam magnam proficiscendum censebant. "sic enim, inquiebant, ubi paratos nos et integris ordinibus euntes Scythae viderint, nequaquam pugnare nobiscum audebunt. sin forte equites sine curribus temere aggredi nos conentur, scito eos victum iri; nobis autem praesidium iam munitissimum fore maguam Peristh-

ηγορίαν, μεγάλη πόλις καὶ οὔσα καὶ λεγομένη· ἀφ' οὗ δὲ
 Μόκρος ὁ τῶν Βουλγάρων βασιλεὺς καὶ οἱ ἐξ ἐκείνου γενόμε-
 νοι καὶ προσέτι γε Σαμουήλ ὁ τελευταῖος τῆς Βουλγαρικῆς V. 155
 δυναστείας, καθάπερ ὁ Σεδεκίας τῶν Ἰουδαίων, τῆς ἐσπέρας p. 195
 5 κατέδραμον, σύνθετον ἐκτίησαιο τὴν προσηγορίαν ἀπὸ τε τῆς
 Ἑλληνικῆς σημασίας μεγάλη ἐπονομαζομένη καὶ τὴν ἀπὸ
 τῶν Σθλαβογενῶν ἐπισυρομένη λέξιν, μεγάλη Περισθλάβα
 πανταχόθεν τούτοις φημιζομένη. “ταύτην τοίνυν κρησφύγετον
 ἔχοντες” οἱ ἀμφὶ τὸν Μαυροκατακαλὼν ἔλεγον “καὶ ὅσημέραι δι’
 10 ἀκροβολισμῶν τοῖς Σκύθαις προσβάλλοντες, οὐ πανσόμεθα
 ζημιούντες αὐτούς, μηδ’ ὄλως τούτους τῆς οἰκείας παρεμβολῆς
 χορταγωγίας χάριν ἢ τῆς τῶν χρειωδῶν συγκομιδῆς συγχω-
 ροῦντες ἐξελήλυθέναι.” τούτων οὖν τῶν λόγων τριβομένων, B
 ἀποβάντες οἱ τοῦ Διογένους υἱοὶ τῶν σφετέρων ἵππων, οἷα
 15 νέοι καὶ τῆς τῶν μύθων κακότητος ἄγευστοι, ὃ τε Νικηφό-
 ρος καὶ ὁ Λέων, τοὺς χαλινούς ἀφελόμενοι, πλήξαντές τε
 αὐτούς κατὰ τῶν κέγχρων ἐξήλασαν, ἐπειπόντες “μὴ δέδιθι,
 βασιλεῦ· αὐτοὶ γὰρ τοὺς ἀκινάκεις σπισάμενοι διαμελίσομεν
 αὐτούς.” ὁ δὲ βασιλεὺς φιλοκινδυνότατος ὢν καὶ προαρπά-
 20 ζειν πεφυκῶς τὰς μάχας, οὐδ’ εἰς νοῦν ὄλως τῶν ἀπειρογόν-
 των αὐτὸν τοὺς λόγους ἐβάλλετο, ἀλλὰ τὴν βασιλικὴν σκητὴν
 καὶ τὰς σκευὰς ἀπάσας ἀναθέμενος τῷ Κουτζομίτῃ Γεωργίῳ

3. γε om. G. 4. ὁ om. G. 5. κατέδραμεν C. 7. τῆ-
 ξιν CG. 14. σφοδρότερων A. 18. τοὺς: αὐτοὺς G. τοὺς
 σκύθας διαμελίσομεν A. 20. ἀπαγόντων G. 21. ἀλλὰ:
 τὰ A. 22. Κουτζομίτῃ C.

labam." urbs haec illustris, ad Istrum sita, olim non barbarum ha-
 bebat nomen, sed graeco appellata vocabulo, Megalopolis i. e. magna
 urbs et erat et dicebatur. ex quo autem Mocrus, Bulgarorum rex,
 quique eo orti erant, et post hos Samuel, qui ultimus Bulgaris im-
 peravit, ut Sedecias Iudaeis, Occidentem incursarunt, nomen nacta
 est partim ex Graeco, partim ex Slavorum genere ductum, ut Peristh-
 laba magna passim audiat. "ex hac igitur urbe, tanquam tuto per-
 fugio, inquebat Maurocatalo, quotidie velitantes, lacescere Scythas
 non desistemus, nec omnino pabulandi quaeque opus sunt compor-
 tandi causa castris egredi eos sinemus." talia dum pertractantur, Dio-
 genis filii iuvenes et pugnae discriminum ignari, equis desilientes,
 fraenis eos dentis, in milii segetem propellunt, simulque "noli, in-
 quiunt, imperator timere; ipsi enim acinacibus strictis concidemus
 eos." imperator cum ad pericula promptissimus atque ad proelia oc-
 cupanda propensus esset, nulla dissuadentium ratione habita, Augu-
 stale tabernaculum et vasa omnia, Cutzomitae Georgio commendata,

πρὸς τὸ Βέτρινον ἐξέπεμψε, τὸ δὲ στράτευμα ἐπέταξε μὴ
 λύχρον, μηδὲ πῦρ ἀνάψαι τὸ παράπαν κατὰ τὴν ἐσπέραν
 C ἐκείνην, ἀλλὰ τοὺς ἵππους κατέχοντας ἐγορηγορέναι μέχρις
 ἡλίου ἀνατολῆς. αὐτὸς δὲ κατὰ τὸ περιόρθρον ἐξείσει τῆς
 παρεμβολῆς καὶ τὰς δυνάμεις διελὼν καὶ τὰς φάλαγγας εἰς 5
 πολέμου καταστησάμενος σχῆμα, παραθέων ἐθεᾶτο τὸ στρά-
 τευμα. εἶτα τὴν μέσσην τῆς παρατάξεως χώραν εἶχεν αὐτός,
 συμπληρουμένην ἀπὸ τε τῶν ἐξ αἵματος καὶ ἀγγιστείας προσ-
 ηκόντων αὐτῷ συγγενῶν καὶ τᾶδελφοῦ Ἀδριανοῦ τῶν Λα-
 τίνων τῷ τότε ἡγεμονεύοντος καὶ ἐτέρων γενναίων ἀνδρῶν. 10
 τοῦ δὲ γε ἀριστεροῦ κέρως κατῆρχε Νικηφόρος Καῖσαρ ὁ
 Μελισσηνὸς ὁ ἐπ' ἀδελφῆ γαμβρὸς αὐτοῦ. κατὰ δὲ τὸ δε-
 D ξιὸν ἡγεμόνες ἴσταντο ὁ τε Κασταμονίτης καὶ ὁ Τατίκιος·
 τῶν δὲ ἐθνικῶν ὁ τε Οὐζᾶς καὶ ὁ Καρατζᾶς οἱ Σαυρομά-
 ται. ἐξ δὲ τὸν ἀριθμὸν διελόμενος, τὴν αὐτοῦ φυλακὴν 15
 ἐπέτρεψε, πρὸς αὐτὸν τε ὄραν παραγγελίας καὶ μηδενὶ τὸ
 παράπαν προσεσχηκέναι ἐτέρῳ, τοὺς τε δύο υἱοὺς φημι Ῥω-
 μανοῦ τοῦ Διογένους καὶ Νικόλαον τὸν Μαυροκατακαλῶν
 πολλὴν ἐκ μακροῦ πείραν τῶν πολέμων ἐσχηκότα καὶ τὸν
 Ἰωαννάκην καὶ τὸν ἄρχοντα Βαραγγίας Ναμπίτην καὶ Γου- 20
 λὴν τινα καλούμενον πατρῶον Θεράποντα. ἀλλὰ καὶ οἱ Σκύ-
 P. 196 θαι σχῆμα πολέμου διατυπώσαντες, ἐκ φυσικῆς ἐπιστήμης

1. μὴ : μηδὲ G. 3. μέχρι τῆς τοῦ ἡλίου G. 7. μέσση A.
 et in margine P, μεγάλην PG. 9. τοῦ ἀδελφοῦ A. 13.
 Κασταμονίτης AG, Κασταμμωνίτης P. scripsi Κασταμονίτης, ut
 mox p. 206 B, coll. Nicet. p. 574, 7. 19. ἐσχηκότας G. 20.
 Ἰωαννάκην C. τὸν ἀμπίτην AG. Γούλην PG, γουλὴν A.
 vid. 241, 18.

Betrinum misit; exercitui edixit, ne ignem neve lampadem illo uspiam
 vespere accenderent, sed paratis ad manum equis, ad solis ortum
 vigilarent. ipse primo diluculo castris egreditur, divisisque copiis et
 in aciem collocatis, obiens exercitum lustrat. dein mediam ipse tenuit
 aciem, ubi consistebant, qui vel sanguine vel affinitate iuncti
 erant, frater eius Adrianus, qui Latinis tum praeerat, aliique viri
 fortissimi. sinistro cornu praefectus erat Nicephorus Caesar Melissenus,
 qui sororem imperatoris in matrimonio habebat; dextri cornu duces
 erant Castamonita et Taticius; sociis praeerant Uzas et Caratzas Sar-
 matae. sex autem numero elegit, quibus sui custodiam crederet, quos
 sibi solum adesse nec ad alium quenquam animum advertere iussit:
 filios dico Romani Diogenis et Nicolaum Maurocatalaconem, magnam
 longa militia rei bellicae experientiam adeptum, et Iohannacem Nam-
 piteinque Barangorum ducem, postremo Gulen quendam nomine, fam-
 mulum paternum. verum etiam Scythae, qui naturalem quandam pu-

πολεμεῖν εἰδότες καὶ κατὰ φύλαγγο ἴσταςθαι, καὶ λόχους
καθίσαντες καὶ τὰς τάξεις τοῖς τακτικοῖς δεσμήσαντες σφι-
γμασι καὶ καταπυργώσαντες οἰονεὶ ταῖς ἄρμαμάξαις τὸ στρα-
τευμα, ἰλαδὸν κατὰ τοῦ αὐτοκράτορος ἦσαν καὶ ἠκροβολί-
5 ζοντο πόρρωθεν. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ συναρμόσας ταῖς ἴλαις
τὸ στρατόπεδον, τῶν ὀπλιτῶν οὐδενὶ προπηδᾶν ἐνετέλλετο,
οὐδὲ τὸν συνασπισμὸν λύειν, μέχρις ἂν ἀγγέμαχοι τοῖς Σκυ-
θαις γένωνται· εἴτ' ἐπειδὴν τὸ μεσαίχμιον ἀποχωρῶν πρὸς
10 νων θεάσονται, ὁμόσε κατὰ τῶν ἐναντίων χωρῆσαι. οὕτω τοίνυν Β
τοῦ αὐτοκράτορος ἐτοιμαζομένου, πόρρωθεν ἀνεφάνησαν οἱ V. 156
Σκύθαι σὺν αὐταῖς ἄρμαμάξαις καὶ γυναιξὶ καὶ παισὶν ἐρχόμε-
νοι. συρραγέντος δὲ τοῦ πολέμου, ἀπὸ πρωΐας μέχρι δειλῆς
ἐσπέρας ἀνδροκτυσία γέγονε πολλή, ἐξ ἑκατέρων τῶν μερῶν
15 πιπτόντων συχνῶν. ὀηνήκα καὶ Λέων ὁ τοῦ προβεβασιλευ-
κότης Διογένους υἱὸς σφοδρότερον κατὰ τῶν Σκυθῶν ἐξίππα-
σάμενος καὶ πλέον τοῦ δέοντος πρὸς τὰς ἀμάξας παρασυρεῖς,
καιρίαν πληγὴν πέπτωκεν. Ἀδριανὸς δὲ ὁ τοῦ κρατοῦντος
ἀδελφός, ὁ καὶ τὴν τῶν Λατίνων ἡγεμονίαν ἐμπεπιστευμέ- C
20 ρος, τότε τὴν τῶν Σκυθῶν ὁρμὴν ἀνῆποιστον θεασάμενος,

2. καθιστάντες G. τὰς om. G. 6. ἐπιτέλλετο G. 8.
ἐπειδὴ CG. 10. ἐναντίων: ἐν αὐτῷ G. 12. σὺν ταῖς ἀμά-
ξαις G, σὺν αὐταῖς ἅμα ἀμάξαις A. 13. δειλῆς om. A.
15. προβεβασιλευκότης add. A. 16. σφοδρότερον A, σφοδρώ-
τερον PG. 19. τὴν om. A. 20. τότε — θεασάμενος
om. G.

gnandi ordinesque instruendi artem habent, ubi aciem instituerunt et subsidia in occulto collocarunt, ordinesque copulis, quae ex arte adhiberi solent, devinxerunt, ac velut vallum plaustra obiecerunt, turmatim in imperatorem invecti, iacula eminus miserunt. at imperator, cum turmis exercitum coniunxisset, gravis armaturae milites prosilire scutorumque contextum rumpere vetuit, donec Scythia appropinquassent; quodsi medium inter exercitum utrumque spatium iam non latius quam in unam equorum admissionem patere cernerent, tunc cum hostibus congrederentur. sic igitur imperatore parato, procul apparuerunt Scythae cum ipsis plaustis et mulieribus liberisque invadentes; proelioque commisso a prima luce usque ad vesperam magna utrimque caedes facta est. quo tempore etiam Leo, Diogenis quondam imperatoris filius, vehementius in Scythas invectus seque ad plaustra eorum propius, quam par erat, ferri passus, gravi vulnere accepto cecidit. Adrianus autem, imperatoris frater, qui Latinis praecerat, cum Scytharum impetum iam non sustinendum cerneret,

ὄλους ἑντῆρας ἐνδοὺς καὶ μέχρι τῶν ἀμαξῶν ἑαυτὸν ἐμβα-
 λῶν, ἔπειτα γενναίως ἀγωνισάμενος μετὰ ἑπτὰ καὶ μόνων
 ἐπανέστρεψε, τῶν ἄλλων ἀπάντων παρὰ τῶν Σκυθῶν ἀπο-
 σφαγέντων, τῶν δὲ κατασχεθέντων. τῆς δὲ μάχης ἐπὶ τρυ-
 τάνης ἰσταμένης, ἔτι ἐκθύμως ἀμφοῖν τῶν στρατευμάτων μα-
 5
 χομένων, ἐπεὶ λοχαγοὶ τινες τῶν Σκυθῶν μετὰ τριακόνα
 πρὸς ταῖς ἑξ χιλιάδων πόρρωθεν ἐρχόμενοι ἀνεφάνησαν, οὐκ-
 ἔτι στέγειν πρὸς τοσοῦτους οἱ Ῥωμαῖοι ἔχοντες, τὰ νῦτα
 Δτηρικαῦτα διδάσασιν. ὁ μέντοι βασιλεὺς προβέβλητο τῆς οὐ-
 κείας δυνάμεως καὶ ξιφηφόρος εἰστήκει· τῇ ἑτέρᾳ δὲ τῶν 10
 χειρῶν τῆς τοῦ λόγου μητρὸς τὸ ὠμόφορον σημαίαν κατέ-
 χων, ἵστατο μεθ' ἱππέων γενναίων ἀνδρῶν εἴκοσι καταλει-
 φθεῖς, Νικηφόρον φημί τοῦ υἱοῦ τοῦ Διογένοῦς καὶ Μι-
 χαῆλ πρωτοστράτορος τοῦ Δούκα καὶ ἀδελφοῦ τῆς Αὐγού-
 σιης, συμπαρόντων καὶ πατρόων θεραπεόντων. εἰσπηδή- 15
 P. 197σαντες δὲ τινες πεζοὶ Σκύθαι τρεῖς, οἱ μὲν αἰρουοῦσιν αὐτὸν
 ἑκατέρωθεν τοῦ χαλινοῦ, ὁ δὲ ἀπὸ τῆς κνήμης τῆς δεξιᾶς.
 ὁ δὲ τοῦ ἐνὸς τὴν χεῖρα εὐθύς ἀποτέμνει, ἕτερον δέ, τὸν
 ἀκινάκην ἀνατείνας καὶ ἐμβριμησάμενος, ὀπισθόρμητον ἐποίη-
 σε· τὸν δὲ τῆς κνήμης τοῦτον κατέχοντα πλήττει κατὰ τῆς 20
 κόρυθος. τὴν δὲ φορὰν τοῦ ξίφους ἐλαφροτέραν ἐπήνεγκε,
 οὐδ' ὄλη χειρὶ τὴν πληγὴν ἐποίηει, πτοούμενος μὴ δυεῖν θά-
 τερον αὐτῷ συμβαίῃ, τῆς σφοδροτέρας φορᾶς τῶν ξιφῶν ὡς

2. ἔπειτα: καὶ A. μόνων A, μόνον PG. 3. ἀνέστρεψε A.
 4. τῶν δὲ: τε καὶ A. 10. δὲ om. A. 14. τῷ τοῦ Δούκα G.
 16. αἰρουοῦσιν A. 18. εὐθύς τὴν χεῖρα G. 22. οὐδ' — ἐποίησε
 om. G. δυεῖν A, δυοῖν PG. 23. σφοδροτέρας A, σφο-
 δροτέρας PG.

admisso equo usque ad plaustra processit, et postquam fortiter pu-
 gnavit, cum septem tantum comitibus reversus est, ceteris omnibus
 a Scythis aut interfectis aut captis. erat anceps adhuc belli fortuna
 et ab utroque exercitu pari alacritate pugnabatur, cum duces non-
 nulli Scytharum cum triginta sex millibus procul conspiciebantur. tum
 enimvero Romani, tantis hostium copiis non amplius pares, terga
 verterunt. at imperator ante aciem suorum stricto stabat gladio, al-
 tera manu Matris verbi divini humerale tanquam vexillum tenens,
 equitibus viginti fortissimis, Nicephoro Diogenis filio et Michaele
 protostratore Duca, Augustae fratre, paternisque servis adstantibus.
 cumque Scythae tres pedites inveherentur, quorum duo utrimque fre-
 nos corripunt, tertius tibiamprehendit dexteram, imperator unius
 statim abscidit manum, alterum acinace obiecto, graviter intermi-
 nans, in fugam verlit; eum denique, qui tibiam prehenderat, pul-
 savit in galea. sed ictum leviozem intulit, nec tota manu in plagam

ἐπίπαν διολισθαινούσης, καὶ ἢ τὸν ἑαυτοῦ πόδα πλήξῃ ἢ τὸν ἵππον, ἐν ᾧ ἐπωχεῖτο, καὶ οὕτως ἀλώσιμος τοῖς ἐχθροῖς γένηται. διὰ τοῦτο καὶ δευτέραν αὐτῷ γοργῶς ἐπάγει πληγὴν, μετὰ νουνεχίας τὰς τῆς χειρὸς κινήσεις ποιούμενος. ἐν πά- B
 5 σαις γὰρ ταῖς πράξεσι καὶ τοῖς λόγοις καὶ τοῖς κινήμασι τὸν λόγον εἶχεν ἐπιστατοῦντα, οὐδ' ὑπὸ θυμοῦ ἐκφερόμενος οὐτ' ἐπιθυμίαις ὑποσυρόμενος. τῆς κόρυθος δὲ προαναδραμούσης τῇ προτέρᾳ πληγῇ, τῇ τοῦ Σκύθου κεφαλῇ ψιλῇ τὸ ξίφος προσέπαισεν. ὁ δ' εὐθὺς ἄφρονος κατὰ γῆς ἔκειτο. τὴν οὖν
 10 ἄμετρον φυγὴν τῶν ταγμάτων θεουσάμενος ὁ πρωτοστράτωρ, (αἱ φάλαγγες γὰρ ἤδη διεσπάρσθησαν φευγόντων ἀκρατῶς,) “ἵνα τί” φησιν “ὦ βασιλεῦ, τοῦ λοιποῦ ἐνταῦθα πειράσαι ἐγκαρτερεῖν; ἵνα τί τὴν ζωὴν προδίδως ἀφειδίσας παντάπασι τῆς ἑαυτοῦ σωτηρίας;” ὁ δὲ βέλτιον γενναίως μαχομένους C
 15 ἀποθανεῖν ἔφη, ἢ ἀγεννές τι πεποιηκότας σωθῆναι. ὁ δὲ V. 157 πρωτοστράτωρ “εἰ μὲν τῶν κοινῶν εἰς τις ὢν τοῦτ' ἔλεγες, ἐπαίνου ἢς ἄξιος· εἰ δὲ ὁ σὸς θάνατος κοσμικὸν ἐπάγει τὸν κίνδυνον, ἵνα τί μὴ τὸ βέλτιον αἰρῇ; εἰ γὰρ σωθείης, καὶ αὐτὶς πολεμήσας νικήσεις.” τὸν οὖν κίνδυνον ὑπὲρ κεφαλῆς
 20 ἤδη ιστάμενον ὄρων ὁ αὐτοκράτωρ, ἀναισχύντως τῶν Σκυθῶν αὐτῷ προσβαλλόντων, καὶ τὰς σωζούσας ἀπεγνωκῶς ἐλ-

1. πλήξῃ: παρέξῃ C. 4. τὰς om. G. 6. οὐδ' G. 9. προσέπαισεν C. ἔκειτο κατὰ γῆς G. 10. τῶν ταγμάτων om. PG, add. C, τὴν τῶν ταγμάτων οὖν A. 12. πειράσαι ἐνταῦθα A, ἐγκαρτερεῖν πειρῶ G. 14. σεαυτοῦ A. μαχομένοις G. 18. σωθείης AG, σωθείς P. 19. πολεμήσων A. 20. ἰδῶν A.

incubuit, veritus ne ictu gladii vehementiori, quod sit plerumque, in irritum cadente, alterutrum accideret, percuteretque aut suum ipsius pedem, aut equum, quo vehebatur, ac tali modo ab hostibus caperetur. quare alteram celeriter plagam intulit, cautissime manum moderans. in omnibus enim actionibus verbisque et motibus rationem habuit quasi dominatricem, nec ira se efferi, nec cupiditatibus rapi passus. galea autem priore iam ictu deiecta, nudum Scythae caput gladio percussit, ut mutus hic in terram statim procideret. sed effusam ordinum fugam cum protostrator cerneret, (acies enim soluta iam erat, fugientibus sine respectu copiis,) “quid tu, inquit, imperator, diutius hic morari conaris? quid vitam profundis, nec ullam salutis tuae rationem habes?” cui ille “praestat, generose pugnans mori, quam ignava fuga salutem petere.” sed protostrator “si unus aliquis de multis, inquit, ita diceres, laude sane dignus esses; nunc cum in tuo capite publicum agitur discrimen, cur meliora non praefers? nam servatus ubi fueris, renovato bello vinces.” itaque cum mortem impendere

πίδας, “καιρὸς ἤδη τῆς ἐαυτῶν σὺν θεῷ πεφροντικῆναι σω-
 D τηρίας” εἶπε, “πλὴν ἀλλ’ οὐ τὴν αὐτὴν τοῖς φεύγουσι πο-
 ρεύεσθαι δεῖ, ὅπως μὴ οἱ τοὺς ἡμετέρους διώκοντες ἐν τῷ
 ἐπανερχεσθαι συναντῶσιν ἡμῖν, ἀλλὰ χρῆ” ὑποδείξας τῇ
 χειρὶ τοὺς κατὰ τὸ ἄκρον τῆς παρατάξεως ἰσταμένους Σκύ- 5
 θας “κατ’ αὐτῶν ἐξιππάσασθαι, ὡς σήμερον γεννηθέντας
 καὶ τεθνήξομένους, καὶ οὕτως ὀπισθεν θεοῦ ἐπαρήγοντος τῆς
 τῶν Σκυθῶν γεγονότες παρατάξεως, ἐφ’ ἑτέραν ἄτραπον βα-
 διούμεθα.” ταῦτα εἰπὼν καὶ τοὺς ἄλλους ἐποτρύνας, πρῶ-
 P. 198 τος αὐτὸς ὡς πῦρ κατὰ τῶν Σκυθῶν ἵεται καὶ τὸν συναντή- 10
 σαντα παίει· ὁ δ’ εὐθύς ἐξεκυλίσθη τῆς ἕδρας. καὶ οὕτω
 τοῦ Σκυθικοῦ συνασπισμοῦ διασχισθέντος, μετὰ τῶν ἀμφ’
 αὐτὸν τὴν ὀπισθεν τῶν Σκυθῶν κατέλαβε χώραν. ἀλλὰ ταῦτα
 μὲν ὁ βασιλεὺς. τὸν δὲ πρωτοστράτορα, ὀλισθήσαντος αὐτῷ
 τοῦ ἵππου, κατενεχθῆναι συμβέβηκεν. εἰς δέ τις τῶν αὐτοῦ 15
 θεραπόντων παραχορῆμα τὸν ἴδιον αὐτῷ ἐπιδίδωσιν ἵππον.
 ἐφθακῶς δὲ τὸν αὐτοκράτορα, οὐκέτι αὐτοῦ χωρίζεται οὐδὲ
 βῆμα ποδός, ἐξόχως τοῦτον ποθῶν. συγχύσεως δὲ πολλῆς
 οὔσης, τῶν μὲν φευγόντων, τῶν δὲ διωκόντων, φθάνουσιν
 B αὐθις καὶ ἕτεροι Σκύθαι τὸν βασιλέα. καὶ ὅς παραχορῆμα 20
 ἐπιστραφεῖς, πλήττει τὸν διώκοντα, οὐκ αὐτὸν δὲ μόνον,

4. ἡμῖν : αὐτῷ A.
 12. διασχισθέντας P,
 τὸν P, αὐτὸν AG.
 16. συνέβηκεν PG.
 καὶ prius add. A.

10. ἵεται PG, recte A.

διαπεφεύγοντος A, recte CG.

κατέλαβε CA, ἔλαβε PG.

16. ἐπιδίδωσιν A, δίδωσιν PG.

11. ἐνέδρας A.

13. αὐ-

15. συμβέβη-

20.

sibi imperator cerneret, Scythis insolenter irruentibus, omni spe abiecta, “tempus, inquit, iam iam est, salutem ope divina consulere; neque tamen eandem, quam fugientes copiae, viam ingredi debemus, ne qui nostros persequuntur, redeuntes occurrant nobis; sed in istos” manu ostendebat eos Scythas, qui in prima acie stabant, “invehi nos oportet, tanquam hodie natos et morituros, ut deo iuvante, perruptis Scytharum ordinibus, aliam capessamus viam.” his dictis, ubi ceteros adhortatus est, primus ipse ignea celeritate in Scythas involat, primumque obvium percutit atque de equo statim proturbat. ita interrupta Scytharum acie, cum comitibus in aversa pervenit. haec quidem imperator; protostratori autem accidit, ut equo lapso, in terram decideret. sed cum eidem servorum unus suum illico equum ultro suppeditasset, cito imperatorem assecutus, ab eius latere ne unguem quidem latum discessit: tanto eius amore tenebatur. perturbatione autem orta maxima et fugientium et insequentium, alii rursus Scythae consequuntur imperatorem. qui repente conversus, instan-

ἀλλὰ καὶ ἄλλους οὐκ ὀλίγους, ὡς οἱ τότε συμπαρόντες δι-
 νίσταντο, ἀνεῖλεν. ἔξ δέ τις Σκύθης Νικηφόρον τὸν Διο-
 γένην ἐξ ὀπισθίων φθάσας πλήττειν ἔμελλεν. ὃν ὁ αὐτοκρά-
 τωρ θεασάμενος, πρὸς τὸν Διογένην ἐφώνει “ὄρα καὶ ὀπι-
 σθεν, Νικηφόρε.” ὁ δὲ γοργῶς ἐπιστραφεὶς, πλήττει αὐτὸν
 κατὰ τῆς ὄψεως. καὶ ὡς τοῦ βασιλέως ἐν τοῖς ὑστέροις χρό-
 νοῖς διηγουμένου ἠκηκόειμεν, οὐδέποτε τάχος τοιοῦτον οὐδὲ
 περιδεξιότητα ἀνδρὸς ἐθεάσατο. καὶ ὡς “ἐγὼ” φησιν “εἰ μὴ
 τὴν σημαίαν κατεῖχον καὶ ἐκείνην τὴν ἡμέραν, ὑπὲρ τὰς
 10 ἰδίας τρίχας πλήξας ἂν Σκύθας ἀνεῖλον,” οὐ περιαντολογῶν.
 τίς γὰρ τοσοῦτον εἰς ἔσχατον τυπεινότητος ἤλασεν; ἀλλὰ γὰρ
 ὁ λόγος καὶ τῶν πραγμάτων ἢ φύσις αὐτὸν ἠνάγκαζε, καὶ
 τὰ κατ’ αὐτὸν πρὸς ἡμᾶς κύκλοθεν τοὺς ἰδίους αὐτοῦ ἐνίστε
 ἐκλαλεῖν, καὶ ταῦτα παρ’ ἡμῶν πολλὰ βιαζόμενον. πρὸς δὲ
 15 τοὺς ἐξωθεν οὐδεὶς τῶν ἀπάντων ἤκουεν ὑπέρχομπόν τι τὸν
 αὐτοκράτορα διηγούμενον. ἀνέμου δὲ σφοδροῦ πνεύσαν-
 τος καὶ τῶν Πατζινάκων προσβαλλόντων, οὐκέτι εὐτόνως
 εἶχε τὴν σημαίαν κατέχειν ὁ βασιλεὺς. ἐπεὶ δέ τις Σκύθης^D
 μεταχειρισάμενος δόρυ μακρὸν δι’ ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν,
 20 ἐπληξεν αὐτὸν κατὰ τοῦ γλουτοῦ, διέτρησε μὲν τὸν χροῦτα

1. οὐκ ὀλίγους add. A. παρόντες A. δινίσταντο C et in
 margine P, ἐδιηγῆσαντο PG, ἔλεγον A. 3. ἐξόπισθεν A. 4.
 ἔφη A. 6. τοῖς add. A. 7. ἠκούομεν P in margine. 8.
 ἠπερ δεξιότητα P, ἢ περιδεξιότητα A, οὐδὲ περιδεξιότητα CG.
 καὶ ὡς, εἰ μὴ τὴν σημαίαν φησίν, ἐγὼ καὶ ἐκείνην τὴν ἡμέραν
 κατεῖχον A. 18. ὁ βασιλεὺς om. C. 19. μεταχειρισάμε-
 νος P, recte AG.

tem barbarum percutit, neque hunc solum, sed et alios non paucos
 interemit, ut qui praesentes tum fuere, enarrarunt. Scytharum unus
 Nicephorum Diogenem, a tergo assecutus, gladio petebat; quo con-
 specto imperator, alte voce Diogenem appellans, “vide, inquit, etiam
 retro, Nicephore!” celerrime hic conversus, barbarum in facie percu-
 tit; ac memini imperatorem postea narrare, nullius se unquam tan-
 tam velocitatem dexteritatemque vidisse. “atque ego, addebat, nisi
 vexillum tenuissem illo die, plus, quam pili in capite sunt, Scytharum
 occidissem.” neque tamen gloriosius haec de se praedicavit; quis
 enim eo humilitatis atque modestiae processit? sed et narrationis
 serie et rerum gestarum natura cogebatur, ut etiam sua interdum faci-
 nora in privatis nostris familiarium circulis enarraret, idque vehe-
 menter instantibus nobis: adversus alieniores nemo unquam magnifice
 loquentem imperatorem audivit. vento autem vehementi perflante irru-
 entibusque Patzinacis, imperator vexillum sustinere vix poterat: cum-
 que Scytharum unus, hastam longam utraque impelleus manu, clunes

οὐδαμῶς, ὀδύνην δὲ ἐνεποίησεν ἀνήκεστον, ἣτις ἐπὶ πολλοῖς
 V. 158 διέμεινεν αὐτῷ ἔτεσιν. διὰ τοῦτο ἐπὶ τροσούτον βιασθεῖς, τὴν
 σημαίαν περιστείλας ἐν τινι τῶν χαμαιδρῶν κατατίθησιν,
 ὡς μηκέτι ὀρᾶσθαι παρά του. οὗτος δὲ διὰ τῆς νυκτὸς διε-
 σώθη εἰς Γολόην· ὅτε καὶ ἔλεγον οἱ πολῖται “ἀπὸ τὴν Δρί-5
 στραν εἰς Γολόην καλὸν ἀπληκτον, Κομνηνέ.” καὶ μεθ’ ἡμέ-
 P. 199 ρας καταλαβὼν τὴν Βερόην, διεκαρτέρει πρίασθαι τοὺς δο-
 ρυαλώτους ἐθέλων.

4. Ὁ δὲ Παλαιολόγος ἐν τῷ φεύγειν τῶν ταγμάτων ἡ-
 τηθέντων κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην κατενεχθεῖς τοῦ ἵππου, 10
 ἀπόλεσε τοῦτον· ἐν ἀμηχανίᾳ δὲ ὦν καὶ τὸν κίνδυνον ἰστά-
 μενον ὑπὲρ κεφαλῆς ὄρων, περιαθρήσας, εἴ που γένοιτό οἱ
 τοῦτον θεάσασθαι, ὄρᾳ τὸν τῆς Χαλκηδόνος πρόεδρον Λέ-
 οντα, περὶ οὗ ἄνωθεν ἐμνήσθημεν, τὴν ἱερατικὴν στολὴν
 ἡμφιεσμένον, ἵππον ἐπιδιδόντα αὐτῷ, ἐν ᾧ ἐπιβὰς εἶχετο 15
 τῆς φυγῆς· τὸν δὲ ἱεροπρεπῆ ἐκείνον ἄνδρα οὐκέτι τεθέα-
 B ται. ἦν δ’ ἄρα οὗτος παρρησιαστικὸς τὴν ψυχὴν καὶ ἀληθῆ
 χαρακτῆρα ἐμφαίνων ἀρχιερέως, φρονήματος μέντοι ἀπαλω-
 τέρου καὶ τὸν ζῆλον ἔστιν οὗ οὐ κατ’ ἐπίγνωσιν ἐνδεικνύμε-
 νος, καὶ οὐδὲ τῶν ἱερωῶν κανόνων ἀκριβῆ γινῶσιν εἶχε. διὸ 20
 καὶ ἄπερ ἄνωθεν εἴρηται συνεπεπτώκει αὐτῷ λυπηρά, καὶ

2. αὐτῷ om. A, ἔτεσιν αὐτῷ G. 4. παρ’ αὐτοῦ A. 5.
 ὅτε — Κομνηνέ add. A. an ὄθεν? τῆς Δρίστρας male
 conī. Hoeschel. 6. καλλὸν A, correxit Hoeschel. 13. τοι-
 οὔτον A. 14. περὶ om. G. ἄνωθεν: ὀπισθεν A. 15.
 ante ἵππον add. A καὶ. 18. lege ἀπλωτέρου. 19. οὗ
 om. G.

eius percussisset: tametsi cutem non perforavit, gravissimum inussit
 dolorem, qui multos deinceps annos duravit. tandem hac re coactus,
 vexillum complicatum in trixagine posuit, ut a nemine iam conspi-
 ceretur. ipse nocturna fuga Goloen incolumis pervenit; unde etiam
 cives “Dristra fugienti bellum diversorium Goloe, Comnene.” luce
 orta, Beroen pervectus, captivos redimendi gratia ibi permansit.

4. Palaeologus autem, inter fugiendum, ordinibus dissipatis, eo die
 equo deiectus, hunc amisit; cumque in summis angustiis esset peri-
 culumque capiti impendere cerneret, circumspiciens, si forte ille ap-
 pareret, videt ecce Chalcedonensem praesulem Leonem, cuius su-
 pra meminimus, sacerdotali indutum stola, equum ipsi ultro offe-
 rentem; quo ille conscenso, fugere perrexit: sanctum istum hominem
 non amplius conspexit. erat is sane animo vel maxime ingenuo veram-
 que sacerdotis speciem praestabat; quanquam simplicioris erat mentis,
 zelumque nonnunquam haud secundum scientiam ostendebat, ac ne
 canonum quidem sacrorum exactam habebat notitiam. hinc etiam, quae

τοῦ θρόνου ἐξέπεσεν. ἐξείχετο δὲ τοῦ ἀνδρὸς ὁ Παλαιολόγος αἰεὶ καὶ διαφερόντως ἐτίμα διὰ τὸ περιὼν αὐτῷ τῆς ἀρετῆς. εἴτε οὖν διὰ τὴν θερμοτάτην πίστιν τὴν εἰς τὸν ἄνδρα τοῦτον ὁ Παλαιολόγος θείας ἔτυχεν ἐπιφανείας, εἴτ' ἄλλο τι ἦν 5 τῆς προνοίας ἀπόρρητον κατὰ τουτοῖ τὸν ἀρχιερέα τὸ φαινόμενον, οὐκ ἔχω λέγειν. διωκόμενος δὲ ὑπὸ τῶν Πατζινάκων C εἰς ἐλώδη τόπον καὶ συνηρεφῆ εἰσελθὼν, περιτυγγάνει στρατιώταις τὸν ἀριθμὸν ἑκατὸν πρὸς τοῖς πεντήκοντα. περικυκλούτων αὐτοὺς τῶν Σκυθῶν, ὡς ἐν ἀμηχανίᾳ τὰ κατ' αὐτοὺς 10 ἐώρων, πρὸς τοσοῦτους ἀντέχειν μὴ ἐξισχύοντες, τῆς τοῦ Παλαιολόγου ἐξήρητητο γνώμης, πάλαι τούτου τὸ γενναῖον καὶ ἀκατάσειστον τῆς γνώμης γνώσκοιτες. αὐτὸς δὲ κατὰ τῶν Σκυθῶν ὀρμηῆσαι συνεβούλευε, τῆς κατ' αὐτοὺς παντά- 15 πασιν ἀφειδήσαντας σωτηρίας, κἀντεῦθεν, οἶμαι, ταύτην ὠνήσασθαι. χρῆ δὲ δι' ὄρκων ταυτηνὴ τὴν βουλὴν ἐμπεδῶσαι, (ὃ δὴ καὶ γέγονεν,) ὡς τηρικαῦτα μιᾶς γνώμης ἀπάντων γεγονότων, τῆς κατὰ τῶν Σκυθῶν ὀρμῆς μηδένα ἀπολειφθῆναι, τὴν σωτηρίαν καὶ τὸν κίνδυνον ἴδιον ἐκάστου λογισαμένον. ὁ μὲν οὖν Παλαιολόγος σφοδρὰν τὴν ἵππασίαν ποιησάμενος, 20 παίει τὸν αὐτῷ πρῶτως ὑπαντήσαντα. ὁ δ' εὐθὺς σκοτοδιμύσας κατὰ γῆς ἔκειτο. τῶν δὲ λοιπῶν μετὰ διψυχίας τὴν

5. τὸν om. A. 6. οὐκ ἔχω λέγειν om. C. ὑπὸ τῶν σκυθῶν A.
 9. αὐτοὺς: δὲ αὐτὸν A. 14. ἀφειδήσαντες G.
 16. ὃ δὴ καὶ γέγονεν om. C. 20. ὑπαντιάσαντα A. δ' AG, δὲ P.

supra narravimus, mala sibi contraxit thronoque excidit. Palaeologus autem perpetuo amplexus est hominem et praecipue propter summas, quibus excellebat, virtutes coluit. utrum igitur propter ferventissimam Palaeologi erga hunc virum fidem divinae apparitionis compositus sit, an aliud fuerit providentiae consilium arcanum, quod in hoc sacerdote eluxit, non habeo dicere. Patzinacis igitur insequentibus, cum Palaeologus in palustrem ac fruticosum locum delatus esset, milites ibi offendit centum et quinquaginta. hi circumventi a Scythis, cum in angustias adductos se esse cernerent, quod tanto Scytharum numero impares erant, ex Palaeologi consilio pendebant, cuius dudum fortitudinem animique praesentiam cognoverant. is ut sua quisque salute neglecta in Scythas inveherentur, talique modo vitam redimerent, suasit. sed iureiurando, inquit, confirmari hoc consilium oportet, (quod etiam factum est) ut eodem ab omnibus consilio inito, nemo in impetu adversus Scythas faciendo desit, sed omnium et salutem et periculum ducat suum. vehementi igitur impressione facta, Palaeologus primum qui occurrit percutit, ut vertigine correptus, statim corrueret; ceteri, contracto animo aggressi, alii

P. 200 ἵππασίαν ποιησαμένων, οἱ μὲν πεπτώκασιν, οἱ δὲ αὖθις ὡς εἰς φωλεὸν τὸ σννηρεφὲς ἄλλος παλινοστήσαντες, ἑαυτοὺς ἔσωσαν κρυπτόμενοι. ἐν δὲ τῷ τὸν Παλαιολόγον ἀκρολοφίαν τινὰ καταλαμβάνειν ὑπὸ τῶν Πατζινάκων αὖθις διωκόμενον, συνέβη τὸν ἵππον πληγέντα καταπεσεῖν, αὐτὸν δὲ τηρικαῦτα 5 εἰς τὸ παρακείμενον ὄρος εἰσδῦναι. ἀναζητῶν δὲ τὴν σῶζουσαν ὁδόν, ἐπεὶ ῥαδίως μὴ ἔξην αὐτῷ ταυτὴν εὐρηκέναι, ἐπὶ ἔνδεκα ἡμέραις πλανώμενος περιτυγχάνει γυναικί τινος στρα-
 V. 159 τιώτου χήρα καὶ ἐπιξενίζεται παρ' αὐτῆς ἐφ' ἡμέραις τισί· σωθέντες δὲ τοῦ κινδύνου καὶ οἱ ταύτης υἱεῖς στρατιῶται ὄντες 10 Βτὴν σῶζουσιν τούτῳ ὁδὸν ὑποδεικνύουσιν. ἀλλὰ τοιαῦτα μὲν τῷ Παλαιολόγῳ συμπεσόντα. οἱ δὲ γε τῶν Σκυθῶν λογάδες οὓς κατέσχον δορυαλώτους ἀποκτεῖναι ἐβουλεύοντο, τὸ δὲ πλήθος τοῦ κοινοῦ τὸ παράπαν τοῦτο οὐ συνεχώρει, βουλόμενοι ἀπεμπολῆσαι τούτους τιμῆς. ταύτης γοῦν τῆς βουλῆς κρωθεί- 15 σης, δίδεται γνώσις τῷ βασιλεῖ διὰ γραμμάτων τοῦ Μελισσηνοῦ, ὃς πολλὰ πρὸς τοῦτο, κὰν δορυάλωτος ἦν, τοὺς Σκύθας ἠρέθιζεν. ὁ δὲ βασιλεὺς εἰς Βερόην ἔτι ἐνδιατρίβων, τῆς βασιλίδος τῶν πόλεων χρήματα ἱκανὰ μετακομίσας, ἐπρίατο τοὺς δορυαλώτους. 20

5. Καταλαμβάνει δὲ τηρικαῦτα καὶ ὁ Τατὸς τὸν Ἴστρον
 C μεθ' ὧν ὑπεποιήσατο Κομάνων, οἱ τὴν τσαούτην λείαν καὶ

1. ὡς add. C. 4. σκυθῶν A. 5. τηρικαῦτα om. A. 7. αὐτῷ add. A. 8. γυναικί τινι χήρα A. 9. ἐφ' add. A. 10. ἐκ τοῦ conl. Hoeschel. καὶ add. A. υἱοὶ A. στρατιῶται ὄντες add. A. 18. διατρίβων A. fortasse ἐκ τῆς. 21. τατουχ AG, Τατου C. 22. κομάνων A ubique. τσαούτην CA, τοιαούτην PG.

ceciderunt, alii in densae silvae latebras reversi sese occultarunt. cum Palaeologus collem ascenderet, iterum Patzinacis insequentibus, accidit, ut equus vulneratus caderet: ipse montem adiacentem subiit. inde viam, qua se reciperet, quaeritans, quum facile reperiri non posset, undecim dies in saltu oberravit: tandem a vidua militis hospitio per aliquot dies exceptus est, cuius filii, periculo et ipsi perfuncti milites, viam ipsi monstrarunt. haec quidem Palaeologo acciderunt. Scytharum autem duces cum captivos interficere in animo haberent, multitudo id nequaquam permisit, sed venundari eos iussit. haec ubi vicit sententia, imperatori res nuntiata est Melisseni litteris. qui, licet ipse captivus, multum Scythas ad hoc consilium adhortatus est. imperator, Beroae adhuc commorans, pecunia sat multa ex urbe apportata, captivos redemit.

5. Eodem tempore Tatus ad Istrum pervenit cum iis, quos collegerat, Comanis. qui ubi tantam praedam captivorumque multitudinem

τὸ πλῆθος τῶν δορυαλώτων θεασάμενοι, τοῖς ἡγεμόσι τῶν
 Σκυθῶν ἔφρασαν, ὡς “ἡμεῖς μὲν τὰ οἴκοι καταλιπόντες, εἰς
 ὑμετέραν ἦλθομεν βοήθειαν, τὴν τοσαύτην ὁδὸν διηνυκότες,
 ἐφ’ ᾧ καὶ τοῦ κινδύνου καὶ τῆς νίκης συγκοινωνοὶ γενήσεσθαι.
 5 τὸ γοῦν ἡμέτερον ἅπαν συνεισενεγκόντας, οὐ χρὴ κενούς αὐ-
 θις ἀποπεμφθῆναι. οὐ γὰρ ἐκ προαιρέσεως τοῦ πολέμου κα-
 τόπιν καιροῦ ἔφθημεν ἐληλυθότες, οὐδὲ αὐτοὶ τούτου αἰτιοί
 ἐσμεν, ἀλλ’ ὁ προαρπάσας τὸν πόλεμον βασιλεύς. ἢ γοῦν
 κοινῇ μεθ’ ἡμῶν τὴν λείαν πᾶσαν διαμερίσασθε, ἢ ἀντὶ συμ- D
 10 μάχων πολεμίους ἡμᾶς ἔξετε.” πρὸς τοῦτο ἀνένευσαν οἱ
 Σκύθαι. τῶν δὲ Κομάνων τοῦτο μὴ φερόντων, σφοδρὸς
 ἀναμέσον αὐτῶν ἀναρρήγνυται πόλεμος, καὶ κατὰ κράτος οἱ
 Σκύθαι ἤττηθέντες, εἰς τὴν καλουμένην Ὀζολίμνην μόλις ἐσώ-
 θησαν. στενοῦμενοι δὲ παρὰ τῶν Κομάνων, ἐφ’ ἱκανὸν ἐκεῖσε
 15 διέτριβον, τὴν μετάβασιν μὴ ἀποθαρροῦντες. ἢ δὲ νῦν παρ’
 ἡμῶν Ὀζολίμνη κατονομαζομένη μεγίστη μὲν ἐστὶ κατὰ τὴν διά-
 μετρον καὶ περίμετρον, καὶ τῶν ὅπου δήποτε φημιζομένων
 παρὰ τοῖς γεωγράφοις λιμνῶν μηδεμιᾶς εἰς μεγέθους λόγον
 ἔλλείπουσα· κεῖται δὲ τῶν Ἑκατὸν βουνῶν ὑπερθεῖν, καὶ εἰς P. 201
 20 αὐτὴν μέγιστοὶ τε καὶ κάλλιστοι συρρέουσι ποταμοί· καὶ
 κατὰ νότον πολλάς τε καὶ μεγάλας καὶ φορηγγοῦς ἐστὶν ἀνέ-
 χουσα νῆας, ὡς εἶναι κἀντεῦθεν δῆλον τὸ βᾶθος αὐτῆς ὀπό-

2. μὲν om. A. 3. ὑμετέραν AG, ἡμετέραν P. τὴν τοσαύ-
 την ὁδὸν A, τὴν τύσην τε PG. 4. κοινωνοῦς G. 5. αὐ-
 θις : ἡμᾶς A. 6. τὴν τοῦ πολέμου CG. 15. παρ’ ἡμῶν
 om. A. 16. καὶ τὴν διάμετρον τε καὶ τὴν περίμετρον C. 17.
 ὀποίων δὴ ποτε A. 18. γεωγράφοις PG, correxi. 19. τὸν
 P. 21. νότον A, νότου PG. πολλάς τε καὶ om. A. ἐστὶν
 add. A. 22. εἶναι : ἢ A. ὀπόσον τί ἐστὶν om. A.

conspexerunt, cum ducibus Scytharum ita egerunt. “sese domibus re-
 lictis, longam emensos viam, eo animo ipsis auxilio venisse, ut et
 periculi et victoriae participes forent. iam cum pro sua parte nihil
 reliqui fecissent, non decere vacuos se dimitti. neque enim data
 opera, bello iam finito, advenisse, nec sua id culpa factum esse, sed
 imperatoris proelium occupantis. itaque nisi praedam secum omnem
 partirentur, pro sociis se hostes futuros. id cum Scythae recusassent,
 a Comanis indignabundis atroci proelio funditus devicti, ad Ozolim-
 nam quae dicitur aegre evaserunt. ubi circumsidentibus Comanis,
 satis diu commorati sunt, prodire metu hostium non ausi. est haec,
 quae nunc a nobis Ozolimna nominatur, palus amplissima, sive la-
 titudinem sive circuitum spectas, nec ulli earum, quae uspiam a
 geographis celebrantur, magnitudine inferior. sita est supra Centum

σον τί ἐστιν. Ὀζολίμνη δὲ κατωνόμασται, οὐχ ὅτι κακοῦ τι-
 νος καὶ βαρυνόμεον ἀναδίδωσιν ἀποφορᾶν, ἀλλ' ὅτι Οὐννικῆς
 ποτὲ στρατιᾶς ἐπιφοιτησάσης τῇ λίμνῃ (τούτους δὲ τοὺς Οὐν-
 νους Οὐζοὺς ἢ ἰδιώτις ἀπεκάλεσε γλώσσα) καὶ περὶ τοὺς
 ὄχθους τῆς λίμνης ἀλλισαμένης, Οὐζολίμνην τὴν τοιαύτην προσ-
 5 ηγορεύεασιν λίμνην, μετὰ προσθήκης, οἶμαι, καὶ τοῦ υ φωνήεν-
 Β τος. καὶ ἀπὸ μὲν τῶν παλαιῶν συγγραμμάτων οὐχ εἴρηται
 πω συνελαθὲν ἐνταῦθα Οὐννικὸν στρατεύμα, ἐπὶ δὲ τοῦ αὐτο-
 κράτορος Ἀλεξίου τότε πάντες ἀπανταχόθεν ἐκεῖσε συνερωγότες
 τῷ τόπῳ δεδώκασι τὸννομα. τὰ μὲν οὖν περὶ τῆς λίμνης 10
 ὧδέ πη ἐχέτω, ὥσπερ παρ' ἡμῶν νῦν πρώτως ἱστορούμενα,
 ἵν' ἐνδείξαιμεθα, ὅτι τοῦ αὐτοκράτορος Ἀλεξίου ταῖς πολλαῖς
 καὶ πολλαχοῦ στρατηγίαις νῦν ἀφ' ἑαυτοῦ, νῦν δὲ ἀπὸ τῶν
 V. 160 ἐπισυρροέντων ἐχθρῶν πολλὰς ἐλάμβανον οἱ τόποι προσηγο-
 ρίας. τοιοῦτον δὲ τι καὶ ἐπὶ Ἀλεξάνδρου τοῦ τῶν Μακεδό- 15
 C νων βασιλέως καταμάνθανώ. καὶ γὰρ ὅπου μὲν Ἀλεξάνδρεια
 ἢ κατ' Αἴγυπτον, ὅπου δὲ ἢ Ἀλεξάνδρεια ἢ κατ' Ἰνδοὺς ἀπ'
 ἐκείνου ὠνόμασται, ἴσμεν δὲ καὶ ἀπὸ Λυσιμάχου τινὸς τῶν
 ἀμφ' αὐτὸν στρατιωτῶν Λυσιμάχειαν κατονομάζεσθαι. οὐκ
 ἂν οὖν θαναμασαίμνη, εἰ καὶ ὁ βασιλεὺς Ἀλέξιος ζῆλον Ἀλε- 20

2. Οὐγγρικῆς CPG in margine. 4. ἀπεκάλεσεν ἢ ἰδιώτις
 γλώσσα G, ἢ ἰδ. ἀπεκάλεσεν γλώσσα P, recte A. 5. ἀλλι-
 σαμένους C, ἀλλισαμένης τῆς στρατιᾶς A. 6. καὶ om. A. 7.
 μὲν om. G. 9. πάντες om. CG. 11. ἐχέτω P. 13. παν-
 ταχοῦ P in margine. 15. τοῦ βασιλέως Μακεδόνων A, τοῦ
 Μακεδόνοσ G. 17. δὲ καὶ ἢ A. 20. θαναμάσοιμεν G.

colles, maximique et pulcherrimi in eam confluunt fluvii; meridiem
 versus multas magnasque et onerarias fert naves, ut vel ex hac re,
 quanta sit altitudo eius, appareat. ceterum Ozolimnae nomen non ex
 eo cepit, quod malum pestilentemque emittat halitum; verum cum
 Hunnorum aliquando exercitus ad lacum pervenisset, (hi autem Hunni
 vulgari lingua Ouzi appellantur,) positus ibidem castris, Ouzolimnam
 lacum nuncuparant, addita nimirum littera vocali. veterum quidem hi-
 storiam nusquam tradunt, Hunnorum exercitum eo venisse. nempe id
 Alexio imperante accidit. tunc universa natio, undique ad lacum
 advecta, nomen ei dedit. quae res nunc primum a nobis refertur,
 quo demonstramus, imperatoris Alexii multis variisque expeditionibus
 saepe factum esse, ut loca modo ab ipso, modo ab hostibus, qui con-
 fluxerant, nomina nanciscerentur sua. tale quid etiam de Alexandro,
 Macedonum rege, accepimus: a quo et quae in Aegypto, et quae in
 India sita est, Alexandria appellationem traxit; quin etiam a Lysi-
 macho, comitum eiusdem uno, Lysimachiam dictam esse scimus.
 quid igitur mirum, si etiam imperator Alexius, aemulatione Alexan-

ξάνδρειον ἀναλαβών, ὅπου μὲν ἐξ ἔθνῶν ἢ συρραγέντων ἢ προσκεκλημένων παρ' αὐτοῦ παριῆψε τοῖς τόποις ὀνομάτων καινότητος, ἢ ἀφ' ὧν αὐτὸς κατεπράξατο, τῆς ἑαυτοῦ προσηγορίας τοῖς τόποις μετέδωκε. τοσαῦτα μὲν περὶ τῆς ἄνω-
 5 θεν εἰρημένης Ὀζολίμνης ἐπερρίφθω ἱστορικώτερον. οἱ δὲ D
 Κόμανοι, ἐπεὶ σπάνιν τῶν χρειωδῶν εἶχον, παλινδρομοῦσιν εἰς τὰ ἴδια, ἐφ' ἧ τὰ χρειώδη συγκομισάμενοι, αὐθις κατὰ τῶν Σκυθῶν ὑπαναστρέψαι.

6. Συνάγεται ἐν τῷ μεταξὺ ὁ βασιλεὺς κείμενος εἰς Βε-
 10 ρόην, ἐξοπλίζει τοὺς αἰχμαλώτους καὶ τὸ λοιπὸν ἅπαν ὀπλι-
 τικόν. τότε καὶ ὁ Φλάντρας κόμης ἐξ Ἱεροσολύμων ἐπανερ-
 χόμενος, ἐκεῖσε καταλαμβάνει τὸν αὐτοκράτορα καὶ τὸν συν- P. 202
 ἦθη τοῖς Λατίνοις ἀποδίδωσιν ὄρκον, ὑποσχόμενος ἅμα τῷ
 τὰ οἴκοι καταλαβεῖν συμμάχους ἀποστεῖλαί οἱ ἰππεῖς πεντα-
 15 κοσίους. φιλοτιμησάμενος τοίνυν τὸν τοιοῦτον ὁ βασιλεὺς,
 πρὸς τὰ σφέτερα χαίροντα προέπεμψεν. ὑπάρως οὖν ἐκεῖθεν
 ὁ αὐτοκράτωρ μεθ' ὧν αὐθις συνελέξατο δυνάμεων καταλαμι-
 βάνει τὴν Ἀδριανούπολιν. οἱ δὲ Σκύθαι διεληλυθότες τὰ με-
 ταξὺ τέμμη, μέσον Γολῆς καὶ Διαμπόλεως κατὰ τὴν λεγο-
 20 μένην Μαρκέλλαν τὸν χάρακα ἐπήξαντο. ὁ δὲ γε αὐτοκρά- B
 τωρ τὰ κατὰ τοὺς Κομάνους μεμαθηκώς, ἐπεὶ προσδύκιμοι
 ἐπαναστρέψαι ἦσαν, ἐδεδίει, τὴν ἐκείνων ἔλευσιν ὑφορώμε-

1. συρραγέντων G. 5. Ὀζολίμνης C, λίμνης PG. 8. ἐπαναστρέψαι CG. 19. εἰς τὴν μαρκέλλαν Λ. 20. ὁ δὲ γε: ὅπερ μαθὼν ὁ βασιλεὺς, καὶ τὸν συνέσιον στείλας, ἐπεισεν ὑποσπόνδους γενέσθαι αὐτῷ. ἀλλὰ μετὰ καιρὸν αὐθις παρασπονδήσαντες, τῆς προτέρας ἀπανθοσιπίας εἶχοντο Α. 21. μεμαθηκώς τὰ κατὰ τοὺς Κομάνους G.

dri ductus, modo ex populis aut coortis in se aut auxilio arcessitis nova locis nomina dederit, modo ex iis, quae ipse gesserat, suum locis nomen communicarit? de Ozolimna, quam supra memoravimus, ad cognitionem rei satis dictum. Comani, commeatus penuria coacti, domum redierunt, ut re frumentaria parata, rursus adversus Scythas expeditionem susciperent.

6. Interea imperator Beroae captivos, quos redemerat, et ceterum omnem exercitum armat. eodem tempore etiam Flandriae comes, Hierosolymis rediens, imperatorem convenit et quo solent Latini, sacramento se obstrinxit, pollicitus insuper, simulac domum redisset, quingentos equites auxilio se missurum. honorifice igitur acceptum imperator eum in patriam dimisit; ipse cum iis, quas collegerat, copiis inde profectus, Adrianopolin pervenit. at Scythae, superatis vallibus mediis, Goloen inter et Diampolin ad Marcellam, quae dicitur, castra posuerunt. imperator de Comanorum expeditione certior

νος. μεταπεμψάμενος τοίνυν τὸν Συνέσιον καὶ τοῖς πρὸς τοὺς
 Σκύθας χρυσοβούλλοις λόγοις ἐφοδιάσας, ἐκπέμπει παραγγεί-
 λας, ὡς εἰ μὲν πεισθεῖεν σπείσασθαι καὶ δοῖεν ὁμήρους, ἀνα-
 χαιτίσαι αὐτοὺς τῆς ἐπὶ τὸ πρόσω φορᾶς καὶ παρασκευάσαι
 μένειν ἐν ᾧ προκατέλαβον τόπῳ, καὶ οὕτω χορηγεῖν αὐτοῖς 5
 δαψιλῆ τὰ χρειώδη· ἐσκόπει γὰρ τούτοις κατὰ τῶν Κομά-
 Cνων χρήσασθαι, εἰ τὸν Ἰστρον αὖθις καταλαβόντες πρὸς τὰ
 πρόσω χωρεῖν ἐπιχειρήσαιεν· εἰ δέ γε οἱ Σκύθαι μὴ πείθον-
 ται, αὐτοῦ που καταλιπεῖν αὐτοὺς καὶ ὑποστρέψαι. κατέλαβε
 τούτους ὁ ῥηθεὶς Συνέσιος, καὶ ἴτ' αἰκίοτα προσομιλήσας, 10
 ἔπεισεν ὑποσπόνδους γενέσθαι τῷ βασιλεῖ. κάκεισε προσ-
 καρτερῶν πάντας αὐτοὺς θεραπείας ἡξίου, πᾶσαν περιαι-
 ρῶν σκανδάλου πρόφασιν. ἐπαναστρέψαντες δὲ αὖθις οἱ
 Κόμανοι παρεσκευασμένοι πρὸς τὸν κατὰ τῶν Σκυθῶν πόλε-
 μον, καὶ μὴ ἐντυχόντες αὐτοῖς, ἀλλὰ μεμαθηκότες τὴν τού- 15
 των διὰ τῶν κλεισουρῶν ἔλευσιν, καὶ ὅτι τὴν Μαρκέλλαν
 D καταλαβόντες εἰς εἰρηνικὰς ἤλθον μετὰ τοῦ βασιλέως σπον-
 δάς, ἐξαιτοῦνται διελθεῖν τὰς κλεισούρας καὶ προσβαλεῖν τοῖς
 Σκύθαις. ὁ δὲ πρὸς τοῦτο ἀνένευσε, προεφθακῶς σπείσα-
 V. 161 σθαι μετὰ τῶν Σκυθῶν, εἰπὼν, ὡς "οὐ χρεῖα τὸ παρὸν βοη- 20
 θείας ἡμῶν· λαβόντες ἱκανὰ ἐπαναστρέψατε." καὶ φιλοφρο-
 νησάμενος τοὺς πρέσβεις, δῶρά τε ἱκανὰ ἐπιδούς, μετ' εἰρή-
 νης ἀπέστειλε. τοῦτο θάρσος τοῖς Σκύθαις ἐνέβαλε, καὶ πα-
 ρασπονδήσαντες τῆς προτέρας ἀπανθρωπίας εἶχοντο, ληϊζόμε-

4. τὸ add. G. 20. ὡς om. CG.

factus, cum reditum eorum exspectaret, in metu erat. misit igitur
 Synesium ad Scythas, aureis instructum bullis, cum his mandatis, ut,
 si foedus inire vellent obsidesque dare, curaret, ne ulterius tenderent,
 sed in eo, quem occupassent, loco manerent, atque ita rerum neces-
 sariarum largam copiam suppeditaret. habebat enim in animo, iis
 adversus Comanos uti, si ad Istrum isti reversi, ulterius procedere cona-
 rentur. sin autem Scythae abnuerent, statim illis ibi relictis, reverti eum
 iussit. Synesius ubi ad Scythas pervenit, disseruit, quae res postulabat,
 persuasitque, ut foedus cum imperatore inirent; ac diutius ibi commo-
 rans, officii coluit omnes, causasque offensionum prorsus sustulit. reversi
 autem Comani, ad bellum cum Scythis gerendum parati, cum eos non
 invenissent, sed clusuras transisse et, postquam Marcellam pervene-
 rint, pacem cum imperatore pepigisse didicissent, petunt, ut clusu-
 ras transire Scythasque aggredi sibi liceret. id ille, foedere paullo
 ante cum Scythis icto, abnuit dicens, in praesenti auxilio sibi opus
 non esse; quare muneribus cumulati, domum redirent. itaque lega-
 tos laute acceptos, donis sat multis additis, cum pace dimisit. hac
 re Scythae metu liberati, foedere laeso, eadem qua antea immani-

νοι τὴς παρακειμένης πόλεις καὶ χώρας. ἀστατεῖ γὰρ ὡς
 ἐπίπνυ ἄπαν τὸ βύρβαρον καὶ σπονδὰς φυλάττειν οὐ πέφυκε. P. 203
 τοῦτο θεασάμενος ὁ Συνέσιος, ἐπανέρχεται πρὸς τὸν βασιλέα,
 αὐτάγγελος μηνυτὴς γεγονώς τῆς τῶν Σκυθῶν ἀγνωμοσύνης
 5 καὶ παραβάσεως. τὴν Φιλιππούπολιν δὲ τούτων καταλαβόν-
 των, τοῦτο μεμαθηκώς ὁ βασιλεύς, ἐν ἀμηχανία καθίστατο,
 ἀποχρώσας πρὸς τοσαῦτα πλήθη μὴ ἔχων δυνάμεις, ὥστε
 ὅλως τὴν μετ' αὐτῶν μάχην ἀναδέξασθαι. ὁποῖος δὲ ἐκεῖνος
 ἐν ἀμηχανίᾳ πόρους εὐρίσκων καὶ μὴδ' ὅπως οὖν καταπίπτειν
 10 ἐν περιστάσεσιν εἰωθώς, δεῖν ἔγνω δι' ἀκροβολισμῶν καὶ
 λόχων τὴν τούτων μελετῆσαι καθάρσεις. καὶ οὕτω στοχα- B
 σάμενος τῶν τύπων καὶ τῶν πόλεων, ἔνθα καταλαμβάνειν
 ἐκεῖνοι πρῶτας ἔμελλον, αὐτὸς ἐσπέρας τὴν τούτων προκατε-
 λάμβανε ἐλευσιν· εἰ δὲ ἐσπέρας τούτους ἐμεμαθήκει τόπον
 15 τινὰ καταλαβεῖν, ἐκεῖνος τὸν τοιοῦτον πρῶτας κατελάμβανε.
 καὶ ὡς δύναμις, δι' ἀκροβολισμῶν καὶ λόχων πόρρωθεν πρὸς
 αὐτοὺς ἀπεμάχετο, ὡς μὴ ἐγκρατεῖς αὐτοὺς γίνεσθαι τῶν
 φρουρίων. κατέλαβον οὖν ἄμφω οἱ τε Σκύθαι καὶ ὁ αὐτο-
 κράτωρ τὰ Κύψελλα. ἐπεὶ δὲ τὸ ἐλπιζόμενον μισθοφορικὸν
 20 οὕτω κατέλαβε, γινώσκων ὁ αὐτοκράτωρ τὸ ὄξυκίνητον τῶν
 Σκυθῶν καὶ ὄρῶν αὐτοὺς ἤδη καὶ αὐτὴν τὴν βασιλίδαν κατα- C
 λαμβάνοντας τῶν πόλεων ζὺν τάχει πολλῶ, ἐν ἀμηχανία ἦν.

4. αὐτάγγελος P in margine, αὐτάγγελος A, αὐτεπάγγελτος PG.

5. καταλαβόντων CA, καταλαμβάνόντων PG. 6. τοῦτο μεμα-

θηκώς om. A. 9. μηδοποσοῦν PG. correxi. 18. κατέλαβον

οὖν A, καταλαμβάνουσι δὲ P, δὲ om. G.

tate urbes terrasque vicinas depopulabantur. nam inquieti plerumque
 barbari sunt, nec foedera servare solent. quod ubi Synesius vidit, ad
 imperatorem reversus, ultro improbitatem Scytharum atque perfidiam
 nuntiavit. Philippopolin autem cum imperator pervenisse eos comperisset,
 gravi affectus est cura; nam adversus tantam multitudinem non
 ita instructus erat, ut acie decertare posset. tamen, ut erat animo
 praesenti, quem difficultates nec frangerent ullo modo, nec conturbarent,
 velitationibus atque insidiis attenuandas hostium copias censebat.
 itaque odoratus, quem locum quamve urbem mane isti adituri
 essent, ea ipse praecoccupabat vespere; sin vespere eos comperit lo-
 cum occupaturos, eo ipse mane se conferebat. ad hoc, quantum poterat,
 velitationibus insidiisque eminus aggrediebatur, ne arcibus potirentur.
 ita pervenerunt utrique, Scythae atque imperator, usque ad
 Cypsella. ubi cum qui exspectabantur, mercenarii milites nondum ad-
 essent, imperator, qui celeritatem Scytharum probe nosset videret-
 que eos iam iam ad ipsam urbem regiam properantes, quid ageret

καὶ μὴ ἀποχωρώσας δυνάμεις πρὸς τοσαῦτα πλήθη ἔχων, τὸ μὴ χεῖρον, ὃ φασιν, βέλτιον λογισάμενος, πρὸς εἰρημικὰς αὐτῆς ἀπεῖδε σπονδάς. ἐρωτᾷ γοῦν, πρέσβεις ἀποστείλας πρὸς αὐτούς, τὰ περὶ εἰρήνης· οἱ δ' αὐτῆς τῷ τοῦ βασιλέως ὑπεῖξαν θελήματι. προέφθασε δὲ πρὸ τῶν εἰρημικῶν σπον- 5

δῶν αὐτόμολος παραγενέσθαι ὁ Νεάντζης, πέμπεται τοίνυν ὁ Μιγιδηνός, ὥστε πανηγύρεις ἐξάγειν ἐκ τῶν παρακειμένων χωρῶν· οὗ ὁ υἱὸς εἰς τὸν γεγονότα ὑστερον πόλεμον κατὰ τὸν * * * * * τόπον ὀξέως κατὰ τῶν Πατιζινάκων ὀρμήσας, καὶ παρασυρεῖς παρὰ γυναικὸς Σκυθίδος ἐάλω, διὰ σιδηρᾶς 10 ἄρπης εἴσω τῶν ἀμαξῶν ἐλκυσθεῖς. οὗ τὴν κεφαλὴν ἀποτμηθεῖσαν ἐπρίατο ὁ βασιλεὺς ἐξ αἰτήσεως τοῦ πατρὸς αὐτοῦ·

P. 204 ὑπὸ δὲ τῆς ἀφορήτου θλίψεως ἐπὶ τρισὶ νυχθημέροις διὰ χερμαῖδος λίθου τύπτων τὸ στέρον ὁ πατὴρ τελευτᾷ. οὐκ ἐπὶ πολὺ δὲ τὰ τῆς εἰρήνης τῶν Σκυθῶν διήρκει, ἀλλ' αὐτῆς 15 πρὸς τὸν ἴδιον ἔμετον, ὡς κύνες, ἐστράφησαν. ἀπάραντες οὖν ἀπὸ τῶν Κυψέλλων, καταλαμβάνουσι τὸν Ταυρόκομον, κάκεῖ παραχειμάσαντες, ἐληΐζοντο τὰς παρακειμένας κωμοπόλεις.

V. 162 7. Ἔαρος δὲ ἤδη ἀναφανέντος, ἐκεῖθεν εἰς Χαριούπολιν ἔρχονται. ὁ δὲ βασιλεὺς εἰς τὸ Βουλγαρόφυγον διατρίβων, 20 οὐκέτι ἐν ἀναβολαῖς ἦν. ἀλλὰ μέρος τοῦ στρατοῦ ἀποτεμνόμενος

3. ἐπεῖδε C.

4. αὐτῆς : an εὐθὺς?

5. προέφθασε C, προ-

έφθασε PG.

14. τύπτον P.

15. τῶν Σκυθῶν om. A.

πρὸς : ἐπὶ A.

17. ἀπὸ om. A.

ταυρόκομον A. vid.

Nicet. p. 516, 4.

19. ἤδη om. AG.

nesciebat. ac quoniam adversus tantam multitudinem non sat magna copiarum vi instructus erat, quod deterius non est, ut aiunt, pro meliore habens, ad pacem rursus animum advertit, eaque de re legatos ad Scythas mittit, qui statim imperatoris voluntati satisfaciunt. prius autem quam pax facta erat, transfugerat ad Romanos Neantzes. mittitur ergo Migidenus, ut ex regionibus locisque adiacentibus conventus educeret. cuius filius, contracta deinde pugna ad locum * * * * * nominatum, cum in Patzinacas ferve invehetur, a muliere Scythica captus est, falce ferrea intra plaustra tractus; cuius amputatum caput imperator, rogante patre, redemit; pater ipse, dolore amens, cum per tres dies noctesque continuas saxo pectus pulsasset, animam efflavit. ceterum haud diuturna pax fuit, Scythis rursus canum instar ad proprium vomitum redeuntibus. Cypsellis igitur profecti, Taurocomum se conferunt, ibique hiemantes vicus adiacentes populabantur.

7. Orto iam vere, inde Chariopolin veniunt. at imperator, Bulgarophygi commorans, non amplius cunctabatur; sed electos e militibus primores omnes atque ipsos etiam, qui archontopuli dicuntur

ικανὸν λογάδας ἅπαντας καὶ αὐτοὺς δὴ τοὺς ἀρχοντοπούλους B
καλουμένους νέους, ἀριφνεῖς πάντας τὸ γένειον, τὴν ὄρμην
ἀνυποστάτους, προσέταξεν ἕξ ὀπισθίων τοῖς κατὰ τὸ ἄκρον
τῶν ἀμαξῶν ἰσταμένοις προσβαλεῖν. τὸ δὲ τῶν ἀρχοντοπού-
5 λων τάγμα παρὰ Ἀλεξίου πρώτως ἐφεύρητο. ἀστρατίαν γὰρ
ἐχούσης τῆς τῶν Ῥωμαίων ἀρχῆς διὰ ῥαθυμίαν τῶν ἀνέκα-
θεν αὐτοκρατόρων, συλλεξιόμενος ἅπανταχόθεν αὐτοὺς τῶν
ἀποπεπτωκότων στρατιωτῶν νιεῖς, ἐγύμνασέ τε πρὸς ὄπλα
καὶ πόλεμον, καὶ ἀρχοντοπούλους ὠνόμασεν, ὡσανεὶ ἕξ ἀρ-
10 χόντων υἱοὺς γεγονότας, ἵνα διὰ τοῦ ὀνόματος εἰς τὴν τῶν
γονέων εὐγένειάν τε καὶ ἀνδρίαν ἀναφερόμενοι καὶ οὗτοι θού- C
ριδος ἀλκῆς μνήσαιντό τε καὶ ἀνδρειότεροι γένοιτο, τοῦ και-
ροῦ τούτοις τόλμαν καὶ ῥώμην ὑπαγορεύοντας. τοιοῦτον δὴ
τὸ τῶν ἀρχοντοπούλων τάγμα, ὡς ἐν ὀλίγῳ εἰπεῖν, εἰς δύο
15 χιλιάδας συμποσούμενον, ὥσπερ ποτὲ καὶ τοῖς Λάκωσιν ἐφεύ-
ρητο ὁ ἱερὸς λεγόμενος λόχος. οὗτοι τοίνυν οἱ νεόλεκτοι
ἀρχοντόπουλοι ἐσταλμένοι πολεμικῶς ἦσαν. οἱ δὲ κάτωθεν
τοῦ ἀνχένος προλοχίζοντες Σκύθαι τὰς τούτων ἐφόδους ἐπε-
τήρουν· καὶ θεασάμενοι τούτους κατὰ τῶν ἀμαξῶν ἐφωρ-
20 μηκότας, ἀσχέτω ῥύμη κατ' αὐτῶν ἵενται. καὶ ἀγχεμάχου
τῆς συμπλοκῆς καταστάσης, πίπτουσι τῶν ἀρχοντοπούλων ὡσεὶ
τριακόσιοι ἐκθύμως μαχόμενοι. περὶ ὧν ἐπὶ πολὺν χρόνον D

1. δὴ om. A. ἀρχοντοπούλους P ubique. 2. λεγομένους A.
νέους om. A. 5. lege ἀστρατίαν. 6. τῶν alterum add. CG.
7. αὐτοὺς: lege τοὺς. 8. lege πεπτωκότων. 9. καὶ ἀρχοντο-
πούλους — εὐγένειάν τε om. G. 15. Λάκωσιν: immo Θη-
βαίσις. 18. Σκύθαι om. CG. 19. ἐφωρημηκότας AG, ἀφωρ-
μηκότας P. 20. ἵενται PG, recte A. 22. ἐπὶ add. CA.

iuvenes, tenera quidem lanugine, sed virtute invicta, a tergo iussit Scythas in summis plaustris stantes adoriri. quae quidem archontopulorum cohors constituta primum ab Alexio est. nam cum militum penuria propter imperatorum, qui antecesserant, desidia imperium Romanum laboraret, collectos undique defunctorum militum filios exercuit ad militiam et archontopulos nominavit, id est archontum filios, ut ipso nomine paternae fortitudinis virtutisque admoniti, strenuos se praeberent ac generosos, si quando res postulare. ea erat archontopulorum cohors, duobus fere millibus hominum constans: quale olim etiam Lacedaemoniorum sacrum, quod dicebatur, agmen erat. hi igitur recens lecti archontopuli in Scythas, ut iussi erant, armati pergunt. sed barbari depresso loco prope iugum subsidentes, impetum eorum observabant; cumque in plaustra eos invectos cernerent, vehementi impetu adorti, conserto proelio, archontopulorum

βύθιον ἔστενεν, ὁ βασιλεὺς, δάκρυα θερμὰ ἐκχέων καὶ ὀνομαστί ἕκαστον καθάπερ ἀπόδημον ἀνακαλούμενος. ἤτησαντες οὖν οἱ Πατιζινακοὶ τοῖς ἀντιτεταγμένους, διὰ τῆς Χαριουπόλεως διελθόντες, ἀπονευέκασι πρὸς τὸν Ἄπρον, ἅπαντα ληϊζόμενοι. τῆ γοῦν προτέρᾳ μεθόδῳ χρησάμενος 5 αὐτῆς ὁ βασιλεὺς προκαταλαμβάνει τούτους καὶ εἰσεῖσιν εἰς τὸν Ἄπρον· οὐ γὰρ προσῆσαν αὐτῷ ἀποχωρῶσαι δυνάμεις, P. 205 καθάπερ πολλάκις εἴρηται, πρὸς μάχην τοῖς ἀντικαθισταμένοις. τοιγαροῦν γινώσκων αὐτοὺς κατὰ τὰς αὐγὰς ἡλίου εἰς προνομίην ἐξερχομένους, μετακαλεσάμενος τὸν Τατίκιον, οὗ 10 ὁ λόγος ἐν πολλοῖς ἐμέμνητο, ἐνετείλατο συμπαραλαβεῖν μεθ' ἑαυτοῦ τοὺς τε καλουμένους ἠνδρωμένους τῶν ἀγούρων καὶ τῶν περὶ τὴν θεραπείαν αὐτοῦ οἰκειοτέρων τοὺς λογάδας καὶ τοὺς Λατίνους ἅπαντας, καὶ κατὰ τὸ περιόρθρον τὰς Σκυδικὰς ἐκδρομὰς δινυπισθέντας τηρεῖν, ὡσθ' ὀπηνίκα τοὺς 15 Σκύθας εἰς προνομίην ἐξιόντας τῆς ἰδίας πόρρω γενέσθαι παρεμβολῆς στοχάζονται, κατ' αὐτῶν τηρικαῦτα ὄλους ἔντηρας ἐνδοῦναι. ὁ δὲ κατὰ τὸ ἐντεταλμένον πεποιηκώς, κτείνει μὲν B τριακοσίους, ἱκανοὺς δὲ καὶ ζωγρίαν ἄγει. τί τὸ ἐντεῦθεν; καταλαμβάνουσιν οἱ παρὰ τοῦ Φλάντρα ἀποσταλέντες ἵππεῖς 20 ἔκκριτοι ὡσεὶ πεντακόσιοι, χάρισμα κομιζόντες τούτῳ ἵππους ἔκκριτους τὸν ἀριθμὸν ἑκατὸν πρὸς τοῖς πενήκοντα· ἀλλὰ

2. καθάπερ C, καθάπερ PG.

3. Πατιζινακοὶ G, σκύθαι A.

10. Τατίκιον APG, correxi.

12. ἠνδρωμένους conl. Sinner.

Stephan. Thesaur. I. p. 449.

τῶν ἀγούρων: ἀγούρους A. 17.

στοχάζονται G.

19. τριακοσίους CAG, τετρακοσίους P. ζω-

γρήσας G.

20. παρὰ add. CG.

φλάντρας G. 21. χα-

ρίσματα A.

fere trecentos generose pugnantes caedunt; quos diu gemitu lacrimisque Alexius persecutus est, nominatim unumquemque inclamans, tanquam abessent. victoria igitur potiti Patzinacae, transita Chariopoli, Aprum tendunt, cuncta devastantes. imperator iisdem, quibus antea, artibus eos praevenit Aprumque occupat. neque enim satis iusto ad proeliandum, ut saepius diximus, copiarum numero instructus erat. quare cognito, prima luce pabulandi causa castris eos egredi, arcesso, cuius identidem mentio facta est, Taticio mandavit, strenuioribus ex epheborum cohorte et famulorum, quos haberet, fidisimisque Latinisque omnibus assumtis, diluculo Scytharum excursiones observaret, ut cum eos, qui pabulandi causa exissent, procul iam abesse a castris coniceret, vehementissimo invaderet impetu. quae mandata ille exsecutus, trecentos cecidit, nec paucos cepit. quid postea? adveniunt missi a Flandriae comite egregii equites fere quingenti, munus imperatori offerentes equorum centum quinquaginta

καὶ ὅσους τῆς προκειμένης αὐτοῖς χρείας εἶχον ἐπέκεινα, ἀπο-
 δεδώκασιν τούτῳ τιμῆς. ὁ δὲ βασιλεὺς Ἀλέξιος δεξιωσάμενος
 τούτους, ἱκανὰς ἀπεδίδου τὰς χάριτας. ἀγγελίας δὲ ἐκ τῆς
 εἰτίας καταλαβούσης, ὅσον ἤδη ὀπλίζεσθαι τὸν τὴν Νίκαιαν V. 163

5 φρουροῦντα, ὃν ἡ συνήθεια μὲν τῶν Περσῶν σατραπὴν ἀπο-
 καλεῖ, οἱ δὲ νῦν τὰ Περσῶν φρουροῦντες Τοῦρκοι ἀμηνρὰν
 ὀνομάζουσι, τὸν Ἀπελχασῆμ κατὰ τῆς Νικομήδους, ἀποστέλ-
 λει τούτους πρὸς φυλακὴν τῆς χώρας.

8. Τότε δὴ καὶ ὁ Τζαχᾶς τὴν τοῦ βασιλέως περὶ τὴν C
 10 δύσιν πολυσχιδῆ ὄχλησιν καὶ τοὺς τῶν Πατζινάκων μετ' αὐτοῦ
 συγχοὺς πολέμους βεβαιωθείς, εὐκαιρίαν εὐρών, δέον ἐλογί-
 σαιτο στόλον κτήσασθαι. Συμριναῖον δὲ τινι ἐντυχῶν, τὴν
 κτίσιν αὐτῇ τῶν ληστροικῶν ἀνέθετο πλοίων, ὡς περὶ τὰ τοι-
 αῦτα ἐμπειρίαν πολλὴν ἔχοντι. αὐτοῦ περὶ δὲ πολλὰς κατα-
 15 σκευάσας ναῦς, πρὸς δὲ καὶ τεσσαράκοντα ἀγράρια σκεπα-
 στά, καὶ ἐν αὐτοῖς ἄνδρας εἰσαγαγὼν ἐμπείρους, λύσας τὰ
 προμνήσια προσώρμισε ταῖς Κλυζομεναῖς καὶ ἐξ ἐφόδου ταύ-
 τας κατέσχευεν. ἐκεῖθεν δὲ εἰς Φώκαιαν ἀπελθὼν, εἶλε καὶ
 ταύτην ἐξ ἐπιδρομῆς. κακεῖθεν ἀποστείλας πρὸς τὸν τὴν D
 20 διοίκησιν Μιτυλήνης ἐμπειστημένον κουράτορα τὸν Ἀλω-

1. ὅσα Α. εἶχον ἐπέκεινα om. Α. 2. τιμῆς om. Α. Ἀλέ-
 ξιος: ἀξίως Α. 7. Ἀπελχασῆμ ἀδελφὸν conii. Ducangius, re-
 cte improbante Wilkenio Hist. Comn. p. 265. 9. Τζακατζῆς
 Glycas p. 620, 6, sed Τζαχᾶς recte, quem exscripsit, Zonaras III.
 p. 236. 11. εὐρών, καὶ ναῦς κατασκευάσας πολλὰς πρὸς ἐξ
 καὶ τεσσαράκοντα ἀγράρια σκεπαστά προσώρμισε Α. 12.
 κτίσαι CG. 17. προσώρμησε G. lege Κλυζομεναῖς. 20.
 Μελιτίνης conii. Ducangius Gloss. I. p. 737. lege κουράτωρα.

praestantium. quin et ipsi, quotquot habebant equos supra usum,
 eidem vendidere. imperator benevole eos excepit gratiasque magnas
 retulit. cum autem ex Oriente nuntiatum esset, Apelchasmus Ni-
 caeae praefectum, quem Persae satrapam vocare solent, Turcae autem,
 Persis nunc obnoxii, amiram appellant, expeditionem in Nicomediam
 parare, equites illos ad tuendam regionem misit.

8. Eodem tempore Tzachas, de variis imperatoris in Occidente
 difficultatibus atque de crebris Patzinacarum cum eo proeliis certior
 factus, hac occasione oblata, classem ornare decrevit. cumque Smyr-
 naeum quendam invenisset, piraticas naves aedificandas ei tradidit,
 utpote harum rerum imprimis perito. multis igitur navibus, praeter-
 ea scaphis tectis quadraginta paratis classiariisque impositis, Clazo-
 menas solvit ac statim urbem occupat. inde Phocaeam appulsus, et
 ipsam capit primo adventu. ex hoc loco litteras dat ad Mitylenensis
 ditionis curatorem, Alopum, quibus atrocissima quaeque minitatus

πόν, πάνδεινα ἠπειλήσατο, εἰ μὴ θῆτον ἐκεῖθεν ἀπέλθοι, κήδεσθαι τε αὐτοῦ λέγων καὶ διὰ τοῦτο προμηνύειν, τὰ μέλλοντα τούτῳ ἔσεσθαι δεινά, εἰ μὴ ἐκεῖθεν ἐκσταιή. ὁ δὲ ἀπὸ τῶν τοῦ Τζαχᾶ ἀπειλῶν ἐκδειματωθεὶς, νυκτὸς εἰς ναῦν εἰσελθὼν, τὴν βασιλεύουσαν ἀνεζήτησε. τοῦτο δὲ μεμαθη- 5
 P. 206 κῶς ὁ Τζαχᾶς, οὐκέτι ἐν ἀναβολαῖς ἦν, ἀλλὰ παραχορῆμα ἀπελθὼν, ἔξ ἐφόδου τὴν Μιτυλήνην κατέσχευ. ἐπεὶ δ' ἡ Μήθυμνα περὶ τὸ ἄκρον ταυτησὶ τῆς νήσου διακειμένη οὐ προσεληλύθει τῷ Τζαχᾶ, ὁ βασιλεὺς περὶ τούτου πυθόμενος, παραχορῆμα διὰ πλοίων ἀποστείλας ἀποχωρῶσαν δύναμιν, κα- 10
 τωχωρῶσατο ταύτην. ὁ μέντοι Τζαχᾶς οὐδένα λόγον τῆς Μηθύμνης ἐποίησατο, ἀλλ' εὐθὺ τῆς Χίου τὸν ἀπόπλουον ποιησάμενος, ἔξ ἐφόδου κατέσχε καὶ ταύτην. ὅπερ ὁ αὐτοκράτωρ μεμαθηκῶς, πέμπει κατ' αὐτοῦ στόλον ἀποχωρῶντα μετὰ στρατιωτῶν ἱκανῶν, ἡγεμόνα τούτων καταστησάμενος Νικήταν 15
 Βιτὸν Κασταμονίτην. ὁ δὲ ἀπελθὼν καὶ τὸν μετὰ τοῦ Τζαχᾶ σιγάρας πόλεμον, ἠτιτᾶται παραχορῆμα, καὶ πολλὰς τῶν συνεπαγομένων αὐτῷ νηῶν ὁ Τζαχᾶς ἀφείλετο. τοῦ συμβάντος δὲ τῷ Κασταμονίτῃ ὁ βασιλεὺς ἐν εἰδήσει γενόμενος, ἕτερον ἐξοπλιζέει στόλον, ἐπιστήσας δοῦκα τούτῳ Κωνσταντῖνον τὸν 20
 Δαλασσηνόν, ἄνδρα μαχιμώτατον καὶ μητρόθεν τούτῳ προσήκοντα. ὃς κατὰ τὴν ἡῖονα τῆς Χίου γενόμενος, παραχορῆμα τῆς τοῦ κάστρου πολιορκίας εἶχετο, ἐκθύμως μαχόμενος

3. δεινὰ ἔσεσθαι G. 12. τὸν om. G. 16. τὸν alterum om. G.
 20. τούτῳ δοῦκα G, τούτου P. 21. Δαλασσηνόν C semper postea.

est, nisi celerrime decederet, bene se ei velle addens ideoque praemonuisse, quas capturus esset calamitates, nisi inde abiret. his territorius curator, noctu navi conscensa, Cpolin petiit; quo Tzachas audito, sine mora Mitylenen profectus, extemplo eam cepit. Methymna autem, in promontorio huius insulae sita, cum ad Tzacham non deficeret, imperator ea de re certior factus, illico navibus idonea praesidia misit, quibus hostis repelli posset. at Tzachas, nulla Methymnae ratione habita, Chium recta profectus, statim ea quoque potitur. quod ubi imperatori nuntiatum est, classem sat magnam cum idonea militum manu contra eum misit, duce Niceta Castamonita. verum hic, proelio cum Tzacha commisso, statim victus, multas naves, quibus praeerat, amisit. ad eius cladis nuntium imperator alteram rursus classem armat, eique ducem praefecit Constantinum Dalassenum, fortissimum virum et materna ipsi cognatione iunctum. is simulatque ad Chii oram pervenit, nulla arcis oppugnandae mora facta, strenue adnitebatur, ut priusquam Tzachas Smyrna adveniret,

καὶ σπεύδων τὴν πόλιν ἐλεῖν πρὸ τοῦ τὸν Τζαχᾶν ἀπὸ τῆς
 Σμύρνης καταλαβεῖν. διὰ πολλῶν οὖν ἐλεπόλειον καὶ πετρο-
 βόλων ὀργάνων πλήζας τὰ τεῖχη, καθαιρεῖ τὸ μεταξὺ τεῖχος C
 τῶν δυεῖν πύργων. οἱ δὲ ἐντὸς Τοῦρκοι θεασάμενοι τὸ γε-
 5 γονὸς καὶ ἐγνωκότες, ὡς ἀνυπόστατοι ταῖς ὀρμαῖς οἱ Ῥωμαῖοί
 εἰσιν, εἰς ἔλεον τὸν τῶν ἀπάντων ἐπεκαλοῦντο κύριον Ῥω-
 μαῖζοντες. οἱ δὲ ἀμφὶ τὸν Δαλασσηνὸν καὶ τὸν Ὀπον ἀκά-
 θεκτοὶ ἦσαν, σπεύδοντες εἰς τὸν κάστρον εἰσελθεῖν, καὶ
 παρ' αὐτῶν διεκωλύοντο, δεδιότων, μὴ πως τὴν προαποτε-
 10 θεῖσαν παρὰ τοῦ Τζαχᾶ λείαν ἅπασαν καὶ τὰ χρήματα εἰσ-
 ελθόντες ἀναλάβωται, καὶ λεγόντων, ὡς "τῆς εὐφρημίας τοῦ
 αὐτοκράτορος λαμπρῆς ἤδη παρὰ τῶν Τοῦρκων γινομένης
 αἰκούετε καὶ ὡς ὑπόσπονδοι ὑμῶν γεγόνασιν. οὐ χρὴ τοίνυν D
 εἰσελθόντας ἀπηνώς τούτους κατασφάττειν." ἐπεὶ δὲ τὸ πᾶν V. 164
 15 τῆς ἡμέρας ἤδη παρωχῆκει καὶ νύξ παρῆν, οἱ Τοῦρκοι ἕτε-
 ρον τεῖχος ἀντὶ τοῦ ἐρειπωθέντος ἀνοικοδομήσαντες, ἀπηώ-
 ρησαν τούτου ἕξωθεν στιβάδας καὶ βύρσας καὶ πᾶν τὸ παρα-
 τυχὸν πέπλον, ὡς ἂν ἡ σφοδρότης τῶν πεμπομένων λίθων
 ἐντεῦθεν ὑποχαλῶσα μερικῶς ποσῶς ἐνδίδωσι. καὶ ὁ μὲν
 20 Τζαχᾶς τὸν προσόντα στόλον αὐτοῦ ἐξοπλίσας καὶ διὰ τῆς
 ἡπείρου ὡσεὶ ὀκτὼ χιλιάδας στρατεύσας Τοῦρκους, τὴν πρὸς
 Χίον φέρουσαν ἐβάδιζεν. ὁ δὲ γε στόλος αὐτῷ ἐπηκολού-P. 207
 θεὶ παραθέων τὴν ἡϊόνα. ὁ δὲ Δαλασσηνὸς τοῦτο μεμαθη-
 κῶς, λῦσαι τὰ πρυμνήσια τοὺς ναυάρχας τοῦ στόλου παρε-

4. δυεῖν C, δύο PG. 13. τοίνυν P in margine, οὖν PG. 19.
 ὀποσῶς C. lege πως. 21. Τοῦρκους C et in margine P, τοὺς
 ὄρκους PG.

urbem caperet. itaque multis arietibus et ballistis moenia quatit: tan-
 dem muri inter duas turres spatium diruit. eo Turcae, qui intus
 erant, animadverso, quoniam Romanis nulla vi resisti posse intelli-
 gerent, communis omnium domini misericordiam, Romana usi lingua,
 implorabant. at Dalasseni Opique milites desiderio flagrabant arcis
 ingrediendae. obstabant duces, qui timebant, ne comportatam eo a
 Tzachas praedam omnem opesque ingressi diriperent. "auditis, inquie-
 bant, ut manifeste iam imperatori Turcae acclament, seque in ditio-
 nem tradant; quid igitur crudeliter eos trucidatum itis?" sic con-
 sumpto die, cum nox adesset, Turcae deieci muri loco alterum ex-
 struunt, cuius exteriori in parte culcitas, pelles omnisque generis
 centones suspendent, ut missorum lapidum vis infracta paullulum im-
 minueretur. interim Tzachas classe, quae ad manum erat, armata,
 atque in continente octo fere millibus Turcarum collectis, Chium
 iter ingressus est, classemque secundo mari se sequi iussit. id ubi
 Dalassenus didicit, solvere navium praefectos iussit, idoneo militum

κελεύσατο, ἀποχωρῶντας εἰσαγαγὼν ἐν αὐτῇ στρατιώτις καὶ ἡγεμόνα τὸν Ὄπον, βουλόμενος, εἴ που τοῦτω συναντήσῃ διαπλωιζομένῳ κατ' αὐτοῦ, συμμίξαι πρὸς πόλεμον. ὁ δὲ Τζαχᾶς τὴν ἡπειρον καταλιπὼν, κατευθὺ Χίου τὸν ἀπόπλουον ἐποιεῖτο. καὶ συναντήσας αὐτῷ περὶ μέσας νύκτας 5 ὁ Ὄπος, ὡς εἶδε καινήν τινα τὴν ναυλοχίαν ποιούμενον, (καὶ γὰρ ἄλυσιν κατασκευάσας παμμεγέθη, ἅπαντα τὰ αὐτοῦ ἐδέ-
 Β σμησε πλοῖα, ὡς μήτε τοὺς τρεπομένους ἀποδιδράσκειν δύνασθαι, μήτ' αὖ πάλιν τοὺς προεκτρέχειν ἐθέλοντας τῆς ναυτικῆς συντάξεως διακόπτεσθαι,) ἐκδειματωθεὶς καὶ μηδὲ προσ- 1
 πελάσαι τούτοις θαρρήσας ὅλως, στρέψας τοὺς οἰάκας, τὴν Χίον αὖθις ἀνεξήτει. ὁ δὲ γε Τζαχᾶς σὺν ἐπιστήμῃ ἀκολουθῶν αὐτῷ, οὐκ ἐνεδίδου τῆς εἰρεσίας. ἐπὶ δὲ τῇ Χίῳ προσπελάζειν ἔμελλον, ὁ μὲν Ὄπος τῷ λιμένι πρῶτος τὰς ναῦς προσώρμισε τῆς Χίου, (προεφθάκει γὰρ τοῦτον κατασχεῖν ὁ 1
 Δαλασσηνός,) ὁ δὲ Τζαχᾶς περιπλεύσας τοντονὶ τὸν ἤδη ῥηθέντα τῆς Χίου ὄρμον, τῷ τείχει τοῦ κάστρου τὰς ἰδίας προσεπέλασε ναῦς. τετρὰς δὲ τῆς ἐβδομάδος ἦν. τῇ δὲ μετ'
 C αὐτὴν ἐξελάσας τῶν νηῶν ἅπαντας, ἠρίθμει τε καὶ ἀπεγράφετο. ὁ δὲ γε Δαλασσηνὸς πολίχνιον τι ἀγχοῦ τοῦ λιμένος 2
 εὐρηκῶς, ἠφάνισε μὲν τὸν χάρακα, ὃν προφθάσας διώρουξε, κεῖθι δὲ κατελθὼν καὶ ἄλλην διώρουχα ποιήσας εἰς ἀποχωρῶντα τάφρον, αὐτοῦ που τὸ ὄπλιτικὸν κατέθετο. τῇ δὲ μετ' αὐτὴν ἄμφω τὰ στρατεύματα ἐξοπλισάμενα κατ' ἀλλήλων παρεσκευά-

3. διαπλωιζομένῳ PG, alterum C. 7. παμμεγέθη σκευάσας G.
 ἅπαντα om. CG. ἐδέσμευσε G. 11. τούτοις G, τούτους P.
 13. εἰρεσίας G. 15. προεφθακῶς G.

numero imposito, duce Opo. mandaverat, si forte obviam fieret traicienti, pugnam committeret. Tzachas, relicta terra, recta in Chium cursum dirigit. cui Opus media nocte obviam factus, cum nova quadam ratione classem hostium dispositam cerneret, (nam catena parata longissima, omnes naves colligaverat, ut nec retrocedentes fugere, nec si qui procurrere vellent, ordinem perrumpere possent,) is igitur percussus et ne accedere quidem ausus propius, versis gubernaculis, Chium repetiit. Tzachas prudenter secutus, non destitit remigare; cumque Chio appropinquarent, Opus portum urbis, quem Dalassenus antea occupaverat, prior ingressus est; Tzachas autem praetervectus hunc, cuius memini, Chii portum, moenibus arcis naves admovit. quarta dies hebdomadis erat. postridie eductos e navibus omnes numeravit atque in tabulas retulit. Dalassenus, oppidulum quoddam portui propinquum conspicatus, avulso priori vallo, nova ad illud metatus est castra fossaque iusta altitudine munivit. eo copias universas transtulit. sequente die uterque exercitus armatus in

ζονται. ἀλλὰ τὸ μὲν Ῥωμαϊκὸν ἀτρεμοῦν ἴστατο, τοῦ Δαλασσηνοῦ κελεύσαντος, μηδένα τὸν συνασπισμὸν λύειν. ὁ δὲ γε Τζαχᾶς τὸ πλεῖστον τῆς βαρβαρικῆς παρατάξεως κατὰ τῶν Ῥωμαίων ἰέναι παρέθῆξεν, ὀλιγοστοὺς δὲ καὶ ἰππαζομένους 5 συνέπεσθαι τούτοις. τοῦτον οἱ Λατῖνοι θεασάμενοι, δόρατα D μακρὰ ἐναγκαλισάμενοι, κατὰ τῶν βαρβάρων ἐξιπλάσαντο. οἱ δὲ οὐ κατὰ τῶν Κελτῶν, ἀλλὰ κατὰ τῶν ἵππων τὰς βολὰς πέμποντες καὶ διὰ τῶν δοράτων δέ τινας πλήξαντες, πλείστους ἀνείλον, καὶ εἶσω τοῦ χάρακος τετραμμένους οὔτω 10 συνήλασαν. οἱ δ' ἐκεῖθεν ἐνέπιπτον εἰς τὰς ναῦς ἀλογίστῳ φορᾷ. τοὺς δὲ Κελτοὺς προτροπάδην φεύγοντας οἱ Ῥωμαῖοι θεασάμενοι καὶ ἐκδειματωθέντες, μικρὸν τι ἀναποδίσαντες παρὰ τὸ τεῖχος τοῦ ἡθέντος ἔστησαν πολυχίου. καθ' οὕτως P. 208 οἱ βάρβαροι εἰς τὴν ἡῖονα κατεληλυθότες τινὰς τῶν νηῶν 15 ἀφείλοντο. τοῦτο οἱ ναυτικοὶ θεασάμενοι, λύσαντες τὰ προμνήσια ἀπέρραξαν τῆς χέρσου, καὶ τὰς ἀγκύρας χαλάσαντες V. 165 ἴσταντο καρδοκοῦντες τὸ μέλλον. ὁ μέντοι Δαλασσηνὸς παρηπεπλευκέναι τὰς περὶ τὸ δυτικώτερον μέρος ἀπὸ τῆς νήσου καὶ τὴν Βολισσὸν καταλαβεῖν παρεκελεύσατο καὶ τὴν αὐ- 20 τοῦ ἀπεκδέχεσθαι ἔλευσιν· ἡ δὲ Βολισσὸς πολίχιον κατὰ τὸ ἀκρωτήριον ταυτησὶ τῆς νήσου διακείμενον. Σκύθαι δὲ τινες προσεληλυθότες τῷ Τζαχᾷ, τὴν τοῦ Δαλασσηνοῦ βου- B λὴν προκατήγγειλαν. ὁ δὲ ἐνθεν μὲν τηρικαῦτα πεντήκοντα

5. lege τοῦτο.

9. τειραμμένους P.

10. ἀλογίστῳ φορᾷ εἰς

τὰς ναῦς G.

16. lege ἀπέρραξαν.

17. παρακλεῦσαι G.

18. παρὰ G. lege πρὸς.

21. ἀκρωτέρον G.

aciem prodit. ac Romani quidem loco se non movebant, a Dalasseno acie excedere vetiti; Tzachas autem maximam barbarorum partem in Romanos promovit, equitibus sequi iussis paucissimis. quo Latini conspecto, cum hastis longis in barbaros invadunt. hi vero non in Gallos, sed in equos eorum iacula mittunt et hastis quoque nonnullos feriunt. ita plerisque caesis, caeteri in fugam versi intra vallum compelluntur, unde praecipiti cursu in naves sese iniiciunt. Romani, effusa Gallorum fuga perterriti, paululum recedunt atque ad muros eius, quod diximus, oppiduli consistunt. tum Turcae ad littus usque provecti, naves nonnullas ceperunt. quod conspicati classarii, solutis funibus, naves pellunt a littore, atque in ancoris consistentes exspectant, quid futurum esset. iubet eos Dalassenus insulae oram, qua occidentem spectaret, praetervectos Bolissum tendere, ibique adventum suum praestolari; Bolissus oppidulum est in promontorio insulae istius situm. at Scythae nonnulli Tzacham adeunt, eique consilium Dalasseni produnt; quo audito, tum quinquaginta is misit spe-

σκοπούς ἐπαφῆκε θάπτον αὐτῷ διαμηνύσασθαι, ὀπηνίκα τὸ ναυτικὸν τοῦ Δαλασσηνοῦ τὰ προμνήσια λύειν ἐπείγεται, ἐκεῖθεν δὲ τὸν Δαλασσηνὸν μετεπέμπετο, ὡς τάχα τὰ περὶ εἰρήνης βουλόμενος ἐπερωτῆσαι, ἀπεγνωκῶς οἶμαι παντάπασι, πρὸς τὸ τοῦ Δαλασσηνοῦ γενναῖον καὶ φιλοκίνδυνον ἀφορῶν. 5 ὁ δὲ εἰς νέωτα κατὰ τὸ ἄκρον τῆς παρεμβολῆς ἐξεληλυθέναι τῷ Τζαχᾶ ἐπηγγείλατο καὶ ἀκοῦσαί τε καὶ εἰπεῖν, ὅποσα ἄμφοῖν τούτοις συνδόξειεν. οὐδ' ὁ βάρβαρος πρὸς τοῦτο Ἰανένευσεν. ἀλλὰ προΰιας ἄμφω τὸ στρατηγῶ κατὰ ταυτὸν ἐληλυθέναι, καὶ τῆς ὁμιλίας ὁ Τζαχᾶς κατῆρχεν, ὀνομασιῶν τοῦτον καλέσας. “ἴσθι ἐμὲ εἶναι τὸ μειράκιον ἐκεῖνο, ὅπερ πάλαι τὴν Ἀσίαν κατατρέχον καὶ ἐκθύμως μαχόμενον, ἐξ ἀπειρίας ἀπατηθὲν ἐάλων παρὰ τοῦ Καβαλικά ἐκείνου Ἀλεξάνδρου. κἀντεῦθεν ζωγρία παρ' αὐτοῦ τῷ αὐτοκράτορι Νικηφόρῳ τῷ Βοτανειάτῃ προσενεχθέν, παραχορῆμα τῇ τῶν 10 πρωτονωβελλισίμων ἀξία τετίμημαι καὶ δωρεῶν μεγάλων ἀξιοθεῖς, ὑπεσχόμεν δουλείαν αὐτῷ. ἐξότου δὲ τὰς τῆς βασι-
D λείας ἡνίας ὁ Κομνηνὸς Ἀλέξιος περιεζώσατο, ἐκκέκοπται ἅπαντα. κἀγὼ μὲν οὖν ἤδη τὸ τῆς ἔχθρας αἴτιον ἀπαγγε-
λῶν ἤκω. μαθέτω δὲ ταῦτα καὶ ὁ αὐτοκράτωρ καὶ εἶπερ 20 βουληθῆ τὴν ἀναφνεῖσαν ἔχθραν διαλυθῆναι, ὅποσα λαβεῖν ὀφείλων ἐστέρημαι, ἀνελλιπῶς ἀποδοθῆτω μοι ἅπαντα. εἰ δέ σοι δοκεῖ καὶ τὰ τέκνα ἡμῶν συναφεῖναι, προβεβλήσθω

3. τὰ add. C. 14. lege ζωγορίαν. 15. βοτανιᾶτῃ G. 16. πρώτων ἡγεμόνων P in margine. 19. ἀπαγγέλλων P, ἀπαγγε-
γελῶν G. 23. δοκεῖ C, δοκῆ PG. lege συναμφῆναι.

culatores, qui cito sibi nuntiarent, quando classis Dalasseni solvere pararet; tum ad Dalassenum de colloquio misit, pacis conditiones propositurus, diffusus puto rebus suis, cum fortitudinem Dalasseni audaciamque consideraret. promisit dux Romanus, postridie extremis castris se proditurum, ut audiret proponeretque, quae utrique placerent. accepit conditionem barbarus. itaque conveniunt mane duces ambo, atque Tzachas colloquium exorsus est, nomine Dalassenum appellans. “scito, iuvenem me esse illum, qui olim Asiam incursavi et, postquam fortissime pugnavi, imprudentia circumventus, captus sum a Cabalica illo Alexandro. a quo cum imperatori Nicephoro Botaniatae oblatus essem, protonobilissimi statim dignitate honestatus donisque magnis affectus, obsequium ipsi promisi. verum ex quo Comnenus Alexius imperii habenas accepit, rescissa sunt omnia. atque ego iam adveni, ut inimicitiarum causam exponerem. nuntietur istud etiam imperatori, qui si sublatas inimicitias velit, quibuscumque privatus sum honoribus debitis, cumulate restituat. quodsi tibi etiam

μέσον ἡμῶν ἔγγραφος ἢ περὶ τούτου συμφωνία, ὡς ἔθος τοῖς Ῥωμαίοις καὶ ἡμῖν τοῖς βαρβάροις ἐστί. καὶ οὕτω τῶν ἀπάντων ἤδη ῥηθέντων πέρας ἐσχηκότων, ἀπάσας τὰς νήσους, ἃς αὐτὸς καταδραμῶν τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐξουσίας ἀφεί-
 5 λόμεν, διὰ σοῦ ἀντιτρέψω πρὸς τὸν αὐτοκράτορα, καὶ τὰς μετ' αὐτοῦ σπονδὰς ἀποπληρώσας πρὸς τὴν ἐμὴν ἐπαναστρέψω πατρίδα." ταῦτα δὲ ὁ Δαλασσηνὸς σκῆψιν λογισάμενος, ὡς P. 209 ἄτε τὸ τῶν Τούρκων ἦθος δολερὸν πάλοι γινώσκων, ἀνεβάλ-
 λετο τέως τὴν τῶν αἰτουμένων ἐκπλήρωσιν, παραγνυμώσας
 10 ἅμα καὶ ἦν ἔσχε περὶ αὐτοῦ ὑπόληψιν καὶ φάμενος, ὡς "οὔτε σύ, ὡς ἔφησθα, τὰς νήσους πρὸς ἐμὲ παραδώσεις, οὔτε ἐγὼ βουλῆς ἄτερ τοῦ αὐτοκράτορος πρὸς ἄπερ αὐτὸς ἐκέϊθεν ἐξ ἐκείνου καὶ ἐμοῦ ἐπιζητεῖς, καταθέσθαι δύναμαι. ἀλλ' ἐπεὶ δοῦξέ μεγας ὁ Ἰωάννης καὶ γυναικάδελφος τοῦ αὐ-
 15 τοκράτορος ὅσον ἤδη μετὰ παντὸς καταλαμβάνει τοῦ στόλου, ἐξ ἡπείρου τε καὶ θαλάττης δυνάμεις πολλὰς συνεπαγόμενος, ἐκεῖνος ἀκουσάτω τῶν παρὰ σοῦ λεγομένων. καὶ οὕτως, εὐβ ἴσθι, αἰ μετὰ τοῦ αὐτοκράτορος σπονδαί, αὐτοῦ τὴν εἰρήνην μεσιάζοντος, πέρας λάβοιεν." καὶ γὰρ τουτονὶ τὸν Δοῖκαν
 20 Ἰωάννην εἰς Ἐπίδαμνον ὁ αὐτοκράτωρ μετὰ στρατιᾶς ἀξιωμα-
 χου κατέπεμψεν, ἅμα μὲν καὶ περὶ τὴν τοῦ Δυρραχίου V. 166 φρουρὰν ἐπιμελῶς διαπονεῖσθαι, ἅμα δὲ καὶ τὴν μετὰ τῶν Δαλματῶν ἀναδήσασθαι μάχην. ὁ γὰρ οὕτω καλούμενος

1. ἢ περὶ P in margine, ὑπὲρ PG. 3. ἤδη ῥηθέντων ἀπάντων G. 5. αὐτὰς στρέψω CG. lege ἀντεπιστρέψω. 6. ἀποπληρώσαι G. 19. μεσιάζοντος CG. 23. Δαλματῶν: κελτῶν CG. ἀναδήσασθαι C, ἀναδύσασθαι PG.

nuptiis iungi liberos nostros placet, scribantur modo sponsales tabulae, qui Romanis nobisque barbaris mos est. ubi cuncta praestita illa fuerint, tum vero insulas, quas Romanae ditioni subiectas bello cepi, per te vicissim imperatori reddam, sicque foederis conditionibus impletis, in meam me patriam conferam." haec cum Dalasseno, qui dudum fraudem ac fallaciam barbarorum nosset, simulata viderentur, assentiri cunctatus est declaravitque simul suspicionem de eo suam. "neque tu, inquit, insulas mihi trades, ut affirmasti, neque ego imperatore inconsulto, quae ab illo atque a me postulas, annuere possum. verum quoniam magnus dux Iohannes, imperatricis frater, iam in eo est, ut cum ingentibus terra marique copiis huc adveniat, cognoscat is condiciones, quas proposuisti. illo intercedente, mihi crede, pax cum imperatore componetur." etenim hunc Ducam Iohannem Epidamnum imperator cum exercitu magno miserat, ut et Dyrrhachium diligenter tueretur et cum Dalmatis bellum gereret. nam

Βοδίνος μαχιμώτατος ὢν καὶ ἑραδιουργίας πλήρης, οὐ μέγρο
 τῶν ἰδίων ὀρίων ἐστάναι ἠβούλετο, ἀλλ' ὀσημέραι τὰς ἔγγι-
 στα Δαλματίας κωμοπόλεις κατατρέχων, τοῖς ἰδίοις προσετί-
 Cθαι ὀρίοις. ὁ δὲ Δούκας Ἰωάννης ἐνιαυτοὺς δέκα πρὸς τῷ
 ἐνὶ εἰς τὸ Δυρράχιον ἐνδιατρίψας, πολλὰ μὲν τῶν ὑπὸ τὴν 5
 ἔξουσίαν Βολκάνου ἀφηρεῖτο φρούρια, πολλοὺς δὲ καὶ ζω-
 γρίαν Δαλμάτας πρὸς τὸν αὐτοκράτορα ἔξαπέστειλεν. καὶ
 τέλος καρτεράν μετὰ τοῦ Βοδίνου μάχην συναρράξας, καὶ
 αὐτὸν κατέσχευεν. ἄνδρα δὲ τὸν Δούκαν τοῦτον Ἰωάννην μα-
 χιμώτατον ὁ αὐτοκράτωρ ἐκ πολλῶν ἐγνωκῶς καὶ περὶ τὰ 10
 πολεμικὰ ἐπιτήδειον καὶ μὴδ' ὀπωσοῦν τὰ παρ' αὐτοῦ ἐντε-
 ταλμένα ἀφαιτεῖν ἐθέλοντα, ἐπεὶ τοιοῦτου ἀνδρὸς κατὰ τοῦ
 Τζαχᾶ ἐδέετο, μεταπεμψάμενος αὐτὸν ἐκεῖθεν ὁ αὐτοκρά-
 Dτωρ, μετὰ πολλῶν δυνάμεων ἔξ ἠλείρου καὶ θαλάττης κατὰ
 τοῦ Τζαχᾶ ἔξέπεμψεν, δοῦκα τοῦ στόλου μέγιστον κατονομά- 15
 σας. ὀπόσας δὲ μετ' αὐτοῦ μάχας συνῆψε καὶ ἐν ὀσοις κιν-
 δύνοις ἑαυτὸν ἐπιρρίψας νικητὴς ἀνεφάνη, ὁ λόγος ἐν ὀστέ-
 ροις δηλώσειε. τοῦτον προσδόκιμον ὁ Δαλασσηνὸς ἔχων, ἐν
 τῇ πρὸς τὸν Τζαχᾶν ὀμιλίᾳ τὸ πᾶν εἰς τὸν ἐρχόμενον δοῦκα
 ἐφαίνετο ἀνατιθέμενος. ὁ δὲ Τζαχᾶς τὸ ὀμηρικὸν ἐκεῖνο 20
 ἔπος ἐδόκει λέγειν· “νῦξ ἤδη τελέθει, ἀγαθὸν καὶ νυκτὶ
 πιθέσθαι.” αὐγαξούσης δὲ τῆς ἡμέρας πολλὰ τῶν χρωει-

2. ὀρων P, ὀρίων C, om. G. 4. ἐνιαυτοὺς τῷ δέκα πρὸς ἐνὶ
 P, recte CG. 5. τῶν add. C. 6. βολκανίου G. ζωγρίας
 CG. 7. Δαλμάτας CG, Δαλματίας P. 8. συρρήξας CG.
 lege συναρράξας. 11. ὀπωσοῦν C, ὀποσοῦν PG. 19. τὸν
 prius add. C.

Bodinus qui dicebatur, cum bellicosissimus esset et perfidiae plenus, non continuerat suis se finibus, sed quotidie propinqua Dalmatiae oppida incursans, accessionem adiecerat ditioni. Ducas autem Iohannes, undecim annos Dyrrhachii commoratus multas Bolcano arces eripuerat, multosque etiam captos Dalmatas imperatori miserat; tandem gravi cum Bodino proelio commisso, ipsum ceperat. huius igitur Ducae Iohannis cum imperator multis ex rebus egregiam cognosset virtutem rei que bellicae peritiam atque in exsequendis mandatis fidem summam, quoniam tali homine adversus Tzacham opus erat, accessivit eum instinc ac multis terrestribus atque maritimis copiis praefectum adversus Tzacham misit. qui quot cum barbaro pugnas commiserit quotque in periculis victor discesserit, infra narrabimus. huic igitur adventanti Dalassenus in colloquio cum Tzacha habito omnia reservare se velle significavit; Tzachas autem Homericum illud dicere videbatur “nox iam adest; bonum etiam nocti parere.” pro-

δῶν κομίσαι ὑπέσχετο. ἅπαντα δὲ δόλος ἦν καὶ ἀπάτη. καὶ P. 210
 ὁ Δαλασσηνὸς οὐ πόρρω σκοποῦ ἔβαλλε. κατὰ γὰρ τὸ πε-
 ριόρθρον λαθῶν ὁ Τζαχᾶς καὶ περὶ τὴν ἡίονα τῆς Χίου κα-
 τεληλυθώς, οὐρίου τυχῶν πνεύματος, τὴν Σμύρνην κατέλυ-
 5 βεν, ἐφ' ᾧ πλείονας συναγγοχένας δυνάμεις καὶ αὐθις ἐπα-
 ναστρέψας ἐν Χίῳ καταλαβεῖν. ἀλλ' οὐδ' ὁ Δαλασσηνὸς δεύ-
 τερος πρὸς τὰς τοῦ Τζαχᾶ μηχανὰς ἐφαίνεται. εἰσελθὼν γὰρ
 ἐν τοῖς παρατυχοῦσι πλοίοις μετὰ τῶν ὑπ' αὐτόν, τὴν Βο-
 λισσὸν κατέλαβε. καὶ τὰς τε ναῦς περιποιησάμενος καὶ ἐλε-
 10 πόλεις ἐτέρας παρασκευασάμενος, τοὺς τε στρατιώτας διανα-
 πύσας καὶ πλείονας τοιῶν συμπααραλαβῶν, αὐθις ὄθεν ἐξῆι
 ἐπανέστρεψε. καὶ καρτερόν μετὰ τῶν βαρβάρων συνήρασσε
 πόλεμον, καὶ καθελὼν τὰ τεῖχη ἐχειρώσατο τὴν πόλιν, τοῦ
 Τζαχᾶ τὴν Σμύρνην ἔτι περιουστοῦντος. κάκειθεν λειοκῦ-
 15 μονα τὴν θάλασσαν εὐρηκώς, εὐθυπλοήσας μετὰ τοῦ στόλου
 παντὸς κατέλαβε τὴν Μιτυλήνην.

9. Οὕτω δὲ ὁ αὐτοκράτωρ τὰ κατὰ τὸν Τζαχᾶν διαθέ-
 μενος, ἐπεὶ τοὺς Σκύθας αὐθις τὸ Ρούσιον καταλαμβάνειν ἐμε-
 μαθήκει καὶ κατὰ τὸ Πολυβοτὸν τὸν χάρακα πῆξασθαι, ἐξε-
 20 ληλυθώς ὡς εἶχε τῆς Κωνσταντίνου, τὸ Ρούσιον κατέλαβε. συν-
 εἶπετο δὲ τοῦτω καὶ ὁ αὐτόμολος Νεάντζης, δεινὴν τινα καὶ
 βῦθιον μελέτην κατ' αὐτοῦ τεκταινόμενος· συμπαρῆν δὲ καὶ

3. λαβῶν G. 12. τοῦ βαρβάρου G. 15. εὐθυπλοήσας C, συν-
 ἡράσσε G, συνῆράσσε P. 18. μεμάθηκε A. 19. τὸν Πολυβοτὸν P, τὸν πο-
 λυβοτὸν G, τὸν μολυβοτὸν A, τὸ πολυβοτὸν C. vid. Cantacuz.
 11. p. 475, 4. ἐξελθῶν A. 21. καὶ prius add. G.

misit postridie se copiam commeatus magnam missurum; sed haec
 verba erant; nec Dalassenum opinio fefellit. nam diluculo Tzachas
 ad littus clam progressus et ventum nactus secundum, Smyrnam na-
 vigavit, ut pluribus coactis copiis, Chium reverteretur. sed nec Da-
 lassenus anteveniri se Tzachae consiliis passus est. navigia enim, quae
 forte aderant, cum copiis ingressus, Bolissum proficiscitur; ubi post-
 quam naves collegit machinasque comparavit alias, praeterea milites
 refecit et plures etiam collegit, rursus, unde discesserat, rediit. in-
 staurata acriter oppugnatione moenibusque dirutis, urbem cepit,
 Tzacha Smyrnae adhuc commorante. cumque mare esset tranquillum,
 recto cursu universa classe Mitylenen profectus est.

9. Sic rebus adversus Tzacham constitutis imperator, cum Scythas
 Rusium tendere rursus didicisset atque ad Polybotum castra posuisse,
 Constantinopoli, ut erat, profectus, Rusium occupavit. sequebatur
 Neantzes transfuga, perniciose secreto in eum consilia coquens; ad-

ὁ Καντζοῦς καὶ ὁ Κατράνης ἄνδρες πολέμων μεμνημένοι καὶ
 V. 167 ζέοντα πρὸς τὸν αὐτοκράτορα πόθον ἔχοντες. ἀπόμοιραν δὲ
 ἱκανὴν τῶν Σκυθῶν πόρρω θεασάμενος, τὴν μετ' αὐτῶν ἐνα-
 ποδύεται μάχην. πολλοὶ μὲν οὖν τῶν Ῥωμαίων ἐν τῇ μάχε-
 σθαι πίπτουσι, τινὲς δὲ καὶ ζωορηθέιτες παρὰ τῶν Σκυθῶν 5
 κτείνονται, ἱκανοὶ δὲ καὶ μέχρις αὐτοῦ Ῥουσίου κομίζονται.
 ἀλλὰ ταῦτα μὲν τὰ κατὰ τοὺς προνομεῖς τῶν Σκυθῶν. ὁ δὲ
 D βασιλεὺς, τῶν καλουμένων Μανιακατῶν Λατίνων καταλαβόν-
 των, θαρσύνων ἐβουλεύετο τῇ μετ' αὐτὴν τὸν μετὰ τῶν Σκυ-
 θῶν κατὰ συστάδην ἀναδέξασθαι πόλεμον. ἐπεὶ δ' οὐ πολὺ 10
 τὸ μεταίχμιον ἀμφοῖν τοῖν στρατευμάτων ἔτυχεν ὄν, τὴν ἐννά-
 λιον οὐκ ἀπεθάρρησεν ἠχῆσαι σάλπιγγι, θέλων προαρπίσαι
 τὴν μάχην. μεταπεμφάμενος οὖν τὸν περὶ τὴν τῶν βασιλικῶν
 ἰεράκων διαπονούμενον θεραπείαν Κωνσταντῖνον, προστάττει
 τύμπανον ἑσπέρας ἀναλαβόμενον τύπτειν δι' ὅλης νυκτὸς περι- 15
 νοστοῦντα τὸ στράτευμα καὶ διακηρυκεύειν ἐτοιμάζεσθαι, ὅτι
 P. 211 περιανγαζούσης τῆς αὔριον ἀπερισαλπύγκτως τὸν μετὰ τῶν
 Σκυθῶν ὁ αὐτοκράτωρ βούλεται συνάψαι πόλεμον. οἱ δὲ
 Σκύθαι τοῦ Πολυβοτοῦ ἀπάραντες, προκαταλαμβάνουσι τόπον
 τὸν καλούμενον Ἄδην, κακίῃδι τὸν χάρακα πῆγνυνται. οὕτω 20
 μὲν οὖν ὁ αὐτοκράτωρ ἔξ ἑσπέρας αὐτῆς παρεσκευάζετο. αὐ-
 γαζούσης δὲ ἡμέρας διελὼν τὸ στράτευμα καὶ εἰς φάλαγγας

1. πολέμους CG. 9. ἐβουλεύσατο G. 10. lege κατασυστά-
 δην. 13. τὴν alterum add. C. 17. ἐπερισαλπίστως PG,
 ἀπερισαλπύγκτως in margine. 19. πολυβοτοῦ G.

erantque etiam Cantzus et Catranes, viri fortes et flagranti in impe-
 ratorem studio. manum Scytharum non ita parvam ubi procul con-
 spexit, pugnam conseruit, in qua multi Romanorum cadunt, alii cap-
 ti a Scythis trucidantur, reliqui satis magno numero Rusium incol-
 lumes evadunt. verum hoc cum pabulatoribus Scytharum proelium
 erat; postero die, cum Maniacatae qui dicuntur Latini advenissent,
 aucto imperator animo, ipsa acie depugnare cum Scythis constituit:
 quoniam exercitus non magno intervallo distabant, classicum canere
 ausus non est; quippe inopinatos opprimere voluit. accessit igitur
 Constantinum, qui curam regionum accipitrum habebat, eique mandavit,
 ut tympanum a vespere per totam noctem castra circumiens pulsa-
 ret militesque ad pugnam se accingere iuberet; nam sole orto impe-
 ratorem signo non dato Scythias aggressurum. at Scythae Polyboto
 profecti, locum Haden dictum praeoccupant, ibique castra ponunt.
 tali igitur modo postquam imperator ab ipso vespere pugnam para-
 vit, oriente sole distribuit ordines, acieque instructa in hostem pro-

κατάστησας, ἴεται καὶ αὐτῶν. οὐπω δὲ τῆς συμβολῆς τοῦ
πολέμου γενομένης, ἀλλ' ἐκάστου τῶν ταγματίων ἤδη καθιστα-
μένου, ὁ Νεάντζης κατὰ τινι παρακειμένην ἀκρολοφίαν ἀνελ-
θὼν ἐφ' ᾧ κατασκοπῆσαι μὲν τὰς Σκυθικὰς παρατάξεις, ὡς B
5 ἔλεγεν, ἀγγελίαν δὲ τῇ αὐτοκράτορι τῆς αὐτῶν καταστάσεως
συγκομίσαι, ἅπαν τούναντίον ἐποίει. καὶ τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ
τοῖς Σκύθαις τηρικαῦτα συνεβούλευε, τὰς ἀμάξας μὲν στοι-
χηθὸν καταστῆσαι, αὐτοὺς δὲ μὴ δεδιέναι τὸν αὐτοκράτορα,
τετραμμένον τε ὄντα ἤδη ἐκ τῆς πρώτης ἤτιης καὶ πρὸς φυ-
10 γὴν ἔτοιμον, σπάνιν τῶν στρατευμάτων καὶ τῶν συμμάχων
ἔχοντα. ταῦτα εἰπὼν κάτεισι πρὸς τὸν αὐτοκράτορα. μίξοβάρ-
βαρος δὲ τις εἰδήμων τῆς Σκυθικῆς διαλέκτου, συνεῖς τὰ πρὸς
τοὺς Σκύθας παρὰ τοῦ Νεάντζη λεχθέντα, ἀπαγγέλλει πάντα C
τῇ βασιλεῖ. ἐν αἰσθήσει δὲ τούτου γενόμενος ὁ Νεάντζης,
15 ἀνεζήτει τὸν ἔλεγχον· ἀναισχύντως δ' ὁ μίξοβάρβαρος εἰς
μέσον ἔλθων ἤλεγχεν. ἐκεῖνος δὲ τὸ ξίφος ἀθρόον σπασάμε-
νος, ἀπέκοψε τὰνθρώπου τὴν κεφαλὴν, αὐτοῦ τε τοῦ βασι-
λέως ὀφθαλμοῦ καὶ ἐκατέρωθεν τῶν φαλάγγων ἰσταμένων. καί,
οἶμαι, τὴν ὑποψίαν τῆς συκοφαντίας ὁ Νεάντζης ἐκκλίνων ἐκ
20 τῆς σφαγῆς τοῦ συκοφαντοῦντος, ὑποπτον μᾶλλον ἑαυτὸν κα-
θιστᾷ. τί γὰρ μὴ τὸν ἔλεγχον περιέμενεν; ἀλλ', ὡς ἔοικε,
γλῶττιαν ἐθέλων προαναιρεῖν ἐξορχουμένην τὰς κατ' αὐτὸν D

1. ἴεται PG, correcti. αὐτῶν C, αὐτοῦ PG.

G. 9. τετραμμένον G, τετραμμένον P.

7. συνεβούλευεν

ἤδη ὄντα G.

12. συνεῖς G. 13. πάντα om. CG.

cedit. priusquam exercitus congregarentur, ordinibus iam constitutis, Neantzes collem vicinum ascendit, quo Scytharum, ut aiebat, exercitum specularetur referretque imperatori, quomodo acies eorum instructa esset. sed contraria omnia fecit. Scythis enim lingua ipsorum suasit, ut plaustra ordine collocarent, neve imperatorem metuerent, ex nupera clade iam trepidum fugamque meditantem, quippe qui nec suos nec auxiliares idoneo numero haberet. haec locutus, ad imperatorem descendit. semibarbarus autem quidam, linguae Scythicae peritus, cum intellexisset, quae Neantzes cum Scythis locutus erat, omnia imperatori nuntiavit. quod ubi Neantzes sensit, disquisitionem rei postulat; ibi tum audacter semibarbarus prodit, criminis eum arguit. at ille, stricto confestim gladio, caput hominis abscidit, imperatore cernente ipso ordinibusque utrimque adstantibus. ita quam amovere a se proditiois suspicionem Neantzes volebat nece accusatoris, auxit potius atque confirmavit. cur enim non expectabat disquisitionem criminis? verum enimvero cum linguam effluentis fallaciam suam, ut apparet, extinctam cuperet, etiam au-

δολιότητας, τολμᾶ τι καὶ παραβολώτερον, πρᾶγμα ποιήσας
 βαρβαρικῆς μὲν ψυχῆς ἄξιον, ὑποπτον δὲ τοσοῦτον, ὅσον καὶ
 τόλμης ἐρίκειτο. οὐ μὴν ὁ βασιλεὺς εὐθὺς ἐτιμωρήσατο τὸν
 V. 168 βάρβαρον οὐδὲ ἐπεξῆλθε, δέον ὄν. ἀλλὰ τὴν μὲν καρδίαν
 παλλομένην εἰς θυμὸν καὶ ὄργην ἐπέσχευεν αὐτίκα, ἵνα μὴ 5
 προσοβήσῃ τὴν Θήραν καὶ ταράξῃ τὰς φάλαγγας. ἐταμιεύετο
 P. 212 δὲ καὶ ὑπώρουτε τὴν ὄργην τῷ Νεάντζῃ, τοῦτον προδοσίαν
 τοῦ ἀνδρὸς καὶ τὴν ἀποστασίαν καὶ ἀπὸ τῶν προειρογασμένων
 καὶ ἐξ ἄλλων προμαντευόμενος· ἐπὶ ξυροῦ γὰρ ἀκμῆς εἰστή-
 κει τὰ τοῦ πολέμου· καὶ διὰ τοῦτο περιυλακτοῦντα τὸν θυ- 10
 μὸν ὁ βασιλεὺς τέως ἐπέχεν, ἀπορῶν ἰὸ τηρικαῦτα, ὅτι καὶ
 δράσειεν. ὁ μὲντοι Νεάντζῆς μετὰ μικρὸν προσελθὼν καὶ
 τοῦ σφετέρου ἀποβάς ἵππου, ἄλλον ἠτείτο τὸν βασιλέα. καὶ
 δίδωσιν αὐτῷ παραχοῆμα ἵππον τῶν ἐκκρίτων μετὰ βασιλι-
 κῆς ἐφεστρίδος. εἰς ὃν ἀναβάς, ἐπεὶ τὰ τάγματα κατ' ἀλλή- 15
 V λων διὰ τοῦ μεσαιχιμίου ἤδη ἤεσαν, σχῆμα κατὰ τῶν Σκυ-
 θῶν ἵππασίας ποιησάμενος, τὴν ἀκακὴν τοῦ δόρατος ὀπισθεν
 στρέψας, πρὸς τοὺς ὁμογενεῖς φοιτᾷ, πολλὰ κατὰ τῆς βασι-
 λικῆς παρατάξεως αὐτοῖς παραινῶν. οἱ δὲ ταῖς ὑποθημοσύ-
 ναις αὐτοῦ χρώμενοι, καρτερόν τὸν μετὰ τοῦ αὐτοκράτορος 20
 συνάψαντες πόλεμον, τρέπουσι κατακράτιος. ὁ δὲ βασιλεὺς
 διασπασθεύσας τὰς φάλαγγας ὄρων καὶ φεύγοντας ἅπαντας,

3. ἐτιμωρήσατο: ἐπεπορεύσατο C et in margine P. 4. ἐπεξῆλθε
 C, ὑπεξῆλθε PG. 6. ἐταμιεύσατο CG. 8. τὴν om. G.
 11. τὸ om. G. 15. ἐπιβάς G. ἐπὶ PG, ἐπεὶ lac. Grono-
 vius. 20. τὸν add. C.

dacius designavit facinus, barbaro vere dignum et tam suspiciosum, quam temerario ausu. neque tamen imperator statim in barbarum, quemadmodum oportebat, animadvertit, nec in ius eum vocavit; sed exardescentem ira atque indignatione animum repressit, ne protereret praedam ordinesque turbaret. ac licet proditorem Neantzis atque defectionem mox futuram tum ex iis, quae admiserat, tum ex aliis colligeret, tamen iram in hominem tenuit dissimulavitque. cum enim res in ipso discrimine versaretur, nec imperator, quid ageret, haberet, effervescentem iracundia animum cohibuit. Neantzes autem brevi post adiit ad eum, et suo desiliens equo, alium ab imperatore poposcit. dari confestim imperator eximium ipsi atque regio ornatum strato iussit. quo consensu, cum exercitus in se iam vaderent, et ipse velut infestus in Scythas equitavit, sed hastae mucrone in nostros verso, suis se immiscuit popularibus, quibus multa de acie imperatoris praecepit. his consiliis barbari usi, gravi pugna commissa, imperatoris copias plane fundunt. qui cum disiectos ordines cerneret

ἐν ἀμηχανίᾳ γενόμενος, παρικινδυνεύειν ἀλόγως οὐκ ἤθελεν.
 ἔνθεν τοι καὶ τὰς ἡνίας στρέψας, μέχρι τοῦ ῥέοντος ποταμοῦ
 ἐγγὺς τοῦ Ρουσίου καταλαμβάνει. κάκειθεν τὸν χαλινὸν
 ἀνασειράσας, μετὰ τινων λογάδων ὡς ἐνὸν πρὸς τοὺς διώκον- C
 5 τας ἀπεμάχοντο, ἰππασίας κατ' αὐτῶν ποιούμενος, πολλοὺς
 μὲν κτείνων, ἔστι δ' οὗ καὶ αὐτὸς πληττόμενος. ἐπειδὴ δὲ
 ἐξ ἑτέρου μέρους καὶ Γεώργιος ὁ Πύρρος καλούμενος φεύ-
 γων τὸν ποταμὸν κατελάμβανεν, ἐμβριμησάμενος τοῦτον ὁ αὐ-
 τοκράτωρ μετεκαλέσατο πρὸς ἑαυτόν. ὡς δὲ τὸ ἴταμον τῶν
 10 Σκυθῶν ἴσῃα καὶ ὅτι ὄσαι ὄσαι πληθύνουσι, καὶ ἄλλων ἐρ-
 χομένων εἰς τὴν αὐτῶν ἀρωγὴν, τὸν μὲν Γεώργιον αὐτοῦ που
 καταλέλοιπεν μετὰ τῶν λοιπῶν, παραγγείλας μετὰ φειδοῦς
 ἀντικαθίστασθαι τοῖς Σκύθαις, μέχρις ἂν αὐτὸς ἐπανέλθοι.
 γοργῶς δὲ τοῦ ἵππου τὸ ψάλλιον περιστρέψας, τὴν περιάν
 15 τοῦ ποταμοῦ καταλαβὼν, εἴσεισιν εἰς τὸ Ρούσιον, καὶ ὄσους D
 τῶν φευγόντων στρατιωτῶν κείθι κατέλαβε, καὶ τοὺς αὐτό-
 χθονας ἅπαντας Ρουσιώτας, ὅποσοι στρατεύσιμον τὴν ἡλικίαν
 εἶχον, ἀλλὰ καὶ αὐτοὺς δὴ τοὺς ἀγρότας μετὰ τῶν ἰδίων
 ἀμαξῶν παρεκλεύσατο θᾶπτον ἐξεληλυθότας παρὰ τῆ χειλει
 20 τοῦ ποταμοῦ κατασιῆναι. τούτου δὲ θᾶπτον ἢ λόγου γεγοιό-
 τος, κατὰ στοιχοὺς τινὰς καταστήσας αὐτούς, αὐθις πρὸς
 τὸν Γεώργιον ἀναδεσφαιμῆκει, καίτοι ὑπὸ τετραταϊκοῦ κακοῦ

5. an ἀπεμάχετο?

6. μὲν CG, δὲ καὶ P.

δ' add. G.

8. τοῦτο G.

18. ἀλλὰ δὴ καὶ αὐτοὺς τοὺς ἀγρότας G.

19. τὸ χεῖλος CG.

21. κατὰ στοιχοὺς C, καταστοίχοις PG.

22. τετραταϊκοῦ C, τετραταίου PG. κακοῦ ὀίγους om. G.

omnesque in fugam datos, inops consilii, temere periclitari diutius
 noluit; versisque habenis usque ad fluvium prope Rusium fluentem
 recedit. tum vero equum sistens, cum primoribus nonnullis persequen-
 tes, quantum poterat, propulsavit, inectusque in eos, multos cae-
 dit, interdum et ipse vulneratur. ubi autem ex altera parte Georgius,
 cognomento Pyrrhus, fugiens ad fluvium pervenit, graviter hunc in-
 crepatum imperator ad se accessit. sed cum temeritatem Scytharum
 animadverteret, augerique in horas numerum eorum, aliis super alios
 auxilio venientibus, Georgio cum ceteris ibi relicto mandavit, ut
 modice Scythiis obsisteret, dum ipse reverteretur. dein celeriter equo
 converso, annem trahit, Rusiumque ingressus, quotquot fugientes
 illic milites invenit, indigenasque omnes Rusiotas, quicumque militari
 erant aetate, ipsos insuper rusticos cum plaustris suis prodire con-
 festim atque ad ripam fluminis consistere iubet. quibus dicto citius
 factis, postquam ordine quodam istos disposuit, ad Georgium recur-

ρίγους πιεζόμενος, ὡς καὶ τοὺς ὀδόντας ἀπὸ τῆς φρίκης προσ-
 αράσσειν. ἐπισυναχθὲν δὲ καὶ τὸ ἅπαν Σκυθικὸν στρατεύ-
 μα ὡς τὴν διττὴν ἐθεάσαντο παρόταξιν καὶ τὸν αὐτοκράτορα
 P. 213 οὕτως ἀγωνιζόμενον, τὸ φιλοκίνδυνον αὐτοῦ ἐπεγνωκότες καὶ
 ὅτι ὁ αὐτὸς κὰν ταῖς νίκαις κὰν ταῖς ἡτταῖς ἐστί, τὴν ἀνύ- 5
 ποιστον τούτου ἐπεγνωκότες ὁρμήν, ἐστήκεσαν μὴ ἀποθα-
 ροῦντες τὴν μετ' αὐτοῦ συμπλοκὴν. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ τὸ
 μέντοι ὑπὸ ρίγους συνεχόμενος, τὸ δὲ πλείστον ὅτι οὐπω οἱ
 σκεδασθέντες ἅπαντες ἔφθασαν συνεληλυθέναι, ἴστατο καὶ
 αὐτὸς παραθέων καὶ μετριῶς ἱππιάζομενος καὶ κατ' αὐτῶν 10
 θάρσος ἐνδεικνύμενος. συνέβαινε οὖν ἄμφω τὰ στρατεύματα
 ἀτρεμοῦντα μέχρις ἑσπέρας ἐστάναι. ἐπεὶ δὲ ἡ νύξ ἦδη
 V. 169 προῆι, ἀμαχητὶ πρὸς τὰς ἰδίας ἐπανέστρεψαν παρεμβολάς.
 Βέβηδεδίεσαν γὰρ καὶ ἀποθαροεῖν οὐκ εἶχον τὸν πόλεμον. οἱ δέ
 γε κατὰ τὴν πρώτην μάχην ἄλλοι ἄλλαχοῦ σκεδασθέντες, κατὰ 15
 μικρὸν αὐθις πρὸς τὸ Ῥούσιον ἐπανήρχοντο. οἱ πλείους δὲ
 τούτων καὶ μάχης παντελῶς ἄγευστοι. ὁ δὲ γε Μοναστραῦς
 καὶ Οὐζᾶς καὶ ὁ Συνέσιος, ἄνδρες Ἀρηίφιλοι καὶ μαχιμώτα-
 τοι, διὰ τοῦ Ἄσπρου καλουμένου τῇ τότε διελθόντες χωρίον,
 ἀπόμαχοι καὶ αὐτοὶ τὸ Ῥούσιον καταλαμβάνουσι. 20
 10. Ὁ δὲ αὐτοκράτωρ ὑπὸ τοῦ συνέχοντος αὐτόν, ὡς
 ἔφην, ρίγους βιαζόμενος, κατεκλίθη μικρὸν ἑαυτὸν ἀνακτη-

4. οὕτως: τοσοῦτον P in margine.

5. κὰν ἐν ταῖς νίκαις G.

12. ἦδη om. G.

13. ἐπέστρεψαν G.

15. ἄλλοι ἄλλαχοῦ-

σε PG, ἄλλοσε ἀλλαγῆ P in margine, ἄλλαχοῦ C. an ἀλλαχόσε?

16. πρὸς: εἰς CG.

22. ἀνακτησάμενος G.

rit, licet frigore quartanae ita affectus, ut dentes colliderentur. Scytharum copiae ibidem congregatae, cum duplicem conspicerent Romanorum aciem atque contentionem imperatoris, cuius promptum ad pericula et in victoriis iuxta cladibusque immutatum animum noscent, impetum eius sustinere se posse desperantes, invadere non audebant. imperator autem, cum frigore correptus, tum maxime, quod dispersi fuga nondum omnes convenerant, stabat et ipse, circuiens ordines crebroque obequitans et hostibus ostentans animum. quo factum est, ut usque ad vesperam uterque exercitus loco non moveret; nox autem ubi adfuit, in sua uterque castra reversus est: metu enim acie discernere non audebant. interim dispersi prima pugna alius alio, paulatim Rusium revertebant; plerique eorum certamini omnino non interfuerant. Monastras autem Uzasque et Synesius, homines bellicosissimi, Aspro, qui dicitur locus, transito, proelii et ipsi expertes, Rusium perveniunt.

10. At imperator febris, qua aegrum eum fuisse docuimus, coa-

σύμενος. ἀλλ' ὁμῶς οὐδ' οὕτως ἤρέμει, σκεπτόμενος, τί ἂν
 χυρὴ τὴν αὔριον ποιῆσαι. προσελθὼν δ' ὁ Τατράνης, (Σκύ- C
 θης δὲ οὗτος ὁ ἀνὴρ πολλάκις αὐτομολήσας πρὸς τὸν αὐτο-
 κράτορα καὶ παλινδρομήσας αὐθις οἴκαδε καὶ τοσαυτάκις παρ'
 5 αὐτοῦ συμπαθείας ἀξιώθεις καὶ πολὺν τὸν πόθον εἰς αὐτὸν
 διὰ τὴν τοσαύτην ἀνεξικακίαν ἐσχηκώς,) τὰ ἔπερ αὐτοῦ ὄλη
 ψυχῇ καὶ φρονῶν καὶ πραγματευόμενος ἔφη. “ἐλπίς ἐστί
 μοι, βασιλεῦ, κατὰ τὴν αὔριον τοὺς Σκύθας κυκλώσαι ἡμᾶς
 καὶ οὕτω τὸν μεθ' ἡμῶν ἀναζητῆσαι πόλεμον. χυρὴ τοίνυν
 10 προλαβόντας ἔξω τῶν τειχῶν ἀγαζούσης ἡμέρας παρατάξα-
 σθαι.” ἐπαινέσας δὲ τοῦτον ὁ βασιλεὺς καὶ ἀποδεξάμενος
 τῆς βουλῆς, συνέθετο ἡλίου ἀνίσχοντος πέρας ταύτην λαβεῖν. D
 ὁ δὲ ταῦτ' εἰπὼν, ἀπελθὼν τοιαῦτα πρὸς τοὺς ἡγεμόνας ἀπε-
 στομάτισε τῶν Σκυθῶν. “μὴ ἐπαίρεσθε διὰ τὰς προγεγενη-
 15 μένας ἦτις τοῦ αὐτοκράτορος, μηδὲ ὀλιγοστοὺς ὄρωντες
 ἡμᾶς, τὴν μεθ' ἡμῶν ἀγαθαῖς ἐλπίσι θαρροεῖτε μάχην. ἄμα-
 χος τὴν ἰσχὺν ἐστὶν ὁ κρατῶν καὶ πολὺ μισθοφορικὸν ὅσον
 ἤδη ἐλπίζεται κυταλαβεῖν. καὶ εἰ μὴ τὴν μετ' αὐτοῦ εἰρη-
 νην σπάσῃσθε, τὰ σώματα ὑμῶν οἴωνοι ἔδονται.” τοιαῦτα
 20 μὲν τὰ τοῦ Τατράνη πρὸς τοὺς Σκύθας. ὁ δὲ γε αὐτοκρά-
 τωρ μελετήσας τοὺς κατὰ πεδιάδα νεμομένους ἵππους αὐτῶν P. 214

2. τὴν C, τὸ G, τὸν P. τατράνης G et in margine P. 4.
 τοσαύτης CG. 11. τοῦτο CG. 19. ἀποπιτύσεσθε G et in
 margine ἀποσπάσῃσθε. lege ἀσπάσῃσθε, ut supra 308, 17.

ctus, decubuit paullulum, quo se reficeret. verum ne tum quidem
 otiosus plane erat, sed circumspiciebat, quid postero mane facien-
 dum esset. talia meditantem adit Tatrane, (Scytha hic erat, qui cum
 saepius ad imperatorem transisset, atque ad suos rursus reversus
 esset, toties venia delicti et impunitate ab imperatore impetrata, ob
 hanc clementiam magno eum amore prosequabatur.) hic igitur imper-
 atori toto pectore studens, “suspicio, inquit, mihi est, imperator,
 crastino mane Scythas nobiscum circumventis proelium inituros esse.
 itaque oportet nos antevertere, et prima luce aciem ante moenia
 instruere.” laudavit virum imperator, probatoque consilio eius, oriente
 sole, quae suadebat, facere constituit. Tatrane autem, postquam ita
 ad imperatorem locutus est, Scytharum duces adiit, et “ne efferamini,
 inquit, propter victorias, quas de imperatore reportastis: neve quod
 exiguo nos numero videtis, vincendi fiducia proelium incipiatis. nam
 invicti roboris imperator est et multi auxiliarii milites iamiam ex-
 spectantur. nisi pacem cum eo complectamini, cadavera vestra vultu-
 ribus epulas dabunt.” haec Tatrane ad Scythas. imperator autem in-
 numeros, qui in campo pascebantur, Scytharum equos quotidie agrum

ἀναλαβέσθαι (ἦσαν δὲ παμπληθεῖς) ληϊζομένων ὀσμημέραι τὰς νύκτας τὴν ἡμεδαπὴν χώραν, μεταπεμψάμενος τὸν τε Οὐζᾶν καὶ τὸν Μοναστραῖν, ἐπέσκηψε μεθ' ἵππεων ἐκκρίτων ἐξ ὀπισθίων τῶν Σκυθῶν διελθόντας κατὰ τὸ περιόρθρον τὰς πεδιάδας καταλαβεῖν, καὶ τοὺς ἵππους ἅπαντας καὶ τὰ ἄλλα κτήνη σὺν αὐτοῖς νομεῦσιν ἀναλαβέσθαι, καὶ μὴ δεδιέναι παρεκελεύετο. “ἡμῶν γάρ, φησι, κατὰ πρόσωπον αὐτοῖς μαχομένων, ὑμεῖς ῥαδίως τὸ κελευσθὲν ἐκπληρώσετε.” οὐδαμῶς δὲ τοῦ σκοποῦ διημάρτηκεν. ὁ γὰρ λόγος ἔργον εὐθύς ἐγένετο. αὐτὸς δὲ τὴν κατ' αὐτοῦ τῶν Σκυθῶν ἐπέλευσεν προσιδόκιμον ἔχων, οὐκ ἐδίδου ἕπνον τοῖς ὀφθαλμοῖς, οὐδ' ἐπινυστάζων ὅλως ἦν. ἀλλὰ μεταπεμπόμενος δι' ὅλης νυκτὸς τοὺς στρατιώτας, καὶ μᾶλλον τοὺς τῆς τοξείας εἰδήμονας, πολλὰ περὶ τῶν Σκυθῶν ὠμίλει, ἐπαλείφων οἷον αὐτοὺς καὶ τὰ συνοίσαντα πρὸς τὴν ἐλπίζομένην ἐς νέετα μάχην ξυμβουλεύων, ὅπως δεῖ τόξον τείνειν καὶ βέλη πέμπειν, ἔστιν οὗ καὶ τοὺς ἵππους ἀνασειράζειν καὶ αὐθις ἐνδιδόναι τὸν χαλινόν, καὶ ἀποβαίνειν τῶν ἵππων, εἰ καὶ τοῦτο χρή. ἀλλὰ ταῦτα V. 170 μὲν τὰ τῆς νυκτὸς ἔργα. μικρὸν δὲ ὑπνώσας, ἐπεὶ τῆς ἡμέρας C ἤδη ἐπιφωσκούσης οἱ λογάδες ἅπαντες τῶν Σκυθῶν διαπεραιωθέντες τὸν ποταμὸν . . . τὸν πόλεμον ἀναζητεῖν ἐφίκεσαν, καὶ ἤδη πέρασ ὁ τοῦ αὐτοκράτορος ἐλάμβανε στοχασμός, (δεινὸς γὰρ

1. καὶ νυκτὸς G. 4. περιόρθρον τοὺς ἵππους τούτων καὶ ἄλλα κτήνη A. 7. παρεκελεύεσαιο CG. φησι add. A. αὐτῶν A. 8. ἐκπληρώσατε A. 10. προσδοκῶν A. 11. οὐδὲ A. 12. ἦν ὅλως G. 15. lege συνοίσοντα. vid. annotat. 20. ἐπιφωσκούσης CA, ἐπιφωσκώσης PG. 21. ποταμὸν τὸν πόλεμον CA.

nostrum noctu devastantium capere in animo habens, Uzam Monastramque arcessivit, eosque cum lectis equitibus hostium terga circumvectos, primo diluculo planitiem occupare, atque omnes equos ceteraque iumenta cum ipsis pastoribus capere iussit. addit “nolite metuere; nobis enim a fronte pugnantis, vos facile mandata exsequi poteritis.” nec spes eum fefellit; nam quod dixerat, statim eventum habuit. ipse Scytharum impetum exspectans, somnum illa nocte non vidit oculosque ne connivere quidem passus est. sed tota nocte milites, iaculatores maxime, arcessitos confirmavit ac multa ad usum pugnae postero die committendae edocuit, praecepitque, quomodo arcum tenderent et tela mitterent, subinde etiam equum vel refrenarent vel admitterent, vel, si opus esset, desilirent. haec nocte agebat; quiete autem modica sumpta, cum prima luce duces omnes Scytharum traiecto fluvio proelium capessuri viderentur, iamque coniectura impera-

ἦν προϋδέσθαι τὸ μέλλον, ἐμπειρίαν πολλὴν τῇ πυκνότητι τῶν
 ὄσημέραι κατ' αὐτοῦ ἐπανισταμένων πολέμων λαβῶν,) ἐπιβὰς
 παραχρῆμα τοῦ ἵππου, τὴν ἐνυάλιον ἠχῆσαι προσέειπτε σάλ-
 πιγγα, καὶ τὰς φάλαγγας καταστησάμενος, αὐτὸς ἐπὶ τοῦ με-
 5 τώπου εἰσῆκει. ὄρων δὲ τοὺς Σκύθας ἰταμώτερον ἢ πρότε-
 ρον ἐπικαταλαμβάνοντας, παραχρῆμα τοὺς τῆς τοξείας εἰδή-
 μονας ἀποβῆναι τῶν ἵππων καὶ βιάδην κατ' αὐτῶν ἰέναι ἐπέ- D
 σκηψεν καὶ συνεχῆ τὰ τόξα τείνειν. τὸ δὲ γε λοιπὸν τῆς
 παρατάξεως κατόπιν τούτων ἔετο καὶ αὐτὸς ὁ αὐτοκράτωρ,
 10 τὸ μέσον διέπων τοῦ στρατεύματος. οἱ δὲ τοῖς Σκύθαις μετα-
 τόλμης προσέβαλον. καρτερᾶς δὲ τῆς μάχης γεγονυίας, τὸ μὲν
 τῇ πυκνότητι τῶν βελῶν, τὸ δὲ καὶ τὸν τοῦ Ῥωμαϊκοῦ συν-
 τάγματος συναοπισμὸν ὄρωντες καὶ αὐτὸν δὴ τὸν αὐτοκράτορα
 ἐκθύμως μαχόμενον, ἐκδειματωθέντες παλιμπόρευτοι γεγό- P. 215
 15 νασι, τὸν ποταμὸν εἰς τὸνπίσω σπεύδοντες διαπερᾶν, πρὸς
 τὰς σφῶν ἄρμαμάξας τὴν φυγὴν ποιούμενοι. ἐδίωκον γὰρ
 ὕλους ῥυτῆρας ἀφέντες οἱ τῆς Ῥωμαϊκῆς φάλαγγος, οἱ μὲν
 τοῖς δόρασι κατὰ τῶν μεταφρένων παίοντες, οἱ δὲ τοῖς βέλεσι
 • τούτους βάλλοντες. πολλοὶ μὲν οὖν πρὸ τοῦ παρὰ τὸ χεῖλος
 20 ἐρφακέναι τοῦ ποταμοῦ ἀναίρεθέντες πίπτουσι, πολλοὶ δὲ καὶ
 ἀνὰ κράτος φεύγοντες ταῖς δίναις ἐμπίπτοντες τοῦ ποτάμοῦ
 παρυσυρόμενοι ἐναπεπνίγοντο. ἐκθυμότερον δὲ ἀπάντων κατὰ B

7. τῶν ἵππων ἀποβῆναι ἐπέσκηψε καὶ βιάδην χωρεῖν κατὰ τῶν
 σκυθῶν. καρτερᾶς δὲ A. 8. τῆς add. G. 12. τῇ πυκνότητι
 A, τὴν πυκνότητι PG. 16. ἀμάξας A. 17. Ῥωμαίων CG.
 21. ἀνὰ κράτος A, ἀνακράτος PG. 22. ἀποσυρόμενοι G.
 ἐναπεπνίγοντο CAG, ἀπεπνίγοντο P.

toris evaderet, (nam acutus erat in praecipendis futuris magnamque
 sibi experientiam ex proeliis quotidie commissis paraverat.) equo
 statim conscenso, signum dari iussit, instructaque acie, in fronte stetit
 ipse. cumque Scythas vehementius quam antea irruere animadver-
 teret, confestim iaculatores descendere equis iubet et pedibus proce-
 dere, nulla iaculandi intermissione facta. quos sequebantur reliquae
 copiae ipseque imperator in media curans acie. audacter illi Scythas
 aggrediuntur; ac postquam acriter pugnatum est, barbari, et propter
 telorum multitudinem, et quoniam confertam Romanorum aciem im-
 peratoremque ipsum fortissime pugnantem videbant, metu terga ver-
 tunt fluviumque iterum traicere festinant, carraginem repelentes. in-
 sequebantur toto impetu Romanorum ordines, partim hastis terga
 pulsantes, partim iaculis ferientes. itaque multi, priusquam ad fluvii
 ripam pervenirent, percussi cecidere; multi sine respectu fugientes,
 amnis gurgitibus hausti, misere perierunt. fortissime omnium illo die

τὴν ἡμέραν ἐκείνην οἱ περὶ τὸν αὐτοκράτορα διαπονούμενοι
θεράποντες ἤγωνίσαντο. ἦσαν γὰρ ἀκμηῆτες ἅπαντες. ὁ δὲ
γε αὐτοκράτωρ ἔκδηλος ἀριστεὺς κατὰ ταυτηνὴν τὴν ἡμέραν
ἀναδειχθεὶς, νικητὴς πρὸς τὴν ἰδίαν παρεμβολὴν ὑπέστρεψεν.

11. Ἐπὶ τρισὶν οὖν ἡμέραις αὐτοῦ που διαναπαυσάμε- 5
νος, ἐκεῖθεν ἀπώρας καταλαμβάνει τὴν Τζουρουλόν. σκοπή-
σας δὲ, ὡς χρὴ μὴ ταχέως ἐκεῖθεν μεταστῆναι, τύφρον ἀπο-
C χρῶσαν πρὸς τὸ ἀνατολικώτερον μέρος τοῦ πολιχνίου ταῖς
προσοῦσαις αὐτῷ δυνάμεσι διορῦζας, τὴν τε βασιλικὴν σκη-
νὴν καὶ τὰς σκευὰς ἀπάσας εἶσω τούτου κατέθετο. οἱ δὲ γε 10
Σκύθαι ἐπιόντες καὶ οὗτοι κατὰ τῆς Τζουρουλοῦ, ἐπειδὴ προ-
καταλαβεῖν τὸν αὐτοκράτορα ταύτην ἠμηκόεισαν, διαβεβηκό-
τες τὸν ἀνὰ τὴν πεδιάδα ῥέοντα ποταμὸν ἄγχοῦ που τοῦ πο-
λιχνίου τούτου, (Ξηρόγυψον τοῦτον ἐγχωρίως κατονομάζουσι,)
τὸν χάρακα ἐπήξαντο, μεταξὺ ὄντες τοῦ τε ποταμοῦ καὶ τοῦ 15
πολιχνίου. καὶ οἱ μὲν ἦσαν ἔξωθεν τὴν πόλιν ταύτην κυ-
κλώσαντες· ὁ δὲ βασιλεὺς ἔνδον ἐναπείληπτο καθάπερ πολιορ-
D κούμενος. ἀλλ' ἐπεὶ νύξ κατέλαβεν, ἄλλοι μὲν ῥα θεοὶ τε καὶ
ἄνθρωποι ἰπποκορυσταί, τοῦτο δὴ τὸ τῆς Καλλιόπης Ὀμήρου,
εὔδον· τὸν δὲ αὐτοκράτορα Ἀλέξιον οὐκ ἔχε νήδυμος ὕπνος. 20
ἀλλὰ διηγρῦνει τε καὶ ἀνέλπιτε λογισμούς, ὅπως τὸ θρόνος

4. ἐπανεστρεψεν A. 5. τρισὶν οὖν A, τρισὶ γούν PG. αὐ-
τόθι A. ἀναπαυσάμενος A. 9. τε om. A. 10. γε add.
A. 11. σκύθαι τὸν οὕτω πως ἐγχωρίως ποταμὸν τὸν καλού-
μενον ξηρόγυψον διαβεβηκότες τὸν χάρακα ἐπήξαντο A. 15.
ὄντες om. A. τε om. A. 19. τὸ Ὀμήρειον A. 20. εἶ-
χεν C. ἡδυμος C. 21. ὁ γε . . . πνει A. ἀνέλπιτε
A. lege ἀνέλπιτε.

imperatoris domestici pugnauerunt; erant enim omnes ipso aetatis
flore. imperator autem, qui heroem sane virtute excellentem hoc die
se probavit, victor in castra reversus est.

11. Trium ibi dierum quiete capta, Tzurulum proficiscitur;
unde cum non ita cito movendum censeret, castra idonea magnitu-
dine copiis, quae tum aderant, ad orientalem oppidi metatus partem,
tabernaculum regium vasaque omnia ibi deposuit. Scythae et ipsi
Tzurulum adibant; sed ut praeoccupatum oppidulum ab imperatore
audiverunt, trajecto amne, qui per planitiem haud procul fluit (Xe-
rogypsum indigenae eum appellant,) castra amnem inter et oppidulum
posuerunt. atque hi quidem urbem illam circumsidebant; imperator
intus quasi obsessus tenebatur. nox ubi adsuit, ceteri quidem dii ac
proeliatores, ut Calliope Homeri ait, dormiebant, at imperator Ale-
xius dulci haud declinavit lumina somno, sed vigil dispiciebat ani-

τῶν βαρβάρων τέχνη καταγωνίσηται. ἰδὼν τοίνυν ὡς τὸ πολίχνιον τοῦτο ἢ Τζουρουλὸς ἐπὶ λόφου ἀνεξηκότος τετείχι- V. 171
στο, τὸ δὲ βάυβαρον ἄπαν κάτω που περὶ τὴν πεδιάδα ἄπαν
ἠύλισατο, ἐπεὶ μὴ ἀποχωρῶσαν πρὸς τοσαῦτα πλήθη δύναμιν
5 εἶχεν, ὥστε τὴν μετ' αὐτῶν ἀποθαρρῆσαι μάχην κατασυστά-
δην, ἐπινοεῖται τι καὶ μάλα εὐμήχανον. ἀναλαβόμενος τὰς
τῶν οἰκητόρων ἀμάξας καὶ ταύτας ἀφελὼν ἀπὸ τῶν ἐπικραβ-
βάτων, τοὺς τε τροχοὺς τούτων καὶ τοὺς ἄξονας ἄνω κα-
τέσχε, καὶ οὕτως ἔξω τοῦ τείχους ἐπὶ τῶν κρηδένων
10 ἐφεξῆς ἀπαιωρεῖ διὰ τινων καλωδίων ἐναποδεσμονυμένων ταῖς P. 216
ἐπάλξεσι τῶν τειχῶν. καὶ ἅμα τε τοῦτο ἐνενόησε καὶ εἰργά-
σατο. καὶ μιᾶς ὥρας ἐναπεκρέμαντο κύκλω οἱ τροχοὶ μετὰ
τῶν ἄξόνων, ὥσπερ τινὲς ἐφεξῆς κυκλοὶ κείμενοι, καὶ ἀλλή-
λοις ἐγγίζοντες καὶ τοῖς ἄξοσιν αὐτῶν ξυνδεσμούμενοι. πρῶ-
15 θεν δὲ ἀναστὰς καὶ αὐτὸς τε ὀπλισάμενος καὶ τοὺς ἄλλους
ὀπλίσας, ἔξῃ τοῦ τείχους, ἀντιμετώπους στήσας τοὺς στρα-
τιώτας τοῖς βαρβάροις. συνέβαινε δέ, ἐφ' ἃ μέρη τὰ κύκλα
τῶν τροχῶν ἀπηώρηται, ἐπ' ἐκεῖνα καὶ τοὺς ἡμετέρους στρα-
τιώτας ἴστασθαι καὶ ἀντικρὺ κεῖσθαι κατὰ μίαν γραμμὴν τὸ
20 ἀντίθετον. καὶ τὸ ἐντεῦθεν αὐτὸς μέσον τῆς ἀμφ' αὐτὸν πα- B

1. καταγωνίσηται A, καταγωνήσηται P, κατασοφίσηται CG. ἰδὼν
— τετείχιστο om. CG. 2. an ἀνεστηκότος? 3. ἄπαν al-
terutrum delendum. 5. ἀποθαρρῆσαι C, ἀναθαρρῆσαι PG.
8. τοῦτων add. A. κατέχειν G. 10. ἐφεξῆς om. A. διὰ
καλωδίου A. ἀποδεσμονυμένων A. 11. ἐνενόησε καὶ C,
ἐπενόησέ τε καὶ PG. 13. ἀλλήλοις C, ἀλλήλους PG. 14.
δεσμούμενοι CG. 15. ἀναστὰς, ὀπλισθέντας τοὺς στρατιώτας
ἔξῃ τοῦ τείχους, ἀντιμετώπους στήσας τοῖς βαρβάροις A.
17. τοῖς βαρβάροις τοὺς στρατιώτας G, τοῖς τοὺς στρ. βαρβά-
ροις P, recte C. 20. μέσον A, μέσης P, μὲν CG. vid. an-
notat.

mo, quomodo audaciam barbarorum arte superaret. itaque Tzuroalum oppidulum cum in eminenti colle situm esset, barbarorum autem exercitus totus planitiem obtineret, quoniam non satis copiarum habebat, ut adversus tantam multitudinem cominus pugnaret, astum excogitavit callidissimum. plastra incolarum cogit; tum rotas et axes, a reliquis plaustorum partibus seiunctas, extrinsecus e summo muro ordine continuo suspendit, funibus ad murorum pinnas alligatis. quod consilium simul ut cepit, statim exsecutus est, uniusque horae spatio suspensae erant circa axibus connexae rotae, veluti orbes inter se contingentes. diluculo imperator surgens sese ipse armat, ceterosque armari iussos moenibus mox educit in hostes. accidit autem, ut qua parte rotarum orbes pendebant, ibi Romana explicaretur acies, atque

ρατάξεως ἐσθηκῶς, συνεβούλευεν, ἐπὶ ἢ σάλπιγξ τὸ ἐννάλιον ἠχήσῃ, ἀποβάνας τῶν ἵππων τοὺς στρατιώτας σχολῇ καὶ βιάδην κατὰ τῶν ἐναντίων χωρεῖν, τόξοις τὰ πολλὰ χρωμένους καὶ ἀκροβολισμοῖς, καὶ τὴν φύλαγγα τῶν Σκυθῶν εἰς ἑαυτοὺς προκαλεῖσθαι· ἐπὶ δὲ τούτους παρασυρέντας καὶ ἐπ' αὐ- 5 τοὺς ἐγκεκραγίας τοὺς ἵππους θεάσαιντο, προτροπάδην ὀπισθορμήτους γενομένους ὀλίγον διαιρεθῆναι τηρικαῦτα διχῆ εἰς δεξιὸν τε καὶ εὐώνυμον μέρος, καὶ χώραν δοῦναι τοῖς ἐναντίοις ἐς τοσοῦτον, ἕως ἂν τοῦ τείχους πλησίον γένοιτο. τούτου δὲ γεγονότος, παρήγγελλο τοῖς ἄνωθεν ἐσθηκῶσιν ἀπὸ 10 τοῦ τείχους, ὀηνίκα τὴν σχίζαν τῶν φαλάγγων θεάσαιντο, ξίφεσι τὰ καλῶδια κόπτειν καὶ ἀφεῖναι τοὺς τροχοὺς μετὰ τῶν ἀξόνων ἄνωθεν κάτω κατακρημνίζεσθαι. ἐγένετο ταῦτα κατὰ τὸ τοῦ βασιλέως παράγγελμα. καὶ ἀθρόοι μὲν ἐπαρῶξαντες ἦσαν οἱ Σκύθαι σὺν ἀλαλαγμῷ βαρβαρικῇ ἰππότῃ 15 κατὰ τῆς ἡμεδαπῆς παρατάξεως, πεζῇ καὶ βιάδην κατ' αὐτῶν ἱεμένων πάντων, μόνου δὲ τοῦ αὐτοκράτορος ἐπόχου συγκατιόντος αὐτοῖς. οἱ δὲ κατὰ τὴν τοῦ αὐτοκράτορος τέχνην ὀλίγον γόνυ γοννὸς ἀμείψαντες καὶ οἶον ἀναποδίσαντες, δι- 20 σχίσθησαν ἀπ' ἀλλήλων, ὡς οὐκ ἄν τις ἤλπισεν, ὥσπερ θυ- ραν τοῖς βαρβάροις πλατυτάτην εἰς τὴν εἴσοδον ὑπανοίξαν- 2

2. ἠχήσῃ C, ἐπιβοήσσει P, ἐμβοήσσει A, ἐνηχήσῃ τὸ ἐννάλιον G.
 5. αὐτὸ A. 8. τε om. G. 9. ἐς τοσοῦτον om. A. 11.
 τὴν om. G. 13. ἐγένοντο οὖν A. 14. παράγγελμα, πεζῇ
 A. lege ἐπαρῶξαντες. 15. ἦσαν G. 17. ἱεμένων πάν-
 των κατ' αὐτῶν AG. ἱεμένων correxi hic et infra. 18. οἱ δὲ:
 αὐτίκα γοῦν οἱ μὲν τοῦ βασιλέως, κατὰ τὴν ἐκείνου τέχνην, γό-
 νυ A. 21. πλατυτάτον A. ὑπανοίξαντες A, ἀνοίξαντες CG,
 ἀνέφξαντες P.

exadverso hostilis exercitus staret. ipse mediam tenens aciem, suis edixit, ut, quum primum classicum cecinerit, omissis equis, lento gradu in Scythas vaderent eosque eminus lacescendo in se elicerent. iam si hos cernerent, equis incitatis, irruere, in fugam se conicerent; sed paullulum dextrorsum sinistrorsumque discedentes, hostibus locum darent tantisper, dum ad muros accessissent. quod ubi conspexissent, qui in moenibus stabant, gladiis funes dissecare rotasque cum axibus deorsum praecipitare iubentur. fiunt imperata. Scythae conferto agmine, truci sublato clamore, equis aggrediuntur, dum nostri pedibus lente procedunt, solo imperatore equo vehente. dein hi ex imperatoris consilio genua presso gradu alternantes et quasi recedentes, in duas partes discedunt praeler expectationem, ita ut aditum ad oppidum barbari haberent amplissimum. qui ubi per hoc aciei quasi ostium penetrarunt, rotae impetu ultra cubitum a muro ablatae, (nam

τες· καὶ ἅμα οἱ μὲν Σκύθαι εἶσω τοῦ στομίου τῆς ἐκατέρω- D
 θεν φαλαγγος ἐγεγόνεισαν, οἱ δὲ τροχοὶ μετὰ τινας ῥοίζου
 καὶ καταφορᾶς ἐνεχθέντες, ὑπὲρ πῆχυν ἀπὸ τοῦ τείχους ἑκα-
 στος ἐραλλόμενοι, ἅτε τῶν κυρτοτήτων ἐκάστου τροχοῦ ἀπο-
 5 κρουθεισῶν ἐκ τοῦ τείχους καὶ οἶον ἀποσφενδονηθεισῶν,
 εἰς μέσδους τοὺς ἰππότητας τῶν βαρβάρων ἐξεκυλίσθησαν, ὄν-
 μιν λαβόντες σφοδρότεραν. τὸ μὲν καὶ ἀπὸ τῆς ἀθροῦς κα-
 ταφορᾶς τῇ φυσικῇ πειθόμενοι βάρει, τὸ δὲ καὶ ῥοπήν λα-
 βόντες ἀκάθεκτον ἀπὸ τοῦ κατάντους τόπου, σφοδρῶς τε τοῖς P. 217
 10 βαρβάροις ἐνέπιπτον καὶ πανταχόθεν αὐτοὺς περιέθλιβον, τὰ
 σκέλη τῶν ἵππων ὡσεὶ θερίζοντες, καὶ ἀμφοτέρω ἐκατέρω-
 θεν ἀπὸ τε τῶν ἐμπροσθίων καὶ ὀπισθίων μερῶν διατεμνόμε-
 νοι, ὀκλιάσαι τοὺς ἵππους, ἐφ' ἃ μέρη τὴν πληγὴν ἀνεδέξαντο,
 κατηνάγκασαν καὶ τοὺς ἰππότητας συγκαταβαλεῖν. ὧν ἐπαλλή- V. 172
 15 λων καὶ συγγῶν πιπτόντων, ἐξ ἐκατέρου δὲ καὶ τῶν στρατιω-
 τῶν κατ' αὐτῶν ἱεμένων, καὶ δεινῆς τῆς μάχης τοῖς Σκύθαις
 πανταχόθεν ἐφισταμένης, οἱ μὲν τοῖς πεμπομένοις ἀνηροῦντο
 βέλεσιν, οἱ δὲ διὰ τῶν δοράτων ἐπλήττοντο, τῶν δὲ λοιπῶν οἱ B
 πλείους ὑπὸ τῶν τροχῶν σφοδρῶς καταφερομένων συνωθούμε-

1. καὶ ἅμα: οἱ δὲ γε σκύθαι σὺν ἀλαλαγγῇ βαρβαρικῇ κατὰ τῆς
 ῥωμαϊκῆς περατάξεως ἰπποῖται συρρήξαντες, εἶσω τοῦ στομίου A.
 τῶν ἐκατέρωθεν φαλάγγων CG, τῶν ἐκατέρων φαλάγγων A.
 3. ἐνεχθέντες ὑπὲρ πῆχυν, ἀπὸ PG. interpunctionem mutavi. 4.
 ἀφελόμενοι CG. τροχῶν CG. 6. τῶν βαρβάρων ἰππο-
 τας G. 7. σφοδρότατην CG. καὶ om. G. 8. βάρει P.
 9. τοῦ τόπου P, τόπου CG, τόπου A. 11. om. A. κατὰ
 τὰ βάρβαρα G, τὰ βάρβαρα C. 10. ἀνέπιπτον C. 13.
 ἐδέξαντο CG. 14. ἐπαλλήλων A, ἐπ' ἀλλήλων PG. 15. πι-
 πτόντων ἐξ ἐκατέρων, καὶ τῶν A. 17. ἀπανταχόθεν G. τοὺς
 πεμπομένους G. 19. κατ' αὐτῶν φερομένων A.

orbes earum, repercussi muro, tanquam machina emittebantur,) in me-
 dios equites barbarorum devolvebantur; ac partim sua praecipitantes
 mole, partim declivitate loci vim nactae, vehementer in barbaros in-
 currebant ab omni parte eos affligebant, crura equorum quasi
 demetentes; cumque anteriora aliis, aliis posteriora frangerent, pro-
 cumbere equos, qua parte ictus acceperant, et deicere equites coge-
 bant. quorum cum alii post alios magno numero caderent, utraque
 insuper ex parte milites nostri advolarent, acri undique certamine
 orto, alii sagittis obtruncantur, alii hastis; reliqui plerique irruentium
 rotarum impetu ad amnem compulsi, fluctibus obruuntur. postridie
 cum superstites Scythas proelium repetere, suos autem bono omnes
 animo esse animadverteret, armari hos iussit; sumtisque et ipse ar-

νοι πρὸς τὸ ῥεῦμα τοῦ ποταμοῦ ἀπεπνήγησαν. τῇ δὲ μετ' αὐτήν, ἐπεὶ πάλιν τοὺς καταλειφθέντας Σκύθας πρὸς πόλεμον ὀρμῶντας ἑώρα, τοὺς ὑπ' αὐτὸν ἄπαντας τεθαρρηκότας κατανοήσας, ὀπλίσασθαι παρεκελεύσατο. σιδηροφορήσας δὲ καὶ αὐτὸς καὶ πολέμου σχῆμα διατηρώσας, πρὸς τὸ πρᾶνὲς κά- 5 τεισιν. εἶτα δὴ τὰς φάλαγγας ἐπιστρέψας κατὰ πρόσωπον τοῖς Σκύθαις ἴστατο, ἐφ' ᾧ τὸν μετ' αὐτῶν, ὡς ἐνόν, συνάψαι πόλεμον. αὐτὸς μὲν οὖν τὴν μέσσην τῶν ταγμάτων εἶχε χώραν. μάχης δὲ καρτερᾶς γενομένης, τὴν νικῶσαν τηρικαῦτα 10 Σπαρ' ἐλπίδας αἱ Ῥωμαϊκαὶ εἶχον φάλαγγες, καὶ ἐδίωκον τούτους ἀκρατῶς. ἐπεὶ δ' ἴκανὸν διάστημα τούτους ἑώρα διώκοντας ὁ αὐτοκράτωρ, δεδιὼς μὴ λοχῶντές τινες αἰφνιδίως ἐπεισπεσόντες τοῖς Ῥωμαίοις παλίντροπον τὴν τῶν Σκυθῶν φυγὴν ἀπεργάσωσται, καὶ προστεθέντες τούτοις καὶ οἱ φεύγοντες μέγα τὸ δεινὸν τῇ Ῥωμαϊκῇ στρατιᾷ ἐπάξωσιν, ἵππα- 15 σίας πικρὰς ποιούμενος, ἀνασειράζειν τοὺς χαλινοὺς καὶ τοὺς ἵππους ἀναψύχειν τοῖς στρατιώταις ἐκέλευεν. οὕτω γοῦν κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἄμφω διαστήτην τὰ στρατεύματα. οἱ μὲν γὰρ φυγάδες, ὁ δὲ βασιλεὺς χαιρών νικητῆς λαμπρὸς πρὸς τὴν ἰδίαν παρεμβολὴν ἐπάνεισιν. οἱ δὲ Σκύθαι κατα- 20 κράτος ἠττηθέντες μεταξὺ τοῦ Βουλγαροφύγου καὶ τῆς μικρᾶς Νικαίας τὰς σκηνὰς ἐπήγγυντο. χειμῶνος δὲ ἤδη ἐπι-

2. πάλιν om. A. πόλεμον ἑώρα τεθαρρηκότας ὁ βασιλεὺς· καὶ αὐτὸς τὰς οικείας φάλαγγας καιασιτησάμενος, καὶ τὴν μέσσην τῶν ταγμάτων ἐπέχων χώραν, κατ' αὐτῶν ἵεται. καὶ μάχης αὐθις καρτερᾶς A. 11. δὲ G. διαστήματος G. τούτους διώκοντας ὁ αὐτοκράτωρ εἶδε G. 17. ἐκέλευεν G. 18. lege διεστήτην. an respexit Hom. II. I, 6.? 19. γὰρ om. A. 20. οἱ δὲ : οὕτω μὲν οὖν οἱ σκύθαι A. 21. βουλγαροφύτου A.

mis, ubi aciem instruxit, in declivitate collis descendit. dein ordinibus fronti Scytharum oppositis, constitit, ut pugnam, quantum posset, committeret. ipse mediam tenuit aciem. pugna atroci commissa, Romani praeter spem victoria potiti, barbaros acriter persequabantur. verum ubi satis longe hos insecutos imperator vidit, veritus, ne forte insidiae repente in Romanos coortae non solum fugam Scytharum sisterent, sed adiunctis etiam, qui fugiebant, magnam exercitui Romano cladem inferrent, crebro obequitans suos, ut subsisterent equisque requiem darent, admonuit. sic illo die uterque disiunctus est exercitus, Scythis fugientibus, imperatore victoriae compote manifestae in castra redeunte. Scythae funditus victi, Bulgarophygon inter et Nicaeam parvam castra posuerunt. hieme autem iam ineunte, imperator in urbem revertendum statuit, quo et se et maiorem exerci-

καταλαβόντος, δεῖν ἔγνω ὁ αὐτοκράτωρ εἰς τὴν βασιλεύουσαν ἐπανελθεῖν, ἐφ' ᾧ ἑαυτὸν τε καὶ τὸ πλεόν τοῦ στρατοπέδου τῶν πολλῶν ἀγώνων ἐπανακτῆσασθαι. διελόμενος οὖν τὰς δυνάμεις, καὶ εἰς ἀντίπαλον μοῖραν ἀποκρίνας, ὅποσοι εὐψυ-
 5 χότεροι τοῦ παντός ἦσαν στρατεύματος, ἡγεμόνας τούτων τὸν P. 218
 τε Ἰωαννάκην καὶ τὸν Μαυροκατακαλῶν Νικόλαον προεβύλλετο, περὶ ὧν πολλάκις φθάσας ὁ λόγος ἐδήλωσεν, ἐντειλάμενος αὐτοῖς ἐν ἐκάστῳ μὲν τῶν πολιχνίων ἀποχωῶντας εἰσαγαγεῖν στρατιώτας εἰς τὴν αὐτῶν φρουράν, πεζοὺς δὲ ἐξ
 10 ἀπύσης τῆς χώρας μετὰ ἁμαξῶν καὶ τῶν ταύτας ἔλκόντων βοῶν ἐξελάσαι. βουλόμενος γὰρ ἕαρος ἐπιστιμένου τῆς κατὰ τῶν Σκυθῶν καρτερώτερον ἀνθ᾽ἕξοθαι μάχης, προεμελέτα τε καὶ ἠυτρέπιζε τὰ συνοίσοντα. οὕτω γοῦν ἅπαντα δεόντως διαθέμενος, ἐπανερχεται πρὸς τὸ Βυζάντιον.

2. καὶ τὸ στρατόπεδον A. 3. ἀγώνων: καμμάτων A. ἐπανακτῆσασθαι, τὸν Ἰωαννάκην καὶ τὸν μαυροκατακαλῶν, ἡγεμόνας ἐν τοῖς κατὰ δύοσι μέρεσιν, ἐντειλάμενος αὐτοῖς ἀποχ. εἰσαγαγεῖν στο. εἰς τὴν τῶν ἐκεῖσε πολιχνίων φρουράν A. 6. Ἰωαννάκην A, Ἰωάννην PG. 7. ὁ λόγος φθάσας G. 8. ἐν om. G. εἰσάγειν G. 12. καρτερώτατα G. 13. δεόντως add. A.

tus partem ex multis laboribus reficeret. copiis igitur bifariam divis-
 sis, qui alacriores erant totius exercitus milites, eos, ut hostem propul-
 sarent, selegit. his praefecit Iohannacem et Maurocatalaconem Ni-
 colaum, quorum saepius supra mentionem fecimus, mandans, ut ido-
 neis oppida praesidiis firmarent, pedites autem ex universa regione
 cum plaustris eaque trahentibus hubus abducerent. nam vere inse-
 quente bellum adversus Scythas maiori vi instauraturus, providit iam
 et paravit, quae sibi profutura opinabatur. tali modo rebus próbe
 dispositis, Byzantium revertitur.

ΑΛΕΞΙΑΣ Η.

ALEXIADIS LIBER VIII.

ARGUMENTUM.

Imperator ad Choerobacchos cum Patzinacis proeliatur (1). victoria potitus, Cpolin redit (2). hostibus nihilominus insolenter ad urbem usque excurrentibus, imperator Aenum movet (3). castra ad Lebunium metatur (4). Comanorum adventantium ope Patzinacae delentur (5). Comani clam discedunt; ipse Byzantium repetit (6). Arieba et Ubertopulus coniurationis poenas dant. Iohannes Comnenus, Dyrrhachii praefectus, insimulatur proditionis (7). quo crimine, intercedente Isaacio patre, ab imperatore liberatur (8). Gregorii Gaurae coniuratio (9).

P. 221
V. 175
1. Μεμαθηκώς ὁ αὐτοκράτωρ, ὡς ἀπόμοιράν τινα οἱ Ἰῶν Σκυθῶν ἡγεμόνες ἀπολεξάμενοι κατὰ τῶν Χοιροβάχων ἐξέπεμψαν, καὶ προσδόκιμος ἢ τούτων ἄφιξις ἦν, ὁποῖος ἐκεῖνος θερμοουργὸς περὶ τὰς ἐγχειρήσεις καὶ τοῖς αἰφνιδίους αἰεῖ

ΑΛΕΞΙΑΔΟΣ βιβλίον η' AG. 1. Μεμαθηκώς: Ἐνθα (leg. μαθῶν) πάλιν τοὺς σκύθας εἰς χοιροβάχους σκηνώσαντας, καὶ ἀπειροπληθεῖς ὄντας, ὡς καὶ μέχρι τοῦ δεκάτου φθάσαντας, καὶ πάντα ληίσασμένους· ἐξελθὼν τῆς πόλεως κατὰ τὴν παρασκευὴν τῆς ἀπόκρουσας καὶ ὡσεὶ πεντακοσίους μόνους τῶν οικείων μεθ' ἑαυτοῦ ἐκλεξάμενος, (excidit ὀπλίσας) ἑαυτὸν ὁ βασιλεὺς σὺν τοῖς ἀμφ' αὐτόν, ἐντὸς τοῦ κάστρου τῶν χοιροβάχων εἰσεληλύθειν (leg. εἰσεληλύθει) νυκτὸς. καὶ κλείσας τὰς πύλας A.

1. **I**mperator ubi didicit, Scytharum duces selectam copiarum partem adversus Choerobacchos misisse, earumque iamiam instare adventum, ut erat alacer atque in subitis etiam periculis nunquam non paratum se praebens, licet septimum nondum diem in regia transe-

ὡς προπαρασκευασμένος δεικνύμενος, μήπω ἐβδόμην ἡμέραν
 ἐν τοῖς βασιλείοις διαναπαυσάμενος, μηδὲ βαλανεῖου τυχών,
 μηδὲ τὸν ἐκ τοῦ πολέμου κοινορτόν ἀποτιναξάμενος, παρα-
 χρῆμα τοὺς ἐπὶ τῆς φρουρᾶς τῆς πόλεως ἑταγμένους καὶ B
 5 ὀπόσοι νεύλεκτοι, ἀναλαμβάνεται ὡσεὶ πεντακοσίους τὸν ἀρι-
 θμόν, καὶ ὀπλίσας δι' ὅλης νυκτός, κατὰ τὸ περίορθρον ἔξεισι.
 τηνικαῦτα δὲ δῆλην καθίστησι τὴν αὐτοῦ πρὸς τοὺς Σκυθῶν
 ἔξελυσιν. τοῖς δὲ ἔξ αἵματος καὶ ἀγχιστείας προσήκουσιν
 αὐτῷ συγγενέσι καὶ τοῖς ἄλλοις, ὀπόσοι τῆς μεῖζονος τύχης
 10 ἦσαν καὶ τῷ στρατιωτικῷ συντάγματι συγκατελεγμένοι, (πα-
 ρασκευὴ δὲ ἦν ἡ τῆς ἀπόκρεω) ταυτὶ διὰ τῶν ἀποστολέων
 παρακελευσάμενος· ὡς ἄρα γούν “ἐγὼ μὲν ἄπειμι τὴν τῶν C
 Σκυθῶν κατὰ τῶν Χοιροβάκχων ὄξειαν μεμαθηκῶς κίνησιν,
 ὑμεῖς δὲ ἀλλὰ κατὰ τὴν ἑβδομάδα τῆς τυροφάγου στρατεύ-
 15 σατε πρὸς ἡμᾶς. τὰς γὰρ μετὰ τῆς τε παρασκευῆς τῆς
 ἀπόκρεω καὶ τῆς τυροφάγου δευτέρας ἡμέρας ἡμῖν ἐφίημι εἰς
 μικρὰν τινα ὀρασιώνην, ὡς μὴ βαρὺς τις καὶ ἀδιάκριτος δό-
 ξαιμι.” ἐκεῖνος μὲν οὖν παραχρῆμα κατευθὺ Χοιροβάκχων
 ἦλανε, καὶ εἰσελθὼν κλείει τὰς πύλας· τὰς δὲ κλεῖς αὐτὸς
 20 ἀναλαμβάνεται. εἶτα τοὺς εὐνοὺς ἅπαντας τῶν θεραπόντων
 περὶ τὰ κρήδεμνα καθίστησι τοῦ τείχους, ἐγκελεύόμενος μὴ D

1. post ἡμέραν add. P ξαντόν, om CG. 8. lege ἐξέλευσιν τοῖς
 τε ἔξ. 9. συγγενέσιν P, συγγενέσι G. 10. στρατιωτικῷ
 συντάγματι F, Ρωμαϊκῷ στρατεύματι PG. 11. ἡ om. G. 15.
 τὰς: τὰ CG. τε om. G. 16. εἰς add. F. 17. τις om. G.
 21. περὶ τὰ κρήδεμνα τοῦ τείχους ἐπαγρυπνεῖν ἐγκελεύεται, μὴ
 που Λ. ἐγκελεύόμενος: παραγγέλλας G.

gisset otiose, nec lavatione usus esset, nec pulverem bello collectum excussisset, tamen e vestigio et praesidiarios urbis milites et quicumque recens conscripti erant, convocat numero fere quingentos; quos cum nocte armasset tota, circa diluculum exit. tum demum adversus Scythas se proficisci palam ostendit, missis, qui cognatis affinibusque suis et ceteris, qui nobili loco nati militiae erant adscripti, (erat autem feria sexta ante dominicam carnisprivii,) haec nuntiarent: “equidem ego de repentina Scytharum in Choerobacchos incursione certior factus, eo iam proficiscor; vos tyrophagi hebdomade cum copiis auxilio mihi veniatis; quod enim temporis inter carnisprivii feriam sextam et secundam tyrophagi interest, id ad quietem vobis indulgeo paullulam, ne severior atque importunus videar.” itaque ille recta Choerobacchos tendit, ingressusque oppidum obserat, clavesque ipse sumit. dein quos habuit fidos famulos, omnes in muri pinnis disposuit, cohortatus, ut segniter ne agerent, sed intente circumspiciendo caverent, ne quis civium muro ascenso colloquia cum

ἀναπεπτωκένας, ἀλλ' ἐπαγρουπνοῦντας περιαθρεῖν τὰ τεῖχη, μὴ πού τις ἀνελθὼν καὶ προκύψας ἑμιλήσειε τοῖς Σκυθαῖς. ἀνίσχοντος δὲ τοῦ ἡλίου, καὶ οἱ ἐλπίζόμενοι τῶν Σκυθῶν καταλαβόντες κατὰ τὸν συγκεκολλημένον τῇ τείχει τῶν Χοιροβάκχων ἀνχένα ἕστησαν. ἕξ ὧν τηρικαῦτα ἀποκριθέντες ὡσεὶ 5 ἕξ χιλιάδες εἰς προνομὴν διεσκεδάσθησαν, ἐφθακότες μέχρως P. 222 αὐτοῦ τοῦ Δεκάτου, ὡσεὶ δέκα σταδίου τῶν τειχῶν ἀπέχοντος τῆς βασιλίδος τῶν πόλεων. ἕξ οὖν, οἶμαι, καὶ τὴν ἐπωνυμίαν ἐκίησατο. οἱ δὲ λοιποὶ αὐτοῦ που διαμεμενήκεσαν. ὁ δὲ βασιλεὺς ἀνελθὼν διὰ τοῦ τείχους εἰς τὰς ἐπάλξεις, πε- 10 ρισκόπει τὰς πεδιάδας καὶ τοὺς βουνούς, εἴ που καὶ ἕτερα δύναμις τούτοις ἔπεισιν, ἢ εἴ που λόχους καθίσαντες μελετῶσιν τὸν τούτοις ἴσως προσβαλεῖν ἐπιχειρήσοντα κατασχεῖν. ὡς δ' οὐδὲν τι τοιοῦτον ἐθεάσατο, (περὶ δευτέραν τῆς ἡμέρας B ὥραν ὅρᾳ τούτους οὐ πρὸς μάχην ἠτύρησιμένους, ἀλλὰ πρὸς 15 τροφὴν καὶ ἀνάπαισιν ἀποκλίναντας,) πλῆθος δὲ πολὺ τούτοις ὄρῶν καὶ τοῦ μετ' αὐτῶν κατὰ συστάδην μὴ κατατολιμῶν πολέμου, ἐν δεινῷ ἐποιεῖτο, εἰ τὴν ἅπασαν ληϊσάμενοι χώραν, καὶ αὐτοῖς τοῖς τείχεσι τῆς βασιλευούσης τῶν πόλεων προσπελάσαιεν, καὶ ταῦτα αὐτοῦ ἐκεῖθεν ἐξεληλυθότος, ἐφ' ᾧ τού- 20 τος ἀποσοβῆσαι τῆς χώρας. μετακαλεσάμενος οὖν τοὺς ὑπ'

1. ἐπαγρουπνοῦντας C, ἀπαγρουπνοῦντας P, ἀπαγρουπνεῖν καὶ ἀθρεῖν G. 5. ὡσεὶ χιλιάδες ἕξ A. 11. ἕτεραι δυνάμεις CG.
 12. ἢ add. A. καθίσαντες : ποιήσαντες A. 13. ἴσως τὸν τούτοις PG, recte A. ἐπιχειρήσαντα A. 14. τι om. G.
 περὶ — ἠτύρησιμένους om. A. 16. τροφὴν A, τροφὴν PG.
 ἀποκλίναντας τούτους ἑώρα, παραχρημα διὰ τῆς ἀπονενεκνίας A.
 τούτους CG. 17. lege κατασυστάδην. 20. ἐξεληλυθότος C, ἐληλυθότος PG.

Scythia sereret. oriente sole expectatae Scytharum turmae collem muro Choerobacchorum adjacentem occupant. ex quibus ad sex milia selecti, pabulatum in omnem circa regionem excurrerunt, usque ad Decaton locum, decem fere stadia ab urbe distantem, unde etiam nomen traxit. ceteri in eo, quod dixi, iugo remanserunt. imperator, conscensis murorum pinnis, campos collesque lustrabat oculis, si forte et aliae Scytharum copiae adessent dispositivè insidiis eum, qui aggressurus esset, capere in animo haberent. tale quid ubi non animadvertit, (secunda diei hora Scythas vidit, nihil minus quam pugnam cogitantes, cibo se atque quieti dedere,) cum ingenti multitudine acie decernere non ausus, turpe existimabat, si omni late regione direpta, ipsis regiae urbis moenibus appropinquarent, praesertim cum ipse ad arcendas eorum incursiones inde egressus esset. con-

αὐτὸν στρατιώτας καὶ τὴν γνώμην αὐτῶν δοκιμάσαι βουλό- V. 176
 μενος, ἔφη· “οὐ χρὴ ἀποδειλιᾶν πρὸς τὸ πλῆθος τῶν Σκυ- C
 θῶν ἀφοροῶντας, ἀλλ’ εἰς θεὸν ἠλπικότας τὸν μετ’ αὐτῶν συν-
 ἄψαι πόλεμον, καὶ εἰ μόνον ὁμογνωμονήσαιεν, πέποιθα ὡς
 5 ἤτιθέσομεν αὐτοὺς κατὰ κράτος.” τῶν δὲ ἀπειναινομένων
 πάντη καὶ πρὸς τὸν λόγον ἀναβαλλομένων, ἐκεῖνος εἰς φόβον
 ἐμβάλλων πλείονα τοὺς αὐτοῦ καὶ ἀνεγείρων εἰς κίνδυνον,
 φησὶν· “ἐὰν οἱ εἰς προνομίην ἐξελθόντες ἐπανέλθοιεν αὐθις
 καὶ μετὰ τῶν παρόντων ἐνωθεῖεν, προὔπτος ὁ κίνδυνος. ἢ
 10 γὰρ καὶ τὸ κάστρον παρ’ αὐτῶν κατασχεθήσεται καὶ ἡμεῖς
 παρανάλωμα φόνου γενησόμεθα, ἢ παρ’ οὐδὲν ἡμᾶς λογισά- D
 μενοι, ἴσως τοῖς τείχεσι τῆς πόλεως προσπελάσαντες, οὐκ ἐγ-
 χωρήσουσιν ἡμῖν εἰς τὴν βασιλίδαν πόλιν εἰσελθεῖν, αὐτοῦ που
 περὶ τὰς πύλας αὐτῆς ἀλλισάμενοι. λοιπὸν κινδυνεῦσαι ἡμᾶς
 15 χρὴ καὶ μὴ ἀνάνδρως ἀποθανεῖν. ἐγὼ μὲν οὖν ἤδη ἔξειμι
 καὶ ὁπόσοι βούλεσθε, προεκδραμόντος ἐμοῦ καὶ ἐς μέσον τῶν
 Σκυθῶν εἰσπηδήσαντος, συνέψεσθε, ὁπόσοι δὲ τοῦτο οὐ δύ-
 νασθε ἢ μὴ βούλεσθε, μηδὲ τῶν πυλῶν ἐκτὸς γένησθε.” πα- P. 223
 ραχρῆμα γοῦν διὰ τῆς ἀπονενευκνίας ὡς πρὸς τὴν λίμνην
 20 πύλης, ὄπλισάμενος ἔξεισι. καὶ παραδραμῶν τὰ τεῖχη καὶ
 μικρὸν παρεγκλίνας, ἐξ ὀπισθίων τοῦ ἀγένορος ἄνεισιν. οὐδὲ
 γὰρ συνέψεσθαι τούτῳ διέγνω τοὺς μετ’ αὐτοῦ πρὸς τὸν κα-

4. εἰ δὴ μόνον G. an ὁμογνωμονήσαιμεν? 7. an τοὺς
 μετ’ αὐτοῦ? 8. εἰσελθόντες C. 10. καὶ prius C, κατὰ PG.
 11. φόνου παρανάλωμα G. γενηθησόμεθα G. 20. καὶ alterum
 om. A. 22. συνέψεσθαι τούτῳ P in margine, συναψαι τοῦτο PG.

vocatis igitur militibus, animum eorum exploraturus, “non decet, in-
 quit, despondere animum, conspecta multitudine Scytharum, sed deo
 confidentes, pugnam committere; modo in eadem omnes sententia
 simus, certo spero, fore ut funditus eos vincamus.” ad ea illi cun-
 ctari rennereque. tum imperator etiam maiorem suis iniecit metum,
 ac periculo eos excitans, “ad pabulandum, inquit, qui egressi sunt,
 si redierint, seque cum his, qui adsunt, coniunxerint, certum sane
 praesensque periculum erit. nam aut expugnabunt castellum, nobis-
 que mors erit parata, aut pro nihilo nos putantes, ad ipsa urbis moe-
 nia accedent atque ab aditu nos intercludent, portis circumsessis.
 quare nil restat, nisi ut experiamur ultima et fortiter moriamur. ego
 certe iam egredior, et qui volet, praecurrentem me et in medios Scy-
 thas irruentem sequatur; quicumque id non potestis aut non vultis,
 nec porta egrediamini.” itaque extemplo porta, quae ad lacum ver-
 git, armatus exit, murosque celeriter praetergressus, postquam paul-
 lulum declinavit, a tergo iugum conscendit. nam ad apertum cum

τασυστάδην μετὰ τῶν Σκυθῶν πόλεμον. καὶ πρῶτος αὐτὸς
 δόρυ σπασάμενος, ἐς μέσους Σκύθας ἐαντὸν ὤθησε, παίσας
 τὸν πρῶτος αὐτῷ ὑπαντίαςαντα. ἀλλ' οὐδ' οἱ σὺν αὐτῷ
 στρατιῶται τῆς μάχης ἀπελείφθησαν, κἀντεῦθεν τοὺς μὲν
 πλείους ἐκτείναν, τοὺς δὲ καὶ ζωορίαν ἤγον. εἶτα ὅποια ἐκεί- 5
 Βνος μηχανᾶσθαι εἰώθει, τὰς τῶν Σκυθῶν ἐσθῆτας τοὺς στρα-
 τιῶτας ἀμφιέντυσι καὶ τῶν Σκυθικῶν ἵππων ἐπιβῆναι κελεύει,
 τοὺς δὲ ἵππους τῶν στρατιωτῶν καὶ τὰς τούτων σημαίας καὶ
 τὰς ἀποτιμηθείσας τῶν Σκυθῶν κεφαλὰς παραδούς τισι τῶν
 εὐνοουστέρων, παραλαβόντας προσεέταξεν εἶσω τοῦ κάστρου γε- 10
 νέσθαι ἀπεκδεχομένους αὐτόν. ταῦτα τοίνυν οὕτως οἰκονο-
 μήσας ἐκεῖνος, μετὰ τῶν Σκυθικῶν σημαῶν καὶ τῶν τὰ Σκυ-
 θικὰ ἀμφία περιβεβλημένων στρατιωτῶν κἀτεισιν ὡς πρὸς
 τὸν ἀγχοῦ Χοιροβάχων ῥέοντα ποταμόν, ὅπου καὶ τοὺς ἀπὸ
 τῆς προνομῆς ὑποστρέφοντας Σκύθας ἐνόμιζε διελθεῖν. οἱ 15
 δὲ γε προνομεῖς ἐκεῖνοι θεασάμενοι τούτους ἰσταμένους ἐκείσε
 C καὶ νόμισαντες Σκύθας καὶ αὐτοὺς εἶναι, ἀφυλάκτως τού-
 τοις προσπίπτοντες, οἱ μὲν ἀνῆροῦντο, ἄλλοι δὲ καὶ κα-
 τείχοντο.

2. Ἐσπέρας δὲ καταλαβοῖσης, (σάββατον δὲ ἦν,) ἐπα- 20
 νέροχεται μετὰ τῶν δορυαλώτων εἰς Χοιροβάχους. καρτερή-

1. κατὰ σκυθῶν G.	5. πλείονας CG.	ζωορίας AG.
ὅποιος G.	10. παραλαβόντας om. A. non male.	κάστρου
χοιροβάχου A.	14. ὅπου: ἐνθα A.	15. διελθεῖν ἤλιπεν A.
16. γε add. A.	17. σκύθας καὶ αὐτοὺς A, καὶ αὐτοὺς σκύ-
θας G, καὶ Σκύθας αὐτοὺς P.	18. προσπίπτουσι CG. ante
οἱ μὲν add. PG καὶ, om. AC.	ἄλλοι: οἱ G.	καὶ om. A.
21. εἰς Χοιροβάχους add. A.		

Scythis proelium suos secuturos se non esse intellexerat. primus ipse
 stricto gladio in medios Scythas invehitur, et qui primus sibi obviam
 fit, prosternit; nec qui eum sequebantur milites, non omittunt pugnare.
 quo factum est, ut plerosque caederent, nonnullos etiam caperent.
 dein ut solebat dolos intendere, Scytharum vestibis suos induit,
 equosque Scythicos conscendere iussit; suorum equos et signa mili-
 taria, una cum praecisis capitibus Scytharum hominibus certis aspor-
 tanda in oppidum tradidit, dato negotio, ut se ibi praestolarentur.
 haec postquam ita constituit, ipse cum signis Scytharum militibus-
 que, Scythicas indutis vestes, ad amnem prope a Choerobacchis
 descendit, qua traiekturos putabat Scythas istos a pabulando rever-
 tentes. qui cum hos ibi stantes conspicerent, Scythas et ipsos esse
 rati, incaute incurrunt: pars trucidantur, alii capiuntur.

2. Sub vesperam (erat autem sabbatum) cum captivis revertitur
 Choerobacchos, ubi posterum diem commoratur. illucescente altero die

σας δὲ καὶ τὴν ἐπιούσαν, ἀγαζούσης ἤδη τῆς δευτέρας,
 ἐξῆλθε τοῦ κάστρου. καὶ διελὼν τοὺς ὑπ' αὐτόν, ἔμπροσθεν
 μὲν εἰσήγαγε τοὺς τὰς τῶν Σκυθῶν σημαίας κατέχοντας, ὅπι-
 σθεν δὲ τοὺς δορυαλώτους τῶν Σκυθῶν, παρὰ χωριτῶν ἕκα-
 5 στον τούτων κατεχομένους. τὰς δὲ ἀποτιμηθείσας κεφαλὰς
 δόρασι περιπέρας, παρ' ἑτέρων αὐθις ἐν τούτοις ἀπαιώρου. V. 177
 μένας παρεκελεύσατο οὕτω τὴν ὁδοιπορίαν ποιῆσθαι. τού-
 των δὲ ὅπισθεν, ἐκ διαστήματος μετρίου ἀπέχων, μετὰ τῶν D
 ὑπ' αὐτόν καὶ τῶν συνήθων τοῖς Ῥωμαίοις σημαίων ἐπόμενος
 10 ἦν. ἀγαζούσης δὲ τῆς ἀπόκρουστος κυριακῆς, ὁ Παλαιολόγος
 θερμοουγὸς ὢν περὶ τὰς πολεμικὰς πράξεις, πρὸ τῶν ἄλλων
 ἐξεληλύθει τοῦ Βυζαντίου. τὸ δὲ ὀξύροπον τῶν Σκυθῶν
 ἐπιστάμενος, οὐκ ἀπεριμερίμωως τὴν ὁδοιπορίαν ἐποιεῖτο. ἀλλ'
 ἀποδιελὼν τῶν συνεφεπομένων αὐτῷ θεραπεόντων ὀλίγους, πα-
 15 ρεκελεύσατο αὐτοῦ προεκτρέχειν διάστημα, καὶ τὰς πεδιάδας
 καὶ τὰ ἄλση καὶ τὰς ὁδοὺς περιαθρεῖν, ἵν' εἴ πού τις τῶν
 Σκυθῶν ἀναφανεῖεν, ταχὺ ὑποστρέψαντες ἀπαγγείλωσιν αὐ- P. 224
 τῷ. οὕτω γοῦν πορευόμενοι, ἐπεὶ κατὰ τὴν πεδιάδα τὴν οὕτω
 καλουμένην Διμυλίαν τοὺς τὰ Σκυθικὰ περιβεβλημένους ἀμ-
 20 φία καὶ Σκυθικὰς σημαίας ἐθεάσαντο, εἰς τοῦπίσω ἀναστρέ-
 ψαντες, τοὺς Σκύθας ἤδη καταλαμβάνειν ἔφασαν. ὁ δὲ πα-
 ραχρῆμα ἐν τοῖς ὅπλοις ἦν. κατὰ πόδας δὲ καὶ ἕτερος ἐλθὼν,
 διενίστατο λέγων, ὡς ὅπισθεν τῶν τύχα Σκυθῶν ἐξ ἱκανοῦ

3. εἰσήγαγε τὰς τῶν σκυθῶν σημαίας καὶ τοὺς ταύτας κατέχον-
 τας A. 4. ἕκαστον τούτων om. A. 5. παρεχομένους A.
 6. αὐθις: τούτων δὲ ὅπισθεν A. 8. μετρίου αὐτὸς ἐπόμενος
 ἦν μετὰ τῶν ὑπ' αὐτόν A. 23. ὡς om. CG.

oppido egressus, bifariam divisis copiis, in primo agmine locat eos, qui
 Scytharum signa tenebant; quos sequebantur captivi Scytharum, ab
 indigenis quisque ducti; capita autem praecisa Scytharum alios rur-
 sus hastis fixa gestare sicque viam ingredi iussit. modico post hos
 intervallo ipse cum suis signisque Romanorum usitatis agmen claud-
 bat. carnisprivii autem dominica Palaeologus, ut erat ad bellum im-
 piger, ante ceteros Byzantio exierat; cumque celeritatem Scytharum
 probe nosset, non sine cura iter faciebat. itaque aliquot ex
 famulis, quos comites habebat, intervallo praecedere, et campos sal-
 tusque et vias circumspicere iussit, ut, si forte Scytharum aliqui ap-
 parerent, statim reversi nuntiarent. tali modo iter facientes, ubi in
 planitie, quae Dimylia vocatur, illos Scytharum vestibus indutos mi-
 lites Scytharumque signa conspexerunt, reversi Scythas iam advenire
 edixerunt. Palaeologo e vestigio arma expediente, statim alter adest
 nuntius, qui affirmat, hos, qui Scythae viderentur, intervallo modico, Ro-

διαστήμιτος Ῥωμαϊκαὶ ἀνεφάνησαν σημαῖαι καὶ στρατιῶται
κατόπιν θέοντες. οἱ μὲν οὖν ταῦτα ἀπαγγέλλοντες τὸ μέντοι
Βέστοχαζοντο τῆς ἀληθείας, τὸ δὲ καὶ παρεστοχάζοντο. τὸ μὲν
γὰρ κατόπιν ἐλαῦνον στράτευμα ὡς ἀληθῶς Ῥωμαϊκὸν ἦν καὶ
τοῖς σχήμασι καὶ τοῖς πράγμασι, καὶ ὁ βασιλεὺς αὐτῶν ἤγε- 5
μόνευε, τὸ δὲ προπορευόμενον καὶ Σκυθικῶς ἐστιαλμένον τῆς
Ῥωμαϊκῆς μὲν ἦσαν ἅπαντες στρατιῆς, Σκυθικὰς δὲ στόλους
ἡμφιέννυτο, τοῦτο μὲν καὶ οὕτως ἐσχηκότες, ὥσπερ ἦσαν
ἄμφιασάμενοι ταύτας κατὰ τὸ τοῦ αὐτοκράτορος παρῶγγελημα,
ὁποῖαν ὡς φαινόμενοι Σκύθαι τοὺς ὄντως Σκύθας ἐξαπατή- 10
κασιν, ὡς φθάσας ὁ λόγος ἐδήλωσε· τοῦτο δὲ καὶ ἀπεχρή-
C σατο τηρικαῦτα ὁ βασιλεὺς τῇ σκευῇ τῶν Σκυθῶν πρὸς τὴν
τῶν ἡμεδαπῶν ἐξαπάτην τε καὶ φενάκην, ἵνα οἱ προεντυχά-
νοντες αὐτοῖς ὀρρωδοῖεν, ὥσπερ Σκύθαις τοῖς στρατιώταις
ἡμῶν ἐπιπίπτοντες, καὶ ἅμα παρέχοι στρατηγικόν τε καὶ ὕπιον 15
γέλωτα φόβῳ ἕνυμμεμιγμένον· πρηνὴ γὰρ φοβηθῆναι σιγῶς,
ἐθάρρον τὸν βασιλέα κατόπιν θεώμενοι. οὕτως ἀφόβως ὁ
αὐτοκράτωρ τοὺς ὑπαντῶντας ἐμορμολύττετο. ἀλλὰ πρὸς μὲν
τοὺς ἄλλους ὁ φόβος ἦν ἐκ τῶν φαινομένων, ὁ δὲ γε Πα-
λαιολόγος πολυπειρίᾳ τοὺς ἅπαντας ὑπερβάλλων, καὶ εἰδῶς 20
D ὁποῖως ἐστὶν Ἀλέξιος περὶ τὰς μηχανὰς ποριμώτατος, ἐγνώ-
ρισεν αὐτίκα, ὅτι Ἀλεξίου τοῦτο τὸ μηχανήμα, καὶ ἐαντόν τε

2. μέντοι καὶ G. 4. γὰρ add. C. 8. καὶ om. G. 13.
τε om. G. 15. ὕπιον: ἥπιον G et in margine P. 18.
ὑπαντιῶντας G. 22. τὸ add. CG.

manorum subsequi signa et milites properantes. quod qui nuntiabant, partim assecuti erant rem, partim aberrarunt. nam id quod sequebatur agmen, ut habitu et specie, ita re ipsa Romanum erat, et imperator id ductabat; qui vero praeibant milites, ii quidem omnes Romani erant, sed vestibus induti Scytharum, quoniam partim eodem incedebant habitu, quo se imperatoris iussu ornaverant, cum Scytharum speciem ementiti veros Scythas fallerent, ut supra exposuimus; partim etiam imperator tum Scythico ornatu abutebatur ad fallendos nostros eludendosque, ut qui istis occurrerent, perterreserent, in Scythas sese incidisse rati, simulque militarem iis sine periculo moveret iocum, terrore mixtum. nam priusquam timerent aperte, animum revocabant, imperatorem pone conspicati. tali modo inanem occurrentibus terrorem iniecit. ac ceteros quidem pavor invasit propter ea, quae simulata erant; Palaeologus autem, qui omnes rerum usu superaret Alexiumque in fingendis dolis sagacissimum cognosset, intellexit statim, fraudem hanc Alexii esse, animumque et ipse recepit, et ceteros confirmavit. iam vero etiam cousanguineorum af-

θαρραεῖν ἀνέπειθε καὶ τοὺς ἄλλους ἐκέλευεν. ἤδη δὲ καὶ τὸ
 πλῆθος ἄπαν τὸ κατοπιν συνέρρωγεν, ἐκ τῶν συγγενῶν καὶ
 τῶν καθ' αἷμα προσηκόντων ξυγκείμενον. ἔσπεινδον γάρ, ὡς
 ᾔσαντο, φθῆσαι τὸν αὐτοκράτορα κατὰ τὰ πρὸ τούτου συγκεί-
 5 μενα. φθῆσαι γὰρ τοῦτον συνέθεντο μετὰ τὴν ἀπόκρουσιν, κα-
 θάπερ εἴρηται πρότερον, ἐν τῇ τυροφάγῳ. οὐ μὴν ἐφθῆσαν
 ἐκεῖνοι ἐξεληλυθότες τῆς πόλεως, καὶ ὁ βασιλεὺς τροπαιοῦχος
 ἐπάνεισι. καὶ κατὰ τοῦτο συμμίζαντες αὐτῷ οὐκ ἂν ἐπέι-
 σθησαν, ὅτι ὁ βασιλεὺς αὐτός ἐστι τροπαιοφορῶν, οὕτω τὴν
 10 νίκην ὀξέως ἐξεργασάμενος, εἰ μὴ τὰς κεφαλὰς τῶν Σκυθῶν
 ἐμπεπηγμέναις ἰώρων ἐπ' ἄκρων δοράτων καὶ τοὺς ἐπιλοιπούς,
 οὓς τὸ ξίφος οὐπω ἐξέτεμε, δεσμώτας ἠγμένους καὶ ἐξηγκωνι- P. 225
 σμένους, καὶ ἄλλον ἐπ' ἄλλῳ ἀγόμενον καὶ συρόμενον. τὸ γὰρ V. 178
 τάχος τῆς στρατηγίας τὸ θαῦμα ἐποίει· πλὴν τοσοῦτον μαν-
 15 θάνω περὶ Γεωργίου τοῦ Παλαιολόγου, (οἱ γὰρ συμπαρόντες
 ἡμῖν διηγοῦντο,) ὡς ἐσχετλίαζε τε καὶ τοῦ καθυστερῆσαι τοῦ
 πολέμου ἑαυτὸν ἐμέμφετο καὶ ὅτι μὴ συμπαρήν τῷ αὐτοκρά-
 τορι κλέος τοσοῦτον ἀραμένη ἐπὶ τῇ ἀπροσδοκῆτῳ νίκῃ τῶν
 βυρβάρων τούτων. συμμετασχεῖν γὰρ κάκεῖνος εὐκλείας το-
 20 σαύτης καὶ πάνυ ἐβούλετο. περὶ δὲ τοῦ αὐτοκράτορος ἐκεῖνο
 ἂν τις εἴποι τὸ ἄσμα τοῦ Δευτερονομίου τότε καὶ τελούμενον
 καὶ ὀρώμενον "πῶς διώζεται εἰς χιλίους καὶ δύο μετακινή- B

2. συνέρρωγεν G et in margine P. 9. οὕτω — ἰώρων om. G.
 12. οὐπω om. G. ἐπέτεμε G. an ἐξέτεμε? vid. annotat. 14.
 τὸ om. G. 20. τὸν αὐτοκράτορα G.

finiumque turba omnis, quae remanserat, urbe exibat, imperatorem
 ex pacto, ut sibi videbatur, propere secuta. quippe adventus eorum
 post carnisprivium, quemadmodum supra diximus, tyrophagi hebdomade
 constitutus fuerat. sed priusquam urbe egressi essent, imperator
 victor iam revertitur; atque in ipso reditu obviam ei facti, non
 persuasissent sibi, imperatorem ipsum victorem esse, tam brevi partis
 tropaeis, nisi Scytharum capita hastis infixa conspexissent, ceterosque,
 qui ferro nondum occiderant, victos et manus post terga ligatos,
 alium post alium duci trahique. nam celeritas expeditionis movit
 admirationem; praeterquam quod Georgium Palaeologum comperi,
 (nam qui praesentes tunc erant, mihi enarrant.) conquestum esse,
 seque ipsum vituperasse, quod aere urbe profectus esset, neque
 bello una cum imperatore interfuisset, tantam gloriam inexpectata
 de Scythia victoria consecuto. nam particeps et ipse tantae laudis
 esse magnopere cupiebat. in imperatore autem dixerit aliquis illud
 Deuteronomii tum quidem et perfectum et conspectum esse: "quomodo
 persequatur unus mille et duo fugent decem millia?" nam tantum non

σουσι μυριάδας;” μονορουχὶ γὰρ καὶ ἐκείνο καιροῦ ὁ βασι-
 λεὺς Ἀλέξιος, πρὸς τοσοῦτον βαρβάρων πλῆθος ἐαντιὸν ἀντι-
 καταστήσας, τὸ βάρος ὄλον τοῦ πολέμου μέχρι καὶ τῆς νίκης
 αὐτῆς καλῶς διφυκονομήσατο. εἰ γὰρ τις τοὺς συνόντας λο-
 γίσαιτο, ὅποσοι τε ἦσαν καὶ ποδαποί, καὶ οὕτως ἀντιπαρα- 5
 βάλλοι τὰ τοῦ αὐτοκράτορος μηχανήματα καὶ τὸ τοῦτου πο-
 λύτροπον μετὰ τῆς ῥώμης καὶ τόλμης πρὸς τὸ βαρβαρικὸν
 πλῆθος καὶ τὴν ἰσχύν, μόνον ἂν ἐφεύροι τοῦτον τὰ τῆς νί-
 κης καταπραΰσαμενον.

C. 3. Οὕτω μὲν οὖν τρικαῦτα θεὸς τὴν παράδοξον ταύτην 10
 τῷ κρατοῦντι δέδωκε νίκην. εἰσερχόμενον δὲ ὄρωντες αὐτὸν
 οἱ Βυζάντιοι ἔχαιρον, ἐκπληττόμενοι τὸ τάχος, τὴν τόλμαν,
 τὴν περιδεξιότητα τοῦ ἐπιχειρήματος καὶ τὸ ἐξ ὑπογυῖου τρό-
 παιον, ἐπαιάνιζον, ἐσκίρτων, θεὸν ἀνύμνον, σωτήρα καὶ εὐ-
 εργέτην τοιοῦτον αὐτοῖς δεδωκότα. ὁ δὲ Μελισσηνὸς Νικη- 15
 φόρος δακνόμενος ἐπὶ τούτοις καὶ μὴ φέρων, ὅποια τὰ ἀν-
 θρώπινα, ἔφη “ἡ νίκη αὕτη χαρὰ μὲν ἀκερδῆς, λύπη δὲ ἀζή-
 μιμος.” οἱ μέντοι Σκύθαι ἀπειροπληθεῖς ὄντες ἀπανταχοῦ τῆς
 D ἐσπέρας διασπαρέντες, ἐληΐζοντο ἅπαντα, καὶ οὐδὲν τὸ παρὰ- 20
 παν τῶν συμπεσόντων αὐτοῖς τὴν ἐκείνων ἀκαδέκτον ἀνέκο-
 πτε τόλμαν. ἐνιαχοῦ δὲ τῆς ἐσπέρας καὶ πολίχνιά τινα κα-

3. μέχρι om. G. 11. αὐτὸν ὄρωντες A. 12. τὴν τόλμαν
 om. A. 13. τὸ: τοῦ PG, τὸ CA. 14. ἔσκαιρον, καὶ ἀνύμνον
 τὸν σωτήρα, ὁ εὐεργέτης τοιοῦτον αὐτοῖς δεδωκότα ἄνακτα A.
 18. ἀπανταχοῦ om. CG.

solus illo tempore imperator Alexius, cum ingenti barbarorum mul-
 titudini sese obiecisset, totam belli molem ita sustinuit, ut ipsam re-
 portaret victoriam. etenim si quis commilitones eius quot quales-
 que fuerint, reputaverit, et sic demum artes imperatoris et solertiam,
 cum virtute audaciaque coniunctam, barbarorum multitudini ac robori
 composuerit, solum hunc victoriam confecisse reperiat.

3. Ita tum temporis deus inopinatam hanc imperatori victoriam
 concessit. quem cum ingredientem Byzantii cernerent, admirati cele-
 ritate, audaciam, dexteritatem moliminis victoriamque subitam, læta-
 tari, laudibus efferre, exsultare ac deo gratias agere, qui hunc ipsis
 salutis auctorem defensoremque concessisset. Melissenus autem Ni-
 cephorus moleste hæc ferens atque, ut sunt homines, laude aliena
 dolens, “ista, inquit, victoria gaudium quidem sine lucro nobis, at
 hostibus dolor sine damno est.” ac sane Scythæ, cum innumeri es-
 sent et per totum Occidentem dispersi, omnia depopulabantur, nec
 quidquid iis acciderat, impotentem eorum audaciam refrenavit. non-
 nunquam etiam oppida expugnabant, ne iis quidem vicis temperan-

τεῖχον, μηδὲ τῶν ἀγχοῦ τῆς βασιλίδος τῶν πόλεων κομποπό-
 λειων φειδόμενοι, παραγενόμενοι καὶ μέχρις αὐτοῦ τοῦ οὔτω
 καλουμένου Βαθέος ἑνάκος, ἐν ᾧ καὶ τὸ ἐπ' ὀνόματι τοῦ εἰ P. 226
 μάρτυσι μεγίστου Θεοδώρου τέμενος ἴδρυνται. πολλοὶ μὲν
 5 γὰρ καὶ ἐφοίτων ἐντεύξεως τοῦ ἀγίου χάριν καθεκάστην·
 ὀπηρῖκα δ' ἢ κυριακὴ παρῆν, πάνδημον οἱ εὐσεβεῖς ἐποιοῦντο
 τὴν πρὸς τὸ ἱερόν τούτου τέμενος ἔλευσιν, παννύχιοι καὶ
 πυνημέριοι κύκλῳ τε καὶ κατὰ τὸν πρόδομον καὶ ὀπισθόδομον
 τοῦ νεῶ προσμένοντες. ἀλλὰ τοσοῦτον ὑπεσχύρισεν ἡ τῶν
 10 Σκυθῶν ἀκάθεκτος ὀρμή, ὡς μηδὲ τὰς πύλας ὑπανοῖσαι τοῦ
 Βυζαντίου τολμᾶν τοὺς εἰς τὸν μάρτυρα φοιτᾶν βουλομένους
 διὰ τὰς ἀθρόας ἐφόδους τῶν Σκυθῶν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν τὰ
 εἰς ἡπείρου τῆς ἐσπέρας προσπεσόντα τῷ αὐτοκράτορι δεινά.
 οὐ μέντοι γε οὐδὲ τὰ κατὰ τὴν θάλατταν ἀνέτως εἶχεν, ἀλλὰ B
 15 καὶ λίαν ἐπικινδύνως, τοῦ Τζαχᾶ αὐθις στόλον κτησαμένον
 καὶ τὰ παρὰ θάλατταν ἅπαντα κατατρέχοντος. ἐπὶ τούτοις V. 179
 οὖν ὁ βασιλεὺς ἠνιάτο καὶ ἤσχαλλεν, ἀπανταχόθεν βαλλόμε-
 νος ταῖς φροντίσιν. ἐπειδὴν δ' ἠγγέλη τούτῳ, ὡς ἤδη καὶ
 πλείονα στόλον ἐκ τῶν παραλίων κτησάμενος ὁ Τζαχᾶς καὶ
 20 τὰς ἐπιλοίπους, ὧν προφθάσας κατέσχε νήσων, πορθήσας,
 καὶ κατὰ τῶν ἐσπερίων χωρῶν διανοεῖσθαι ἐπικεχείρηκε, καὶ

1. post ἀγχοῦ add. PG ἀγρῶν, om. C. κομποπόλεων om. G.
 3. τὸ om. G. 5. καὶ om. G. 6. παρῆν C, ἦν PG. 7.
 τούτου C, τοῦτο PG. 8. πρόδομον P, πρόδομον G. ὀπι-
 σθόδομον G. 9. lege ὑπερίσχυσεν. 12. ἀθρόους G. 14.
 οὐδὲ om. G. 15. κτισαμένου CG. 16. ἐπεὶ P, ἐπὶ G. 19.
 κτισάμενος G.

tes, qui urbi regiae adiacent, usque ad locum Bathyn Rhyaca dictum
 progressi; quo loco etiam Theodori, summi martyris, aedes est. multi
 eam adorandi sancti causa frequentabant quotidie; dominicis autem
 diebus tota piorum multitudo ad sacram illius peregrinabatur aedem,
 noctem diemque vel circumcirca vel in vestibulo vel in postica
 templi parte permanentes. tum vero haud sustinendus Scytharum
 impetus in tantum creverat, ut qui martyrem colere vellent, ne
 portas quidem Byzantii aperire auderent propter crebras Scytharum
 incursiones. haec a continente occidentali imperatori adversa conti-
 gere. nec vero mari res secure habebant, sed in summo versabantur
 discrimine, cum Tzachas, classe rursus parata, totam maritimam oram
 infestaret. his rebus imperator angebatur et dolebat, curarum undique
 quasi telis ictus. cumque nuntiatum esset, Tzacham iam, maiore
 classe ex maritimis oris coacta, et reliquis, quas ante ceperat, insu-
 lis devastatis, etiam ad occidentales regiones animum adiecisse, Scy-
 thisque missis legatis suasisse, ut Chersonesum occuparent, praeterea

πρὸς τοὺς Σκύθας διαπεμπόμενος συνέβουλενε τὴν Χερρόνησον καταλαβεῖν· οὐ μὴν οὐδὲ τὸ ἐκ τῆς ἐφίας προσεληλυθὸς τῷ αυτοκράτορι μισθοφορικόν, τῶν Τούρκων ἠρημί, συνεχώρει τὰς πρὸς αὐτὸν σπονδὰς ἀρραγεῖς τηρεῖν, ὑποσχέσει χρησταῖς ὑποσαινῶν, εἰ τὸν αυτοκράτορα καταλιπόντες αὐτῷ προσχωρήσαιεν, 5 ὀπηνίκα τὰς κριθὰς καταλάβοι· ταῦτα γνοὺς ὁ βασιλεὺς, ἐπεὶ τὰ τε κατὰ θάλατταν τὰ τε κατὰ τὴν ἡπειρον λίαν κακῶς αὐτῷ διετίθετο, καὶ ὁ χειμὼν σφοδρῶς ἐπικείμενος τὰς ἐξόδους παντάπασιν ἔκλειεν, ὥστε μηδὲ ἀποζυγοῦσθαι τὰς τῶν οἰκημάτων θύρας διὰ τὸ τῆς χιόνος ἐπιβριθές, (συνέβη γὰρ τότε 10 πολλὴν ἐπιφορηθῆναι καὶ ὕσῃν οὐδεὶς πω πρότερον ἔγνωκεν,) Δὴ δὲ ἐνὸν διὰ γραμμάτων ἀπανταχόθεν ἔσπευδε μισθοφορικὸν μετακαλέσασθαι. τοῦ ἡλίου δὲ τὴν ἑαρινὴν τροπὴν ἀπάρτι καταλαμβάνοντος, ἐπεὶ καὶ ὁ ἐκ τῶν νεφῶν ἀπειλούμενος πύλεμος ὤχετο καὶ ἡ θάλαττα τοῦ θυμοῦ μετεβέβλητο, δεῖν ἐλο- 15 P. 227 γίστατο, ἐκατέρωθεν τῶν ἐναντίων ἐπικειμένων, τὰ κατὰ θάλατταν μᾶλλον καταλαβεῖν, ἵνα ὁμοῦ καὶ τοῖς ναυσιπόροις ἐχθροῖς ῥαδίως ἔχοι ἀντικαθίστασθαι καὶ πρὸς τοὺς ἐξ ἡπείρου εὐχερῶς μάχεσθαι. παραχρῆμα τοίνυν τὸν καίσαρα Νικηφόρον τὸν Μελισσηνὸν ἀποστείλας μετεκαλεῖτο θᾶπτον ἢ 20 λόγος τὴν Αἶνον καταλαβεῖν. ἔφθασε γὰρ διὰ γραμμάτων δηλώσας συλλέξασθαι, ὅπόσους ἂν δυνηθεῖη, οὐκ ἀπὸ τῶν ἤδη ἐστρατευμένων, (ἐκεῖνους γὰρ φθάσας εἰς τὰς πόλεις ἀπαν-

2. ἐκ om. G.

CG et in margine P.

μετεβάλλετο C.

23. ἐκεῖνοι G.

6. ὀπηνίκα τὰς κριθὰς καταλάβοι om. P, add.

8. σφοδρὸς C.

15. μετεβάλλετο G,

18. ἔχοι C, ἔχη PG.

19. τὸν Νικηφόρον G.

etiam Turcas, qui ex Oriente imperatori auxilio venerant, magnis pollicitationibus tentasse, ut foedus cum imperatore pactum violarent ad seque, illo deserto, accederent, simulatque copiam pabuli comparasset, — haec igitur postquam imperator audivit, quoniam terra marique res admodum erant afflictæ, hiemeque gravi occlusi plane exitus, ita ut aedium fores ne aperiri quidem possent propter vim nivis, (nam plurima tum delapsa erat et quantam nemo antea vidit,) per litteras, quantum poterat, mercenarios undique milites cogere nitentur. sole autem ad verni æquinocitii cardinem progresso, ubi et pax a coelo fuit et maris ira deferbuit, optimum factu duxit, hostibus ab utraque parte instantibus, loca maritima petere, quo simul et mari advectis hostibus et qui a continente urgebant, facili obsistere posset. statim igitur Nicephorum Melissenum caesarem missis legatis dicto citius Aenum petere iussit; nam per litteras iam antea ei mandaverat, ut quam plurimos posset milites conscriberet, non

ταχῆ τῆς ἐσπέρας διέσπειρεν, ἐφ' ἧ φρουρεῖν τὰ κυριώτερα
 τῶν πολιχνίων,) ἀλλὰ κατὰ μέρος νεολέκτους καταλέγων, ὁπό- B
 σοι τε ἐκ Βουλγάρων καὶ ὁπόσοι τὸν νομάδα βίον εἴλοντο,
 (Βλάχους τούτους ἢ κοινῆ καλεῖν οἶδε διάλεκτος,) καὶ τοὺς
 5 ἄλλοθεν ἐξ ἀπασῶν τῶν χωρῶν ἐρχομένους ἵππείας τε καὶ
 πεζοὺς. αὐτὸς δὲ τοὺς τοῦ Φλάντρα πεντακοσίους Κελτοὺς
 ἐκ Νικομηδείας μεταπεμφάμενος, μετὰ τῶν συγγενῶν αὐτοῦ
 ἐξεληλυθὼς τῆς Βυζαντίδος, θᾶπτον τὴν Αἶνον καταλαμβάνει.
 καὶ τηνικαῦτα ἐν ἀμφιρύνῃ εἰσελθὼν καὶ παραδρομῶν, τὴν
 10 τοῦ ὄλου ποταμοῦ θέσιν καὶ τὴν ὄλην αὐτοῦ κοίτην κατα-
 σκεψάμενος ἐκατέρωθεν, καὶ διαγνοὺς, ὅποι τὸ στρατιωτικὸν C
 καταθεῖναι βέλτιον, ὑπέστρεψε. καὶ διὰ τῆς νυκτὸς τοὺς λο-
 γάδας συναγαγὼν τοῦ στρατεύματος, τὰ κατὰ τὸν ποταμὸν
 καὶ τὰ τούτου παρ' ἑκάτερα διηγεῖτο, καὶ ὡς "χρὴ τὴν αὔ-
 15 ριον διαπεράσαντας καὶ ὑμᾶς τὴν ὄλην περιαθρῆσαι πεδιάδα.
 καὶ ἴσως οὐκ ἀδόκιμος ἔμιν ὃν αὐτὸς ὑποδείξω τόπον φανεῖ-
 ται, οὗ χρὴ τὰς σκηνὰς πῆξασθαι." τοῦτο δὲ πᾶσι συνδόξαν-
 τος, ἀγχιζούσης ἡμέρας πρῶτος αὐτὸς τὴν περσικὴν κατέλαβε,
 καὶ οὕτως ἄπαν αὐτῷ συνείπετο τὸ στρατιωτικόν. καὶ μετὰ
 20 τῶν λογάδων αὐδῆς κατασκοπήσας τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ V. 180
 καὶ τὴν ὑπερκειμένην πεδιάδα, καὶ τὸν ἀρέσκοντα τόπον αὐ- D
 τῷ ὑποδείξας αὐτοῖς, (ἀγχοῦ δὲ ἦν πολιχνίου τινὸς τοῦ οὐ-

2. lege καταλέγειν.

10. ὄλου: expectabam Eύρου. vid. p.

450 A. κοίτην om. G.

13. κατὰ: καὶ G.

16. ὑπο-

δείξω ὃν αὐτὸς P, altero ordine G.

17. lege τούτου, ut su-

pra 153, 17. 228, 8. 323, 10.

18. τὴν add. CG, om. P.

19. συνείπετο αὐτῷ G.

veteranos, quippe quos in praecipuis Occidentis urbibus disposuisset, ut praesidio iis essent, sed partim tirones colligeret cum ex Bulgaris tum ex nomadibus, quos Blachos vulgari lingua vocare solent, aut si qui alii aliunde se offerrent equites peditesque. ipse, accessit e Nicomedia quingentis illis Gallis equitibus, a Flandriae comite missis, una cum necessariis Byzantio egressus, Aenum contendit. ibi navem conscendit, et urbem praetervectus, Euri fluvii situm totumque alveum exploravit ab utraque parte, et postquam cognovit, qui locus castris metandis aptissimus esset, rediit; dein noctu convocatis centurionibus, de flumine et utraque eius ripa exposuit, significavitque cupere se, ut postridie secum ipsi, trajecto fluvio, omnem viserent campum; fortasse quem monstraturus esset locum, haud ineptum castris visum iri. assentientibus cunctis, ipse, simul illuxit, primus fluvium traiecit; copiae mox secutae sunt universae. postquam una cum centurionibus iterum ripas fluvii et campum imminuentem

τωσὶ Χοιρηνοῦς ἐγγχωρίως ἐπονομαζομένοι, ἐξ ἑνὸς μὲν μέρους ἔχοντος τὸν ποταμὸν, ἐξ ἑτέρου δὲ βαλτιώδης ὄν,) ἐπεὶ ἰκανὸν ὄγκωμα καὶ πᾶσι ὁμοῦ τοῖς στρατιώταις ἐφαίνετο, θᾶτον τάφρον διορύξας, ἅπαν ἐκεῖ τὸ στράτευμα κατατίθειν. αὐτὸς δὲ αὖθις μεθ' ἰκανῶν πελταστῶν πρὸς τὴν Αἶνον ἐπά- 5
νεισιν, ἐφ' ᾗ τὰς τῶν Σκυθῶν ὄρμυς ἐς ἡμᾶς ἐκείθεν ἐρχομένων ἀναστέλλειν.

4. Πυθόμενοι δὲ οἱ κατὰ τὴν γενομένην εἰς Χοιρηνοῦς ταφροεῖαν ἀμυθῆτων Σκυθικῶν στρατευμάτων ἔλευσιν, δηλοῦσι περὶ τούτων τῷ αὐτοκράτορι περὶ τὴν Αἶνον ἔτι ἐνδιατρίβον- 11
P. 228 τι. ὁ δὲ παραχρῆμα ἐν ἀμφιρύνῳ πλοῖῳ εἰσελθὼν καὶ παραπλεύσας, τὸν ποταμὸν διὰ τοῦ στομίου διελθὼν, ἠνώθη μετὰ παντὸς τοῦ στρατεύματος. τὴς δὲ ἰδίας ὄρῶν δυνάμεις μὴδὲ τὸ πολλοστημόριον τοῦ Σκυθικοῦ σωζούσας στρατεύματος, ἐν ἀμηχανίᾳ καὶ φόβῳ ἦν, μὴ ἔχων τὸν ἐπαρήγοντα κατὰ ἄνθρω- 12
πον. οὐκ ἀνέπιπτε δὲ ὄμως, οὐδὲ ἐμαλακίζετο, ἀλλὰ πολλοὺς τοὺς παρ' ἑαυτῷ κυμαινομένους εἶχε λογισμούς. μετὰ γοῦν τετάρτην ἡμέραν ἐκ τοῦ ἑτέρου μέρους πόρρωθεν ὄρᾳ Κομανικὸν στράτευμα, ὡσεὶ τεσσαράκοντα χιλιάδας, ἐπικαταλαμ-
B βάνον ἤδη. σκεψάμενος δὲ μὴ καὶ αὐτοὶ τοῖς Σκύθαις προσ- 20
τεθέντες δεινὸν τὸν κατ' αὐτοῦ ποιήσονται πόλεμον, (καὶ

2. lege ἔχων.

3. ὁμοῦ add. C, om. PG.

6. τὰ τῶν Σκυ-

θῶν πλήθῃ G.

10. malim τούτου.

περὶ om. PG. add. C.

11. παραπλεύσας G, περιπλεύσας P.

12. διὰ τοῦ στομίου

om. G.

16. δλωσ CG.

18. Κομανικὸν G hic et infra.

20. σκεψάμενος : δεδιώς A.

δε : lege γάρ.

21. τὸν om.

CG: ποιήσονται A.

lustravit, locumque castris delectum ostendit, (prope aberat ab oppidulo, quod Choereni indigenis appellatur, una ex parte fluvio, altera palude munitus,) quoniam omnibus simul ducibus satis firma munitio videbatur, fossa quam primum ducta, totum illic exercitum collocat. ipse cum peltastarum numero idoneo Aenum revertitur, ut Scytharum ab ista parte invadentium impetus reprimeret.

4. Sed qui in castris ad Choerenos erant, cum innumerabilia Scytharum agmina appropinquare comperissent, id imperatori nuntiant, Aeni adhuc commoranti. is statim navigium conscendit, et maritimam praetervectus oram fluviumque per ostia ingressus, ad castra suorum pervenit. quos cum ne minimae quidem parti Scytharum pares sensisset, consilii inops erat et timore affligebatur, quoniam non habebat, qui sibi subveniret, quantum homines prospicere possunt. neque tamen animo concidit ignavumque se praestitit, sed multa secum cogitationum aestu volvebat. quarto abhinc die ex altera parte procul vidit Comanorum exercitum quadraginta fere mil-

οὐδὲν ἄλλο ἐντεῦθεν τὸ ἐπιζόμενον ἢ πανωλεθρία,) δεῖν ἐλογίσαιτο ὑποποιήσασθαι αὐτούς· καὶ γὰρ προέφθη τούτους μετακαλέσασθαι. τοῦ δὲ Κομανικοῦ στρατεύματος πολλοὶ μὲν καὶ ἄλλοι ἡγεμόνες κατέστησαν, προαγοὶ δὲ πάντων ὁ Τογορτάς, ὁ Μανιάκ καὶ ἕτεροι ἄνδρες μαχιμώτατοι. τὴν δὲ πληθύν τῶν ἐπικαταλαμβανόντων ἤδη Κομάνων ὄρων, ἐδεδίει, τὸ εὐάγωγον πάλαι γινώσκων τῆς αὐτῶν γνώμης, μὴ οἱ σύμμαχοι ἐχθροὶ καὶ πολέμιοι γεγονότες μεγίστην βλάβην αὐτῷ προσενίσειαν. ἄσφαλέστερον δὲ λογισόμενος ἐκεῖθεν ἀπάραντα μετὰ τοῦ ὀπλιτικοῦ παντὸς διαπερᾶσαι αὐθις τὸν ποταμόν, δεῖν ἐλογίσαιτο πρότερον τοὺς ἡγεμόνας τῶν Κομάνων μετακαλέσασθαι. οἱ δὲ παραχρῆμα προσέρχονται τῷ βασιλεῖ, καὶ αὐτὸς ὁ Μανιάκ, κἂν ὀψιαιότερον τῶν ἄλλων, πρότερον ἀναβαλλόμενος. δαψιλῆ τοίνυν τράπεζαν αὐτοῖς παρατεθῆναι τοῖς ὀψοποιοῖς ἐπέταξε. καλῶς οὖν εὐωχηθέντας μετὰ ταῦτα φιλοφρονησάμενος αὐτούς καὶ παντοίων δωρεῶν ἀξιώσας, ὄρκον καὶ ὀμήρους ἐξ αὐτῶν ἤτειτο, ὑποπτέυων τὸ τῆς αὐτῶν γνώμης εὐεξαπάτητον. οἱ δὲ ἐτιμίμως τὸ προσταχθὲν ἐπλήρουν τὰς πίστις παρασχόμενοι, αἰτησάμενοι παραχωρηθῆναι τὸν μετὰ τῶν Πατζινακῶν πόλεμον συνάψασθαι ἐπὶ τρισὶν ἡμέραις· καὶ εἰ τὴν νίκην αὐ-

1. ἢ G. 4. προαγωγὸι CG. Τογορτάς CG. 8. γεγονότες καὶ πολέμιοι G. 9. lege προσενήσειαν. 12. μετακαλέσασθαι C, μετακαλέσεσθαι PG. 15. ἔταξε A. εὐωχηθέντας μετὰ ταῦτα om. A. 18. δ' A. 19. τὰς πίστις παρασχόμενοι om. A. 20. Πατζινακῶν : Σκυθῶν A.

lium iam adventantem. nempe veritus, ne et ipsi, Scythis coniuncti, exitiosum Romanis bellum inferrent, (nec sane quidquam nisi inter-necio hinc exspectari poterat.) eos sibi conciliandos statuerat; nam ipse eos arcessiverat. duces Comanorum erant cum multi alii, tum primi omnium Togortac, Maniac ceterique viri fortissimi. multitudine vero adventantium iam Comanorum conspecta, cum, quam mobili essent animo, dudum nosset, veritus est, ne ex sociis hostes atque adversarii facti, maximam sibi cladem inferrent. itaque cum tutius arbitraretur, hinc cum exercitu toto reversum fluvium rursus traicere, tamen prius duces Comanorum arcessendos statuit. qui continuo ad imperatorem se contulerunt, ipse etiam Maniac, licet serius reliquus, ut qui initio colloquium detrectasset. magnificum iis convivium parari iussit, lauteque epulatos ubi benigne salutavit ac variis ornavit muneribus, iusiurandum et obsides poposcit, fraudulentiam eorum suspicatus. libenter, quod iussi sunt, faciunt, fideque data, petunt, ut sibi cum Patzinacis conflagere tribus diebus liceret; quodsi deus

τοῖς δοίῃ ὁ θεός, διχῆ τὴν ἐπιλαχοῦσαν αὐτοῖς ἅπασαν λείαν
 διελόντας, θάτερον μέρος ἀφορίσαι τῇ βασιλεῖ ὑπισχνούντο.
 ὁ δὲ οὐκ ἐπὶ τρισὶ μόναῖς ἡμέραις, ἀλλ' ἐπὶ ὅλαις δέκα με-
 τελεύσεσθαι τοὺς Σκυθὰς κατὰ τὸ αὐτοῖς βουλευτὸν ἄδειαν
 V. 181 ἐδεδώκει, καὶ τὴν ἐκεῖθεν ἅπασαν ἀφαιρεθησομένην λείαν, 5
 P. 229 εἴ γε τέως τὴν νίκην αὐτοῖς παράσχοι θεός, ἀποχαρισάμενος.
 ἦσαν μὲν οὖν ἐπὶ ταύτῳ τέως μένοντα τὰ Σκυδικὰ καὶ Κο-
 μάνων στρατεύματα, τῶν Κομάνων δι' ἀκροβολισμῶν πειρω-
 μένων τῆς Σκυδικῆς στρατιᾶς. τριῶν δὲ ἡμερῶν οὐπω διελ-
 θουσῶν, μεταπεμψάμενος ὁ βασιλεὺς τὸν Ἀντίοχον, (ἄνθρω δὲ 1
 οὗτος τῶν εὐγενῶν καὶ δραστηριότητι γνώμης τῶν πολλῶν
 διαφέρων,) ἐπισκήπτει αὐτῷ γέφυραν κατισκευάσαι. θᾶπτον
 δὲ διὰ πλοίων ἐπιζευχθέντων μακροτάτοις ξύλοις κατασκευα-
 σθείσης γεφύρας, μεταπεμψάμενος τὸν τε πρωτοστράτορα Μι-
 χαῆλ τὸν Δούκαν καὶ γυναικάδελφον αὐτοῦ, καὶ τὸν ἴδιον 1
 Βάδελφόν Ἀδριανὸν καὶ μέγαν δομέστικον, παρεκελεύσατο
 παρὰ τῇ χεῖλει τοῦ ποταμοῦ ἐστάναι καὶ μὴ συγχωρεῖν συμ-
 μίγδην διαπερᾶν πεζοὺς τε καὶ ἵππους, ἀλλὰ τοὺς πεζοὺς
 τῶν ἵππέων πρότερον διακρινομένους καὶ τὰς ἀμάξας μετὰ
 τῶν σκευῶν καὶ τὰς φορταγωγοὺς ἡμιόνους. διαπερασάντων 2
 οὖν τῶν πεζῶν, δεδιὼς τὰς Σκυθῶν καὶ Κομάνων δυνάμεις
 καὶ τὰς λαθροῖάς τούτων ὑποπτέων ἐφόδους, θᾶπτον ἢ λό-

1. δῶν αὐτοῖς G. 4. βουλευτὸν A, βουλευτὸν PG. 5. ἀφαι-
 ρεθησομένους CG. 6. ὁ θεός PG, θεός C. 11. δραστηριώ-
 ταιος CG. γνώμη G. 14. καὶ Μιχαῆλ G. 16. Ἀδρια-
 νόν C, Ἀδριανὸν PG.

victoriam sibi concederet, praeda omni bifariam divisa, alteram par-
 tem imperatori se reddituros. imperator non tribus solum, sed decem
 integris diebus Scythas, utcunque vellent, vexandi potestatem
 fecit, et quam capturi essent praedam, victoriam deo annuente, eam
 iis concessit universam. ceterum Scytharum et Comanorum exercitus
 loco non movebant, Comanis iaculando Scythicas copias lacescenti-
 bus. triduum nondum abierat, cum imperator arcessitum Antiochum,
 virum nobilem et strenuitate animi plerisque antecellentem, pontem
 aedificare iussit. pons ubi celeriter navigiis per longissimas trabes
 coniunctis factus est, Michaellem Ducam protostratorem, uxoris fratrem,
 suumque fratrem Adrianum, magnum domesticum, arcessivit, iisque man-
 davit, ut ad ripam fluvii consisterent, neve sinerent promiscue equites
 peditesque transire, sed pedites prius ab equitibus segregatos, et plau-
 stra cum sarcinis mulosque clitellarios. transgressis igitur pediti-
 bus, Scytharum et Comanorum copias metuens eorumque clandestinas
 incursiones suspectans, fossam summa celeritate duxit, intra quam

γος τάφρον πεποιηκώς, ἐντὸς τούτου εἰσήγαγεν ἅπαντας, εἶτα
καὶ τοὺς ἰππότας παρεκελεύσατο διαπερᾶν. καὶ αὐτὸς δὲ
παρὰ τῷ χεῖλει τοῦ ποταμοῦ ἰστάμενος τοὺς διαπερῶντας C
ἑώρα. ὁ δὲ Μελισσηνὸς καθ' ἣν φθάσας ἐδέξατο γραφὴν τοῦ
5 αὐτοκράτορος πεποιηκώς καὶ συλλέξας δυνάμεις ἀπανταχόθεν,
ἀπὸ δὲ τῶν ἐγγὺς καὶ πεζοὺς ἐξελάσας ἐπεισάξαντας ἐν ἀμά-
ξαις ὑπὸ βοῶν ἔλκομέναις τὰς ἰδίας σκευὰς καὶ τὰ πρὸς
χρείαν ἅπαντα, σπουδαίως πρὸς τὸν αὐτοκράτορα ἐξέπεμψεν.
οἱ δὲ φθάσαντες ἤδη ἐκ διαστήματος, καθόσον ὀφθαλμὸς
10 ἐξικνεῖται περιαθρεῖν τὸ δρώμενον, ἀποσπᾶς τῶν Σκυθῶν ἐδό-
κει τοῖς πλείστοις κατὰ τοῦ αὐτοκράτορος ἵεσαι. ἤδη δὲ καί
τις τεταρρηκῶς καὶ τῷ δακτύλῳ ὑποδεικνὺς τῷ αὐτοκράτορι,
Σκύθας διενίστατο εἶναι. ὁ δ' ἀληθὲς τὸ ἦρθέν οἰηθεὶς καὶ D
πρὸς τοσοῦτους μὴ ἐξισχύων, ἐν ἀμηχανίᾳ καθειστήκει. με-
15 ταπεμψάμενος οὖν τὸν Ῥοδομηρὸν τηρικαῦτα, (ἀνὴρ δὲ οὗτος
ἐκ Βουλγάρων ὀρμώμενος εὐγενὴς καὶ μητρόθεν συγγενὴς τῆς
Αὐγούστης καὶ μητρὸς ἡμετέρας,) τοῦτον ἀποστείλας ἐπέ-
σκηψε κατασκοπεῖσαι τοὺς ἐρχομένους. ὁ δὲ τάχῃ τὸ κελευ- P. 230
σθὲν διηρυκῶς, ὑποστρέψας τοὺς ἐκ τοῦ Μελισσηνοῦ πεμ-
20 φθέντας εἶπαι ἔλεγεν. ὁ δέ γε αὐτοκράτωρ περιχαρῆς γεγονὸς
καὶ μικρὸν ἐγκαρτερήσας φθασάντων, διαπερᾶσὲν αὐτοῖς, καὶ

1. εἶτα om. CG. 6. lege ἀπό τε. τὸν P. lege ἐπιστά-
ξαντας. ἐπεισάξαντας — αὐτοκράτορα om. CG. 7. σκευὰς,
καὶ τὰ πρὸς χρείαν ἅπαντα σπουδαίως libri. interpunctionem
mutavi. 10. ἀποσπᾶς CG. lege ἀποσπάδας. vid. 209, 19.
δὲ τῶν G. 11. τοὺς πλείστους G. 16. τῆς Αὐγούστης P in
margine, αὐτῆς PG. 17. ἐπέσκηψε P in margine, ἐπεμψε PG.
19. Μελισσηνοῦ G.

omnes collocavit; dein equites quoque traicere iussit. ipse in ripa
fluvii traicientes lustrabat. Melissenus autem secundum mandata,
quae ab imperatore per litteras antea acceperat, cum copias undique
collegisset, et ex vicinia pedites abduxisset, qui plaustris, a bubus
tractis, impedimenta atque ad victum necessaria omnia apportarent,
eos diligenter ad imperatorem miserat. qui cum tantum accessissent,
quantum oculi prospicere possunt, Scytharum pars plerisque in im-
peratorem inveni videbatur; atque erat etiam, qui digito adventan-
tes commonstrans, quovis pignore eos Scythas esse contenderet. quod
cum imperator pro certo haberet, neque tantae multitudini par es-
set, consilii inopia laboravit. itaque Rodomerum, nobilem hominem
ex Bulgaris oriundum et materno genere ipsi Augustae matri meae
propinquum, exploratum misit, quinam isti essent. is celeriter re-
perfecta, redux missos a Melisseno esse dixit. summo inde affectus

παραχοῆμα τὴν γενομένην ταφρείαν ἐπιπλέον ἐπανξήσας, ἤνωσε
 τούτους μετὰ τοῦ λοιποῦ στρατεύματος. οἱ δὲ Κομάνοι παρα-
 χοῆμα τὴν τάφρον καταλαμβάνουσι, ὅθεν ὁ βασιλεὺς μετὰ τοῦ
 ὀπλιτικοῦ παντὸς ἀπάρας διεπέρασεν, αὐτοῦ που κατασκηνώσαν-
 τες. τῇ γοῦν μετ' αὐτὴν ἐκεῖθεν ἀπάρας ὁ αὐτοκράτωρ, κατα- 5
 Β λαμβάνειν ἐμελλε τὸν κάτωθεν τοῦ ποταμοῦ πόρον τοῦ Φιλοκά-
 V. 182 λου ἐγχωρίως καλούμενον· ἱκανοῖς δὲ τῶν Σκυθῶν ἐντυχιῶν
 καὶ τηρικαῦτα προσβαλὼν αὐτοῖς, καρτερόν συνῆψε πόλεμον.
 καὶ κτείνονται μὲν οὖν ἐν τῇ μάχεσθαι ἐξ ἑκατέρων πολλοί·
 ὅμως δὲ τὴν νικῶσαν εἶχεν ὁ βασιλεὺς, ἠτήσας τοὺς Σκύθας 10
 κατὰ κράτος. οὕτω γοῦν τῆς μάχης διαλυθείσης καὶ τῶν
 στρατευμάτων διακριθέντων πρὸς τὰς οἰκείας παρεμβολάς,
 αὐτοῦ που τὸ Ῥωμαϊκὸν προσέμεινε στρατεύμα δι' ὅλης τῆς
 τότε νυκτός. ἀγαζούσης δὲ τῆς ἡμέρας ἐκεῖθεν ἀπάραντες,
 καταλαμβάνουσι τόπον τινὰ καλούμενον τοῦ Λεβούνη· βου- 15
 C νός δὲ τῆς πεδιάδος ὑπερκείμενος. ἄνεισι μὲν οὖν ἐκεῖσε ὁ
 αὐτοκράτωρ. ἐπεὶ δὲ μὴ τὸ πᾶν τοῦ στρατεύματος ὁ ὑπερ-
 κείμενος ἐχώρει τόπος, περὶ τοὺς πρόποδας αὐτοῦ διώρυχα
 ποιήσας καὶ τάφρον ἀποχωρῶσαν τῇ παντὶ στρατεύματι, ἐκεῖ
 τούτους κατατίθησι. πρόσεισι δὲ τηρικαῦτα τῇ αὐτοκράτορι 20
 αἰθις αὐτόμολος ὁ Νεάντζης καὶ σὺν αὐτῇ ὀλίγοι Σκύθαι.
 ὃν θεασάμενος ὁ βασιλεὺς καὶ τῆς προτέρως αὐτοῦ ἀγνωμο-

1. γεγεννημένην G. 4. διεπέρασεν CG, διεπέρασαν P. 9.
 και add. A. οὖν add. C. ἑκατέρων τῶν στρατευμάτων A.
 10. ὅμως: τέως A. 12. τὰς om. G. 13. τῆς om. G. 22.
 αὐτοῦ add. AG.

gaudio imperator, ubi advenientes paulisper praestolatus est, fluvium
 cum iis traiecit, vallique circuitu celeriter aucto, reliquo exercitui re-
 centes copias adiunxit. Comani autem in eum extemplo locum, unde
 imperator toto exercitu traiecerat, accesserunt ibique castra posue-
 runt. postridie imperator inde movens ad vadum fluvii inferius,
 quod Philocali indigenae appellat, cum in Scytharum copias haud
 exiguas incidisset, acrem commisit pugnam. licet multi utrimque oc-
 cubuissent, palmam tamen imperator reportavit, Scythis funditus vi-
 ctis. tali modo pugna finita et exercitibus ad castra reversis, ibidem
 Romani pernoctarunt; sole orto inde profecti, ad locum Lebune no-
 minatum pervenerunt. collis est planitiei imminens. eum imperator
 conscendit. quoniam vero exercitui toti capiendi collis non erat,
 ad radices eius fossam duxit vallumque idoneum, ibique copias col-
 locavit. eo tempore Neantzes transfuga imperatorem rursus adiit pau-
 cis cum Scythis. quem conspicatus imperator, prioris perfidiae eum

σύνης ἀναμνήσας καὶ ἄλλ' ἅττα προσθέμενος, ἔμφρονον αὐτὸν μετὰ τῶν ἄλλων καὶ σιδηρόδετον εἶχεν.

5. Οὕτω μὲν οὖν ὁ βασιλεὺς. οἱ δὲ γε Σκύθαι κατὰ D
τὸν ῥύακα τοῦ καλουμένου Μανροποτάμου κείμενοι ὑπεποι-
5 οῦντο λαθραίως τοὺς Κομάνους, συμμάχους προσκαλούμενοι.
ἀλλ' οὐδὲ πρὸς τὸν βασιλέα πέμποντες ἠρέμουν, τὰ περὶ εἰ-
ρήνης ἐρωτῶντες. ὁ δὲ τοῦ δολεροῦ τῆς γνώμης αὐτῶν στο-
χαζόμενος, προσηκούσας καὶ τὰς ἀποκρίσεις αὐτοῖς ἐπεποιήτο,
ἀπαιωρεῖν ἐθέλων τοὺς αὐτῶν λογισμούς, εἴ πού καὶ τὸ ἐκ τῆς
10 Ῥώμης προσδοκώμενον μισθοφορικὸν καταλάβοι. οἱ δὲ Κο-
μάνοι ἀμφιβόλους ἔχοντες τὰς τῶν Πατζινακῶν ὑποσχέσεις,
οὐ πᾶν τι αὐτοῖς προσετίθεντο, ἀλλ' ἐσπέρας μὲνύουσι τῷ
βασιλεῖ. “μέχρι πόσου τὴν μάχην ἀναβαλλώμεθα; ἴσθι τοί-
νυν, ὡς ἐπὶ πλέον οὐκ ἐγκαρτερήσομεν, ἀλλ' ἡλίου ἀνατέλ-
15 λοντος λύκου ἢ ἀρνίου κρέας ἐδόμεθα.” ταῦτα ὁ βασιλεὺς P. 23.
ἀκούσας καὶ τὸ ὄξύ τῆς τῶν Κομάνων γνώμης διαγνούς, οὐκ-
ἔτι ἐν ἀναβολαῖς τοῦ μάχεσθαι ἦν. ἀλλὰ τὴν ἡμέραν ἐκεί-
νην κρίσιν τοῦ πολέμου δημοτελῆ θέμενος, ἐκείνοις μὲν κατὰ
τὴν ἐπιούσαν τὸν μετὰ τῶν Σκυθῶν ὑπέσχετο πόλεμον, αὐτὸς
20 δὲ παραχορῆμα μετακαλεσάμενος τοὺς ἡγεμόνας καὶ πεντηκον-

1. καὶ add. CG. 2. σιδηρόδετον A, σιδηροδέτην PG. 4. τὸν om. G. 6. ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸν βασιλέα ἐπέμπον A. ἠρέ-
μουν πέμποντες G. τὰ om. G. 7. τὸ δολερὸν αὐτῶν στο-
χαζόμενος A. 8. προσηκούσας ἐποιήσατο τὰς ἀποκρίσεις A.
11. ἀμφιβόλος A. τὰς om. G, τὰς μετὰ τῶν A. 13. ἀνα-
βαλλόμεθα G. 14. ἐπιπλέον A. 15. ἀρνείου C. 16.
ἀκούσας ὁ βασιλεὺς A. καὶ om. G. 20. τοὺς ἡγεμόνας G,
ἡγεμόνας P, τοὺς ἡγεύοντας μετακαλεσάμενος G.

admonuit, aliisque quibusdam exprobratis, in vincula una cum ceteris coniecit.

5. Atque haec quidem imperator; Scythae autem ad ripas Mauropotami, qui dicitur, subsidentes, Comanos clam aggrediebantur inque societatem vocabant; iidem tamen missis ad imperatorem legatis pacem petere non desistebant. hic cum dolosa eorum consilia perspiceret, responsa eiusmodi dedit, quibus animos eorum suspenderet, quoad, quos Roma exspectabat mercenarios milites, advenirent. Comani autem, cum ambiguae Patzinacarum promissiones essent, nequaquam in partes eorum transierunt, sed vespere haec imperatori significarunt: “quo usque pugnam differamus? scito, diutius nos exspectaturos non esse; sed oriente sole aut lupi carnem aut agni comedemus.” quibus auditis imperator, cum promptum Comanorum animum perspiceret, proelium diutius non distulit; sed armis plane decernendum ratus, illis proximo die cum Scythis conflicturum se esse

τάρχας καὶ λοιποὺς προσέταξε διὰ παντὸς τοῦ φοσσάτου δια-
 κηρυκεῦσαι τὸν ἐς τὴν αὐριον ταμειυθέντα πόλεμον. ἀλλὰ
 καὶ τοιαῦτα ἐσκέπτετο, ἐδεδίει ὁμῶς τὰ ἄπειρα πλήθη τῶν
 Β Πατζινακῶν καὶ Κομάνων, ὑποπευῶν τὴν ἄμφοτέρων σύμ-
 βασιν. ταῦτα γοῦν διασκοπουμένου τοῦ βασιλέως, κατέλαβον 5
 πρὸς αὐτὸν τῶν ὀρεινοτέρων μερῶν ἄνδρες τολμηταί καὶ
 Ἀρειμάνιοι αὐτόμολοι πρὸς συνασπισμὸν αὐτοῦ, εἰς χιλιάδας
 ποσοῦμενοι πέντε. ἐπεὶ δ' ἀναβολὴν ἔτι τὰ τῆς μάχης οὐκ
 εἶχε, θεὸν ἀρωγὸν ἐπεκαλεῖτο. δύνοντας δὲ τοῦ ἡλίου, πρῶ-
 τος αὐτὸς κατήρχε τῆς πρὸς θεὸν παρακλήσεως, λαμπρὰν τε 10
 δαδουχίαν ποιούμενος καὶ προσήκοντας ὕμνους ᾄδων αὐτῷ.
 οὐ μὴν οὐδὲ τὸ ἅπαν φοσσάτον ἤρημεῖν συνεχῶρει, ἀλλὰ τὰ
 C αὐτὰ ἐκάστη μὲν τῶν συνετωτέρων πράττειν συνεβούλευε,
 V. 183 τοῖς δὲ ἀγροικοτέροις ἐπέσκηπτε. τηνικαῦτα γοῦν τὸν μὲν ἡλιον
 ἦν ὄραῖν τοῦ ὀρίζοντος δύνοντα, τὸν δὲ ἀέρα πεφωτισμένον, 15
 οὐχ ἑνὸς ὡσπερ ἡλίου λάμποντος, ἀλλὰ καὶ πολλῶν ἄλλων
 ἀστέρων λαμπρὰν τὴν φαῦσιν παρεχομένων. ἅπαντες γὰρ
 τοῖς ἰδίσις δόρασι πῆξαντες λαμπάδας καὶ κηρούς, ὡς ἕκαστος
 δυνάμεως εἶχεν, ἀνῆψαν. αἱ δὲ γε παρὰ τοῦ στρατεύματος
 ἀναπεμπόμεναι φωναὶ μέχρις οἶμαι τῶν οὐρανίων ἀντύγων 20

1. διακηρυκεῦσαι P, recte CA. 2. ταμειυθέντα om. A. 6.
 τολμαίται PG, recte C. 7. ἀρειμάνιοι G. 11. ποιησάμε-
 νος G. 12. ἀλλὰ τὰ αὐτὰ πάντα πράττειν ἐβούλευε. τὸν δὲ
 ἡλιον ἦν ὄραῖν τοῦ ὀρίζοντος ἤδη δύνοντα. τὸν δὲ αυτοκράτο-
 ρα δεόμενον πανσιρατί. καὶ οὐχ ἑνὸς ἤρχετο λείποντος, ἀλλὰ
 πάντων λαμπρὰν τὴν δέησιν παρεχομένων A. 15. ἦν om. G.
 18. τοῖς om. G. πῆξαντες add. A. 19. δυνάμενος εἶχε P,
 εἶχε δυνάμεως G, δυνάμεως εἶχεν A. ἀνῆψαν A, ἀνῆψεν PG.

promisit. ipse convocatis statim centurionibus ceterisque ordinum
 ductoribus mandavit, ut per castra universa proelium in posterum
 diem indicerent. verum enim vero licet haec ita constituisset, tamen
 innumeram Patzinacarum Comanorumque multitudinem reputans me-
 tuebat, ne utriusque arma coniungerent. haec cum imperator animo ver-
 sabat, advenerunt ad eum montanarum regionum incolae bellicosi ac
 fortes, numero quinque fere millia, qui operam ultro suam offerebant.
 cumque procrastinare proelium diutius non posset, dei opem imploraturus,
 occidente sole precationem praeivit pompa facibus ardentibus hy-
 mnorumque cantu; nec universum exercitum quiescere passus est, sed
 prudentioribus, ut idem facerent, suasit, agrestioribus praecepit. ibi tum,
 etsi sol occiderat, aerem cerneret illustratum, non unius quasi solis
 lumine, sed innumeris aliis sideribus lucem fundentibus. omnes enim
 milites faces candelasque cereas, pro eo ut cuiusque facultates fere-

ἔφθανον, μάλλον δέ, εἰ χρὴ τάληθές εἰπεῖν, εἰς αὐτὸν τὸν
 δεσπότην θεὸν ἀνεφέροντο. ἐκ τούτου δ' οἶμαι τεκμαιῖσθαι
 χρὴ τὴν τοῦ βασιλέως εὐσέβειαν, ὡς ἄρα τὰς πρὸς ἐχθρούς D
 προσβολὰς οὐκ ἐδόκει ποιεῖν ἄνευ τῆς ἐκεῖθεν ἐπαρωγῆς. οὐ
 5 γὰρ ἐν ἀνδράσι καὶ ἵπποις καὶ στρατηγικαῖς μηχαναῖς καὶ
 οὗτος ἐθάρρει, ἀλλὰ τὸ πᾶν τῇ ἄνω ἕσπῃ ἐδίδου. καὶ ταῦτα
 μὲν μέχρι μέσης ἐτελεῖτο νυκτός· μικρὸν δὲ τοῦ λοιποῦ τὸ
 σῶμα διαναπαύσας, ἀνέθορε τοῦ ὕπνου, καὶ τοὺς ψιλοὺς τῶν
 στρατιωτῶν ὥπλιζε καρτερῶς, ἔστιν οὗ καὶ τινὰς ἀμφία καὶ P. 232
 10 περικεφαλαίας ἐκ σηρικῶν πέπλων ὁμοχρόων κατασκευάσας
 περιέβαλεν, ἐπεὶ μὴ ἀπέχρη τούτῳ πρὸς πάντας ὁ σίδηρος.
 ἡμέρας δὲ ἀπάρτι διαγελώσης, καρτερῶς ὀπλισάμενος τῆς
 φάραγγος ἔξεισι, τὸ ἐννάλιον ἠχῆσαι κελεύσας. καὶ κάτωθεν
 τοῦ λεγομένου Λεβουνίου (τόπος δὲ οὗτος * * *) τὸ στρα-
 15 τεμμα διελὼν, τὰς φάλαγγας ἰλαδὸν ἴστησιν. αὐτὸς δὲ ὁ αὐ-
 τοκράτωρ προμετώπιος ἴστατο, δριμύ μένος πνέων. τοῦ μέν-
 τοι δεξιῶ καὶ εὐωνύμου μέρους καὶ κέρως ὁ Παλαιολόγος
 Γεώργιος καὶ Κωνσταντῖνος κατῆρχον ὁ Δαλασσηνός. ἐξ
 ὑπερδεξιῶν δὲ τῶν Κομάνων ὁ Μοναστηρῆς ὀπλισάμενος μετὰ B
 20 τῶν ὑπ' αὐτὸν ἴστατο· ἤδη γὰρ κἀκεῖνοι τὰς Ῥωμαϊκὰς φά-
 λαγγας καθιστῶντα τὸν αὐτοκράτορα ὀρῶντες, τὰς σφῶν ὥπλι-
 ζον δυνάμεις, καὶ κατὰ τὸ δοκοῦν πολέμου διετύπων σχήμα·

2. θεὸν τὸν δεσπότην G. 13. φάραγγος PG in margine, φά-
 λαγγος PGA. 14. καλουμένου C. 18. ὁ Δαλασσηνός κα-
 τῆρχον G, Δαλασσηνός C. 21. ὀρῶντες τὸν αὐτοκράτορα A.

bant, summis hastis fixas accenderant. preces autem, ab exercitu
 sursum missae, ad coeli, arbitror, verticem vel, ut verius dicam, ad
 ipsum deum penetrarunt. atque hinc meo quidem iudicio probari
 potest imperatoris religio, quod hostes sine divino auxilio aggredi
 noluit. non enim in viris ille, non in equis, non in machinis belli-
 cis fiduciam collocabat, sed in divino numine omnem spem positam
 habebat. haec igitur usque ad mediam acta sunt noctem. dein
 postquam paullulum quietis cepit, surrexit levemque armaturam gra-
 vioribus instruxit armis; nonnullis etiam, quoniam ferrum non sup-
 petebat, thoracem et galeam, ex sericis eiusdem coloris confecta,
 induit. prima luce armatus, postquam signum tuba dari iussit, e
 vallo procedit; et infra Lebunium, quod dicitur, (locus hic est * * *)
 diviso exercitu, turmatim milites constituit. ipse in fronte aciei sta-
 bat imperator, Martem spirans; dextro laevoque cornibus Palaeologus
 Georgius et Constantinus Dalassenus praeerant. a dextra Comanorum
 Monastras cum suis in armis stabat: siquidem Comani imperatorem
 ordines explicantem conspicati, suas itidem copias armarant et arbi-

ἐξ εὐωνύμου δὲ τούτων ὁ Οὐζᾶς καλούμενος, τὸ δὲ γε πρὸς
 δίσιν ὄρων, ὁ Οὐμπερτόπουλος μετὰ τῶν Κελτῶν. οὕτω
 γοῦν ὁ αὐτοκράτωρ ταῖς φάλαγγι πυργώσας οἶον τὸ στρα-
 τευμα καὶ ταῖς ἵλαις περισφίγγας, τὴν ἐννάλιον αἰθίς ἐκέ-
 λευσεν ἠχῆσαι σάλπιγγα. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι δεδιότες τὸ ἀπει- 5
 ροπληθὲς τῶν Σκυθῶν καὶ τὰς ἀμυθήτους ἀρμαμάξας, τειχῶν
 ὡςπερ παρεχομένας αὐτοῖς χρεῖαν, τὸν ὅλον κύριον εἰς ἔλεον
 μᾶ φωνῇ ἐπικαλεσάμενοι, ὅλας ἠνίας χαλάσαντες τὴν μετὰ τῶν
 Σκυθῶν μάχην ἐπέσπενδον, τοῦ αὐτοκράτορος ἀπάντων προπύ-
 ρουθεν θέντος. μνηοειδοῦς δὲ τῆς παρατάξεως γεγοννίας, ἐν 10
 ταύτῳ καὶ ὡςπερ ἐξ ἐνὸς συνθήματος παντὸς τοῦ στρατοῦ καὶ
 αὐτῶν δὴ τῶν Κομάνων τὴν κατ' αὐτῶν ποιησαμένων ὁρμὴν,
 στοχασάμενος τοῦ μέλλοντος Σκύθης τις τῶν ἐκκρίτων ἡγεμῶν
 τηρικαῦτα καθεστώς, προηρηπάκει τὴν σωτηρίαν, καὶ ὀλίγους
 συμπαραλαβὼν πρόσσεισι τοῖς Κομάνοις ὡς ὁμογλώττοις. κἂν 15
 γὰρ κατὰ τῶν Σκυθῶν ἐκθύμως καὶ οὔτοι ἐμάχοντο, ἀλλὰ θαρ-
 ρήσας μᾶλλον ἢ τοῖς Ῥωμαίοις, αὐτοῖς προσεληλύθει, ἐφ' ᾧ
 D μεσίταις τούτοις πρὸς τὸν αὐτοκράτορα χρῆσασθαι. τοῦτο ὁ αὐ-
 τοκράτωρ θεασάμενος, καὶ πτοηθεὶς μὴ τούτοις καὶ ἕτεροι τῶν
 V. 184 Σκυθῶν προσχωρήσαντες ἀναπέισσιν τοὺς Κομάνους τὰ ὑπὲρ 20
 αὐτῶν φρονήσαντας κατὰ τῆς Ῥωμαϊκῆς φάλαγγος στρέψαι

1. οὐζᾶς A.

3. γοῦν: γὰρ οὖν G.

8. ὅλας A.

9.

ἔσπενδον G.

10. ἐν ταύτῳ om. A.

12. τὴν κατὰ τῶν

σκυθῶν A.

13. Σκύθης: συνήθης C.

20. παραχωρήσαντες

G. ἀναπέισσιν A.

21. αὐτῶν A et in margine G, αὐ-

τὸν PG.

φρονεῖν· τῷ τὴν βασιλικὴν A.

tratu suo aciem instruxerant: a sinistra eorundem Uzaz; occasum
 versus Ubertopulus cum Gallis. ita postquam exercitum imperator
 phalangibus quasi muniit turmisque constrinxit, classicum iterum cani
 iussit. Romani, cum infinitam Scytharum multitudinem et innumera
 plaustra, quae moenium loco ipsis essent, metuerent, deo omnium
 rerum domino uno ore invocato, vehementissimo impetu pugnam cap-
 passiverunt, imperatore ante omnes praecurrente. lunata autem cum
 Romana acies esset, totusque exercitus et ipsi etiam Comani velut
 signo dato eodem omnes momento in Scythas irruerent, imminens
 exitium auguratus unus e ducibus Scytharum, suae prospicere saluti
 statuit, paucisque assumtis, ad Comanos transfugit, ut qui eadem
 uterentur lingua. nam licet et ipsi strenue contra Scythas pugnant,
 tamen fidenti animo, potius quam Romanos, hos adiit, quos apud im-
 peratorem precatores fore speraret. quo imperator animadverso, ve-
 ritus, ne ad Comanos alii quoque transirent iisque persuaderent,
 secum ut facerent, ac mutata voluntate, in Romanam aciem inveh-

μετὰ τῆς γνώμης καὶ τὰς ἡνίας, παραγοῆμα, ὁποῖος ἐκεῖνος
 δραστήριος ἐν ὄξει ῥοπῇ τοῦ συνοίσοντος καταστοχάσασθαι, P. 233
 τῆ τὴν βασιλικὴν σημαίαν κατέχοντι ἐπέταξε ταύτην ἐν γε-
 ροῖν φέροντι μετὰ τῆς τῶν Κομάνων στήναι παρεμβολῆς. τῆς
 5 Σκυθικῆς δὲ ὁμοιχμίας διασπασθείσης ἤδη, καὶ παραχωρη-
 σάντων ἀλλήλοιν τοῖν στρατοπέδοιν, ἀνδροκτασίαν ἦν θεάσα-
 σθαι τηρικαῦτα, ὁποῖαν οὐδεὶς πώποτε ἐθέασατο. τῶν δὲ
 Σκυθῶν δεινῶς ἀποσφαιτομένων, ὡς ἐγκαταλειφθέντων ἤδη
 ὑπὸ τῆς θείας δυνάμεως, κεκοπιακότες οἱ σφάιττοντες τῇ σφο-
 10 δρᾷ καὶ πυκνῇ κινήσει τῶν ξιφῶν, λειποθυμοῦντες ἀνεκό-
 πτοντο τῆς ὀρμῆς. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ ἐν μέσοις τοῖς πολεμί-
 οῖς ἐξίππαζόμενος, ὄλας συνετάραττε φάλαγγας, πλήττων μὲν
 τοὺς ἀντικαθισταμένους, καταπήσων δὲ καὶ τοὺς πόρρω τοῖς
 ἐμβοήμασιν. ἐπεὶ δὲ τὸν ἥλιον ὑπὲρ κεφαλῆς τὰς ἀκτῖνας
 15 βάλλοντα ἑώρα, μεσημβρίας ἀπύρτι οὕσης, προμηθεύεται τι
 τοιοῦτον. μεταπεμφάμενός τις ἀποστέλλει, ἐφ' ᾗ ἀγρώτιας
 ἀσκούς πλήσαντας ὕδατος καὶ ταῖς ἰδίαις ἐπεισάξαντας ἡμιό-
 νοις ἐξελάσαντας ἀγαγεῖν. τούτους δὲ ἤδη θεασάμενοι καὶ οἱ
 μὴ προκληθέντες τῶν πλησιοχώρων, τὸ αὐτὸ τοῦτ' ἐποίουν,
 20 τοὺς τῆς δεινῆς τῶν Σκυθῶν χειρὸς αὐτοὺς ἀπαλλάττοντας ὁ
 μὲν δι' ἀμφορέως, ὁ δὲ δι' ἀσκού, ὁ δὲ δι' ὁποῖου τύχοιεν ἄγγους C

2. καταστοχάσασθαι PG, recte C. 4. μετὰ : an κατὰ? 5.
 lege πρόσχωρησάντων. 6. θεάσασθαι AG, θεᾶσθαι P. 14.
 ὑπὲρ AG, περὶ P. 16. καὶ μεταπεμφάμενος A. ἀγρώτιας
 ἀσκούς πληρεῖς ὕδατων ἀγαγεῖν. τοῦτο οὖν ἐποίουν. καὶ ὁ μὲν
 δι' ἀμφορέως A. 17. lege ἐπισάξαντας. 21. τύχοιον PG,
 τύχοιεν CA.

rentur: statim, qua erat celeritate in perspiciendis iis, quae con-
 ducere, signifero regio praecepit, ut cum vexillo, quod manibus tene-
 bat, ad castra Comanorum consisteret. Scytharum autem acie iam
 soluta, ubi coniunctim uterque exercitus confligit, tum vero caedem
 cerneret, quantum nemo unquam vidit. itaque magna Scytharum
 strage facta, ut qui destituti plane essent divino auxilio, nostri, ve-
 hementi et assidua armorum vibratione defessi, impetum remiserunt.
 imperator in medios invectus hostes, totas conturbabat phalanges,
 caedens obvius, procul stantes minacibus percellens vocibus. sed ubi
 animadvertit, solem supra vertices pugnantium radios fundere, cum
 meridies iam esset, tale quid providit. misit, qui rusticos iuberent
 utres aqua implere, iumentisque impositos apportare. quos conspi-
 cati, etiam qui non iussi erant accolae, idem faciebant iisque, qui
 Scytharum vexationibus se liberabant, aquam utribus alii, alii ampho-
 ris et quae forte ad manum erant vasis ministrabant. milites, aqua

ἀναψύχοντες ὕδατι. οἱ δὲ μικρὸν τοῦ ὕδατος σπώμενοι, αὐθις τῆς μάχης ἀντείχοντο. καὶ ἦν ἰδεῖν θέαμα καινόν, ἔθνος ὅλον, οὐ μυριάθρωπον, ἀλλ' ἀριθμὸν ἅπαντα ὑπερβαῖνον, σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις ἄρδην κατὰ ταυτηνὴ τὴν ἡμέραν ἀπολωλός. ἦν δὲ μηνὸς Ἀπριλίου εἰκοστὴ πρὸς τῇ ἐννάτῃ ἡμέρᾳ, τρίτῃ δὲ τῆς ἐβδομάδος. ἔνθεν τοι καὶ παρ' ἰδίον τι οἱ Βυζάντιοι ἐπῆδον, φάσκοντες "διὰ μίαν ἡμέραν οἱ Σκύθαι τὸν Μαῖον οὐκ εἶδον." ἐπεὶ δὲ ὁ ἥλιος πρὸς δυσμαῖς ἤδη ἦν, καὶ ἅπαντες μὲν ξιφῶν ἔργον γεγόνασι, καὶ τὰ τέκνα φημί καὶ αἱ μητέρες, πολλοὶ δὲ καὶ ζωγρίαν ἐλήφθησαν, τὸ ἀνακλητικὸν κελείσας ὁ αὐτοκράτωρ ἠχῆσαι, πρὸς τὴν ἰδίαν ἐπάνεισι παρεμβολήν. καὶ ἦν τῷ κατανοοῦντι θαῦμα ιδέσθαι, πῶς οἱ πάλαι κατὰ τῶν Σκυθῶν ἐξερχόμενοι καλώδια τοῦ Βυζαντίου ἐξωνούμενοι καὶ ἱμάντας, δι' ὧν δεσμώτας ἄγοιεν τοὺς τῶν Σκυθῶν ἑαλωκότας, τούναντίον πεπόνθασιν, αὐτοὶ τε παρὰ τῶν Σκυθῶν ἑαλωκότες καὶ δεσμῶται γενόμενοι. ἀλλὰ ταῦτα μὲν τότε, ὀπηνίκα κατὰ τὴν Δρίστραν ὁ μετὰ τῶν Σκυθῶν γέγονε πόλεμος· καὶ γὰρ τὸ φρούαγμα τότε τῶν Ῥωμαίων καθεῖλε θεός. ἐν ὑστέροις δέ, καθ' ὃν ὑφηγοῦμαι καιρὸν, ὀπηνίκα περιδεεῖς τούτους ἔγνω καὶ τὰς σωζούσας ἀπολεωκότας ἐλπίδας, πρὸς τοσαῦτα πλήθη μὴ ἐξισχύοντας, τὴν νί-

1. ὕδατι ἦσαν τοὺς τῆς δεινῆς των σκυθῶν χειρὸς αὐτοὺς ἀπαλλάττοντας A. οἱ δὲ στρατιῶται ἄκος τὸ ἀπὸ τοῦ ὕδατος ἐπισπᾶμενοι, πάλιν τῆς μάχης A. 5. μὴν ἀπριλλίος εἰκοστῇ A. 7. ἡμέραν τὸν μαῖον οἱ σκύθαι τὸν μαῖον AG. 10. ζωγρίαν A, ζωγρία PG. ἐλήφθησαν G. 11. τὴν om. P, add. CAG. 13. scribe τοῦ Βυζαντίου καλώδια. καλώδια C, κάλως διὰ PG. 14. ἄχθιεν G.

hausta, proelium repetebant. ibi tum novum cerneres spectaculum, cum gens non decem quidem millium hominum, sed omnem excedens numerum, eo ipso die cum mulieribus liberisque ad internecionem tota deleretur. fuit hic vicesimus nonus Aprilis dies, hebdomadis tertius. hinc carmen Byzantiis iactatum: "unum ob diem Scythae Maium non viderunt." solis occasu, cum essent omnes ferro interempti, ne liberis quidem matribusque exceptis, multi etiam capti, imperator receptui cani iussit inque castra reversus est. ac mirabilis sane hic exitus erat, praesertim reputantibus, quam qui olim in Scythas profecti sunt Byzantio, funes loraque emercati, quibus captos Scythas vincirent, contraria passi sint, ipsi a Scythis capti vinculisque constricti. verum id illo tempore accidit, quo ad Dristram cum Scythis pugnatum est: tum spiritus Romanorum fregit deus. postea autem, in quibus dicendis nunc versamur temporibus, cum summo eos affe-

κην παραδόξως ἐχαρίσατο τούτοις, ὡς καὶ δεσμεῖν καὶ σφάττειν καὶ ζωογρίαν ἄγειν τοὺς Σκύθας, οὐ τοῦτο δὲ μόνον, (τάχα γὰρ τι τοιοῦτον κὰν τοῖς μερικοῖς τῶν πολέμων πολλὰκις εἶωθε γίνεσθαι,) ἀλλὰ καὶ ὅλον ἔθνος μυρίαδρον κατὰ μίαν 5 καὶ μόνην ἀφανίσει ἡμέραν.

6. Τῶν ταγματῶν δὲ τοῦ τε Κομανικοῦ καὶ Ῥωμαϊκοῦ V. 185 ἀπ' ἀλλήλων διακριθέντων, καὶ τοῦ αὐτοκράτορος περὶ λυ- B γνων ἀφὰς πρὸς δεῖπνον ἀπιδόντος, δυσχεραίνων εἰστήκει ὁ καλούμενος Συνέσιος, "τί τὸ γινόμενον καὶ τίς αὕτη ἡ καινὴ 10 οἰκονομία;" λέγων πρὸς τὸν αὐτοκράτορα. "ἕκαστος τῶν στρατιωτῶν ἀνὰ τριάκοντα καὶ πλείω δεσμώτας ἔχει Σκύθας. ἡ τῶν Κομάνων πληθὺς ἐγγὺς ἡμῶν ἐστίν. εἰ γοῦν ἱπνώσαιοι οἱ στρατιῶται, καθάγε καὶ δεῖ, τοσοῦτον κεκοπιαιότες, καὶ οἱ Σκύθαι ἄλλος ἄλλον λύσαντες καὶ τοὺς ἀκινάκεις σπασάμενοι 15 ἀναιρήσουσιν αὐτούς, τί τὸ λοιπὸν ἔσται; ἀλλὰ κέλευσον C ἀναιρεθῆναι θάπτον τοὺς πλείονας." ὁ δὲ βασιλεὺς δριμύ πρὸς αὐτὸν ἐνιδὼν, ἔφη "κὰν Σκύθαι, ἀλλὰ πάντως ἄνθρωποι, κὰν ἐχθροί, ἀλλ' ἐλέους ἄξιοι. αὐτὸς δ', οὐκ οἶδα, τί φρονήσας ταῦτα ληρεῖς;" τὸν δ' ἐνιστάμενον μετ' ὄργης ἀπέ- 20 πέμψατο. προσέταξε δὲ τηρικαῦτα διαλαλιὰν εἰς ἅπαν τὸ στρατεῦμα γενέσθαι, ἅπαντα τὰ τῶν Σκυθῶν ἀναλαβομένους

3. τε add. C. 6. τῶν δὲ A. Ῥωμαϊκοῦ καὶ κομανικοῦ A, καὶ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ G. 8. ἐπιδόντος G. 9. συνέσιος τις καλούμενος δυσχεραίνων εἰστήκει A. καινὴ om. AG. 11. πλείους CG. ἔχει Σκύθας δεσμώτας G. 12. ἐστίν ἡμῶν G. 14. ἀκινάκεις A, ἀκινάκας PG. 17. ἰδὼν A. 18. δὲ AG. 19. ἀνιστάμενον A. ὄργης αὐτὸν A. 21. ἅπαντας G.

ctos timore cerneret et de salute sua desperantes, quippe tantae multitudini impares, praeter expectationem victoriam dedit, ita ut et vincirent Scythas et trucidarent et captos ducerent, immo etiam (nam tale quid etiam in minoribus proeliis haud raro usuvenit,) universam gentem multitudine innumerabilem funditus delerent uno isto ac solo die.

6. Digressis in suas quibusque stationes Comanicis Romanisque copiis, cum imperator prima face ad coenam iturus esset, indignabundus quidam, Synesius nomine, adstitit et "quid hoc, inquit, sibi vult, et quae ista nova agendi ratio est? unusquisque militum ad triginta et amplius Scythas captivos tenet; Comanorum multitudo prope adest. quid si indormierint milites, ut par est, tantis exantlatis laboribus, et Scythae alter alterius vincula solverint, strictisque gladiis eos confoderint? quamobrem plerosque barbarorum quamprimum trucidari iube." at imperator truci vultu "etsi Scythae, inquit, tamen sunt ho-

ὄπλα εἰς ἓνα καταθέσθαι τόπον, τοὺς δὲ δεσμώτας πυραφυλάττειν. ταῦτα κελεύσας ἐν ἀμεριμνίᾳ τὸ λοιπὸν τῆς νυκτὸς ἦν. περὶ μέσσην δὲ φυλακὴν τῆς νυκτὸς, εἴτε ἐκ θείας ὀμφῆς, Δεῖτε καὶ ὅπως οὐκ οἶδα, ὁμῶς δ' οὖν ὡς ἐξ ἑνὸς συνθήματος μικροῦ πάντας οἱ στρατιῶται ἀπέκτειναν. τοῦτο ὁ βασιλεὺς 5 ἀνγαζούσης ἡμέρας ἀκηκῶς, ὑποπιον εὐθὺς τὸν Συνέσιον εἶχε. μετακαλεῖται τοίνυν παραγοῆμα τοῦτον. καὶ αἰτιώμενος σφοδρῶς ἠπειλεῖτο λέγων "τοῦτο τὸ ἔργον σόν." τοῦ δὲ ἐπομνυμένου μὴ εἰδέναι, ἐπέταξε δεσμηθέντα τοῦτον κατασχεθῆναι, "γνώτω" λέγων "ὅποιον καὶ μόνον ὁ δεσμὸς κα- 10 κὸν ἔστιν, ὡς μηκέτι κατὰ ἀνθρώπων τοιαύτας ἀποφάσεις ποιεῖσθαι." τάχα δὲ ἂν καὶ ἐκόλασε τοῦτον, εἰ μὴ προσελθόντες P. 235 οἱ καθ' αἷμα καὶ ἐξ ἀγχιστείας προσήκοντες τῷ αὐτοκράτορι μεγασιᾶνες κοινὴν τὴν ὑπὲρ τοῦ Συνεσίου ἰκετηρίαν ἐποιοῦντο. τῶν δὲ Κομάνων οἱ πλείους πτοηθέντες, μὴ τι δεινὸν καὶ 15 κατ' αὐτῶν ὁ αὐτοκράτωρ νυκτὸς μελετήσῃ, τὴν λείαν πᾶσαν ἀναλαβόμενοι, νυκτὸς ὄχοιτο, τὴν πρὸς τὸν Δάνουβιν φέρουσαν ὁδεύοντες. αὐτὸς δὲ ἀνγαζούσης ἡμέρας, φεύγων τὴν τῶν νεκρῶν σωματίων δυσωδίαν, ἀπύρας ἐκέϊθεν ἔρχεται ἐπὶ

1. τόπον καταθέσθαι G. 3. εἴτ' ἐκ A. 4. ὁμῶς correxi, ὁμῶς codices. ὡς om. G. 5. βασιλεὺς κατὰ τὴν προῖαν ἀκηκῶς A. 8. τὸ γὰρ A. 11. τοιαῦτα G. 15. καὶ add. A. 16. αὐτῶν CAG, αὐτὸν P. 18. φεύγων om. G. 19. σωματίων om. A. ἐπύρας τῶν χοιρηγῶν (ἐκεῖσε γὰρ ὁ πόλεμος ἐγεγόνει) ἐπὶ τὸν τόπον τὸν κατὰ δ. καλούμενον ἔρχεται A.

mines; etsi hostes, tamen misericordia nostra digni. tibi vero, nescio, quid in mentem venerit ita deliranti?" instantem ulterius iratus dimisit; tum edicto per castra promulgato admonuit milites, exuerent Scythas armis, eaque collecta omnia uno in loco deponerent, captivos ipsos diligenter custodirent. his ita provisus, securus reliquum transegit noctis. circa mediam autem noctem, divino impulsu, an quo alio casu, incertum: eodem momento veluti signo dato ferme universos Romani trucidant. quod ubi imperator exorta luce audivit, suspectum extemplo habet Synesium. arcessitum de scelere compellat, et atrociter minitans, "huius quidem, inquit, tu auctor es facinoris." hic licet iuraret, se inscio id factum esse, tamen vinculis eum constringi iussit; nam "discat, inquit, quantum mali vel sola habeant vincula, ne posthac de hominibus isto modo statuat." et fortasse etiam castigasset eum, nisi cognati et affines imperatoris, homines nobilissimi, intercessissent pro eo coniunctis precibus. Comanorum autem plerique veriti, ne quid mali etiam sibi imperator noctu strueret, praeda omni sumta, Danubium versus iter ingressi sunt. ipse

τινα τόπον Καλά δένδρα καλούμενον, σταδίους δέκα πρὸς τοῖς ὀκτώ ἀπέχοντα τῶν Χοιρηῶν. ἀπερχόμενον δὲ ἐκεῖσε κατέλαβεν ὁ Μελισσηνός. οὐ γὰρ ἔφθασε παραγενέσθαι ἐν τῷ καιρῷ τῆς μάχης, ἀσχολούμενος τὴν πληθὺν ἐκείνην τῶν
 5 νεολέκτων ἀποστεῖλαι πρὸς τὸν αὐτοκράτορα. ἀλλήλους τοίνυν ἀσπασάμενοι καὶ συγχαρέντες, ὡς εἰκός, τὸ λοιπὸν τῆς ὁδοιπορίας περὶ τῶν συμπεσόντων ἐπὶ τῇ τῶν Σκυθῶν ἤττη ὠμίλουν. μεμαθηκώς δὲ ὁ αὐτοκράτωρ, ὀπηνίκα τὰ Καλά δένδρα κατέλαβε, τὸν δρασμὸν τῶν Κομάνων, ὅποσα τούτοις
 10 ἀνῆκε πρὸς λόγον τῶν συμφωνηθέντων αὐτοῖς, ἐπισιάζας ἐν ἡμίονοις, ἀπέστειλε πρὸς αὐτούς, ἐντειλάμενος σπεῦσαι καταλαβεῖν αὐτούς καὶ πέραθεν, εἰ δυνηθεῖεν, Δανούβειως καὶ
 15 δοῦναι τὰ ἀποσταλέντα. βαρὺ μὲν αὐτῷ ἦν διὰ παντός, μὴ C μόνον ψεύδεσθαι, ἀλλὰ καὶ τὸ δόξαι ψεύδεσθαι, ὁμιλίαν ἰκα-
 20 νῆν πρὸς ἅπαντας περὶ ψεύδους ποιουμένην. ἀλλὰ ταῦτα μὲν περὶ τῶν φευγόντων· τοὺς δὲ γε λοιποὺς ἐφεπομένους αὐτῷ εἰστία τὸ λοιπὸν τῆς ἡμέρας δαψιλῶς. δέον δὲ ἐλογί-
 σαιτο, μὴ τηρικαῦτα τοὺς ἀνήκοντας δοῦναι μισθοὺς, ἀλλὰ μεθεῖναι τοὺς εἰς ὕπνον τραπέντας καταπέψαι τὸν οἶνον, καὶ
 20 οὕτω τὸ φρονοῦν τῆς ψυχῆς συλλεξαμένους ἐν ἐπιγνώσει γενέσθαι τοῦ πραιτομένου. τῇ μετ' αὐτὴν οὖν μετακαλεσάμενος ἅπαντας, οὐ τὰ προὔπεσχημένα δίδωσι μόνον, ἀλλὰ καὶ

2. ἀπερχόμενον C, ἀπερχόμενος PG. 4. τὴν τῶν CG. 9. ὅποσα: πάντα τούτοις ἀνῆκε, πρὸς τὴν τῶν συμφωνηθέντων αὐτοῖς ὀλίγην A. 11. ἡμίονους ἐπισιάζας A. posterius recepi, ἐπισιάζας PG. 16. πεφευγόντων P in margine. δὲ γε καταλειφθέντας εἰστία A.

illucescente die, cadaverum foetorem defugiens, inde profectus, in locum se contulit, cui Caladendra nomen est, qui octodecim stadiis a Choerenis distat. eo tendentem Melissenus convenit; neque enim pugnae tempore adesse potuerat, multitudine illa recens lectorum ad imperatorem mittenda occupatus. ambo amplexibus ac gratulationibus, ut assolet defuncti, in reliquo itinere de iis, quae in pugna cum Scythiis commissa acciderunt, confabulati sunt. ad Caladendra ubi perventum est, imperator de fuga Comanorum certior factus, quae ipsis concesserat pacto, iumentis imposita ad eos misit, mandans, ut itinere accelerato vel ultra Danubium, si possent, eos assecuti, munera traderent. quippe grave ipsi semper videbatur, non solum mentiri, verum etiam in mendacii suspicionem incidere: de cuius turpitudine orationem sat longam ad omnes habuit, sed haec de fugientibus; ceteros, qui remanserant, per diem reliquum accepit lautissime. neque tamen praemia debita tum temulentis dauda censuit, sed cra-

D πολλῶν πλείονα. σκεψάμενος δέ, ἐπεὶ ἀπολύειν τούτους οἴκαδε
 ἐβούλετο, μὴ ἐν τῷ ἀπιέναι εἰς προνομήν σκεδασθέντες οὐ μι-
 κρὰν τὰς κατὰ τὴν ὁδὸν παρακειμέναις κωμοπόλεσι τὴν βλάβη-
 ν ἐπάξωσιν, ἡμέρους ἕξ αὐτῶν λαμβάνει. αἰτησαμένων δέ
 καὶ αὐτῶν τὰ κατὰ τὴν ὁδὸν αὐτοῖς ἀσφαλίσασθαι, δίδωσιν 5
 αὐτοῖς τὸν Ἰωαννάκην, (ἄνθρωπος δὲ οὗτος ἀνδρεία καὶ φρονήσει
 διαφέρων,) τὴν τῶν ἀπάντων οἰκονομίαν διαθέμενος καὶ τὴν
 μέχρις αὐτοῦ τοῦ Ζυγοῦ τῶν Κομάνων εὐθέτησιν. τοιαῦτα
 μὲν οὖν τὰ τοῦ αυτοκράτορος θεία πάντως προνοία. πάντα γοῦν
 P. 236 κατὰ τὸ πλήρες τελέσας, τροπαιοφόρος αὐτὸς νικητὴς πρὸς τὸ 10
 Βυζάντιον ἐπανερχεται, Μαΐου περιπνεύοντος μηνός. ἀλλὰ τὰ
 μὲν τῶν Σκυθῶν ὧδέ πη πέρας ἐχέτω, κἂν ἐκ πολλῶν ὀλίγα
 μοι εἴρηται, ἄκρῳ δακτύλῳ τοῦ Ἀδριατικοῦ ἀψαμένῃ πελά-
 γους. τὰς γὰρ λαμπρὰς τοῦ αυτοκράτορος νίκας, τὰς μερι-
 κὰς τῶν πολεμίων ἤττας, τὰς καθ' ἓνα τούτου ἀνδραγαθίας, 15
 τὰ ἐν τῷ μεταξὺ συμπίπτοντα τοῖς τότε καιροῖς, καὶ ὅπως
 πρὸς ἅπαντας ἐποικίλλετό τε καὶ διὰ παντοίας μεθόδου διέλυε
 τὰ συμπίπτοντα δεινὰ, οὐδ' ἂν Δημοσθένης ἄλλος ἢ καὶ ὁ
 ἄπας τῶν ῥητόρων χορός, οὐδ' ἂν ἡ Ἀκαδημία πᾶσα καὶ ἡ

3. κατὰ CA et in margine P, παρὰ PG. τὴν alterum om. A. 4.
 αἰτησαμένων: καὶ τὸν Ἰωαννάκην δοῦς διασῶσαι τούτους
 αὐτοῦ ζυγοῦ, οἴκαδε τούτους ἀπέλυσεν A. 5. τὰ om. G. 6.
 Ἰωαννάκην C. τῇ ἀνδρείᾳ καὶ τῇ G. 8. Ζυγοῦ scripsi. vid.
 p. 245 A. libri ζυγοῦ. 9. post προνοίᾳ punctum posui; libri
 uno tenore προνοίᾳ πάντα. 10. τελέσαι G. τὸ alterum om. G.
 12. σκυθῶν οὕτω· κἂν A. 17. an ἅπαντα? 18. ὁ om. G.
 19. ἡ prius om. G.

pulam edormire sivit, quo mente recepta beneficii sensum haberent.
 itaque postridie eius diei convocatis omnibus, non ea solum, quae
 pollicitus erat, sed multo plura persolvit. sed cum domum eos di-
 mittere vellet, veritus, ne in reditu praedabundi oppidis viam adia-
 centibus haud parvam calamitatem inferrent, obsides iis imperavit;
 vicissim et ipsis securitatem itineris petentibus, Iohannacem comitem
 dedit, fortitudine ac prudentia praestantem, cui omnium rerum pro-
 curationem incolumitatemque Comanorum commendavit, usque dum
 ad Zygom pervenissent. atque ita quidem imperator divina plane
 providentia, omnibus igitur abunde persolutis, ipse triumphans By-
 zantium revertitur, Maio mense. hactenus de bello Scythico; licet
 ex multis pauca tantummodo narraverim, Adriaticum quasi mare
 summo digito tangens. nam splendidae imperatoris victorias ac levio-
 res hostium clades singulaeque ab eodem praeclare gesta et quanta
 arte, quae interim acciderant, malis se expediverit, haec omnia ver-
 bis aequare nec Demosthenes alter posset, nec universus oratorum

Στοὺς εἰς ταῦτόν συνελθούσῃν καὶ προὔρου παντὸς τὰς Β' Ἀλεξίου πράξεις ἐποιήσαντο, τούτων ἐφικέσθαι ἐξίσχυσαν.

7. Οὐ πολλαὶ διήλθον ἡμέραι τῆς τοῦ βασιλέως εἰς τὰ ἀνάκτορα εἰσελεύσεως, καὶ ὁ Ἀρχιεβης Ἀρμένιος καὶ ὁ Κελ-
5 τὸς Οὐμπερτόπουλος (λογάδες οὗτοι ἄνδρες τῶν ἐπιφανῶν
Ἀρμενίαι) κατὰ τοῦ αὐτοκράτορος μελετήσαντες ἐφωράθη-
σαν, πλῆθος οὐκ ἀγεννὲς πρὸς ταυτηνὴν τὴν βουλήν ἐπισυρό-
μενοι. καὶ οἱ ἔλεγχοι παρήσαν, καὶ ἡ ἀλήθεια ἐπιρροησιάζετο.
κατὰκριτοι δὲ ἤδη καταστάντες οἱ ἐπίβουλοι, δήμευσιν καὶ
10 ὑπερορίαν τρηκαῦτα κατεκρίθησαν, τῶν ἐκ τῶν νόμων ποι-
νῶν τοῦ αὐτοκράτορος σχολὴν παντελῆ κατιψηφισαμένου, μη-
δενὸς τὸ σῶμα λωβηθέντος. λογοποιουμένην δὲ Κομάνων ἔφο-
δον μανθάνων ὁ αὐτοκράτωρ, ἐκεῖθεν δὲ καὶ τὸν Βοδῖνον καὶ
αὐτοὺς Δαλμάτας παρασπονδήσαι τε καὶ κατὰ τῆς ἡμεδαπῆς
15 χωρῆσαι βουλομένους, ἐμερίζετο τοῖς λογισμοῖς, πρὸς ὅποτε-
ρον ἂν ἀπονεύσειε τῶν ἐχθρῶν. δέον οὖν αὐτῇ ἐδόκει κατὰ
τῶν Δαλματῶν πρώτως ἐξοπλίσασθαι καὶ προκαταλαβεῖν τὰ
ἀναμεταξὺ τῆς ἡμεδαπῆς καὶ αὐτῶν διακείμενα τέμνη καί,
ὡς ἐνόν, ἀσφαλίσασθαι. συναγωγῶν τοίνυν ἅπαντας καὶ ἀνα-
20 κοινωσάμενος τὸ σκοπούμενον, ἐπεὶ συνοῖσον ἅπασιν τοῦτ' ἐδό- V. 187
κει, ἔξεισι τῆς μεγαλοπόλεως, τὰ κατὰ τὴν ἐσπέριν προμη- D
θευσόμενος. καὶ ταχὺ τὴν Φιλιππούπολιν καταλαβών, καὶ

3. οὐ πολλαὶ : τότε καὶ ὁ ἀρχιεβης A. 4. Ἀρχιεβης G. 6.
ἀρμενίαι G. 7. ταυτηνὴν om. A. 10. ἐκρίθησαν CG. 13.
ὁ αὐτοκράτωρ μανθάνων G. 14. αὐτοὺς : lege τοὺς. 14. ἡμετέ-
ρας G. 19. ἅπαντας : excidit fortasse τοὺς λογίδας. 21.
μεγαλοπόλεως C. προμηθευσάμενος G.

chorus, neque si Academia tota Stoaque ad celebrandas Alexii res ge-
stas convenirent.

7. Non multi dies effluxerant ab imperatoris in palatium reditu,
cum detecta in eum coniuratio est Ariebis Armenii et Ubertopuli
Galli, nobilissimorum fortissimorumque hominum, qui multitudinem
non contemnendam in partes suas traxerant. aderant testes et rem
libere profitebantur. convicti cum essent insidiatores, bonorum pu-
blicatione et exilio multati sunt, capitis poenam, legibus praescriptam,
remittente imperatore. iam cum imperator fama Comanos irruptionem
fecisse accepisset, ab altera autem parte Bodinum et Dalmatas, foe-
dere rupto, incursionem in fines nostros meditari, incertus erat animi,
utri prius adversariorum occurreret. tandem satius duxit, contra Dal-
matas primum arma parare, vallesque nostros inter et illorum fines
sitas occupare et, quantum fieri posset, munire. convocavit igitur
primores omnes aperuitque consilium; quod cum probatum esset
omnibus, urbe egressus est, Occidentem placaturus. celeriter Philip-

γράμματα δεξάμενος τοῦ τηρικαῦτα ἀρχιεπισκόπου Βουλγα-
 ρίας χρηματίζοντος περὶ τοῦ δουκὸς Δυρραχίου Ἰωάννου τοῦ
 υἱοῦ τοῦ σεβαστοκράτορος, διαβεβαιούμενα ἀποστασίαν ἐκείνον
 ὠδίνειν, ἀθνητῶν διὰ πάσης ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἦν, πῆ μὲν
 διὰ τὸν ἐκείνου πατέρα ἀναβαλλόμενος τὴν τῆς ὑποθέσεως 5
 P. 237 ἐξέτασιν, πῆ δὲ καὶ δεδιώς, μὴ ἄπερ ἢ φήμη λέγει οὐ ψεύ-
 σεται. καὶ ἐπεὶ μειράκιον ἦν ὁ Ἰωάννης, ὡς ἐπίπαν τὰς τῶν
 τοιούτων ὁρμὰς ἀκαδέκτους γινώσκων, ἐδεδίει, μὴ τι νεωτε-
 ρίσειε καὶ λύπης ἀφορήτου ἀμφοῖν τῷ τε πατρὶ καὶ θεῷ πρό-
 ξενος γένοιτο. δεῖν οὖν ἐλογίσατο διὰ πάσης μεθόδου σπεῦ- 10
 σαι τὴν ἐκείνου σφῆλαι βουλὴν. ἐκήδετο γὰρ τούτου, ὅπως
 ἂν τις εἴποι. μεταπεμφάμενος οὖν τὸν τότε μέγαν ἐταιρει-
 ἀρχην Ἀργυρὸν τὸν Καρατζάν, Σκύθην μὲν ὄντα, φρονημώ-
 τατον δὲ καὶ ἀρετῆς καὶ ἀληθείας ἐπιμελούμενον, διττὰς ἐπι-
 δίδωσιν αὐτῷ γραφάς, τὴν μὲν πρὸς τὸν Ἰωάννην τοιαῦτα 15
 B διαλαμβάνουσαν. “ἡ μὲν βασιλεία μου βαρβαρικὴν διὰ τῶν
 κλεισουρῶν ἔλευσιν κατ’ αὐτῆς μεμαθηκυῖα, ἐξεληλύθει τῆς
 Κωνσταντινουπόλεως, ἐφ’ ᾧ τὰ μεσαίχμια τῆς Ῥωμαίων ἀρ-
 χῆς ἀσφαλίσασθαι. δεῖν οὖν ἐστὶ καὶ αὐτὸν σε παραγενέσθαι,
 τὰ κατὰ τὴν ὑπό σε ἀρχὴν ἀναδιδάξοντα. (δέδια γὰρ καὶ 20
 τὸν Βολκάνον, μὴ καὶ αὐτὸς ἐναντία καθ’ ἡμῶν φρονήσας
 μελετήσῃ,) πρὸς δὲ καὶ τὰ κατὰ τὴν Δαλματίαν ἀναγγελεῖν

3. διαβεβαιούμενος CG.
 τα C, ταῦτα PG.
 ἀναδιδάξαντα G.

14. ἐπιμελούμενον C.

15. τοιαῦ-
 18. ἐφ’ ᾧ — ἀσφαλίσασθαι om. CG.
 20.
 21. Βουλκάνον G hic et infra.

popolin pervectus, a Bulgariae, qui tunc erat, archiepiscopo de Dyr-
 rhachii duce, Iohanne, sebastocratoris filio, litteras accepit, quae hunc
 defectionem moliri affirmabant. quo nuntio allato, diem noctemque
 laboravit, partim propter illius patrem detrectans inquisitionem rei,
 partim veritus, ne, quod fama ferebat, evaderet. cumque iuvenis
 esset Iohannes, qua aetate impotenti plerosque animo esse norat,
 metuebat, ne seditione is mota, intolerandi doloris utriusque, et patri et
 patrio, auctor foret. itaque omnem statuit operam dare, ut consi-
 lium illius impediret; nam iuvenem diligebat quam maxime. accessit
 igitur magnum tum temporis hetaeriararcham Argyrum Caratzam, ge-
 nere quidem Scytham, sed prudentissimum hominem et virtutis veri-
 que studiosum eique duas tradidit epistolas, quarum altera ad Io-
 hannem in hunc sensum scripta erat: “maiestas nostra certior facta,
 barbaros per clusuras in imperium irrupisse, Cpoli egressa est, ut
 Romanorum fines tutaretur. itaque opus est etiam te ad me perveni-
 re, ut de provinciae, cui praees, statu referas. vereor enim, ne
 Bolcanus infesta adversus nos moliatur. praeterea de Dalmatiae re-

πρὸς ἡμᾶς καὶ περὶ αὐτοῦ τοῦ Βολκάνου, εἰ ταῖς εἰρηρικαῖς ἐμμένει σπονδαῖς, (καὶ γὰρ οὐκ ἀγαθαί μοι περὶ αὐτοῦ ἀγγελίαι καθ' ἑκάστην κομίζονται,) ἵνα σαφέστερόν τι μεμαθηκότιες καὶ πρὸς τὰς αὐτοῦ ἐπιπλέον παραιοσκενασώμεθα μηχα- C
 5 νῆς, καὶ σοὶ τὸ δέον ὑποθέμενοι, αὐθις πρὸς τὸ Ἰλλυρικὸν ἐκπέμψωμεν, ὅπως ἐξ ἑκατέρου μέρους τοῖς ἐχθροῖς μαχόμενοι, τὴν μικῶσαν, θεοῦ ὑπαρήγοντος, σχοίημεν." ταῦτα μὲν ἢ πρὸς τὸν Ἰωάννην γραφὴ διελάμβανεν. ἢ δέ γε πρὸς τοὺς λογάδας τῶν ἐποίκων Δυρραχίου τοιαῦθ' ὑπηγόρευεν. "ἐπεὶ
 10 καθ' ἡμῶν μελετᾶν τὸν Βολκάνον αὐθις μεμαθηκότιες, τῆς Βυζαντίδος ἐξεληλύθειμεν, κατασφαλισσόμενοι τε τὰ ἐν μεσαιχωρίῳ τῆς τε ἡμεδαπῆς καὶ τῶν Δαλματῶν διακειμένα τέμπε, ἅμα δὲ καὶ τὰ καθ' αὐτὸν καὶ τοὺς Δαλμάτας ἀκριβοῦσασθαι· διὰ τοι ταῦτα δέον κρίναντες μετακαλέσασθαι τὸν D
 15 ὑμέτερον δοῦκα καὶ ποθούμενον ἀνεψιὸν τοῦ κράτους ἡμῶν, τουτιονὶ τὸν τὴν ἡμετέραν ἐγχειρίζοντα ὑμῖν γραφὴν ἐξαπεστείλαμεν, δοῦκα τοῦτον προχειρισάμενοι. δέξασθε αὐτὸν καὶ ἄμεις, καὶ εἰς πᾶν τὸ παρ' αὐτοῦ προστατιόμενον ὑπέικετε." ταύτας οὖν τὰς γραφὰς ἐγχειρίσας τῷ Καρατζᾷ, ἐνετείλατο
 20 ἀπελθόντα πρῶτα μὲν ἐγχειρίσαι τῷ Ἰωάννῃ τὴν πρὸς αὐτὸν P. 238
 γραφὴν. καὶ εἰ μὲν αὐθαιρέτως ἐπιταί, ἐκεῖνον μὲν ἐκεῖθεν μετ' εἰρήνης προπέμψαι, αὐτὸν δὲ τὴν φρουρὰν τῆς χώρας ἀναδέξα-

7. lege ὑπαρήγοντος.

μὲν οὖν G.

8. διελάμβανε γραφὴ G.

11. ἐξεληλύθειμεν G.

μειωχίῳ G.

20. ἀπελθόντα om. G.

bus certiores nos facias velim atque de ipso Bolcano, num stet pacis conditionibus. siquidem haud laeti de eo quotidie ad me perferuntur nuntii. cuius consiliis, ubi certi aliquid ex te cognoverimus, melius poterimus occurrere; te vero, mandatis instructum, in Illyricum remittemus, ut ab utraque parte impetu in hostem facto, victoria, deo iuvante, potiamur." haec ad Iohannem perscripta erant; alterius epistolae, ad nobiliores Dyrrhachii cives datae, argumentum hoc erat. "de Bolcano bellum in nos rursus parante certiores facti, Byzantio egressi sumus, ut montium angustias, quae nostros Dalmaticosque interiacent fines, praesidiis firmemus, simul etiam probe cognoscamus, quid ille et Dalmatae agant; cumque eam ob causam opus esse duxerimus, ducem vestrum, carissimum nostrae maiestatis nepotem, isthinc ad nos evocare: hunc, qui nostram vobis epistolam reddet, ad vos misimus ducemque creavimus. itaque accipite eum et ipsi, atque in omnibus, quae praescripserit, obsequium ei praestate." has epistolas cum Caratae tradidisset, mandavit, ut, eo advectus, prius Iohanni epistolam redderet; quem, si sua sponte obtemperaret, cum

σθαι, μέχρις ἂν ἐκεῖνος αὐθις ἐπανέλθοι· εἰ δὲ ἀντιτείνει καὶ μὴ πείθεται, μεταπέμψασθαι τοὺς ὑπερέχοντας τῶν Δυρραχι-
τῶν καὶ τὴν ἐτέραν ὑπαναγνῶναι γραφὴν, ἐφ' ᾗ συνάρασθαι
αὐτῷ ἐπὶ τῷ τὸν Ἰωάννην κατασχεῖν.

8. Ταῦτα ἐνωτισθεὶς ὁ σεβαστοκράτωρ ἐν Κωνσταντι-5
νουπόλει διατρίβων, σπουδαίως ἐξήκει καὶ ἐπὶ δυοὶ νυχθημέ-
ροις καταλαμβάνει τὴν Φιλιππούπολιν. ὑπνώττοντος δὲ τοῦ
B βασιλέως, εἶσω τῆς βασιλικῆς σκηνῆς ἀποφητὶ εἰσελθῶν, εἰς
τὴν ἐτέραν κλίνην τοῦ βασιλέως καὶ ἀδελφοῦ κατακλιθεὶς καὶ
αὐτὸς ὑπνωττε, τοὺς κατευνάζοντας τὸν αὐτοκράτορα διὰ τῆς 10
χειρὸς ἡσυχάζειν ἐπιτάξας. ὡς γοῦν ὁ βασιλεὺς τοῦ ὑπνου
ἀνέθορε καὶ τὸν ἀδελφὸν παρ' ἐλπίδας ἐθεάσατο, ἡσυχάζων
τέως ἦν καὶ τοὺς παρατυχόντας αὐτὸ τοῦτο ποιεῖν καὶ αὐτὸς
ἐκέλευεν. ἐπεὶ δὲ καὶ ὁ σεβαστοκράτωρ ἔξυπνος γενόμενος
τὸν ἀδελφὸν καὶ βασιλέα γρηγοροῦντα ἐθεάσατο, κάκεινος ἐνι- 15
δῶν αὐτόν, προσελθόντες ἀμφοτέρω ἀλλήλους κατησπάζοντο.
εἶτα ὁ μὲν βασιλεὺς ἐπνυθάνετο, τί ἄρα καὶ βούλοιο καὶ τίς
C ἡ αἰτία τῆς αὐτοῦ ἐλεύσεως. ἐκεῖνος δὲ “σοῦ ἔνεκα” ἔφη.
καὶ ὃς “μάτην σεαυτὸν συντείνας τοσοῦτον κεκοπίαικας.” ὁ δὲ
σεβαστοκράτωρ τέως οὐκ ἀντεφθέγξατο, ἀλλ' ὄνειρώτιων ἦν 20
τὰ ἀπὸ τοῦ Δυρραχίου μετὰ τοῦ προπεμφθέντος παρ' αὐτοῦ
κομισθησόμενα μηνύματα. καὶ γὰρ ἅμα τῷ ἐνωτισθῆναι τὰ
θρυλλούμενα περὶ τοῦ νιοῦ αὐτοῦ, δισύλλαβον ἐγχαράξας

1. αὐθις om. G. ἀντιτείνῃ et πείθεται PG, alterum C. 11.
ἐπιτάξας ἡσυχάζειν G. 17. μὲν ὁ G.

pace dimitteret; ipse curam provinciae susciperet usque ad reditum illius. sin recusaret et parere nollet, primoribus Dyrrhachiensium ad se vocatis alteram epistolam ostenderet, ipsorumque auxilium exprosceret ad Iohannem comprehendendum.

8. His cognitis Sebastocrator, qui Cpoli degebat, sine mora urbe profectus, duorum dierum totidemque noctium itinere Philippopolin pervenit. dormiente imperatore, in tabernaculum regium sine strepitu ingressus, in altero lecto somno se dedit, postquam manus signo imperatoris cubicularios, ut quiescerent, monuit. experrectus imperator, ubi fratrem praeter opinionem vidit, quietus tum quidem mansit, quique aderant, vetuit et ipse strepere. tandem cum Sebastocrator, somno itidem solutus, imperatorem fratrem exsomnia cerneret, atque hic vicissim alterum, ambo se invicem amplexi et osculati sunt. dein rogante imperatore, quae causa eius adventus esset, Isaacius “tua, inquit, causa veni.” tum ille: “frustra tantum itineris laborem suscepisti.” ad haec Sebastocrator tum quidem nihil respondit; sed exspectavit, quid nuntius, quem Dyrrhachium miserat, refer-

πρὸς αὐτὸν γράμμα, παρεκελεύσατο θᾶπτον πρὸς τὸν αὐτοκράτορα φοιτῆσαι. ὡς καὶ αὐτὸν ἐπ' αὐτῷ τοῦτω τοῦ Βυζαντίου ἐξεληλυθότα πρὸς Φιλιππούπολιν ἐπείγεσθαι, ἐφ' ᾧ τὰ κατ' αὐτοῦ πρὸς τὸν αὐτοκράτορα εἰσηγηθέντα κατασεῖσθαι, 5 τὰ εἰκότα πρὸς τὸν ἀδελφὸν καὶ βασιλέα ὁμιλήσαντα. ἅμα δὲ καὶ τὴν αὐτοῦ πρὸς αὐτὸν ἐγκαρτεροῦσαι ἄφιξιν. ὑποχωρήσας δὲ ἀπὸ τοῦ βασιλέως, εἰς τὴν ἀποτεταγμένην αὐτῷ σκηνὴν ἄπεισιν. παραχρῆμα δὲ καὶ ὁ πρὸς τὸν Ἰωάννην ἀποσταλεῖς γραμματοκομιστῆς δραμαῖος εἴσεισιν ἐκεῖθεν ἐπα- 10 νελθὼν, τὴν τοῦ Ἰωάννου ἀπαγγέλλον ἔλευσιν. τῆς ὑποψίας οὖν τηρικαῦτα ὁ σεβαστοκράτωρ ἀπαλλαγείς καὶ κρείττοσιν ἀναρωσῶσας ἑαυτὸν λογισμοῖς, θυμοῦ πλησθεὶς κατὰ τῶν πρώτως P. 239 εἰσηγησαμένων τὰ κατὰ τοῦ νιοῦ αὐτοῦ, τεταραγμένος πρὸς τὸν βασιλέα εἰσῆει. ὁ δὲ βασιλεὺς τοῦτον θεασάμενος, ἐγνώκει 15 μὲν παρηνθὺ τὴν αἰτίαν, ἠρώτα δ' ὅμως, ὅπως ἔχοι. ὁ δὲ “κακῶς” ἔφη “ἐξ αἰτίας σῆς.” οὐδὲ γὰρ ὅλως τὸν θυμὸν περιυλακτιοῦντα χαλινάγωγεῖν ἠπίστατο, παρεφέρετο δὲ καὶ ὑπὸ ψιλοῦ, εἰ ἔτυχε, ῥήματος. ἐπὶ τούτοις δὲ καὶ ἄλλο τι προσέθετο λέγων, “οὐ τοσοῦτον κατὰ τῆς σῆς λελύπημαι βα- 20 σιλείας, ὅσον κατὰ τουτουῖ” (τὸν Ἀδριανὸν τῷ δακτύλῳ ὑποδείξας) “καταψευδομένου.” πρὸς ταῦτα δὲ ὁ πραῦς ἐκεῖνος καὶ ἠδὺς βασιλεὺς οὐδ' ὄτιοῦν ἐφθέγγατο. ἐγίνωσκε γὰρ, ὅπως ζέοντα τὸν θυμὸν τὰδελφοῦ καταπαύσει. συγκαθεσθέντες οὖν B

8. σκηνὴν G, σκηνῆ P.
et infra.

21. δὲ om. C.

15. ἔχη G.

20. Ἀδριανὸν G hic

ret. nam sparsos de filio rumores ut audiit, brevi exarata epistola eum illico ad imperatorem tendere iusserat; se quoque Byzantio festinare Philippopolin, ut, quae res postuleret, imperatorem fratrem doceret crimenque dilueret. ibidem eius se adventum praestolaturum. itaque digressus ab imperatore, in assignatum ipsi tabernaculum se contulit. brevi post missus ad Iohannem tabellarius accurrit, Iohannis adventum nuntians. tum vero Isaacius, e suspicionis sollicitudine ad maiorem erectus fiduciam, iraque incensus in eos, qui primi nomen filii detulerant, magno animi motu imperatorem adiit. is conspicatus fratrem, quanquam causam statim intellexit, tamen quomodo haberet, percontatus est. “male, respondit ille, idque propter te.” nempe cohibere iracundiam prorsus non didicerat; immo esserebatur vel simplici, si forte, verbo. praeterea addit: “neque tamen tuae maiestati tantum succenseo, quantum huic (Adrianum digito monstrabat) calumnianti.” ad haec mitis ille ac suavis imperator nihil omnino reposuit; norat enim, quo modo exardescentem fratris iracun-

ἄμφω, μετὰ τοῦ Μελισσηνοῦ Νικηφόρου τοῦ καίσαρος καί
 τινων τῶν ἐξ αἵματος καὶ ἀγχιστείας προσηκόντων αὐτοῖς
 μόνοι πρὸς ἀλλήλους ὠμίλουν περὶ τῶν κατὰ τοῦ Ἰωάννου
 ἠθθέντων. ὡς δὲ τὸν Μελισσηνὸν καὶ τὸν ἴδιον ἀδελφὸν
 Ἀδριανὸν κατατρέχοντας ἐσχηματισμένως τοῦ ἰδίου υἱοῦ ἑώρα, 5
 V. 189 αὐθις τὸν θυμὸν παφλάζοντα μὴ δυνηθεῖς κατασχεῖν, δριμύ
 πρὸς τὸν Ἀδριανὸν ἀτενίσας, ψιλῶσαι τὸν αὐτοῦ πώγωνα
 ἤπειλήσατο καὶ διδάξαι, μὴ προφανῶς ψευδόμενον τοιοῦτων
 συγγενῶν ἀποστερηῆσαι τὸν βασιλέα ἐπιχειρεῖν. ἐν τούτοις ὁ
 C Ἰωάννης κατέλαβε, καὶ παραχρῆμα εἶσω τῆς βασιλικῆς σκηνῆς 10
 εἰσάγεται, καὶ πάντων τῶν κατ' αὐτοῦ λαληθέντων ἀκούει. οὐ
 μέντοι γε εἰς ἐξέτασιν ὄλως ἄγεται, ἀλλ' ὁ κατάκριτος ἐλεύ-
 θερος ἴσταται, τοῦ βασιλέως πρὸς αὐτὸν εἰπόντος. "πρὸς
 τὸν σὸν πατέρα καὶ ἀδελφὸν ἐμὸν ἀφορῶν, οὐδ' ἀκοῦσαι τῶν
 κατὰ σοῦ λαληθέντων ἀνέχομαι. ἔσο τοίνυν ἀμερίμως διά- 15
 γων, ὡς τὸ πρότερον." ταῦτα μὲν οὖν ἅπαντα ἐντὸς τῆς βα-
 σιλικῆς ἐρρήθη σκηνῆς, μόνων τῶν συγγενῶν, ὀθνεῖον δὲ οὐ-
 δενὸς παρόντος. οὕτω γοῦν τῶν λαληθέντων ἢ μελετηθέντων
 ἴσως κατευνασθέντων, τὸν ἴδιον ἀδελφόν, τὸν σεβαστοκράτο-
 D ρά φημι Ἰσαάκιον, μετακαλεσάμενος σὺν αὐτῷ τῷ Ἰωάννῃ 20
 τῷ υἱῷ αὐτοῦ, πολλὰ ὀμιλήσας πρότερον, ἔφη πρὸς τὸν σε-
 βαστοκράτορα "σὺ μὲν χαιρών ἄπιθι πρὸς τὴν βασιλεύουσαν,

1. κατὰ CG. 2. αὐτοῖς C, αὐτοῦς P, αὐτοῦς προσηκόντων G.
 9. ὁ om. G. 12. ἐλεύθερον G. 14. ἐμὸν ἀδελφόν G. 17.
 ἐρρήθη C, εἰρήθη G. 19. ἴσον CG. κατευνασθέντα G.
 21. τῷ G, καὶ P. πρότερον ὀμιλήσας πολλὰ G.

diam sedaret. considentes igitur ambo, una cum Melisseno Nicephoro caesare nonnullisque aliis, sanguine et affinitate iunctis, soli de crimine Iohannis colloquebantur. ubi autem Melissenum fratremque suum Adrianum oblique in filium invehi sensit, effervescenti iterum impar comprimendae irae, Adriano truci vultu comminatur, vulsurum se ipsi barbam atque ita tractaturum, ut in posterum non conaretur propalam mentiendo talibus imperatorem propinquis orbare. interea Iohannes advenit, et statim in regium tabernaculum admissus, quae in eum dicta erant omnia, audiit. neque tamen in quaestionem adducitur; sed reus adstat liber, imperatore haec ad eum verba faciente: "patrem tuum, meum fratrem, respiciens, ne audire quidem sustineo, quae in te coniecta crimina sunt. esto igitur animo securo, ut antea." haec omnia intra regium tabernaculum acta sunt, solis propinquis praesentibus, extraneo nemine. tali modo sopitis, quae vel falso insimulata vel meditata etiam fuerant, Isaacium fratrem sebastocratorem una cum Iohanne filio arcessivit, multaque cum utroque

τὰ καθ' ἡμᾶς τῇ μητρὶ ἀνακοινωσόμενος. ἐγὼ δὲ τουτονὶ”
 (τὸν Ἰωάννην φησὶν ὑποδείξας) “αὐθις, ὡς ὄρῃς, ἐκπέμψω
 πρὸς τὸ Δυρράχιον, ἐφ' ᾧ τὰ τῆς ἰδίας ἀρχῆς ἐπιμελῶς ἐνεργεῖν.” οὕτως οὖν ἀπ' ἀλλήλων διακριθέντες, ὁ μὲν τῆς πρὸς
 5 τὸ Βυζάντιον τῇ μετ' αὐτὴν εἶχετο, ὁ δὲ πρὸς τὸ Δυρράχιον
 στέλλεται.

9. Οὐ μέγχοι δὲ τοῦτου τὰ κατὰ τὸν αὐτοκράτορα ἔσθη.
 ἀλλ' ἐπεὶ Θεόδωρος ὁ Γαβρᾶς ἐνδημήσας ἦν ἐν τῇ βασιλευ-
 ούσῃ, γινώσκων τὸ τοῦτου ὄβριμοεργὸν καὶ περὶ τὰς πράξεις P. 240
 10 ὄξυ, βουλόμενος τοῦτον ἀπελάσαι τῆς πόλεως, δοῦκα Τραπε-
 ζοῦντος προϋβάλλετο, πάσαι ταύτην ἀπὸ τῶν Τούρκων ἀφε-
 λόμενον. ὥρητο μὲν γὰρ οὗτος ἐκ Χαλδαίας καὶ τῶν ἀνω-
 τέρω μερῶν, στρατιώτης δὲ περιφανῆς γενόμενος, ἐπὶ τε φρο-
 νήσει καὶ ἀνδρείᾳ ὑπερέχων ἀπάντων, μικροῦ καὶ μηδέποτε
 15 ἔργον ἀψάμενος καὶ ἀνυχήσας, ἀλλὰ πάντων ἀεὶ τῶν πολε-
 μίων κρατῶν, καὶ αὐτὴν δὴ τὴν Τραπεζοῦντα ἐλὼν καὶ ὡς
 ἴδιον λάχος ἐαυτοῦ ἀποκληρωσάμενος, ἄμαχος ἦν. τοῦτου τὸν
 υἱὸν Γρηγόριον ὁ σεβαστοκράτωρ Ἰσαάκιος ὁ Κομνηνὸς εἰς
 μίαν τῶν θυγατέρων αὐτοῦ εἰσφκίσαστο. ἀνήβων δὲ ἄμφω τῷ B
 20 παίδων ὄντων, γαμήλια μόνον σύμφωνα ἀναμεταξὺ προέβησαν.
 εἶτα τὸν υἱὸν αὐτοῦ Γρηγόριον εἰς χεῖρας τοῦ σεβαστοκράτο-
 ρος παραθέμενος, ἵν' ὀπηνίκα νομίμου ἀψωνται οἱ παῖδες

1. ἀνακοινωσάμενος G. 2. φησὶν om. G. 5. τὸ prius
 om. G. τῇ om. G. 9. ὄβριμοεργὸν P, ὄβριμοεργὸν CG.
 17. ἑαυτοῦ G.

locutus, Sebastocratori “tu quidem, ait, salvus in urbem revertere, et quo loco res nostrae sint, matri renuntia. hunc vero (Iohannem digito monstrabat) rursus, ut vides, Dyrrhachium dimitto, ut provinciae suae curam gerat.” ita discedentes, alter Byzantium postridie iter iniit, alter Dyrrhachium missus est.

9. Extitit etiam alia tunc in imperatorem conspiratio. etenim Theodorum Gauran, Cpoli commorantem, cuius imperator animum audacem et promptum norat, ut urbe exterminaret, ducem Trapezuntis creaverat, quam is dudum Turcis eripuerat. oriundus hic e Chaldaea superiori, eximiam in militia laudem tulerat, quod et consilio et virtute omnes superabat, neque unquam vel minimam rem susceptam non feliciter perfecerat; cumque omnes semper hostes devicisset, atque adeo ipsam Trapezuntem expugnatam tanquam propriam sibi vindicasset, invictus plane habebatur. huius filio Gregorio Isaacius Comnenus Sebastocrator filiarum unam collocaverat; sed cum ambo impuberes essent, non ultra pacta nuptialia res processerat. tum tradito Gauras Gregorio filio Sebastocratori, ut cum legitimam

ἡλικίας, καὶ ἡ μνηστεία τελεσθῆ, αὐτὸς συνιζήμενος τῇ βασιλεῖ εἰς τὴν ἰδίαν ἐπανήει χώραν. τῆς δὲ ὁμειννέτιδος αὐτοῦ μετ' οὐ πολὺ τὸ κοινὸν ἀποδεδωκυίας χρέος, ἄλλην αὖθις ἐξ Ἀλανῶν ἠγάγετο εὐγενεστάτην. ἔτυχε δὲ τὴν τε τοῦ σεβαστοκράτορος ὁμειννέτιν καὶ ἦν ὁ Γαβρᾶς ἔλαβε, δυοῖν ἀδελ-5
 C τῶν νόμων ἀπὸ τε τῶν κανόνων ἢ τῶν παίδων ἐκωλύετο συνάφεια, διεσπάσθη τὸ τοιοῦτον συνάλλαγμα. γινώσκων δὲ ὁ βασιλεύς, ὅποσος ὁ Γαβρᾶς στρατιώτης ἐστὶ καὶ ὅποσα πράγματα συνταράττειν δύναται, οὐκ ἤθελε τὸν υἱὸν αὐτοῦ Γρη-10
 γόριον, διασπασθέντος τοῦ τοιοῦτου συναλλάγματος, παλινδρομῆσαι πρὸς αὐτόν, ἀλλὰ κατέχειν τοῦτον εἰς τὴν βασιλεύουσαν δυεῖν ἕνεκα, ἵν' ἅμα μὲν ὡς ὄμηρον αὐτὸν παρακατέχοι, ἅμα δὲ καὶ τὴν τοῦ Γαβρᾶ εὐνοίαν ἐπισπάσαιτο· κἂν-
 V. 190 τεῦθεν, ἐὰν πονηρὸν τι βούληται, ἀπόσχηται τοῦ τοιοῦτου. 15
 D μιᾷ γοῦν τῶν ἐμῶν ἀδελφῶν Γρηγόριον συνάψαι ἐβούλετο. διὰ τοι ταῦτα ὑπερετίθειτο τὴν τοῦ παιδὸς ἀποστολήν. καταλαβῶν δὲ αὖθις ὁ Γαβρᾶς τὴν βασιλίδαν τῶν πόλεων καὶ μηδὲν τῶν παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος μελιτωμένων συνείς, ἐσκόπει τὸν ἴδιον υἱὸν λεληθῶτως ἀναλαβέσθαι. εἶχε δὲ τέως τὸ 20
 βεβουλευμένον ἀνέκφορον, κἂν ὁ αὐτοκράτωρ παρηγίσσετό τι καὶ παρενέφαινε αὐτῷ περὶ τοῦ σκοπομένου. ὁ δὲ εἴτε μὴ γνοῦς, εἴτε καὶ ἀκηδιάσας διὰ τὴν πρὸ μικροῦ γεγονυῖαν τοῦ

13. δυεῖν C, δυοῖν PG. 14. Γαυρᾶ G. 15. an βουλεύηται?
 17. τοι om. G. 20. δὲ om. G. 21. κἂν — σκοπομένου
 om. CG.

aetatem illi attigissent, nuptiae perficerentur, imperatorem salutavit domumque reversus est. ibi defuncta haud multo post eius uxore, cum alteram ex Alanis nobilissimam duxisset, contigit, ut sebastocratoris coniux et quam Gauras sibi adiunxerat, fratrum duorum filiae essent. quo patefacto, quoniam et civilibus et ecclesiasticis legibus filiorum nuptiae prohiberentur, dirempta illa sponsalia sunt. verum imperator reputans, quam esset Gauras bello egregius quamque efficax turbandis rebus, sponsalibus solutis, reverti ad patrem Gregorium noluit, sed detinere ipsum Cpoli duabus de causis decrevit, primum ut fidei Gaurae obsidem haberet, dein ut benevolentiam eius sibi conciliaret; propter quae ille, si quid machinaretur, coeptis absisteret. itaque sororum mearum unam connubio ipsi iungere voluit. eam ob causam pueri reditum distulit. at Gauras Byzantium reversus, cum nihil eorum, quae imperator meditabatur, intelligeret, filium clam abducere in animo habuit. sed celavit tum consilium, licet imperator obscuris verbis ei significaret, quid in animum induxisset. quae

τοιούτον κήδους διάζευξιν, οὐκ οἶδ' ὅπως, ἤτειτο τὸν νιὸν
δοθῆναι οἱ ἐπιναστρέφοντι. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ ἀνένευε πρὸς
τοῦτο. σχηματιζόμενος δὲ ὁ Γαβραῖς ἐκοντὶ τοῦτον καταλιμ- P. 241
πάνειν καὶ τῇ τοῦ αὐτοκράτορος τὰ κατὰ τὸ παιδίον ἀναδέ-
5 σθαι γνώμη, ἐπεὶ συνταξάμενος αὐτῷ ὑπάρτι τοῦ Βυζαντίου
ἐξίεναι ἐμελλεν, ὑπεδέχθη παρὰ τοῦ σεβαστοκράτορος διὰ τὸ
παρακολουθῆσαν κήδος καὶ ἦν πρὸς αὐτὸν ἐκ ταυτησὶ τῆς
αἰτίας ἔσχε συνήθειαν, ἔνθα τὸ τοῦ μεγαλομάρτυρος Φωκᾶ
τέμενος ἴδρυται· προάστειόν τι τοῦτο περὶ τὴν Προποντίδα
10 διακείμενον περικαλλές. δαυιλῶς οὖν αὐτοῦ που εὐωχηθέν-
τες, ὁ μὲν σεβαστοκράτωρ πρὸς τὸ Βυζάντιον ἐπανήει, ὁ δὲ
τὸν νιὸν αὐτοῦ ἤτειτο παραχωρηθῆναι οἱ καὶ τῇ μετ' αὐτὴν
συνεῖναι αὐτῷ. ὁ δ' εὐθύς κατένευεν. ὁ δὲ πολλὰκις ῥηθεὶς B
Γαβραῖς, ἐπεὶ τῇ μετ' αὐτὴν χωρίζεσθαι ἤδη τοῦ παιδὸς
15 ἔμελλε, τοὺς παιδαγωγοὺς ἡξίου συνέψεσθαι οἱ μέχρι τοῦ
Σωσθενίου· κείθι γὰρ ἐμελλε κατασκηνοῦν. οἱ δὲ κατανεύ-
σαντες συναπήεσαν μετ' αὐτοῦ, καὶ οὕτως καὶ ἐν τῷ μέλ-
λειν αὐτῶν ἐκείθεν ἀπαίρειν τὸ αὐτὸ τοὺς παιδαγωγοὺς ἤτει-
το, συνέψεσθαι τούτῳ τὸν νιὸν καὶ μέχρι τοῦ Φάρου. οἱ δὲ
20 ἀνένευον. ὁ δὲ σπλάγγνα τε πατρικὰ προεβάλλετο καὶ ἀπο-
δημίαν μακρὰν καὶ ἀλλάττα συνείρων τοίοις, κατέκλασε τὰς
τῶν παιδαγωγῶν καρδίας, καὶ πεισθέντες τοῖς αὐτοῦ λόγοις

5. αὐτῷ τοῦ ἀπάρτι Βυζαντίου P, αὐτῷ τοῦ om. C, ἀπάρτι τοῦ
Βυζαντίου G, omissis itidem αὐτῷ τοῦ. 13. συνίεναι CG. 15.
τοῦ add. G. 19. καὶ om. G.

ille sive non intelligens, sive ob dirempta nuper sponsalia parum cu-
rans, filius ut secum domum rediret, postulavit. id imperatore re-
cusante, Gauras non invitum se facere simulans, ut filium relinque-
ret et imperatoris tutelae committeret, cum valere hunc iussisset
iamque Byzantio discessurus esset, a Sebastocratore propter affini-
tatis coniunctionem et natam inde familiaritatem hospitio acceptus
est ad magni martyris Phocae, in suburbano pulcherrimo ad Propont-
tidem sito. ubi cum opipare essent epulati, Sebastocrator Byzantium
reverlitur; alter dari id sibi petiit, ut filius postero quoque die se-
cum una esset. statim annuit Sebastocrator. at Gauras, quem saepe
diximus, cum postridie iam discessurus a filio esset, paedagogos pueri
rogavit, ut comitarentur se usque ad Sosthenium; ibi enim diversu-
rus erat. annuentes illi una ibant. cum et hinc discedendum fuit,
idem paedagogos rogavit, ut filium ad Pharum usque se sequi pate-
rentur. id illi recusare. verum alter amorem paternum obtendere et
itineris longinquitatem et eiusmodi alia addere. ita fregit paedagogo-

C συνείποντο αὐτῷ. τὸν Φάρον τοίνυν καταλαβόν, εἰς φῶς τὴν
 σκῆψιν προήγαγε. καὶ ἀναλαβόμενος τὸ παιδίον καὶ ἐμβα-
 λῶν εἰς ὄλκᾶδα, τῷ τοῦ Πόντου ῥοθίῳ ἑαυτὸν τε καὶ τὸν
 υἷον ἐπαφῆκε. μεμαθηκῶς δὲ τοῦτο ὁ αὐτοκράτωρ, θάπτον
 ἢ λόγος δρομάδας νῆας κατ' αὐτοῦ ἐξέπεμψεν, ἐντειλάμενος 5
 τοῖς ἀπερχομένοις τῷ μὲν Γαβρᾷ τὰς πρὸς αὐτὸν ἐγχειρίσαι
 γραφάς, τὸ δὲ παιδίον σπεῦσαι μετὰ τῆς ἐκείνου γνώμης
 ἀναλαβέσθαι, εἰ μὴ ἄρα ἐχθρὸν τὸν αὐτοκράτορα βούλοιο
 ἐσχηκέναι. καταλαμβάνουσι τοίνυν αὐτοὺς οἱ ἀπελθόντες ἐν-
 D θεν τῆς Αἰγίνου πόλεως κατὰ τὴν πόλιν τὴν οὕτως ἐγχωρίως 10
 Κάρραμβιν καλουμένην. καὶ δὴ τὰς βασιλικὰς ἐγχειρίσαντες
 γραφάς, δι' ὧν ὁ αὐτοκράτωρ ἐνέφαινε, μὴ τῶν ἐμῶν ἀδελ-
 φῶν τὸ παιδίον βούλεσθαι συναρμόσαι, καὶ πολλὰ ἄττα πρὸς
 αὐτὸν ὠμιληκῶς πείθουσιν ἐκπέμψαι τὸν υἷον. ὄνπερ θεα-
 σάμενος ὁ αὐτοκράτωρ καὶ διὰ τῶν συνήθων ἐγγράφων μό- 15
 ρων τάχα τὸ συνάλλαγμα ἐμπεδώσας, παιδαγωγῷ παραδέδω-
 κεν ἐνὶ τῶν τῆς βασιλίδος θεραπόντων, Μιχαὴλ τῷ ἐκτομῖα,
 καὶ οὕτω περὶ τὰ ἀνάκτορα ἐνδιατρίβοντα πολλῆς ἐπιμε-
 V. 191 λείας ἤξιον, τὰ τε ἡθῆ διορθούμενος καὶ πᾶσαν παιδείαν στρα-
 τιωτικὴν ἐκδιδάσκων. ὁποῖα δὲ τὰ τῶν νέων, μὴ βουλόμε- 20
 P. 242 νος ὄλως ὑποτάσσεσθαι τι, ἠνῆτο, ὡς μὴ προσηκούσης δῆ-

5. ἐξέπεμψεν CG, ἐξέπεμπεν P. 6. ἀπερχομένοις P, ἀπερχο-
 μένοις G, recte C. Γαβρᾷ G hic et infra. 9. αὐτοὶ C.
 11. Κάρραμβιν CG. 17. τῶν add. C. 19. ἡθῆ CG, ἡθῆ P. 21.
 δῆθεν add. C.

rum animos, seque ut comitarentur, evicit. Pharum sic proventus, quid vellet, patefecit. nam arrepto puero et in onerariam navem coniecto, maris fluctibus se filiumque commisit. quod simulatque imperator cognovit, dicto citius celoces misit, vectoribus mandans, ut Gaurae litteras ad eum datas redderent, puerumque sine mora ab eo repeterent; sin negaret, utique minarentur hostem ipsi imperatorem fore. assequuntur Gauram citra Aeginum urbem, ad oppidum ab indigenis Carambim appellatum. statim reddunt imperatoris litteras, quibus se sororum mearum unam puero in matrimonium daturum significabat, et multis ad eum verbis factis, tandem persuadent, ut filium remitteret. quem ut imperator vidit et legitimis solum pactio- nibus continuo nuptias firmavit, paedagogo puerum tradidit, famulo- rum imperatricis uni, Michaeli eunucho. ac multa dehinc eum in palatio commorantem cura complexus, et mores adolescentis ad hu- manitatem informavit, et universae rei militaris scientia eundem im- buit. verum ut sunt puerorum ingenia, cum parere prorsus nollet, indignabatur, quod iusti scilicet sibi honores non haberentur. huc

5 θεν ἀξιούμενος τιμῆς. δυσαρσεστῶν δὲ ἅμα καὶ πρὸς τὸν
 παιδαγωγόν, ἐσκέπτετο πρὸς τὸν ἴδιον φοιτῆσαι πατέρα, δέον
 μᾶλλον εὐχαριστεῖν ἐπιμελείας τοσαύτης ἀξιούμενον. οὐ μέ-
 10 χρι δὲ τούτου περιῖστατο τούτῳ τὸ βούλευμα, ἀλλὰ καὶ ἔρ-
 γου ἤπιετο. προσελθὼν οὖν ἀνακοινοῦται τισι τὸ ἀπόρητον.
 ἦσαν δὲ ὁ τε Γεώργιος τοῦ Δεκανοῦ, Εὐστάθιος ὁ Καμύτιζης
 καὶ Μιχαὴλ ὁ οἰνοχόος, ὃν καὶ πιγκέρονην συνήθως οἱ τῆς βα-
 σιλικῆς αὐλῆς ὀνομάζουσιν. ἄνδρες δὲ οὗτοι μαχιμώτατοί τε
 15 καὶ τῶν λίαν προσωφκειωμένων τῷ βασιλεῖ. τούτων ὁ Μι-
 χαὴλ προσελθὼν ἀπαγγέλλει πάντα πρὸς τὸν αὐτοκράτορα. ὁ Β
 δὲ οὐ πᾶν πιστεύειν ἔχων, ἀνέειπε πρὸς τὰ ῥήματα. ἐπι-
 κειμένον δὲ τοῦ Γαβραῆ καὶ τὸν δρασμὸν ἐπείγοντος, οἱ εὐ-
 νούστερον πρὸς τὸν αὐτοκράτορα διακείμενοι ἔφασαν, “εἰ μὴ
 20 δι’ ὄρκου ἡμῖν τὸ βεβουλευμένον πιστώσειας, οὐ συνεψόμεθά
 σοι.” τοῦ δὲ κατανεύσαντος, τὸν ἄγιον ἦλον, δι’ οὗ τὴν τοῦ
 ἐμοῦ σωτῆρος πλευρὰν οἱ ἄνομοι ἐνύξαν, ὑπεδείκνυον οὗ
 ἔκειτο, βουλευσάμενοι ἀναλαβεῖσθαι καὶ ἔξαγαγεῖν, ὥστε εἰς
 τὸν δι’ αὐτοῦ τρωθέντα ἐπωμόσασθαι. πείθεται τούτοις ὁ
 25 Γαβραῆς, καὶ εἰσελθὼν ἀναλαμβάνεται λαθραίως τὸν ἄγιον
 ἦλον. εἰς δὲ τις τῶν προκαταγγειλάντων τῷ αὐτοκράτορι τὴν C
 βουλήνδρομαῖος εἰσελθὼν ἔφη, ὡς “ἴδε καὶ ὁ Γαβραῆς, καὶ
 ὁ ἦλος ἐγκόλπιος αὐτῷ.” καὶ παραχρῆμα, ἐπισκῆψαντος τοῦ
 αὐτοκράτορος, καὶ ὁ Γαβραῆς εἰσῆγετο, καὶ ὁ ἦλος τοῦ κόλπου

4. περιῖσταται G. 6. an Καμύτιζη? 11. πιστεύων PG, re-
 cte C. 16. ὑπεδείκνυτο CG. 19. ἀναλαμβάνει CG. 22.
 αὐτοῦ G.

accedebat, ut offenso in paedagogum animo esset. itaque fugam ad
 patrem meditabatur, cum tam diligentis institutionis gratiam potius
 referri oporteret. neque in meditando constitit; immo rem aggressus
 est etiam. communicavit igitur consilium cum Georgio Decani, et Eu-
 stathio Camytza et Michaela a poculis, quem pincernam vulgo aulici
 vocant, fortissimis viris iisdemque imperatori familiarissimis. ex qui-
 bus Michael totius rei indicium ad imperatorem detulit. is nullam
 omnino fidem dictis habuit. acrius autem Gaura ad fugam urgente,
 qui animo erga imperatorem fideli erant, “nisi iure iurando, inquit,
 consilio tuo fidem addideris, non sequemur te.” quod cum ille
 non recusasset, locum ipsi ostendunt, ubi sacra lancea, qua salvato-
 ris mei latus impii pupugerunt, recondita erat. hanc inde auferret,
 suadent, ut per eum, cuius latus illa percussus esset, iuraret. parvum
 adolescens, sacrariumque ingressus, lanceam surripuit. tum vero
 eorum unus, qui rem imperatori prodiderant, accurrens, “ecce, in-
 quit, Gauras, sacram lanceam in sinu gestans.” statim imperatoris

εὐθύς ἐξήγετο. ἐρωτηθεὶς δέ, ἀπήγγειλε πάντα ἐκ ψιλῆς ἐπερωτήσεως, τοὺς τε συνίστορας ὁμολογήσας καὶ τὰ βεβουλευμένα ἅπαντα. αὐτοῦ μὲν οὖν καταψηφισάμενος, παραδί-
 δωσι πρὸς τὸν δοῦκα Φιλιππουπόλεως Γεώργιον τὸν Μεσο-
 ποταμίτην, ὥστε ἔμφρουρον τοῦτον τηρεῖν δεσμώτην ἐν τῇ 5
 ἀκροπόλει. Γεώργιον δὲ τὸν τοῦ Δεκανοῦ μετὰ γραμμίων
 D πρὸς Λέοντα τὸν Νικεριτὴν δοῦκα τῷ τότε τοῦ περὶ Δουνά-
 βου τυγχάνοντα πέπομφεν, ὡς δῆθεν καὶ αὐτὸν σὺν ἐκείνῳ
 τὰ περὶ τὸν Δάνουβιν φυλάττειν· τὸ δὲ πᾶν, ἵνα μᾶλλον
 ἐκεῖνος παρὰ τοῦ Νικεριτοῦ ἐπιτηροῖτο. ἔμφρουρους δὲ καὶ 10
 αὐτὸν Εὐστάθιον τὸν τοῦ Καμύτιζης καὶ τοὺς λοιποὺς περιο-
 ρίσας εἶχεν.

1. πάντα : ταῦτα CG. 6. τοῦ om. G. 7. τὸν add. CG. τῷ
 om. CG. τοῦ om. G. lege τῶν. παρὰ G. Δανούβου
 C, Δανούβου G, Δανουβίου Ducangius, Δάνουβιν ego, ex consue-
 tudine scribentis. 9. Δάνουβιν PG, recte C.

iussu Gauras inducitur, et lancea sinu educitur. atque cuncta ad simplicem interrogationem confessus est, et consiliis editis et consiliis omnibus. damnatum Philippopolis duci Georgio Mesopotamitae tradidit in arce custodiendum; Georgius Decani cum litteris ad Leonem Niceritam, qui tunc regionum Danubio adiacentium dux erat, missus est, tanquam cum illo scilicet custodiam horum finium acturus, revera ut ipse potius a Nicerita custodiretur; Eustathium denique Camytzae reliquosque, ex urbe itidem expulsos, carcere inclusos habuit.

ΑΛΕΞΙΑΣ Θ.

ALEXIADIS LIBER IX.

ARGUMENTUM.

Imperio a Dalmatarum incursionibus munito. Alexius Iohannem Ducam in Tzacham mittit: Mitylene, Samus aliaeque insulae receptae (1). Carycae et Rhapsomatis defectio (2). Tzacham rursus bellum parantem sultanus Clitziasthan, quem imperator in auxilium vocaverat, inter epulas confodit (3). Dalmatarum princeps, Bolcanus, Romanam ditionem depopulatur, pulso Iohanne Comneno duce (4). contra quem dum Alexius ipse movet, patefacta est coniuratio Nicephori Diogenis (5). eiusdem ortus, consilia, virtutes (6). ad confessionem sceleris frustra admonitus (7), per tormenta conscios edere cogitur (8). a militibus, in concionem convocatis, Nicephorus et Cecaumenus Catacalo excaecantur, incertum an Alexio auctore (9). Bolcanus pacem impetrat, obsidibus datis. Nicephorum, novis iterum studentem, venia imperator donat (10).

1. Οὕτως οὖν τὰ κατὰ τὸν Ἰωάννην καὶ Γρηγόριον τὸν P. 245
Γαβρῶν ὁ αὐτοκράτωρ οἰκονομήσας, ἀπύρας τῆς Φιλιππου- V. 194
πόλεως, τὰ ἀναμεταξὺ Δαλματίας καὶ τῆς ἡμεδαπῆς τέμνη
καταλαμβάνει. καὶ τὸν ὅλον ἀνγεία διαδοραμῶν τοῦ οὕτως
5 πως ἐγγχωρίως καλοῦμένου Ζυγοῦ, οὐκ ἐποχοῦμενος, (οὐ γὰρ

ΑΛΕΞΙΑΔΟΣ Θ Γ. 1. οὕτως G, οὔτος P. 2. γαυρῶν G.
5. πως ἐγγχωρίως om. CG. Ζυγοῦ scripsi, ζυγοῦ PG. ἐπο-
χοῦμενος CG, ἐποχοῦμενον P.

1. **II**is ita de Iohanne et Gregorio Gaura constitutis, imperator Philippopoli profectus, quae Dalmatiam Romanamque ditionem interiacent valles occupavit. cumque totas emensus esset angustias Zygi,

ἔδιδου τοῦτο ἐς αἰὶ ὁ τόπος ὄχθώδης τε καὶ χαραδρώδης
 ὦν καὶ συνηρηγῆς καὶ μικροῦ ἄβατος,) ἀλλὰ περὶ ἅπαντα
 διερχόμενος καὶ οἰκείους περιαρθρῶν ὄφθαλμοῖς, μὴ διαλάθῃ
 τι ἀφύλακτον, δι' οὗ ῥαδία τοῖς πολεμίοις πολλάκις ἢ δίοδος
 γένηται, καὶ οὗ μὲν διώρυχας ἐπιτρέπων γενέσθαι, οὗ δὲ καὶ 5
 Βξυλίνοὺς κατασκευασθῆναι πύργους καὶ πολίχνια, ἐνθα ὁ τό-
 πος παρεῖχε, γενέσθαι διὰ πλίνθων ἢ λίθων ἐπέταττε, τὰ
 ἀπ' ἀλλήλων διαστήματα καὶ τὰ μεγέθη αὐτὸς διαμε-
 τρῶν· ἔστι δ' οὗ καὶ οὐρανομήκη δένδρα ῥιζοτομηθέντα
 κατατεθῆναι εἰς τὸ ἔδαφος διετάξαιτο. καὶ οὕτω τὰς τῶν πο- 10
 λεμίων δίοδους ἀποταφρεύσας, ἐπάνεισι πρὸς τὴν μεγαλού-
 πολιν. ἀλλ' ὁ μὲν λόγος ῥαδίαν ἴσως τὴν τοιαύτην οἰκονομίαν
 τοῖς ἀκροαταῖς παρίστησιν· ὅπως δὲ τὸν ἰδρῶτα ὁ αὐτο-
 Cκράτωρ τῷ τότε ὑπέστη, μαρτυροῦσι πολλοὶ τῶν τότε παρόν-
 των καὶ εἰς ἔτι καὶ νῦν περιόντων. ἀλλ' οὐ πολὺς παρελη- 15
 λύθει καιρὸς, καὶ τὰ κατὰ τὸν Τζαχῶν ἀκριβέστερον αὐτῷ
 ἐπηγγέλλετο, ὡς οὐδὲν τῶν συμβάντων αὐτῷ κατὰ τε τὴν
 θάλατταν καὶ τὴν ἡπειρον τῆς πρότερον γνώμης ἀπέστησαν,
 ἀλλὰ τοῖς προσήκουσι βασιλεῦσι χρᾶται παρασήμοις, βασι-
 λέα ἑαυτὸν ὀνομάζων, καὶ τὴν Σμύρνην οἰκῶν καθάπερ εἰ βα- 20
 σίλειά τινα, σιόλον εὐπρεπίζει, ἐφ' ᾧ τὰς τε νῆσους αὐτῆς
 δηώσασθαι καὶ μέχρι αὐτοῦ φθάσαι Βυζαντίου καὶ εἰς αὐ-

1. τε om. G.

3. περιαρθρεῖν G. lege περιαρθρῶν.

9. δὲ

G. 10. πολέμων G.

11. lege μεγαλόπολιν.

18. lege

ἀπέστησεν.

19. χρᾶται G.

quod vulgo vocant, non equo vectus, (nam id per locum praeruptum et salebrosum fruticibusque tectum ac fere invium non ubique licebat,) sed pedibus semper incedens et suis ipse oculis dispiciens omnia, ne quid praesidio destitutum lateret, unde facile irrumperere hostes possent: fossas hic duci iussit, alibi ligneas exstrui turres et, sicubi id locus sivit, oppida e latere aut saxo aedificari, quorum inter se distantiam magnitudinemque ipse dimeticabatur. nonnunquam etiam celsissimas arbores, radicibus excisas, prosterni humi iussit. ita cum hostium aditus interclusisset, Cpolin revertitur. ceterum opera haec ex narratione mea levior fortasse auditoribus videtur; at quanti sudoris imperatori fuerit, multi eius comites hodieque testari possunt. non multo post imperator de Tzacha certior fit, nihil eum de priori spe remittere ob ea, quae illi terra marique accidissent; quin potius insignibus ornatum regiis, regem se ipsum nominare; Smyrna velut regni metropoli facta, classem ibidem parare, qua et insulas rursus vastaret et ad urbem usque progressus, imperio ipso, si posset, potiretur. his quotidie nuntialis, imperator non socordi, nec demisso ad

την δέ, εἰ δυνατόν, τὴν τῆς βασιλείας ἀνενεχθῆναι περιο- D
 πῆν. ταῦτα ὁ αὐτοκράτωρ βεβαιοῦμενος ὁσημέραι, δεῖν ἐγνώ
 μὴ ἀναπίπτειν, μηδὲ μαλακίζεσθαι πρὸς τὰ θρυλλούμενα,
 ἀλλὰ παρασκευάζεσθαι διὰ τοῦ ἔτι λείποντος ἔαρινου καιροῦ
 5 καὶ τοῦ μετ' αὐτὸν χειμῶνος κατὰ τὸ ἐπιὸν ἔαρ καρτερώς
 πρὸς αὐτὸν ἀντικαταστῆναι καὶ σπεῖσαι διὰ πάσης μηχανῆς, P. 246
 μὴ μόνον φροῦδα τὰ ἐκείνου ἀναδειξάσαι ἅπαντα, τὰς βουλὰς,
 τὰς ἐλπίδας, τὰς ἐγχειρήσεις, ἀλλὰ καὶ αὐτῆς ἀπελάσαι τῆς
 Σμύρνης καὶ ὅσα ἄλλα προφθάσας κατέσχε, τῆς ἐκείνου χει-
 10 ρὸς ὄυσασθαι. τοῦ χειμῶνος δὲ ἤδη παρωχηκότος, ἐπεὶ προσ-
 μειδιῶν ἤδη τὸ ἔαρ παρῆν, μεταπεμψάμενος ἀπὸ τῆς Ἐπι-
 δάμνου τὸν γυναικῶδες ἀπὸ τοῦ Ἰωάννην τὸν Δούκαν, μέγαν
 δοῦκα τοῦ στόλου προεχειρίσατο. καὶ ἡπειρώτας δὲ στρατὸν
 ἐπίλεκτον ἐπιδούς, παρεκελεύσατο αὐτὸν μὲν διὰ τῆς ἡπείρου
 15 τὴν πρὸς τὸν Τζαχᾶν πορείαν ποιεῖσθαι, τῇ δὲ γε Κωνσταν-
 τίνῳ τῇ Δαλασσηνῇ τὴν τοῦ στόλου ἡγεμονίαν ἐγχειρίσαι,
 ἐντειλάμενον οὕτω τὴν ἡῖονα παραθέειν, ἵν' ἅμα τὴν Μιτυ- B
 λήνην καταλαβόντες ἐξ ἀμφοῖν θαλάττης τε καὶ ἡπείρου τὸν
 μετὰ τοῦ Τζαχᾶ συνάψωσι πόλεμον. καταλαβὼν τοίνυν τὴν
 20 Μιτυλήνην ὁ Δούκας παραχορῆμα ξυλίνους κατεσκεύασε πύργους V. 195
 καὶ ὥσπερ ἐξ ὀρμημάτων τινος ἐκείθεν ἀφορμῶν καρτερώτε-
 ρον τοῖς βαρβάροις ἀντικαθίστατο. ὁ δὲ Τζαχᾶς τὴν τῆς
 Μιτυλήνης φρουρὰν τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ Γαλαβάτζῃ προανα-
 θέμενος, ἐπεὶ μὴ ἐξαρκούντα τοῦτον πρὸς μάχας τοιοῦτου ἀν-

1. lege δὲ. τὴν βασιλείον CG. 4. ἔαρινου: an θερινου? 5.
 καὶ κατὰ conit. Brockhoffius. 17. ἡῖονα C. 23. αὐτοῦ add. CG.

ea animo esse oportere ratus, per aestatis quod supererat tempus et per sequentem hiemem eos belli apparatus facere decrevit, quibus non tantum consilia, spes moliminaque Tzachae irrita redderet, verum etiam ipsa Smyrna eum depelleret et quidquid antea locorum occupaverat, ipsi eriperet. hiberno igitur tempore praeterito, cum ridens iam ver adesset, Iohannem Ducam fratrem Augustae, Epidamno arcessitum, magnum classis creavit ducem. cui insuper terrestres copias attribuit lectissimas, cum iisque ipsum iubet pedestri itinere in Tzacham proficisci, classis autem praefecturam Constantino Dalasseno dare, qui sic oram legeret, ut ambo eodem tempore Mitylenem pervenirent et terra marique bellum cum Tzacha capessero. itaque ubi primum Ducas Mitylenem pervenit, ligneas turres extruxit, unde quasi ex arce quadam fortiter cum barbaris contendit. Tzachas Mitylenes custodiam fratri suo Galabatzae commiserat; quem ubi tanto adversario haudquaquam parem cognovit, non distulit ipse Ducam

δρός ἐγίνωσκε, θῆτον φθάσας καὶ πολέμου σχῆμα διατυπώ-
 σσας, ξυμμίγνυται τῷ Δούκα. καρτεράς δὲ τῆς μάχης γενο-
 μένης, ἣ νῦξ ταύτην διέλυσε. κῆκιοτε ὁ Δούκας διὰ τρι-
 τῆς σεληνιακῆς περιφορᾶς οὐκ ἐνεδίδου καθ' ἐκάστην ἡμέραν
 προσβάλλων τε τοῖς τείχεσι Μιτυλήνης καὶ μετὰ τοῦ Τζαχᾶ 5
 λαμπροὺς πολέμους συναίρων ἔξ ἡλίου ἀνατολῆς μέχρι δυ-
 σμῶν. καὶ οὐδὲν πλέον ἦν τῷ Δούκα τοῦ τοσοῦτου καμάτου.
 ὅπερ μανθάνων ὁ αὐτοκράτωρ ἠνίατο καὶ ἤσχαλλεν. ἐπερω-
 τήσας δὲ ποτε τὸν ἐκεῖθεν ἐλθόντα στρατιώτην καὶ διαγνούς,
 ὡς οὐδὲν ἄλλο τῷ Δούκα ἢ μάχαι τε καὶ πόλεμοι, καὶ περὶ 10
 τοῦ καιροῦ ἤρετο, καθ' ὅποιαν ὥραν αἱ μετὰ τοῦ Τζαχᾶ
 μάχαι συνίστανται. τοῦ δὲ περὶ αὐτὰς τὰς τοῦ ἡλίου αὐ-
 D γὰς εἰρηκότος, ὁ βασιλεὺς αὖθις “καὶ τίνας τῶν μαχομένων
 πρὸς ἀνατολὰς ἀποβλέπουσι;” καὶ ὁ στρατιώτης “τὸ ἡμέτε-
 ρον” ἔφη “στράτευμα.” ξυνεῖς οὖν τηρικαῦτα τὴν αἰτίαν, 15
 ὁποῖος ἐκεῖνος ἐν ἀσκέπτῳ χρόνῳ τὸ δέον εὐρίσκων, γράμμα
 πρὸς τὸν Δούκαν σχεδιάζει, ξυμβουλευόν ἀποστῆναι τῆς κατὰ
 τὰς αὐγὰς τοῦ ἡλίου μετὰ τοῦ Τζαχᾶ μάχης, καὶ μὴ ἕνα
 πρὸς δύο μάχεσθαι, τὰς ἡλιακὰς ἀκτῖνας δηλαδὴ καὶ αὐτὸν
 τὸν Τζαχᾶ. ἐπὰν δὲ ὁ ἥλιος τὸν μεσημβριὸν κύκλον διελ- 20
 θῶν πρὸς δυσμὰς ἀποκλίνῃ, τηρικαῦτα προσβάλλειν τοῖς ἐναν-
 τίοις. ἐχειρίσας οὖν τὸ γράμμα τῷ στρατιώτῃ καὶ πολλάκις
 P. 247 περὶ τούτου παραγγείλας, τέλος ἀποφαντικῶς ἔφη “ἐὰν κλί-

6. ἀνατολῶν CG.

17. ξυμβουλευῶν C.

20. lege Τζαχᾶν.

invadere. committitur proelium grave, quod nox diremit. dehinc per trium mensium spatium Ducas non desiit quotidie Mitylenes muros quatere atque cum Tzacha acriter congregi a primo mane ad vesperam usque. neque tamen ullum tanti laboris fructum tulit. quo imperator comperto, indigne molesteque rem ferebat. cumque reducem e castris militem percontatus audivisset, nihil aliud Iohannem quam proelia committere, item interrogavit, quonam diei tempore ista cum Tzacha certamina inirentur. “sub solis ortum,” respondit miles. tum imperator: “utri pugnantium in ortum versus spectant?” “noster exercitus,” miles ait. perspexit ille causam statim et, qua erat ingenii alacritate in excogitando eo, quod facto opus esset, litteras ad Ducam exaravit, quibus monebat, ne aciem strueret solis radiis adversis, neve unus pugnaret contra duos, solem nimirum et Tzacham ipsum; sed cum sol, superato meridiano circulo, in occasum verge- ret, tum hostes adoriretur. militi igitur ubi litteras tradidit verbis- que eadem praecepta identidem dedit, ad extremum asseveranter edi- xit: “sole in occasum inclinante, si pugnam cum hostibus iniveritis,

νοντος τοῦ ἡλίου προσβαλεῖτε τοῖς ἐναντίοις, νικηταὶ παρα-
 χρημα ἔσεσθε.” ταῦτα τοῦ Δούκα διὰ τοῦ στρατιώτου με-
 μαθηκότες καὶ μηδέποτε τοῦ αὐτοκράτορος μηδὲ τὴν ἐπὶ τῷ
 5 τυχόντι παραβλεψαμένον συμβουλήν, τῇ μετ’ αὐτὴν κατὰ τὸ
 10 σῆμα οἱ βάρβαροι ὀπλισάμενοι, ἐπεὶ τῶν ἀντιμάχων οὐδεὶς
 ἐφαίνετο, (ἠρέμουν γὰρ αἱ Ῥωμαϊκαὶ φάλαγγες κατὰ τὰς τοῦ
 αὐτοκράτορος ὑποθήκας,) τὴν μάχην ἀηλικότες κατὰ τὴν
 ἡμέραν ἐκείνην, αὐτοῦ πον μεμενήκασιν, τὰ ὄπλα ἀποθέμε-
 15 τοι. ἀλλ’ ὁ Δούκας οὐκ ἠρέμει. εἰς μεσουράνημα γὰρ τοῦ
 20 ἡλίου ἦδη ἐφθακότες, αὐτὸς τε καὶ τὸ στρατιωτικὸν ἅπαν ἐπὶ
 τοῖς ὄπλοις ἦν. καὶ κλίνοντος ἦδη τοῦ ἡλίου, πολέμου τάξιν
 διατυπώσας, σὺν ἀλαλαγμῷ καὶ βοῇ πολλῇ αἰφνηδὸν κατὰ τῶν
 βαρβάρων ἵεται. οὐ μέντοι οὐδ’ ὁ Τζαχᾶς ἀνέτοιμος ἐφάνη.
 25 ἀλλ’ εὐθὺς καρτερῶς ὀπλισάμενος συμμίγνυσι ταῖς Ῥωμαϊκαῖς
 30 φάλαγγιν. πνεύσαντος δὲ τηρικαῦτα καὶ ἀνέμου σφοδροῦ καὶ
 ἀγχεμάχου τῆς μάχης γεγонуίας, ὁ κοῦίσσαλος εἰς οὐρανὸν
 αὐτὸν ἤρτο. καὶ τὸ μὲν τοι κατὰ πρόσωπον τὸν ἡλίον λάμ-
 ποντα ἔχοντες, τὸ δέ τι καὶ τοῦ ἀνέμου τὰς ὄψεις διὰ τῆς
 κόνεως τρόπον τινὰ κατασβολοῦντος, τῶν τε Ῥωμαίων καρτε- C
 35 ρώτερον εἶπερ ποτὲ προσβαλόντων, ἠττήθησαν τὰ ῥῶτα δεδω-
 κότες. καὶ οὕτω μὴ φέρον ὁ Τζαχᾶς τὴν ἐπὶ πλέον πολιορ-
 κίαν καὶ πρὸς τὴν ἀδιάστατον μάχην μὴ ἐξαρκῶν, τὴν περὶ
 εἰρήνης ἐπερωτᾷ, τοῦτο καὶ μόνον ἐξαιτούμενος, ἐκχωρηθῆναι

4. τῇ CG, τῷ P.
 22. lege τὰ περὶ.

17. lege τὸ μὲν τι.

20. προσβαλόντων C.

statim vincetis.” haec Ducas per militem accepit, cumque quodvis
 imperatoris vel in minimis rebus consilium magni semper faceret, po-
 stera luce hostibus more solito ad pugnam paratis, nemo ex Roma-
 norum exercitu apparuit; siquidem omnes ordines quieti manebant ex
 praecepto imperatoris. itaque barbari, pugnam eo die desperantes,
 armis positis, considerabant secure. at Ducas haud quievit. nam sub-
 vecto sole in coeli verticem, ipse cum toto exercitu in armis erat;
 et ad occasum solis aciem instructam magno cum clamore subito ad-
 movet. sed nec Tzachas quidem imparatus erat. immo statim copiis
 bene armatis, pugnam iniit cum Romanis. quoniam autem ventus
 tum erat vehemens, ubi ad manum res venit, ingens excitatus est
 pulvis. cumque barbari partim adversos haberent solis radios, partim
 citam pulvis, vento actus, oculis caliginem quodammodo offunderet,
 Romani autem fortius quam unquam instarent, victi terga verterunt.
 ita cum Tzachas neque oppugnationem amplius ferret, neque cominus
 pugnando esset, pacem petit, hoc unum rogans, ut sibi tuto Smyr-

V. 196 οἱ ἀβλαβῆ τὸν πρὸς τὴν Σμύρνην ἀπόπλουν. πείθεται τούτῳ ὁ Δούκας, καὶ λαβὼν ὁμήρους δύο τῶν ἐκκρίτων σατραπῶν, ἐπεὶ κάκεῖνος αὐθις ἄλλους ἤτειτο τὸν Δούκαν, ἐφ' ᾧ τὸν μὲν μηδένα τῶν Μιτυληναίων ἀδικῆσαι ἐξερχόμενον ἢ συνεπαγαγέσθαι ἀποπλέοντα πρὸς Σμύρνην, τὸν δὲ διατηρῆσαι 5

D αὐτὸν ἀβλαβῆ τὸν ὡς πρὸς Σμύρνην ἀπόπλουν ποιοῦμενον, δέδωκε τούτῳ τὸν τε Εὐφορβηνὸν Ἀλέξανδρον καὶ Μανουὴλ τὸν Βουτουμίτην· ἄνδρες οὗτοι φιλοπόλεμοί τε καὶ γενναῖοι. εἶτα πίστεις ἐξ ἀλλήλων λαβόντες, ὁ μὲν ἀμεριμνίαν ἤδη εἶχε τοῦ μὴ ἐν τῷ ἐξερχέσθαι τὸν Τζαχᾶν βλάβην τινὰ τοῖς Μι- 10 τυληναίοις ἐπαγαγεῖν, ὁ δὲ ἐν τῷ διαπερᾶν μὴ παρὰ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στόλου κάκωσιν ἐσχηκέναι. ἀλλ' ὁ καρκίνος ὀρθῶς βαδίζειν οὐκ ἐμάνθανεν, οὐδ' ὁ Τζαχᾶς τῆς πρότερον ἀπίστατο πονηρίας. πάντας γὰρ τοὺς Μιτυληναίους ἐπεπειρᾶτο σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις ἑαυτῷ συνεπαγαγέσθαι. ἐν ᾧ δὲ 15 ταῦτα ἐγένετο, ὁ Δαλασσηνὸς Κωνσταντῖνος Θαλασσοκράτωρ

P. 248 τηρικαῦτα ὧν καὶ μήπω ἐφθακῶς, κατὰ τὰ ἐντεταλμένα παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος Δούκα εἰς ἀκρωτήριόν τι τὰς ναῦς προσορμίσας, ἐπεὶ ταῦτα μεμαθήκοι, ἐλθὼν ἠξίου τὸν Δούκαν παραχωρηθῆναι οἱ μετὰ τοῦ Τζαχᾶ συνάψαι πόλεμον. ὁ δὲ τὸν 20 προγεγονότα εὐλαβούμενος ὄρκον, ἀνεβάλλετο τέως. ὁ δὲ Δαλασσηνὸς ἐνέκειτο λέγων, ὡς "οὐ μὲν ὁμώμοκας, ἐγὼ δ' οὐ παρῆν· καὶ σὺ μὲν τῆρει ἄς δέδωκας πίστεις ἀρωγεῖς, ἐγὼ

5. τὸν : τοῦ C. 7. τε om. G. Μιχαὴλ G. 8. Βουτο-
μίτην C constantier. 11. ἐπιγαγεῖν P, recte CG. 16. Δα-
λασσηνὸς C semper. Θαλασσοκρατήσας CG. 18. προσορ-
μίσας C, προσορμήσας PG. 23. ἀρωγεῖς C. lege ἀρωγεῖς.

nam solvere liceret. obsequitur Ducas, et postquam duos e praecipuis satrapis obsides accepit, ut barbarus Mitylanaeos iniuria discens ne afficeret neu quemquam secum Smyrnam aveheret, Tzachae, itidem obsides securi reditus poscenti, Euphorbenum Alexandrum et Manuelem Butumitem, viros fortissimos, tradidit. ita fide mutuo data, nec alter iam verebatur, ne abiens Tzachas molestiae quidquam Mitylanaeis inferret, et alter traiectum sibi tutum fore a Romana classe confidebat. verum enimvero cancer recta ingredi non didicit; nec Tzachas a prava consuetudine recessit. omnes enim Mitylanaeos cum uxoribus et liberis conabatur secum abducere. haec dum geruntur, Dalassenus Constantinus, qui Romanae classi praefuit neque dum advenerat, classe ad promontorium quoddam, ut Ducas iusserat, appulsa, ubi ista comperit, accurrit magnoque opere egit, ut Ducas bellum cum Tzacha gerendum sibi permitteret. verum is, iurisiurandi memor, abnuebat. cui Dalassenus instans, "nempe tu,

δ' ὁ μήτε πυρῶν, μήτ' ὁμομοκῶς, μήτε τι τῶν συνδοξάντων ἀμφοῖν γινώσκων, ἐπαποδύσομαι πρὸς τὸν κατὰ τοῦ Τζαχᾶ πόλεμον." ἐπεὶ δ' ὁ Τζαχᾶς τὰ πρυμνήσια λύσας, ὡς εἶχε, κατευθὺ Σμύρνης τὸν ἀπόπλουν ἐποιεῖτο, καταλαμβάνει τοῦ- B
 5 τον ὁ Δαλασσηνὸς θᾶπτον ἢ λόγος, καὶ παραχρῆμα προσβαλὼν ἐδίωκεν. ἀλλὰ καὶ ὁ Δούκας τὸ ἐπίλοιπον τοῦ ναυτικοῦ τοῦ Τζαχᾶ λύον τὰ πρυμνήσια ἐφθακῶς, κατέσχε μὲν τὰς ναῦς καὶ τῆς βαρβαρικῆς χειρὸς τοὺς δορυαλώτους ἅπαντας καὶ τοὺς ἐν αὐτοῖς δεσμώτας αἰχμαλώτους ἐρρύσατο. ὁ δὲ
 10 Δαλασσηνός, πολλὰ τῶν τοῦ Τζαχᾶ ληστρικῶν πλοίων κατασχών, τοὺς ἐνότας σὺν αὐτοῖς ἐρέταις ἀναιρεῖσθαι παρεκελεύετο. τάχα δ' ἂν καὶ ὁ Τζαχᾶς αὐτὸς ἐαλώκει, εἰ μὴ πανοῦργος ὢν καὶ τὸ μέλλον ὑφορώμενος, εἰς ἐν τῶν κουφοτέρων ἀκατίων μεταβάς, διὰ τὸ ἀνύποπτον διεσώθη λαθῶν. C
 15 στοχαζόμενος γὰρ τοῦ συμπεσόντος αὐτῷ, ἐκ τῆς ἡπίρου Τούρκους παρεσκευάκει εἰς τι ἀκρωτήριον ἐστάναι καὶ ὄρῃν, μέχρις ἂν ἢ τὴν Σμύρνην ἀκινδύνως αὐτὸς καταλάβοι, ἢ πολεμίους περιτυχῶν πρὸς αὐτοὺς τὴν ναῦν ἐξορμίση καθάπερ εἰς τι κρησφύγετον. καὶ δὴ τοῦ σκοποῦ οὐκ ἤστόχει. ἀλλ'
 20 ἐκεῖ τὴν ναῦν προσορμίσας, μετὰ τῶν ἀπεκδεχομένων αὐτὸν Τούρκων ἐνωθεῖς, ὡς πρὸς Σμύρνην ἤγετο. καὶ δὴ καὶ ταύτην κατέλαβεν. ὁ δὲ Δαλασσηνὸς νικητῆς ὑποστρέψας ἐνοῦ-

3. ὡς om. G.
 ρώμενος P.
 μήση PG.

9. αὐτῷ G.
 15. στοχασόμενος G.
 19. τι add. C.

13. ὑφορώμενος G, ὑποφο-
 18. ἐξορμίση C, ἐξορ-
 ἤστοχῆκει CG.

inquit, iurasti; ego non adfui. ergo tu quam dedisti fidem, inviolatam serva; at ego, qui nec adfuerim, nec iuraverim, nec quicquam eorum, quae inter vos convenere, norim, in certamen cum Tzacha descendam." iam ubi Tzachas, soluta nave, Smyrnam sine mora vela dedit, Dalassenus assecutus eum celeriter, impetu facto, in fugam vertit. sed et Ducas, reliqua eius classe, priusquam solveret, oppressa, navibus potitus est captivosque inibi repertos a barbarorum potestate liberavit universos. Dalassenus autem praedatorias naves magno numero cepit, quarum vectores cum ipsis remigibus iussit occidi. atque etiam ipse Tzachas captus foret, nisi caute proviso periculo, naviculam ingressus, latendo evasisset. cum enim, quid sibi eventurum esset, praesagivisset, a continente ad promontorium quoddam Turcas iusserat in statione esse ibique observare, dum aut Smyrnam pervectus esset incolumis, aut hostibus obviam factus, nave appulsa, ad ipsos confugisset. nec fefellit consilium. eo enim postquam navem applicuit, comitantibus Turcis, qui opperti eum erant, Smyrnam celerrime se re-

ται τῷ μεγάλῳ δουκί. καὶ ὁ Δούκας τὰ κατὰ τὴν Μιτυλή-
 νην ἀσφαλισάμενος, ἐπεὶ καὶ ὁ Δαλασσηνὸς ἐκεῖθεν ὑπέστρε-
 ψεν, τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στόλου πολὺ μέρος ἀφελόμενος, κατὰ
 τῶν παρὰ τοῦ Τζα, ἄ κατεχομένων (καὶ γὰρ ἱκανὰς ἔφθασε
 νήσους χειρώσασθαι) ἐξαπέστειλε. καὶ ἔξ ἐπιδρομῆς τὴν τε 5
 Σάμον καὶ τινὰς ἄλλας νήσους κατασχών, ἐπαίρχεται πρὸς
 τὴν βασιλεύουσαν.

2. Οὐ πολλαὶ παρῆλθον ἡμέραι, καὶ μεμαθηκῶς ὁ αὐ-
 τοκράτωρ τὴν τοῦ Καρύκη ἀποστασίαν καὶ ὅτι τὴν Κρήτην
 κατέσχευ, ἐκεῖθεν δὲ ὁ Ῥαψομάτης τὴν Κύπρον, μετὰ στόλου 10
 V. 197 μεγάλου κατ' αὐτῶν τὸν Δούκαν Ἰωάννην ἐξέπεμψε. καὶ κα-
 ταλαβόντα δὲ τὸν Δούκαν τὴν Κάρπαθον οἱ Κρηῖτες μεμαθη-
 κότες, ἐπεὶ οὐ πόρρω ταύτην εἶναι ἐγίνωσκον, ἐπιθέμενοι τῷ
 Καρύκῃ, δεινὸν τὸν φόνον κατ' αὐτοῦ ἀπειργάσαντο. καὶ
 οὕτω τὴν Κρήτην τῷ μεγάλῳ δουκί παραδεδώκασιν. κατα- 15
 P. 249 σφαλισάμενος δὲ τὰ περὶ αὐτὴν ὁ Δούκας καὶ ἀποχωρῶσαν
 δυνάμιν εἰς τὴν αὐτῆς φρουρὰν καταλιπών, ἐπὶ τὴν Κύπρον
 τὸν κατάπλουον ποιεῖται. καὶ ἅμα τῷ ταύτῃ προσοκειῖται, ἔξ
 ἐφόδου τὴν Κυρῆνην κατέσχευ. ὁ δὲ Ῥαψομάτης τοῦτο με-
 μαθηκῶς, καστερῶς ὀπλίξεται κατ' αὐτοῦ. ἀπὸ Λευκουσίας 20
 τοιγαροῦν ἀπάρας καὶ τὰς ἀκρολοφίας τῆς Κυρῆνης καταλα-
 βών, ἐκεῖ πού τὸν χάρακα ἐπήξαστο, ἀναβαλλόμενος τέως τὸν
 πόλεμον, ὡς ἀπειροπόλεμος καὶ στρατηγικῶν τεχνασμάτων
 ἀδαής. χρεῶν γὰρ τούτοις ἀνετοίμοις ἐπεισεσεῖν. ὁ δὲ ἀνεβάλ-

10. Ῥαψομάτης A. 11. αὐτὸν G. καὶ om. C. 12. δὲ
 om. A. 14. φόνον τούτου A. 20. Λευκωσίας Ducangius,
 sed vid. Cinnam. IV. p. 179, 1. 24. ἀνεβάλλετο — μάλα,
 om. G.

cepit. Dalassenus, victoria reportata redux, magno se duci iunxit.
 qui, idoneis praesidiis firmata Mitylene, quando inde Dalassenus rediit,
 magnam Romanae classis partem segregatam adversus insulas, quas
 Tzachas ditioni suae additas sat multas obtinuit, misit. ac statim
 occupata Samo aliisque nonnullis insulis, Cpolin reversus est.

2. Non multi dies praeterierant, cum imperator, cognito defe-
 cisse Carycem Cretamque occupasse, Rhapsomatem autem Cyprum,
 ingenti classe Iohannem Ducam adversus utrumque misit. quem cum
 Carpathum pervenisse Cretenses comperissent, freti eius vicinia, Ca-
 rycem adoriuntur ingenti clade. ita Cretam magno duci dedunt.
 constitutis ibi omnibus idoneoque praesidio relicto, Ducas Cyprum
 versus tendit, appulsuque ibi primo Cyrenem cepit. qua re Rhapso-
 mates comperta, valide sese in eum armavit. ac postquam Leucosia
 profectus, iuga collium Cyrenae imminentium occupavit, castris loca-

λειτο τέως τὴν μάχην, οὐχ ὅπως εἰς συμβολὴν πολέμου παρα-
 σκευασθόμενος, ὡς δῆθεν ἀνειοίμως ἔχων, (παρεσκευάστο B
 γὰρ εὖ μάλα, καὶ εἴπερ ἐβούλετο, συνεκρότησεν ἂν ἀδίκα τὸν
 πόλεμον,) ἀλλ' ὡς ἂν μηδὲ συμπλακῆναι βουλόμενος, ὥσπερ ἐν
 5 παιδίαῖς μαιρακίων τὰ τοῦ πολέμου ἐπιχειρήκει, μαλακῶς τε
 πρὸς αὐτοὺς διαπρεσβενόμενος καὶ μειλιχίοις λόγοις ἐφέλκεσθαι
 τούτους ὥσπερ οἰκονομούμενος. καὶ οἶμαι ἢ δι' ἀπειρίαν πολέ-
 μων ταῦτ' ἐποίει, (ἦν γὰρ, ὡς ἔγωγε περὶ τούτου ἤκουον,
 χθὲς καὶ πρῶην ἡμίμενος ξίφους καὶ δόρατος καὶ μηδ' ἐπιβῆ-
 10 ναι ἐφ' ἵππον εἰδώς, ἀλλ' εἰ καὶ τύχοι ἐπιβεβηκώς, καὶ οὐ-
 τως ἐξιπάσασθαι βούλοιο, ταραχὴν εἶχε καὶ σάλον· οὕτως C
 εἶχε περὶ τὴν στρατιωτικὴν ἐμπειρίαν ἀπείρους ὁ Ῥαψομάτης,)
 ἢ τοίνυν διὰ ταῦτα ἢ καταπλαγείς τὴν ψυχὴν τῷ αἰφνιδίῳ
 τῆς ἐφόδου τῶν βασιλικῶν στρατευμάτων, τὰς φρένας περι-
 15 πεπλάνητο. ἔνθεν τοι καὶ τὸν πόλεμον μετὰ τινος δυσελπιστίας
 ἐπιχειρήσαντι οὐκ εἰς καλὸν αὐτῷ ἀπηγήκει τὰ πράγματα.
 ὁ γὰρ Βουτουμίτης ὑποποιήσάμενός τινος τῶν ἐκείῳ συνα-
 ραμένων, αὐτομολήσοντας τῷ ἰδίῳ συγκατέλεξε στρατεύματι.
 τῇ δὲ μετ' αὐτὴν τὰς φάλαγγας στήσας ὁ Ῥαψομάτης, τὸν
 20 μετὰ τοῦ Δούκα ἐζήτει πόλεμον, διὰ τοῦ πρηνοῦς τῆς ἀκρο-
 λοφίας βραδεῖ ποδὶ στείχων. ὡς δὲ τὸ μεσαίχιμον ἀμφοῖν
 τοῖν στρατοπέδοιν ἀπεστενοῦτο ἤδη, ἀπόμοιρά τις τῶν τοῦ D
 Ῥαψομάτου εἰς ἑκατὸν ποσομένη τὸν ἀριθμὸν, διακριθεῖσα

5. τὰ τοῦ πολέμου om. G. 16. ἐπεχειρήσατο G. 17. γὰρ :
 γοῦν CG. 21. μεταίχιμον G. 23. ποσοῦμενοι G.

tis, proelium defugit, rei bellicae artisque imperatoriae plane ignarus. cum enim imparatos hostes oporteret improvise opprimi, pugnam defugit, non modo ad eam se adornaturus, utpote qui imparatus esset, (immo optime se paraverat, ac dummodo voluisset, proelium illico committere poterat,) sed configere omnino veritus, quemadmodum pueri colludentes solent, bellum tractavit, missis prae ignavia legatis, qui pollicitationum illecebris illos in partes suas traherent. atque ita, opinor, sive ob imperitiam rei bellicae, (audivi enim, heri eum ac nudiustertius tractare hastam ensemque coepisse, equum autem ne conscendere quidem scivisse, aut si forte conscendisset velletque equitare, perturbatione plenum vacillasse: adeo rei militaris imperitus erat Rhapsomates,) sive igitur eam ob causam, sive repentino nostri exercitus adventu percussus, animo fluctuabat. bellum dein cum quadam desperatione aggresso non prospere res cessit. Butumites enim quosdam ex eius militibus, ad defectionem plecttos, suis copiis adiunxit. postridie vero cum Rhapsomates, Ducae pugnaudi facultatem

ὡς τάχα κατὰ τοῦ Δούκα τὰς ἡνίας ὄλας ἐνδόντες, τὰς ἀκω-
 κάς τῶν δοράτων ὄπισθεν στρέψαντες, προσχωροῦσιν αὐτῷ.
 τοῦτο θευσάμενος ὁ Ῥαψομάτης, τὰ νῶτα παραχορῆμα δίδω-
 σιν, ὄλας ἡνίας εἰς φυγὴν χαλάσας, ὡς πρὸς τὴν Νεμεσὸν
 ἀπονευενκῶς, εἴ που γένοιτό οἱ ταύτην καταλαβόντι πλοῖω ἐν-5
 τυχεῖν, δι' οὗ τῇ Συρίᾳ προσορμίσας τὴν σωτηρίαν ἐαυτῷ
 περιποιήσαιο. Μανουὴλ δὲ ὁ Βουτουμίτης ἐξ ὀπισθίων αὐ-
 τοῦ διώκων ἤλανε. ὁ δὲ ὑπ' αὐτοῦ κατεπειγόμενος καὶ τῆς
 ἐλπίδος διημαρτηκῶς, τῷ ἐπὶ θάτερα προσεχώρησεν ὄρει, εἰς
 τὸν ἐπ' ὀνόματι τοῦ τιμίου σταυροῦ ἀνεγερθέντα πάλαι νεῶν 10
 προσπεφευγῶς. ὁ δὲ Βουτουμίτης, (οὗτος γὰρ τὴν αὐτοῦ
 διωκὴν παρὰ τοῦ Δούκα ἐπετέτραπτο,) τοῦτον αὐτοῦ που κα-
 ταλαβὼν, λόγον ἀπαθείας αὐτῷ δίδωσι καὶ συμπαρουλαβῶν
 P. 250 ἄγει πρὸς τὸν μέγαν δοῦκα. κἀντεῦθεν πάντες τὴν Λευκου-
 σίαν καταλαμβάνουσι. κἀκεῖθεν τὴν ὄλην νῆσον ὑπὸ τὴν ἰδίαν 15
 χεῖρα ποιησάμενοι, ἠσφαλίσαντο κατὰ τὸ ἐγχωροῦν, τῷ αὐτο-
 κράτορι τὰ συμπεσόντα ἅπαντα διὰ γραμμῶν δηλώσαντες.
 ὁ δὲ βασιλεὺς ἀποδεξάμενος αὐτῶν τὸν ἀγῶνα, δεῖν ἔγνω τὰ
 κατὰ τὴν Κύπρον ἀσφαλίσασθαι. κριτὴν μὲν οὖν τηρικαῦτα
 καὶ ἐξισωτὴν τὸν Καλλιπάριον προῦβάλλετο. ἀνὴρ δὲ οὗτος 20
 V. 198 τῶν ἐπισήμων, μαρτυρίαν δὲ πολλὴν δικαιοπραγίας τε καὶ

3. δίδωσιν καὶ CG.	4. Λέμεσον G.	5. ἀπονευενκεν CG.
6. προσορμίσας C, προσορμήσας PG.	7. Μιχαὴλ CG.	9.
ἡμαρτηκῶς G.	11. προπεφευγῶς C.	14. μέγαν δοῦκα A,
Δούκα PG.	Λευκοσίαν G.	17. ἐμπεσόντα G. ἀπαγ-
τα add. CG.
	21. τε om. G.	

daturus, aciem instructam de collibus per declive tardo gradu deduxisset, angusto iam inter utrumque exercitum spatio, Rhapsomatis equites numero fere centum, effusissimis Ducam versus, velut ad pugnandum, habenis progressi, hastarum cuspidibus conversis, ad eum transeunt. quo viso Rhapsomates, terga statim dedit, citatoque equo aufugit Nemesum; ubi navigium se inventurum sperabat, quo in Syriam delatus, salutem sibi pararet. instabat Manuel Butumites fugienti, qui cum ad incitas redactus esset speque excidisset, ad montem, in altera parte situm, accessit ibique in aedem sanctae cruci olim structam confugit. ibi Butumites, cui insequendi curam Ducas commiserat, eum cepit ac, securitate data, ad magnum duces secum abduxit. hinc omnes Leucosiam petunt et postquam totam insulam subiectam, quantum licuit, praesidiis firmarunt, imperatori per litteras, quae acciderant, nuntiarunt. imperator, laudata ipsorum virtute, iam id sibi faciendum putavit, ut Cyprum insulam tutam praestaret. quapropter iudicem et peraequatorem constituit Calliparium, virum nobilem ac

ἀφιλοχρηματίας καὶ ταπεινοφροσύνης συνεπαγόμενος. ἐπεὶ δὲ καὶ τινος ἢ νῆσος ἐδεῖτο τοῦ ταύτην φρουρήσοντος, τὸν Β Φιλοκάλην Εὐμάθιον, τὴν ταύτης ἀναθέμενος φρουρὰν, στρατοπεδάρχην προεχειρίσατο, ναῦς πολεμικὰς δεδωκὼς αὐτῇ καὶ 5 ἵπποτας, ἐφ' ᾧ τὰ κατὰ τὴν Κύπρον διὰ τε θαλάσσης καὶ ἡπείρου ἀσφαλίζεσθαι. ὁ μέντοι Βουτουμίτης ἀναλαβόμενος τὸν Ῥαψομάτην καὶ τοὺς συναποστειλήσοντας αὐτῷ ἀθανάτους, ἐπίνεισι πρὸς τὸν Δούκαν. καὶ οὕτως εἴσεισι πρὸς τὴν βασιλεύουσαν.

10 3. Τοιαῦτα μὲν οὖν τὰ κατὰ τὰς νῆσους, τὴν Κύπρον φημί καὶ Κρήτην. ὁ δὲ γε Τζαχᾶς, ἀνὴρ ὢν φιλοπόλεμος, δραστηριότητι γνώμης οὐκ ἤθελεν ἡρεμεῖν, ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ τὴν Σμύρνην ἐπελθὼν κατέλαβε. καὶ αὐθις ληστρικὰς ἐπιμε- C λῶς κατεσκεύαζε ναῦς, δρόμωνάς τε καὶ διήρεις καὶ τριήρεις 15 καὶ ἄλλ' ἅτις τῶν κουφοτέρων νηῶν, τοῦ αὐτοῦ σκοποῦ ἐχόμενος. ταῦτα μεμαθηκὼς ὁ αὐτοκράτωρ, οὐκ ἀνέπιπτεν αὐθις, οὐδ' ἀνεβάλλετο, ἀλλ' ἐκ θαλάττης καὶ ἡπείρου ἔσπευδε τοῦτον καταγωνίσασθαι. τὸν μὲν οὖν Κωνσταντῖνον τὸν Δαλασσηνὸν θαλασσοκράτορα προχειρισάμενος, τηρικαῦτα μετὰ 20 τοῦ ναυτικοῦ παντὸς ἐξέπεμψε κατὰ τοῦ Τζαχᾶ. τὸν δὲ γε σουλιάνον συνοῖσον ἐδόκει διὰ γραμματίων ἐρεθίσαι κατ' αὐτοῦ. εἶχε δ' οὕτω τὰ γράμματα. "οἶδας, μεγαλοδοξότατε D

3. Εὐστάθιον G. 11. τζαχᾶς πάλιν οὐκ ἤθελεν ἡρεμεῖν, φιλοπόλεμος ὢν, καὶ αὐθις τὴν Σμύρνην κατέλαβε καὶ δρόμωνας A.
12. ἔθελεν G. 13. ἐπελθὼν CG. 21. διερεθίσαι κατ' αὐτοῦ διὰ γραμματίων G.

multa iustitiae, abstinentiae modestiaeque laude commendatum. quoniam autem praeterea insula, qui praesidio esset, postularet, Philocalium Eumathium ducem creavit eique naves bellicas et equites tradidit, quibus Cyprum terra marique tueretur. ceterum Butumites Rhapsomaten et qui cum eo defecerant immortales, ad Ducam deduxit. dein Cpolin revertitur.

3. Hactenus de insulis Cypro et Creta. at Tzachas, inquieti vir animi et belli amans, quiescere noluit, sed paulo post Smyrnam adortus cepit. ac rursus piraticas naves studioso paravit, dromones, biremes, triemes aliasque id genus leviores, in eodem consilio perseverans. sensit imperator, nec otia dum cunctandumve ratus, terrestribus eum maritimisque debellare copiis statuit. itaque Constantinum Dalassenum, cui classis praefecturam dederat, cum omnibus copiis maritimis in Tzacham misit. ad hoc e re videbatur, sultanum per litteras contra eum concitare. quae hunc ferme in modum scriptae erant. "scis, nobilissime sultan Clitziasthlan, sultanicii dignitatem hereditario iure

σουλτάν Κλιτζιασθλάν, ὅτι τὸ σουλτανικὸν ἀξίωμα σοι πατρό-
 θεν προσήκει. ὁ δὲ σὸς γαμβρὸς ὁ Τζαχᾶς κἄν κατὰ τῆς
 βασιλείας Ῥωμαίων τῷ φαινομένῳ ὀπλίζηται, βασιλεύει ἑαυτὸν
 ἀποκαλῶν, ἀλλὰ τοῦτο πρόδηλος σαφῆς ἐστίν. οὐ γὰρ λέλη-
 θεν αὐτὸν πολυπειρίαν ἔχοντα καὶ ἀκριβῶς γινώσκοντα, ὡς 5
 οὐ προσήκει τούτῳ ἢ βασιλεία Ῥωμαίων, καὶ ἀδύνατον τοι-
 αύτης ἀρχῆς ἐπιδράξασθαι. τὸ δὲ πῦν σκαιώρημα κατὰ σοῦ
 ἔξαρτύεται. οὐ γὰρ τοιγαροῦν ἀνέχεσθαι αὐτοῦ, οὔτε μὴν
 ἀναπεπτωκέναι, ἀλλ' ἐργηγορέναι μᾶλλον, ἵνα μὴ τῆς ἀρχῆς
 παραλυθῆς. ἐγὼ μὲν οὖν τοῦτον τῶν ὑπὸ τὴν βασιλείαν Ῥω- 10
 P. 251 μαίων ὀρίων ἀπελάσω, Θεοῦ ἀρήγοντος· κηδόμενος δὲ σοῦ
 παρεγγυῶμαι, ὡς ἂν καὶ αὐτὸς τῆς ἰδίας φροντίσης ἀρχῆς καὶ
 ἔξουσίας, καὶ πῆ μὲν μετ' εἰρήνης, πῆ δέ, εἰ μὴ ταύτην ἀσπά-
 ζοιτο, μετὰ ξίφους σπεύσης αὐτὸν καθυποτάξαι." τούτων οὕτω
 παρὰ τοῦ βασιλέως οἰκονομηθέντων, καταλαμβάνει τὴν Ἄβυδον 15
 ὁ Τζαχᾶς μετὰ τῶν ὑπ' αὐτὸν δυνάμεων ἕξ ἡπείρου, καὶ ἐπο-
 λιόρκει ταύτην δι' ἐλεπόλεων καὶ παντοίων πετροβόλων ὄργάνων.
 οὐδὲ γὰρ παρῆσαν τούτῳ ἔτι ληστρικαὶ νῆες μήπω ἀπαρτισθεῖ-
 σαι. ὁ δὲ γε Δυλασσηνὸς εἶχετο μὲν μετὰ τῶν ὑπ' αὐτὸν δυνά-
 μεων τῆς πρὸς Ἄβυδον φερούσης, φιλοκινδυνότατος καὶ εὐψυ- 20
 Β χότατος ὢν ὁ ἀνὴρ· ὁ δὲ σουλτάν Κλιτζιασθλάν δεξάμενος τὰ

1. Κλιτσιασθλάν CG, κλιτζιασθλάν A. 2. γαμβρὸς: κηδεστῆς A.
 3. ὀπλίζηται G. 4. καὶ add. C. 5. καὶ add. C. 6. τούτων G. 7. τῶν ὑπὸ Ῥωμαίους ὀρίων A. 8. δὲ om. G. 9. ὡς ἂν τῆς οἰκείας ἀρχῆς καὶ ἔξουσίας φροντίσης A. 10. σπεύσης C, σπεύσεις PA. 11. τὰ παρὰ PG, τὰ om. CA. 12. ἐτι τού-
 τῳ A. 13. οὐπω A. 14. ἐπαρτισθεῖσαι G. 15. κλιτζιασθλάν A.

ad te pertinere. tuus autem affinis Tzachas etiamsi in imperium Romanum se armet, imperatoris nomine assumpto, tamen ista reapse simulatio est. non enim praeterit eum, quo est rerum usu ingeniique acumine, Romanorum imperium ad se nihil pertinere, neque unquam fieri posse, ut regno illo potiatur. immo tibi omnes parantur insidiae. proinde non aequum est eum pati, nec vero etiam remisso animo esse, sed advigilare potius, ne imperio privere tuo. ego certe istum finibus Romanae ditionis, deo opitulante, expellam; tibi autem timens auctor sum, ut et ipse tuendi principatus tui curam geras illumque vel pace vel, si eam respuerit, armis subigas." his ita ab imperatore provisus, Abydum Tzachas, per continentem cum exercitu profectus, balistis omnisque generis machinis oppugnabat. naves enim piraticae ei praesto non erant, quippe nondum perfectae. Dalassenus, vir ad pericula strenue subeunda promptissimus, cum copiis recta Abydum tendit. at sultan Clitziasthlan, accepto imperatoris nuntio,

παρὰ τοῦ βασιλέως διαμνηθέντα, ἔργου εὐθὺς εἶχετο, τῆς
 πρὸς τὸν Τζαχῶν φερούσης ἀψάμενος σὺν παντὶ τῷ στρατεύ-
 ματι. τοιοῦτον γὰρ τὸ βάρβαρον ἅπαν ἔτοιμον πρὸς σφαγὰς
 καὶ πολέμους. ἔγγιστα δὲ τούτου γενομένου, ἐπεὶ ἕξ ἡπίερον
 5 καὶ θαλάττης τοὺς πολεμίους ἐώρα ἐπιόντας, πλοῖον δὲ οὐδα-
 μοῦ, μήπω τῶν παρ' αὐτοῦ ἐτοιμαζομένων νηῶν ἀπαρτισθει-
 σῶν, μήτε δυνάμεις ἀποχρώσας ἔχων πρὸς τε τὸ Ῥωμαϊκὸν
 καὶ τὸ τοῦ κηδεστοῦ αὐτοῦ σουλτὰν Κλιτζιασθλὰν στράτευ- V. 199
 μα, ἐν ἀμνηχανίᾳ καθειστήκει. πτοούμενος δὲ καὶ τοὺς ἐποί-
 10 κους καὶ στρατιώτας Ἀβύδου, δεῖν ἐλογίσατο προσεληλυθῆναι C
 τῷ σουλτὰν, ἀγνοῶν τὴν τοῦ αὐτοκράτορος καὶ αὐτοῦ κατα-
 σκευασθεῖσαν τυρείαν. ὁ δὲ σουλτὰν τοῦτον θεασάμενος, ἰλα-
 ρὸν εὐθὺς ἐδείκνυ βλέμμα καὶ ἀσπασίως ἐδέχετο. τράπεζαν
 τοῖνυ, ὡς ἔθος, ἐτοιμάσας καὶ συνδειπνῶν μετ' αὐτοῦ, ζω-
 15 ρότερον πιεῖν τὸν Τζαχῶν κατηγάγκαζεν. ὀηνηκίκα δὲ τοῦτον
 ἐμφορηθέντα τοῦ οἴνου διέγιω, σπασάμενος ξίφος κατὰ τῶν
 λαγόνων ὤσεν αὐτοῦ. καὶ αὐτὸς μὲν αὐτοῦ που νεκρὸς ἔκει-
 το· ὁ δὲ γε σουλτὰν τὰ περὶ εἰρήνης τοῦ λοιποῦ πρὸς τὸν
 αὐτοκράτορα διαπρεσβεύεται. καὶ δὴ τοῦ σκοποῦ οὐ διή-
 20 μαρτε. δέχεται γὰρ αὐτοῦ τὴν αἴτησιν ὁ αὐτοκράτωρ. καὶ D
 τῶν εἰρηλικῶν σπονδιῶν, ὡς ἔθος, τελεσθεισῶν, ἐν καταστάσει
 τὰ παρὰ θάλασσαν ἦσαν ὄρια.

1. μνηθέντα A.

8. σουλτὰν om. CG.

9. εἰστήκει A.

12. θεασάμενος τοῦτον G.

15. πιεῖν A, πίπειν PG.

16.

ἐμφορηθῆναι οἴνου PG, alterum A.

17. που add. A.

rem statim aggressus, in Tzacham movet copiis omnibus; sic est barbarorum ingenium ad caedem et bella proclive. quo adventante, cum Tzachas a terra marique hostes videret instantes, navigium autem nusquam, (quae enim naves exstruebantur nondum perfectae erant,) nec satis copiarum haberet ad Romanum simul et assinis sui exercitus sustinendos, inopia consilii conflictabatur. cumque etiam Abydi incolas et praesidia formidaret, optimum factu putavit, sultanum adire, ignarus eorum, quae imperator adversus ipsum machinatus erat. quem ubi sultanus vidit, vultu statim ad hilaritatem composito, excepit eum comiter. et cum epulas, ut fit, instruxisset, unaque accumbens, meracius Tzacham bibere invitasset, postquam vino plenum eum vidit, eductum gladium in eius latus impulit; quo ille vulnere iacuit exanimis. tum sultanus misit, qui cum imperatore de pace agerent. nec frustra. accepit enim condiciones imperator; foedereque rite icto, ora maritima in tranquillum rediit.

4. Μήπω δὲ τοσοῦτων φροντίδων ὁ αὐτοκράτωρ ἀπαλα-
 λαγείς, μηδὲ τῶν ἀπὸ τούτου κακώσεων καθαριεύσας, (εἰ γὰρ
 καὶ αὐτὸς μὴ παρῆν ἔν τισιν, ἀλλὰ γε ταῖς φροντίσι καὶ ταῖς
 οἰκονομίαις συμπαρῆν καὶ συνέπραττεν,) εἰς ἕτερον ἀγῶνα
 αὐθις ἠπείγετο. ὁ γὰρ Βολκάνος, (ἀνὴρ δὲ οὗτος τὸ πᾶν 5
 τῆς ἀρχῆς τῶν Δαλματῶν φέρων, δεινὸς μὲν εἰπεῖν, δεινὸς δὲ
 καταπρούξασθαι,) μετὰ διττὴν ἤλιον περιφορὰν τῆς τῶν Σκυ-
 θῶν καταλύσεως, τῶν ἰδίων ὄρων ἐξεληλυθώς, τὰς παρακει-
 P. 252 μένας ἐληλίξειτο πόλεις καὶ χώρας, καὶ αὐτὸ δὴ τὸ Λιπένιον
 κατασχών, πῦρ ἐμβαλὼν ἐνέπρησε. ταῦτα ὁ βασιλεὺς μεμα- 10
 θηκῶς, οὐκέτ' ἀνεκτῶς εἶχεν, ἀλλ' ἀποχωρῶσας δυνάμεις συνα-
 γηροχῶς, κατὰ τῶν Σέρβων κατευθὺ τοῦ Λιπενίου ἤλαυνε,
 (τοῦτο δὲ πολίχνιον τι μικρὸν περὶ τοὺς πρόποδας τοῦ Ζυ-
 γοῦ τοῦ διαιροῦντος τὴν Δαλματίαν ἀπὸ τῆς ἡμεδαπῆς χώ-
 ρας,) ἐφ' ᾗ τῷ Βολκάνῳ, εἰ τύχοι, ἀντικαταστῆσαι πόλεμον 15
 συνάψαι καρτερόν, καὶ εἰ τὴν νίκην δοίη αὐτῷ θεός, τό τε
 Λιπένιον καὶ τὰ λοιπὰ ἅπαντα ἀνεγείραι καὶ εἰς τὸ πρότερον
 ἀποκαταστῆσαι σχῆμα. ὁ δὲ Βολκάνος τὴν τοῦ αὐτοκράτο-
 Βρος μεμαθηκῶς ἔλευσιν, ἀπύρας ἐκεῖθεν καταλαμβάνει τὸ
 Σφεντζάνιον· πολίχνιον δὲ τοῦτο ἄνωθεν τοῦ ἤδη ὀηθέντος 20
 Ζυγοῦ διακείμενον ἐν μεσαιχιμῷ τῶν τε Ῥωμαϊκῶν ὀρίων καὶ
 τῆς Δαλματίας. ὀπηρῖκα δὲ τὰ Σκόπια ὁ αὐτοκράτωρ κατει-
 λήφει, ἀποστείλας ὁ Βολκάνος διετίθετο τὰ περὶ εἰρήνης, καὶ

6. δὲ om. G. 9. αὐτὸ δὴ A, αὐτὸς δὲ PG. λιπένιον A.
 15. τύχοιεν CG. post ἀντικαταστῆσαι excidit καὶ. G κατα-
 στῆναι.

4. His curis imperator vix solutus necdum incommodis inde natis emersus, (etenim is earum etiam rerum, quibus praesens, cum gererentur, non intererat, sollicitudinem laud minorem sustinebat absens,) ad aliud rursus certamen properavit. Bolcanus enim, vir et consilio et manu strenuus, qui Dalmatiae ditionem obtinebat, post alterum a Scytharum interitu annum suis finibus egressus, finitimas urbes regionesque infestavit atque ipsum Lipenium igne delevit. ea nequaquam tolerabilia imperator ratus, contractis idoneis copiis, in Serbos movit rectaque Lipenium petiit, (oppidulum id est sub Zygom montem situm, qui Dalmatas a nostris discludit,) ut cum Bolcano, si forte, acriter confligeret ac, deo victoriam annuente, tum Lipenium tum reliqua loca omnia in pristinum statum restitueret. verum Bolcanus, adventu imperatoris cognito, Sphentzanium inde se contulit. est id oppidum exiguum, supra Zygom, quod diximus, in ipsis Romaniae Dalmatiaeque confiniis situm. sed quum Scopia venisset imperator, missis legatis, Bol-

ἑαυτὸν ἅμα τῆς αἰτίας τῶν κακῶς γεγονότων ἀπολύων καὶ τὸ
 αἴτιον ὅλον τοῖς σιτηρῆταις τῶν Ῥωμαίων ἀνατιθεῖς, λέγῃ
 ὡς "ἐκεῖνοι τοῖς οἰκείοις ὄμοις μὴ ἐμμένειν βουλόμενοι, δια-
 φόρους ἐκδρομὰς ποιούμενοι, οὐ μικρὰν τὴν βλάβην τῇ Σε-
 5 ρβία προσῆξαν. ἐγὼ δὲ οὐκέτι τοιοῦτον τοῦ λοιποῦ διαπραΰσο-
 μαί, ἀλλ' ἐπαναστρέψας καὶ ὁμήρους ἀποστελῶ τῶν ἐμῶν C
 συγγενῶν τῇ σῇ βασιλείᾳ καὶ τῶν οἰκείων ὄμων οὐχ ὑπερβή-
 σομαι." πρὸς ταῦτα ὁ βασιλεὺς κατένευσε. καὶ καταλείψας
 ἐκεῖσε τοὺς μέλλοντας τὰς ἐριπωθείσας πόλεις ἀνεγείρει καὶ
 10 ὁμήρους ἀναλαβέσθαι, πρὸς τὴν βασιλεύουσαν ἐπανεξέειξεν.
 ὁ δὲ Βολκάνος τοὺς ὁμήρους ἀπαιτούμενος, οὐκ ἐδίδου τού-
 τους, ἀλλ' ἡμέραν ἐξ ἡμέρας ὑπερετίθετο. ἐνιαυτοῦ δὲ μήπω
 παρωχηκότος ὅλου, αὐθις εἰς προνομὴν τῶν Ῥωμαϊκῶν χω-
 ρῶν ἐξεληλύθει. καὶ διαφόρους γραφὰς τοῦ αὐτοκράτορος
 15 δεξάμενος, ἀναμνησκότος αὐτὸν τῶν συνθηκῶν καὶ ὑπο-
 σχέσεων, ἄς φθάσας πρὸς αὐτὸν ἐποιήσατο, οὐδ' οὕτως τὰ D
 ὑπεσχημένα τελέσαι ἤθελε. μεταπειψάμενος οὖν ὁ βασιλεὺς
 Ἰωάννην τὸν υἱὸν τοῦ σεβαστοκράτορος καὶ ἀνταδελφον αὐ- V. 200
 τοῦ, κατ' αὐτοῦ ἐξέπειψε μετὰ ἀποχωρήσεως δυνάμεως. ὁ δὲ
 20 οἷα ἀπειροπόλεμος καὶ σφιδάζων ὡς νέος πρὸς μάχας, ἀπελ-
 θὼν καὶ τὸν τοῦ Λιπενίου ποταμὸν διαβάς, περὶ τοὺς πρόπο-
 δας τοῦ Ζυγοῦ κατευθὺ τοῦ Σφεντζανίου τὸν χάρικα ἐπή-
 ξατο. οὐκ ἔλαθε τοῦτο τὸν Βολκάνον. καὶ πάλιν περὶ εἰρή-

9. τὰς om. G. ἔριπωθείσας supra 185, 18. 243, 2. 288, 4.
 363, 15. vid. Hasius ad Leon. Diacon. p. 433. 23. an τὰ περὶ
 εἰρήνης?

canus de pace egit omnemque malorum culpam in Romanos duces
 derivavit, qui excursionibus crebris ultra fines suos factis, haud par-
 vā calamitatem Serbiae attulissent. addebat se nihil eiusmodi post-
 hac ausurum, sed simulac domum rediisset, obsides missurum ex con-
 sanguineis suis, nec ultra limites amplius egressurum. his imperator
 annuit; relicisque illis, qui destructa oppida reficerent obsidesque re-
 ceperent, ipse Cpolin est reversus. neque tamen Bolcanus obsides
 potentibus dedit, sed diem de die distulit. tandem, anno nondum
 praeterito, rursus finibus excessit, Romanam ditionem vastaturus. ac
 licet crebris imperator litteris eum ad foederum pactorumque memo-
 riam excitaret, tamen conventis stare noluit. itaque imperator Io-
 hannem, Sebastocratoris fratris sui filium, adversus eum misit iusto
 militum numero. is, quippe inexpertus belli et pugnandi cupiditate
 juveniliter ardens, amne prope Lipenium sub Zygum montem trajecto,
 ex adverso Splentzanio castra posuit. neque hoc latuit Bolcanum,

νης καὶ πρὸς αὐτὸν ἠρώτα, ὑπισχνούμενος καὶ τοὺς ὑπεσχη-
 μένους ὁμήρους δοῦναι καὶ καθαρὰν τὴν εἰρήνην μετὰ τῶν
 Ῥωμαίων τοῦ λοιποῦ τηρῆσαι. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐν μόναις
 ψιλαῖς ὑποσχέσειν· αὐτὸς δὲ ἐξωπλιζέτο ἀγνώστως αὐτῷ
 P. 253 προσβαλεῖν. καὶ τῆς πρὸς τὸν Ἰωάννην φερούσης τοῦ Βολ- 5
 κάνου ἀψαμένον, μοναχὸς τις προκαταλαβὼν τὸ μελετώμε-
 νον ἀπαγγέλλει τῷ Ἰωάννῃ, καὶ καταλαμβάνειν τὸν ἐχθρὸν
 ἤδη δισχυρίζετο. ὁ δὲ μετὰ θυμοῦ τοῦτον ἀπεπέμψατο,
 ψεύστην καὶ ἀπατεῶνα ἀποκαλῶν. ἀλλὰ τὸ ἔργον τὸν λόγον
 προέφθασεν πιστώσασθαι. νυκτὸς γὰρ ἐπεισεπῶν αὐτῷ, 10
 πολλοὺς μὲν τῶν στρατιωτῶν ἐντὸς τῶν σκηνῶν ἀνεῖλε, πολλοὶ
 δὲ καὶ ἀνὰ κράτος φεύγοντες ταῖς δίναις τοῦ κάτω ῥέοντος
 ποταμοῦ παρασυρέντες ἀπεπνίγησαν. ὁπόσοι δὲ σταθροτέρως
 B γινώμης ἦσαν, τὴν τοῦ Ἰωάννου ἀναζητήσαντες σκηνήν, ἐκθύ-
 μως μαχόμενοι ταύτην ἐπὶ ταύτῳ μόγις διετήρησαν. οὕτω 15
 γοῦν τὸ μὲν πλεῖστον τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στρατεύματος ὄχετο.
 ὁ δὲ Βολκάνος τοὺς ἰδίους ἀναλεξάμενος καὶ ἀνελθὼν ἄνω-
 θεν τοῦ Ζυγοῦ κατὰ τὸ Σφεντζάνιον ἔσθη. οἱ δ' ἀμφὶ τὸν
 Ἰωάννην τούτους θεασάμενοι, ὀλίγοι ὄντες καὶ μὴ μετὰ το-
 σούτων μάχεσθαι δυνάμενοι, ἐβουλεύσαντο εἰς τοῦπίσω δια- 20
 περᾶσαι τὸν ποταμόν. τούτου δὲ γεγονότος, καταλαμβάνουσι
 τὸ Λιπέμιον, ὡσεὶ δώδεκα σταδίους τούτου ἀπέχον· ἐπιπλέον
 δ' ἀντέχειν τοὺς πλείστους ἀπολωλεκῶς μὴ δυνάμενος, τὴν
 C ὡς πρὸς τὴν βασιλεύουσαν ἀνεζήτησε· καὶ οὕτως τεταρρη-

18. δὲ G. 20. δυνάμενοι μάχεσθαι μετὰ τοσούτων G. 21.
 γενομένου CG. 22. ἀπέχοντος CG. 24. ὡς add. G.

qui rursus de pace etiam cum illo egit, obsides, quos ante promisisset, redditurum se pollicens pacemque cum Romanis integram in posterum servaturum. verum haec mera tantum promissa; aggredi necopinantem parabat. iamque Bolcano adversus Iohannem proficiscente, monachus quidam praecurrens rem Iohanni indicat hostemque iam iam adventare affirmat. quem ille cum stomacho facessere abs se iussit, ut mendacem ac fraudulentum; sed mox fidem nuntio res ipsa addidit. Bolcanus enim per noctem invadens, plerosque militum in ipsis castris concidit; alios trepida ruentes fuga fluminis infra labentis undae hauserunt. qui autem fortiore erant animo, tabernaculo Iohannis occupato, strenue pugnantes locum vix obtinebant. sic dissipatis maximam partem Romanis, Bolcanus cum suis reversus, supra Zygom ad Sphentzanum constitit. quos conspicati, qui cum Iohanne erant, cum numero essent exiguo nec tantis hostium copiis pares, trans flumen recedendi consilium ceperunt. quo facto, Lipenium perveniunt, duodecim fere stadia inde distans. cumque plerisque amis-

κὼς ὁ Βολκάνος, ὡς μὴ τινος τοῦ ἀντικαθισταμένου περιλειφθέντος, ἐληΐζετο τὰς παρακειμένας πόλεις καὶ χώρας. καὶ τῶν Σκοπίων τὴν ἔξω χώραν τελείως ἠρείπωσε, τὸ δὲ τι καὶ κατέκαυσεν. οὐ μέχρι δὲ τούτου. ἀλλὰ καὶ τὸν Πόλοβον κα-
 5 ταλαβῶν καὶ ἄχρι Βρανέας φθάσας καὶ δηώσας ἅπαντα, πολλὴν τε λείαν ἐκείθεν ἀφελόμενος, εἰς τὴν οἰκίαν ὑπέστρεψε χώραν.

5. Ταῦτα ὁ βασιλεὺς μεμαθηκῶς οὐκέτ' ἀνεκτῶς εἶχεν. ἀλλ' εὐθύς αὖθις ἔξωπλίστατο, μὴ πάνυ τι μηδὲ τοῦ ἀνλητοῦ
 10 Τιμοθέου πρὸς τοῦτο δεόμενος, καθάπερ Ἀλέξανδρος περιμείνας τὸν ὄρθιον νόμον. αὐτὸς τε οὖν ὁ αὐτοκράτωρ περιθέμενος ὅπλα καὶ τοὺς ἄλλους ὀπλίσας τοὺς τότε παρατυχόντας, τῆς κατευθῦ Δαλματίας φερούσης εἶχετο, σπεύδων τὰ μὲν φθάσαντα ἐριπωθῆναι τῶν κάστρων ἀνεγεῖραι αὖθις καὶ εἰς τὸ
 15 πρότερον ἀποκαταστῆσαι σχῆμα, καὶ ἀντίποινα τῶν παρ' αὐτοῦ πεπραγμένων ἐκ περιουσίας κατ' αὐτοῦ διαπραΰνασθαι. ἀπάρας οὖν τῆς μεγαλοπόλεως καὶ τὸ Δαρφνούτιον καταλαβῶν, (πόλις δὲ τοῦτο παλαιά, τῆς Κωνσταντίνου σταδίου ἀπέχουσα τεσσαράκοντα,) καὶ τοὺς μῆπω ἐφθακότας τῶν
 20 συγγενῶν ἐκδεχόμενος, αὐτοῦ πον ἐκαρτέρει. τῇ γοῦν μετ' P. 254 αὐτὴν καταλαμβάνει Διογένης ὁ Νικηφόρος πλήρης θυμοῦ

4. Πολοβῶν G. καταλαβῶν add. C. 5. Βρανίας CG.
 9. τοῦ οἰμ. A. 12. τῆς κατὰ A. 13. σπεύδοντα μὲν φθάσαι τὰ ξεποθέντα G. 17. μεγαλοπόλεως CG. Δαρφνούσιον CG.
 18. τοῦτο: αὕτη G. Κωνσταντινουπόλεως CG.
 19. ἀπέχουσα σταδίου G. 20. lege ἐγκαρτερεῖ. 21. ὁ διογένης νικηφόρος A.

sis, Iohannes amplius resistere non posset, viam Cpolin versus ingressus est. tum aucta Bolcanus confidentia, tanquam nemine, qui prohiberet, reliquo, ex finitimis oppidis pagisque praedas egit. ac Scopiorum quidem agrum suburbanum igni ferroque vastavit; neque ibi substitit; sed usque ad Polobum Braneasque progressus, cuncta latrociniis infestavit, praedaeque onustus domum rediit.

5. Haec cum imperator comperisset, non amplius ferenda duxit, sed extemplo rursus ad bellum se accinxit, nihil prorsus, ut quondam Alexander, indigens Timotheo tibicine, qui orthium modularetur. postquam igitur et se et reliquos, qui praesto tum erant, armis instruxit, recta in Dalmatiam contendit, ut tum castella repararet destructa atque in integrum restitueret, tum iniurias multo gravius reponeret. Cpoli igitur profectus Daphnutium, (oppidum id vetus est, ab urbe quadraginta stadiis dissitum,) ibi substitit, qui nondum advenierant e consanguineis, opperiens. eo postridie se contulit Nice-

V. 201 καὶ φρονήματος· τῷ συνήθει δὲ χρώμενος προσωπεῖω, τὴν ἀλωπεκὴν περιεβέβλητο, καὶ τὴν ὄψιν χαριεστέραν διατιθείς, τῷ βασιλεῖ προσφέρεισθαι ἐλευθέρως ἐσχηματίζετο. τὴν μέντοι σκηνὴν οὐ τῷ συνήθει ἀποστήματι τοῦ βασιλικοῦ κοιτώ-
 νος ἐπήξατο, ἀλλ' ἀγχοῦ τῆς πρὸς τὸν βασιλέα εἰσαγωγῆς 5 ἀνόδου. Μανουὴλ δὲ ὁ Φιλοκάλης τοῦτο θεασάμενος καὶ ὡς ὑπὸ κεραινοῦ βληθείς, ἐπεὶ οὐδὲ τὰ παρ' αὐτοῦ μελετώμενα τοῦτον διελάνθανεν, αὐτὸς παραχορῆμα εἰστήκει. μόλις δὲ
 Β συναγαγὼν τὸ φρονοῦν τῆς ψυχῆς, πρόσεισιν εὐθύς τῷ βασιλεῖ καὶ φησιν “οὐχ ἀπλοῦν τὸ γινόμενόν μοι δοκεῖ, ἀλλὰ 10 δέος μοι ἔπεισι, μὴ τι νυκτὸς κατὰ τῆς σῆς νεωτερισθῆ βασιλείας. εἴημασι γοῦν τισὶ πρὸς αὐτὸν χρησάμενος, ἐκεῖθεν μεταβῆναι τοῦτον παρασκευάσω.” ὁ δέ, ὁποῖος ἐκεῖνος ἀκατάσειστον ὡς ἐπίπαν ἔχων τὸ φρόνημα, οὐδαμοῦ παρεχώρει τοῦ ἔργου τῷ Φιλοκάλῃ. πολλὰ δὲ τούτου βιαζομένου, “ἔα” 15 φησὶν. “οὐ χρὴ πρόφασιν τοῦτον ἐξ ἡμῶν ἐσχηκεῖναι. ἔστω τῆς καθ' ἡμῶν μελέτης αὐτὸς ὁ αἴτιος πρὸς τε θεὸν καὶ ἀνθρώπους.” ἀχθόμενος δὲ ὁ Φιλοκάλης καὶ τύπτων τὰς χεῖρας, μεματαιωμένον τε τὸν βασιλέα ἀποκαλῶν, μεθίστατο.
 C οὐ πολὺ τὸ ἐν μέσῳ, καὶ τοῦ βασιλέως σὺν αὐτῇ τῇ βασι- 20 λίδι ἀπεριμερίμωως ὑπνώτιοντος, περὶ μέσην φυλακὴν τῆς νυκτὸς ἀνεισιν ὁ Διογένης, ξίφος ὑπὸ τὴν μάλην φέρων· καὶ

5. ἐπήξατο κοιτῶνος G. 8. παρανίκα A. 11. μὴ τι κατὰ τῆς βασιλείας σου νεωτερισθῆ A. 13. παρεσκευάστω A. 17. ὁ om. G. 19. μεθίσταται CG. 20. αὐτῇ om. A. 22. εἴσεισιν A.

phorus Diogenes, qui cum ira arrogantiæque plenus esset, quasi vulpina pelle indutus, veterem gratiam vultu referebat ac liberaliter imperatore uti simulabat. tabernaculum non solito intervallo a cubiculo regio, verum proxime eum locum posuit, unde ad imperatorem aditus erat. id ubi vidit Manuel Philocales, quasi fulmine ictus, (quippe compertum habebat, quid ille pararet,) illico obstupuit; mox revocato, ut potuit, animo, imperatorem adiens, “hoc, inquit, consilium mihi non expers fraudis videtur; sed vereor, ne quid mali per noctem contra maiestatem tuam moliantur. quare conveniam eum efficiamque, ut inde se amoveat.” at ille, imperterrito plane animo, non sivit id fieri. Philocali autem instantius flagitanti, “desine, inquit; non enim oportet nos odii praetextum ei dare; si quid molitur, deus hominesque sciant illum in culpa esse.” discessit Philocales aegritudine complodens manus et imperatorem temeritatis incusans. non multo post imperatore cum ipsa Augusta secure dormiente, circiter mediam noctis custodiam, ascendit Diogenes in cubiculum, ense sub

ἐπιβεβηκὸς τῶν οὐδῶν ἔστη. κοιμωμένῳ γὰρ τούτῳ τῇ βασιλεῖ ὄντι θύραι ἐπέζυγοντο, οὐτ' ἐκτὸς ἐπηγρούπει φρουρά. ἀλλὰ ταῦτα μὲν τὰ περὶ τὸν βασιλέα. τὸν δέ γε Νικηφόρον θεία τις τῇ τότε δύναμις ἀπεῖρξε τοῦ ἐγγχειρήματος. 5 τὴν παιδίσκην γὰρ θεασάμενον τὴν τὸν ἀέρα ἀναρριπίζουσαν καὶ πόρρω ποι τοὺς κώνωπας ἀποθουμένην τοῦ τῶν βασιλέων χρωτός, παραχρῆμα ὑπὸ τε τρόμος ἔλλαβε γνῖα, ὡχρὸς τέ μιν εἶλε παρειάς, κατὰ τὸν ποιητὴν φάναι, ἐς νέωτα τὸν φόνον ἀναρτήσαντα. καὶ οὗτος μὲν τὴν ἀποφάσιστον τοῦ αὐτοκράτορος σφαγὴν ἐμελέτα διαπαντός, ἐκεῖνον δὲ οὐδὲν τῶν μελετηθέντων κατ' αὐτοῦ διελάνθανε. ταχὺ γὰρ ἡ παιδίσκη τοῦτο προσελθοῦσα τὸ δρᾶμα ἀπήγγειλε. τοιγαροῦν ἐκεῖθεν τῇ μετ' αὐτὴν ἀπάρας, τῆς προκειμένης ὁδοῦ εἶχετο, τὸν ἀγνοοῦντα μὲν ὑποκρινόμενος, οἰκονομῶν δὲ καὶ τὰ κατ' αὐτὸν 15 τοσοῦτον, ὡς ἅμα μὲν καὶ φυλάττεσθαι, ἅμα δὲ καὶ μηδ' ἤτιναοῦν εὐλογον λαβὴν διδόναι τῇ Νικηφόρῳ. ἐν τοῖς μέ- P. 255
 ρεσιν οὖν γενόμενος τῶν Σερρῶν, ἐπεὶ ὁ Πορφυρογέννητος Κωνσταντῖνος ὁ Δούκας συννεπόμενος τῇ αὐτοκράτορι ἤτειτο εἰς τὸν ἴδιον ἀγρὸν καταλῦσαι ἐπιτερεπῆ ὄντα καὶ ὕδασι ψυ-
 20 χροῖς καὶ ποτίμοις κατάρρυντον καὶ ἀποχρῶντα οἰκήματα ἔχοντα πρὸς τὴν τοῦ βασιλέως ὑποδοχὴν, (Πεντήγροστις τούτῳ τὸ

1. κοιμωμένον γὰρ τούτου G. 3. τὰ om. CG. 5. θεασά-
 μένος A. τὴν alterum om. G. ἀναρριπίζουσαν PG, recte A.
 8. φάναι μὲν A. τὸ φανῶν A. 12. lege τούτῳ. 15. μὲν
 add. CG. 21. τοῦ add. CG.

ala gestans, atque ipso in limine stetit. etenim hic imperator ita decumbere solebat, ut neque fores clauderentur cubiculi, nec ulla extra excubaret custodia. caeterum Nicephorus a perpetrando scelere divina quaedam vis tum avertit. cum enim ancillam videret, cui ventuli faciendi culicesque ab imperatorum facie abigendi negotium erat, extemplo tremor occupat artus pallorque eius capit genas, ut cum poeta loquar, caede in crastinum diem prolata. nec vero imperatorem quicquam eorum, quae Nicephorus aperte machinatus erat, latebat; statim enim ancilla expergefacto, quid accidisset, narravit. itinere tamen postridie continuato, dissimulavit se id nosse, quanquam ita se gessit, ut et a Nicephoro sibi caveret, nec ullam offensionis causam probabilem ei daret. itaque cum in fines Serrarum ventum esset rogassetque imperatorem Constantinus Ducas Porphyrogenitus, qui itineris comes erat, ut ad villam suam diverteret peramoenam aquisque abundantem salubribus atque ita amplam, ut commodum imperatori hospitium esset, (Pentegostis huic nomen erat,) imperator roganti obsecutus, ibi divertit. sed ne postridie quidem, cum in viam

ὄνομα,) ὁ βασιλεὺς ὑπέϊξας τῷ τούτου θελήματι, αὐτοῦ που κατέλυσεν. ἀλλ' οὐδὲ τῇ μετ' αὐτὴν βουλομένῳ ἐξελεθῆναι ὁ Πορφυρογέννητος συνεχώρει· ἡξίου δὲ μᾶλλον ἐγκατερεῖσθαι καὶ ἔτι, ἐφ' ᾗ ἀνακτήσασθαι τε ἑαυτὸν τῆς ὁδοιπορίας καὶ B τὸ σῶμα τοῦ κοινορτοῦ καθᾶραι λουσάμενον. ἡντῆρῆστο 5 γὰρ αὐτῷ ἤδη καὶ τὰ πρὸς εὐωχίαν διαφιλῆ. ὁ δὲ καὶ αὐθις τῷ τοῦ Πορφυρογεννήτου ὑπέϊξε θελήματι. ὡς δὲ λουσάμε- V. 202 νον καὶ τοῦ βαλανείου ἐξελεθόντα τοῦτον μεμαθήκοι Νικηφόρος ὁ Διογένης, πάλαι τυραννιῶν, ἐπιτηρῶν δὲ εἶπον καὶ αὐτόχειρ δυνηθῆναι τούτου γενέσθαι, περιζωσάμενος τὸν ἀκινάκην 10 εἰσῆει, ὡς δῆθεν ἐκ θήρας ἐπανιὼν κατὰ τὸ σῆνηθες. τοῦτον οὖν ὁ Τατίκιος θεασάμενος καὶ πάλαι γινώσκων τὸ παρ' αὐτοῦ μελετώμενον, ἀπώσατο ἐπειπὼν “ἵνα τί ἀσυντάκτως οὕτω καὶ ξιφῆρης εἰσέρχῃ; καιρὸς βαλανείου καὶ οὐχὶ ὁδοι- C πορίας οὐδὲ θήρας ἢ μάχης ἐστίν.” ὁ δὲ τοῦ σκοποῦ διη- 15 μαρτηκῶς ὑπεχώρησεν. ὑπολαβὼν δὲ ὡς ἤδη ἐπέγνωσται, (δεινὸς γὰρ ἔλεγχος ἢ συνειδησις,) δρασμῷ τὴν ἑαυτοῦ σωτηρίαν πραγματεύσασθαι ἐβουλεύετο, καὶ εἰς τοὺς ἐν Χριστουπόλει ἀγρούς τῆς βασιλίδος Μαρίας ἢ εἰς τὸν Πέρνικον ἢ εἰς τὸν Περιζὸν προσχωρήσαι, κάκειθεν αὐθις πρὸς τὰ 20 συμπίπτοντα τὰ κατ' αὐτὸν εὖ διαθέσθαι. προσεφθάκει γὰρ ἢ βασιλὶς Μαρία τοῦτον προσλαβέσθαι, ἀδελφὸν ὄντα μητρόθεν τοῦ προβεβασιλευκότος ἀνδρὸς αὐτῆς Μιχαὴλ τοῦ Δούκα,

8 lege μεμαθήκει. 12. Πατρίκιος G. 14. καὶ prius om. A. καὶ οὐχ ὁδοιπορίας ἢ θήρας A. 20. Πετριζὸν G. τῷ συμπίπτοντι . . G. 22. προσλαβέσθαι C, προλαβέσθαι PG.

se dare vellet, id Porphyrogenitus sivit; immo petit, ut diutius etiam ibi maneret, quo recrearet se ab itinere pulveremque abstergeret lavando. quippe lautitiarum apparatus iam provisus ab eo erat. quare iterum imperator precibus Porphyrogeniti cessit. cum autem Nicephorus Diogenes cum e balneo prodisse comperisset, quoniam regnum dudum affectans illius interimendi tempus aucupabatur, acinace cinctus ingreditur, tanquam e venatione, ut solebat, rediens. quem ut vidit Taticius, consiliorum eius haud ignarus, repulit hisce verbis: “quid insolenter sic cum telo intras? tempus balnei est, non itineris, nec venationis aut pugnae.” ille re infecta se subduxit. quia autem iam deprehensus sibi videbatur, (tanta enim conscientiae vis est,) fuga salutem quaerere parabat atque in villas imperatricis Mariae, quae ad Christopolin erant, vel Pernicum vel Peritzum discedere, unde pro re nata rursus sibi prospiceret. hunc enim iam ante sibi adiunxerat Maria imperatrix, quod is conjugis nuper regnantis Michaelis Ducae frater erat, eadem cum illo matre natus, sed patribus diversis.

κἄν τὰ ἐς πατέρας διήλλαιτον. καὶ ὁ μὲν βασιλεὺς τριταῖος ἐκεῖθεν ἔξεισι. τὸν δὲ Κωνσταντῖνον αὐτοῦ που καταλελοίπει D ἡμισιώνης χάριν, δεδιὼς τὸ ἀπαλὸν καὶ ἀσύνηθες τοῦ νεανίου τότε πρῶτως τῆς ἐνεγκαμένης πρὸς ἐκστρατείαν ἐξεληλυθότος. 5 ἦν γὰρ μονογενὴς τῇ μητρὶ. καὶ ὁ αὐτοκράτωρ σφόδρα τοῦ νεανίσκου κηδόμενος, πάσης ἀνέσεως συνεχῶρει ἐπαπολαύειν αὐτὸν σὺν τῇ βασιλίδι μητρὶ, ἅμα δὲ καὶ ὡς ἴδιον ἀπαρτὶ τέκνον ἐξήχως φιλῶν τούτων.

6. Ἄλλ' ἵνα μὴ συγκεχυμένος ὁ λόγος προῖη, τὰ κατὰ 10 τὸν Διογένην Νικηφόρον ἐξ αὐτῆς ἀρχῆς ἱστορεῖτω. ὅπως μὲν οὖν ὁ τούτου πατὴρ Ῥωμανὸς εἰς τὴν βασιλείον ἀνήχθη περιωπὴν καὶ ὅποιον τέλος ἔσχε τὰ κατ' αὐτόν, διαφόροις τῶν ἱστοριογράφων ἐμέλησε, κἀκεῖθεν ἔξέσται τὰ περὶ τούτου ἀνα- P. 256 λέγεσθαι τοῖς βουλομένοις. ἐπὶ παισὶ δὲ ὅμως τετελευτῆκει 15 τῷ τε Λέοντι καὶ τῷ Νικηφόρῳ. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ Ἀλέξιος ἐκ προσιμίων τῆς αὐτοῦ ἀναρρήσεως παραλαβὼν τούτους ἰδιώτας ἐκ βασιλέων, (καὶ γὰρ ἅμα τοῦ τῆς βασιλείας ἐπιβῆ- ναι ὁ Μιχαὴλ καὶ ἀντάδελφος αὐτῶν αὐτοὺς μὲν τῶν ἐρυ- 20 θῶν ἀπογυμνοῖ πεδίλων καὶ τὰ στέφη τούτων ἀφαιρεῖται, καὶ ὑπερορίαν ζῆν τῇ μητρὶ αὐτῶν τῇ βασιλίσῃ Εὐδοκίᾳ εἰς τὴν μονὴν τοῦ Κυπερούδη καταψηφίζεται,) παντοίας θερα- πείας ἤξιον, τὸ μὲν τι δι' ὃ πεπόνθασιν οἰκτεῖρων αὐτοῦς, B

4. ἐκστρατείαν C, ἐκστρατίαν PG. 10. ἀρχῆς αὐτῆς G. 11. ἀννήχθη G. 14. τετελευτῆκοι PG. correxi. 17. τοὺς CG. lege τῷ. 18. καὶ : ὁ CG. τῶν om. G. 19. τῶν πεδί- λων G. 21. καταψηφίζεσθαι G. 22. τι : τοι G.

ceterum imperator triduo post inde proficiscitur. Constantinum autem ibi, ut otio frueretur, reliquit, tenero timens adolescenti, qui tum primum domo in bellum profectus erat. unicus enim matris erat filius, quem etiam imperator ipse non minus, quam filium, carum habebat.

6. Verum, ut ordine narratio procedat, Nicephori Diogenis memoria ab ipsis originibus repetenda est. pater eius Romanus quomodo ad imperium sit evectus quemque exitum habuerit, a variis scriptoribus traditum est; unde historiam eius cognoscere, qui volet, poterit. hoc unum monebo, decedentem eum duos reliquisse filios, Leonem et Nicephorum, quos imperator Alexius initio imperii sui privatos ex imperatoribus invenit. etenim cum Michael, frater ipsorum, rerum politus esset, et rubris calceis et diademate ipsis interdixerat; quin etiam exsulare eos cum matre Eudocia imperatrice in monasterio Cyperudae iusserat. movit Alexii misericordiam tum tristis juvenum casus, tum quod eos vide-

τὸ δέ τι καὶ τοὺς νέους ὁρῶν κατὰ τε σώματος ὄραν καὶ
 ῥώμην διαφέροντας τῶν πολλῶν, χροάζοντας μὲν καὶ ἀρτι-
 φρεῖς τὸ γένειον, ὑψηλοὺς καὶ ἰσομέτρους ὥσπερ ὑπὸ κανόνα
 τὸ μέγεθος, καὶ αὐτὸ τὸ νεοτήσιον ἤδη ἐκφύοντας ἄνθος, ἐξ
 αὐτῆς τε ὕψεως τὸ θυμοειδὲς αὐτῶν καὶ γενναῖον τοῖς μὴ διὰ 5
 πάθος τυφλώττουσιν ἀριδῆλως ἐμφαίνοντας, καὶ σκύμνους οἷον
 λέοντος· καὶ ἄλλως δέ, ὅποῖος ἐκεῖνος μὴ ἐπιπολαίως ὁρῶν,
 μήτε πρὸς τὴν ἀλήθειαν μύων, μηδὲ πάθεσιν ἀλισκόμενος
 C ἐπιψόγοις, ἀλλὰ ταλαντεύων τὸ ὄν ἐν ἰσορροπίᾳ στάθμῃ τῆς
 συνειδήσεως, καὶ τὸ ὕψος ἐξ οὐπερ ἐπεπτώκεσαν λογιζόμε- 10
 νος, ἐνηγκαλιζέτο ἴσα καὶ τέκνοις ἰδίους, τί μὲν οὐ λέγων, τί
 δὲ οὐ πράττων ἀγαθὸν ἐς αὐτούς, τί δὲ οὐ προμηθεύμε-
 V. 203 νος; κὰν ὁ φθόνος βάλλων αὐτούς τοῖς τοξεύμασιν οὐκ ἀνίει.
 ἐκ πολλῶν γὰρ κατ' αὐτῶν ἐρεθιζόμενος ὁ αὐτοκράτωρ, αὐτὸς
 μᾶλλον πάσης αὐτούς ἐπικουρίας ἡξίου, ἰλαρὸν ἐνατενίζων 15
 αἰεὶ καὶ ἐνωραϊζόμενος οἷον ἐπὶ αὐτοῖς, ξυμβουλευὼν τε δια-
 παντὸς τὰ συνοίοντα. ἄλλος μὲν γὰρ ἴσως καὶ ὑπόπιτος ἂν
 D ἐλογίσατο τούτους καὶ ἐκποδῶν διὰ παντοίας μεθόδου ἐξ αὐτῆς
 ἀρχῆς ποιῆσαι ἐσπούδασεν ἄν· οὗτος δὲ ὁ αὐτοκράτωρ τὰς τῶν
 πολλῶν κατὰ τῶν νέων εἰσηγήσεις παρ' οὐδὲν ἐτίθειτο, ἐξόχως 20
 τούτους φιλῶν, τὴν μέντοι μητέρα τούτων Εὐδοκίαν καὶ δω-
 ρεῶν ἀξίων καὶ τιμῆς τῆς προσηκούσης βασιλίσσαις μὴ ἀπο-

13. τοῖς om. CG. 16. αἰεὶ: αὐτοῖς CG. ἐπ' G. 18.
 ἀρχῆς αὐτῆς G. 19. ποιῆσαι om. G.

ret forma ac robore corporis ceteris praestantes. ambo malas prima flavescebant lanugine; statura erant procera et magnitudine ad amussim pares, ipso iuventutis flore; vultus ipse fortitudinem generositatemque animi tam aperte prodebat, ut nisi qui odio obcaecatus esset, leonis catulorum instar eos haberet. cumque praeterea imperator, homo et mentis acie pollens ad cernendum verum, nec pravus impeditus affectibus, quominus iustum aequa conscientiae lance pensitaret, id quoque reputasset, quanto ex fastigio rerum iuvenes cecidissent, eos velut proprios filios amplexabatur, et verbis et re amorem curamque ipsis probans. quamquam invidia non desinebat tela in eos iaculari, sed quo plures imperatoris iram adversus eos concitare studebant, tanto ipse maiori eosdem praesidio dignabatur, cum blando semper vultu iuvenes exciperet iisque quasi superbiret et rationibus ipsorum omni modo prospiceret. alius fortasse suspectos illos habuisset omnibusque artibus de medio tollere iam ab ipso initio studuisset; at hic imperator, contentis delatorum calumniis, eximie caros habebat. ac matrem quidem eorum Eudociam et donis prosequabatur et nulla hono-

στερωῶν, καὶ αὐτῷ δὲ τῷ Νικηφόρῳ τὴν τῆς νήσου Κορήτης ἀρχὴν ἀνέθετο εἰς ἐνδιαίτημα ἰδίον. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὁ βασιλεὺς. τούτων δὲ ὁ μὲν Λέων, φρονήματος ὦν ἀγαθοῦ καὶ P. 257 γνώμης ἐλευθέρας, ὄρων δὲ καὶ τὴν βασιλέως εἰς αὐτοὺς 5 εὐμένειαν, ἔστεργε τὴν λαχοῦσαν, ἐπαναπαυόμενος οἶον ἐπὶ τοῖς παροῦσι κατὰ τὸν εἰπόντα “Σπάρταν ἔλαχες, ταύταν κόσμι.” ὁ δὲ γε Νικηφόρος δύσοργος καὶ βαρῦμηνις ὦν, καὶ βυσσοδομεῶν κατὰ τοῦ αὐτοκράτορος καὶ τυραννήσειν μελετῶν οὐκ ἐπαίετο· ὑποβρύχιον δὲ ὅμως εἶχε τὴν βου- 10 λήν. ἤδη δὲ καὶ τοῦ ἔργου ἀπαρξάμενος, γησιώτερόν τισι προσωμίλει. οὐκ ἐλάνθανε τοῦτο τοὺς πλείστους· δι’ ὧν καὶ εἰς τὰς ἀκοὰς ἔφθανε τοῦ βασιλέως. ὁ δὲ βασιλεὺς B καινόν τι ποιῶν, μεταπεμπόμενος τούτους ἐν καιροῖς ἀρμοδίοις, οὐκ ἐνέφαινε μὲν τὸ ἀκουσθῆν, εὐφρῶς δὲ παρήνει καὶ 15 τὰ εἰκότα συνεβούλευε. καὶ ὅσῳ μᾶλλον τῆς ἐπιβουλῆς ἐν γνώσει ἐγίνετο, τοσοῦτῳ μᾶλλον ἐλευθερώτερον πρὸς αὐτοὺς διετίθετο, οὕτω βουλόμενος τούτους κερθάνειν. ἀλλ’ ὁ Αἰθίοψ οὐκ ἐλευκαίνετο. ἔμεινε γὰρ ὁ αὐτὸς καὶ μετεδίδου τῆς λήμης, ὁπόσοις ἂν προσεπέλασε, τοὺς μὲν δι’ ὄρκων, τοὺς δὲ 20 δι’ ὑποσχέσεων σφετεριζόμενος. τοῦ μὲν οὖν κοινοῦ τοῦ στρατοῦ οὐ τοσοῦτον ἔμελλε τῷ Νικηφόρῳ· ἤδη γὰρ ἅπαντες πρὸς αὐτὸν ἀπονευκάσι· ἀλλ’ ὅλος πρὸς τοὺς μεγι- C

4. lege τε καὶ. 6. ἔλαβες G. ταύτην CG. 7. δύσοργος ὦν καὶ βαρῦμηνις G. 8. καὶ prius om. G. τυραννείν συμμελετῶν οὐκ ἐπαύσατο CG. 17. κερθάνειν PG, recte C. 21. lege ἔμελε. 22. ἀπονευκάσι πρὸς αὐτὸν G. μεγιστάνους CG.

ris parte, qui imperatricibus debetur, defraudabat; Nicephoro autem ipsi principatum insulae Cretae proprium dedit. ita quidem imperator. iuvenum autem alter, Leo, bona indole ingenioque praeditus animo, cum imperatoris in se caritatem perspiceret, sorte contentus erat fortunaque, qua utebatur, acquiescebat, secundum illud: “quae tibi Sparta obligit, eam orna.” sed Nicephorus, natura impotens et iracundus, consilia adversus imperatorem agitare tyrannidemque affectare non desistebat. consilium tamen celabat. tandem rem iam aggrediens, familiariter cum quibusdam colloquebatur. id continuo palam factum est: unde res brevi ad imperatoris quoque notitiam pervenit. verum ille, nova quadam usus ratione, postquam suo quemque tempore accessivit, non indicavit quidem, quod audiverat, sed salubria dedit consilia et quae res postulare videbatur, admonuit. et quo certiore conspirationis cognitionem nactus erat, eo liberalius cum iis agebat: ita sibi eos conciliare studens. sed Aethiops non albescit. mansit enim idem Nicephorus et contagione, quoscunque

στᾶνας ἀπονευενκώς, τῶν τε ἡγεμόνων καὶ τῶν τῆ συγκλήτῃ
κατειλεγμένων προκρίτων ἀνδρῶν πολλὴν φροντίδα ποιούμε-
νος, ὑπεποιεῖτο αὐτούς. ἦν γὰρ τὴν φρένα μὲν δξύτερος ἀμ-
φιστόμου ξίφους, στάσιμος δὲ οὐδαμῶς, εἰ μὴ ὅσον πρὸς τὸ
τυραννήσειν τὸ ἀμετάθετον ἐνεδείκνυτο· μελιχρὸς ἐν λόγοις, ἐν 5
συναναστροφαῖς ἡδύς, ταπεινοφροσύνην μὲν ὡς ἄλωπεκῆν ποτὲ
περιβαλλόμενος, ἔστιν οὖν καὶ τὸ θυμοειδὲς καθάπερ λέων
ἐμφραίων ποτέ, ῥωμαλέος καὶ πρὸς Γίγαντας ἐγκανχώμενος
D Ἄμιλλᾶσθαι, σιτόχρους τὴν ὄψιν, εὐρὺς τὰ στέρα, ὑπερω-
μίας τῶν τότε καιροῦ ὄντων ἀνδρῶν. εἰ δὲ σφαιρίζοντα τοῦ- 10
V. 204 τον εἶδέ τις, εἰ δὲ ἵππαζόμενον, εἰ δὲ οἰστὸν πέμποντα, εἰ
δόρυ κραδαίνοντα καὶ ἵππασίας ποιούμενον, θαῦμα ἐδόκει
καινὸν θεᾶσθαι, ἐκεχῆναι τε καὶ μόνον οὐ πεπηγῶς ἦν. διὰ
P. 258 τοῦτο καὶ μᾶλλον τὴν τῶν πολλῶν ἐπεσπᾶτο εὐνοίαν. τοσοῦ-
τον δὲ τὸ σπουδαζόμενον αὐτῇ προῆει, ὡς καὶ αὐτὸν τὸν ἐπ' 15
ἀδελφῇ τοῦ αὐτοκράτορος γαμβρὸν Μιχαὴλ τὸν Ταρωνίτην
τῇ τοῦ πανυπερσεβάστου τιμώμενον ἀξιώματι ὑποποιήσα-
σθαι.

7. Ἄλλ' ἐπανακτέον τὸν λόγον αὐθις ὅθεν ἀπερρῶν καὶ
καθ' εἰρμὸν ἐκτέον τῆς διηγήσεως. ὁ μὲν οὖν αὐτοκράτωρ 20
τοῖς λογισμοῖς ἀνατρέχων, ἐξ οὔπερ τὴν καθ' ἑαυτοῦ τοῦ

3. ὑποποιεῖτο PG, recte C.
ἔστιν οὐ.

5. τυραννίσειν G.

7. lege

15. τὸν add. C.

accedebat, contaminavit, alios iuramentis sibi adiungens, alios promissis. ac vulgus quidem militum, non tantum operae dedit, ut pelleret: iam enim omnes in ipsum se inclinabant: sed totus in eo erat, ut civitatis principes, tam exercitus duces quam qui in senatu plurimum auctoritate pollebant, omni cura sibi devinceret. habebat enim mentem ancipiti gladio acutiorem, constantem autem minime, praeterquam quod tyrannidis occupandae tenax esset. dulcis sermone, consuetudine comis, modestiae se plerumque specie tanquam pelle vulpina tegebat, sed idem non raro iracundus, ut leo, apparebat. corporis robore Gigantibus parem se gloriabatur. triticeus color oris, latum pectus. totis humeris eminebat supra eos qui tunc erant homines. iam vero cum vel pila luderet, vel equitaret, vel iaculum mitteret, vel hastam quateret, vel equestris pugnae specimen daret, admirationi spectantibus erat, qui tantum non attoniti adstabant. ea res maiorem etiam multitudinis favorem ipsi conciliavit. ac tam prospere inceptum succedebat, ut ipsum imperatoris ob ductam sororem affinem, Michaellem Taronitam, panhypersebasti dignitate ornatum, in partes suas traheret.

7. Sed redeundum est, unde deflexit narratio. imperator igitur, ex quo Diogenis adversus se odium perspexit, inde animo repetens,

Διογένους μελετήν ἀνέγνωκεν, καὶ ὅπως ἐξ ἀρχῆς αὐτῆς τῆς αὐτοῦ ἀναρρήσεως ἀμφοῖν ἐχρήσατο τοῖν ἀδελφοῖν, ὁπόσης τε φιλοφροσύνης καὶ κηδεμονίας ἐπὶ τοσοῦτοις ἔτεσιν αὐτοὺς ἤξιόν, καὶ οὐδὲν τούτων τὴν τοῦ Νικηφόρου γνώμην ἐπὶ τὸ βέλτιον Β
 5 μετηλλοίωσεν, εἰς ἀμηχανίαν ἐνέπιπτεν. ταῦτ' οὖν ὁ βασιλεὺς ἀναλογιζόμενος πάντα καὶ ὅπως μετὰ τὸ σφαλῆναι αὐτῆς εἰσῆει, ὅπως ἀπόσθη παρὰ τοῦ Τατικίου, καὶ γνούς ὅπως τὸ φονουργὸν σιδήριον θήγων κατ' αὐτοῦ αἵμασιν ἀναιτίοις σπεύδει χράναι τὰς χεῖρας, καὶ ὁ τέως ἐφεδρεύων καὶ νυκτὸς τὸν
 10 φόρον ἐπιτηρῶν τελέσαι ἀπαρακαλύπτως τοῦτον ἤδη ἐπισπεύδει, πολλοῖς ἐκυμαίνετο λογισμοῖς. ἤθελε μὲν οὖν οὐδαμῶς τὸν Διογένην μετελεύσεισθαι δι' ὃν πρὸς αὐτὸν ἐγκάρδιον ἐκέκμητο πόθον, ἐξόχως τὸν ἄνδρα φιλῶν. ἀπάξαπλῶς δὲ ἅπαντα συνελών, ὅπη τε προβήσεται τὸ δεινὸν ἐννοῶν, ἐπεὶ C
 15 τὸν περὶ ψυχῆς κίνδυνον αὐτῷ ἐφιστάμενον ἔγνω, πλήττεται τὴν καρδίαν. καὶ εἰς' ἐν τὸ πᾶν συναγαγών, δεῖν ἔκρινεν κατισταλεῖν τὸν Νικηφόρον. ἐκεῖνος δὲ τὸν μελειώμενον ἐπισπεύδων δρασμὸν καὶ βουλόμενος νυκτὸς τῆς πρὸς Χριστουπόλεως φερούσης ἄψασθαι, ἐσπέρας ἀποστείλας εἰς τὸν Πορφυρογέν-
 20 νητον Κωνσταντῖνον τὸν δοθέντα αὐτῷ παρὰ τοῦ βασιλέως ταχυδρομόμον ἵππον ἤτεῖτο ἀποχαρίσεισθαι οἱ. ὁ δὲ καὶ ἀνένευσε, λέγων μὴ δύνασθαι δῶρον τοιοῦτον αὐθήμερον τοῦ βα-

4. καὶ: καὶ G. 7. πατρικίου G. γνούς om. CG. 13. ἐκέ-
 κμητο ἐγκάρδιον G. 20. αὐτοῦ G. 21. καὶ om. CG. lege ὁ
 δέ γε.

cum reputaret, quemadmodum ab ipso imperii sui initio se erga utrumque adolescentem gessisset quantamque iis tot annis benevolentiam curamque praestitisset, licet nihil ista profecissent ad delinendum Nicephori animum, consilii inopia affectus est. ad hoc consideravit, ut Nicephorus post irritum caedis consilium rursus ad se irrupisset, ut repulsus esset a Taticio; cumque intellexisset, illum cruentum ferrum acumentem insonti sanguine manus pollutum properare, et qui insidiis modo noctuque ipsius vitam appetivisset, eundem iam aperte caedem festinare, inter varia fluctuabat consilia. noluit quidem gravius aliquid de Diogene statuere ob eximium, quo hominem prosequeretur, amorem. tamen cum omnia secum perpenderit universa et quo evasurum esset malum, quoniam vitae periculum sibi imminens cognovit, timore percussus, Nicephorum comprehendendum statuit. is fugam, quam meditabatur, parans ac noctu Christopolin versus contendere cupiens, misit sub vesperam ad Constantinum Porphyrogenitum, ut sibi equum celerem, quem imperator ei dederat, concederet. at hic renuit, dicens, non posse se tale imperatoris mu-

Διπλέως ἀποποιήσασθαι. ἐπεὶ δὲ πρωΐας ὁ βασιλεὺς τῆς προκειμέ-
 νης ὁδοῦ ἤψατο, συνείπετο τοῦτῳ καὶ ὁ Διογένης, τοῦ διασκε-
 δάζοντος βουλὰς καὶ λογισμοὺς ἀθετοῦντος λαῶν θεοῦ τοῦτον
 σφήλαντος, γνωσιμαχοῦντα μὲν τὸν δρασμὸν, ὑπεριθέμενον
 δὲ ὄραν ἐξ ὄρας, ὅποια τὰ τοῦ θεοῦ κρίματα. κατασκηνώσας 5
 οὖν ἀγχοῦ τῶν Σερωῶν, ὅπου καὶ ὁ βασιλεὺς, αὐτὸς μὲν τῶν
 συνήθων εἶχετο λογισμῶν, ὡς πεφωραμένος ἤδη καὶ δεδιὼς
 τὸ μέλλον. ὁ δὲ βασιλεὺς μετακαλεῖται τηρικαῦτα τὸν ἴδιον
 P. 259 ἀδελφὸν Ἀδριανὸν καὶ μέγαν δομέστικον κατ' αὐτὴν τὴν
 ἐσπέραν, ἐν ἧ καὶ ἡ τοῦ μεγαλομάρτυρος Θεοδώρου ἐτελεῖτο 10
 μνήμη. καὶ κοινοῦται αὐθις τοῦτῳ τὰ τοῦ Διογένους, μηδὲ
 τὸ πρότερον ἀγνοοῦντι, ὡς ξιφήρης εἰσῆει, ὡς ἀπόσθη τῆς θύ-
 ρας, ὡς τὸ πάλαι βεβουλευμένον, εἰ δυνατόν, ἴσταιται σπεύδων
 τελέσαι. τηρικαῦτα οὖν ἐπισκῆπτει τῷ δομεστικῷ ὁ βασιλεὺς
 V. 205 τὸν Διογένην εἰς τὴν ἰδίαν μετακαλέσασθαι σκηρὴν καὶ διὰ 15
 μειλίχίων λόγων καὶ παντοίων ὑποσχέσεων πείσαι ἀνακαλύ-
 ψαι ἅπαντα τὰ βεβουλευμένα, ἀπάθειαν αὐτῷ ὑπισχνουμένῳ
 καὶ ἀμνηστίαν τοῦ λοιποῦ τῶν κακῶν, εἰ μὴδ' ὅτιοῦν ἀποκρύ-
 B ψειεν, ἀλλὰ καὶ τοὺς συνίστορας ἐξείποι ἅπαντας. ὁ δὲ ἀθυ-
 μίας πλήρης γενόμενος, ὅμως ἐπλήρου τὸ κελευσθέν. ποτὲ 20
 μὲν οὖν ἀπειλῶν, ὅτῃ δὲ ὑπισχνούμενος, ὅτῃ δὲ καὶ συμ-

3. βουλὰς om. G. 4. ἀφείλαντος G. τὸν δρασμὸν om. CG.
 6. Σερωῶν C. 9. Ἀνδριανὸν G. 16. πείραι P, δεῖσαι G,
 πείσαι C. 17. ὑπισχνούμενος CG. 20. τὰ κελευσθέντα CG.
 21. ὅτῃ prius: ποτὲ CG.

nus eodem, quo accepisset, die alteri donare. postridie autem impe-
 ratore inceptum iter continuante, etiam Diogenes sequitur, a divino
 numine, quod hominum cogitationes pervertit et gentium consilia
 irrita reddit, in perniciem datus. cum enim fugam cogitaret, tamen,
 ut sunt dei consilia, horam ex hora trahebat. itaque dum prope
 Serras, ubi et ipse imperator erat, commoratur, eadem quidem consi-
 lia agitabat, utpote qui iam deprehensus esset futuraque timeret.
 imperator autem accessit fratrem suum Adrianum, magnum domesti-
 cum, illa ipsa vespera, qua magni martyris Theodori celebrabatur
 memoria; cumque rursus huic, qui nec ea ignoravit, quae antea ac-
 ciderant, exposuisset, ut gladio armatus introisset, ut ab ostio repul-
 sus esset, ut consilium dudum agitatum, si posset, exsequi propera-
 ret, domestico mandavit, evocaret Diogenem in suum tabernaculum
 eique blandis verbis et promissionibus omnis generis persuadere ni-
 teretur, ut omnia aperiret consilia; quorum si nihil celasset omnes-
 que etiam coniurationis socios edidisset, impunitatem et criminum in
 posterum oblivionem polliceretur. Adrianus sollicitudine plenus,

βουλευῶν, οὐκ ἔπειθε τὸν Διογένην ὅλως οὐδ' ὀτιοῦν τῶν βε-
 βουλευμένων ἀνακαλύψαι. τί τὸ ἐπὶ τούτοις; ἤχθετο μὲν
 ὁ μέγας δομῆστικος καὶ ἡγεῖτο, οὗ κακῶν φέρεται ὁ Διο-
 γένης, στοχαζόμενος. ἔσχε γὰρ τοῦτον προφθάσας ὁ Διογέ-
 5 νης γαμβρὸν ἐπὶ τῇ ὑστάτῃ τῶν ἑτεροθαλῶν αὐτοῦ ἀδελφῶν.
 ἔνθεν τοι καὶ μετὰ δακρύων ἐκλιπαρῶν αὐτὸν οὐκ ἀνίει· ἔπει-
 θε δὲ οὐδαμῶς, καὶν αὐτὸς ἐνέκειτο, ἀναμνηστικῶν ἅμα καὶ
 τῶν ὀπισθεν. σφαιριζόντι γὰρ ποτε τῷ αὐτοκράτορι κατὰ τὸ C
 ἐν τῷ μεγάλῳ παλατίῳ ἱππηλάσιον ἀνὴρ τις βάρβαρος ἐξ
 10 Ἀρμενίων καὶ Τούρκων φύς, ξίφος ἔσωθεν τῶν ἀμφίων φέ-
 ρων, ἐπὶ τὸν αὐτοκράτορα τῶν συσφαιριζόντων ἀνασειρά-
 σαντα τὸν χαλινὸν ἀπολειφθέντα ἐθεάσατο, ἐφ' ᾧ πνευστιῶν-
 τα τὸν ἵππον ἀναψῦξαι, πρόσεισι μὲν τῷ αὐτοκράτορι γονυ-
 πετῶν ἅμῃ καὶ αἰτεῖσθαι ὑποκρινόμενος. ὁ δὲ ἀνασειράζει
 15 τὸν ἵππον εὐθύς καὶ ἐπιστραφεὶς ἐπυρνθάνετο, τί ἂν τὸ αἰτοῦ-
 μενον εἴη. ὁ δὲ φονεὺς μᾶλλον ἢ προσαιτίης ὢν, τὴν χεῖρα
 ὑποβαλὼν καὶ τοῦ ξίφους ἀψάμενος εἴλκε τοῦ κουλεοῦ. τὸ δ' D
 οὐ συνείπετο τῇ χειρὶ. ἅπαξ οὖν καὶ δις τοῦ μὲν ξίφους ἀπο-
 πειρώμενος, τοῖς δὲ χεῖλεσι ψευδεῖς αἰτήσεις συνείρων, ἀπο-
 20 γνοὺς καὶ προσουδίσας ἑαυτὸν τῇ γῆ, ἔκειτο συγγνώμην ἔξαι- P. 260
 τούμενος. ὁ δὲ πρὸς αὐτὸν στρέψας τὸν χαλινόν, ἠρώτα ὅτου
 χάριν συγγνώμην αἰτεῖ. καὶ ὃς τὸ ξίφος σὺν αὐτῷ κουλεῷ

3. lege οἷ κακῶν. 8. τὸ ἐν om. G. 11. ἐπὶ: ἐπ' αὐτὸν
 CG. σφαιριζόντων CG. 19. συνέεις CG.

tamen quod iussus est, exsequitur. verum nec minando, nec polli-
 cendo, nec suadendo Diogenes adduci potuit, ut vel minimam consi-
 liorum partem detegeret. quid postea? magno domestico, qui bene
 nosset, quo malorum Diogenes rueret, gravem ea res dolorem attu-
 lit. siquidem Diogenes sororem germanam natu minimam ei in ma-
 trimonio collocaverat. quapropter etiam lacrimis eum obsecrare non
 desiit. nihil tamen quidquam profecit, etsi veteris memoriae recor-
 dationem repeteret. ludente enim aliquando imperatore pila in ma-
 gni palatii area, barbarus quidam ab Armeniis et Turcis oriundus,
 gladio sub vestibus abdito, cum illum frenis adductis a ceteris so-
 ciis, quo equo anhelanti respirandi spatium daret, segregasse se ani-
 madvertisset, accidit ad pedes imperatoris, petentis specie. is, equo
 statim retento, conversus ad eum percontatur, quid vellet. tum ille,
 qui sicarius potius quam mendicus erat, submissa manu gladium e
 vagina educere parabat. cumque, semel iterumque facto conatu, fru-
 stra esset, mendaci verborum supplicatione, humi prostratus, veniam
 orabat. imperatori ad eum converso percunctantique, cuius rei pe-

ἐδείκνυ· στερονοτυπῶν δ' ἄμυ καὶ ἐκθαμβούμενος καὶ βοῶν
 ἔλεγε “νῦν σε δοῦλον τοῦ θεοῦ γνώσιον ἔγνωκα, νῦν τὸν μέγαν
 θεὸν σκέποντά σε ἐν ὀφθαλμοῖς τεθέαμαι. ἐπὶ τῇ σφαγῇ γὰρ
 τῇ σῆι τοῦτ' ἐξίφης κατασκευάσας καὶ λαβὼν οἴκοθεν, ἐν-
 ταῦθα πάρεμι, ἐφ' ἧ κατὰ τῶν σῶν ὠδήσω σπλάγγνων. 5
 ἄπαξ δὲ καὶ δις καὶ τρίς τοῦτο σπασάμενος, οὐδαμῶς ὑπέ-
 κων ἔσχον τῇ βίᾳ τῆς ἐμῆς χειρός.” ὁ μὲν γὰρ βασιλεὺς κα-
 Β θυπερεῖ μηδέν τι τοιοῦτον ἀκηκοώς, ἐπὶ ταύτῳ σχήματος
 θαρσαλέος εἰσήκει. συνέδραμον δὲ πρὸς αὐτὸν παραχορῆμα
 ἄπαντες, οἱ μὲν ἀκροασόμενοι τῶν λεγομένων, οἱ δὲ ἐκθαμ- 10
 βούμενοι ἐπὶ τούτοις. οἱ δὲ εὐνούστερον πρὸς τὸν αὐτοκρά-
 τορα διακείμενοι, καὶ διασπαράττειν αὐτὸν ἐπεχείρουν, κἄν
 αὐτὸς νεύματί τε καὶ χειρὶ καὶ συχνοῖς ἐμβροιμήμασιν ἀπεῖργε
 τῆς ἐγχειρήσεως. τί τὸ ἐπὶ τούτοις; παντελῶς ἀφέσεως ὁ
 φρονεὺς ἐκεῖνος παραχορῆμα τυγχάνει στρατιώτης, οὐκ ἀφέσεως 15
 δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ μεγίστων θωρεῶν· ἐπὶ τούτοις καὶ ἔλευ-
 C θερῖος παραπολαύει. πολλοὶ μὲν οὖν τούτων καὶ ὀχλοῦντες
 V. 206 ἐνέκειντο τῆς βασιλευούσης ἀπελαθῆναι τὸν φρονέα ἐκεῖνον· ο
 δὲ οὐκ ἐπέθετο, λέγων “ἐάν μὴ κύριος φυλάξῃ πόλιν, εἰς μά-
 την ἠγρόνησεν ὁ φυλάσσων. λοιπὸν θεῶ ἐπεύχεσθαι δεῖ, 20
 τὴν ἡμετέραν ἐκεῖθεν ἐξαιτουμένους διαμονὴν καὶ φρουράν.”

1. στερονοτυπῶν CG. vid. Lobeck. Phryn. p. 593. 7. γὰρ :
 lege οὖν. 9. θαρσαλέος G. 10. ἀκροασόμενοι G. τῶν
 λεγομένων om. G. δ' G. 11. εὐνούστερον C, εὐνούστε-
 ροι PG. 13. τε om. G.

teret veniam, gladium iste vaginae affixum monstravit; simul pectus
 tundens reique miraculo percussus exclamavit: “nunc te verum dei
 servum cognovi, nunc deum maximum tueri te hisce oculis vidi; etenim
 cum huc advenissem, ut ense hunc, ad tuam caedem paratum, in
 viscera tua conderem, semel iterumque ac tertio eum stricturus, neu-
 tiquam manū meae parentem habui.” imperator, quasi nihil eiusmodi
 audiisset, eodem habitu imperterritus stetit. concurrunt repente omnes,
 alii rei cognoscendae cupidi, partim admiratione affecti. qui bene-
 volentiore erga imperatorem animo erant, etiam discernere istum ag-
 grediebantur; verum ipse nutu manuque ac multis minis inceptum repres-
 sit. quid postea? omnino venia sicario statim datur, nec solum venia,
 sed larga etiam munera; ad hoc libertas concessa, ac licet complu-
 res enixe flagitarent, ut sicarius urbe pelleretur, tamen non obsecu-
 tus ille, “nisi, inquit, dominus custodierit civitatem, frustra vigilat
 qui custodit eam. proinde ad deum precemur oportet, nostram inde
 expetentes salutem praesidiumque.” susurrabant tum nonnulli, Dioge-

ὑπεριθύριζον οὖν τινές, μετὰ τῆς τοῦ Διογένους γνώμης τῷ τοῦ αὐτοκράτορος φόνῳ ἐπιχειρηθέναι τὸν ἄνδρα ἐκεῖνον, καὶ ὁ βασιλεὺς οὐδ' ὄλως ὑπέιχε τούτοις τοῖς λόγοις τὰ ὄντα. ἀλλὰ μᾶλλον ἐβαρυνηνία κατ' αὐτῶν, τοσοῦτον αὐτοῦ ἀνε-
 5 χόμενος, ὡς μέχρις αὐτοῦ λαιμοῦ τῆς ἀκωκῆς τοῦ ξίφους φθαρούσης, τὸν ἀγνοοῦντα ὑποκρίνεσθαι. ἀλλὰ ταῦτα μὲν οὕτω. τούτων οὖν ἀναμνήσας αὐτὸν ὁ μέγας δομεστικός D
 καὶ μηδαμῶς πείθων, προσελθὼν ἀπαγγέλλει τῷ βασιλεῖ τὴν τοῦ Διογένους ἔνστιυσιν καὶ ὅτι ἔξαρνος παντίπασιν
 10 ὁ Διογένης ἐστί, καίτοι πολλά παρακληθεῖς, ὡς ἔλεγε, παρ' αὐτοῦ.

8. Παραπέμπεται τοίνυν τὸν Μουζάκην. καὶ ἐπισκή-
 πτει ἔνοπλον μεθ' ἑτέρων παραγενόμενον, ἀναλαβέσθαι τοῦτον
 τῆς τοῦ μεγάλου δομεστικού σκηνῆς καὶ εἰς τὴν ἰδίαν ἀπαγα-
 15 γεῖν κάκεισε μετὰ ἀσφαλείας τηρεῖν, δεσμῶν ἄτερ καὶ ἑτέρας κακώσεως. ὁ δ' εὐθύς τὸ κελευσθὲν ἐπλήρου. καὶ παραλα-
 βῶν τοῦτον εἰς τὴν ἰδίαν ἀπάγει σκηνήν. ἐπεὶ δὲ δι' ὅλης P. 261
 νυκτὸς παρακαλῶν αὐτὸν καὶ συμβουλεύων οὐ μόνον οὐκ ἐπει-
 θεν, ἀλλὰ καὶ ἀναισχύντως αὐτῷ προσφερόμενον ἑώρα, θυμοῦ
 20 πλησθεῖς, καὶ ἂ μὴ προστέτακτο ἐπιχειρεῖν ἠπείγετο. δοκι-
 μάσας οὖν ἐτάσαι αὐτόν, ἥδη δὲ καὶ ἐτάζων, ἐπεὶ οὐδὲ πρὸς τὴν
 πρώτην προσβολὴν ὁ Διογένης ἀντισχῶν ἅπαντα ἀνομολογῆσαι
 διεβεβαιοῦτο, τῶν μὲν δεσμῶν λῦει παραχρῆμα, καὶ γραφεὺς

10. ὡς παρ' αὐτοῦ ἔλεγε P, recte G.
 σθεῖς PG.

20. πλησθεῖς C, πλει-

ne haud inscio hominem aggressum esse caedem. at Augustus, sermonibus hisce spretis, graviter etiam succensebat, eo usque illum perferens, ut licet ipsum iugulum admoto mucrone peteret, tamen nescire id simularet. his igitur in memoriam revocatis, cum magnus domesticus animum Diogenis flectere non posset, reversus imperatori contumaciam eius renuntiavit et quod negando omnino perstaret, etsi multum a se, ut aiebat, admonitus.

8. Tum imperator accersitum Muzacen cum armatis praesto esse iubet et Diogenem ex tabernaculo magni domestici in suum ipsius transferre ibique custodire, nullis tamen adhibitis vinculis aliave contumelia. fecit ille extemplo, quod imperatum erat, comprehensumque in tabernaculum suum abduxit. ubi vero per totam noctem adhortando et admonendo non solum eum non movit, verum etiam insolenter tractatum se vidit, ira incensus, quae non erat iussus, facere properavit. etenim decrevit tormentis eum exquirere; cumque iam exquireret Diogenesque ad primum do-

τηρικαῦτα προκαλεῖται γραφίδα κατέχων· Γρηγόριος δὲ ἦν ὁ Καματηρὸς νεωστὶ πρόσληφθεις καὶ ἑπογραμμάτειών τῃ αὐτοκράτορι. καὶ Διογένης ἅπαντα ἀπαγγέλλων, οὐδὲ τὸν φόβον παρεσιώπα. ἀναλαβόμενος δὲ πρώϊας ὁ Μουζάκης τὰς τε ἐγγράφους αὐτοῦ ὁμολογίας καὶ ἄς ἀναζητήσας εὔρε πα- 5
 ρά τινων πρὸς αὐτὸν πεμπομένας γραφάς, δι' ὧν ἐφαίνεται καὶ ἡ βασίλις Μαρία τὴν μὲν ἀποστασίαν τοῦ Διογένους εἰ-
 δέναι, τὸν δὲ φόνον μηδαμῶς συγχωρεῖν, ἀλλὰ καὶ μετ' ἐπι-
 μελείας ἀπειρογενεῖν αὐτὸν οὐκ ἀπὸ τοῦ φόνου μόνου, ἀλλὰ καὶ
 ἐξ αὐτῆς ψιλῆς ἐννοίας, κομιζει τῇ βασιλεῖ. ὁ δὲ ταύτας 10
 ἐπαναγνοὺς καὶ πλείων τῶν ὑποπτενομένων ἐγγεγραμμένοις
 εἶδηκώς καὶ τούτους ἐκκρίτους ἅπαντας, ἐν ἀμηχανίᾳ ἦν.
 οὐδὲ γὰρ ἔμελλεν τῇ Διογένει τοσοῦτον τῆς κοινότητος· εἶχε
 C γὰρ αὐτοὺς πάλαι ὄλη ψυχῇ κεχηρότας καὶ πρὸς αὐτὸν ἀπο- 15
 νευενκότας· ἀλλὰ πᾶν τὸ τὰ πρώϊα φέρον τοῦ στρατιωτι-
 κοῦ τε καὶ πολιτικοῦ συντάγματος ἔσπευδεν ὑποποιήσασθαι. ὁ
 μὲν οὖν αὐτοκράτωρ τὰ τῆς βασιλίδος Μαρίας ἀνέκφορα μέ-
 νειν ἠβούλετο. καὶ μέντοι καὶ διετήρησε τὸν ἀγνοοῦντα ὑπο-
 κριθεῖς δι' ἣν πρὸς αὐτὴν εἶχε πίστιν καὶ ὁμολογίαν καὶ πρὸ
 τοῦ τὰ τῆς βασιλείας ἀναδέξασθαι σκῆπτρα. διεδίδοδο δὲ 20

1. an προκαλεῖται? γραφίδα G. 3. φόνον G. 5.
 ἄς om. G. 11. ἐπαναγνοὺς G, ὑπαναγνοὺς P. lege πλεί-
 ους. lege ἐγγεγραμμένους. 13. lege ἔμελε. 14. καὶ
 transponendum videtur post αὐτὸν. 18. διετήρει G. 19.
 ὁμολόγως G.

loris sensum omnia fassurum se esse polliceretur, statim remissis fidiculis, scriba advocatur, stilo instructus. Gregorius is erat Camaterus, qui nuper imperatori ab epistolis factus erat. Diogenes omnia confessus est ac ne caedem quidem reticuit. mane igitur Muzaces, quibus confessiones illius perscriptae erant, tabulas et quas indagaverat litteras, a quibusdam ad Diogenem datas, ex quibus apparebat, imperatricem quoque Mariam defectionem Diogenis non ignorasse, sed caedis tamen consilium minime probasse, quin etiam operam dedisse, ut eum non a caede tantum, sed ab ipso consilio revocaret, haec igitur scripta imperatori defert. quae cum is legisset, magna affectus est sollicitudine. quippe plures, quam suspicatus erat, litteris consignatos reperit, et eos quidem principes civitatis omnes. Diogenes enim non admodum studuit demerendae multitudini, cuius egregiam erga se voluntatem studiumque dudum nosset, sed quidquid castrensium atque urbanae nobilitatis erat, conciliare sibi nitebatur. imperator. quae quidem imperatricem Mariam attinebant, sempiterno silentio premi voluit; ac sane nihil quidquam eorum se scire assimulavit ob amicitiae foedus, quod inierat cum illa, antequam imperii potitus esset.

πανταχοῦ, τὴν τοῦ Διογένους βουλὴν παρὰ τοῦ Πορφυρογεννή-
του Κωνσταντίνου τοῦ βασιλέως καὶ υἱοῦ αὐτῆς διαμηνυθῆναι
τῷ βασιλεῖ, κἄν ἄλλως εἶχε τὸ προῶγμα. ἔξ αὐτῶν δὲ τῶν
ἐξυηρητουμένων τῷ Διογένει τὰ τῆς βουλῆς ἡρέμα διεπορθ- D
5 μεύετο. ἐπεὶ δὲ ὁ Διογένης περιωρῶτο καὶ δέσμιος ἤδη καὶ
ὑπερόριος καθίστατο, καὶ οἱ τῆς αὐτοῦ βουλῆς ἔκκριτοι ὑπό-
πτους ἑαυτοὺς οἱ μὴ φθάσαντες ἀλῶναι ἤδη γεγενημένους
διαγνόντες, περίφοβοί τε ἐφαίνοντο καὶ σκεπτόμενοι ὅ τι καὶ
δοῦσαιεν, τοῦτους οἱ ἀμφὶ τὸν βασιλέα οὕτω κνμαινομένους
10 κατανουῶντες, ἐν ἀμηχάνοις ἐστῆναι ἐδόκουν, ἐν στενωῖ κομιδῇ
τὰ κατ' αὐτὸν ὀρῶντες, ὡς εἰς ἠητοὺς τινας περιγραφείσης ἤδη
τῆς τοῦ αὐτοκράτορος ἀγωγῆς, τὸν κίνδυνον ὑπὲρ κεφαλῆς ἐφι-
στάμενον ἤδη ἔχοντος. ὁ δὲ βασιλεὺς τοῖς λογισμοῖς ἀναλῶν P. 262
εἰς τὰ ἔξ ἀρχῆς καὶ ποσάκις κατ' αὐτοῦ ὁ Διογένης ὀρμήσας
15 καὶ σφαλεῖς ἐκ θείας δυνάμεως, αὐτὸς αὐτόχειρ τούτου φο-
νεὺς ἤδη ἐφίστατο, πολλοὺς ἐκνμαίνειτο λογισμοῖς. καὶ πολ-
λὰς νοημάτων λαμβάνων μεταβολὰς καὶ τροπὰς παρ' ἑαυτῷ,
ἐπεὶ ἅπαν τοῦ τε πολιτικοῦ καὶ στρατιωτικοῦ συντάγματος διε-
φθορὸς ταῖς τοῦ Διογένους θωπείαις ἐπέγνω, ἀποχωρῶσαν μὴ
20 ἔχων δύναμιν, ὥστε φρουρὰν πρὸς τοσοῦτους ἐπιστῆσαι, μήτε

2. αὐτοῦ G. 3. τῷ αὐτοκράτορι CG. δὲ: lege γὰρ. 5.
an ἐλεμωρῶτο? 6. ὑπόπτους ἑαυτοὺς transpone post ἀλῶ-
ναι. 9. κνμαινόμενοι CG. 11. ὡς — ἐφιστάμενον om. G.
an μετροητοῦς? idem supra 237, 11. 282, 13. 296, 21. 12.
lege ἀρωγῆς. 15. φονεὺς τούτου G.

quod autem vulgo ferebatur, Diogenis coniurationem a filio eiusdem
Mariae Constantino Porphyrogenito, imperii insignibus ornato, detec-
tam esse imperatori, id secus erat. ab ipsis enim Diogenis fami-
liaribus consilia eius paulatim erant divulgata. ceterum cum Dioge-
nes, sceleris compertus, in custodiam iam datus esset atque exsilio
multatus, qui nondum capti erant coniurationis participes, quoniam
in suspicionem se venisse intelligebant, conturbabantur metu nec,
quid agerent, habebant. quos ubi imperatoris familiares ita anxios
animi sollicitosque viderunt, ipsi difficultatibus circumventi sibi vide-
bantur, cum in summas angustias imperatorem adductum conspicerent,
quippe cuius salus, imminente periculo, paucorum tantum praesidio
niteretur. atque hic animo reputans omnia inde ab initio et quoties
Diogenes, insidiis sibi structis, divino numine frustratus, vitam
suam ferro appetivisset, magno cogitationum aestu fluctuabat. tandem,
multum re secum deliberata, cum senatus exercitusque principes
omnes Diogenis blanditiis corruptos nosset, destitutusque esset copiis,
quibus tot custodiendos traderet, nec vero etiam multitudinem in-

μὴν ἀκρωτηριάσαι λαὸν παμπληθῆ ἐθέλων, τὸν μὲν Διογένην καὶ Κεκαυμένον τὸν Κατακαλῶν τοὺς πρωταιτίους ἐς Καισαροπόλιν ἐξέπεμψεν, ἐπ' ᾧ ἐμφροῦρους καὶ δεσμιώτας εἶναι μόνον, μηδὲν ἄλλο δεινὸν τέως καὶ αὐτῶν βουλευσάμενος, κὰν πάντες ἀκρωτηριάσαι τούτους αὐτῷ ξυμβούλευον. ἤγάπα γὰρ τὸν Διογένην διαφερόντως καὶ τῆς προτέρας ἔτι περὶ αὐτὸν εἶχετο κηδεμονίας. ὑπερόριον δὲ καὶ τὸν ἐπ' ἀδελφῇ γαμβρὸν αὐτοῦ Μιχαῆλ τὸν Ταρωνίτην καὶ τὸν * * * * καὶ τὰς περιουσίας αὐτῶν ἀφελόμενος. τὰ δὲ γε κατὰ τοὺς λοιποὺς ἀσφαλῆς ἐλογίσαστο μηδὲ εἰς ἐξέτασιν ἀγαγεῖν ὕλως, ἀλλὰ διὰ συμπαθείας τούτους μᾶλλον καταμαλθάσαι. κατὰ μὲν οὖν τὴν ἑσπέραν ἕκαστος τῶν ὑπερορίων τὴν λαγοῦσαν αὐτῷ κατελάμβανεν, καὶ ὁ Διογένης τὴν Καισαρόπολιν. τῶν δ' ἄλλων οὐδεὶς τῆς οἰκείας μεθίστατο κατιστάσεως, ἀλλὰ ἐπὶ ταύτου ἄπαντες μεμενήκεσαν.

9. Ἐν τούτοις δὲ τοῖς δεινοῖς ὄντων, τῇ μετ' αὐτὴν βουλομένον τοῦ αὐτοκράτορος μετακαλέσασθαι πάντας καὶ τὸ δοκοῦν αὐτῷ διαπράξασθαι, ὅποσοι εἰς τὸν αὐτοκράτορα πόθον ἐγκάρδιον ἔτρεφον τῶν τε ἐξ αἵματος καὶ ἀγχιστείας αὐτῷ προσηκόντων, καὶ ὅποσοι πατρῷα θεράποντες τότε παρῆσαν, ὄβριμοεργοὶ καὶ ταχεῖς μὲν συνιδεῖν τὸ μέλλον, ἀγχίνοι δὲ τὸ συνοῖσον ἐν ἀσκέπτῳ καταπράξασθαι χρόνῳ, δεδιότες μη

2. Καυμένον CG. 4. μηδὲ G. 7. εἶχεν G. 10. ἀσφαλῶς G. 14. ἀλλ' G. 20. πρώην οἱ CG. lege πατρῷοι. 21. ὄβριμοεργοὶ G, ὄμβριμοεργοὶ P. ἀγχίνοιες CG. vid. Lo-beck. Paralip. p. 174.

gentem poena afficere vellet, Diogenem et Cecaumenum Catacalonem coniurationis auctores Caesaropolim mittendos ibique in custodia citra noxam habendos statuit, quamquam omnes, ut excaecari eos iuberet, suadebant. quippe amantissimus erat Diogenis eademque, qua antea, cura eum prosequebatur. relegavit quoque sororis suae coniugem, Michaelē Taronitam et * * * *, bonaque eorum publicavit. reliquos e re videbatur ne in examen quidem vocare, sed ignoscendo potius sibi conciliare. sub vesperam igitur Diogenes Caesaropolim et alii alio, quo relegati erant, perrexere; ceterorum nemo loco summotus est, sed eodem omnes statu mansere.

9. In hac tanta difficultate rerum imperator convocare postridie concionem et quae sibi viderentur, exsequi cogitabat. quicumque ei cupiebant ex cognatis affinisque, et quotquot paterni ministri aderant, viri fortes nec minus acres in coniiciendis futuris, quam in iis, quae usui erant, exsequendis promptissime: hi igitur metuebant, ne postridie, multitudine confluyente, nonnulli eum adorti in ipso solio

πως τῆ μετ' αὐτὴν τοῦ πλήθους συρρεύσαντος ἐφορηήσαντό
 τινες διαμελίσωσιν αὐτὸν ἐπὶ τοῦ θρόνου, πολλάκις ξίφη ὑπὸ D
 τὰ ἀμφία φέροντες, ὥσπερ ποτὲ ἐκεῖνος ὁ σφαιρίζοντι τούτῳ
 ἐν σχήματι προσαίτου προσελθὼν, (τὸ δὲ οὐκ ἄλλην εἶχε τὴν
 5 Θεραπείαν ἢ τὸ τὰς πρὸς τὸν Διογένην ἀπάντων περιελεῖν ἐλπί-
 δας, τὴν τῶν τούτου ὀμμάτων ὡς ἐν παραβύστῳ διαφημισάν-
 των ἐκτύφλωσιν,) μεταπεμφόμενοι τινες διαπέμπονται τοὺς
 τοῦτο πρὸς πάντας διακηρυκείσοντας ἐν ἀπορρήτοις, κἂν μηδ'
 εἰς νοῦν οὐπω τοῦτο τοῦ αὐτοκράτορος ὄλως ἀγγεί. ὁ δὲ P. 263
 10 λόγος οὗτος κἂν ψιλὸς τότ' ἦν, εἰς ἔργον ὁμως προὔβηκε,
 καθὼς ὁ λόγος κατωτέρω διατρανώσειεν. ἐπὶ δὲ ὁ ἥλιος τοῦ V. 208
 ὀρίζοντος ὑπερκίψας λαμπρὸς ἀνέθορεν, ὅποσοι τῶν περὶ τὸν
 αὐτοκράτορα μὴ τῆς τοῦ Διογένους λύμης μετειλῆχασι καὶ
 αὐτοὶ δὲ οἱ πάλαι τῶν βασιλικῶν σωματίων τεταγμένοι φύ-
 15 λακες, πρῶτοι πρὸς τὴν βασιλικὴν ἐχώρουν σκηνήν, οἱ μὲν
 ξίφη περιεζωσμένοι, οἱ δὲ δόρατα φέροντες, οἱ δὲ τὰς βαρυν-
 σιδήρους ῥομφαίας ἐπὶ τῶν ὤμων ἔχοντες, ἐκ διαστήματός
 τινος τοῦ βασιλικοῦ θρόνου εἰς μνηοειδῆς σχῆμα ἑαυτοὺς ἰλα-
 δὸν καταστήσαντες καὶ οἷον ἐναγκαλισάμενοι τὸν αὐτοκράτορα, B
 20 θνητῷ στρατηγούμενοι πάντες καὶ θήγοντες κἂν μὴ τὰ ξίφη,
 ἀλλὰ τὰς καρδίαις. ὅσον δὲ συγγενὲς εἰς αἵματός τε καὶ ἀγχι-

1. lege ἐφορηήσαντό τινες καὶ διαμελ. vid. annotat. 3. τού-
 του G. 4. lege προσελθόντων. 10. προὔβηκε CG. 11. τρα-
 νώσειεν CG. 14. lege δῆ. 16. δῶρα CG. 18. μνηοειδῆς
 F, μνηοειδῆς P, μοειδῆς G. 21. δὲ om. CG.

conciderent, gladios fortasse vestibus tegentes, sicut ille, qui quon-
 dam mendici habitu ludentem eum pila adierat. cui rei cum non
 aliter occurri posset, quam si omnium spes, in Diogene posita, ita prae-
 cideretur, ut cum clam excaecatam esse in vulgus spargerent, mise-
 runt, qui hoc omnibus secreto renuntiarent, quamquam id ne in men-
 tem quidem imperatori venerat. etsi is tunc quidem rumor erat merus,
 tamen in rem mox evasit, ut narratio infra docebit. luce igitur orta,
 quotquot ex imperatoris familiaribus Diogenis scelere infecti non
 erant, atque ipsi illi ad imperatorum praesidium olim constituti mi-
 lites, ad regium tabernaculum primi tendunt, ensibus partim, partim
 hastis armati, alii rhomphaeas ferreas magno pondere humeris gesta-
 ntes, nec procul ab imperatorio solio lunata acie turmatim consistunt
 imperatoremque quasi cingunt, strenui omnes et, si non tela, certe
 animos exacuentes. quidquid sanguinis aut affinitatis necessitudine
 eum contingebat, proxime solium stabat utrimque; a dextra laeva-
 que ceteri collocati erant milites. imperator in throno terribilis ad-
 spectu sedebat, non regio magis quam militari ornato, nec admodum

στείας τούτῳ προσῆκον, ἀγχοῦ τοῦ βασιλικοῦ Θρόνου ἐφ' ἐκά-
 τερα ἴσταντο. δεξιόθεν δὲ καὶ ἐξ εὐωνύμων ἕτεροι καθίσταντο
 ὑπασπισταί. ὁ δὲ βασιλεὺς ἐπὶ θώκου φοβερὸς προῦκάθητο,
 οὐ βασιλικῶς ἐσταλμένος μᾶλλον ἢ στρατιωτικῶς, οὐδὲ πολὺ
 μετέωρος, ὅποια τὰ ἐκείνου μὴ ἐπηρμένα. χρυσὸς δὲ ὄμως τὸν 5
 Θρόνον ὑπήλειφεν, ὑπερανεστήκει τε τὴν κεφαλὴν. συνέσταλτο
 C δὲ τούτου τὸ ἐπισκύνιον, τὴν δὲ παρειὰν ἐπιπλέον τότε ὁ ἀγὼν
 κατεφοίτισσε, τὰ δὲ ὄμματα πεπηγῶτα ἐπὶ συννοίας καὶ πλήρη
 ἐνθυμημάτων ὑπεμφαίνοντα τὴν ψυχὴν. συνέθειον δὲ ἅπαντες
 ὁμοῦ πεφοβημένοι καὶ τὰς ψυχὰς μικροῦ ἐς ἀέρι ὑπὸ φόβου 10
 ἐξερεύξασθαι ἐκβιαζόμενοι, τῶν μὲν ὀξύτερον βέλους ὑπὸ τῆς
 σφῶν συνειδήσεως κεντουμένων, τῶν δὲ τὴν καινὴν ὑποψίαν
 δεδιότων. φωνὴ δὲ τις παρ' οὐδενὸς ἐξηκούετο, ἀλλ' ἀτενὲς πρὸς
 τὸν ἐφρονηκῶτα τῆ πύλῃ τῆς σκηνῆς ἀπονεύοντες ἐπιτοημένοι
 ἐστήκεσαν. ἀνὴρ δὲ οὗτος καὶ εἰπεῖν συνετὸς καὶ καταπρά- 15
 ξασθαι δυνατός. Τατίκιος τούτῳ τὸ ὄνομα. τούτῳ ὁ βασι-
 λεὺς ἐνατενίσας, δοῦναι τοῖς ἔξωθεν τὴν εἴσοδον διὰ τοῦ βλέμ-
 D ματος ἐνέφηρεν. ὁ δὲ παραχρῆμα τῆς εἰσόδου τούτοις παρα-
 χωρεῖ. οἱ δὲ καίπερ δεδιότες, ἀλλ' ὄμως εἰσῆεσαν, τετραμ-
 μένοι τε τὰς ὄψεις καὶ βραδεῖ ποδὶ στείχοντες. κατὰ στοί- 20
 χους δὲ τὴν στάσιν λαχόντες, ἐκαροδόκουν τὸ μέλλον ἕκαστος
 δεδιώς, ὡς τὸν περὶ ψυχῆς λοισθήιον δρόμον δραμούμενος.
 ἀλλ' οὐδὲ αὐτὸς ὁ αὐτοκράτωρ ἐθάρρει παντάπασιν, (κατ'

1. αὐτῷ CG. 3. φοβεροῦ G. 4. μηδὲ CG. 5. ἐπηρ-
 μένου G. 6. lege ὑπέλειφεν. 10. ὑπὸ ἐξερεύξασθαι φό-
 βου P, recte CG. 11. βιαζόμενοι CG. 15. συνετὰ — δυ-
 νατὰ G. 17. ἔξω CG. 19. lege τετραμμένοι.

excelsus, ut statura hand procera erat. quamquam auro erat solium circumdatum, et ipse supereminebat capite. supercilia eius contracta erant, genae ob animi contentionem solito rubicundiores, oculi in cogitatione defixi animumque consiliorum plenum prodentes. concurrebant cuncti pariter conterriti et prae metu tantum non exanimis, quippe qui partim conscientia aculeo acrius pungerentur, partim novam timerent suspicionem. nec ulla vox a quoquam audiebatur, sed pavidi stabant, intentis in tabernaculi portae custodem oculis. erat is Taticius, vir et consilio prudens et manu strenuus: quem cum nutu iussisset imperator eos, qui foris essent, intro admittere, intrandi iis continuo potestatem dedit. illi, quantumvis trepidi, tamen introiere, confuso vultu et pede cunctabundo. mox ordine collocati, quid futurum esset, exspectabant animo anxio, tanquam de vita periclitaturi. nec vero imperator ipse plane vacuus erat metu, (humanitus dico,

ἄνθρωπον λέγω, εἰ μὴ ὅσον εἰς θεὸν ἀναμέγων τὸ πᾶν,) δε-
 διῶς τὸ σύμμικτον τῶν παρεστώτων, μὴ ἄλλο τι ὄξυ καὶ
 δεινὸν κατ' αὐτοῦ μελετήσαιεν. στερροτέροις δὲ λογισμοῖς
 ἑαυτὸν ἐδράσας καὶ ἅπαξ τοῖς ἀγῶσιν ἐγκαταστάς, τῆς πρὸς P. 264
 5 αὐτοὺς δημηγορίας ἤρχετο· οἱ δὲ καὶ αὐτῶν ἰχθύων ἀφω-
 νότεροι ἐστήκεσαν, καθαπερεὶ τὰς γλώττας ἐγκεκομμένοι·
 “οἶδατε,” λέγων, “ὡς οὐδὲν δεινὸν παρ' ἐμοῦ ὁ Διογένης ἐπε-
 πόνθει ποτέ. οὔτε γὰρ τὴν ἀρχὴν ταυτησὶ τῆς βασιλείας ἐκ τοῦ
 πατρὸς αὐτοῦ ἀφειλόμην ἐγώ, ἀλλ' ἕτερος, οὐδέ τι δεινὸν ἢ
 10 λυπηρὸν τὸ παράπαν εἰς αὐτὸν πέπραχα. καὶ τῆς βασιλείας
 εἰς ἐμὲ θεοῦ πάντως νεύσει μεταβιβασθείσης, οὐ μόνον αὐτὸν
 καὶ τὸν αὐτοῦ ἀδελφὸν Λέοντι ἐπὶ ταυτοῦ διεφύλαξα, ἀλλ' ὡς
 οἰκείους παῖδας καὶ ἐπόθησα καὶ ἐχρησάμην. τὸν δὲ Νικηφί-
 ρον καὶ πολλὰκις κατ' ἐμοῦ βουλευόμενον φωράσας, τοσαυτάκις B
 15 συμπαθείας ἤξιώσα. καὶ μηδὲ πῦλιν διορθούμενον ἠνειχόμεν
 ἐπικρύπτειν τὰ πολλὰ τῶν αὐτοῦ μνημάτων, καταιοῶν τὴν V. 209
 τῶν ἀπάντων πρὸς αὐτοὺς δυσμένειαν, καὶν μηδὲν τῶν παρ'
 ἐμοῦ εἰς αὐτὸν γενομένων ἀγαθῶν τὸ δολερὸν τῆς αὐτοῦ
 γνώμης ἠλλοίωσεν. ἀλλ' αὐτὸς ἀντὶ πάντων θάνατόν μοι ἐπε-
 20 ψηφίσαιτο.” ἐπεβόησαν δ' ἐπὶ τούτοις ἅπαντες, ὡς οὐ βού-
 λονται ἂν ἕτερον προεσθηκότα ἐν βασιλείῳ ἰδεῖν σχήματι, οὐ
 τοῦτο οἱ πλείους βουλόμενοι, ἀλλ' ἦσαν θῶπες αὐτῶν οἱ λό-

3. στερότερον CG. 15. an διορθουμένου, ἠνειχόμεν ἐπικρύ-
 πτων? 17. αὐτὸν τὴν G.

sine fiducia respectu, qua in deo acquiescere solebat,) verebatur enim a multitudine omnis generis, ne quid gravius contra se moliretur. tamen cum se animo obfirmasset semelque periculum subisset, verba facere hunc in modum coepit, dum illi ipsis piscibus mutiores adstant, tanquam linguis excisis. “scitis, inquit, nulla unquam in re laesum esse a me Diogenem. non enim ego patrem eius imperio privavi, sed alius, nec omnino iniqui in eum molestive quicquam feci; immo imperio dei voluntate ad me translato, non modo ipsum eiusque fratrem Leonem eodem in statu manere sivi, verum etiam paterno amore, acsi filii essent mei, amplexus sum. Nicephorum autem, saepius in insidiis mihi struendis deprehensum, nunquam non venia donavi, et cum parum ad bonam frugem proficeret, sustinui tamen pleraque ab eo scelerate suscepta negligere, commune in istam familiam odium reputans. quamquam nihil eorum, quae bene illi feci, subdolum eius animum frangere potuit, sed pro his omnibus ipse mihi necem inferre decrevit.” ad haec cuncti nolle se alium principem clamabant, etsi plerique non ita sentiebant, sed adulabantur

Cροι, τὸν ὑπόγυιον διαδοῦναι κίνδυνον ἐντεῦθεν μηχανώμενοι.
 ὁ δὲ βασιλεὺς προαρπάσας τὸν καιρὸν, συμπαθείας κοινῆς τοὺς
 πλείονας ἤξιου, ὡς τῶν αἰτίων τῆς βουλῆς ὑπερορίαν πρότε-
 ρον κατακριθέντων. ἐπὶ τούτου θροῦς ἦτο πολὺς, οἷον οὐ-
 δείς πω τῶν τότε παρόντων εἰς ἔτι καὶ νῦν τῶν ὄτων, ὡς 5
 λέγουσιν, ἐντὸς εἰσεδέξατο, τῶν μὲν ἐπαινούντων τὸν βασιλέα
 καὶ θαυμαζόντων τῆς ἀνεξικακίας καὶ προότητος, τῶν δὲ τοὺς
 ὑπερορίους διασφύροντων καὶ θανάτου ἀξιόους εἶναι διενιστα-
 μένων, ὅποια τὰ τῶν ἀνθρώπων. ὃν γὰρ τὴν σήμερον μακα-
 ρισμοῦ ἀξιοῦσι, προπέμπουσί τε καὶ διὰ τιμῆς ἄγουσιν, ἐπὶ 10
 D περιτραπέντα τούτῳ τοῦ βίου τὸν κύβον θεάσονται, πᾶν τοῦ-
 ναντίον εἰς αὐτὸν ἐνδεικνύμενοι οὐκ αἰσχύνονται. ὁ δὲ βα-
 σιλεὺς νεύματι τούτους κατασιγάσας, αὐθις ἔφη· “οὐ χρῆ
 θορυβεῖσθαι, οὐδὲ συγγεῖν τὴν προκειμένην ὑπόθεσιν. ἔγωγς
 γάρ, καθὼς ἔφην, ἅπαντας συμπαθείας ἀξιώσας, πάλιν ὁποῖος 15
 τὰ πρότερα πρὸς ὑμᾶς ἔσομαι.” ἐν ᾧ δὲ τούτους συμπαθείας
 ὁ βασιλεὺς ἤξιου, ἄτερ τῆς αὐτοῦ γνώμης ἀποστείλαντες οἱ
 P. 265 τὴν βουλὴν ἐκείνην βουλευσάμενοι τῶν ὁμμάτων τὸν Διογένην
 ἐστέρησαν. ταῦτά τούτῳ καὶ κατὰ τοῦ Κεκαυμένου Κατακα-
 λῶν ὡς τῆς αὐτοῦ βουλῆς κεκοινωνηκότα τῷ Διογένει κατε- 20
 ψηφίσαντο. ἡμέρα δὲ ἦν, ἐν ἧ ἡ τῶν κορυφαίων Ἀποστό-

1. ἀν-μηχανωμένων? 5. πω add. CG et in margine P. ὄτων
 C, ὄντων PG. totum locum sic corrige τῶν τότε παρόντων καὶ
 εἰς ἔτι καὶ νῦν παρόντων τῶν ὄτων. 9. μακαρισμῶν C, μα-
 καρισμὸν G. 18. ἐκείνου CG. 20. lege αὐτῆς. lege κε-
 κοινωνηκότος.

tantum, quo praesens periculum effugerent. imperator vero, hac op-
 portunitate usus, gratiam se facere plerisque criminis dixit, quod con-
 iurationis principes exsilio damnati iam essent. ibi tum ingens oritur
 tumultus, qualem nemo eorum, qui tum aderant atque etiamnum super-
 stites sunt, audire se meminit, aliis quidem laudantibus imperatorem ac
 propter patientiam clementiamque admirantibus, aliis exsules laceran-
 tibus morteque dignos contendentibus, ut hominum mos est. quem
 enim hodie beatum praedicant, cui pompam faciunt, quem omni prose-
 quuntur honore, simulac vitae sortem conversam viderint, nullo
 pudore prohibentur, quominus contraria omnia faciant. imperator,
 nutu silentio indicto, “non decet, inquit, tumultuari et propositam
 causam interrumpere. ego enim, ut dixi, ceteros omnes indulgentia
 dignatus, erga vos rursus, qualis antea, ero.” interea dum hi venia
 donantur, consilii illius auctores, imperatore invito, mittunt, qui
 Diogeni oculos eruerent. eodem supplicio et Cecaumenum Catacalo-
 nem, quippe eius participem consiliorum, affecerunt. dies erat princi-

λων μνήμη ἐτελεῖτο. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἔκτοτε καὶ μέχρι σήμερον λογοποιεῖται. εἰ δὲ καὶ ὁ βασιλεὺς περὶ τούτου παρ' αὐτῶν εἰσηγηθεὶς ἐνδεδόκεν, ἢ καὶ τὸ πᾶν τῆς ἐκείνου γνώμης ἦν, θεὸς ἂν εἰδείη· ἔγωγε τέως οὐ πάνυ τι γινώσκειν ἔχω βεβαίως.

10. Τσιαῦτα μὲν οὖν τὰ ἐκ τοῦ Διογένοϋ συμπεσόντα τῷ αὐτοκράτορι, παραδόξως τῆς ἀμάχου τοῦ ὑψίστου χειρὸς ἕνυσαιμένης τοῦτον ἐξ ὑπογύτου κινδύνου. αὐτὸς δὲ πρὸς οὐδὲν B τῶν συμπιπτόντων ἐμαλακίζετο, ἀλλὰ καὶ ὡς κατευθὺν Δαλμα-
10 τίας ἤλαυνε. μεμαθηκῶς δὲ ὁ Βολκάνος τὴν εἰς τὸ Διπένιον τοῦ αὐτοκράτορος ἔλευσιν καὶ ἐπικαταλαβόντα τοῦτον θεασά-
μενος, καὶ πρὸς τὰς Ῥωμαϊκὰς παρατάξεις καὶ τὸν συνασπισ-
μὸν ἐκεῖνον καὶ τὴν στρατηγικὴν πανοπλίαν μὴδ' ἀντωπῆ-
15 τα, ὑπισχνούμενος ἅμῃ καὶ αὐτοὺς τοὺς προὔπεσχεθέντας ὁμήρους ἀποστεῖλαι καὶ μὴδὲν τι δεινὸν τοῦ λοιποῦ διαπρά-
ξασθαι. δέχεται τοίνυν τὸν βάρβαρον ἄσμένως ὁ αὐτοκρά-
τωρ, ἀκηδιῶν οἷον καὶ ἀποστρεφόμενος τὴν ἐμφύλιον μάχην· C
20 εὐθύς τεθαρορηκῶς προσεληλύθει συνεπαγόμενος τοὺς τε συγ-
γενεῖς καὶ ἐκκρίτους τῶν ζουπάνων, καὶ προθύμως ὁμήρους τοὺς αὐτοῦ ἀνεψιαδεῖς τῷ αὐτοκράτορι παραδέδωκε, τὸν τε

15. τοὺς om. G. προὔπεσχημένους CG. 18. τὴν ἐμφύλιον
om. CG. 19. καὶ G. δι' G.

pum Apostolorum memoriae sacratus. atque haec quidem fama ex illo tempore etiam nunc tenet. utrum etiam imperator, edoctus ab illis, assenserit, an totum ipsius fuerit consilium, deus sciverit: ego certe ea de re nihil prorsus habeo comperti.

10. Tali modo a Diogene insidiae structae erant imperatori, quem mirum in modum invicta summi numinis vis ex praesenti periculo eripuit. ipse ob ea, quae sibi acciderant, nihilo demissione erat animo, sed vel sic recta in Dalmatiam contendit. quem ubi Bolcanus Lipenium advenisse cognovit, quoniam Romanorum aciem omnemque bellicum apparatus ne intueri quidem contra sustinuit, statim legatos de pace misit, pollicens se et promissos obsides redditurum et ab omni deinceps iniuria temperaturum. accepit perlibenter barbarum imperator, bellum exosus civile; quanquam enim Dalmatae, Christiani tamen erant. ille statim magna fiducia se ad eum confert, comitantibus cognatis zupanorumque electis, ac lubenti animo obsides imperatori tradidit consobrinorum suorum filios, unum Uresin nomine, alterum Stephanum Bolcanum, praeterea alios, nu-

Οὐρεσιν καλούμενον καὶ Στέφανον τὸν Βολκάνον, καὶ ἑτέρους
 τὸν εἴκοσι ἀριθμὸν ἀποπληροῦντας. οὐ γὰρ ἐνὸν ἦν αὐτῷ
 V. 210 ἄλλως πως τοῦ λοιποῦ διατεθῆσθαι. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ
 ὁπόσα διὰ μάχης καὶ σιδήρου ἀνύεσθαι πέφυκεν, εἰρηρικῶς
 διαλύσας, πρὸς τὴν βασιλεύουσαν ἐπανεστρεψεν. τοῦ μέντοι 5
 D Διογένους ἐκῆδετο πᾶν, καὶ δακρύων ὠρᾶτο καὶ βύθιον στέ-
 νων δι' αὐτὸν ἐξηκούετο. πολλὴν τε τὴν περὶ αὐτὸν φιλο-
 φροσύνην ἐπεδείκνυτο, καὶ ἀνακτιᾶσθαι τοῦτον ἔσπευδεν, καὶ
 τοῖς πλείοσι τῶν ἐξ αὐτοῦ ἀφαιρεθέντων αὐθις τοῦτον ἀπο-
 κατέστησεν. αὐτὸς δὲ κατακώχιμος ὑπὸ τῆς λύπης ὢν καὶ 10
 τὴν ἐν μεγαλοπόλει διατριβὴν ἀποστρεφόμενος, τοῖς ἰδίους
 P. 266 ἀγροῖς ἐμφιλοχωρῶν ἦν, ταῖς τῶν παλαιῶν προσυνέχων διό-
 λου βίβλοις, ἄλλων ὑπαναγινωσκόντων αὐτῷ. στερούμενος
 γὰρ φωτός, ἑτέρων ἐχρᾶτο πρὸς τὴν ἀνάγνωσιν ὄμμασιν.
 ἀνὴρ δὲ οὗτος τοσοῦτος τὴν φύσιν, ὡς καὶ μὴ ὄρων τὰ τοῖς 15
 ὄρωσι δυστέκμαρτα ἑαδίως καταλαμβάνων. πᾶσαν μὲν δὴ
 ἔκτοτε παιδείαν διελθὼν καὶ αὐτὴν δὴ τὴν περικλυτὸν γεω-
 μετρίαν, τὸ καινότατον, φιλοσόφων τινὶ ἐντυχῶν διὰ στε-
 ρεῶν τοῦτις τὰ σχήματα παρέχειν ἐπέταττεν. ὁ δὲ τῇ τῶν
 χειρῶν ψηλαφήσει ἀπάντων τῶν τῆς γεωμετρίας θεωρημά- 20
 B των τε καὶ σχημάτων ἔσχε κατάληψιν, καθάπερ ἐκεῖνος ὁ
 Δίδυμος, ὃς δι' ὀξύτητα νοῦ καὶ ἄνευ ὀμμάτων μουσικῆς καὶ

1. Βελκάνον CG.

5. ἐπανεστρεψεν CG.

14. ὄμμασιν om.

P, recte CG.

15. ὄρωντα PG, em. Brockhoffius.

16. lege

καταλαμβάνειν.

mero viginti. neque enim alia conditione pacisci ei in posterum li-
 cuit. at imperator, quae bello armisque confici solent, pace conse-
 cutus, in urbem rediit. Diogenis autem rebus non desiit consulere
 eiusque casum lacrimis et gemitu prosequi. ac magnam omnino be-
 nevolentiam homini praestitit consolarique eum studuit et pleraque
 bona, quibus multatus erat, eidem restituit. at Diogenes, aegritudini
 indulgens, urbanae vitae odio in praediis suis degebat et in veterum
 scriptis omne studium collocabat, aliis ei praelegentibus. etenim lu-
 minibus privatus, alienis ad legendum utebatur oculis. atque hic vir
 tanto erat ingenio, ut, cum caecus esset, tamen ea facile perspiceret,
 quae oculis praediti vix perspiciunt. universum exinde disciplinarum
 orbem emensus est atque ad ipsam, quod maxime mirere, geometriam
 illam accessit, duce philosopho quodam, quem sibi ex solida materia
 figuras efformare iussit. manuum enim contrectatione omnia geo-
 metriae theorematata atque figuras comprehendebat, sicut Didymus ille,
 qui oculis captus ingenii quadam vi summam artis musicae et geo-

γεωμετρίας εἰς ἄκρον ἐλήλυθεν, εἰ καὶ μετὰ τὴν γνῶσιν τούτων εἰς αἴρεσιν ἄτοπον συνηλάθη, τὸν νοῦν ἐκτυφλωθεὶς ὑπὸ κενοδοξίας, καθάπερ ὑπὸ πάθους τὰ ὄμματα. θαυμάζει μὲν οὖν ἅπας ταῦτα ἀκούων. ἐγὼ δὲ καὶ τεθέσθαι τὸν ἄνδρα καὶ 5 τεθαύμακα καὶ περὶ τοιούτων λαλοῦντος ἀκήκοα· μηδ' αὐτὴ δὲ τῶν τοιούτων παντάπασιν ἀμελέτητος οὖσα, ἐπεγίνωσκον C τοῦτον ἀκριβῆ τῶν θεωρημάτων γνῶσιν ἔχοντα. εἰ δὲ καὶ περὶ λόγους ἡσχόλητο, τῆς παλαιῆς ὅμως κατὰ τοῦ αὐτοκράτορος οὐκ ἀφίστατο μηνίδος, ἀλλὰ τὸν τῆς τυραννίδος λογι- 10 σμὸν ὑποτυφόμενον εἶχε διόλου. καὶ μέντοι καὶ τισιν αὐθις τοῦ ἀπορρήτου τούτου κεκοινώνηκε λογισμοῦ, ἀφ' ὧν εἷς τις τὰ βεβουλευμένα προσελθὼν προσαγγέλλει τῷ αὐτοκράτορι. μεταπεμφθὲς δὲ τὸν Διογένην, ἐπυθάνετο περὶ ὧν τε βε- D βούλευται καὶ περὶ τῶν τῆς βουλῆς αὐτῷ κεκοινωνηκίων. 15 καὶ ὅς πάντα θᾶπτον ἀνομολογήσας, παραχρῆμα συμπαθείας ἠξίωτο.

2. συνηλάθη τὸν νοῦν, ἐκτυφλωθεὶς PG. correxi.

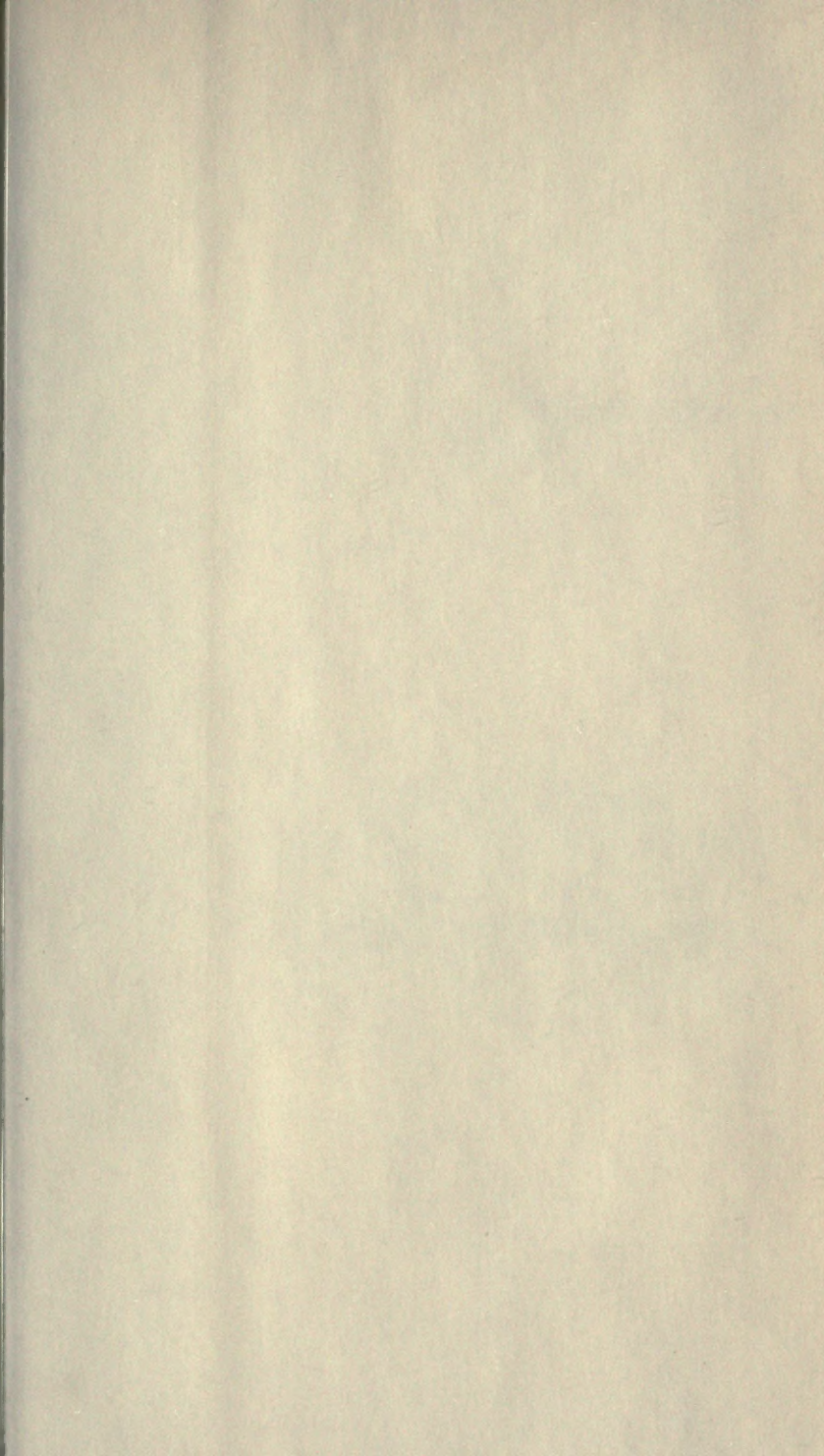
5. τού-

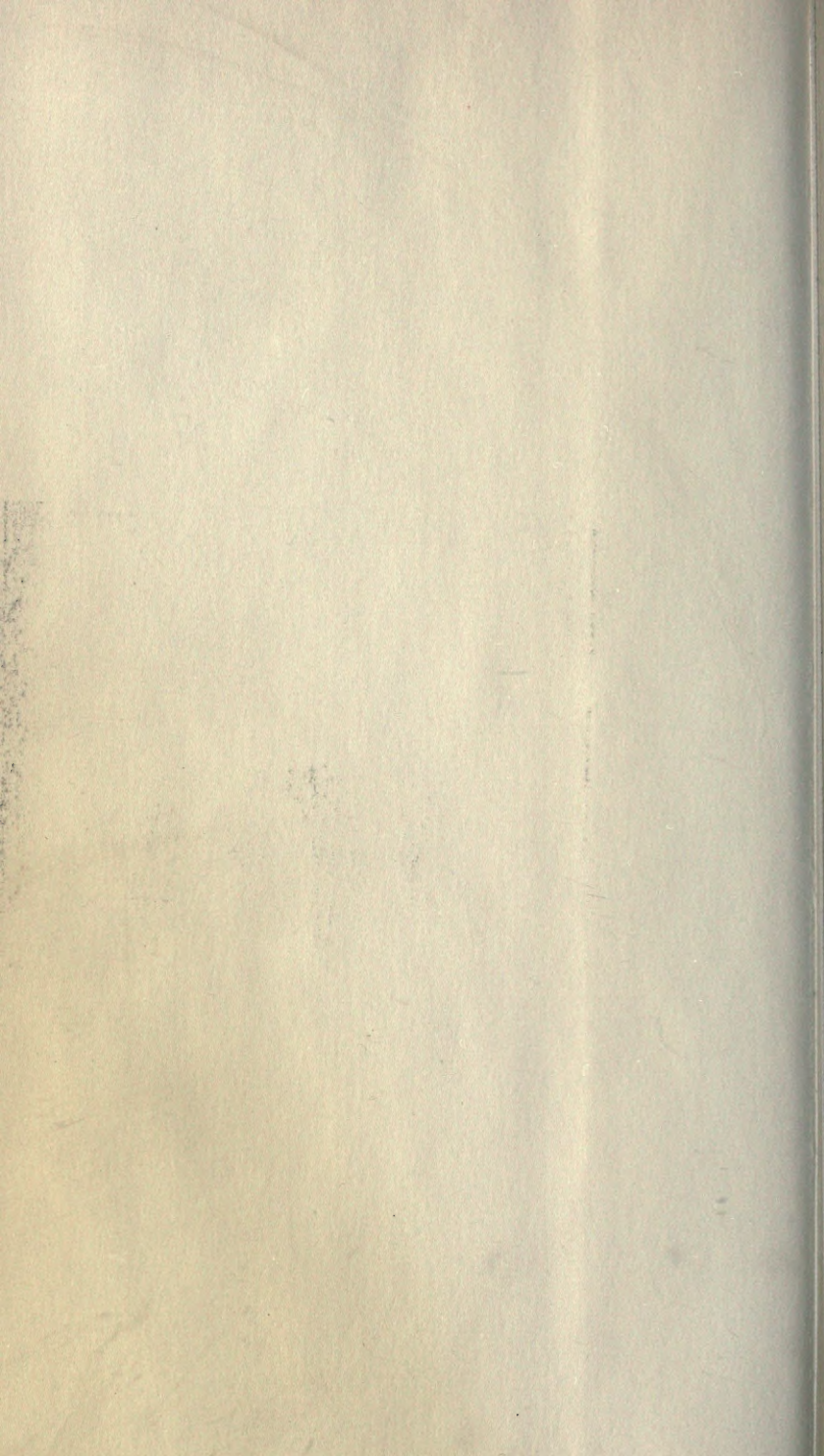
των G. 12. ἀν ἀπαγγέλλει? 14. αὐτοῦ G. 15. ὅς : οὐ G.

metriae nactus est scientiam; quamquam is quidem ex harum rerum cognitione in absurdam haeresin incidit, cum mentem eius obcaecaret superbia, quemadmodum morbus oculos. scio haec audientibus mira visum iri. ego vero Diogenem et vidi et admirata sum et de eiusmodi rebus disserentem audivi; cumque ipsa in eo genere non plane rudis essem, accuratam eum theorematum cognitionem habere intellexi. quamvis autem litteris vacaret, a veteri tamen in imperatorem odio non destitit, sed gliscentem semper tyrannidis cogitationem habuit; quin etiam nonnullos rursus clandestini huius consilii participes fecit. e quibus unus rem ad imperatorem detulit, qui Diogenem arcessivit cumque et de iis, quae ipse moliretur, et de coniurationis sociis interrogavit. atque hic omnia quantocius confessus, veniam statim impetravit.

B O N N A E
T Y P I S C A R O L I G E O R G I I .

DF
503
C6
v.2

Corpus scriptorum historiae
byzantinae

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY
